

IUBIRI ȘI DESTINE

CLEOPATRA

Moștenirea iubirii

MICHELLE MORAN

IUBIRI ȘI DESTINE

MICHELLE MORAN

CLEOPATRA

Moștenirea iubirii

Traducere din limba engleză
Ana Dragomirescu

Pentru Matthew,
amor meus, amicus meus

Cronologie

323 î.Hr. După moartea lui Alexandru cel Mare în Babilon, imperiul clădit de acesta începe să se destrame rapid. Ptolemeu, unul dintre generalii lui Alexandru Macedon, preia controlul Egiptului. Astfel începe dinastia Ptolemeilor, ce se va sfârși cu Cleopatra Selene.

47 î.Hr. Iulius Cezar îl înfrânge pe Ptolemeu al XIII-lea în bătălia de pe Nil, iar Cleopatra a VII-a este instalată pe tronul Egiptului. Mai târziu în același an, ea anunță că i-a născut un fiu lui Cezar, pe Cezarion („micul Cezar“). Relația dintre Cleopatra și Iulius Cezar va continua până la asasinarea acestuia.

46 î.Hr. Juba I, rege al Numidiei, se raliază cauzei pierdute a republicanilor în războiul lor împotriva lui Cezar. După dezastruoasa bătălie de la Thapsus, regatul Numidia este anexat ca provincie romană, iar un servitor primește instrucțiuni să-i ia viața lui Juba. Pruncul regelui, Juba al II-lea, este dus la Roma și plimbat pe străzi în timpul triumfului[1] lui Cezar. Juba al II-lea este crescut de către Cezar și sora acestuia, ajungând să aibă legături strânse cu tânărul moștenitor adoptat al împăratului, Octavian.

44 î.Hr. Asasinarea lui Iulius Cezar, urmată de o alianță nestatornică: cel de-al doilea triumvirat, format din susținătorii împăratului, Octavian, Marc Antoniu și Lepidus. Cei trei se unesc pentru a înfrânge forțele ucigașilor lui Cezar, conduse de Brutus și Cassius, care au strâns o armată în Grecia.

42 î.Hr. După victoria împotriva forțelor lui Brutus și Cassius în bătălia de la Philippi, cei trei membri ai celui de-al doilea

[1] În Roma antică, triumful reprezenta celebrarea unei victorii prin intrarea solemnă în oraș a comandantului biruitor, pe un car tras de patru cai albi și însoțit de un cortegiu din care făceau parte senatorii, căpeteniile armatei și prizonierii de război, aceasta fiind cea mai înaltă onoare acordată învingătorului. (n.tr.)

Triumvirat o iau pe căi diferite. Marc Antoniu își începe campania în provinciile estice, convocând-o la o întâlnire pe regina Egiptului.

41 î.Hr. Întâlnirea dintre Marc Antoniu și Cleopatra a VII-a. Antoniu este atât de fermecat de ea, încât se întoarce în Alexandria pentru a-și petrece iarna împreună, perioadă în care sunt concepuți gemenii lor.

40 î.Hr. Nașterea Cleopatrei Selene și a lui Alexandru Helios. În următorii opt ani, neîncrederea și, în cele din urmă, ostilitățile dintre Octavian și Marc Antoniu escaladează.

36 î.Hr. Triumviratul se destramă când Lepidus e îndepărtat de la putere de Octavian. Roma este guvernată acum de către Octavian și Marc Antoniu. Nașterea lui Ptolemeu, cel de-al treilea și ultimul copil al reginei Cleopatra cu Marc Antoniu.

31 î.Hr. Armatele lui Marc Antoniu și ale Cleopatrei sunt înfrânte în timpul bătăliei navale de la Actium de către tânărul Octavian, sprijinit de generalul Marcus Agrippa.

Personaje

Agrippa. Generalul de încredere al lui Octavian; tată al Vipsaniei.

Alexandru. Fiu al reginei Cleopatra și al lui Marc Antoniu; fratele geamăn al lui Selene.

Antonia. Fiica Octaviei și a celui de-al doilea soț al acesteia, Marc Antoniu.

Antyllus. Fiu al lui Marc Antoniu și al celei de-a treia soții a acestuia, Fulvia.

Claudia. Fiica Octaviei și a primului ei soț, Gaius Claudius Marcellus.

Drusus. Cel de-al doilea fiu al Liviei și al primului ei soț, Tiberius Claudius Nero.

Gallia. Fiica lui Vercingetorix, rege al galilor înfrânți.

Juba al II-lea. Prinț al Numidiei, fiu al înfrântului rege al Numidiei, Juba I.

Iulia. Fiica lui Octavian și a primei lui soții, Scribonia.

Cleopatra a VII-a. Regină a Egiptului, mama lui Cezarion, fiul lui Iulius Cezar, și a copiilor lui Marc Antoniu: Alexandru, Selene și Ptolemeu.

Livia. Soția lui Octavian; împărăteasa Romei.

Mecenas. Poet; prieten al lui Octavian.

Marc Antoniu. Consul și general roman.

Marcella. Cea de-a doua fiică a Octaviei și a primului ei soț, Gaius Claudius Marcellus.

Marcellus. Fiu al Octaviei și al primului ei soț, Gaius Claudius Marcellus.

Octavia. Sora lui Octavian; fosta soție a lui Marc Antoniu.

Octavian. Împărat al Romei; cunoscut drept Augustus începând din 16 ianuarie 27 î.Hr.

Ovidiu. Poet.

Ptolemeu. Fiul mai mic al reginei Cleopatra și al lui Marc Antoniu.

Scribonia. Prima soție a lui Octavian; mamă a Iuliei.
Selene. Fiica reginei Cleopatra și a lui Marc Antoniu.
Seneca cel Bătrân. Orator și scriitor.
Tiberius. Fiu al Liviei și al primului ei soţ, Tiberius Claudius Nero.
Tonia. Cea de-a doua fiică a Octaviei și a lui Marc Antoniu.
Verrius. Renumit profesor eliberat din robie.
Vipsania. Fiica lui Agrippa și a primei lui soții, Caecilia Attica.
Vitruvius. Inginer și arhitect; autor al lucrării *De architectura*.

Capitolul 1

Alexandria

12 august 30 î.Hr.

În vreme ce așteptam să sosească veștile, jucam zaruri. Am simțit perechea de cubulețe de fildeș cum mi se lipeau de palmă în timp ce le aruncam.

– Ochi de șarpe, am spus, făcându-mi vânt cu mâna.

Nici măcar adierea brizei pe holurile din marmură ale palatului nostru nu ajuta prea mult la domolirea căldurii clocotitoare ce cuprinsese orașul.

– E rândul tău, spuse Alexandru.

Când văzu că mama noastră nu răspunde, repetă:

– Mamă, e rândul tău.

Dar ea nu-l asculta. Stătea cu fața întoarsă către mare, privind spre farul strămoșilor noștri, care fusese clădit pe partea estică a insulei Pharos. Eram cea mai mare familie din lume, iar arborele nostru genealogic își întindea rădăcinile tocmai până la Alexandru Macedon. Dacă tatăl nostru avea să triumfe în lupta împotriva lui Octavian, dinastia ptolemeică urma să domnească încă trei sute de ani. Dar dacă înfrângerile continuau…

– Selene, mi se plânse fratele meu, de parcă eu aș fi putut s-o fac pe mama să ne acorde atenție.

– Ptolemeu, ia zarul, i-am spus aspru.

Ptolemeu, care avea doar șase ani, rânji.

– E rândul meu?

– Da, am mințit, iar când băiatul începu să râdă, vocea lui răsună pe coridoarele tăcute. I-am aruncat o privire lui Alexandru și, poate pentru că eram gemeni, am știut ce gândea. Sunt sigură că nu ne-au părăsit, am șoptit.

– Tu ce ai face dacă ai fi o servitoare și ai ști că armata lui Octavian vine încoace?

– Nu știm dacă așa e! am izbucnit, dar când pe holuri s-a auzit lipăitul unor sandale, mama s-a uitat în sfârșit înspre noi.

– Selene, Alexandru, Ptolemeu, treceți în spate!

Ne-am abandonat jocul și ne-am îngrămădit pe pat, însă nu erau decât servitoarele ei, Iras și Charmion.

– Ce? Ce e? întrebă mama.

– Un grup de soldați!

– Oamenii cui?

– Ai soțului vostru, strigă Charmion. Lucra pentru familia noastră de douăzeci de ani și niciodată n-o mai văzusem plângând. Dar când a închis ușa, am observat că avea obrajii uzi. Vin cu vești, Înălțimea Voastră, și mă tem că…

– Oprește-te! Mama închise ochii pentru o clipă. Spune-mi doar, mausoleul e pregătit?

Iras clipi pentru a-și alunga lacrimile și dădu din cap în semn de aprobare.

– Ultimele comori ale palatului sunt mutate înăuntru. Și… și rugul a fost clădit exact așa cum ați dorit.

M-am întins să-l iau de mână pe Alexandru.

– Nu există nici un temei pentru ca tatăl nostru să nu-i trimită înapoi de unde au venit. Are toate motivele să lupte.

Alexandru studie zarurile pe care le ținea în palmă.

– La fel și Octavian.

Amândoi ne-am uitat la mama noastră, regina Cleopatra a VII-a a Egiptului. Tot regatul o venera ca pe zeița Isis[1], iar când îi venea cheful, se îmbrăca precum Afrodita[2]. Dar, spre deosebire de o zeiță reală, ea era muritoare, astfel încât puteam citi în ochii și în mișcările trupului ei teama care pusese stăpânire pe ea. Când cineva bătu la ușă, ea se crispă toată. Deși asta așteptase, mama ezită înainte de a răspunde, uitându-se, în schimb, la fiecare dintre copiii ei. Toți eram ai lui Marc Antoniu, însă numai Ptolemeu moștenise părul auriu al tatălui nostru. Eu și cu Alexandru aveam buclele de un castaniu-închis ale mamei și ochi căprui.

– Oricare ar fi veștile, să faceți liniște, ne-a avertizat ea, iar când a strigat, cu voce calmă: „Intră“, eu mi-am ținut răsuflarea.

Unul dintre soldații tatălui meu își făcu apariția, abia uitându-se în ochii ei.

---

[1] Zeiță a căsătoriei, simbol al armoniei matrimoniale și al fidelității casnice a femeii față de soțul ei, chiar și după moartea acestuia. Mai târziu, Isis devine zeiță sapiențială, posedând arta magiei, a tămăduirii, chiar și a învierii din morți. Este reprezentată ca o femeie cu coarne de vacă și cu globul lunar pe cap, uneori ținându-l în brațe pe fiul ei, Horus. (n.tr.)

[2] Zeiță a frumuseții (n.tr.)

– Ce s-a întâmplat? întrebă ea. E vorba despre Antoniu? Spune-mi că n-a fost rănit.

– Nu, Înălțimea Voastră.

Mama strânse în pumn perlele pe care le avea la gât, într-un gest de ușurare.

– Dar flota voastră a refuzat să intre în luptă, iar oamenii lui Octavian vor ajunge aici până la căderea nopții.

Alexandru a tras brusc aer în piept, iar eu mi-am acoperit gura cu mâna.

– *Întreaga* noastră flotă s-a întors? întrebă mama ridicând vocea. Oamenii mei au refuzat să lupte pentru regina lor?

Tânărul soldat își mută greutatea de pe un picior pe altul.

– Mai sunt încă patru legiuni de infanterie…

– Și vor reuși patru legiuni să țină la distanță întreaga armată a lui Octavian? strigă ea.

– Nu, Înălțimea Voastră. Tocmai de aceea trebuie să fugiți…

– Și unde crezi că ne-am putea duce? întrebă ea. În India? În China? Soldatul făcu ochii mari și, lângă mine, Ptolemeu începu să scâncească. Ordonă-le soldaților care au rămas să continue să adune în mausoleu toate lucrurile de valoare din palat, îl instrui ea pe bărbat.

– Și generalul, Înălțimea Voastră?

Eu și Alexandru ne-am uitat la mama. Oare avea să-l cheme înapoi pe tatăl nostru? Urma să ne ridicăm împreună împotriva armatei lui Octavian?

Buza ei de jos tremură.

– Trimite-i vorbă lui Antoniu că suntem morți.

Eu am tras aer în piept, iar Alexandru a strigat disperat:

– Mamă, nu!

Însă privirea furioasă a mamei ne țintui în loc.

– Ce-o să creadă tata? țipă el.

– O să creadă că nu mai are nici un motiv să se întoarcă. Vocea mamei se înăspri. O să fugă din Egipt și o să se salveze.

Soldatul șovăi.

– Și ce plănuiește să facă Maiestatea Voastră?

Simțeam lacrimile arzându-mi ochii, însă mândria mă împiedica să izbucnesc în plâns. Numai un copil plânge, iar eu aveam deja zece ani.

– Ne vom retrage în mausoleu. Octavian crede că poate să mărșăluiască prin Egipt și să culeagă din palatul meu comorile Ptolemeilor ca pe niște struguri, dar o să ard totul din temelii înainte de a-l lăsa să le atingă! Pregătiți două care!

Soldatul se grăbi să facă ceea ce i se ceruse, dar pe holurile palatului, servitorii începuseră deja să dea bir cu fugiții. Prin ușa deschisă, Alexandru strigă după ei:

– Lașilor! Lașilor!

Însă nimeni nu-l băgă în seamă. Femeile plecau doar cu hainele de pe ele, știind că odată sosită armata lui Octavian, oamenii acestuia aveau să fie necruțători. Soldații cărau obiecte de preț din fiecare încăpere, însă nu exista nici o garanție că ele urmau să ajungă în mausoleu.

Mama se întoarse către Charmion.

– Nu trebuie să rămâi. Nimeni nu poate ști ce o să se întâmple la noapte.

Dar Charmion scutură curajoasă din cap.

– Atunci o să înfruntăm împreună necunoscutul.

Mama se uită apoi spre Iras. Fata avea doar treisprezece ani, însă privirea îi era hotărâtă.

– O să rămân și eu, șopti ea.

– Atunci trebuie să împachetăm. Alexandru, Selene, luați numai câte un bagaj!

Am alergat pe coridoare, dar odată ajunși în fața camerei mele, Alexandru s-a oprit.

– Ți-e frică?

Am dat din cap înspăimântată.

– Ție?

– Nu cred că Octavian o să lase pe cineva în viață. I-am opus rezistență vreme de un an, și mai ții minte ce s-a întâmplat cu orașul Metulus?

– Totul a fost incendiat. Până și vitele și câmpurile cu grâne. Dar n-a incendiat Segestica. Atunci când a cucerit-o, Octavian i-a lăsat în viață pe oamenii de acolo.

– Dar ce zici de conducătorii lor? mă provocă el. I-a ucis pe toți.

– De ce ar vrea armata romană să le facă rău unor copii?

– Pentru că tatăl nostru e Marc Antoniu!

Am intrat în panică.

– Atunci cum rămâne cu Cezarion?

– El e fiul lui Iulius Cezar. Nimeni nu e într-un pericol mai mare ca el. De ce crezi că l-a trimis mama departe de aici?

Mi l-am imaginat pe fratele nostru fugind către India. Cum avea să ne mai găsească vreodată?

– Și Antyllus? am întrebat în șoaptă.

Deși tatăl nostru avusese copii cu toate cele patru neveste de dinainte, și poate cu o duzină de amante, Antyllus era singurul frate vitreg pe care îl cunoscuserăm vreodată.

– Dacă Octavian e atât de nemilos pe cât se spune, o să încerce să-l omoare și pe Antyllus. Dar poate că ție o să-ți cruțe viața. Ești fată. Și poate, când o să-și dea seama cât de deșteaptă ești…

– Dar la ce folosește deșteptăciunea, dacă nu-i poate împiedica să ajungă până la noi?

Îmi curgeau lacrimi din ochi, dar de data asta nu-mi mai păsa că plânsul era un gest copilăresc.

Alexandru mă luă de după umeri, iar când Iras ne văzu stând pe hol, strigă:

– N-avem timp! Mergeți și împachetați!

Am intrat în camera mea și am început să-mi caut imediat caietul cu schițe. Apoi, mi-am umplut geanta cu călimări și papirusuri. Când am aruncat o privire spre ușă, Alexandru stătea acolo împreună cu mama. Ea își schimbase chitonul grecesc cu ținuta tradițională a unei regine egiptene. O rochie diafană din mătase albastră cădea până la podea, iar la gâtul ei sclipeau șiraguri de perle rozalii. Pe frunte purta coroana cu vulturul de aur al lui Isis. Era o apariție impresionantă în albastru și auriu, dar, cu toate că ar fi trebuit să fie stăpână pe ea precum o regină, privirea i se oprea, alarmată, asupra fiecărui slujitor care trecea în fugă pe hol.

– E timpul să plecăm, spuse ea iute.

O duzină de soldați veneau în urma noastră, și m-am întrebat ce li se va întâmpla după ce noi vom fi plecat. Dacă erau înțelepți, aveau să-și depună armele, însă nici așa nu exista vreo garanție că viețile le vor fi cruțate. Tata ne spunea că Octavian măcelărea pe oricine îi stătea în cale, fără să țină cont de nimic.

În curte ne așteptau două care.

– Vino cu mine! îmi spuse Alexandru.

Am ocupat așadar amândoi același car, împreună cu Iras, iar când caii au început să se miște, fratele meu m-a luat de mână. Am trecut în goană de porți, iar din Portul Regal am auzit pescărușii strigându-se unul pe altul, năpustindu-se și plonjând în valuri. Am inspirat aerul sărat, apoi am expirat iute, în timp ce privirea mi se limpezea în lumina orbitoare a soarelui. Locuitorii Alexandriei ieșiseră cu miile pe străzi. Fratele meu mă strânse și mai tare de mână. Nimeni nu putea spune ce aveau de gând să facă oamenii aceia. Dar ei stăteau la fel de neclintiți ca niște trestii, înșirați pe marginea drumului ce lega palatul de mausoleu. Se uitau la carele noastre ce treceau pe lângă ei, apoi, unul câte unul, căzură în genunchi.

Alexandru se întoarse către mine.

– Ar trebui să fugă! Ar trebui să plece cât mai departe cu putință!

– Poate nu le vine să creadă că armata lui Octavian se apropie.

– Cu siguranță știu asta. Tot palatul știe.

– Atunci rămân din cauza noastră, încredințați că zeii ne vor auzi rugile.

Fratele meu scutură din cap.

– Înseamnă că sunt niște proști, zise el cu amărăciune.

Domul ce acoperea mausoleul familiei se înălța la orizont, cocoțat pe muchia rotunjită a promontoriului Lochias. În vremurile bune,

veniserăm aici pentru a-i vedea pe constructori la lucru, iar acum încercam să-mi imaginez cum avea să fie locul fără zgomotul ciocanelor și murmurul lucrătorilor. „Singuratic“, m-am gândit, „și înspăimântător“. În interiorul mausoleului, o sală susținută de coloane ducea către o cameră în care erau așezate sarcofagul mamei și cel al tatei. Un șir de trepte urca din această încăpere către cele de la nivelul următor, acolo unde soarele strălucea prin ferestrele deschise, însă nici o rază de lumină nu pătrundea în camerele de jos, iar gândul de a intra în ele mă făcu să mă cutremur. Caii se opriră brusc în fața ușilor din lemn, și soldații se dădură la o parte pentru a ne face loc.

– Înălțimea Voastră! spuseră ei îngenunchind în fața reginei lor. Ce porunciți?

Mama îl privi în ochi pe cel mai bătrân dintre bărbați.

– Avem vreo șansă să-i înfrângem? întrebă ea deznădăjduită.

Soldatul se uită în jos.

– Îmi pare rău, Înălțimea Voastră.

– Atunci, plecați!

Bărbatul se ridică uluit.

– Și… și războiul?

– Care război? întrebă mama cu amărăciune. Octavian a câștigat, și în vreme ce poporul meu scurmă în pământ și face plecăciuni la picioarele lui, eu voi aștepta aici ca să negociez condițiile capitulării mele.

Din cealaltă parte a curții, preotesele începură să anunțe printre țipete apropierea soldaților lui Octavian, moment în care mama se întoarse către noi.

– Înăuntru! strigă ea. Toată lumea înăuntru!

Am aruncat o ultimă privire în urmă, la fețele înspăimântate ale soldaților, apoi ne-am năpustit în interior. În mausoleu, căldura verii dispăru, iar ochii mei se obișnuiră treptat cu întunericul. Lumina ce pătrundea prin ușa deschisă cădea asupra comorilor care fuseseră luate din palat. Monede din aur și argint sclipeau în cufere de fildeș, iar perle rare stăteau înșirate pe patul greu, din lemn de cedru, care fusese așezat între cele două sarcofage. Iras tremura în mantia ei lungă din pânză de in, și, în vreme ce Charmion cerceta lemnele stivuite în cerc în jurul sălii, ochii începură să i se umple de lacrimi.

– Închideți ușile! porunci mama. Încuiați-le cât puteți de bine!

– Cum rămâne cu Antyllus? întrebă îngrijorat Alexandru. El se lupta…

– A fugit împreună cu tatăl vostru!

După ce ușile se închiseră cu zgomot, Iras trase zăvorul de fier. Apoi, dintr-odată, se lăsă liniștea. În cameră nu se mai auzea decât trosnetul torțelor. Ptolemeu începu să plângă.

– Taci din gură! se răsti mama.

M-am apropiat de pat și l-am luat pe Ptolemeu în brațe.

– N-are de ce să-ți fie frică, i-am promis. Uite, am adăugat cu blândețe, suntem cu toții aici.

– Unde e tata? strigă el.

L-am mângâiat pe braț.

– O să vină.

Dar știa că mint, iar plânsetele lui crescură în intensitate și se transformară în vaiete ascuțite de groază.

– Tată! se tângui el. Tată!

Mama traversă încăperea până la pat și îl lovi peste fețișoară, făcându-l să amuțească de spaimă. Mâna ei lăsă o urmă pe obrazul lui gingaș, iar lui Ptolemeu începu să-i tremure buza. Înainte să izbucnească din nou în plâns, Charmion mi-l luă din brațe.

– Îmi pare rău, am spus repede. Am încercat să-l fac să tacă.

Mama urcă scara de marmură ce ducea la al doilea nivel, iar eu m-am alăturat lui Alexandru pe treapta de jos. El clătină din cap către mine.

– Vezi ce se întâmplă dacă ești blândă? zise fratele meu. Ar fi trebuit să-l pleznești.

– E doar un copil!

– Iar mama noastră se luptă pentru coroana ei. Cum crezi că se simte când îl aude plângând după tata?

Mi-am cuprins genunchii cu brațele și m-am uitat la mormanele de lemne.

– Nu o să dea cu adevărat foc mausoleului. Vrea doar să-l sperie pe Octavian. Se spune că oamenii lui n-au mai fost plătiți de un an. El are nevoie de ea. Are nevoie de toate astea.

Dar fratele meu nu-mi răspunse. Ținea în mâini o pereche de zaruri, scuturându-le iar și iar.

– Încetează! am izbucnit, enervată.

– Ar trebui să te duci la ea.

M-am uitat în susul scării ce ducea la nivelul al doilea, acolo unde mama stătea așezată pe o canapea din lemn sculptat. Rochia de mătase îi flutura în adierea caldă a brizei, în timp ce stătea cu privirea ațintită spre mare.

– O să se înfurie.

– Pe tine nu se înfurie niciodată. Tu ești „micuța ei lună".

În vreme ce Alexandru Helios fusese botezat după numele soarelui, eu îmi primisem numele de la lună. Deși mama spunea întotdeauna că „micuța ei lună" nu poate să facă nimic greșit, acum șovăiam.

– N-o poți lăsa să stea acolo de una singură, Selene. E speriată.

Am urcat treptele, dar mama nu s-a întors. Mănunchiuri de perle sclipeau în părul ei împletit, iar deasupra lor, coroana cu vultur își îndrepta ciocul înspre valuri, de parcă și-ar fi dorit să-și ia avânt și să zboare. M-am așezat lângă ea pe canapea și am văzut la ce se uita.

Întinderea albastră era presărată cu sute de nave ce se legănau. Toate se îndreptau către Portul Întoarcerilor Fericite. Nu se dădea nici o bătălie. Nu se opunea nici o rezistență. Cu un an în urmă, flota noastră suferise o înfrângere teribilă la Actium, iar acum se predase.

– E doar un băietan, spuse mama, fără a se uita la mine. Dacă are impresia că poate păstra jumătatea lui Antoniu din Roma, e un prost. Nu a existat bărbat mai puternic decât Iulius, și cu toate astea, romanii l-au lăsat mort pe podeaua Senatului.

– Credeam că tata a fost cel mai puternic bărbat al Romei.

Mama se întoarse. Ochii ei erau de un căprui atât de deschis, încât păreau aproape aurii.

– Iulius a iubit puterea mai mult decât orice altceva. Tatăl tău iubește doar cursele de cai și vinul.

– Și pe tine.

Colțurile buzelor ei se lăsară în jos.

– Da.

Își întoarse privirea spre mare. Norocul le surâsese pentru întâia dată Ptolemeilor dinspre mare, odată cu moartea lui Alexandru cel Mare. În vreme ce imperiul se destrăma, vărul mamei, Ptolemeu, navigase către Egipt și, mai târziu, se înscăunase rege. Acum, aceeași mare ne schimba din nou destinul.

– I-am dat de știre lui Octavian că sunt dispusă să negociez. I-am trimis chiar și sceptrul meu, însă nu mi-a dat nimic în schimb. Nu va mai exista o reconstruire a Tebei.

Cu șaisprezece ani înainte de nașterea ei, Teba fusese distrusă de Ptolemeu al IX-lea, atunci când orașul se răzvrătise. Fusese visul ei s-o reclădească.

– Aceasta va fi ultima mea zi pe tronul Egiptului.

Tonul ei categoric era înspăimântător.

– Atunci, ce speranță ne-a mai rămas? am întrebat.

– Se spune că Octavian a fost crescut de sora lui Iulius. Poate că va dori să-l vadă pe fiul lui Iulius pe tron.

– Dar unde crezi că se află Cezarion acum?

Știam că-l vedea cu ochii minții pe Cezarion, cu umerii lui lați și cu zâmbetul frapant.

– În Berenice, cu profesorul lui, așteptând un vas care să-l ducă în India, spuse ea plină de speranță.

După bătălia de la Actium, fratele meu mai mare evadase, iar prințesa Iotapa, care îi fusese promisă de soție lui Alexandru, fugise înapoi în Media. Eram precum frunzele suflate de vânt. Mama îmi observă expresia de pe chip și își scoase colierul din perle rozalii.

– El m-a ocrotit întotdeauna, Selene. Acum vreau să te apere pe tine. Mi-l trase peste cap, iar pandantivul din aur, cu pietre mici de onix, se lipi rece de pieptul meu. Atunci mama își încordă spatele pe canapeaua din lemn. Ce-a fost asta?

Mi-am ținut răsuflarea și, dincolo de zgomotul valurilor ce se spărgeau, am auzit oameni bătând în ușa de sub noi.

– El e? a strigat mama, iar eu m-am luat după marginea din mătase a rochiei ei până la baza scărilor.

Alexandru stătea în fața ușii, cu chipul cenușiu.

– Nu, e tata, spuse el, dar întinse mâinile pentru a o ține la distanță înainte ca mama să se poată apropia mai mult.

– A încercat să se sinucidă, mamă. E pe moarte!

– Antoniu! țipă mama și își lipi fața de grilajul din metal al ușii. Antoniu, ce-ai făcut?

Eu și Alexandru nu puteam auzi vorbele tatei. Mama clătina din cap.

– Nu, zise ea, nu pot… Dacă deschid această ușă, oricare dintre soldații tăi ne-ar putea răpi pentru răscumpărare.

– Te rog! strigă Alexandru. E pe moarte!

– Dar dacă deschide ușa… începu Charmion.

– Atunci folosește fereastra! am exclamat.

Mama deja se gândise la asta. În timp ce urca în grabă scările, toți cinci ne-am luat după ea. Mausoleul nu era terminat, căci nimeni n-ar fi putut prevedea că va fi trebuincios atât de curând. Lucrătorii lăsaseră în urmă unelte, iar mama strigă:

– Alexandru, funia!

Deschise cu putere obloanele cu zăbrele ale ferestrei ce dădea către Templul lui Isis. Dedesubt, valurile se izbeau de canaturile estice ale clădirii. N-aș putea spune cât i-a luat mamei să facă aproape imposibilul. Sigur, îi avea pe Alexandru și pe Iras care s-o ajute. Dar de îndată ce targa însângerată a tatălui nostru, aflată jos, pe pământ, fu legată cu frânghia, ea îl ridică de-a lungul a două etaje și îl mută pe podeaua mausoleului.

Eu stăteam cu spatele lipit de zidul din marmură. Țipetele vesele ale pescărușilor de afară se pierduseră în depărtare, odată cu valurile, cu soldații și servitorii. Nimic nu mai exista, în afara tatălui meu și a tăieturii sângerânde dintre coastele lui, unde își implântase propria sabie. Auzeam răsuflarea întretăiată a lui Alexandru, însă nu puteam să-l văd. Nu mă uitam decât la mâinile mamei, care, pătate de sânge, se desprinseseră de pe tunica tatei.

– Antoniu! striga ea. Antoniu! Își lipi obrazul de pieptul lui. Știi ce mi-a promis Ovidiu după bătălia de la Actium? Că dacă te ucid, mă va lăsa să-mi păstrez tronul. Dar n-am vrut s-o fac. N-am vrut! Devenea isterică. Și acum… ce-ai făcut?

Pleoapele lui se mișcară. Nu-l mai văzusem niciodată pe tata cuprins de durere. El era Dionisos[1], un uriaș, mai mare, mai rapid, mai puternic,

[1] În mitologia greacă, zeul vinului și al viței-de-vie, cunoscut de către romani sub numele de Bachus. (n.tr.)

cu un râset mai răsunător și cu un zâmbet mai luminos decât orice om care îi stătea alături. Însă pielea lui bronzată devenise palidă, iar părul îi era ud de transpirație. Părea un străin fără hainele sale grecești și coroana de fildeș pe cap, precum un soldat roman muritor, care se chinuiește să vorbească.

– Mi-au spus că sunteți morți.

– Pentru că eu le-am cerut asta. Astfel încât să fugi, nu să te sinucizi. Antoniu, nu s-a terminat!

Dar lumina din ochii lui devenea tot mai slabă.

– Unde sunt soarele și luna mea? șopti el.

Alexandru mă conduse spre el. Nu cred că aș fi reușit să traversez încăperea fără ajutorul lui.

Ochii tatei se opriră asupra mea.

– Selene… Inspiră adânc de câteva ori. Selene, îi aduci niște vin tatălui tău?

– Tată, nu există vin în mausoleu.

Dar el nu păru să înțeleagă ce-i spuneam.

– Niște vin bun de Chianti, continuă el, iar mama izbucni în hohote. Nu plânge! Îi atinse cu tandrețe părul împletit. Mă transform, în sfârșit, în Dionisos.

Mama plângea zgomotos, iar el găsi destulă putere încât să-i strângă mâna într-a lui.

– Am nevoie să rămâi în viață, îl imploră ea, însă tata închisese deja ochii. Antoniu! țipă mama. Antoniu!

Dincolo de ușile mormântului nostru, îi puteam auzi pe soldații romani apropiindu-se. Scandările lor răsunau peste apă, iar mama se agăță de trupul tatei, strângându-l la piept și rugând-o pe Isis să-l aducă înapoi.

– Ce se aude? întrebă cu teamă Alexandru.

– *Evocatio*, șopti Charmion. Soldații lui Octavian înalță rugi către zeii noștri pentru ca aceștia să schimbe tabăra și să-i accepte ca fiind conducători de drept.

– Zeii n-or să ne abandoneze niciodată! strigă mama, înspăimântându-l pe Ptolemeu cu furia ei.

Băiatul își îngropă capul în poala lui Charmion, în timp ce mama se ridica în picioare. Sângele tatei i se îmbibase în mătasea albastră a rochiei, întinzându-se pe piept, brațe și chiar pe părul împletit.

– Luați-o pe scări în jos! porunci ea. Dacă vor încerca să dărâme ușa, vom da foc fiecărei așchii de lemn din camera aia!

Am lăsat trupul tatei pe targă, însă eu m-am întors pentru a mă asigura că nu mai mișcă.

– S-a dus, Selene.

Fratele meu plângea.

– Dar dacă…?

– S-a dus. Și numai zeii știu care este soarta lui Antyllus.

Am simțit un nod în gât, ca și cum aerul pe care îl respiram se rarefiase brusc. În capul scărilor, mama le dădea pumnale lui Charmion și lui Iras.

– Rămâneți aici și vegheați ferestrele, le ordonă ea. Dacă vor forța intrarea, știți ce aveți de făcut!

Eu și frații mei am urmat pașii însângerați ai mamei până la primul etaj. Afară, soldații băteau în poartă și, unul câte unul, își lipeau fețele de grilaj.

– Stați în spatele meu, ne instrui mama.

Am făcut așa cum ni s-a spus, iar în clipa în care mama s-a apropiat de ușă, eu mi-am înfipt unghiile în brațul lui Alexandru. Când ea își făcu apariția în fața grilajului, se auziră voci înfundate, apoi un bărbat aflat de partea cealaltă îi ceru să se predea. Ea își ridică bărbia astfel încât ochii de cornalină ai vulturului să privească drept în cei ai soldatului roman.

– Mă voi preda, îi spuse ea printre barele de fier, când Octavian îmi va da cuvântul că Cezarion va stăpâni regatul Egiptului.

Ne-am apropiat de ușă pentru a auzi răspunsul soldatului.

– Nu vă pot da această asigurare, Înălțimea Voastră, dar puteți avea încredere că Octavian vă va trata atât cu respect, cât și cu clemență.

– Nu-mi pasă de clemență! strigă ea. Cezarion e fiul lui Iulius Cezar și moștenitorul de drept al tronului. Ptolemeii au condus Egiptul vreme de aproape trei sute de ani. Ce propuneți? Să-i lăsăm pe romani să domnească? Să ardem Biblioteca din Alexandria și să comitem crime pe străzile celui mai măreț oraș al lumii? Credeți că poporul va îngădui așa ceva?

– Supușii voștri deja se calcă în picioare pentru a-și arăta respectul față de Cezar Octavian.

Mama se dădu în spate, ca și cum bărbatul aflat de cealaltă parte a ușii ar fi pleznit-o.

– Și-a luat numele lui Iulius?

– Este fiul adoptat și moștenitorul lui Gaius Iulius Cezar.

– Iar Cezarion e fiul de sânge al lui Cezar! Ceea ce îi face frați.

Niciodată nu privisem lucrurile astfel, iar când am înaintat pentru a mă uita pe furiș la chipul soldatului de la fereastră, un braț de bărbat îmi cuprinse talia și am simțit la gât răceala unui vârf de metal.

– Mamă! am țipat, dar înainte ca Alexandru să poată sări în fața pentru a mă apăra, un șir de soldați coborâră treptele de la etajul al doilea. Intraseră prin fereastra deschisă. Doi dintre ei le țineau pe Iras și pe Charmion, iar un al treilea îl amenința cu arma pe Ptolemeu.

Mama își scoase din teacă pumnalul pe care îl avea prins în talie, însă un roman cu umeri lați o apucă de încheietură, în timp ce un altul descuia ușa.

– Dă-mi drumul!

Vocea mamei răsună ca un avertisment tăios, însă, cu toate că ea nu avea puterea de a le porunci soldaților romani, odată ce bărbatul o dezarmă, îi eliberă încheietura. Era un om de statura tatălui meu, cu picioare musculoase și cu piept puternic. Ar fi putut să-i rupă brațul mamei, dacă ar fi vrut. M-am întrebat dacă el era Octavian.

– Duceți-i la palat. Vorbea pe un ton încordat. Cezar va dori s-o vadă înainte de a le vorbi oamenilor din Alexandria.

Mama își ridică bărbia.

– Cine ești tu? întrebă.

– Marcus Agrippa. Fost consul al Romei și comandant suprem al flotei lui Cezar.

Din cealaltă parte a încăperii, Alexandru se uită la mine. Agrippa era generalul care îl învinsese pe părintele nostru la Actium. El era secretul din spatele fiecărui succes militar al lui Octavian și omul de care tata se temuse cel mai mult. Avea un chip rotund și, cu toate că știam din descrierile tatei că împlinise deja treizeci și unu sau treizeci și doi de ani, părea mult mai tânăr.

– Agrippa! Mama îi rosti numele cu glas mângâietor, ca de mătase. Îi vorbi în latină, dar, deși cunoștea perfect opt limbi, cuvintele îi ieșiră cu accent. Vezi comorile astea? Arătă către pieile de leopard de pe podea și către cuferele grele, făurite din aur și argint, care aproape că acopereau covoarele. Pot fi ale tale. Întreg Egiptul poate fi al tău, dacă dorești. De ce să i-l dai lui Octavian, când tu ești cel care l-a învins pe Antoniu?

Dar Agrippa miji ochii.

– Îmi propui să-l trădez pe Cezar împreună cu tine?

– Nu spun decât că, alături de mine, vei fi acceptat de popor ca faraon. Nu va exista nici un război. Nici o vărsare de sânge. Am putea domni ca Hercule și Isis.

Bărbatul care mă ținea de braț chicoti ușor, iar ochii mamei se îndreptară către el.

– Îi ceri lui Agrippa să-l trădeze pe Octavian, zise acesta. La fel de bine ai putea să-i ceri mării să nu mai întâlnească țărmul.

Agrippa strânse între degete mânerul sabiei.

– E disperată și nu știe ce spune. Stai aici cu comoara, Juba…

– Juba. Mama pronunță numele cu cea mai mare silă de care era în stare. Te cunosc. Făcu un pas în față, iar Juba îmi dădu drumul, însă nu aveam unde să mă duc. Mausoleul era înconjurat de soldații lui Octavian. M-am așezat lângă Alexandru, în vreme ce mama avansa către bărbatul care își purta părul negru mai lung decât orice roman. Mama ta a fost grecoaică, iar tatăl tău și-a pierdut regatul în fața lui Iulius Cezar. Iar acum, uită-te la tine! Își mută privirea de la cuirasa lui din piele la sabia lui cu două tăișuri. Ai devenit un roman. Ce mândri ar fi fost de tine!

Juba își încleștă maxilarul.

– Dacă aș fi în locul tău, mi-aș păstra discursurile pentru Octavian.

– Atunci, el de ce nu e aici? întrebă mama. Unde e acest măreț cuceritor de regine?

– Poate că aruncă o privire prin noul lui palat, zise Juba, iar sugestia îi răpi mamei toată încrederea în sine.

Ea se întoarse către Agrippa.

– Nu mă duce la el.

– Nu am de ales.

– Cum rămâne cu soțul meu?

Se uită spre capătul de sus al scărilor, acolo unde trupul tatei zăcea luminat de soarele după-amiezii.

Agrippa se încruntă, poate pentru că romanii nu recunoșteau căsătoria părinților mei.

– Va avea parte de o înmormântare demnă de un consul.

– Aici? În mausoleul meu?

Agrippa dădu din cap în semn de aprobare.

– Dacă asta îți e dorința.

– Și copiii mei?

– Vor veni cu tine.

– Dar cum rămâne cu… cum rămâne cu Cezarion?

Am văzut privirea pe care Agrippa i-a aruncat-o lui Juba și am simțit cum mi se strânge inima.

– Îl poți întreba tu însăți pe Cezar ce se va alege de el.

Capitolul 2

Mama se plimba încolo și încoace prin cameră. Își schimbase rochia pătată de sânge cu una în nuanțe de purpuriu și auriu, culori ce aveau să-i amintească lui Octavian că ea era încă regina Egiptului. Dar nici măcar noul colier din perle pe care îl purta la gât nu putea să ascundă faptul că era o prizonieră. Panașurile roșii de pe coifurile soldaților romani fluturau în bătaia vântului dinaintea fiecărei ferestre, iar când mama încercase să deschidă ușa camerei sale, văzuse că soldații erau postați și acolo.

Eram ținuți ostatici în propriul palat. Pe holurile pe care altădată răsunau cântecele tatălui meu se auzeau acum comenzile aspre ale unor oameni grăbiți. Iar curțile, peste care începuse să se lase seara, nu mai erau pline de sporovăielile servitorilor. Nu aveau să mai existe cine festive pe barje luminate de lumânări și nu aveam să mai stau vreodată în poala tatei, pentru ca el să ne spună din nou povestea marșului său triumfal prin Efes. Așezată pe patul mamei, m-am tras mai aproape de Alexandru și de Ptolemeu.

– Ce mai așteaptă? se întreba mama plimbându-se dintr-o parte într-alta a încăperii, până ce mi s-a făcut rău privind-o. Vreau să știu ce se petrece afară!

Charmion și Iras o implorară să se așeze. Îmbrăcate în tunicile lor albe, simple, și înghesuite una în cealaltă pe lunga canapea albastră a mamei, îmi aminteau de niște gâște. „Gâște care nu știu că au fost închise în țarc pentru a fi măcelărite." Altfel, de ce ne-ar fi ținut Octavian sub pază?

– O să ne omoare, am șoptit. Nu cred că o să ne elibereze vreodată.

Se auzi o bătaie în ușă, iar mama încremeni. Traversă încăperea și deschise.

– Ce e? se răsti ea, privind chipurile celor trei bărbați din fața ei. Unde e?

Dar Alexandru se ridică de pe pat cu mișcări stângace.

– El e! spuse, și arătă cu degetul spre bărbatul care stătea între Juba și Agrippa.

Mama făcu un pas în spate. Bărbatul blond cu ochi cenușii purta doar o simplă *toga virilis*[1]. Deși sandalelor lui le fusese adăugată piele suplimentară pentru a-l face să pară mai înalt, nu semăna deloc cu omul care fusese tata. Era slab, fragil, la fel de ușor de uitat precum miile de scoici albe pe care marea le aduce zilnic la țărm. Dar ce alt om ar fi purtat inelul cu sigiliu al lui Iulius Cezar?

– Așadar, tu ești Octavian?

Mama îi vorbi în greacă. Era limba cu care se născuse, limba corespondenței oficiale în Egipt.

– Nu știi deloc latină? o întrebă Juba.

– Ba da. Mama zâmbi. Dacă asta preferă.

Dar știam ce gândea. Alexandria avea cea mai mare bibliotecă din lume, una chiar mai vastă decât cea din Pergam, iar acum aceasta urma să-i aparțină în întregime unui bărbat care nici măcar nu vorbea limba greacă.

– Așadar, tu ești Octavian? repetă ea în latină.

Cel mai scund dintre cei trei făcu un pas înainte.

– Da. Și presupun că tu ești regina Cleopatra.

– Depinde, spuse mama în timp ce se așeza. Mai sunt regină?

Deși Juba zâmbea, Octavian nu făcu decât să strângă din buze.

– Pentru moment. Îmi permiteți să mă așez?

Mama întinse mâna către canapeaua învelită în mătase albastră pe care stăteau Iras și Charmion. Acestea se ridicară imediat și ni se alăturară mie și fraților mei pe pat. Dar Octavian nu aruncă nici măcar o privire în direcția noastră. Nu avea ochi decât pentru mama, de parcă ar fi bănuit că ea ar putea să-și întindă o pereche de aripi ca acelea de pe coroană și să-și ia zborul. Se așeză, în vreme ce însoțitorii lui rămaseră în picioare.

– Aud că ai încercat să-mi seduci generalul.

Mama îi azvârli o căutătură înveninată lui Agrippa, dar nu negă.

– Nu mă miră. Ți-a mers cu unchiul meu. Apoi cu Marc Antoniu. Dar Agrippa e un alt fel de om.

Toți cei din cameră se uitară la general și, cu toate că puterea regilor se sprijinea pe umerii lui, acesta își feri privirea.

– Nu există cineva mai modest ori mai loial decât Agrippa. El nu m-ar trăda niciodată, spuse Octavian. Nici prințul Juba n-ar face-o. Probabil știi că tatăl său a fost cândva regele Numidiei, dar când a pierdut lupta împotriva lui Iulius Cezar, l-a dat Romei pe fiul său cel mai mic, după care și-a luat viața.

---

[1] Mantie largă și lungă, fără mâneci, pe care romanii o purtau peste tunică, înfășurată pe corp, pornind de la umărul stâng și lăsând descoperit brațul și umărul drept. *Toga virilis* sau *toga pura* era destinată bărbaților și băieților trecuți de vârsta pubertății. (n.tr.)

Mama își îndreptă spatele.

– Asta e felul tău de a-mi spune că îmi voi pierde tronul?

Octavian rămase tăcut.

– Cum rămâne cu Cezarion?

– Mă tem că nici fiul tău nu va putea să urce pe tron, răspunse el simplu.

Obrajii ei se făcură livizi.

– De ce?

– Pentru că Cezarion e mort. La fel și Antyllus.

Mama își încleștă degetele de brațele scaunului, iar eu îmi acoperii gura cu mâinile.

– Totuși, adăugă Octavian, voi îngădui să fie îngropați împreună cu Marc Antoniu în mausoleul pe care l-ai pregătit.

– Cezarion! strigă mama, în timp ce bărbatul își întorcea privirea. Nu Cezarion!

Preferatul ei. Preaiubitul ei. În vocea ei se simțeau durerea, și trădarea, și suferința profundă a unei mame, iar atunci am știut că *evocatio* funcționase. Zeii abandonaseră cu adevărat Egiptul în favoarea Romei. Am început să plâng, cu fața ascunsă în palme, în timp ce mama își sfâșia nebunește hainele.

– Oprește-o! porunci Octavian ridicându-se mânios de pe canapea.

Agrippa o apucă de brațe, însă mama scutură sălbatic din cap.

– Era *fratele* tău! strigă ea. Copilul lui Iulius Cezar. Înțelegi ce-ai făcut? Ți-ai ucis propriul frate!

– Iar tu ți-ai ucis propria soră, răspunse cu răceală Octavian.

Mama încercă să îl lovească cu picioarele, însă bărbatul se retrase cu ușurință din calea furiei sale.

– Peste trei zile, voi naviga împreună cu tine și cu copiii tăi spre Roma, unde veți lua parte la sărbătorirea triumfului meu.

– N-am să mă las niciodată plimbată pe străzile Romei!

Octavian îi aruncă o privire piezișă lui Juba, apoi se pregăti să plece. Când ajunse lângă ușă, mama strigă:

– Unde te duci?

– La mormântul lui Alexandru, cel mai mare cuceritor al lumii. Apoi la *gymnasium*[1], unde mă voi adresa poporului meu. Se întoarse, iar ochii lui cenușii se opriră asupra mea. Să vină oare și copiii tăi?

M-am ridicat iute de pe pat și am căzut în genunchi la picioarele mamei, cuprinzându-i-le cu brațele.

– Nu ne trimite cu el. Te rog, mamă, te rog!

---

[1] Loc unde se antrenau sportivii pentru jocurile publice, dar și spațiu de socializare și de dezbateri intelectuale, în Grecia antică. Conceptul a fost preluat de romani pe vremea împăratului Nero. (n.red.)

Ea tremura necontrolat, dar în loc să-și coboare privirea spre mine, se uita la Octavian. Ceva se întâmplă între ei, iar mama dădu din cap în semn de încuviințare.

– Da. I-ai pe copiii mei cu tine.

– Nu! am țipat. N-am să mă duc!

– Vino, zise Juba, însă mi-am smuls brațul din strânsoarea lui.

– Nu ne obliga să mergem cu el! am țipat. Te rog!

Ptolemeu plângea, iar Alexandru o implora.

În cele din urmă, mama și-a azvârlit brațele în aer și a urlat:

– Plecați! Iras, Charmion, scoateți-i de aici!

N-am înțeles ce se petrecea. Charmion ne împinse către ușă, acolo unde mama îl îmbrățișă pe Alexandru. Apoi veni la mine, îmi atinse colierul și își trecu mâinile peste părul meu, obrajii și brațele mele.

– Mamă, am spus plângând.

– Șșt! Îmi puse un deget pe buze, după care îl luă pe Ptolemeu în brațe, îngropându-și fața în buclele lui moi. Am fost surprinsă să-l văd pe Octavian așteptând atât de răbdător. Tu să asculți de tot ce spune Cezar, îl povățui ea pe Ptolemeu. Iar tu să faci ce ți se zice, Selene. Se întoarse către fratele meu geamăn. Alexandru, ai grijă. Veghează asupra lor.

Mama se ridică și, înainte ca expresia de pe chip s-o trădeze complet, Charmion închise ușa, lăsându-ne pe noi, copiii, singuri cu dușmanii noștri.

– Mergeți pe lângă mine și tăceți din gură, spuse Agrippa. Ne vom duce mai întâi la mormântul lui Alexandru, apoi la *gymnasium*.

Eu îl țineam pe Ptolemeu de o mână, Alexandru de cealaltă, și în timp ce străbăteam culoarele, aveam impresia că ne aflam într-un palat străin. Romanii ocupaseră fiecare încăpere, căutând comorile cu care să-i umple vistieria lui Octavian. Scaunele din lemn de cedru sculptat, care împodobiseră cele mai mari camere ale noastre dispăruseră, la fel ca tot ce mai rămăsese în încăperi. Canapele îmbrăcate în mătase, perne, vaze de abanos pe trepieduri înalte din argint.

I-am șoptit lui Alexandru în greacă:

– De unde știe că oamenii nu fură lucrurile pentru ei înșiși?

– Fiindcă nici unul n-ar fi atât de prost, răspunse Juba, vorbind limba greacă fără cusur.

În privirea lui Alexandru se citi avertismentul.

Pentru prima dată, Octavian se uită la noi.

– Gemenii sunt niște copii frumoși, nu-i așa? Cred că seamănă mai mult cu mama lor decât cu tatăl. Așadar, tu ești Alexandru Helios?

Fratele meu dădu din cap.

– Da, dar mi se zice Alexandru, Înălțimea Voastră.

– Nu e un rege, îl corectă Juba. Noi îi spunem Cezar.

Alexandru se înroși, iar mie mi se făcu rău la gândul că stătea de vorbă cu bărbatul care ne omorâse frații.

– Da, Cezar.
– Iar sora ta?
– Ea e Cleopatra Selene. Dar își spune Selene.
– Soarele și luna, zise Juba pe un ton ironic. Ce alegere isteață!
– Și băiatul? întrebă Agrippa.
– Ptolemeu, răspunse Alexandru.
Octavian își încordă maxilarul.
– El seamănă mai mult cu tatăl lui.
L-am strâns protector de mână pe Ptolemeu și, când am ajuns în curtea din fața palatului, Agrippa s-a întors spre noi.
– Nu vorbiți decât atunci când sunteți întrebați, s-a înțeles?
Toți trei am dat din cap în semn de încuviințare.
– Atunci pregătiți-vă, ne avertiză el, în timp ce se deschideau ușile palatului.
Se lăsase seara peste oraș, iar în zare ardeau mii de torțe. Era ca și cum cetățenii din Alexandria, până la ultimul, ieșiseră pe străzi și se îndreptau cu toții către *gymnasium*. Când ne-am apropiat de porți, soldații îl salutară pe Octavian cu brațul drept ridicat în față și cu palma îndreptată în jos.
– Poți să uiți de cal și de car, zise Juba, urmărind mulțimea.
Octavian se uită în lungul Drumului Canopic[1].
– Atunci vom merge pe jos.
L-am văzut pe Juba încordându-se și ducându-și apoi mâna spre sabia de la șold și spre pumnalul de pe coapsă. Era mai tânăr decât presupusesem prima oară; n-avea nici măcar douăzeci de ani, însă era cel căruia Octavian îi încredințase viața. Poate că avea să facă o greșeală. Poate că unul dintre oamenii loiali tatălui meu avea să-l omoare pe Octavian înainte ca noi să pornim spre Roma.
Am așteptat până s-a strâns un mic alai, format în parte din egipteni și în parte din greci, însă cei mai mulți soldați vorbeau latina cu accente care îi făceau greu de înțeles. Apoi am început să ne îndepărtăm tot mai mult de palat, îndreptându-ne spre mormânt. Orice demnitar care venea în Alexandria dorea să-l viziteze, iar acum Octavian voia și el să îi omagieze pe strămoșii noștri.
Îmi doream să pot vorbi cu Alexandru, dar am păstrat tăcerea așa cum fusesem instruită și, în loc să-l plâng pe tatăl meu, sau pe Antyllus, sau pe Cezarion, am cercetat împrejurimile. „Poate că aceasta va fi ultima seară în care voi mai vedea străzile din Alexandria", m-am gândit și am înghițit durerea care îmi creștea în gât. La stânga se afla Marele Teatru. Am încercat să-mi amintesc prima zi în care tata ne dusese acolo, urcând cu noi în loja regală ce fusese clădită atât de sus, încât din

[1] Stradă numită în prezent Ṭarīq al-Ḥurriyyah, care traversa orașul Alexandria de la est la vest, prin centru (n.tr.)

ea puteai vedea insula Antirhodos. Dincolo de teatru se afla Palatul Muzelor, locul în care mama îl trimisese pe tatăl meu pentru a se cultiva și în care profesorii îl învățaseră limba greacă. Eu și Alexandru ne începuserăm studiile acolo pe când aveam șapte ani și umblaserăm pe holurile din marmură alături de bărbați ale căror bărbi cădeau peste himation. La nord de Palatul Muzelor se înălțau coloanele bibliotecii. Jumătate de milion de suluri erau cuibărite pe rafturile ei din lemn de cedru, iar cărturarii din toate regatele lumii veneau să se instruiască din cunoștințele păstrate înăuntru. În această seară însă coridoarele ei susținute de coloane erau întunecate, iar felinarele vesele ce luminau întotdeauna porticurile fuseseră stinse. Oamenii care obișnuiau să studieze acolo se îndreptau către *gymnasium* pentru a afla ce avea să se aleagă de Egipt.

Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile și, când am ajuns în dreptul unei porți grele, un învățat grec pe care îl văzusem deseori prin palat scoase din veșmântul său o cheie. Eram pe cale să intrăm în Soma, mausoleul lui Alexandru cel Mare, iar în timp ce poarta era deschisă, Agrippa șopti:

– *Mea Fortuna!*

Am observat cu mândrie că până și Octavian a făcut un pas înapoi. Desenasem clădirea de zeci de ori, și de fiecare dată Alexandru voise să știe de ce. El nu era la fel de mișcat ca mine de domul din marmură strălucitoare ori de contururile frumoase ale coloanelor grele ce se înșirau în noapte ca niște soldați.

– Când a fost construit? întrebă Octavian.

În loc să se întoarcă spre Alexandru ori spre mine, se uită la Juba.

– Acum trei sute de ani, răspunse prințul. Se spune că sarcofagul e făcut din cristal și că el încă poartă platoșa din aur.

Abia acum Octavian se întoarse către mine și fratele meu.

– E adevărat?

Când văzu că eu refuz să-i răspund, Alexandru dădu din cap în semn de aprobare.

– Da.

– Și trupul? îl întrebă Agrippa pe Juba. Cum a ajuns aici?

– Furat de vărul său, Ptolemeu.

Am trecut de ușile din bronz masiv, iar mirosul levănțicii ce fumega într-un vas cu trei picioare umplu anticamera goală. Torțele care ardeau în suporturile de fier de pe perete pâlpâiră în adierea aerului de seară pe care îl lăsaserăm să intre odată cu noi. Preoții de aici nu-și abandonaseră îndatoririle, așa că un bătrân îmbrăcat într-o robă aurie își făcu apariția.

– Pe aici, ne pofti el, dându-ne de înțeles că eram așteptați.

I-am urmat pașii bărbatului printr-un labirint de coridoare, iar soldații, care sporovăiseră tot drumul ca niște maimuțe, fără măcar

să se oprească pentru a trage aer în piept, acum tăcură. În lumina slabă a felinarului purtat de preot, oamenii se uitau la picturile ce înfățișau faptele de vitejie ale lui Alexandru. Eu schițasem acele imagini de atâtea ori, încât le cunoșteam pe de rost. Iată-l pe tânărul rege împreună cu soțiile lui, Roxana și Stateira. Într-o altă scenă, Alexandru ședea alături de Hephaestion, soldatul pe care îl iubise cel mai mult. Iar în ultimul mozaic, cucerea Anatolia, Fenicia, Egiptul și întinsul regat al Mesopotamiei. Octavian întinse mâna și atinse buclele pictate ale lui Alexandru.

– Era cu adevărat blond?

Preotul se încruntă, și am știut cu certitudine că nu mai auzise o asemenea întrebare până atunci.

– E zugrăvit pe aceste ziduri întocmai cum a fost în realitate, Cezar.

Octavian schiță un zâmbet satisfăcut, și atunci mi-am dat seama de ce voise să vină acolo. Din punct de vedere al aspectului feței, nu părea să existe o mare diferență între picturile ce îl reprezentau pe Alexandru și Octavian. Amândoi bărbații aveau trăsături plăcute, cu guri mici, nasuri drepte și ochi deschiși la culoare. Acum, Octavian se închipuia moștenitorul lui Alexandru, următorul cuceritor, nu doar al Egiptului, ci al întregii lumi. Oare nu începuse deja Iulius Cezar, fratele bunicii sale, planul de cucerire pentru ca el să-l continue?

Am ajuns la o scară ce cobora într-un întuneric și mai adânc și l-am auzit pe Ptolemeu scâncind.

– Sunt doar câteva trepte până jos, am șoptit, iar când l-am văzut că încearcă să protesteze, mi-am dus degetul la buze.

Preotul ne arătă drumul, și singurele zgomote care se mai auziră au fost foșnetele pașilor noștri și trosnetele torțelor. Juba coborî ultimul. Când ușa se trânti în urma noastră, fratele meu scoase un strigăt înspăimântat. Imediat, Alexandru îi acoperi lui Ptolemeu gura cu mâna.

– Nu aici! șușoti el furios. N-ai de ce să te temi.

Dar nimeni nu-i dădea vreo atenție lui Ptolemeu. În camera slab luminată, privirile bărbaților erau ațintite asupra sicriului din cristal ce îi aparținea celui mai mare rege al lumii. Aerul mirosea puternic a mirodenii pentru îmbălsămare: scorțișoară, mir și casia.

Octavian se apropie de sicriu cu pași șovăitori, iar preotul trase la o parte capacul, astfel încât toată lumea să-l poată vedea pe Alexandru așa cum fusese. Un suspin de admirație străbătu încăperea, și până și Ptolemeu voi să se tragă mai aproape.

– Doar treizeci și doi de ani, spuse Octavian.

Chipul regelui era frumos după odihna lui de trei sute de ani. Brațele ce stăteau peste platoșa musculoasă încă aveau carnea rozalie și păreau izbitor de mari. Octavian îi chemă alături de el pe Agrippa și pe Juba, și, cu toate că părul lui Cezar avea o nuanță similară de blond, Juba, cu umerii săi lați și cu înălțimea sa impresionantă, era cel care îi semăna

cel mai mult lui Alexandru. L-am studiat pe prinț în lumina palidă a mormântului. De la sandalele cu tălpi țintuite, până la mantia stacojie, arăta întocmai ca un soldat roman, și numai părul lung, negru, îi trăda ascendența.

– Agrippa, coroana, spuse Octavian, iar bărbatul scoase dintre faldurile mantiei o diademă subțire din frunze împletite.

Octavian o așeză cu grijă pe capul lui Alexandru, dar, când se îndreptă de spate, privirea îi căzu pe inelul cuceritorului. Se aplecă mai aproape pentru a-l cerceta, iar când văzu că fusese gravat cu profilul lui Alexandru, anunță:

– Acesta va fi inelul Romei imperiale.

– Dar, Cezar, îi aparține…

Agrippa se întoarse, moment în care protestul muri pe buzele preotului.

Octavian apucă mâna țeapănă a lui Alexandru, însă când trase de inel, cotul îi alunecă în spate, provocând un trosnet cutremurător.

– Nasul lui! strigă preotul.

Octavian îi rupsese nasul lui Alexandru.

Urmă un moment de tăcere îngrozită. Apoi, Octavian exclamă:

– Ce înseamnă asta? Se răsuci spre oamenii lui. Să trimit după auguri[1]?

– Nu, spuse Juba.

– Dar atunci, ce prevestește?

– Că vei distruge stăpânirea cuceritorului asupra lumii și o vei recuceri tu însuți, răspunse prințul.

Ochii lui negri străluceau, și chiar dacă mie mi se părea că era sarcastic, Agrippa dădu din cap în semn de aprobare.

– Da, sunt de acord.

Dar Octavian nu se clinti, iar mâna în care ținea inelul de aur cu sigiliu îi rămase încremenită pe trupul regelui.

– Nu poate fi decât un semn bun, repetă Agrippa.

Octavian dădu din cap.

– Da… da, un semn din partea zeilor, declară el brusc, că voi fi succesorul lui Alexandru cel Mare.

Preotul întrebă cu voce stinsă dacă Octavian dorește să-i viziteze și pe ceilalți strămoși ai noștri, însă romanul era prea plin de propria-i profeție ca să-l mai intereseze altceva.

– Am venit să văd un rege, nu un rând de cadavre.

Am privit din nou către fața distrusă a marelui om care fusese răspunzător pentru lunga domnie a Ptolemeilor și m-am întrebat dacă Egiptul va avea o soartă asemănătoare.

---

[1] Preot căruia i se atribuia meritul de a prevesti viitorul sau de a interpreta voința zeilor după zborul și cântecul păsărilor sau după măruntaiele animalelor sacrificate. (n.tr.)

*

Cu toate că Juba și Agrippa prevestiseră că ruperea nasului lui Alexandru avea să fie un semn bun, o tăcere înfrigurată se lăsă peste alaiul lui Octavian în timp ce urcam treptele prin Soma. Însă mulțimea de oameni de pe străzi – soldați, alexandrieni, negustori străini, chiar și sclavi – era îndeajuns de gălăgioasă încât să trezească zeii. Soldații adunau toți locuitorii din Alexandria pe care îi puteau găsi.

– Ce se petrece? se îngrijoră Ptolemeu.

– Mergem la *gymnasium*, zise Alexandru.

– Acolo unde mi-a dat tata o coroană?

Juba ridică din sprâncene. Deși Ptolemeu nu avea pe atunci decât doi ani și nu se putea să fi păstrat multe amintiri din acea vreme, îi rămăsese clar în memorie momentul Donațiilor din Alexandria[1], când tata se așezase împreună cu mama pe câte un tron de aur și îl declarase pe fratele nostru, Cezarion, nu doar moștenitorul lor, ci și al lui Iulius Cezar. În seara aceea își anunțase el căsătoria cu mama noastră, chiar dacă Roma refuzase să i-o recunoască. Apoi, îi dăduse lui Alexandru teritoriile din Armenia, Media și necuceritul Imperiu Part. Eu primisem Cirenaica și insula Creta, în vreme ce Ptolemeu devenise regele tuturor tărâmurilor siriene. Chiar dacă Ptolemeii purtau diademe simple din pânză, împodobite cu mici perle, tatăl nostru ne oferise coroane din aur și rubine, iar acesta era amănuntul care îi rămăsese în minte lui Ptolemeu. Doar că acum, acele coroane fuseseră topite pentru a-i plăti pe oamenii lui Octavian, iar noi aveam să mai moștenim doar praful și pulberea.

Colțurile gurii lui Alexandru se lăsară în jos, clipă în care am știut că și el se lupta cu lacrimile.

– Da, acela este locul unde tata te-a numit rege.

Ne-am apropiat de *gymnasium*, o clădire mai lungă decât două stadii[2], și un murmur de surprindere străbătu grupul soldaților. Înconjurate de arbuști umbroși, porticurile fuseseră tencuite atent cu ghips, astfel încât străluceau chiar și în lumina lunii. Însă Octavian nu se opri pentru a aprecia frumusețea, ci continua să-și răsucească între degete capetele curelei.

– Repetă-mi ce am scris, porunci el.

Agrippa desfășură iute un sul de hârtie pe care îl ținuse ascuns în mantie.

– Mai întâi e vorba despre oraș în sine, spuse el.

---

[1] Declarație politico-religioasă a reginei Cleopatra și a lui Marc Antoniu, prin care aceștia au împărțit pământuri ale Romei și Parției către copiii Cleopatrei, învestindu-i cu numeroase titluri. (n.red.)

[2] Veche unitate de măsură pentru lungime, care varia între 147 și 192 de metri (n.red.)

Octavian dădu din cap.
– Și apoi?
– Despre câți cetățeni vor deveni sclavi ai Romei.
Octavian clătină scurt din cap.
– Nici unul.
Agrippa se încruntă.
– Unchiul tău a luat o sută cincizeci de mii de oameni din Galia. Când Marius…
– Și cu ce s-a ales în schimb?
– Cu Spartacus, interveni Juba cu dispreț. O răscoală a sclavilor care nu prețuiau ceea ce Roma le oferise.
– Corect. E destul aur în mausoleul reginei pentru a-l plăti pe fiecare om care a luptat vreodată pentru mine. De data aceasta nu-i vom răsplăti cu sclavi.
– Și bărbații care doresc să ia femei? întrebă Agrippa.
– Lasă-i să plătească pentru târfe.
Am ajuns în fața treptelor *gymnasium*-ului, unde un șir de soldați cu scuturi grele formară un zid între noi și popor. Brusc, n-am putut să merg mai departe.
– Ce faci? șuieră Alexandru.
Dar îmi era prea frică să mă mișc. Bărbați înarmați înconjurau *gymnasium*-ul, și mă întrebam ce s-ar întâmpla dacă Octavian ar hotărî să dea foc clădirii. S-ar stârni haosul, femeile și copiii ar fi zdrobiți de bărbații care le-ar călca trupurile în picioare pentru a scăpa. Însă căile de acces le-ar fi blocate de soldații romani. Ușile ar fi zăvorâte, așa cum se întâmpla cu cele de la mausoleul mamei mele. M-am oprit la baza unui lung șir de trepte, iar Agrippa a venit lângă mine.
– N-ai de ce să te temi, mi-a spus. Cezar nu v-ar fi ținut în viață atâta timp dacă ar fi intenționat să vă ucidă în seara asta.
„Sigur că nu“, mi-am spus. „Ne vrea în viață pentru triumful lui.“
Am urcat scările în urma mantiei roșii a lui Agrippa. În interiorul *gymnasium*-ului, mii de oameni căzură în genunchi într-un gest de supunere tăcută.
Octavian spuse zeflemitor:
– Înțeleg de ce lui Antoniu i-a plăcut Egiptul atât de mult.
– Tu ești faraonul, remarcă unul dintre soldați. Ar dansa goi pe străzi dacă așa ți-ar fi voia.
Juba surâse afectat.
– Credeam că egiptenii asta fac oricum.
Pentru prima dată l-am văzut pe Octavian zâmbind și, în timp ce urcam la tribună, m-am întrebat dacă și Alexandru se simțea la fel de îngrețoșat ca mine. Tata ne spusese că Octavian poruncise masacrarea tuturor prizonierilor în timpul bătăliei de la Philippi. Când un tată și fiul său imploraseră îndurare, Octavian stabilise că doar unul ar trebui

să trăiască și îi ordonase tatălui să joace *morra*[1] cu copilul lui. Însă bătrânul refuzase, cerând să i se ia lui viața, iar Octavian însuși, pe atunci în vârstă de nouăsprezece ani, mânuise sabia care îl executase. Iar când fiul voise să-și pună capăt zilelor, Octavian îi oferise în batjocură sabia lui. Până și tatăl meu, care nu era străin de câmpul de luptă, nu văzuse decât cruzime și ambiție în acest pretendent la tronul lui Cezar.

Când am ajuns la tribună, Octavian își întinse brațele. Pe sub togă purta doar o tunică simplă din zale, și m-am întrebat, din nou, dacă exista vreun alexandrian curajos care și-ar putea da viața pentru a scăpa Egiptul de cel care îl cucerise.

– Vă puteți ridica, spuse el în tăcerea care se lăsase.

Sunetul a mii de trupuri care se îndreaptă răsună în *gymnasium*-ul luminat de torțe. În toată clădirea, lângă fiecare fereastră și fiecare ușă din lemn greu de cedru, soldați înarmați stăteau pe câte șapte rânduri, în caz de revoltă. Însă poporul rămase tăcut, iar când Octavian își începu discursul, am văzut oameni care își țineau răsuflarea în așteptarea a ceea ce avea să vină. Tăcerea se păstră cât timp Octavian le explică faptul că nu urmau să fie luați sclavi, că orașul nu putea fi învinuit pentru greșelile conducătorilor săi și că fiecare soldat care luptase împotriva lui avea să fie iertat.

– Căci Egiptul nu îi aparține Romei, anunță el. Îmi aparține mie, moștenitorul ales al Ptolemeilor. Iar eu ocrotesc întotdeauna ceea ce este al meu.

Femeile își mutau copiii de pe un șold pe altul și își priveau nedumerite soții. Cruzimea lui Octavian era cunoscută în toată țara.

Înalta preoteasă a lui Isis și Serapis[2] fu cea care întrerupse liniștea.

– Ba chiar i-a salvat pe cei mai mici copii ai reginei noastre. Slavă lui Octavian cel milos, rege al regilor!

– Octavian cel milos! strigă poporul.

Apoi, unul dintre bărbați strigă: „Cezar“, iar cuvântul răsună în tot *gymnasium*-ul.

– Ce fac? i-am strigat fratelui meu în limba partă, sigură fiind că Juba n-o cunoștea. De ce îi scandează numele? El este cel care ne-a cucerit!

– Iar acum e salvatorul lor, zise Alexandru cu amărăciune.

– Dar tatăl nostru… Ochii îmi ardeau. Antyllus și Cezarion! Ei nu știu?

[1] Vechi joc asemănător cu tragerea la sorți. În varianta clasică, doi sau trei jucători arată, simultan, un număr de degete, la alegerea fiecăruia, încercând să ghicească numărul total al degetelor indicate. (n.tr.)

[2] Veche divinitate de origine egipteană, al cărei cult a fost introdus de timpuriu în Grecia și, ulterior, la Roma. Serapis, confundat adeseori cu Apis, era socotit zeul vindecărilor miraculoase. (n.tr.)

– Poate, dar se gândesc la ei înșiși..

Octavian își ridică brațele înainte, iar strigătele se stinseră numaidecât. Apoi, Agrippa păși în față și explică faptul că reședințele bogate din jurul Somei aparțineau acum Romei.

– Statuile Cleopatrei și ale lui Marc Antoniu au fost cruțate datorită unei donații generoase în valoare de două mii de talanți. Aceia care ar dori să-și cruțe propriile opere de artă, poate chiar propriile reședințe, pot să aibă pregătite cuferele cu talanți de aur pentru momentul în care soldații vor veni să le ia.

– Lăcomie! am șoptit, mânioasă. Octavian o să-i facă să plătească până și pentru cărămizile pe care calcă.

– Dar Alexandria e salvată. Palatul Muzelor, Biblioteca…

– Pentru *cine*? Pentru *ce*? Romanii ăștia nici măcar nu știu să vorbească limba greacă!

Oamenii de sub noi aclamau, chiar și bărbații care aveau să plătească două treimi din valoarea vilelor în care stăteau doar pentru a păstra ceea ce le aparținea de drept. Octavian, flancat de Juba și de un soldat, coborî treptele tribunei. Imediat își croi drum prin *gymnasium*, pe măsură ce locuitorii Alexandriei se trăgeau înapoi.

– Urmați-mă, spuse Agrippa cu voce aspră, făcându-mă să mă întreb dacă acesta era momentul în care cineva urma să încerce să-l omoare pe Octavian.

Tatăl meu ar fi riscat orice pentru a o face, însă în timp ce înaintam prin tăcerea înspăimântată, nimeni nu se clinti. Un copil țipă în brațele mamei sale, iar de undeva din mulțimea de oameni un bărbat strigă:

– Ave, Cezar!

Dar, când păși afară din *gymnasium*, cu mantia fluturându-i în bătaia vântului, Octavian era încă viu. Nimeni nu-și riscase viața pentru mama mea. Am simțit cum mi se urcă fierea în gât și n-am mai avut putere nici măcar să-l țin de mână pe Ptolemeu în timp ce ne întorceam la palat. Curând, aveam să navigăm, cu siguranță, spre Roma.

– Am uitat ceva? întrebă Octavian.

Deși era mic de statură, străbătea străzile cu încredere, fără a se teme de colțurile întunecate ivite de-a lungul Drumul Canopic. Era înconjurat de patruzeci de soldați, ale căror platoșe lucioase reflectau lumina lunii.

– Nimic, îl asigură Agrippa. A fost decizia corectă să lăsăm templele în picioare. Preoții nu vor instiga niciodată la rebeliune.

– Și oamenii?

– Te numesc rege, spuse Juba. N-am nici o îndoială că vor găsi talanții de aur pentru a-și răscumpăra vilele.

Octavian zâmbi, însă când ajunserăm la palat, pașii îi deveniră nesiguri. În curte, o femeie țipa. Alergă înspre Octavian și, dintr-o singură mișcare, cei patruzeci de soldați ai lui își uniră scuturile.

– Cezar! strigă ea. Cezar, au venit vești!

– Coborâți scuturile, le porunci Octavian.

I-am întrezărit chipul femeii printre armurile a doi soldați și am strigat:

– Euphemia!

– Prințesă, mama voastră! Veniți repede. E pe moarte!

Agrippa se uită la Octavian, dar nici unul nu ne opri când soldații se dădură la o parte, iar eu, Alexandru și Ptolemeu alergarăm spre palat. Nu-mi amintesc dacă ne-a urmat cineva. Poate că aveam o sută de oameni pe urmele noastre sau poate că eram singuri când am ajuns în dreptul ușii deschise a camerei în care se afla mama.

– Dați-vă la o parte! le strigă Alexandru servitorilor. Mișcați-vă!

Înăuntru se lăsase o tăcere sinistră. Mama, îmbrăcată în rochia ei purpurie, zăcea împăcată pe o canapea din mijlocul încăperii, cu pielea ei netedă aurită de lumina lumânărilor. Pe podea, Iras și Charmion își odihneau capetele pe două perne de mătase, arătând ca și cum ar fi dormit.

– Mamă?

M-am strecurat în față, în timp ce în spatele nostru Octavian se înghesuia în ușă, împreună cu Agrippa și cu Juba. Când am văzut că ea nu se mișcă, am strigat:

– Mamă!

Eu și fratele meu am alergat la ea.

– Mamă! am implorat.

Am scuturat-o de umeri, iar coroana pe care și-o așezase cu grijă pe cap îi căzu pe podea cu un pocnet sec. Lângă ea, Charmion nu se clinti. I-am luat mâna servitoarei într-a mea, însă degetele îmbătrânite care mă învățaseră să desenez erau reci. Am prins-o de braț și m-am tras înapoi la vederea a două înțepături.

– Alexandru, a folosit un șarpe!

M-am întors și l-am văzut pe Octavian stând în ușă alături de Agrippa, înconjurat de soldați.

Juba se grăbi să vină lângă mine și cercetă bătăile inimii mamei mele, apoi se aplecă pentru a pipăi gâtul lui Iras și pe cel al lui Charmion.

– De unde știi că e un șarpe? mă întrebă iute.

– Uită-te la brațul ei!

Juba se ridică repede în picioare.

– Sunt șerpi veninoși în camera asta. Se întoarse către Octavian. Sigilați încăperea! porunci el. Selene, Alexandru, Ptolemeu…

– Nu! M-am apropiat de mama. Un doctor de șerpi ar putea scurge veninul din rană!

Însă Juba clătină din cap.

– Ea s-a stins deja.

– Nu știi asta! am strigat.

Prințul se uită spre Octavian, așteptând un răspuns.

– Găsiți un doctor! ordonă acesta cu voce tăioasă.

Soldatul cu păr alb care stătea lângă el nu se mișcă.

– Dar, Cezar, șopti el, ai obținut ce voiai. E moartă. Iar peste zece luni vei putea mărșălui în Roma…

– Liniște! Găsiți un doctor și aduceți-l imediat aici!

Juba îl luă de braț pe fratele meu, știind că acesta avea să-i opună mai puțină rezistență.

– Stați lângă ușă, îi porunci cu asprime. În camera asta e cel puțin o cobră. Nu călcați înăuntru.

Am așteptat la intrarea în încăpere. Alexandru semăna cu una dintre statuile mamei, slab, palid și neclintit.

– A fost o minciună, i-am șoptit în parte. El n-a avut niciodată de gând să se întoarcă la Roma peste trei zile. A vrut ca ea să moară. Și-a dorit ca ea să se sinucidă.

Doctorul de șerpi sosi. Pielea neagră îi lucea în lumina felinarului în timp ce lucra. Fratele meu rămase tăcut, iar eu îmi puteam auzi bătăile grăbite ale inimii în vreme ce îl urmăream. Doctorul descoperi rănile de pe brațul mamei și făcu o tăietură subțire deasupra mușcăturilor. Apoi își lipi buzele de pielea ei și încercă să sugă veninul din trupul ei. L-am privit pentru ceea ce părea a fi o veșnicie. Apoi, în sfârșit, el s-a ridicat. Buzele îi erau înroșite de sângele mamei și, după expresia de pe chipul lui, am știut că suntem orfani.

Alexandru întrebă calm:

– Mama noastră va fi înmormântată în mausoleu?

Octavian își ridică bărbia.

– Desigur. A fost regina Egiptului.

Dar pe chipul lui nu se citea nici urmă de remușcare, nici măcar de surprindere.

– Chiar îi vei ține pe copii în viață? îl întrebă Agrippa.

Octavian mă măsură din priviri, așa cum măsurase comoara mamei mele.

– Fata e frumușică. Peste câțiva ani, vreun senator va trebui redus la tăcere. Ea se va afla la vârsta măritișului și îl va face fericit. Cât despre băieți, nici unul nu a ajuns încă la vârsta de cincisprezece ani. Lăsându-i în viață voi părea îndurător.

– Și Roma? vru să știe Juba.

– Peste câteva luni, când treburile vor fi puse la punct acolo, vom porni la drum.

Capitolul 3

Alexandria

1 iulie 29 î.Hr.

Vasul ce urma să ne poarte spre Roma era *thalamegos*-ul mamei mele, o navă atât de mare, încât curțile ei susținute de coloane găzduiseră cândva spectacole cu bătălii călare. De pe doc, îi auzeam pe soldații romani scoțând exclamații de încântare în fața fiecărui detaliu de la bord: fântânile și ghivecele cu palmieri așezate în grote, dormitoarele cu lambriuri de fildeș și imagini aurite ale lui Isis, scaunele din lemn de cedru și pernele brodate. Însă chiar dacă toate cuferele noastre erau împachetate, Octavian nu voia să plece înainte de a afla auspiciile.

Eu și Alexandru stăteam unul lângă altul pe doc, în timp ce Octavian ținea ridicată în mână o prepeliță speriată. Juba îi dădu lui Agrippa un cuțit proaspăt ascuțit și, cu o mișcare îndemânatică din încheietură, generalul reteză gâtul păsării îngrozite. Sângele prepeliței se scurse printre degetele lui Octavian, pătându-le cu roșu înainte de a picura pe scânduri. Toți cinci ne-am uitat către augurul al cărui cap era acoperit cu o pânză groasă de in.

– Ce înseamnă? întrebă Octavian.

Augurul ridică mâna și clătină din cap.

– Mai întâi trebuie să se formeze un model.

Lângă mine, Juba zâmbi.

– Crede că citind în niște picături de sânge o să ne poată spune dacă zeii plănuiesc să trimită nava asta pe fundul mării, spuse el în partă. Desigur, dacă augurul se înșeală, nu o să mai rămână nimeni în viață care să-i ceară socoteală.

– Cum de știi limba partă? șopti fratele meu.

– Sunt spionul lui Cezar când mă aflu în mijlocul poporului. N-aș avea mare succes dacă n-aș cunoaște câteva limbi, nu-i așa?

Am bănuit că fusese sarcastic când spusese „câteva“, și brusc mi s-a făcut rău.

– Așadar, i-ai povestit lui Cezar tot ce am spus?

– De ce să fi făcut asta, când n-ați zis nimic interesant? Dar pereții din Roma au urechi, prințesă.

– Urechile *tale*.

– Și multe altele.

Octavian ne urmărea cu interes schimbul de replici.

– Așadar, trimiți oameni la moarte, i-am spus lui Juba. La închisoare.

– Doar dacă sunt asasini. De ce, doar nu plănuiești să-l asasinezi pe Cezar, nu-i așa?

Vocea îi părea batjocoritoare, însă ochii negri arătau serioși.

– Ce se petrece? întrebă Agrippa.

Juba mai stărui cu privirea asupra mea pentru o clipă, apoi se întoarse și spuse apăsat:

– Pur și simplu îi avertizez pe copiii reginei că la Roma multe lucruri vor fi altfel. Sper c-au înțeles.

Zâmbi, însă vorbele îmi fuseseră adresate mie.

Augurul își ridică mâinile spre cer.

– Ei? Ce e? se răsti Octavian.

– Semnele sunt favorabile, anunță preotul, iar Cezar răsuflă zgomotos. Neptun vă binecuvântează călătoria.

Agrippa îi dădu augurului o pungă cu monede. Apoi, cei trei bărbați îl însoțiră pe Octavian până la doc, și abia atunci am îndrăznit să șoptesc:

– A auzit *totul*.

– N-am spus nimic suspect. Doar am pus întrebări.

Însă Juba se uitase în ochii mei ca și cum ar fi știut ce voiam să fac. Octavian îi ucisese pe Antyllus și pe Cezarion. Nu le lăsase mamei și tatei altceva de făcut decât să-și ia viețile. Până și Charmion și Iras erau moarte. După unsprezece luni, încă simțeam un nod în gât când mă gândeam la ei toți odihnindu-se în sarcofagele de marmură din mausoleul mamei. La șapte zile după discursul ținut de Octavian în *gymnasium*, cortegiile lor funerare șerpuiseră pe străzile din Alexandria, strângând atât de mulți oameni îndoliați, încât armata romană avusese nevoie de absolut toți soldații pentru a păstra ordinea în oraș. Acum toți dispăruseră. Totul ne fusese luat, în afara câtorva cufere cu mătăsuri. Iar când frații meu aveau să ajungă fiecare la vârsta de cincisprezece ani, ce urma să li se întâmple? Moartea era inevitabilă, poate preferabilă celor ce aveam să îndurăm în Roma. Și dacă moartea era inevitabilă…

I-am urmărit pe soldați cum încercau să forțeze un cal să urce de pe nisip pe docul din lemn. Animalul nu voia să se miște. Bărbații încercară să-l fluiere. Octavian îl plesni peste crupă, iar când unul dintre soldați ridică un bici pentru a-l bate, Ptolemeu își acoperi ochii.

– Oprește-te! strigă Alexandru. Traversă cheiul și se apropie de bărbați. Îi e doar frică de apă, le spuse fratele meu.

Câțiva dintre soldați izbucniră în râs. Unul gras strigă către cel care ținea biciul:

– Atunci, croiește calul până se mișcă.

– Nu! zise Alexandru cu furie. Tot n-o să se clintească.

Bărbatul cu biciul își încrucișă brațele la piept.

– De ce nu?

Grasul rânji batjocoritor.

– O să asculți de un puști de unsprezece ani?

– Ar trebui să-l asculte, am spus repede. Cunoaște caii mai bine decât oricine altcineva.

– Atunci, de ce nu se mișcă animalul? întrebă Octavian.

Părul lui Alexandru era ud din pricina stropilor apei de mare, iar în soarele strălucitor al verii pielea lui se transformase în bronz. Era frumos, iar câțiva dintre soldați îl priveau chiorâș.

– Pentru că nu el e calul conducător. Tata l-a dresat pe conducător. Dacă îl aduceți pe *el*, acesta o să se îmbarce pe navă, iar dacă ceilalți îl văd, or să-l urmeze și ei.

Agrippa se întoarse și se uită la herghelia care se foia nervoasă pe țărm.

– Care dintre ei e liderul?

Fratele meu arătă către un uriaș cal murg.

– Heraclius.

Octavian îi aruncă o privire geamănului meu.

– Bine. Atunci, adu-l aici.

Alexandru se îndreptă încrezător către herghelie, iar murmurele soldaților se stinseră. Când îl văzu, calul lăsă imediat capul în jos și îi adulmecă mâna întinsă, în căutarea gustărilor pe care i le aducea de obicei. Fratele meu șopti ceva în urechea lui Heraclius, mângâindu-i cu o mână coastele mari, în vreme ce cu cealaltă îi apuca frâul. Încet, șoptindu-i tot timpul, se îndreptă către doc, iar Heraclius îl urmă supus.

– Acum îi puteți aduce și pe ceilalți, zise Alexandru, iar când văzu că nici unul dintre cai nu opune rezistență, Octavian îl cercetă pe fratele meu.

– Îmi amintesc că tatăl tău era un mare iubitor de cai, remarcă el.

Alexandru își feri privirea.

– Da.

Octavian dădu din cap în semn de aprobare.

– A fost încărcat tot ce era în mausoleu? îl întrebă el pe Juba, iar amintirea tatălui meu se pierdu în neant.

– Până la ultimul talant.

Dar soldatul cu burtă își miji ochii în soare.

– Nu și colierul fetei. Și cum rămâne cu coroanele copiilor?

– Sunt simple șiraguri de perle, zise Juba enervat. Poate vrei să le iei și hainele?

– Copiii pot păstra tot ce poartă. Vreau să plec, anunță Octavian.

Alexandru se întinse pentru a mă lua de braţ, dar mă ferii.

– Asta ar putea fi ultima dată când mai vedem Palatul Muzelor, am spus.

Ori palatul, ori Templul lui Isis și Serapis.

– N-am făcut niciodată o schiță cu Alexandria văzută din port, îmi dădui eu seama.

– O să ne întoarcem, spuse cu tristețe fratele meu.

Privi dincolo de apă, spre orașul de marmură ce fusese clădit de către Ptolemei cu peste o sută de ani în urmă. În lumina soarelui strălucitor, așezarea se înălța precum un far alb orbitor, căminul celor mai luminate minți ale lumii.

– Vreau să rămân.

– Octavian e deja la bord, mă avertiză Alexandru.

– Și cui îi pasă ce face Octavian?

– Ție ar trebui să-ți pese. Fratele meu, mereu pragmatic, adăugă cu amărăciune: Ai văzut cum a fost în ultimele luni. Nimic nu ni se întâmplă fără ca el să aibă un cuvânt de spus.

Apoi Alexandru luă mânuța lui Ptolemeu într-a lui, însă eu rămăsei pe chei, întorcându-mă abia când Agrippa anunță că sosise timpul. Ne conduse pe toți trei spre cabina noastră, aceeași pe care eu și Alexandru o împărțiserăm în fiecare iarnă, când mama ne ducea la Teba.

– Ușa trebuie să rămână mereu deschisă, ne instrui Agrippa. Nu o închideți. Nu o încuiați.

– Nici măcar când dormim? întrebă Alexandru.

– Nici măcar atunci. Dacă vreți mâncare, îmi cereți mie. Dacă vă e rău, mergeți la balustradă, dar nu-l deranjați niciodată pe Cezar cu absolut nimic.

Camera noastră dădea spre o curte deschisă, în care Octavian stătea deja întins pe o canapea, scrijelind cu tocul lui din trestie pe un sul de hârtie.

– Cezar își petrece cea mai mare parte a zilei scriind, ne explică Agrippa. Nu există nici un moment în care să nu fie ocupat. Dacă vrea să audă muzică, cere harpa.

Eu și Alexandru ne-am uitat la Ptolemeu. Cum putea un copil de șapte ani să păstreze tăcerea pe timpul unei călătorii de două luni? Unde mai pui că nici nu aveam voie să închidem ușa.

M-am așezat pe unul dintre paturile din lemn de cedru și l-am luat în poală pe Ptolemeu.

– Va trebui să fii foarte tăcut pe nava asta. Înțelegi?

Băiatul dădu din cap în semn de aprobare, iar buclele îi săltară în sus și în jos.

– Vine și mama?

M-am uitat la Alexandru.

– Nu, mama nu vine, spuse acesta blând. Nu-ți mai amintești?

Două linii mici îi încrețiră fruntea lui Ptolemeu.

– E cu tata, în Elizeu[1]?

– Așa e.

Alexandru se așeză pe al doilea pat, și evitarăm să ne privim în ochi. Afară, Juba și Agrippa i se alăturară lui Octavian în curte, în vreme ce nava se desprindea de port. Ușa fiind deschisă, le puteam auzi discuția.

– În sfârșit s-a terminat, zise Juba, întinzându-se pe o altă canapea.

– Nu se termină niciodată. Octavian ridică privirea de pe sulul de hârtie. Numai moartea a văzut sfârșitul războiului.

– Atunci, poate că Platon s-a înșelat, iar tu o să făurești ceva diferit. Cine anume din Roma o să te mai înfrunte acum?

Octavian zâmbi.

– Antoniu mi-a făcut o favoare scăpându-mă de Cicero. A dat o lecție serioasă Senatului. Seneca și celelalte bărbi bătrâne or să tacă din gură.

– Pentru moment, îl avertiză Agrippa.

– Da, spuse Octavian după o pauză. Pericolul nu se mai află printre vârstnici. Trebuie să restabilesc prestigiul Senatului. Trebuie să-i determin pe fiii membrilor ordinului ecvestru să-și dorească din nou să devină senatori.

– Asta ar însemna ca mai întâi să-i convingi să iasă din bordeluri, replică sec Agrippa.

– Atunci o să închid bordelurile! Octavian se înroși la față. Nu sunt decât niște pepiniere pentru răzmeriță.

– Și ai să te alegi cu un alt fel de răzmeriță, spuse Juba. Băieții le vizitează pentru că nu au nimic mai bun de făcut, dar, dacă sporești plata și puterea senatorilor, o să creadă că reinstaurezi republica și o să plece din bordeluri de bunăvoie. Ăsta e lucrul pe care Cezar l-a uitat și pe care Antoniu nu l-a știut niciodată.

Cei trei se uitară în cabina noastră, iar Octavian îi făcu semn cu degetul lui Alexandru să se apropie.

– Eu? întrebă fratele meu.

Octavian dădu din cap, iar băiatul se ridică.

– Ce faci? l-am întrebat.

– M-a chemat la el.

În timp ce Alexandru parcurgea distanța scurtă dintre camera noastră și locul în care stătea Octavian, Ptolemeu țipă ascuțit:

– Mă doare!

Îl țineam atât de strâns încât îi striveam pieptul.

– Spune-mi despre tatăl tău, îi ceru Octavian.

---

[1] Loc unde, conform credinței vechilor greci, se duc după moarte sufletele oamenilor virtuoși. (n.red.)

Alexandru își întoarse privirea spre mine, întrebându-se ce fel de joc punea la cale bărbatul.

– A iubit-o pe mama, răspunse el.

– Și caii.

Fratele meu își înălță bărbia, iar chitonul lung și alb pe care îl purta flutură în adierea caldă a brizei.

– Da. M-a învățat să călăresc de îndată ce am putut să merg.

– Se spune că tatăl vostru organiza curse în fiecare zi a săptămânii. E adevărat?

Alexandru rânji.

– Da. Nimic nu-i era mai drag decât cursele.

– Nici măcar propriul regat, remarcă Octavian, moment în care l-am l-am văzut pe fratele meu tresărind. Vorbește-mi despre sora ta. Și pe ea a învățat-o să călărească?

Glasul geamănului meu nu mai era atât de puternic când răspunse:

– Nu. Ea desenează.

Octavian se încruntă.

– Face schițe ale clădirilor și templelor, explică el.

– Adu-mi una.

Alexandru se întoarse în cabina noastră, iar eu scuturai din cap cu furie.

– Niciodată! am șuierat. Nu l-ai auzit? Crede că tata a pus regatul pe butuci.

– Și *ce* îi plăcea tatei mai mult decât cursele și vinul?

M-am gândit la ultima rugăminte a tatălui meu și m-am sprijinit de pernele din spatele meu.

– A cerut o schiță de-a ta, Selene. Dacă e un test? Te rog! Dă-i desenul cu imaginea de ansamblu a Alexandriei. Cel pe care l-ai făcut în Templul lui Serapis.

Ptolemeu se uită în sus la mine cu ochii lui mari și albaștri, așteptând să-i spun să-mi aducă albumul.

– Selene, șopti nervos Alexandru, ei așteaptă.

Era adevărat. De sub palmierii plantați în ghivecele din curte, cei trei bărbați ne urmăreau, deși atâta vreme cât vorbeam cu voce scăzută nu puteau auzi ce spuneam.

– Dă-mi sacul din piele.

Ptolemeu se repezi de cealaltă parte a patului pentru a-mi aduce sacul. Mi-l înmână ca și cum ar fi fost o piatră rară și prețioasă. Am scos din el albumul legat în piele în care se aflau schițele, și pe a cărui copertă titlul era scris ordonat de Charmion cu cerneală aurie. Tatăl ei fusese un mare arhitect al Egiptului. Pe când era tânără, el o învățase despre frumusețea clădirilor și despre scrisul precis cerut arhitecților, iar ea îmi transmisese, la rândul ei, tot ce știa.

– Grăbește-te! mă imploră Alexandru.

Am răsfoit paginile și am despăturit o foaie subțire. Era o imagine a Alexandriei, cu străzile, templele, palatele ce se întindeau precum aripile acoperite de pene ale unui bâtlan peste promontoriul Lochias. Charmion mă învățase să fiu atentă la cele mai mici detalii, așa că surprinsesem spuma mării în timp ce valurile se spărgeau de zidurile farului și fețele neclintite ale cariatidelor din marmură ce mărgineau Drumul Canopic.

Alexandru îmi smulse pergamentul din mână și se întoarse cu el în curtea însorită. Agrippa îl văzu primul, apoi Juba, iar când desenul ajunse la Octavian, toți trei bărbații tăcură. Cezar își împinse mai în spate pălăria mare din paie, ca să vadă mai bine.

– Sora ta a desenat asta?

– Când avea nouă ani, din Templul lui Serapis.

Octavian își trecu degetul peste schiță, și n-a fost nevoie să mă aplec peste umărul lui ca să știu ce vedea. Privirea avea să-i fie atrasă mai întâi de far, cu cele patru colțuri ale lui încununate de reprezentările în bronz ale regelui mării, Poseidon. Apoi, urma să vadă uriașa statuie a lui Helios, copiată după colosala capodoperă din Rodos, și care se înălța călare peste Heptastadion[1]. De acolo urma să observe Palatul Muzelor, obeliscurile impunătoare luate din Aswan, teatrul, grădinile publice și zecile de temple închinate zeilor noștri.

– Sora ta e foarte talentată. Pot să-l păstrez?

Din cabină, am scâncit:

– Nu!

Bărbații se întoarseră, însă Alexandru spuse iute:

– Sora mea vorbește cu Ptolemeu. Sigur că-l poți păstra.

Mi-am înfipt unghiile în palme, un obicei pe care îl căpătasem de la Charmion, iar Ptolemeu m-a întrebat:

– Ce s-a întâmplat?

– Fratele nostru le dăruiește altora lucrurile mele.

Trăsăturile lui micuțe se strânseră într-o expresie nedumerită.

– Dar deja am dăruit toate lucrurile pe care le aveam în palat.

– Nu, am răspuns, abia stăpânindu-mi furia. Ne-au fost *luate*. Iar acum Octavian vrea și desenul.

Când Alexandru s-a întors, n-am suportat să mă uit la el.

– Ce-i cu tine? îmi șopti el cu asprime, dându-și pe spate părul care îi ieșea de sub diademă. Nu mai suntem în Alexandria.

– Nu, pentru că omul căruia tu îi faci cadouri ne-a ucis familia!

– Crezi că dacă tatăl nostru ar fi învins, ar mai fi lăsat pe cineva în viață? Măcar pe moștenitorii lui Octavian?

– El n-are moștenitori! Doar o fată.

[1] Dig pietruit, cu o lungime de 1 300 m, care lega insula Pharos de noua capitală a faraonilor, Alexandria. (n.tr.)

– Dacă ar fi avut?

– Măcar suntem în viață! Pentru moment. Doar pentru că Octavian nu vrea să defileze pe străzile Romei cu trei cadavre împuțite. Așteaptă până ce se termină triumful, l-am avertizat. Antyllus a fost ucis la picioarele statuii lui Cezar, iar Cezarion a fost decapitat. Cu noi ce crezi că o să se întâmple?

– Exact ce a spus el. O să încheiem căsătorii în favoarea lui.

– Și cum e asta o soartă mai bună decât moartea? Să te căsătorești cu un roman?

– Tatăl nostru a fost roman.

– Poate după sânge, dar din toate punctele de vedere care contau era grec. Felul în care se îmbrăca, zeii pe care îi venera, felul în care vorbea…

– Nu și pe câmpul de luptă.

Am ridicat privirea și am văzut că ochii de un căprui-deschis ai lui Alexandru mocneau de furie.

– Tu nu l-ai văzut pe stadioane, spuse el, pregătindu-se pentru bătălie sau în timpul curselor de care. Nu vorbea decât latina.

– Nu te cred!

– De ce-aș minți? Tatăl nostru a fost roman, chiar dacă n-a îmbrăcat niciodată o togă.

Văzând că nu mai spun nimic, Alexandru clătină din cap.

– Ești foarte încăpățânată.

– Iar tu ești foarte credul, i-am zis pe un ton acuzator.

– De ce nu m-aș încrede? N-avem de ales!

– Terminați! Terminați! strigă Ptolemeu. Își puse mâinile peste urechi și țipă: Nu vă mai certați!

Octavian se întorsese la treaba lui, însă Juba ne urmărea de pe canapea.

– Vezi ce-ai făcut? îmi spuse Alexandru, aruncând o privire peste umăr. Agrippa ne-a avertizat să facem liniște.

– Ptolemeu, nu ne certăm, am spus pe un ton liniștitor. Însă băiețelul își lăsase capul pe perna mea și am observat că pielea lui albă se înroșise. I-am atins obrazul cu dosul mâinii. Alexandru, are febră!

Fratele meu geamăn traversă încăperea pentru a-i pipăi fruntea lui Ptolemeu.

– Probabil că are nevoie de somn.

Însă cu toate că Ptolemeu dormi în cea mai mare parte a zilelor care urmară, obrajii îi rămaseră roșii. Eu și Alexandru inventam jocuri tăcute pe care să le jucăm cu el chiar și atunci când stătea pe perne, în patul lui, dar în a treia zi era prea obosit până și pentru joacă.

– E ceva în neregulă cu el, am spus. Nu-i normal.

– E doar febră, răspunse Alexandru. Noi am avut-o în Teba. O să cedeze cu destulă apă și odihnă.

Așa că i-am adus lui Ptolemeu sucuri și fructe proaspete, iar în timp ce el zăcea, eu schițam *thalamegos*-ul mamei. Alexandru citea texte din biblioteca mamei, suluri pe care ea însăși le alesese pentru a le păstra pe navă. Pe mine însă mă durea prea mult să le citesc, și ori de câte ori el le aducea în cabina noastră, mă întorceam cu spatele, astfel încât să nu simt adierea parfumului ei de iasomie impregnat în papirusuri.

În cea de-a cincea dimineață petrecută pe mare, Alexandru se întrerupse din citit și lăsă în poală un sul de hârtie.

– Ce îți lipsește cel mai mult? mă întrebă încet.

I-am aruncat o privire lui Ptolemeu, pentru a mă asigura că încă doarme.

– Charmion, am recunoscut. Și mama.

Fratele meu dădu din cap în semn de aprobare.

– Și ție?

– Petubastes, răspunse el, luptându-se să-și rețină lacrimile în timp ce își amintea de tânărul preot al lui Ptah[1], cel care fusese profesorul nostru egiptean în Palatul Muzelor. Și tata, bineînțeles. Ai văzut toate statuile pe care le-au luat din Alexandria? Octavian le ține în bibliotecă, și e acolo una care îl reprezintă pe Petubastes. Juba le etichetează pe fiecare pentru vânzare.

– Și ce știe Juba despre istoria Egiptului? am întrebat.

– E scriitor. Nu știam de unde aflase Alexandru această informație, dar părea sigur de ea. Deja a scris trei cărți de istorie.

– La optsprezece ani? l-am provocat.

– Nouăsprezece.

– Așadar, e și scriitor, pe lângă faptul că e spion.

Îl disprețuiam pe prințul Numidiei, care le întorsese spatele strămoșilor lui pentru a i se alătura lui Octavian. Însă în acea după-amiază, când rămăsesem fără modele pentru desene, curiozitatea îmi învinse dezgustul. Intenționasem să mă țin departe de biblioteca mamei, dar voiam să văd ce lucruri fuseseră luate din Egipt.

Când am ajuns, ușile erau deja larg deschise, iar lumina se revărsa prin ferestre pe lambriurile bogate. Sute de statui și altare furate erau înghesuite lângă pereți. Dar, cu excepția chipurilor de marmură, încăperea era goală. Am pășit înăuntru, apoi am auzit pașii iuți ai cuiva care se grăbea să se ascundă.

– Cine-i acolo? am întrebat, și un bărbat își făcu apariția de după biroul din lemn al mamei.

Îmi dădeam seama după tunica lui lipsită de însemne că era un marinar. Ținea în mâini o statuetă a lui Isis.

[1] În religia egipteană, personificare a forței creatoare a Universului, sursă a tot ce este viu, protector al artelor și meșteșugurilor. Zeul a fost identificat de greci cu Hefaistos. (n.tr.)

– Măi să fie, bună dimineața. Făcu câțiva pași spre mine și zâmbi. Bărbații aveau dreptate. Ești o fetiță frumușică.

Imediat m-am întors, gata să fug. Atunci, o fâșie de metal sclipi în ușă, iar brațul cuiva lovi. O lamă grea se afundă în lambriurile din dreptul marinarului, făcându-l să scape numaidecât statueta din mâini. Eu nu m-am clintit. Nici măcar n-am respirat.

– Sper că o să pui aia la loc, spuse Juba.

Bărbatul se aplecă pentru a ridica statueta, însă, când o puse înapoi pe masă, o lovi cu mâinile tremurătoare și-i rupse brațul fragil. Când se repezi să plece, Juba îl apucă de gât.

– N-ai să mai atingi nimic care îi aparține lui Cezar!

Omul se strădui din răsputeri să scoată un răspuns înăbușit, însă Juba îl strânse și mai tare.

– Data viitoare am să-ți țintesc beregata, promise el. Îl împinse pe marinar cât colo, apoi își întoarse privirea întunecată către mine. Ce cauți aici?

– Un papirus, am mințit fără să stau prea mult pe gânduri. Eu… eu doar voiam ceva de citit.

– Atunci găsește-l, zise el cu furie și se îndreptă către birou. Ridică brațul rupt al zeiței și îl ținu în lumină, după care îl azvârli într-o amforă goală.

– Nu! Nu-l arunca!

Prințul își ridică privirea, și am văzut că nu voia să fie deranjat.

– E o statuie foarte veche, i-am spus.

– Ei bine, îți mulțumesc, prințesă. Din păcate, nu sunt prea mulți romani interesați să cumpere statui sparte ale zeițelor egiptene. Dar, de vreme ce ești așa interesată de artă, de ce nu-mi spui care piese crezi că sunt cele mai însemnate?

Îl văzusem odată pe Juba cuprins de furie și nu voiam să-l provoc și mai tare, așa că am arătat spre o statuie. Tânărul ridică din sprâncene.

– Tutmes I? întrebă Juba.

M-a impresionat faptul că putea identifica un faraon care domnise cu peste o mie de ani în urmă.

– De unde știi?

– Pot să citesc hieroglifele, răspunse el scurt. Ce altceva?

Am arătat către bustul din bronz al lui Dionysos și, brusc, ochii mi s-au umplut de lacrimi. Am încercat să le alung clipind, înainte ca Juba să le poată vedea.

– Poți să plângi, dar asta n-o să-i aducă înapoi, zise el cu cruzime. Regatele se înalță și cad după pofta zeilor.

– Isis n-a întors niciodată spatele Egiptului! Ea o să mă aducă acasă.

Glasul lui Juba deveni amenințător.

– În locul tău aș fi foarte atent unde spun așa ceva, prințesă.

Dar eu am ridicat bărbia, hotărâtă să-i arăt că nu mi-era frică.

– Îți cunosc povestea. Iulius Cezar ți-a ucis mama și fratele. Însă *eu* nu mă voi pleca niciodată în fața Romei.

– Cât ești de curajoasă! Buzele i se curbară într-un zâmbet sardonic. Poate că o să fii de altă părere după triumf.

M-am întors și am traversat biblioteca, dar înainte de a pleca am aruncat o privire către statuia de bazalt a lui Petubastes, pe care o văzuse fratele meu. Chipul preotului era frumos chiar și sculptat în piatră, iar inscripția cioplită în grabă indica faptul că murise la șaisprezece ani. Când am întins mâna pentru a-l atinge, m-am uitat peste umăr și l-am văzut pe Juba urmărindu-mă. M-am gândit mai bine și am plecat.

În cabina noastră, Alexandru se plimba încolo și încoace.

– Unde-ai fost? strigă el.

– În bibliotecă.

– Ei bine, te-am căutat.

I-am urmărit privirea înspre pat. Ptolemeu căpătase o paloare bolnăvicioasă. Zăcea între perne și abia dacă mai mișca.

– Arde chiar mai tare decât înainte.

– Atunci trebuie să-l găsim pe doctor!

– Deja a venit.

Când am văzut că fratele meu nu mai adaugă nimic, am simțit că mi se strânge pieptul.

– Și?

Alexandru rămase tăcut.

– Și ce-a zis?

Cum el nu făcu decât să clatine din cap, m-am repezit la căpătâiul lui Ptolemeu.

– Ptolemeu, am șoptit, dându-i la o parte părul de pe frunte.

Era fierbinte, așa cum spusese Alexandru. Încet, băiețelul deschise unul dintre ochii lui albaștri.

– Selene.

Se întinse și își puse mânuța într-a mea. Lacrimile mi se scurgeau calde pe obraji și cădeau în palma lui.

În următoarele trei zile, eu și Alexandru am stat permanent de veghe lângă patul lui Ptolemeu. Când Octavian mânca în curte, noi stăteam în cabină. Când marinarii au văzut delfini pe lângă navă și au declarat asta ca fiind un semn bun, nu ne-am dus să vedem. Noi trei eram ultimii Ptolemei. Nu ne mai rămăsese nimic pe lume, ne aveam doar unul pe celălalt.

De câteva ori pe zi, Agrippa ne aducea tăvi cu fructe, iar odată, după ce medicul spusese că nu mai e nici o speranță, generalul găsi la bucătărie un sclav care studiase medicina în Macedonia lui natală.

– Cezar vrea ca toți trei copiii să fie în viață pentru triumful lui, îi explică Agrippa. O să-ți dau o sută de talanți ca să-l vindeci.

Dar nici măcar în schimbul prețului care i-ar fi cumpărat libertatea, macedoneanul nu putu face nimic. Frustrat, Agrippa îi îndesă în mâini o pungă cu aur.

– Ia-o! spuse el furios.

– Dar nu-l pot însănătoși, *domine*. Folosise cuvântul latin pentru „stăpân“ și mi-am dat seama că era speriat. E prea bolnav.

– Atunci, doar ia-o și pleacă!

Bărbatul a părăsit cabina înainte ca Agrippa să se poată răzgândi, iar eu mi-am îngropat fața în mâini.

– Veți ține ușa închisă, spuse generalul. Cezar se îmbolnăvește ușor. Pe voi doi trebuie să vă mutăm într-o altă cabină. Însă în ciuda protestelor mele și ale lui Alexandru, Agrippa se dovedi a fi ferm. Cezar vă vrea în viață.

Până la urmă, n-a mai contat. Înainte să se poată găsi o nouă cabină care să dea în curtea regală, Ptolemeu începuse să geamă. I-am strâns mânuța într-a mea, și ori de câte ori durerea devenea prea puternică, își aduna degețelele în pumn, închizând ochii ca și cum s-ar fi putut izola de lume. Nu mai putu să mănânce, nu mai putu nici măcar să bea, iar dimineață trupușorul lui zăcea țeapăn pe cearceafurile de mătase ale patului.

– Ptolemeu, i-am șoptit când am văzut că nu se mișcă. Ptolemeu! am strigat.

Alexandru îl scutură.

– Trezește-te! Ptolemeu, aproape că am ajuns. Trezește-te!

Dar nici măcar o asemenea minciună nu reuși să-i deschidă ochii. Deși Alexandru începu să jelească, eu eram prea amorțită ca să plâng. Poate că Ptolemeii îi mâniaseră pe zei. Poate că Juba avea dreptate, și toți urma să murim după pofta Fortunei.

Am netezit părul de pe fruntea frățiorului meu, apoi i-am desfăcut degetele, astfel încât să se poată relaxa, în sfârșit.

– Micul meu prinț, am șoptit.

Însă geamănul meu se ridică mânios de pe patul lui Ptolemeu.

– Ce-am făcut? De ce ne pedepsesc zeii familia în felul ăsta?

– Șșt! am spus pe un ton tăios. Dă-i puțină pace! A fost înconjurat destul de furie cât timp a fost în viață.

Alexandru se prăbuși pe pat și își cuprinse fața în palme.

– De ce?

Nu aveam un răspuns.

După ce vestea i-a fost transmisă lui Octavian, sclavul macedonean se întoarse ca să ia trupul lui Ptolemeu pentru a-l înmormânta în mare. Însă Alexandru stătu de strajă în fața patului.

– Numai criminalii sunt înmormântați pe mare! strigă el.

– Îmi pare rău, *domine*, însă acestea sunt ordinele lui Cezar însuși.

– Atunci, spune-i că nu! țipă fratele meu.

Agrippa își făcu apariția, iar macedoneanul clătină din cap.

– Vor să păstreze trupul.

Generalul se uită fix la fratele meu.

– Mai avem multe zile de petrecut pe mare și nici un fel de material de îmbălsămare, astfel încât nu putem să păstrăm cadavrul. Lasă-ți fratele să se odihnească alături de Neptun, Alexandru.

În timp ce macedoneanul îl înfășura pe Ptolemeu în cearceafurile de pe patul lui, eu mă străduiam să-i zăresc pentru ultima dată căpșorul blond și buzișoarele care tremuraseră atât de des din pricina fricii. Fusese un copil timid și preferatul mamei, după Cezarion. „Ar fi trebuit să am mai multă grijă de el", m-am gândit. „Era prea mic ca să supraviețuiască atât de multor frământări."

L-am urmat pe sclav în aerul proaspăt al dimineții, prin curtea regală, până la marginea vasului. Toți membrii importanți ai suitei lui Cezar erau strânși acolo. Un preot al lui Apollo rosti câteva cuvinte de rugăciune, în timp ce toate chipurile rămaseră solemne, până și al lui Octavian. Eu mă țineam de brațul lui Alexandru ca să nu mă prăbușesc pe punte, iar când macedoneanul aruncă trupușorul în apă, fratele meu se năpusti către balustradă.

– Ptolemeu! strigă el cu deznădejde. Ptolemeu!

Agrippa îl trase în spate.

– Duceți-l în curte, porunci el. Găsiți-i niște mâncare și un vin bun de Chianti.

Câțiva bărbați l-au luat pe fratele meu de acolo, însă eu am rămas pe punte, lăsându-mi părul să fluture în vânt, prea obosită ca să-l mai dau la o parte.

Nici măcar nu avusese parte de o înmormântare decentă. Sângele lui Alexandru cel Mare și al lui Marc Antoniu îi cursese prin vene, însă fusese azvârlit în mare precum un criminal. Dar ce soartă mai bună ne aștepta pe mine și pe Alexandru? Octavian spusese că avea să ne țină în viață, dar dacă o mințise pe regina Egiptului spunând că pleacă spre Roma în trei zile, și nu în unsprezece luni, ce îl împiedica să ne mintă și pe noi? Nu ar fi plimbat-o niciodată pe mama pe străzile Romei. Știam acum că Cezar încercase asta cu Arsinoë și, în loc să aclame, oamenii se revoltaseră. Fuseseră șocați să vadă o femeie tratată astfel, și încă pe sora reginei Egiptului! Pe mama nu o așteptase alt viitor decât moartea iminentă, iar dacă Octavian n-ar fi păcălit-o să-și ia propria viață, ar fi găsit pe altcineva s-o ucidă. Iar odată ce triumful lui în Roma avea să ia sfârșit, noi de ce am fi avut un viitor diferit?

M-am gândit la numeroasele feluri îngrozitoare de a muri și m-am întrebat dacă nu cumva Ptolemeu scăpase de o suferință mai mare. Mi-am pus mâinile pe balustrada lustruită. Cu o singură săritură, nu aveau să mai existe nici lacrimi, nici singurătate.

– Eu nu m-aș gândi la asta, prințesă.

Mi-am încordat spatele. Crezusem că toată lumea plecase, dar m-am întors și am dat cu ochii de Juba. În toga lui de un roșu-aprins, părea mai regal decât Octavian îmbrăcat în tunicile lui croite în casă și purtând pălăriile cu boruri late.

– Ai văzut vreodată trupul unui om înecat? întrebă el. Se umflă de cinci, chiar de șase ori față de dimensiunea lui normală, apoi se înnegrește până când pielea se cojește de tot.

Încheieturile mi s-au albit din pricina forței cu care strângeam balustrada.

– Vrei să sfârșești ca un cadavru umflat și abandonat pe mare?

– Mai bine decât un cadavru abandonat în temnița lui Cezar!

Însă m-am întors cu spatele la balustradă, iar Juba a căpătat ceea ce dorise. Eu și Alexandru urma să fim în viață pentru a sărbători triumful lui Octavian.

Capitolul 4

Roma

Când nava se apropie de un port pentru prima dată în câteva săptămâni, eu și Alexandru ne repezirăm la proră.

– Asta-i Roma? am întrebat.

Nu exista nici un Templu al Muzelor care să sclipească în lumina după-amiezii, iar vilele ce înconjurau fâșiile întinse de țărm erau simple, fără coloane sau ornamente. Nu se vedea nimic care să deosebească o clădire albă și scundă de următoarea, cu excepția culorilor obloanelor bătute de vânt.

Fratele meu clătină din cap.

– Brundisium[1]. Am auzit că mai sunt zece zile de mers cu lectica până la Roma.

Sute de soldați așteptau pe mal, stindardele lor roșii purtând blazonul pe care apărea un vultur auriu înalt și literele SPQR, de la *Senatus Populusque Romanus*. Portul localității Brundisium era suficient de mare încât să ancoreze cincizeci de vase, însă nimic nu semăna cu *thalamegos*-ul mamei mele. Am putut vedea reacțiile soldaților în timp ce nava se apropia, șirurile ei de vâsle din abanos sclipind în soare, în vreme ce pânzele purpurii fâlfâiau în bătaia vântului. Bărbații își făcuseră mâinile streașină la ochi și clătinau din cap de uimire.

Agrippa apăru la proră împreună cu Octavian. Amândoi erau îmbrăcați ca de război. „Pentru a aminti Romei că s-au întors triumfători", mi-am zis eu cu amărăciune.

– Carele lui Cezar așteaptă pe mal, îi spuse Agrippa lui Alexandru. Voi doi veți călători cu nepotul lui, Marcellus.

Am încercat să-l disting pe nepotul lui Octavian, însă Agrippa comentă:

– Nu te obosi.

Erau prea mulți cai și soldați.

– Ți-ai luat desenele? mă întrebă Alexandru.

---

[1] Actualul oraș Brindisi (n.tr.)

– Da. Și tu ți-ai…?

Alexandru dădu din cap în semn de încuviințare. Ascunsese în sacul lui câteva cărți din biblioteca mamei – o ultimă amintire a ei înainte să lăsăm *thalamegos*-ul în mâinile romanilor din Brundisium. M-am uitat pentru ultima oară la punțile lustruite, în vreme ce sunetul strident al trompetelor străpungea aerul. Trei dintre copiii ei se îmbarcaseră pe vas, însă numai doi ajunseseră pe țărmul dușman.

Octavian coborî primul pe mal, urmat de Agrippa și de Juba. Când ne veni și nouă rândul să pășim pe treptele din lemn, Alexandru îmi întinse mâna. Am scuturat din cap.

– Sunt bine.

Dar nu mai simțisem pământul de peste trei săptămâni, și brusc, picioarele mi se înmuiară.

– Alexandru!

Dar nu el fu cel care mă prinse, ci un tânăr care părea întruchiparea lui Hercule.

– Ai grijă! spuse el râzând. Era înalt, cu umeri lați și cu părul de nuanța grâului văratic. Ochii îi erau mai deschiși la culoare decât fuseseră ai lui Ptolemeu, un turcoaz ce părea și mai strălucitor în contrast cu pielea întunecată. Am simțit cum mi se înfierbântă obrajii la vederea lui, iar el mi-a zâmbit. Acum să nu-mi leșini, mă avertiză. Eu sunt cel care ar trebui să aibă grijă de voi.

– Tu ești Marcellus? întrebă Alexandru.

– Da. Și uite-o aici!

Arătă spre o trăsură cu cai.

– Dar aia e o trăsură regală, am spus.

Marcellus râse.

– Eu n-aș spune asemenea vorbe cu glas prea ridicat. Unchiului meu îi place să se considere consul. Dacă oamenilor le-ar intra în cap ideea că vrea să fie împărat, s-ar răzvrăti tot Senatul.

– Romanii nu vor împărați? întrebă fratele meu.

Marcellus ne conduse departe de docuri. Toga flutura în urma lui.

– A fost o vreme. Dar a trecut, iar acum nu se mai pot gândi decât la republică. Sigur, timp de o sută de ani s-au purtat războaie civile pentru republica lor, iar cel care a marcat sfârșitul lor a fost Iulius Cezar. Toți vor să voteze, dar votează pentru propriile clanuri, și nu reușesc decât să provoace și mai mare vărsare de sânge.

Ajunseserăm la una dintre trăsurile aflate dincolo de linia țărmului și, în timp ce ne ținea ușa deschisă, Marcellus spuse cu căldură:

– Prințe Alexandru, prințesă Selene.

Odată ajunși înăuntru, m-am uitat cu subînțeles la fratele meu. De ce eram tratați cu atâta bunătate? Ce îi scrisese Octavian familiei sale pe când era în Alexandria? Am ascultat, în vreme ce, afară, Marcellus

sporovăia vesel cu Juba și cu Agrippa, iar vocea îi răsuna până dincolo de trăsură.

– Și femeile egiptene? întreba el.

Am auzit râsul prefăcut al lui Juba.

– Ar fi leșinat în prezența ta, îl asigură acesta. Ți-ar fi căzut în brațe, precum prințesa Selene.

Când fratele meu s-a uitat înspre mine, m-am înroșit.

– Și luptele? insistă Marcellus.

– Zeii au fost de partea noastră, răspunse Agrippa.

– De partea noastră sau a *ta*? Se spune că flota egipteană… Marcellus se întrerupse, iar vocea îi deveni serioasă. Mă bucur să văd că te-ai întors teafăr, unchiule.

– Marcellus, l-am auzit răspunzând pe Octavian, sper că ai pus tot atâta pasiune în studiile tale pe cât pui în bârfe.

– Da, Cezar, zise calm băiatul.

– Bine. Atunci îmi poți spune ce fel de navă este aceasta?

S-a lăsat o tăcere apăsătoare, și mi-am putut închipui stânjeneala pe care o simțea Marcellus stând în fața lui Octavian. Mi-am lipit gura de fereastră și am șoptit:

– *Thalamegos*.

– Selene! mă apostrofă Alexandru în șoaptă, însă Marcellus mă auzise și repetă cuvântul.

– Cred că este *thalamegos*-ul reginei.

L-am auzit pe Octavian făcând un pas în spate pe pietriș.

– O să-ți fie egal într-o bună zi, Agrippa. Un titan în Senat, dar și pe câmpul de luptă.

Nu-i puteam vedea generalului chipul pentru a-i desluși reacția. Însă când Marcellus ni se alătură în trăsură, părea teribil de ușurat.

– Nu știu cum aș putea să-ți mulțumesc, Selene. Se așeză în fața mea, lângă Alexandru. Dacă nu mi-ai fi dat răspunsul, ar fi trebuit să studiez navele tot drumul până la Roma.

– E chiar atât de sever?

– Nu face decât să scrie scrisori și să pregătească discursuri pentru Senat. Dacă n-ar fi soția lui, n-ar mai ieși din Siracusa.

Alexandru se încruntă.

– Orașul Siracusa?

– Nu. Biroul lui. L-a botezat după Arhimede, matematicianul grec care a locuit acolo.

– Dar el nu vorbește greaca, am protestat.

Deși fratele meu se uită urât la mine, Marcellus nu făcu decât să râdă.

– E adevărat. Dar la unchiul meu, totul e teatru. O să vedeți.

Din fața trăsurii noastre se auzea un amestec de voci. Apoi, cineva strigă, iar un pocnet de bici puse în mișcare lunga procesiune. M-am

uitat la Marcellus și mi-am spus că era cu doar doi sau trei ani mai mare decât mine și Alexandru. Era îmbrăcat într-o togă albă fără însemne, însă calitatea materialului nu se compara cu nimic din ceea ce îl văzusem pe Octavian purtând. Când mă surprinse privindu-l, îmi zâmbi.

– Așadar, tu ești fiica lui Marc Antoniu, Selene, observă el. Ciudat. Aproape că nu există nici o asemănare între tine și Tonia sau Antonia.

– Aceștia sunt copiii pe care tatăl meu i-a avut cu sora lui Cezar, Octavia?

Marcellus dădu din cap.

– Da, cu mama mea.

Alexandru se aplecă în față.

– Așadar, ești fratele nostru?

– Nu. Eu sunt fiul Octaviei cu Marcellus cel Bătrân. Sună complicat, știu. Pregătiți-vă să fiți derutați în perioada pe care o veți petrece în casa mamei mele.

– Mergem acasă la Octavia? am întrebat.

– Bineînțeles. Veți locui cu noi.

Marcellus observă privirea pe care i-o aruncasem lui Alexandru și clătină din cap.

– Știu ce gândești. Tatăl tău a părăsit-o pe mama mea pentru a voastră. Dar să n-aveți emoții. Mama iubește copiii. Sigur, Livia n-o să vă îndrăgească deloc.

– Ea e soția lui Cezar? întrebă Alexandru.

– Da. Ea nu place pe nimeni în afară de propriii fii, Tiberius și Drusus.

Eram nedumerită.

– Credeam că Cezar are doar o fiică.

– Da. Pe Iulia, dăruită de prima soție. Apoi a divorțat de ea și s-a căsătorit cu Livia când aceasta era gravidă cu cel de-al doilea băiat al ei.

Când mă văzu că trag brusc aer în piept, Marcellus izbucni în râs.

– A fost un scandal, dar acum unchiul are doi fii adoptați.

– Deci ei sunt moștenitorii lui? întrebă Alexandru, încercând să afle pe cine ar trebui să aibă grijă să impresioneze.

Marcellus se foi stânjenit pe scaun.

– De fapt, cred că balanța s-ar putea înclina mai mult în favoarea mea. Speră să mă facă senator peste vreo zece ani.

– Așadar, orice senator e prinț?

– Nu! Întrebarea mea i se păru teribil de amuzantă. Tatăl vostru nu v-a povestit nimic despre Senat?

– Mama i-a interzis. Cred că nu prea avea la inimă politica romană, remarcă Alexandru.

Marcellus se lăsă pe spătarul scaunului căptușit cu perne.

– Ei bine, Senatul e doar un grup de bărbați din cele mai puternice familii ale imperiului roman. Când observă că mă încrunt, băiatul adăugă: Știți, cum ar fi dinastia iulio-claudiană. Sau, în cazul tatălui vostru, dinastia Antoninilor. Mai întâi trebuie să facă parte cel puțin din ordinul ecvestru, apoi există mai multe tipuri de senatori – chestori, edili, pretori, consuli. Desigur, consulii sunt cei mai puternici.

Am dat din cap, prefăcându-mă că înțeleg.

– Și cu ce se ocupă toți oamenii ăștia?

– Se întâlnesc în sala Senatului, unde dezbat probleme politice și iau decizii cu privire la taxe ori la grânele gratuite. Unchiul meu pretinde că e unul dintre ei, iar senatorii îl votează întotdeauna pentru funcția de consul, ori de tribun, ori de cenzor. Nu contează care, atâta vreme cât spectacolul continuă, iar el e cel care scrie scenariul.

Apoi Marcellus începu să turuie vesel despre lucrurile pe care urma să le vedem în Roma, de la Templul lui Venus Genetrix, la Forumul lui Iulius Cezar și, timp de șapte zile, câtă vreme trăsurile uruiră pe drumuri, ne distră cu povești. Noaptea, când ne opream să dormim în vilele impunătoare ale prietenilor lui Octavian, eu visam la Roma. Îmi imaginam cât de mare avea să fie în comparație cu Alexandria, iar când s-a auzit strigătul care anunța că se văd în zare zidurile orașului, am dat la o parte perdelele și mi-am ținut răsuflarea. Alexandru își lipi chipul de fereastră, lângă al meu, după care amândoi ne retraserăm.

– Asta-i Roma? întrebă șovăielnic fratele meu.

– Cel mai măreț oraș de pe pământ! spuse cu mândrie Marcellus.

Atât cât vedeam cu ochii, case din cărămizi șterse stăteau înghesuite precum vitele în țarcurile de la piață. Stâlpi, pe care Marcellus îi numea „pietre de hotar“, indicau la fiecare kilometru că Roma era chiar în față, însă nu se zărea nici un Templu al Muzelor ițindu-și capul de marmură la orizont, nici un teatru impunător pe coama vreunuia dintre dealuri. Câteva morminte de marmură fuseseră clădite de-o parte și de alta, pe Via Appia, care părea să fie unul dintre locurile preferate de îngropăciune ale romanilor, însă majoritatea monumentelor funerare erau făcute din piatră cioplită grosolan.

Marcellus îmi citi dezamăgirea pe chip și explică:

– Romanii s-au luptat unii cu alții vreme de secole. Abia pe vremea lui Iulius Cezar au existat, în sfârșit, destui sclavi și suficient aur încât să înceapă reconstrucția. Dar uite mormântul Ceciliei Metella[1].

Construcția înaltă, rotundă, era cocoțată pe un deal și, cu toate că niște creneluri frumoase îi decorau partea de sus, fusese făcută din piatră simplă. Am simțit un nod în stomac și mi-am dat seama, după expresia de pe chipul lui Alexandru, că și el avea aceleași trăiri. Acesta

[1] Mausoleu construit în onoarea soției consulului Quintus Cecilius Metellus (n.tr.)

era orașul a cărui armată cucerise Alexandria. Acesta era locul în care Octavian studiase latina, și nu reușise să învețe greaca, dar strânsese suficientă putere încât să-l înfrângă pe tatăl meu și să șteargă neamul Ptolemeilor de pe fața Egiptului.

– Într-o zi, spuse Marcellus, tot ce vedeți va fi din marmură. Iar acelea sunt apeductele lui Agrippa.

Pentru prima dată, eu și Alexandru ne-am tras mai în față, impresionați. Arcuindu-se la orizont, atât de înalte încât numai zeii le-ar fi putut ajunge, apeductele erau cele mai mari structuri pe care le văzuserăm până atunci.

– Ce rol au? întrebă Alexandru.

– Duc apă în oraș. Agrippa a construit și băi. Acum sunt peste două sute. Unchiul meu crede că singura cale de a rămâne la putere este să le ofere oamenilor o Romă mai bună.

Așadar, în vreme ce tata se împodobea cu aur în Alexandria, bând cele mai bune vinuri din *rhyta*[1] de argint ale mamei mele, Octavian lucra pentru a-și îmbunătăți orașul. Oare din pricina asta poporul tatei se întorsese împotriva lui? Auzeam în minte râsul strident al părintelui meu. Egiptenii îl iubiseră, îl adoraseră chiar. Nu exista ceva ce n-ar fi făcut pentru a ajuta un soldat care trecea printr-o perioadă dificilă. Însă romanii pe care îi lăsase în urmă nu știuseră asta. Nu-l cunoscuseră pe omul care putea să călărească ziua întreagă și apoi să stea treaz până la primele ore ale dimineții, cu mine și cu Alexandru în poală, bând și spunând povești despre bătăliile pe care le dusese împotriva parților.

Convoiul nostru de trăsuri se opri brusc, și amândoi ne uitarăm spre Marcellus.

– Am ajuns deja? am întrebat agitată.

Băiatul se încruntă.

– Nici măcar n-am trecut de Zidul Servian.

– Și, pe urmă, o să intrăm în Roma? se interesă fratele meu.

Marcellus dădu din cap în semn de încuviințare și se aplecă afară din trăsură. Era larmă în fața noastră. Puteam auzi glasurile ridicate ale lui Agrippa și Octavian.

– Ce se petrece? strigă Marcellus.

Când văzu că nu-i răspunde nimeni, deschise ușa trăsurii, moment în care văzurăm soldați.

– Mă întorc imediat, promise el, închizând ușa în urma lui.

– Ce crezi că se întâmplă? l-am întrebat pe Alexandru.

– O roată ruptă la o trăsură. Ori poate un cal mort.

– Dar atunci ce e cu soldații?

Marcellus se întoarse cu un aer foarte serios.

---

[1] Vase pentru băuturi, de obicei în formă de animale, folosite mai ales în timpul unor ceremonii, cum ar fi libațiile. (n.tr.)

– Puteți să ieșiți și să respirați puțin aer proaspăt. Pentru o vreme nu o să ne ducem nicăieri. Ne ajută să ieșim din trăsură, apoi ne lămuri: Dincolo de ziduri are loc un soi de răzmeriță.

– Și acum nu mai putem intra? întrebă alarmat fratele meu.

– Păi, *am putea*. Marcellus își trecu o mână prin păr. Dar ar fi mult mai prudent să n-o facem. E o răscoală pornită de câteva mii de sclavi puternici.

Pe măsură ce în rândul trăsurilor începea să se răspândească vestea că nu aveam să mai înaintăm vreme de câteva ore, ușile se deschideau și bărbați cu fețe obosite se poticneau afară, pe drumul pavat. Ne-am apropiat de un grup de soldați care îi explicau lui Octavian ce se întâmplase. Agrippa și Juba stăteau de-o parte și de alta a lui Cezar, ascultând cu atenție, în timp ce prefectul descria scena care se petrecea dincolo de ziduri.

– Mulți dintre ei sunt gladiatori care au evadat din arena de antrenament Ludus Magnus. A început azi-dimineață, și de atunci tot mai mulți sclavi s-au alăturat rebeliunii.

– Și cine îi conduce? întrebă Octavian.

– Nimeni. Au fost ațâțați de… prefectul ezită… de îndemnul pe care l-au auzit din partea Vulturului Roșu, iar acum… Acum au ieșit pe străzi, sfârși el iute. N-ai de ce să te îngrijorezi, Cezar. Răzmerița o să fie stinsă înainte de apusul soarelui.

Prefectul rămase în poziție de drepți, în timp ce Octavian se întoarse cu fața către Marcellus.

– Se prevestea vreo revoltă când ai plecat din Roma acum șaisprezece zile?

– Nici una, se jură băiatul. Era pace pe străzi.

– Mă îndoiesc că ar mai fi existat o răscoală dacă n-ar fi fost acest Vultur Roșu, zise Agrippa. Când o să-l găsim…

– O să-l crucificăm, încheie Octavian. Chiar dacă nu el îi conduce pe acești oameni, îndemnurile lui o să dea naștere următorului Spartacus. Și țineți minte, spuse el sec, o treime din populația Romei e în robie.

Alexandru îi șopti lui Marcellus:

– Cine e Spartacus?

– Un alt sclav, răspunse acesta cu voce scăzută. Acum aproape cincizeci de ani, el a condus peste cincizeci de mii de robi într-o revoltă împotriva Romei. Când au fost zdrobiți, șase mii dintre ei au sfârșit prin a fi crucificați. Crassus a refuzat să le dea jos trupurile, așa că ani de zile crucile lor au mărginit drumul ăsta.

Octavian privea în zare din punctul înalt în care ne aflam, spre același drum ce ducea către Zidul Servian. Pe cărare, un soldat se apropia în grabă. Copitele calului său stârneau nori de praf, iar când animalul se opri în fața lui Cezar, soldatul alunecă jos din șa și salută.

Am fost surprinsă să-l văd pe Octavian zâmbind.

– Fidelius, spuse el iute, dă-mi veștile.

Fidelius era tânăr, poate în vârstă de șaptesprezece sau optsprezece ani, și începu nerăbdător:

– O mie de sclavi au fost uciși deja. Cei rămași încearcă să găsească și alți oameni care să li se alăture, însă n-au prea mare succes.

– Încă, avertiză Octavian.

Însă Fidelius scutură din cap.

– Sunt îngrădiți de ziduri, Cezar. Porțile au rezistat, iar oamenii tăi îi măcelăresc cu sutele.

– Bine. Și legiunile înțeleg că nu trebuie să lase pe nimeni în viață?

– Bineînțeles.

Urmă un moment de ezitare, apoi Octavian întrebă:

– Și mama ta, Rufilla?

Fidelius zâmbi larg.

– E bine. Îți trimite dragostea ei. Și ăsta.

Scoase din desaga de piele de pe spinarea calului un pachet înfășurat lejer. Părea suficient de subțire încât să fie un portret, iar când desfăcu pânza care îl înconjura, am văzut că așa era.

Octavian se îmbujoră ușor.

– Foarte frumos, spuse el încet, cercetând chipul femeii din interiorul ramei de faianță.

Era drăguță, cu părul lung, negru, și cu un nas roman drept.

Fidelius se încruntă.

– Mama mea ți-a dus dorul foarte mult în ultimele luni.

– Adevărat? Octavian ridică din sprâncene. Ei bine, transmite-i salutările mele și dă-i de știre că în următoarele zile voi fi teribil de ocupat.

– Dar ai să te vezi cu ea, Cezar?

– Dacă am timp, se răsti Octavian. Mai întâi trebuie să potolim răzmerița și Senatul!

Fidelius făcu un pas în spate.

– Da… da, înțeleg. A fost tensiune în Senat de când ai plecat.

Privirea lui Octavian se aprinse.

– Zău? spuse el cu tot mai mult interes. Și de ce anume?

Fidelius șovăia, iar eu m-am întrebat dacă nu cumva spusese mai mult decât ar fi trebuit.

– Păi, a fost chestiunea războiului. Nu se știa cine va câștiga. Tu sau Antoniu.

– Și?

Fidelius privi neliniștit spre Agrippa.

– Și a succesiunii. Nimeni nu știa ce s-ar fi întâmplat dacă atât tu, cât și Antoniu ați fi fost uciși. S-au menționat câteva nume de posibili succesori.

Octavian zâmbi într-un fel dezarmant.

– Cum ar fi?

– Doar… doar câțiva bărbați din familii patriciene. Nici unul cu vreo putere reală, spuse Fidelius râzând nervos.

– Ei bine, dacă Senatul s-a gândit suficient de mult la ei încât să-i menționeze, poate că bărbații aceia îmi pot fi utili într-un fel.

Tânărul se arătă surprins.

– Serios?

– De ce nu? Despre cine credeau ei că ar fi buni înlocuitori?

– Oh, au fost pomeniți tot felul de oameni. Până și numele meu a intrat în discuție.

Zâmbetul de pe chipul lui Octavian dispăru.

– Desigur, el e prea tânăr, zise repede Marcellus. Și n-ar putea niciodată să conducă o armată. Cine l-ar urma?

Fidelius se uită la Marcellus și își dădu seama ce se petrecea.

– Așa… așa e. Mi-au pomenit numele gândindu-se doar la cine a fost tatăl meu și la câtă avere mi-a lăsat. Marcellus îmi poate da dreptate. Eu… Eu n-aș vrea niciodată să fiu Cezar.

– Bineînțeles. Vino. Octavian îl luă de după umeri pe Fidelius și îi aruncă o privire lui Agrippa. Hai să ne plimbăm. Aș vrea să discutăm câteva lucruri între patru ochi.

Fidelius se uită peste umăr la Marcellus, care încercă să intervină întrebând:

– Dar nu poate să rămână aici și să joace zaruri?

Privirea lui Octavian îl făcu să încremenească pe loc.

– Nu.

Agrippa li se alătură lui Cezar și lui Fidelius, iar cei trei o porniră pe drumul pe care veniserăm.

Eu și fratele meu ne-am uitat la Marcellus.

– Ce-o să i se întâmple? șopti Alexandru.

Băiatul își feri privirea și mi se păru că văd lacrimi în ochii lui.

– Mamei lui o să i se spună că fiul ei a murit luptând cu rebelii.

– O să-l ucidă? am strigat. Pentru ce?

Marcellus își puse un deget peste buze.

– Dacă acum două luni, Senatul a considerat că Fidelius ar fi un bun Cezar, atunci ce-i împiedică să creadă același lucru și peste trei ani?

– Dar el nu vrea să fie Cezar! am protestat.

Se auzi un strigăt ascuțit venit din spatele trăsurilor, după care se lăsă tăcerea. Marcellus închise ochii.

– În copilărie era cel mai bun prieten al meu, șopti el. Îl admiram ca pe un frate.

– Și unchiului tău nu-i pasă de asta? am exclamat.

– Nu. Îi pasă mai mult de stabilitatea Romei decât de viața oricui. Deschise ochii și ne privi pe amândoi. Aveți grijă cu el.

*

Revolta fu zdrobită înainte ca soarele să se ridice în înaltul cerului. Noi stăteam unul lângă altul pe marginea drumului, aruncând cu zarurile, când Agrippa ne aduse vestea.

– E vremea să plecăm, spuse el scurt. Răzmerița a luat sfârșit.

– Și toți au fost omorâți?

Generalul dădu din cap drept răspuns la întrebarea lui Marcellus.

– Până la ultimul sclav.

– Și Fidelius?

Agrippa ezită.

– Din nefericire, și-a pierdut viața.

Am urcat în trăsură, iar în timp ce aceasta se punea în mișcare, Alexandru încercă să-i distragă atenția lui Marcellus de la tristețea lui.

– Cât de vechi e Zidul Servian?

Băiatul ridică din umeri tocmai când treceam de porți. Nu se zărea nici urmă de rebeliune, iar dacă trupurile sclavilor răniți umpluseră străzile, ele fuseseră îndepărtate în vederea sosirii lui Octavian.

– Foarte vechi, răspunse Marcellus.

– Și cele Șapte Coline? Cum se numesc?

Marcellus arătă către dealul aflat chiar în fața noastră.

– Aceea e Quirinal. Oftă. N-are nimic special. Cea de lângă ea e Viminal. E cea mai mică dintre coline. Însă Esquilin (arătă către un deal situat la dreapta) e locul unde sunt cazați vizitatorii bogați. Problema e să ajungi la hanurile din vârf.

– De ce? Drumul e prea abrupt? am întrebat.

Marcellus zâmbi cu amabilitate la auzul întrebării mele.

– Nu. E doar plin de sclavi evadați și de hoți. Oameni pe care nu vrei să-i cunoști, mă asigură el. Apoi arătă către Celius, acoperită de vile frumoase. La dreapta e Aventina. Acolo nu-s decât case de plebei și de negustori.

– Case de plebei? repetă Alexandru.

– Știți voi, case ale plebeilor, oameni care nu sunt *equites* și nu dețin mult pământ.

– Așadar, Cezar e membru al ordinului ecvestru? am întrebat.

– Oh, nu! Marcellus flutură din mână. Familia noastră e mult mai importantă de atât. Noi suntem patricieni. Locuim pe dealul Palatin, acolo unde Octavian ridică cel mai mare templu închinat lui Apollo.

Arătă spre un deal cu vârful teșit, pe care luceau construcții din marmură lustruită și porfir. Locul acesta nu se asemăna cu Alexandria, însă exista o oarecare frumusețe în felul în care clădirile suiau pe panta dealului și sclipeau albe pe cerul de un albastru-deschis.

Ultima dintre cele Șapte Coline era Capitoliul.

– Tata obișnuia să mă ducă acolo ca să văd Stânca Tarpeiană, își aminti Marcellus, cutremurându-se. De acolo sunt aruncați criminalii, dacă nu sunt folosiți ca luptători în Amfiteatru.

– Tatăl tău mai trăiește? am întrebat încet.

– Nu. A murit acum zece ani. Câteva luni mai târziu, Octavian a aranjat căsătoria mamei mele cu Antoniu.

Chiar dacă mama ne născuse deja pe mine și pe Alexandru, m-am gândit, și am simțit cum mi se înfierbântă obrajii, știind că la numai cinci ani după căsătorie, Octavia fusese abandonată. M-am întrebat cine jucase rolul de tată pentru Marcellus.

– Așadar, mama ta are trei copii, am spus.

– Cinci. Avea două fete cu tatăl meu, dar ele au fost alungate când s-a recăsătorit.

N-am înțeles.

– De ce?

– Pentru că asta se așteaptă de la o femeie proaspăt măritată.

M-am holbat la el.

– Să renunțe la copiii pe care îi are deja?

– Dacă sunt fete. De asta mama n-a vrut să se recăsătorească.

Mi l-am imaginat pe tata primind-o cu brațele deschise pe Octavia în casa lui, însă refuzându-le pe fetițele care se îngrămădeau speriate în spatele ei. Oare așa se întâmplase? Deși nu petrecuse mult timp cu mine, tata se arătase mereu afectuos. Brusc, mi s-a făcut frică de Roma: frică de străzile ei murdare, de pedepsele ei teribile și, mai presus de toate, de cum avea să fie să locuiesc cu femeia căreia tata îi dăduse cu piciorul.

Am trecut pe lângă o piață unde sclavii erau vânduți cu miile. Cei mai mulți aveau părul blond și ochii albaștri.

– Germani și gali.

Marcellus îmi observă privirea și clătină din cap.

– E o priveliște dezgustătoare.

În timp ce șirul nostru de trăsuri înainta uruind, puteam să văd rușinea fetelor dezgolite, ai căror sâni erau strânși între degete de bărbații care aveau să le cumpere pentru muncă, dar și pentru plăcere. Fratele meu își acoperi gura cu mâinile la vederea unor bărbați în toată firea cărora le fuseseră îndepărtate testiculele.

– Eunuci, spuse mânios Marcellus. Unii bărbați îi plac, și se vând cu un preț mai mare. Nu vă uitați, sugeră el, însă nu aveai ce altceva să vezi pe străzi decât câini înfometați, negustori care se îmbulzeau și mozaicuri ale căror imagini vulgare înfățișau bărbați și femei surprinși în diverse poziții.

– Asta e partea neplăcută a orașului. Marcellus trase perdeaua și se lăsă pe spătarul scaunului. Într-o clipă o să ajungem la Templul lui Jupiter. De acolo mai e un drum scurt până în vârful colinei Palatine și vom fi acasă.

„Tu vei fi acasă“, m-am gândit. „Noi vom fi prizonieri în așteptarea triumfului lui Cezar.“ Fratele meu se întinse și mă luă de mână.

Dintr-odată, de afară se auzi zgomot de voci, iar Marcellus trase din nou perdeaua. Drumul era plin de petiționari cărora li se cerea să se dea la o parte, iar băiatul spuse cu mândrie:

– Aproape am ajuns.

Fratele meu arătă către o structură stranie ce se ițea dintr-un pâlc de stejari.

– Ce e aia?

– Templul Magna Mater.

– Cum poate să fie ăla un templu? am întrebat nepoliticos.

Era un simplu altar pe care se sprijinea un bolovan greu.

– Zeița a coborât pe pământ sub forma unei pietre, prevestind victoria Romei împotriva lui Hannibal.

M-am întrebat ce poveste prostească aveau să născocească pentru victoria lui Octavian împotriva Egiptului. Marcellus arătă spre o colibă grosolană, ai cărei pereți noroioși n-ar fi rezistat nici primei suflări de vânt din Alexandria.

– Iar acolo a trăit Romulus, spuse el. Știți povestea?

Eu și Alexandru am scuturat din cap.

– Tatăl vostru nu v-a zis-o niciodată? exclamă el. Romulus și Remus au fost gemeni. După ce mama lor i-a abandonat, au fost crescuți de o lupoaică. Nu vă sună cunoscut?

Am scuturat iar din cap.

– Ei au întemeiat Roma, iar coliba e locul unde au fost crescuți de lupoaică. Romulus a fost cel care a ridicat primele ziduri pe colina Palatină. Iar când Remus a luat în râs munca fratelui său, acesta l-a ucis. Dar nu existau suficiente femei în tribul lui Romulus, așa că el a hotărât să le fure de la vecinii lor sabini. I-a invitat pe bărbați la un festival, iar în timp ce aceștia beau și se veseleau, oamenii lui Romulus le-au răpit soțiile.

Am tras brusc aer în piept.

– Asta se înțelege prin răpirea sabinelor?

– Așadar, ați auzit povestea?

– Doar numele ei.

Era un eveniment la care mama făcea întotdeauna aluzie atunci când vorbea despre caracterul barbar al Romei.

– Ei bine, bărbații sabini au vrut să se răzbune. Însă regele lor nu l-ar fi putut înfrânge în veci pe Romulus, și, de vreme ce femeile nu voiau să-și vadă soții murind, au implorat să se facă pace. E o istorisire dezgustătoare, recunoscu Marcellus, însă reprezintă începutul Romei.

Ajunseserăm în vârful colinei Palatine, iar trăsura încetini și se opri.

– Sunteți gata? Păși afară, apoi întinse mâna, mai întâi pentru a-l ajuta pe Alexandru să coboare, apoi pe mine. Roma, anunță el.

La poalele dealului Palatin se întindea cel mai dezorganizat oraș pe care îl văzusem vreodată. Piețe și temple stăteau îngrămădite laolaltă,

în vreme ce cuptoare din cărămidă scuipau fum pe cerul fierbinte. Oamenii se striveau unii pe alții pe străzile înguste, alergând de la o prăvălie la alta. Deși dealul Palatin se afla mult deasupra duhorii emanate de urina folosită în spălătorii, mirosul înțepător se înălța până la noi, purtat de vânt. Până și Teba, care fusese distrusă de Ptolemeu al IX-lea, era mai frumoasă decât locul ăsta. Acolo nu exista nici o organizare, nici un plan al orașului, însă chiar dacă unele clădiri de o rară frumusețe se înălțau printre *tabernae* de cărămidă și băi publice, ele erau ca niște nestemate într-o carieră de piatră colțuroasă.

– Așadar, asta e Roma, am spus, însă numai Alexandru mi-a înțeles vorbele.

– Iar aceasta e vila mamei mele.

M-am întors și am văzut o casă vastă ce umplea orizontul de deasupra noastră. Mai erau și alte vile în susul și în josul colinei, însă nici una nu oferea o priveliște atât de frumoasă și nu se putea lăuda cu coloane atât de elaborate. Obloanele erau pictate cu grijă în aceeași nuanță pământie ca și acoperișul din țiglă, iar o pereche de uși din lemn cu ținte de metal erau deschise spre un portic încăpător. O mulțime de oameni se strânsese pe trepte, urmărind soldații care descărcau statuete egiptene și cufere rare din fildeș, pline cu scorțișoară și mir.

Octavian a deschis drumul, iar eu l-am luat pe Alexandru de braț. Grupul de pe portic sporovăia cu entuziasm, iar când Cezar urcă scara din marmură împreună cu Marcellus, una dintre femei făcu un pas înainte.

– Aia trebuie să fie sora lui Cezar, Octavia, i-am șoptit lui Alexandru în partă.

Femeia purta o stolă purpurie, dar, cu toate că hainele ei sugerau bogăție, chipul exprima simplitate. Nu își vopsise pleoapele cu malahit, nici măcar nu le conturase cu antimoniu, așa cum ar fi făcut mama. Părul deschis la culoare era strâns la spate într-un coc simplu, iar când își desfăcu brațele pentru a-și îmbrățișa fratele, am văzut că singura bijuterie pe care o purta era o brățară subțire din aur.

– *Salve, frater*, spuse ea cu căldură și, pentru prima oară de când îl cunoșteam, l-am văzut pe Octavian zâmbind din priviri. Arăți bine. Doar un pic roșu de data asta. Dar presupun că e o treabă grea să cucerești lumea.

– Nu lumea, zise el fără nici o urmă de ironie. Doar Egiptul.

– Ei bine, în noaptea asta va avea loc un ospăț. Soția ta l-a pregătit.

În spatele Octaviei apăru o femeie, moment în care l-am simțit pe fratele meu încordându-se lângă mine. În legătură cu ea ne avertizase Marcellus.

– Livia, spuse Octavian, și cu toate că pe sora lui o îmbrățișase, pe soția lui doar o strânse de mână.

– *Mi Caesar*.

Nu avea nimic care s-o deosebească de oricare altă femeie de pe stradă, iar dacă rochia Octaviei era simplă, atunci a Liviei era austeră. Stola ei era făcută din bumbac alb, simplu, iar părul fusese împletit înainte de a fi adunat într-un coc strâns. Era micuță, dar, deși mama fusese la rândul ei subțirică, avusese măcar o voce remarcabilă. Livia nu avea nimic remarcabil. Cu toate astea, Octavian și-o dorise, făcându-i curte câtă vreme era încă măritată cu un alt bărbat și gravidă. Femeia se uită la el cu o adorație naivă.

– Toată Roma te așteaptă pentru triumful tău, spuse ea cu răsuflarea tăiată. Și, câtă vreme ai fost plecat, am pregătit totul.

– Ai notițele?

Ea dădu din cap cu nerăbdare.

– Te poți uita pe ele în seara asta. Sau chiar mai devreme, dacă dorești. Sunt chiar aici.

Îi întinse un sul de hârtie pe care îl ținuse ascuns în stolă.

Octavian îl derulă și își aruncă privirea peste conținut.

– Așadar, festivitățile vor dura trei zile.

– Sora ta s-a gândit că ar trebui să țină mai mult, dar eu știam că nu vrei să semeni cu Antoniu, transformându-ți victoriile în sărbători nesfârșite.

– Nu prea cred că cinci zile înseamnă un triumf „nesfârșit“, zise Octavia cu glas tăios.

– Cinci zile ori trei, nu contează, decise Octavian. Noi nu vom participa decât în prima zi. Restul e doar distracție pentru plebe și, de vreme ce Livia s-a pregătit pentru trei zile, atunci atâtea vor fi.

Livia se umflă puțin în pene, zâmbindu-i cu trufie Octaviei, făcându-mă să mă gândesc că, dacă ar fi fost cumnata mea, aș fi vrut să-i ard o palmă.

Octavian îi întinse sulul lui Agrippa.

– Uită-te peste el și pregătește soldații. Mâine vreau să văd planurile finale.

– Iar aceștia sunt copiii? întrebă Octavia.

Octavian dădu din cap în semn de aprobare.

– Alexandru și Selene.

Ea clipi iute.

– Sunt frumoși.

Marcellus râse.

– La ce te așteptai? La o pereche de gorgone[1]?

Octavia coborî câteva trepte, astfel încât să stăm la același nivel. Eu și Alexandru ne-am tras înapoi instinctiv, însă pe chipul ei nu se zărea nici o urmă de amenințare.

---

[1] Monstru din mitologia greacă, închipuit ca o femeie cu șerpi în loc de păr, a cărui privire împietrea orice ființă. (n.tr.)

– Știu că trebuie să fi avut parte de o călătorie îngrozitoare, spuse ea, însă fiți bine veniți la Roma. Ne zâmbi, apoi se întoarse către fratele ei, a cărui față nu reflecta aceeași blândețe. Mergem? îl întrebă ea, iar grupul o urmă de-a lungul porticului.

Cu toate că eu și Alexandru mergeam ultimii, nu încăpea îndoială că noi eram cei mai interesanți. Femeile își lungeau gâturile pe lângă Agrippa pentru a ne vedea, iar Juba chiar făcu un pas în spate, astfel încât o fată să ne poată privi mai bine.

– Fiica lui Cezar, Iulia, șopti Alexandru.

Deși multe dintre fetele aflate în preajmă erau atrăgătoare, nici una nu avea acea frumusețe întunecată a Iuliei. Coama ei de păr negru strălucea în bătaia soarelui, iar ochii mari și închiși la culoare erau încadrați de gene lungi. Până și gura o avea frumoasă, nu mică ori cu buze subțiri, ca restul membrilor familiei ei. Privirea îi alunecă de la mine, la fratele meu. Apoi, Marcellus merse la ea și îi șopti ceva la ureche, făcând-o să chicotească. Am simțit o iritare stranie, însă n-am avut răgaz să înțeleg de ce.

Octavian ridică brațul și anunță:

– De vreme ce sunteți mai interesați să-i vedeți pe copiii Cleopatrei decât pe mine, vi-i voi prezenta. Se auziră negări vehemente din toate direcțiile, însă Cezar nu se arătă furios. Prințul Alexandru Helios și prințesa Cleopatra Selene.

Zeci de fețe se întoarseră spre noi. Mulți dintre cei care făceau parte din mulțime nu erau cu mult mai mari decât noi.

– Mărite Jupiter! strigă Iulia. Cu ce sunt îmbrăcați?

– Cu haine grecești, explică Marcellus. Dar, o avertiză el, vorbesc latina la perfecție.

Roșeața inundă obrajii fetei.

Un bărbat chipeș, îmbrăcat într-o togă purpurie, făcu un pas înainte.

– Sunt…?

– Cetățeni romani, răspunse sec Octavian.

– Ce păcat! Bărbatul se răcori cu ajutorul unui evantai. Sunt o pereche arătoasă. Mai ales băiatul.

– Există o grămadă de băieți în piață, Mecenas. Octavian privi în jur. Acum, cine face prezentările?

Cu toate că Marcellus păși îndatoritor în față, Livia îl împinse pe un alt tânăr către Octavian. Băiatul îi dădu acesteia mâna la o parte, ceea ce mă făcu să mă întreb dacă nu cumva era unul dintre fiii ei.

– Ce faci? întrebă el.

Buzele Liviei deveniră și mai subțiri.

– Cezar a cerut pe cineva care să facă prezentările.

– Și pentru că Marcellus vrea să le facă, ar trebui să vreau și eu? Poate că ar trebui să-i semăn mai mult lui Marcellus și să-mi risipesc, la rândul meu, alocația primită de la Cezar pe jocuri de noroc.

Marcellus râse jenat.

– Nu-i nimic în neregulă cu jocurile de noroc.

Dar Octavian îl privi mânios.

– Nu, atunci când sunt practicate cu *moderație*.

Toată lumea auzi critica implicită, iar Marcellus se îmbujoră ușor. Apoi ne prezentă celor strânși în portic, începând cu fiul Liviei, Tiberius, cel care dăduse la o parte mâna mamei sale. Fratele lui, în vârstă de nouă ani, se numea Drusus, și amândoi îi semănau leit Liviei, având nasuri ascuțite și buze mult prea subțiri. Deși știam că nu aveam să rețin niciodată atâtea nume, Marcellus continuă, prezentându-le pe surorile lui vitrege, Antonia și Tonia, două fete timide care se agățau de stola Octaviei și care nu aveau nimic din firea sociabilă a tatei. Urmară Vipsania, fetița lui Agrippa, a cărei mamă murise la naștere, și un grup de bărbați în vârstă, ale căror nume le auzisem în Palatul Muzelor, printre ei aflându-se Horațiu și Vergiliu.

Când Marcellus termină, Livia îi dădu brațul soțului ei.

– Ne pregătim pentru ospățul tău de bun-venit?

– Dar nu l-am întrebat pe Marcellus despre călătorie, se plânse Iulia.

– Atunci poți să-l întrebi diseară, spuse scurt Livia.

Iulia așteptă să audă altceva din partea tatălui ei, însă acesta nu interveni, așa că plecară împreună cu Agrippa și cu Juba, târând după ei o duzină de sclavi.

După ce se îndepărtară, Octavia spuse blând:

– Marcellus, arată-le lui Alexandru și lui Selene camera lor. Când le vor fi aduse cuferele, voi veni eu însămi să-i pregătesc pentru ospățul lui Cezar.

Se uită în jos, la fetițele care i se agățau de picioare.

– Culegem niște trandafiri pentru cină?

Copilele dădură din cap nerăbdătoare, apoi se alergară una pe alta până la capătul porticului.

Noi l-am urmat pe Marcellus pe un hol lung pe a cărui podea mozaicată stătea scris cuvântul *SALVE*, întâmpinând vizitatorii ce intrau în casa Octaviei.

– Acesta e vestibulul, spuse el, conducându-ne spre o altă încăpere cu coloane, pe care o numi atrium.

Deasupra capului, o deschizătură susținută de bârne din lemn de fag lăsa să intre lumina soarelui, iar jgheaburi din teracotă duceau într-o piscină de marmură. L-am întrebat pe Marcellus:

– Cât de des plouă?

– Păi, vara aproape niciodată. Dar iarna, străzile Romei se transformă în noroi. Făcu semn spre mai multe uși prin care se ieșea din atrium. Acelea sunt camerele pentru oaspeți. Iar acolo este *tabulinum*-ul, unde își are mama biroul. Arătă către latura îndepărtată a încăperii și, prin

ușa întredeschisă, am putut să văd o masă lungă din lemn de stejar lustruit. Acolo se află *lararium*-ul.

– Acela ce e?

Marcellus se întoarse surprins către Alexandru.

– Nu există *lararia* în Egipt? întrebă el. Acolo salutăm larii în fiecare dimineață.

Eu și Alexandru ne-am uitat la alcov, cu altarul lui lung din granit și cu busturile ancestrale ale celor din dinastia iulio-claudiană. Când Marcellus ne văzu expresiile de pe chip, explică:

– Larii sunt spiritele strămoșilor noștri. În fiecare dimineață le oferim puțin vin și pâine.

– Și le place? am întrebat curioasă.

– Mai bine îi întrebi pe sclavi, spuse Marcellus râzând. Ei sunt cei care duc ofrandele.

Am traversat atriumul și am ajuns la un alt spațiu deschis, peristilul, unde sculpturi în bronz se iveau din umbră. În mijloc se aflau o grădină lungă și o fântână ce canaliza apa prin gurile unor lei de marmură. Câțiva bărbați stăteau întinși pe bănci, la umbra unor tufișuri înflorite și a unor bolți de viță-de-vie crescute pe spaliere. Își ridicară mâinile într-un salut tăcut, iar Marcellus murmură:

– Constructorii mamei mele.

La capătul porticului se găsea tricliniul, unde mâncau cei ai casei, iar de cealaltă parte a holului, lângă băi, se vedeau alte încăperi.

– Aceasta e camera mea, zise Marcellus, iar aici, a mamei. Arătă spre o ușă lată, pe care era pictată o scenă dintr-o grădină. Acestea sunt camerele surorilor mele, și iată, în sfârșit, camera voastră.

Deschise o ușă din lemn, moment în care l-am auzit pe Alexandru trăgând aer în piept.

Era o încăpere superbă. Ferestre acoperite de perdele se deschideau spre un balcon, unde o multitudine de plante creșteau în urne pictate. Camera însăși nu semăna cu nici una din Egipt, având trei canapele late în loc de paturi și doar un singur tablou. Însă mobila era, fără îndoială, scumpă: patru scaune incrustate cu os și fildeș, o pereche de lămpi făurite în forma unui Cerber cu trei capete, a cărui coadă de șarpe din bronz putea fi aprinsă, un scaun pliant din lemn de cedru, trei mese și trei cufere grele. Totul fusese pregătit pentru trei copii, însă Ptolemeu nu mai ajunsese la Roma. Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile și am încercat să nu mă gândesc la Egipt. Zidul nordic fusese pictat cu imagini din poemele epice ale lui Homer, astfel că, ori de câte ori aveam să adormim, ultimele noastre gânduri urmau să se îndrepte către cel mai mare poet pe care îl dăduse vreodată Grecia. Printre cei pictați i-am putut recunoaște pe Agamemnon, Ahile și chiar pe Odiseu[1].

[1] Celebri eroi din mitologia greacă (n.red.)

– Credeam că suntem prizonieri, spuse fratele meu.

– În casa mamei mele? Marcellus părea ofensat. Sunteți oaspeți.

– Cezar ne-a ucis frații, i-am amintit pe un ton tăios, iar mâine, noi vom fi purtați pe străzi.

Chipul băiatului se întunecă.

– Unchiul meu scapă de orice persoană despre care crede că i-ar putea fi dușman acum ori pe viitor. Și se înconjoară de oameni utili. Are o soție care îi e mai degrabă secretară, iar mama îl sfătuiește în chestiuni legate de Senat. Îl păstrează pe Agrippa pentru cunoștințele lui legate de război, iar pe Juba pentru cunoștințele lui legate de oameni și pentru protecție. Credeți că eu l-aș fi interesat câtuși de puțin dacă n-aș fi fost fiul cel mai mare al mamei mele? Și eu servesc unui scop practic. Dar atâta vreme cât stați aici, spuse el ferm, sunteți oaspeți.

Câțiva sclavi apărură în spatele nostru purtând cuferele legate în fier pe care le aduseserăm din Egipt. Dar înainte de a ne putea uita prin ele pentru a vedea ce ni se îngăduise să păstrăm și ce ne fusese luat, în cameră intră Octavia.

– E timpul să vă pregătiți, zise ea iute. Marcellus, ia-l pe Alexandru în camera ta și dă-i hainele întinse pe canapeaua ta. Își poate păstra diadema, dar chitonul și sandalele trebuie să dispară.

Când se întoarse spre mine, am observat-o pe femeia izbitor de frumoasă care stătea în spatele ei, lângă ușă. Avea un păr lung de culoarea mierii, iar Marcellus îi zâmbi cuceritor când trecu prin dreptul ei.

– *Salve*, Gallia.

Ea își înclină ușor capul, și am bănuit că avea în jur de douăzeci de ani.

– Mă bucur să văd că te-ai întors teafăr, *domine*.

Folosise cuvântul pentru „stăpân“, ceea ce indica faptul că era sclavă, și cu toate astea, avea tunica brodată cu aur.

– Selene, spuse Octavia, aceasta este *ornatrix* a mea, Gallia. Noi o să te pregătim pentru seara asta și o să-ți dăm haine corespunzătoare Romei.

– E o plăcere să te cunosc, *domina*.

Când Gallia zâmbi, am observat că avea acei pomeți înalți pe care artiștii din Alexandria adorau să-i surprindă. „Arată precum o sculptură în marmură“, mi-am spus, întrebându-mă dacă făcea parte dintre cele douăzeci de mii de femei pe care Iulius Cezar le adusese ca sclave după cucerirea Galliei. Vorbea latina cu accent și pronunța cuvintele cu o grijă exagerată, pentru a se asigura că le rostește cum se cuvine.

– De ce nu vii cu noi în baie? mă întrebă ea, arătând spre o încăpere din colț.

Înăuntru se afla o cadă din bronz masiv. Femeia răsuci un mâner, iar o țeavă ce pornea din tavan dădu drumul unui șuvoi de apă caldă. Podelele împodobite cu mozaic înfățișau nimfe ale mării și sirene, iar pe perete atârna o oglindă uriașă din alamă lustruită. Un mic vas pentru

jăratic fusese ascuns într-un colț, pentru nopțile mai reci, când camera trebuia încălzită. Câteva scaune stăteau aranjate în fața unei mese lungi.

Octavia mă conduse către unul dintre ele, apoi mă cercetă atent cu ochii ei de un cenușiu-deschis.

– Ce părere ai? o întrebă agitată pe Gallia.

– Câți ani ai? mă chestionă femeia.

– Fac doisprezece în ianuarie, am răspuns.

Gallia făcu un pas în față.

– Aproape doisprezece. Totuși, doar un pui de pasăre. Nimeni nu mă mai numise „pui de pasăre", iar când mi-am îndreptat umerii, indignată, Gallia a început să râdă. Nu, e bine că ești atât de mică.

– Vrem ca în seara asta amândoi să păreți cât mai tineri cu putință, spuse Octavia, făcându-și de lucru cu coșul Galliei.

Scoase sticluțe cu antimoniu și șofran, stivuindu-le pe masa cea lungă împreună cu plase de păr și agrafe ce aveau rubine în vârf.

Neînțelegând, m-am uitat la cele două femei.

– De ce?

– Astfel încât nimeni să nu se simtă amenințat de voi, răspunse simplu Gallia.

Aprinse focul în vasul pentru jăratic și afundă o tijă de metal în tăciunii încinși.

– Vrei să-ți porți diadema în seara asta? întrebă ea.

Mi-am atins șiragul subțire de perle pe care îl aveam în păr, amintindu-mi momentul în care mama mi-l dăduse.

– Da.

– Și colierul de perle?

– Bineînțeles.

– Atunci vor rămâne. Însă restul trebuie să dispară.

M-am ridicat și mi-am scos încet chitonul, apoi fâșia de pânză din jurul șalelor. Nu eram încă suficient de dezvoltată încât să trebuiască să îmi acopăr sânii. Gallia mă îndrumă către cada din care ieșeau aburi.

– Înăuntru. Nu-ți uda părul. N-o să se usuce la vreme pentru a ți-l bucla.

– Dar am deja bucle.

– Acestea vor fi mai mici.

Am pășit în cadă, așa cum mi se spusese, și am lăsat-o pe Gallia să mă frece pe spate cu ulei de levănțică.

– Uită-te la asta, *domina*!

Femeia se întoarse către Octavia.

– I se văd oasele. Cu ce au hrănit-o în Alexandria?

– A petrecut săptămâni întregi pe vas, îi aminti Octavia, și și-a pierdut aproape toți membrii familiei.

– *Domina* te va hrăni bine aici, îmi promise Gallia, făcându-mi semn să mă ridic în picioare.

Apoi începu să mă usuce cu un prosop de pânză.

N-am răspuns, știind că dacă o voi face, nu voi reuși decât să izbucnesc în plâns. Gallia scoase din coșul ei o tunică din mătase de un verde foarte închis. Mi-am ridicat supusă brațele. Ea îmi strecură haina pe cap și o prinse în dreptul umerilor cu ace aurii. Când Octavia îi întinse o curea într-o nuanță de măsliniu-deschis, Gallia o ridică în fața ochilor și se încruntă.

– Sub sâni, peste șolduri sau în talie? se gândi ea.

Femeile s-au apucat să mă studieze, și acum chiar mă simțeam ca o pasăre a Galliei, dichisită pentru o viață în colivie.

– În talie, decise singură Gallia. E simplu.

Îmi legă cingătoarea peste șolduri, apoi îmi strecură în picioare o pereche de sandale din piele. La gât îmi prinse un colier de aur, cu un disc ce era ascuns de perlele mamei mele. Nu trebuia să-mi spună că era o *bulla*. Văzusem în Alexandria copii romani purtând aceeași amuletă.

– Cum rămâne cu părul ei? se îngrijoră Octavia.

Gallia scoase tija de metal din vasul cu jăratic și mi-o ridică în față, ținând-o de capătul rece.

– Știi ce e ăsta?

Aveam așa ceva în Alexandria.

– Un fier încins, am spus.

– Da. Un *calamistrum*. Dacă îți vei scoate diadema…

I-am urmat instrucțiunile și m-am așezat pe unul dintre scaune. După ce Gallia termină, Octavia spuse nerăbdătoare:

– Acum ochii.

Îmi pudrasem cu grijă pleoapele cu malahit și mi le conturasem cu antimoniu, așa cum mă învățase Charmion. Însă Gallia mi-a șters machiajul cu o pânză, iar când am văzut-o că nu face nici un gest pentru a-l înlocui, am protestat:

– Dar nu merg nicăieri fără culoare.

Gallia îi aruncă o privire Octaviei.

– *Domina*, îmi spuse, așa ceva nu se cuvine în Roma.

– Dar pe navă am fost machiată în fiecare zi.

– Asta a fost pe mare. Nu trebuie să arăți ca o *lupa* în fața oaspeților lui Cezar.

– Ca o ce?

– Știi tu… dădu din mâini… una dintre femeile acelea.

– O târfă, spuse Alexandru din spatele nostru, iar Octavia trase brusc aer în piept. Îmi pare rău, adăugă el grăbit.

Dar știam că nu-i părea. Zâmbea, iar Gallia dădu din cap în semn de aprobare.

– Ești foarte chipeș, *domine*.

M-am întors.

– Chipeș? Arăți de parcă te-ai fi îmbrăcat cu un cearșaf. Cum o să mergi? E ridicol.

Vorbeam în partă, însă Alexandru îmi răspunse în latină.

– E o *toga praetexta*. Și, adăugă el indignat, asta poartă și Marcellus.

O fâșie roșie se întindea de-a lungul marginii, însă materialul nu era nici pe departe la fel de frumos ca al tunicii mele. Tocmai atunci, Alexandru îmi observă sandalele și fluieră.

– O prințesă romană. M-am uitat urât la el, însă mi-a ignorat furia. Deci, nimic pentru ochi?

– Vrem să amintim Romei că e o fată, repetă Gallia, nu o femeie din cine știe ce lupanar murdar.

– Destul! spuse aspru Octavia, moment în care mi-am închipuit că un lupanar era un loc în care femeile își vindeau trupul.

Însă Gallia se mulțumi să zâmbească.

– El a întrebat.

M-am dus la Alexandru și i-am atins discul auriu de la gât.

– Așadar, acum suntem cu adevărat romani, am spus cu un aer sumbru.

Fratele meu îmi evită privirea. Apoi, Marcellus se ivi lângă el, zâmbind într-un fel care mă făcu să uit că eram niște prizonieri deghizați în cetățeni. Părul proaspăt spălat îi stătea cârlionțat la ceafă, iar culoarea contrasta cu întunecimea pielii lui.

– Ești o zeiță în smarald, Selene. Asta trebuie să fie opera Galliei. Ea l-ar putea opri pe Apollo și carul lui, dacă ar vrea.

– Foarte frumos, *domine*.

Octavia își întoarse privirea de la fratele meu la mine.

– Sunt pregătiți?

Gallia dădu din cap în semn de încuviințare.

– Acum sunt la fel de romani ca Romulus însuși.

Alexandru riscă să-mi arunce o ocheadă. Am urmat-o pe Gallia pe holuri și apoi afară, în portic, unde fiicele mai mici ale Octaviei stăteau răbdătoare la umbră. Nu-mi aminteam ca eu să fi stat vreodată răbdătoare undeva pe când eram copil, însă fetițele astea erau numai dulceață și aur. „Ca mama lor", mi-am spus și mi-am interzis să mă mai gândesc la propria mamă, care zăcea rece în sarcofagul ei, lângă tata.

În timp ce înaintam pe drumul pietruit către vila lui Cezar, Gallia ne explică:

– Atunci când vom ajunge în tricliniu, un sclav vă va cere să vă dați jos sandalele.

– Pentru a ne spăla pe picioare? întrebă Alexandru.

– Da. Apoi veți intra în cameră. Un *nomenclator*[1] vă va anunța sosirea, apoi toți vom fi conduși către canapelele ce ne-au fost pregătite.

– Romanii mănâncă pe canapele? am întrebat.

---

[1] În Roma antică, persoană însărcinată să strige sau să șoptească numele celor care intrau în discuție cu un candidat în timpul întrunirilor politice. (n.red.)

– Egiptenii nu?

– Nu. Noi mâncăm la mese. Cu scaune și taburete.

– Oh, vor fi și mese, zise Gallia relaxată. Dar fără taburete, iar scaunele sunt doar pentru bătrâni.

– Dar atunci cum o să mâncăm? se frământă Alexandru.

– În timp ce stați sprijiniți în coate.

Gallia ne văzu expresiile de pe chipuri și ne lămuri.

– O să fie o duzină de mese cu canapele în jurul lor. Canapeaua lui Cezar stă întotdeauna în spate, iar locul de onoare se află vizavi de latura goală a mesei lui. Oricine stă la dreapta lui Cezar e considerat cel mai important oaspete al lui.

– Iar în seara aceasta, prevesti Octavia, aceia veți fi voi.

– Dar nu știm ce să facem! am exclamat.

– Oh, nu-i nimic, ne asigură Marcellus. Doar sprijiniți-vă pe cotul stâng și mâncați cu mâna dreaptă. Dar dacă se servește porcul troian, ne avertiză cu un aer poznaș, nu-l mâncați.

– Marcellus! îl mustră Octavia.

– E adevărat! Mai ții minte dineul lui Pollio?

– Pollio e un libert[1] care n-are minte nici cât să gătească un pui, declară Octavia și se întoarse către noi. Aici puteți mânca orice se va servi.

Din spatele ei, Marcellus scutură din cap în semn de avertisment, mimând senzația de greață. Alexandru chicoti, iar eu mi-am reținut un zâmbet, dar când am ajuns la ușile din bronz ale vilei lui Octavian, mi-am înfipt unghiile în palme. Auzeam în minte vocea mamei, certându-mă să-mi relaxez mâinile.

– Asta e, spuse Alexandru emoționat.

L-am luat de braț și, când am trecut pragul în vestibul, am fost uimită de simplitatea camerei. Nu se vedeau mese din lemn de cedru încrustate cu nestemate, nici încăperi somptuoase în care să atârne mătăsuri indiene. Un mozaic șters înfățișa o scenă dintr-o tragedie greacă, iar de pe perete, o veche mască dintr-o comedie se holba la noi cu ochii ei orbi și cu zâmbetul înfiorător. În timp ce traversam atriumul, se vedeau busturi ale celor din dinastia iulio-claudiană, luminate de lumânări, însă nici o mare statuie a lui Octavian sau a familiei lui. În afara podelelor din marmură cu vinișoare albastre, nu exista nimic care să arate că aceasta era casa unui erou cuceritor.

– Ar putea la fel de bine să fie vila unui negustor, am șoptit.

– Sau a unui țăran. Unde e mobila? întrebă Alexandru.

Dar când am ajuns în tricliniu, iar un sclav s-a repezit să ne spele pe picioare, am aruncat o privire prin interior și mi-am dat seama ce făcuse Octavian. În camerele pe care orice vizitator le-ar fi putut frecventa, folosise doar cele mai austere piese de mobilier. Însă în sufrageria

[1] Sclav roman eliberat (n.tr.)

de vară, acolo unde nu se adunau decât prietenii săi intimi, pe mese fuseseră așezate pahare din argint pentru ouă și castroane asortate. Mătasea maronie acoperea canapelele, iar apa cu levănțică picura dintr-o fântână de marmură. Pentru că o latură a încăperii dădea spre o grădină, perdele lungi din pânză fluturau în bătaia vântului, împiedicând lumina puternică a soarelui ce apunea să pătrundă în interior.

– Vrea ca poporul să-l creadă umil, am spus pe un ton critic, în limba partă.

– În timp ce prietenii lui cinează ca niște regi, adăugă fratele meu.

Nomenclator-ul anunță sosirea fiecărei persoane, iar când ne veni rândul, am observat că toți oaspeții din tricliniu se întorseseră.

– Alexandru Helios și Cleopatra Selene, prințul și prințesa Egiptului.

Se auziră murmure surprinse, apoi musafirii se întoarseră unii spre ceilalți și începură să discute agitați între ei.

– Urmați-mă, ne instrui Octavia cu blândețe, iar Gallia plecă pentru a mânca alături de sclavii casei, în atrium.

În timp ce traversam încăperea, am văzut-o pe Iulia ridicându-se de la o masă din colț. Era singurul copil al lui Octavian, însă nu-i semăna deloc, și am bănuit că moștenise trăsăturile de la mama ei.

– Marcellus! Fata zâmbi. Purta o tunică de un albastru foarte deschis, iar ochii ei negri, reci și iscoditori se îndreptară către mine. Vino, îi spuse ea și îl conduse departe de noi, înlănțuindu-și brațul subțire cu al lui.

Când am dat să-i urmez, Alexandru mă trase înapoi.

– Nu o să mâncăm cu ei. Noi stăm la masa următoare.

Mi-a arătat canapeaua pe care Cezar scrijelea ceva pe un sul de hârtie. Urma să stăm cu Livia, Juba și Agrippa.

– Oaspeții tăi de onoare, spuse Octavia.

Fratele ei își ridică privirea, și un surâs șters îi flutură pe buze.

– Foarte drăguț. Se referea la hainele noastre. Se ridică în șezut, iar ceilalți din jurul mesei îi urmară exemplul numaidecât. Aproape romani.

– Sunt romani, îi atrase atenția Agrippa.

– Doar pe jumătate. În rest, sunt greci.

– Dar sunt o combinație uluitoare, spuse Mecenas pe un ton aprobator.

Octavian se ridică, și tot tricliniul amuți.

– Vi-i prezint pe copiii reginei Cleopatra și ai lui Marc Antoniu, anunță el. Selene și Alexandru au călătorit din Egipt pentru a lua parte la triplul triumf de mâine, o celebrare a succesului meu în Illyricum, a victoriei mele în bătălia de la Actium și a alipirii Egiptului.

Urmară aplauze răsunătoare, însă eu am refuzat să-mi las buza de jos să tremure.

– Iar în seara aceasta, continuă Octavian, va avea loc o licitație pentru fiecare dintre aceste premii.

Pocni din degete și un grup de sclavi împinse în tricliniu douăzeci de statui acoperite. Unele erau foarte mari, însă altele nu depășeau dimensiunile mâinii mele. Un murmur de entuziasm străbătu încăperea.

– Ca întotdeauna, se va licita pe nevăzute. Octavian surâse scurt. Poftă bună!

Se întoarse spre masă, iar Octavia ne făcu semn că venise momentul să ne sprijinim pe canapele. Era imposibil să stai confortabil, iar Juba îmi zâmbi din cealaltă parte a mesei.

– Acum arăți exact ca o romană, spus el. Și trebuie să spun că tunica îți stă mult mai bine decât chitonul. Ți-ai pus chiar și *bulla*.

L-am privit cu ochii mijiți.

– E a Octaviei.

– Dar o porți atât de bine!

Octavia zâmbi.

– Alexandru, Selene, văd că l-ați cunoscut pe Juba. Poate vi-l amintiți și pe Mecenas. Încă de când sosiserăm, ochii întunecați ai bărbatului nu se desprinseseră de pe chipul fratelui meu. Iar aceasta este soția lui Mecenas, Terenția, o bună prietenă de-a mea și o mare ocrotitoare a teatrului.

Când Terenția ne zâmbi, în obraji îi apărură două gropițe.

– Îmi face plăcere.

– Iar aceștia sunt poetul Vergiliu și istoricul Livius.

Ei completau masa noastră, și în timp ce niște femei își făcură apariția, aducând mâncare în vase mari din argint, Octavia șopti:

– Acesta este *gustatio*.

Am presupus că se referea la primul fel. Acesta includea varză în oțet, melci, andive, sparanghel, moluște și crabi mari, roșii. Fiecare persoană trebuia să-și ia ceea ce poftea din mijlocul mesei, și, exact ca în Egipt, existau șervețele și linguri ale căror cozi puteau fi folosite drept cuțite. Eu am ales câteva moluște, și chiar în timp ce mă întrebam ce să fac cu cochiliile, l-am văzut pe Agrippa aruncându-le pe ale lui pe podea. Alexandru îi urmă cu veselie exemplul, aruncând pe jos carapacea crabului său.

– Alexandru! i-am șuierat.

– Ce? Toată lumea face așa, îmi spuse el cu un aer vinovat.

– Dar cine o să curețe?

Alexandru se încruntă.

– Sclavii.

Până și Octavia își arunca cochiliile pe podea, măturându-le cu o mișcare scurtă din picior, în timp ce o ruga pe Terenția s-o ajute să descrie piesele de teatru pe care Octavian le ratase cât fusese plecat. Se vorbi despre un spectacol în care actrițele se dezbrăcaseră pe scenă și despre unul în timpul căruia toți spectatorii se ridicaseră din sală și ieșiseră pentru că actorii jucaseră îngrozitor.

Când sosi cel de-al doilea fel, Alexandru exclamă nerăbdător:

– Uite!

Sclavii care cărau niște platouri uriașe se opriră mai întâi la masa noastră, așezându-ne în față diverse cărnuri care l-ar fi bucurat până și pe tatăl meu. Aveam gâscă friptă cu sos de migdale albe, struț cu prune din Damasc și fazani. Era chiar și un păun, servit pe o tavă ornată chiar cu penele lui. Însă când Alexandru văzu sturzii glasați cu miere, făcu ochii mari.

– S-ar crede că n-ai mai mâncat până acum, l-am criticat eu.

– Mă transform.

– În ce? Amintește-ți ce i s-a întâmplat bunicului nostru.

Înainte să moară, se făcuse cât un taur.

Un sclav veni pentru a ne umple cupele cu vin, și Octavian șopti ceva la urechea Terenției. Aceasta chicoti într-un fel intim, iar ochii lui întârziară în ai ei. „Poate că de asta nu i-a dăruit Livia niciodată un fiu", m-am gândit.

– Și ți-ar plăcea să vezi ce am adunat în timpul călătoriilor mele? l-am auzit întrebând-o.

Gropițele ei își făcură din nou apariția, iar când femeia dădu din cap în semn de aprobare, Octavian pocni din degete.

– Cufărul din Egipt, îi porunci el unuia dintre sclavii săi. Adu-l aici.

Deși nu mâncase decât vreo câteva măsline și niște pâine, părea că terminase cu masa.

Când cufărul fu așezat pe o masă din spatele lui Octavian, Terenția bătu din palme de bucurie.

– Comorile tale! exclamă ea, și genele lungi îi fluturară pe obraji.

– Câteva, recunoscu Octavian.

Eram curioasă să văd ce furase din Egipt. Sclavul care adusese cufărul la masă scoase pe rând curiozitățile, iar Octavian le numi pe fiecare, apoi le dădu din mână în mână.

– Să notez numele? întrebă nerăbdătoare Livia. În caz că le uiți?

– Da, răspunse Octavian, iar soția lui scoase un sul de hârtie și un toc de trestie dintr-un sertar ascuns al mesei.

– Acesta se numește Ochiul lui Horus[1], spuse el, și oaspeții lui scoaseră sunetele cuvenite de încântare.

Era o amuletă din faianță, ceva ce ar fi impresionat un fermier din afara Alexandriei, dar care nu și-ar fi găsit locul în palat. M-am întrebat de unde o fi luat-o.

– Iar aceasta este o statuetă a zeiței războiului, Sehmet.

Terenției i se păru cea mai frumoasă imagine pe care o văzuse vreodată. Când obiectul ajunse la ea, mângâie chipul de leoaică al zeiței și își trecu degetele peste sânii ei.

[1] Zeul Cerului, devenit mai târziu zeu solar, iar apoi Soarele însuși, ca fenomen cosmic. Protector personal al faraonului, se confundă uneori cu acesta. (n.tr.)

– Îți poți imagina cum e să venerezi o zeiță cu cap de leu? îl întrebă ea pe Juba. Am auzit că au și o zeiță cu cap de hipopotam!

– Taweret[1], am spus printre dinți. Sunt zei vechi, dar azi, poporul o venerează pe Isis, care nu se deosebește cu nimic de Venus a voastră.

– Cred că ceea ce încearcă să spună Selene, interpretă Juba, e că Ptolemeii nu se mai închină la zeițe cu capete de animale, ci la femei înaripate.

– Cred că și Cupidon al vostru are aripi, am spus cu glas tăios.

Alexandru îmi lovi tibia cu piciorul, însă bărbații din jurul mesei izbucniră în râs.

– E adevărat! zise Vergiliu, dând din cap cu înțelepciune.

Terenția părea contrariată, și mi-am dat seama că nu intenționase să jignească. Dar pe Octavian nu-l interesa disputa noastră. Scosese schița pe care mi-o luase când ne aflam pe navă, iar Terenția fu prima care murmură surprinsă:

– Ce e aia?

– O imagine a Alexandriei, realizată de Cleopatra Selene, răspunse Cezar, deși, când se uită la mine nu exista nici un strop de căldură în ochii lui. Prințesa pare să aibă un mare talent pentru artă.

Desenul meu circulă în jurul mesei, și chiar și Juba păru impresionat, uitându-se îndelung la imagine pentru a doua oară. Livia făcu câteva însemnări pe sulul ei, scriindu-mi greșit numele cu un C în loc de K[2]. Nu credeam că mai rămăsese vreo persoană în Roma care să nu poată scrie corect în greacă numele mamei sau al meu, și mi-am dat seama că o făcuse intenționat.

– Artista și călărețul, remarcă Agrippa. Doi frați foarte interesanți. Mă întreb…

Vorbele îi fură întrerupte de larma ce venea din afara ușilor tricliniului. Oaspeții își îndreptară spatele pe canapelele lor. Apoi, ușile zburară în lături și înăuntru își făcu apariția un soldat.

– Ce-i asta? întrebă Octavian.

Când el se ridică în picioare, Juba și Agrippa făcură la fel.

– Iartă-mă, Cezar, dar am vești pe care m-am gândit că s-ar putea să vrei să le auzi.

– Ilustrul nostru trădător a fost prins? întrebă Juba.

– Nu, dar unul dintre adepții Vulturului Roșu…

– Acum și soldații îl glorifică? strigă Octavian.

Soldatul făcu un pas înapoi.

---

[1] Binevoitoarea protectoare a fertilității și nașterii, asociată și cu alăptarea pruncilor. Era înfățișată ca având cap de hipopotam, coadă de crocodil și gheare de leu. (n.tr.)

[2] În greacă, numele reginei Egiptului era scris Kleopatra. Romanii l-au latinizat, transformându-l în Cleopatra. (n.tr.)

– Nu. Am… am vrut să spun *trădătorilor*. Unul dintre adepții trădătorilor a fost descoperit punând asta pe Templul lui Jupiter.

Soldatul scoase un sul de hârtie pe care Octavian îl înșfăcă.

– Alt *actum*[1], spuse soldatul. Și cu același simbol al vulturului roșu în partea de jos.

– Omul a fost torturat? întrebă Octavian.

– Da.

– Și ce mărturisiri a făcut?

– Că un străin din piața publică l-a plătit ca să bată în cuie hârtia.

– Și cine era străinul ăsta?

Soldatul clătină din cap.

– El se jură că era un fermier.

Octavian avea o privire ucigătoare.

– Cel care a scris asta nu poate fi un fermier. E învățat și are acces pe colina Palatină. E un soldat, ori un gardian, ori un foarte nesăbuit senator. Bărbatul minte!

– Tăiați-i mâna, zise imediat Livia, și bateți-i-o în cuie pe ușa Senatului.

Soldatul se uită la Octavian pentru a primi confirmarea.

– Da. Iar dacă tot nu-și amintește cine l-a plătit ca să afișeze asta, atunci crucificați ce mai rămâne din el. Agrippa se va asigura că se procedează întocmai. Când văzu că soldatul stă pe gânduri, Cezar spuse cu glas tăios: Du-te! O tăcere neliniștită se lăsă în tricliniu. Octavian se uită spre harpistă. Cântă mai departe! porunci el.

Fata își puse mâinile tremurătoare pe corzi, iar când Cezar se așeză din nou la locul său, camera se umplu de zgomotul discuțiilor agitate.

M-am întors și i-am șoptit Octaviei:

– Nu pricep. Cine e Vulturul Roșu?

Femeia se uită îngrijorată la fratele ei, însă acesta îi dădea instrucțiuni lui Agrippa.

– Un om care vrea să pună capăt sclaviei.

– Deci le insuflă altor sclavi ideea de a se revolta?

Octavia se foi stingherită.

– Nu. Încercările de a face asta au eșuat deja. Sclavii n-au nici arme, nici organizare.

– Atunci ce vrea? întrebă Alexandru.

– Vrea ca *patricienii* să se revolte. Vrea ca oamenii cu bani și putere din Senat să termine cu robia.

Fratele meu făcu o grimasă.

– Și ei speră că o să se întâmple așa ceva?

Octavia zâmbi cu tristețe.

– Nu. Nu pot spera decât, cel mult, la o îmblânzire a legilor.

---

[1] Termenul în latină pentru „act". Pluralul este *acta*. (n.tr.)

– Și dacă au impresia că vor reuși măcar asta, atunci sunt niște proști, zise Juba cu un aer întunecat. Roma își va avea întotdeauna sclavii ei. Gali, germani…

– Egipteni, mauritani. Dacă n-ar fi intervenit un accident din partea Fortunei, am spus aprinsă, eu și cu tine am fi fost la rândul nostru sclavi.

Marcellus, aflat la masa de alături, își întoarse privirea spre noi și mi-am dat seama că vocea îmi fusese mai ridicată decât intenționasem.

Capitolul 5

– Ai fost foarte curajoasă cu ce i-ai spus, zise Marcellus.

– Sau foarte nesăbuită, interveni furios fratele meu.

– De ce? Nu e ăsta adevărul? am întrebat.

Toți trei stăteam pe canapele diferite, iar Marcellus arăta precum un Apollo blond în lumina lămpii din camera noastră. Brațele lui puternice și bronzate păreau în stare de orice. Nu era de mirare că Octavian îl prefera pe el în locul înverșunatului său frate vitreg, Tiberius.

– Nu contează dacă acesta e adevărul, mă avertiză fratele meu. Ai noroc că nu te-a auzit Cezar.

Am aruncat o privire spre ușă. Octavia urma să apară curând și să ne trimită la culcare.

– Ce crezi că o să se întâmple cu prizonierul ăla?

– Exact ce a spus unchiul meu. Mâna o să-i fie bătută în cuie pe ușa Senatului.

– Și Agrippa o să facă asta? întrebă încet Alexandru. Își dăduse jos diadema, iar părul îi cădea pe frunte. Îl dădu pe spate. Sau altcineva. Dar nimeni nu e mai loial ca Agrippa. Și-ar lovi și propria fiică, dacă ea ar amenința Roma. Și, până la urmă, o să-l prindă pe conducătorul acelor rebeli.

– Dar de ce folosesc imaginea unui vultur roșu? am întrebat.

– Pentru că vulturul e simbolul legiunilor romane. Încearcă să spună că Roma mustește de sângele sclavilor săi. Liberții îl cred pe omul acesta foarte curajos. Dar să nu folosiți niciodată numele grupării lui în fața unchiului meu. Crede că astfel se ridică în slăvi cauza rebelilor.

– Însă dacă senatorii nu s-au răsculat, am întrebat, cum a încălcat Vulturul Roșu legea?

– Furișându-se în arene și eliberându-i pe gladiatori. Apoi ajutând soții și soțiile care au fost despărțiți prin sclavie să fugă.

– Unde să fugă? exclamă fratele meu.

– Poate în țările lor de baștină. Acum câteva luni, niște sclavi gali au fost prinși pe Via Flaminia[1] cu suficient aur furat asupra lor încât să se întoarcă în Galia.

[1] Străvechi drum roman, construit de cenzorul Gaius Flaminius pentru a lega Roma de actualul Rimini, peste munții Apenini, pe coasta Mării Adriatice. (n.tr.)

M-am uitat la fratele meu, care trebuie să fi știut ce gândeam, pentru că scutură din cap cu strășnicie. Dar ce altă speranță aveam? Dacă acest Vultur Roșu era dispus să ajute sclavii să se întoarcă în Galia, de ce nu ne-ar fi sprijinit și pe noi să revenim în Egipt? Alexandru auzise avertismentul lui Cezar la fel de bine ca mine. „Fata e frumușică. Peste câțiva ani, vreun senator va trebui redus la tăcere. Ea se va afla la vârsta măritișului și îl va face fericit. Cât despre băieți, nici unul dintre nu a ajuns încă la vârsta de cincisprezece ani. Lăsându-i în viață voi părea îndurător." Dar când Alexandru va crește și va reprezenta o amenințare?

Marcellus continuă:

– Există o oarecare onoare în faptele rebelilor. E doar un accident al Fortunei că noi ne-am născut pe colina Palatină. Am fi putut la fel de ușor să locuim în Subura, să dormim cu șobolanii și să ne cerșim mâncarea. Sau am fi putut să fim precum Gallia, vânduți ca sclavi.

Alexandru se trase mai în față.

– Ea nu s-a născut în robie?

– Nu. Tatăl ei a fost regele Vercingetorix.

– E o *prințesă* a Galiei? am spus cu răsuflarea tăiată.

Marcellus dădu din cap în semn de aprobare.

– A fost adusă la Roma în lanțuri pe când era copilă, iar câțiva ani mai târziu, tatăl ei a fost plimbat pe străzi în timpul triumfului lui Cezar, și apoi executat. Îmi văzu expresia de pe chip și adăugă iute: Asta nu i s-ar întâmpla niciodată unei regine egiptene. Vercingetorix a fost conducătorul galilor. Un barbar. Mama mi-a spus că atunci când Gallia a venit aici, nu știa nici latina, nici greaca.

– Asta înseamnă că nu are douăzeci de ani.

– Nu. Aș zice că are, mai degrabă, în jur de treizeci.

Fratele meu șovăi.

– Și atunci de ce ne-a cruțat unchiul tău de sclavie?

– Pentru că tatăl vostru a fost cetățean roman și prin vene vă curge sângele lui Alexandru cel Mare.

– Tatăl lui Juba n-a fost roman, am subliniat eu.

– Nu. Strămoșul lui a fost războinicul Massinissa. Dar unchiul meu trebuie să fie bucuros că nu a făcut din Juba un sclav. Prințul i-a salvat viața la Actium, și au fost multe zile, înaintea bătăliei, în care unchiul s-a temut că va fi înfrânt.

Întocmai așa cum existaseră multe zile înainte de bătălie, în care mama crezuse că Egiptul încă putea fi salvat.

În cameră se lăsă o tăcere stânjenitoare. Marcellus își drese glasul.

– Vasăzică, ți-am văzut desenul reprezentând Alexandria, spuse el. Ești foarte talentată.

– Ar trebui să-i vezi și celelalte schițe, adăugă Alexandru. Arată-i albumul tău, Selene.

Eu mi-am încrucișat brațele la piept.

– Are un caiet legat în piele, explică fratele meu. Nu seamănă cu nimic din ce ai mai văzut. Du-te! Adu-l! mă îndemnă el.

Când Marcellus s-a uitat la mine, m-am îndreptat spre cufărul din colțul camerei și am scos cadoul primit de la mama. Băiatul făcu ochii mari în lumina lumânărilor, iar când luă caietul în mâini, întrebă uluit:

– Ce *e* asta?

– Piele de vițel, spuse Alexandru.

– Toată?

Marcellus întorcea paginile, și nu știam ce-l impresiona mai mult, desenele mele sau materialul pe care le făcusem.

– N-am mai văzut niciodată așa ceva, recunoscu el. De unde a venit?

– Din biblioteca din Pergam, situată pe Acropole, zise fratele meu.

– Cea mai mare bibliotecă din lume!

– A *doua* cea mai mare, îl corectă Alexandru. Iar când familia mea a încetat să le mai exporte papirus, au început să folosească pielea de vițel pentru a fabrica astfel de cărți și caiete.

– Cărți, zise Marcellus mirat.

– Erau două sute de mii de cărți în Pergam, iar tatăl nostru i le-a dăruit pe toate mamei. Ea le-a citit, pe rând, pe toate. Câte o carte în fiecare noapte.

Fratele meu s-a uitat la mine și am știut că își amintea cea de-a șaptea aniversare a noastră, când ni se îngăduise să alegem orice voiam din Biblioteca Pergamului. El luase o carte despre cai, iar eu un caiet gol pentru desene.

Când văzu că întorc privirea, Marcellus spuse cu blândețe:

– Regina Cleopatra a fost o femeie remarcabilă.

– Da, zise încet Alexandru.

Se auziră pași pe hol, iar Marcellus se ridică în picioare.

– Mama, spuse el și îmi înapoie caietul cu desene.

Ușa camerei noastre se deschise, iar chipul Octaviei se ivi lângă lampa cu ulei pe care o ținea în mână.

– Marcellus, zise ea cu glas tăios. Ce faci?

– Mă duc la culcare. Băiatul rânji spre noi, apoi își sărută mama pe obraz. Ne vedem mâine dimineață, ne promise el.

După plecarea lui, Octavia așeză lampa pe o masă. Eu și Alexandru ne-am întins pe canapele, apoi am așteptat să vedem ce urma să facă. În ciuda căldurii, eu mă învelisem cu o pătură subțire din pânză de in. Femeia veni și se așeză pe marginea canapelei mele. Când am tras aer în piept, i-am simțit parfumul de lavandă. Mama mea se dădea întotdeauna cu iasomie.

– Cum a fost azi? mă întrebă ea cu bunătate.

I-am aruncat o privire întrebătoare lui Alexandru.

– Obositor, am recunoscut.

– Mâine o să fie și mai obositor, mă avertiză Octavia. Aș vrea să vă pregătesc pentru triumful fratelui meu, chiar dacă o să dureze doar o zi.

– Credeam că durează trei.

– Da, dar voi veți participa doar mâine. De dimineață vi se vor trimite în cameră niște haine. Se așteaptă de la voi să le îmbrăcați, apoi să mergeți în spatele lui Cezar, într-un car de lemn. S-ar putea să existe și niște lanțuri. Dar nu le voi permite să vă încătușeze gâturile. Asta e doar pentru sclavi.

– Și pe urmă? întrebă calm Alexandru.

– Vă veți întoarce pentru ospățul triumfului. Va fi mai mare decât ceea ce ați văzut în seara asta. Dar fiți pregătiți ca mâine să vedeți anumite lucruri. Lucruri care vă vor tulbura foarte mult.

– O să ne scuipe pe străzi? am șoptit.

– Nu știu. Plebeii sunt foarte furioși. Cred tot ce au auzit despre mama și tatăl vostru.

– Cum ar fi? am întrebat repede.

Umerii Octaviei se încordară.

– Cum ar fi că, atâta vreme cât a stat în Egipt, tatăl vostru și-a pus deoparte toga și a purtat un chiton grecesc.

Mi-am ridicat bărbia.

– Asta e adevărat.

– Ce altceva mai cred? se interesă Alexandru.

– Că Antoniu a dat porunci să fie venerat ca Dionisos. Că și-a pus pe cap cunună din viță și a purtat un *thyrsus* în loc de sabie.

Parcă îl vedeam pe tata îmbrăcat cu veșmintele lui colorate în roșu și auriu, ținând în mână o tulpină de molură, exact așa cum îl descrisese Octavia.

– Toate astea sunt adevărate.

Femeia se aplecă mai aproape.

– Și că a bătut o monedă romană cu chipul mamei voastre.

– Da. Acum trei ani, răspunse fratele meu. Ce e așa de îngrozitor la o monedă?

Când am văzut că ea nu răspunde, am întrebat cu glas ascuțit:

– Deci asta e tot ce cred romanii?

Octavia șovăi.

– Au existat niște zvonuri despre mai multe cine festive petrecute pe Nil…

– Desigur, zise Alexandru cu sinceritate. Mama și tatăl nostru aveau un club, Societatea Vieților Inimitabile.

– Și ce făcea această societate? întrebă ea cu sufletul la gură.

– Organiza banchete pe vase și discuta despre literatură cu filosofi din întreaga lume.

– Apoi au schimbat-o în Ordinul celor uniți prin moarte, am adăugat eu, când tata a pierdut bătălia de la Actium. Acum, toate astea s-au dus, am spus. Exact ca mama și tatăl nostru.

Octavia se lăsă pe spate și se uită când la mine, când la fratele meu. Părea să-i vină greu să-l împace pe Antoniu cel pe care îl cunoscuse ca soț al ei, cu Antoniu cel care ne fusese părinte.

– Așadar tatăl… tatăl vostru petrecea mult timp cu mama voastră?

Mi-am dat seama ce se petrecea în sufletul ei și am simțit cum mi se încălzesc obrajii. Ea îl iubise.

Alexandru răspunse încet:

– Da.

– Deci nu-și petrecea tot timpul cu oamenii lui?

Eu eram cea pe care o întrebase.

– Nu. Îmi era prea rușine ca s-o privesc în ochi. Acum te bucuri că a murit?

– N-aș dori niciodată moartea nimănui, spuse Octavia. Când m-a părăsit, recunoscu ea, a fost o mare rușine. Toată Roma a știut că fusesem respinsă.

Am încercat să-mi imaginez cum trebuia să se fi simțit, abandonată de tatăl meu în văzul lumii. Antonia și Tonia, surorile mele vitrege, nici nu apucaseră să-l cunoască, de vreme ce el venise să locuiască permanent cu noi în vremea când ele aveau doar câțiva ani.

– Fratele meu l-a vrut mort, mărturisi femeia. Dar eu… Ezită și, în cele din urmă, spuse: N-a existat femeie în Roma care să nu-l iubească pe tatăl vostru.

– Acum nu-l mai iubesc, am observat.

Octavia se ridică de pe canapea, apoi îmi atinse obrazul cu dosul mâinii.

– Deoarece oamenii cred că și-a abandonat poporul pentru a deveni grec. Dar toate astea aparțin trecutului, zise ea cu tandrețe. Ce contează e ziua de mâine. Să fiți curajoși, ne îndemnă, și totul se va sfârși cu bine.

După ce a închis ușa, lăsând lampa cu ulei lângă canapeaua lui Alexandru, m-am întors către fratele meu și ne-am uitat unul la celălalt în lumina pâlpâitoare.

– Mama nu venea niciodată seara la noi, remarcă el.

– Pentru că mama era o conducătoare, nu sora unuia.

– Crezi că tata chiar a iubit-o pe Octavia?

Mi se părea o cruzime să spun nu, însă Octavia nu semăna deloc cu mama noastră și nu mi-l puteam închipui pe tata făcând curse de care cu ea pe Drumul Canopic sau învârtind-o în brațe ori de câte ori câștiga.

– Poate că i-a iubit bunătatea, am încercat să răspund, iar Alexandru a dat din cap în semn de încuviințare.

– Marcellus dă dovadă de aceeași compasiune, nu-i așa? Și mă îndoiesc că există în Roma un bărbat mai frumos decât el.

M-am uitat lung la Alexandru.

– Nu ești un ganimede[1], nu-i așa?

– Sigur că nu!

---

[1] În mitologia greacă, Ganymede, adolescent de o rară frumusețe, prinț al Troiei. Îndrăgostindu-se de el, Zeus, metamorfozat în vultur, îl răpește și îl duce în Olimp, unde va deveni paharnic al zeilor (n.red.)

Fratele meu se înroși de furie. Eu am continuat să-l fixez cu privirea, însă el a stins lumina, și în întuneric eram prea obosită ca să mă mai cert.

*

Hainele care ne-au fost aduse în cameră a doua zi de dimineață erau jignitoare. Alexandru își ținea ridicată toga scurtă din pânză de in, în timp ce eu mototoleam în mâini rochia făcută din mărgele.

– Asta cred romanii că poartă cei din Egipt? am întrebat mânioasă.

Dealurile purtau încă nuanța rozalie a zorilor, dar auzeam că toți cei din vilă se treziseră deja.

– Sigur că da, spuse Gallia, și mi-am dat seama că nu mă lua în râs.

– Acum o mie de *ani* purtau reginele rochii din mărgele, i-am spus eu. Acum îmbracă chitoane de mătase!

– Eu nu asta am văzut în picturi sau pe statui.

– Pentru că sunt stilizate, îi explică Alexandru cu răbdare. N-am purtat în viața mea o togă atât de scurtă.

– Îmi pare rău, spuse ea, și am văzut că nu mințea. În copilărie, probabil că îndurase aceleași umilințe când fusese plimbată pe străzile Romei. Dar așa a poruncit Cezar.

Nu m-am împotrivit când m-a dus în baie. Îmi dădeam seama că Gallia era nefericită, însă după ce m-a ajutat să-mi pun rochia și m-am uitat în oglindă, obrajii mi s-au înfierbântat. Mărgelele acopereau numai locurile cele mai importante, altfel aș fi putut la fel de bine să umblu goală.

Dar când sosi Octavia, aceasta își duse brusc mâna la gură.

– Cu ce e îmbrăcată?

– Cu ce a poruncit Cezar, răspunse indignată Gallia.

– N-o să fie purtată pe străzi ca o târfă! Femeia se întoarse către mine. Ți-ai mai adus și alte haine?

– Tunici de mătase și peruci, am spus repede.

– Și asta purtai în Alexandria?

– Cu machiaj.

– Atunci, îmbracă-le, îmi spuse, închizând ochii pentru o clipă. Mai bine machiată decât să porți așa ceva.

Octavia o privi pe Gallia cum îmi potrivește peruca pe cap, apoi se încruntă puțin când mă văzu arătându-i sclavei cum să întindă liniile de antimoniu spre exterior, de la colțurile ochilor. Gallia voia să știe detalii despre toate lucrurile pe care le scoteam din bagaje. Henna pentru mâini, uleiul de moringa pentru față, piatra ponce pentru îndepărtarea surplusului de păr din jurul sprâncenelor.

– Ești prea mică pentru așa ceva! spuse femeia cu asprime. O să-ți jupoi fața.

– De aceea există asta.

I-am arătat crema cu care Charmion îmi ungea tenul în fiecare dimineață. Gallia o duse la nas, iar apoi i-o dădu Octaviei.

– Și toate femeile le folosesc? întrebă încet sora lui Octavian. Henna și perucile?

– La ocazii speciale, i-am răspuns.

Îi aruncă o privire Galliei, care spuse:

– Nu diferă mult de malahitul pe care romanii îl folosesc pentru conturarea ochilor, *domina*. Doar că egiptenii preferă să se dea cu mai mult.

Când am ieșit din baie și ne-am întors în cameră, mi-am înăbușit un hohot de râs. Fratele meu era îmbrăcat într-o tunică scurtă din pânză de in. Pe piept îi sclipea un pectoral[1] auriu, iar un acoperământ *nemes* de faraon, albastru cu auriu, îi înlocuise diadema. Când se întoarse cu fața spre mine, Alexandru își încrucișă furios brațele la piept.

– Cum se face că tu poți să-ți porți tunica, iar eu trebuie să mă îmbrac cu astea?

– Pentru că Cezar voia să port o rochie făcută din mărgele.

I se tăie răsuflarea.

– Ca o *dansatoare*?

– Sau ca o târfă, am spus în partă.

Octavia își drese glasul.

– Acum o să mergem în atrium. Își netezi agitată stola. Fratele meu vine aici să aducă o ofrandă. Apoi, procesiunea va începe de la Senat. Nu o să vi se întâmple nimic, ne promise ea.

– Veți fi în carul din spatele lui Cezar, ne lămuri Gallia, iar plebeii nu vor arunca niciodată cu pietre dacă vor crede că riscă să-l lovească pe el.

– Dar s-ar putea să arunce cu alte lucruri, îndrăzni să spună fratele meu.

Gallia se uită la Octavia, care scutură cu hotărâre din cap.

– Nu. Veți sta aproape de Cezar. Am să mă îngrijesc eu de asta.

L-am luat de braț pe fratele meu. În atrium, Octavian și Livia sosiseră deja. Îi învățau pe Marcellus și pe Tiberius unde să călărească în timpul triumfului, deși Marcellus părea mai degrabă interesat să-i zâmbească Iuliei. De îndată ce ne-am făcut apariția, discuțiile au încetat. Agrippa și Juba s-au oprit din lustruitul săbiilor.

– Pe toate Furiile! exclamă Marcellus și veni spre mine. Uitați-vă la peruca asta.

Se întoarseră toți spre mine, iar Iulia mă privi cu un dezgust fățiș. „O să am probleme cu ea“, mi-am spus.

– Unde-i rochia din mărgele? întrebă Livia, moment în care mi-am dat seama că nu Cezar poruncise s-o port, ci ea. Voia să mă vadă umilită. Când observă că nimeni nu-i răspunde, repetă: Unde-i rochia?

---

[1] Ornament constând dintr-o bucată de stofă împodobită cu pietre scumpe, pe care îl purtau pe piept faraonii egipteni. (n.tr.)

Făcu un pas înainte, însă Gallia trecu în fața mea.

– În dimineața asta a avut loc un accident nefericit cu rochia. Se pare că pisica *dominei* a confundat-o cu o jucărie.

– *Lupa* mică și arogantă. Mișcă!

Gallia se dădu la o parte, însă Octavia îi luă locul.

– Rochia nu mai e, Livia.

– Mincinoaso! Știu că tu ai luat…

– Vorbești cu sora lui Cezar, care nu minte, zise furios Octavian.

Livia își coborî privirea, rușinată.

– Iartă-mă, Octavian.

– Pe sora mea ai jignit-o, nu pe mine.

Toți o urmăriră pe Livia când se întoarse către Octavia.

– Îmi pare rău, zise ea, deși vorbele îi sunau mai degrabă pline de amar decât de căință.

Octavia se mulțumi să dea din cap. Nu mințise. Rochia nu mai era, îi fusese dată unui sclav s-o vândă la piață. Gallia denaturase adevărul, iar când ochii Liviei s-au oprit asupra mea, mi-am dorit ca peruca să mă facă să dispar cu totul. „N-o să uite niciodată umilința asta. O să dea vina pe mine. Pe mine și pe Gallia."

– Unde îmi e discursul? întrebă Octavian.

Livia îl scoase încet din mânecă. El luă sulul de hârtie și, când îl desfăcu, dădu aprobator din cap.

– E bun.

Am observat că purta o platoșă de oțel pe sub togă și se mișca de parcă ar fi fost deranjat de greutate.

– Agrippa, Juba, ați înțeles că nu trebuie să vă mișcați în timpul discursului?

– Eu o să fiu la stânga ta, promise Agrippa. Juba o să stea la dreapta. Dacă un senator dă să vină spre tine…

– Atunci ai permisiunea să scoți sabia. Suntem o familie, spuse el cu asprime, uitându-se de la Octavia la Livia și la Marcellus. Membrii unei familii se ocrotesc unii pe alții, iar poporul din Roma trebuie să vadă asta. Plebeii se uită spre iulio-claudieni pentru a înțelege tradiția, unitatea, moralitatea. Dar dacă noi nu putem fi fericiți, ce șansă la fericire are un făuritor de cărămizi? Așa că vreau să văd zâmbete, chiar și din partea lui Tiberius.

Acesta afișă un rânjet intenționat urât, iar Marcellus chicoti batjocoritor.

– Ce fermecător!

– Îmi pare rău că nu pot fi la fel de frumos ca tine, se răsti Tiberius.

Însă Octavian n-avea chef de tachinări.

– Destul! Octavia, larii!

Femeia băgă mâna într-un dulăpior și scoase de acolo un vas cu vin. Turnă echivalentul unei cupe într-un bol puțin adânc, aflat sub bustul

lui Iulius Cezar, și toți cei aflați în cameră intonară la unison: *Do ut des* – „Dăruiesc pentru ca tu să dăruiești".

Urmă un scurt moment de tăcere. Apoi, Octavian își îndreptă umerii și anunță:

– Să înceapă triumful!

*

Mă așteptam ca Senatul să fie cea mai impunătoare clădire din toată Roma, un loc atât de mare, încât toți senatorii care l-au slujit vreodată să aibă loc în sălile lui de marmură. Așa că atunci când am văzut că fusese clădit din beton și cărămidă, cu jumătatea inferioară placată cu marmură, iar cea superioară cu imitație din piatră albă, l-am întrebat pe Marcellus:

– Ăsta e?

– Curia Iulia, spuse el reverențios. Romanii îl numesc Senatul.

Desene cu graffiti acopereau treptele, iar unele îl înfățișau, fără îndoială, pe Cezar. Dacă mama ar fi găsit urme de graffiti, cei răspunzători ar fi fost vânați și condamnați la moarte. Totuși, Octavian nici măcar nu se deranjase să le șteargă cu ocazia triumfului său. Un singur șir de trepte ducea spre două uși din bronz, iar Marcellus se văită:

– De obicei nu avem voie înăuntru.

– De ce nu?

– Pentru că suntem încă prea mici, iar femeilor nu li se permite să intre niciodată. Dar se face o excepție pentru voi.

M-am uitat cu teamă la fratele meu.

– Și ce o să facem aici? întrebă Alexandru.

Lumina dimineții scânteia atât de tare pe pectoralul lui auriu, încât Marcellus trebui să-și ridice o mână la ochi pentru a-l vedea.

– O să stați acolo câtă vreme unchiul meu își ține discursul. Apoi va începe triumful. Eu o să merg la doar câțiva pași înaintea voastră, ne spuse pe un ton liniștitor.

– Într-un car?

– Pe un cal. La dreapta lui Cezar.

Locul de onoare.

– Veniți.

Agrippa îi făcu semn lui Alexandru să se apropie și, în timp ce urcam treptele, m-am uitat peste umăr la Marcellus, care îmi zâmbi încurajator.

– Acesta e Senatul, spuse generalul când intrarăm. Nu se află nimeni înăuntru deoarece e încă prea devreme, dar peste câteva clipe, totul se va transforma în haos.

Băncile din lemn destinate senatorilor se înălțau în trepte, iar de cealaltă parte a podelei se vedea o platformă înălțată, de unde Octavian urma să-și țină discursul.

Alexandru își lungi gâtul ca să vadă întreaga clădire.

– Câți senatori sunt aici? întrebă el.

– Aproape o mie, răspunse Agrippa.

– Și e loc pentru toți înăuntru?

– Nu. Unii vor fi nevoiți să stea în spate.

Am străbătut sala Senatului îndreptându-ne spre platformă, iar Agrippa s-a retras în spate, astfel încât eu și Alexandru să-l putem urma pe Juba care urca trei mici trepte. Lângă tribună trona o statuie îmbrăcată în pânză.

Octavian se uită la Juba.

– Asta e?

– Statuia Victoriei, răspunse prințul. Sculptată acum două sute cincizeci de ani, în Tarentum, și rămasă intactă. E autentică.

Octavian smulse pânza, iar eu și Alexandru făcurăm amândoi câte un pas în față.

– Exact ca Nike, am șoptit în partă. Zeița noastră a biruinței. Mă întreb dacă romanii ăștia au făcut vreodată ceva original.

Fratele meu mă ciupi de braţ, însă eu aveam satisfacția de a ști că atunci când senatorii vor intra încolonați în clădire, se vor uita la o statuie sculptată de un grec.

Pe măsură ce oficialii soseau, se salutau unii pe alții cu brațele ridicate, iar vocile lor răsunau puternic în încăpere. Bărbați în togi purpurii și albe umpleau băncile, purtând suluri de hârtie sub brațe și cununi pe cap. Erau cinci scaune pe platformă, iar Agrippa ne instrui să ne așezăm la stânga lui, lăsându-i liber brațul drept în caz că urma să aibă nevoie de sabie. Alexandru luă loc lângă Octavian, iar de cealaltă parte a lui Cezar se așeză Juba. Amândoi bărbații își ocupară locurile, dar în timp ce Octavian își studia notițele, Juba cerceta mulțimea. Nimeni nu tușea, nu se ridica în picioare, nici măcar nu se apleca pentru a culege un sul rătăcit, fără ca prințul să-l observe.

Când nu se mai zări nici un loc liber în Senat, Agrippa își drese vocea.

– A sosit timpul.

Octavian își trecu palmele peste togă, moment în care m-am întrebat cum de era posibil să fie emoționat. Era poporul lui, victoria lui, Senatul lui. A desfășurat sulul primit de la Livia în fața vilei Octaviei și am văzut că mâinile îi tremurau. Însă în priviri i se citea hotărârea. Se ridică, iar în cameră se lăsă liniștea. Deși era foarte devreme dimineața, înăuntru se făcuse deja insuportabil de cald, așa că mă simțeam recunoscătoare pentru ușile ce fuseseră lăsate deschise pentru ca fiii senatorilor să poată urmări de afară întrunirea.

– *Patres et conscripti*, li se adresă formal Octavian oamenilor. Dacă voi și copiii voștri sunteți sănătoși, atunci totul e bine. Căci eu și legiunile suntem sănătoși.

Se auzi un vuiet de vorbe aprobatoare, deși nu le spusese nimic important. Însă Cezar le vorbi apoi despre cucerirea Dalmației, despre victoria sa la Actium și, în sfârșit, despre luarea în stăpânire a Egiptului, care avea să rămână proprietatea sa personală, și nu un regat guvernat de Senat.

– Căci Antoniu s-a făcut de rușine pe străzile Egiptului. S-a făcut de rușine în palatul din Alexandria. Și s-a făcut de rușine îngăduindu-i unei regine străine să dea ordine legiunilor noastre romane. Dar acea rușine a luat sfârșit!

Se auziră aplauze furtunoase. M-am uitat la fratele meu, a cărui față era la fel de albă ca tunica lui din pânză de in.

– De azi înainte, numele de Marc Antoniu va fi șters din faste. Statuile lui vor fi îndepărtate din piața publică și nici un membru al neamului lui Antoniu nu va mai fi botezat vreodată „Marc", atâta vreme cât va exista un Senat în Roma.

Aplauzele se întețiră iar.

– În fine, propun ca ziua de naștere a trădătorului să devină o *dies nefastus*, o zi fără de noroc, în care să nu se îndeplinească nici una dintre treburile publice!

Urmă un vuiet de urale, drept care am presupus că propunerea lui Octavian fusese acceptată. Bărbatul privi în spate și îi zâmbi lui Agrippa. Sulul de hârtie nu-i mai tremura în mâini.

– În urma unor asemenea victorii, continuă Octavian, unii dintre voi se întreabă de ce nu există sclavi. Poate vă amintiți vremea în care Iulius Cezar a cucerit Galia și a adus cu el patruzeci de barbari blonzi. Acum, toate femeile din Roma vor să fie blonde. Dar nu vom accepta ca femeile noastre să se vopsească precum târfele din Egipt! Dacă femeile voastre trebuie să picteze, atunci să vă decoreze vilele. Să cumpere statui egiptene. Dar noi suntem romani și vom arăta ca romanii!

Declarația fu întâmpinată cu aplauze asurzitoare.

– Nu vor exista temple închinate lui Isis pe teritoriul Romei. Lăsați-i pe romani să venereze zei romani. Cât despre senatori, propun o creștere a plății acestora. Căci ce slujbă din Roma este mai importantă decât conducerea oamenilor și luarea deciziilor care le vor afecta viețile?

Se auzi un murmur aprobator în toată clădirea.

– Aceștia sunt zorii unei noi ere. Pentru prima dată în ultimele câteva sute de ani, avem parte de pace și va exista prosperitate. Cu propriii mei denari voi crea nu doar batalioane de santinele împotriva focului, ci și împotriva infracțiunilor, și voi spori numărul de oameni care să beneficieze de grâne gratuite, de la trei sute de mii pe an, la patru sute de mii pe an.

Vocea lui tuna între zidurile Senatului, și mi-am dat seama că partea aceasta era teatrul lui, un fel de a-i înrobi pe cetățeni fără lanțuri.

– Pentru fiecare victorie sau triumf personal, continuă el, vă încurajez să contribuiți la clădirea Romei noi. Comandantul meu, Titus Statilius Taurus, a început deja construirea primului amfiteatru din piatră. Consulul meu, Agrippa, și-a investit denarii în băi publice care au primit zeci de mii de oameni. Acum, el va ridica Panteonul, cel mai mare templu înălțat vreodată pentru zeii noștri. Lucius Marcius Philippus reclădește Templul lui Hercule Musarum. Voi ce construiți? întrebă el. Pe ce monumente va sta veșnic înscris numele vostru?

Simțeam entuziasmul senatorilor. Nu se vorbea despre pedepsirea celor care îl susținuseră pe tatăl meu, nu se vorbea despre nimic altceva decât despre o nouă Romă. Octavian făcu o mică plecăciune grațioasă. Apoi, brusc, toți se puseră în mișcare.

– Ce se întâmplă? l-am întrebat pe Alexandru.

– A început triumful, răspunse Agrippa.

Trâmbițele răsunară la unison în afara Senatului și un bătrân își făcu apariția la baza platformei, ținând în mâini o pereche de lanțuri aurii.

– Pentru copii, spuse el.

M-am uitat la Agrippa.

– Numai pentru triumf, ne explică el, dar când ne ceru să întindem mâinile, lacrimile mă dădură de gol.

Îl încătușă mai întâi pe Alexandru, apoi se întoarse către mine, dar nu mă privi în ochi. „Fiica lui, Vipsania, e cu patru ani mai mică decât mine. Mă întreb dacă și-o închipuie umilită astfel.“ Se asigură că lanțurile nu erau strânse în jurul încheieturilor noastre, iar când un senator zâmbi la vederea imaginii pe care o întruchipam, mi-am interzis să plâng.

Îmi era prea rușine să-mi privesc fratele în timp ce îl urmam pe Octavian pe ușile ce duceau în piață. Când m-am împiedicat de tunică, Juba mi-a spus cu asprime:

– Mergi mai departe.

– Merg, am replicat.

– Atunci nu-ți mai plânge de milă. Ești încă în viață.

Afară, mii de oameni cântau și dansau pe muzica flautelor. Soldații încercau să-i țină pe plebei departe de senatorii care se așezau în șir pentru procesiune, însă era o muncă în zadar. Juba ne conduse prin toată nebunia către un car din lemn ce fusese decorat astfel încât să arate ca o cameră egipteană și începu să urce treptele. În fața mea, fratele meu se opri brusc, moment în care i-am urmărit privirea. În vârful carului, o statuie din ceară a mamei mele stătea întinsă pe o canapea, cu o cobră încolăcită între sâni.

– Nu te uita! spuse Alexandru mânios. Vor să plângem în fața Romei.

Mi-am mușcat buza de jos cu atâta putere, încât am simțit gustul sângelui. Juba arătă spre o pereche de tronuri aurite pe care ar fi trebuit să stăm noi, lângă imaginea mamei noastre.

– Să nu vă mișcați, ne instrui el. Nici măcar să nu vă gândiți să fugiți.

Ochii îmi scăpărau de furie, și cu toate că n-am întrebat „Sau ce?“, tânărul adăugă:

– Azi sunt aici mii de soldați, și fiecăruia i-ar plăcea la nebunie să pretindă că el l-a ucis pe unul din copiii lui Marc Antoniu.

M-am așezat ascultătoare și mi-am impus să nu mă gândesc la Charmion. Ea detesta zgomotul, aglomerația paradelor, și i s-ar fi frânt inima dacă ne-ar fi văzut stând acolo, printre însemnele tuturor orașelor cucerite de Octavian. Câțiva dintre oamenii de jos erau costumați în personificări ale râurilor pe care le traversaseră legiunile romane, inclusiv Eufratul și Rinul. Dar cel mai mult ar fi întristat-o pe Charmion femeile care fuseseră înlănțuite una de alta, goale, cu excepția unor însemne pe piept, ce identificau triburile cucerite din care făceau parte.

Alexandru urmări scena de la picioarele noastre, apoi se întoarse brusc spre mine și-mi șopti:

– Nimeni nu e ținut în viață după un triumf.

– Atunci de ce ne-au dat camere? De ce ne-au lăsat să stăm cu Octavia?

– Ca să ne păstreze obedienți!

Am studiat chipul fratelui meu.

– Atunci, ce facem?

Alexandru își săltă tunica, moment în care am văzut conturul unui cuțit și am exclamat:

– Cum ai…?

– Șșt! L-am luat de la Marcellus. I-am spus că-mi trebuie ca să tai funiile din jurul cuferelor noastre de călătorie, și el nu mi l-a mai cerut înapoi. S-ar putea să fim executați, dar nu fără împotrivire.

Când începu triumful, totul se transformă într-un amestec încețoșat de oameni și de soldați. Vedeam carul din fața noastră, tras de patru cai albi, care îl ducea pe Octavian, alături de soția și de fiica lui. Toți trei purtau cununi de laur, însă numai chipul lui Cezar fusese vopsit cu vermilion pentru a le aminti oamenilor de Jupiter, părintele zeilor și păstrătorul dreptății. L-am văzut zâmbind prin masca lui de un roșu-închis și m-am întrebat ce rol urma să joace odată ce procesiunea avea să ajungă la templu. Oare urma să fie călăul?

Am trecut pe lângă Templul lui Divus Iulius, unde o tribună oratorică fusese clădită din prorele navelor capturate de Octavian la Actium. Și, cu toate că mulțimi de oameni strigau în jurul nostru, eu nu auzeam decât sunetul sângelui care îmi năvălea în urechi. De acoperișurile porticurilor atârnau flamuri purpurii, și într-o curte în care se jucau niște copii fusese înălțată o statuie a zeului egiptean al morții, cu un guler sub capul lui canin și cu un semn pe care scria: ANUBIS CEL LĂTRĂTOR A FOST ÎMBLÂNZIT. Erau și alte înscrisuri, despre recompense pentru sclavii care dispăruseră ori fuseseră capturați. Era limpede că

vânătorii de sclavi, care își spuneau *fugitivarii*, considerau că aceasta era cea mai bună perioadă pentru a-și oferi serviciile, și m-am întrebat dacă nu cumva sclavii se foloseau astfel de festivități publice pentru a fugi din gospodăriile în care erau ținuți. Am privit lanțurile pe care le aveam în jurul încheieturilor, gândindu-mă că ar fi posibil să scăpăm. Însă Juba se învârtea ca un șoim pe lângă Octavian, cercetând mulțimea cu ochii lui negri și ageri, veghind, așteptând.

Când am ajuns pe Capitoliu, carele ce înaintau scârțâind spre vârf au fost înconjurate de mulțimi vesele, care beau. Senatorii încercară să-i împingă pe oameni în spate, iar soldații făcură gesturi amenințătoare cu scuturile, însă nimeni nu voia să verse sânge roman într-o zi a biruinței. Gloatele scandau *Io Triumphe!*, iar când am întors capul, am văzut că, sub noi, carele mai mici duceau comorile luate din mausoleul mamei. Aurul și argintul sclipeau din cuferele deschise, iar soarele se reflecta în frumoasele vase pentru vin și în *rhyta* de aur pe care tata le folosise pe când era în viață. Am încetinit, apoi ne-am oprit în fața templului închinat lui Jupiter și, pentru prima dată, i-am văzut pe Marcellus și pe Tiberius călare pe caii lor. Amândoi descălecară, însă Marcellus a fost cel care veni spre noi. M-am uitat la fratele meu, care își duse iute mâna spre cuțit.

– Marcellus nu ne-ar face rău niciodată, am spus eu.

– Ar face orice i-ar porunci Octavian.

Dar când Marcellus urcă treptele carului nostru, se uită la fratele meu, pe urmă la mine, și se înroși.

– Ce-i asta? strigă el. Cineva să le scoată lanțurile!

Același bătrân care își făcuse apariția în Senat se apropie și acum de baza carului nostru, cu o cheie.

– Astăzi! se răsti nerăbdător Marcellus.

De îndată ce am fost eliberați, ne-a condus în jos pe trepte și a clătinat din cap cu un aer înțelegător.

– Acum s-a terminat.

Dar Alexandru șovăia.

– Și ce o să facă unchiul tău cu noi?

– Când?

– Azi, răspunse fratele meu.

– Mă îndoiesc că veți fi oaspeții de onoare, dacă la asta te referi. Probabil o să-i ceară lui Agrippa…

– Dar urmează să fim executați? am țipat.

Marcellus se trase înapoi.

– Sigur că nu. Se uită la amândoi, speriat de tăcerea noastră solemnă. Asta credeați?

Când văzu că nici unul din noi nu-i răspunde, trase o înjurătură.

– Mama n-ar permite niciodată să se întâmple una ca asta. Sunteți ca și copiii ei.

– La fel era și Antyllus, îi aminti Alexandru, și a fost măcelărit la picioarele statuii lui Cezar din Alexandria.

Marcellus dădu din cap cu seriozitate. Crescuse alături de fratele nostru vitreg Antyllus în anii în care Octavia fusese căsătorită cu tatăl nostru și îl cunoscuse de mai multă vreme decât noi.

– Acum e altceva, ne asigură el. Sunteți prea mici ca să fiți o amenințare la adresa lui.

– Dar când o să împlinim cincisprezece ani? întrebă fratele meu.

– O să vă căsătorească. Până atunci, va trebui să îndurați școala împreună cu noi, ceilalți. Se auziră cântecele cornurilor, iar Marcellus ne făcu iute semn. Grăbiți-vă!

În Templul lui Jupiter, oamenii se dădură la o parte când îl recunoscură pe nepotul lui Cezar și, în timp ce înaintam pe lângă trupurile transpirate ale senatorilor, un bătrân îmi întinse mâna.

– Pentru tine, Selene.

Am recunoscut pe loc simbolul lui Isis de la cingătoarea lui. Pentru oricine altcineva, nodul n-ar fi ieșit în evidență, însă eu știam că e un *tiet* sacru. Am privit în jur, însă templul era prea aglomerat pentru ca vreo persoană să ne observe. I-am luat repede bucata de papirus din mână.

– O mie de binecuvântări, mi-a spus bătrânul când am trecut pe lângă el.

Când am ajuns în dreptul altarului, m-am prefăcut că-mi potrivesc broșa de pe umăr. Am desprins-o, am strecurat peticul de papirus sub ea, și am prins-o la loc astfel încât nimeni să nu-și dea seama. Atunci, inima a început să-mi bată mai tare în piept. Mă întrebam ce mesaj putea fi – de rebeliune, de salvare, de eliberare din Roma –, iar când am ridicat capul, l-am văzut pe Juba privindu-mă.

Capitolul 6

Ni s-a dat timp să ne pregătim pentru ospățul triumfului, dar nu i-am arătat lui Alexandru ce primisem. În schimb, am strecurat mesajul secret în caietul meu cu desene. Apoi, în timp ce Gallia îmi peria tunica și îmi pregătea o tunică nouă, am luat albumul cu mine în baie și am citit biletul.

Există speranță în Templul lui Isis. Egiptul e pierdut doar atâta vreme cât Soarele și Luna sunt întemnițați. Îmi doresc să apară Soarele, și ne vom pregăti pentru o vreme în care Luna va putea răsări din nou.

Fusese scris cu hieroglife și, chiar dacă mesajul era scurt, nu încăpea îndoială în privința conținutului. Dacă reușeam să-mi croiesc drum până la Templul lui Isis, marele preot avea să găsească o cale de a ne trimite înapoi în Alexandria. M-am gândit la nebunia din Templul lui Jupiter, unde o mie de senatori se îngrămădiseră laolaltă, râzând, bând și scandând *Io Triumphe!* Aceiași senatori urmau să fie invitați la vila lui Octavian, și eram sigură că voi putea să mă strecor neobservată. Desigur, Alexandru nu putea veni. Dacă am dispărea amândoi, s-ar da alarma și n-am mai avea timp să ne întâlnim cu marele preot. În plus, dacă i-aș fi spus lui Alexandru ce aveam de gând să fac, s-ar fi opus. Am închis caietul cu desene, iar când Gallia s-a întors, am întrebat-o pe un ton degajat:

– Știi despre vreun templu din Roma care să-i fie închinat lui Isis?

Femeia mă privi îndelung, după care îmi strânse părul într-un coc și îmi potrivi peruca pe cap.

– Există un templu închinat lui Isis pe Campus Martius. E în afara zidurilor orașului, zise ea. Dar eu nu m-aș gândi să cer să merg acolo, mă avertiză ea. *Dominei* n-o să-i placă.

– De ce?

Gallia ridică elegant din umeri.

– *Domina* venerează zeii romani. Nu crede în divinitățile altor popoare.

– Deci când ai ajuns în Roma, am întrebat încet, a trebuit să-ți pierzi și tu zeii?

Ea râse ascuțit.

– Zeii nu pot fi pierduți. Romanii ăștia ne pot sfărâma statuile, șopti femeia, și le pot înlocui cu imagini ale lui Jupiter sau Apollo, dar zeii rămân aici. Îmi atinse în treacăt pieptul. Și aici. Arătă spre spațiul de deasupra noastră.

– Artio[1] mă veghează în continuare.

Octavia intră în cameră după noi, urmată de Alexandru și de Marcellus, care purtau tunici asemănătoare și coroane specifice faraonilor. Cei doi băgară capetele în baie, iar Marcellus întrebă:

– Deci? Aș putea trece drept egiptean?

M-am ridicat de pe scaun.

– De unde ai ăla? am exclamat.

Un colan de aur îi sclipea la gât, la fel de strălucitor ca monedele nou-făurite.

– Unchiul meu a pus să fie făcut pentru mine, și mi l-a trimis din Alexandria.

Am studiat bijuteria îndeaproape. Hieroglifele erau gravate în argint, iar pe o latură stătea scris numele unui faraon din dinastia a nouăsprezecea.

– Ești sigur că nu porți lucrurile unui mort?

Octavia își acoperi îngrozită gura.

– Dacă e ceva luat din vreun mormânt…

– Fratele tău n-ar fura nimic dintr-un mormânt. Se teme de trăsnet, îi aminti Marcellus, și toată camera lui e plină de amulete. Chiar crezi că s-ar apuca să sape în nisipuri blestemate?

– Nu, se arătă ea de acord.

Dar eu nu eram atât de sigură. Poate că unuia dintre soldații lui Octavian i se păruse mai ușor să fure decât să creeze. La urma urmei, Octavian însuși furase inelul de pe degetul lui Alexandru cel Mare.

– În plus, adăugă Marcellus poznaș, e mult prea frumos ca să fi fost făcut acum o mie de ani. Gata?

Mă luă de braț, iar Alexandru o porni pe lângă noi.

– Așa îi văd romanii pe egipteni? am întrebat. În tunici scurte și cu pectorale?

– Și cu coroane, și cu brățări de aur, adăugă Marcellus.

Alexandru ridică marginea acoperământului său pentru cap, împodobit cu dungi albastre și aurii.

– Nimeni nu mai poartă așa ceva de trei sute de ani.

– Ei bine, pregătiți-vă pentru o renaștere, ne avertiză Marcellus.

[1] Zeița celtică a fertilității și a animalelor sălbatice, în special a urșilor (n.tr.)

În vila lui Octavian, sute de senatori purtau pe cap podoabe similare și aveau la încheieturi brățări groase din aur. Femeile aveau șerpi aurii pe brațe, iar perucile negre și scurte erau tăiate brusc în dreptul bărbiei. În ciuda proclamării faptului că romanii trebuiau să se îmbrace ca niște romani, senatorii și soțiile lor se arătau destul de fericiți să încerce să arate ca egiptenii, atâta vreme cât o făceau în bătaie de joc și pentru a sărbători triumful lui Octavian.

– Iulia! strigă Marcellus entuziasmat, iar când ea traversă grădina în care fuseseră așezate mesele și canapelele, l-am auzit pe băiat trăgând aer în piept.

Când stătea cu spatele spre soare, rochia mulată a Iuliei era complet transparentă. M-am întrebat în chip meschin dacă tatăl ei o văzuse îmbrăcată așa.

– Arăți ca o prințesă egipteană, se jură Marcellus. Nu-i așa, Selene?

Iulia mă fixă cu privirea urâtă a ochilor ei negri.

– Da. Exact ca o egipteană, am mințit eu.

Fata se întoarse către Marcellus.

– Ai auzit ce plănuiește să construiască tatăl meu?

Pocni din degete către un sclav care trecea ducând un platou sprijinit în palmă. Acesta îi întinse platoul, iar Iulia îi oferi lui Marcellus cea mai mare cupă cu vin, lăsându-ne pe mine și pe Alexandru să ne servim singuri.

– O să-și înceapă mausoleul, spuse ea veselă.

– Mă scuzați, am intervenit. Cred că o să mă duc să stau cu Octavia.

Alexandru mă apucă de braț înainte să pot pleca.

– Unde pleci? îmi șopti în parte.

– Undeva unde să nu trebuiască să aud despre mausoleul lui Octavian!

Când fratele meu dădu să mă însoțească, am scuturat din cap.

– Stai aici cu Marcellus, i-am spus.

În timp ce mă îndepărtam, m-am uitat înapoi ca să mă asigur că nu vine după mine. Soarele dispăruse în spatele dealurilor, iar grădinile erau acum luminate de lămpi atârnate. În vreme ce îmi croiam drum prin reședința aglomerată, l-am văzut pe Octavian îmbrăcat în formala lui *tunica Jovis*, stând lângă Terenția într-un colț al tricliniului. Ea își trecea degetul peste conturul frunzelor de palmier de pe veșmântul lui și amândoi râdeau ca niște prieteni apropiați. Nici unul nu privi spre mine, așa că nu mi-a fost greu să traversez vestibulul și apoi să ies pe ușile din față, în amurg.

Am rămas surprinsă să văd că nu mă urmărea nimeni. Poate că Octavian nu-și putea imagina un scenariu în care eu și Alexandru am încerca să evadăm, sau poate că, pur și simplu, nu îi mai eram de folos, iar dacă aveam să fim suficient de nesăbuiți încât să fugim, atunci pedeapsa noastră nu urma să aibă mari consecințe. M-am întrebat care

putea fi acea pedeapsă și am hotărât că, indiferent ce avea să fie, eram dispusă să-mi asum riscul. „Mama ar vrea ca eu să fac asta“, mi-am spus, coborând colina Palatină. „Și dacă mă vede cineva, o să creadă pur și simplu că sunt o altă fiică de senator.“

Cerul avea culoarea hibiscusului în floare, un roșu ce se transforma în mov și, treptat, în negru. Nu știam unde aș fi putut găsi Campus Martius, dar eram hotărâtă să-l întreb pe preotul din micul templu închinat lui Jupiter, aflat la baza dealului. De deasupra răsunau zgomotele festivităților, iar râsetele ascuțite ale femeilor îmi făcură inima s-o ia la goană. Oare vreuna dintre ele va vrea să stea de vorbă cu mine și va descoperi că am dispărut? Mergeam cât de repede îmi permitea panta abruptă, atentă să nu mă împiedic în sandale.

Cete de bărbați beți înaintau greoi pe marginea drumului, cântând despre Bachus și invitându-mă să beau cu ei.

– Vino încoace, frumoasa mea regină egipteană. Mi-ar plăcea să te învăț câte ceva despre Roma.

Dar eu văzusem în preajma tatălui meu suficienți bețivi cu căutături pofticioase încât să știu că trebuia doar să le evit privirile. Am trecut pe lângă mai multe grupuri de oameni, însă când unul dintre ei s-a întins să mă înșface, nu m-am ferit destul de repede.

– Ia-ți mâinile de pe mine!

– Ce s-a întâmplat? Prietenii lui începură să râdă, iar bărbatul își lipi cu forța buzele de ale mele. Nu ești prea tânără pentru vopsele.

M-a târât spre un pâlc de copaci, iar când am început să țip, râsetele prietenilor lui au devenit tot mai îndepărtate. „Mă lasă cu el să fiu violată“, mi-am dat eu seama. L-am lovit peste fluierele picioarelor, însă el m-a trântit la pământ. Burta lui grea îmi apăsa partea din față a corpului și îi simțeam dorința pe sub tunică. Am întors capul pentru a striga, dar tocmai când mâna lui se strecurase pe dedesubt pentru a-mi ridica tunica, o umbră se ivi în spatele lui. Se văzu scânteierea unui cuțit și, brusc, atacatorul meu încremeni. N-am așteptat să văd cine era umbra. M-am târât prin beznă până la drumul pietruit, apoi am fugit tot restul drumului până la baza colinei. Când am pus piciorul pe prima treaptă a templului, o mână m-a prins de braț, moment în care am țipat.

– Ce crezi că faci? Speriată, m-am întors, iar Juba a început să mă scuture cu ambele mâini. Ce cauți aici? strigă el.

– Sunt…

– Gândește-te bine înainte de a minți. N-am mai spus nimic, așa că el ghici. Te duceai la Templul lui Isis.

Probabil că ochii m-au dat de gol, căci el mă apucă de braț și mă sili să urc dealul.

– Mă doare! am țipat.

– Erai pregătită să riști ceva mai rău.

– Unde mă duci? Îmi era rușine de faptul că îmi tremura vocea. Când am văzut că Juba nu-mi răspunde, am întrebat încet: L-ai omorât pe omul ăla?

– Ai fi preferat să trăiască?

Am continuat să înaintăm, iar strânsoarea lui făcea să mă doară brațul.

– N-ai nici un drept să mă atingi. Am încercat să mă smulg din mâna lui. Sunt o prințesă a Egiptului!

– Și ce crezi tu că definește o prințesă? mă întrebă el.

Eu mi-am ridicat bărbia.

– Educația ei.

Tânărul râse batjocoritor.

– Aurul ei! Chiar crezi că marele preot urma să te ajute să te întorci în Egipt din pură bunătate? Am văzut ce ți-a dat în Templul lui Jupiter, și nu există decât un singur motiv pentru care te-ar fi contactat. Voia să fie plătit. Într-un fel – ochii îi stăruiră asupra diademei mele – sau altul. Îmi cercetă înadins ruptura tunicii.

– Nu, am scuturat eu din cap. Nu un mare preot al lui Isis.

– Oh, nu! Și nu un cetățean al Romei. Pricepi ce ți-ar fi făcut omul ăla?

– Sigur că da!

– Atunci pricepe și asta. Se opri din mers, iar chipul lui se apropie atât de mult de al meu, încât îi puteam vedea mușchii maxilarului încordându-se cu furie. Femeile care umblă singure pe străzi sunt răpite de bărbați și vândute ca sclave. Până acum, Fortuna ți-a zâmbit, deși n-am idee de ce își irosește vremea cu o fetiță așa de răzgâiată. Îl ai pe fratele tău în Roma, o sumă frumușică în Templul lui Saturn[1] pentru orice nevoi ai avea…

– N-am nici o sumă.

– Bineînțeles că ai, spuse el cu amărăciune. Știu, pentru că eu însumi am transferat-o. Așa că, spre deosebire de unii dintre noi, cei care am fost capturați pe timp de război, *Înălțimea Ta* nu va fi niciodată nevoită să-și murdărească degetele pentru a-și croi drum prin Roma. Poate că Octavian ar vrea să te vadă supraviețuind, dar nu-ți pot promite asta. Zâmbetele Fortunei nu durează o veșnicie. Și dacă mai aud despre vreo evadare ori vreo rebeliune legată de numele tău, n-am să mă mai obosesc să-l înjunghii în spate pe următorul bărbat.

Își eliberă brațul, moment în care m-am retras, împleticindu-mă.

– Ești omul lui Octavian până în măduva oaselor, am zis eu, intenționând să-l insult.

Însă Juba nu făcu decât să zâmbească.

– Așa e. Totul îi aparține lui Cezar.

– Nu și eu!

[1] Vechi zeu al agriculturii și viticulturii, identificat cu Cronos din mitologia greacă (n.tr.)

– Ba da, până și tu, *prințesă*.

Un grup de bărbați costumați în faraoni egipteni trecu pe lângă noi, însă nici unul nu privi spre mine. Toți se uitau cu precauție la Juba, apoi se îndepărtau. El mă luă de braț și continuarăm să urcăm dealul Palatin.

– Unde mă duci?

– Înapoi unde ți-e locul, răspunse tânărul.

Odată ajunși în vestibulul vilei Octaviei, am auzit pași venind spre noi și mi-am ținut răsuflarea.

– Selene! Octavia își puse mâna pe piept. În spatele ei puteam zări umbrele lui Marcellus și Alexandru. Nu reușeam să te găsim pe nicăieri! exclamă femeia. Credeam că ai…

Își trecu privirea de la mine la Juba, iar chipul ei căpătă o expresie îngrijorată.

– Doar nu aveai de gând să fugi?

– Nu, răspunse el. Am găsit-o lângă Templul lui Jupiter. Cred că avea de gând să aducă o ofrandă.

Octavia mă cercetă cu ochi blânzi, refuzând să mă admonesteze pentru ceea ce probabil știa că încercasem să fac.

După ce toată lumea plecă, Alexandru continuă să se holbeze la mine.

– Spune-mi că n-ai vrut cu adevărat să…

I-am întors spatele și m-am îndreptat cu pași mari spre camera noastră.

– Am primit un mesaj din Egipt.

– Ce vrei să spui?

Fratele meu trânti ușa.

– În Templul lui Jupiter, marele preot al lui Isis și Serapis mi-a dat un mesaj.

La lumina lămpii, Alexandru mă privea cuprins de groază.

– Și te-ai gândit să traversezi Roma ca să-i faci o vizită? Fără să-mi spui?

– N-ai fi fost de acord!

– Bineînțeles că n-aș fi fost! Pe toți zeii, Selene! Cum ai putut să fii atât de proastă? Domnia Ptolemeilor în Egipt a luat sfârșit.

– Nu va lua sfârșit *niciodată*!

Mi-am smuls peruca din cap, prea obosită ca să-mi mai bat capul cu machiajul și cu tunica.

– Atâta vreme cât noi suntem în viață…

Se auzi un zgomot dincolo de ușa noastră, apoi un ciocănit ușor. Alexandru se uită neliniștit spre mine.

– Intră, spuse el.

Amândoi ne-am repezit spre canapele și ne-am tras cearceafurile peste piepturi. Apăru Octavia. Eram sigură că venise ca să mă certe. Își

lăsă lampa lângă Alexandru, apoi se așeză pe marginea canapelei lui, astfel încât să ne poată privi pe amândoi. Eu mi-am ținut respirația.

– Mâine o să înceapă școala, spuse ea cu blândețe. Gallia o să vă ducă în piața publică, unde o să vă întâlniți cu *magister* Verrius, lângă Templul lui Venus Genetrix. El va fi cel care vă va instrui în următorii ani. Când văzu că nu zicem nimic, Octavia adăugă: Marcellus o să fie acolo, la fel Tiberius și Iulia. Pentru că nici unul din noi nu se simțea încă în stare să spună ceva, femeia ne întrebă stânjenită: V-ați distrat la petrecere?

Alexandru încuviință, cu capul sprijinit pe pernă.

– Vila lui Cezar e minunată, răspunse el.

Dar știam că mințea. Casa pentru oaspeți a mamei fusese mai mare decât reședința lui Octavian, și toate felinarele din Roma n-ar fi putut lumina nici măcar cea mai mică grădină a palatului din Alexandria.

Dar Octavia se arătă mulțumită.

– Fratele meu transformă Roma dintr-un oraș de lut într-un oraș de marmură. El și Agrippa au planuri mari. Își puse mâna cu tandrețe pe fruntea lui Alexandru, moment în care l-am văzut tresărind. Somn ușor! Se ridică, apoi se uită în jos la mine, așa cum numai Charmion o mai făcuse vreodată. *Valete*, spuse ea încet.

Când a deschis ușa, am zărit silueta unui bărbat slab și chel, așteptând lângă camera ei. Acesta o cuprinse de talie, iar în timp ce ușa se închidea, m-am ridicat și m-am uitat la Alexandru.

– Arhitectul Vitruvius, spuse el.

– Cel care a scris *De architectura*?

Era singurul arhitect roman pe care îl studiaserăm vreodată în Palatul Muzelor.

– Sunt…?

– Amanți? Bănuiesc că da. El a venit să-ți vadă desenele, dar tu nu erai aici. Ar trebui să fii recunoscătoare că ea n-o să-i spună lui Octavian. În schimb, a trecut pe aici și ne-a urat să avem vise frumoase. Habar n-ai ce norocoși suntem…

– Și cum poate fi un noroc să-ți pierzi regatul? Cum poate fi un noroc că ne-am pierdut frații, mama, tatăl, până și pe Charmion și pe Iras?

– Pentru că puteam să fim morți!

Alexandru se ridică în capul oaselor. Am auzit zgomotul unei ferestre care se deschidea în camera de alături. Mi-am închipuit că era Marcellus, care lăsa aerul proaspăt să intre în încăpere, și brusc mi s-a făcut cald.

– Puteam să fim prizonieri, continuă fratele meu, sau sclavi, precum Gallia. Pur și simplu ai avut noroc că Juba te-a găsit înaintea altcuiva!

Alexandru stinse lămpile, dar eu încă puteam să văd în întuneric privirea lui Juba, plină de furie și de ură.

*

Gallia ne trezi când soarele încă răsărea. Ne puse pe masă un urcior cu apă, iar doi sclavi aduseră castroane cu măsline și brânză. Dar nici măcar pâinea proaspătă, care mirosea delicios a ierburi aromate, nu mă putea ispiti să mă mișc.

– Sus cu soarele! spuse Gallia în forță. *Domina* are clienți[1] care o așteaptă în atrium, iar *salutatio* de dimineață a început deja. Scoateți-vă tunicile și puneți-vă togile!

Am deschis ochii și am văzut că Alexandru își pusese o pernă pe cap.

– Ce e un *salutatio*? am mormăit.

Gallia bătu din palme atât de tare, încât Alexandru sări în sus.

– E momentul în care clienții vin în vilă pentru a-și cere banii ce li se cuvin, sau, mai corect, favorurile. Orice roman care are câțiva denari la un loc ține câte un *salutatio* dimineața. Altfel, cum ar fi plătiți brutarul și croitorul de togi?

Alexandru se săltă în șezut și se uită cu precauție la mâncare.

– Măsline și brânză?

– Și pâine. Hai, am spus obosită, îl aud deja pe Marcellus.

Acesta cânta pe hol, poate ceva grosolan, despre preotesele lui Bachus.

– Ce faceți? exclamă Gallia. Sus! Sculați-vă!

Ne-am ridicat amândoi, iar eu m-am uitat la Alexandru.

– Prima noastră zi de școală, am spus în bătaie de joc. Mă întreb cine o să fie mai vesel, Iulia sau Tiberius?

– Ei bine, știi de ce ea nu te agreează.

– Cine spune că Iulia nu mă agreează?

Fratele meu mă privi lung, așa că l-am urmat în baie.

– A fost deja logodită de două ori, spuse el, în timp ce își spăla fața într-un vas cu apă și levănțică. O dată cu Antyllus, altă dată cu Cotiso, regele geților. Dar Octavian n-o poate logodi cu un rege străin, pentru că acum are nevoie de un moștenitor. Deci speră s-o mărite cu Marcellus. E geloasă că tu poți locui aici, împreună cu el.

– De unde știi asta?

Alexandru mă fixă cu ochi severi.

– Mi-a spus aseară. În timp ce tu erai la poalele dealului Palatin.

M-am uitat la Gallia și am întrebat-o dacă era adevărat.

– Iulia chiar e logodită cu Marcellus?

– Da, răspunse femeia cu precauție, moment în care m-am aplecat cu fața deasupra vasului cu apă, astfel încât nimeni să nu-mi observe dezamăgirea. Dar logodnele între romani sunt ca vântul, adăugă ea. Vin și trec.

Îmi întinse un pătrat de pânză.

[1] În Antichitatea romană, clienții erau plebei fără drepturi depline, dependenți de un patrician și protejați de acesta. (n.tr.)

– De ce?

– Pur și simplu așa e, îmi explică ea în vreme ce îmi uscam fața. Majoritatea femeilor se căsătoresc de câte patru sau cinci ori.

Îmi dădu un borcănel cu pastă de dinți, dar eu m-am oprit și m-am uitat la ea.

– Dar cum poate o femeie să iubească atâția bărbați?

– Mama ta a iubit mulți bărbați, îmi atrase ea atenția.

– Mama a avut doi soți, am spus ferm. Pe Iulius Cezar și pe Marc Antoniu. Asta a fost tot.

Când Gallia mă privi neîncrezătoare, fratele meu interveni:

– E adevărat. Indiferent care ar fi bârfele aici, la Roma, a avut doar doi bărbați, și i-a rămas loială tatălui nostru până la moarte.

– Ca o *univira*, spuse Gallia cu respect.

Eu m-am încruntat.

– O femeie cu un singur soț, îmi explică ea. Ei bine, n-o să găsiți prea multe din astea în Roma. O femeie poate să fie căsătorită de cincisprezece ani, dar dacă tatăl ei se decide asupra unei perechi mai bune… Pocni din degete, și am înțeles că gestul simboliza sfârșitul căsniciei. De asemenea, e de așteptat ca o femeie să se recăsătorească după moartea soțului ei, chiar dacă are cincizeci de ani.

– Și cine se așteaptă la așa ceva? am întrebat dezgustată și am început să mă spăl pe dinți.

Gallia își ridică palmele.

– Romanii. Bărbații. Tații și frații sunt cei care pun la cale astfel de lucruri. *Domina* Octavia e foarte norocoasă pentru că nu trebuie să se recăsătorească. Cezar i-a dat o dispensă specială, iar acum își poate ține singură propria casă.

Ne conduse înapoi în camera noastră, unde, în timp ce eu și Alexandru ne îmbrăcam cu haine curate, m-am gândit la acuzația furioasă a lui Juba despre faptul că nu voi fi niciodată nevoită să-mi murdăresc degetele în Roma. Poate că nu, însă lumea se va aștepta ca eu să mă căsătoresc și apoi să mă recăsătoresc, după cum avea chef Cezar. Iar Alexandru… *Dacă* Octavian îl va ține în viață după împlinirea vârstei de cincisprezece ani, ce se va întâmpla cu el? Va fi ca o pereche de zaruri, aruncat oriunde pe o tablă de joc, atâta vreme cât îi face plăcere lui Cezar, apoi luat și aruncat iar și iar.

În timp ce Gallia îmi lega cingătoarea peste tunică, am întrebat-o încet:

– Atât de puțin importante sunt femeile în Roma?

– Când se naște o fată, răspunse ea, începe o perioadă de doliu. Căci copila e *invisa*, nedorită, lipsită de valoare. Nu are nici un drept, în afară de cel pe care i-l dă tatăl ei.

– Așa era și în Galia?

– Nu. Dar acum, noi suntem mai rău ca niște *invisae*. Mai rău decât hoții. Tata a fost rege, însă Cezar l-a înfrânt și a adus atât de mulți dintre

ai noștri în Roma, încât acum sclavii nu mai valorează decât cinci sute de denari. Până și un brutar își poate permite să țină o fată care să-l satisfacă. Am tresărit, iar Gallia mi-a vorbit cu un aer solemn. Fă-te utilă lui Cezar. Să nu audă că ai vrut să fugi, căci nu ai unde să te duci, mă avertiză ea. Găsește ceva la care să te pricepi. Se întoarse către fratele meu, a cărui togă era imaculată. Dacă n-ar fi fost diadema albă din părul lui, l-ai fi putut lua drept roman. Lăsați-l să vadă că amândoi valorați ceva pentru Roma.

– De ce? am întrebat cu amărăciune. Pentru ca eu să pot fi măritată cu un senator, iar Alexandru să poată fi însurat cu cine știe ce matroană de cincizeci de ani?

– Nu. Pentru ca să vă puteți întoarce în Egipt, spuse ea hotărâtă, iar vocea îi deveni o șoaptă. De ce credeți că *dominus* Juba îi ține tovărășie lui Cezar? Speră să fie numit prefect al fostului regat stăpânit de tatăl său.

– Și Cezar ar face asta? interveni Alexandru.

– Nu știu. Nici măcar *dominus* Juba nu știe. Din regatul meu n-a mai rămas nimic. Privirea i se pierdu în zare și am știut că vedea în fața ochilor niște orori îndepărtate. Dar al vostru e încă în picioare, iar dacă sunteți ascultători…

Se auzi o bătaie puternică în ușă, apoi Marcellus dădu buzna în încăpere.

– Suntem gata?

Zâmbi.

Gallia își puse mâinile în șolduri.

– Ce rost mai are să bați la ușă, *domine*, dacă nici măcar nu aștepți un răspuns?

Marcellus se uită la fratele meu și la mine.

– Dar am auzit voci, spuse el pe un ton vinovat. Și cât poate dura să îmbraci o tunică? Își trecu privirea peste frumosul veșmânt din mătase albastră pe care probabil că Octavia mi-l găsise și adăugă: Ai o tunică foarte drăguță. Obrajii mi se încălziră, iar băiatul îmi oferi brațul lui. Spre piața publică, spuse el. Sigur, nu știu ce crede *magister* Verrius că o să facem azi. Va fi atâta zgomot pe străzi, încât va trebui să țipăm ca să ne auzim. Dar mama insistă.

– Ea nu vrea să iei parte la festivități? întrebă fratele meu.

– Și să ratez școala? întrebă sarcastic Marcellus. Nu. În plus, unchiul meu crede că o zi de sărbătoare e mai mult decât suficientă. Nu vrea să ne obișnuim cu prea multă distracție.

Am urmat-o pe Gallia prin vilă și, în timp ce traversam atriumul, i-am văzut pe clienții Octaviei ocupând toate băncile disponibile.

– *Salutatio* o să dureze toată ziua? am întrebat.

Marcellus scutură din cap.

– Doar încă vreo câteva ore. Pe urmă, mama o să-și facă munca de caritate în Subura. Ar hrăni toată Roma, dacă ar avea destule grâne.

– O să facem și noi muncă de caritate împreună cu ea?

Marcellus izbucni în râs la auzul întrebării lui Alexandru.

– Pe toți zeii, nu! După școală, noi o să mergem la Circus Maximus. Am adus câțiva denari ca să pariem cu toții.

Iulia și Tiberius apărură în portic, iar eu mi-am retras imediat mâna de sub brațul lui Marcellus.

Tiberius văzu gestul și începu să râdă.

– Nu te osteni, spuse el. Iulia deja v-a văzut împreună și se dezlănțuie într-un delir de gelozie chiar în timp ce vorbim.

Iulia îi zâmbi dulce lui Marcellus.

– Nu-l băga în seamă. Eu și Selene o să fim foarte bune prietene, spuse, și mă luă teatral de braț.

– Tatăl tău o să trimită soldați ca să ne escorteze? am întrebat.

– Cine are nevoie de soldați? răspunse fata. Gallia a fost războinică în tribul ei.

M-am uitat spre sclavă. Cu părul de culoarea grâului și cu mândra ei bărbie galică, reprezenta imaginea unei regine, însă când soarele îi străbătu tunica, am zărit pe coapsa ei conturul unei teci de piele. Era perechea cuțitului pe care îl purta fățiș în talie, și am clipit surprinsă.

– Te-ai luptat?

– Când toți bărbații au plecat sau au fost uciși, a venit rândul femeilor. Dar n-aș putea ține piept unei mulțimi, dacă are intenții rele. Pentru asta sunt *ei*.

Arătă în spate, spre un grup de bărbați. Dacă n-ar fi fost săbiile scurte pe care le aveau prinse la șolduri și armurile din zale de sub togi, ar fi putut să treacă drept senatori sau patricieni bogați.

– Ne-au urmat în tot acest timp? am întrebat.

Iulia oftă zgomotos.

– În fiecare zi. Din clipa în care ne părăsim vilele.

Gallia ne conducea în jos pe colina Palatină, dar când am văzut că tăcerea se lasă tot mai grea între mine și Iulia, am spus încet:

– Știi, n-ai nici un motiv să fii geloasă. Marcellus m-a tratat ca pe o soră.

Ea se uită în față, la silueta lui Marcellus care se sprijinea de umărul lui Alexandru și râdea. Am bănuit că cei doi vorbeau despre pariuri. Între timp, Tiberius se ținea la câțiva pași în spate, cu nasul lui lung îngropat într-un sul de hârtie.

– Poate că da, începu Iulia, dar nu ești sora lui, nu-i așa? Și e greu să reziști unui asemenea zâmbet frumos.

– N-am de unde să știu.

– Nu te gândești la el? mă întrebă.

– Mă gândesc la Egipt și la întoarcerea în țara mea natală.

Strânsoarea în care îmi cuprinsese brațul se relaxă și, pentru prima oară, surâsul fu sincer.

– Știi, sunt logodită cu el și urmează să ne căsătorim.

– La unsprezece ani?

– Eram logodită pe când aveam doi ani, zise ea pe un ton arțăgos. Așa că de ce n-aș fi și acum, când am aproape doisprezece ani? Iar când o să ne căsătorim, toți cei din Roma o să vadă cine urmează să fie moștenitorul tatălui meu. Pe urmă, Tiberius o să poată să dispară, în sfârșit, în armată, iar noi o să încetăm să ne mai prefacem că el are vreo importanță.

– Asta vrea să facă?

– Cine știe ce vrea să facă Tiberius? spuse fata cu răutate, uitându-se înapoi către el. Și mă îndoiesc că-i pasă cuiva, cu excepția mamei lui. Vocea îi deveni mai joasă. Știi, ea are două mii de sclavi pe dealul Palatin. Când văzu că trag uimită aer în piept, dădu din cap, iar o buclă i se desprinse de sub bentița aurie pe care o avea cuibărită în părul negru. Locuiesc în capătul vestic al colinei.

– Dar nu i-am văzut.

– Sigur că nu. Asta pentru că există pasaje subterane. Nu vrem să ne aglomereze drumurile. Dar ai crede că mama lui Tiberius face toată munca de una singură, la cât se plânge că are nevoie de mai mulți sclavi. Și vinde orice fată care rămâne gravidă.

– Pentru că ea nu poate să rămână însărcinată cu moștenitorul lui Octavian?

Iulia ridică din sprâncene când îmi remarcă perspicacitatea.

– Tata spunea că ești isteață.

Mă cercetă cu privirea ei întunecată și intensă, ca și cum ar fi încercat să-și dea seama dacă îi plăcea asta sau nu.

– Da. Le pedepsește pe fete vânzându-le unor ferme, unde munca le va frânge și unde nu vor mai avea nici o șansă de a-i revedea vreodată pe bărbații care le-au lăsat gravide. Iar dacă îi descoperă vreodată pe vinovați…

Iulia clătină din cap.

– Și tatăl tău o iubește? am întrebat-o șovăitor.

– Oh, mă îndoiesc! Dar romanii nu se căsătoresc din dragoste. Sigur, adăugă veselă, eu așa o să fac. Iar când Marcellus o să devină Cezar, legile o să se schimbe.

– Cum rămâne cu Agrippa?

– El o să supravegheze armata.

– Și e mulțumit cu asta?

– Ar face orice ar vrea tatăl meu. Dacă tata îi spune să-l slujească pe Marcellus, Agrippa o să facă și asta. Sunt prieteni foarte vechi, iar tata nu ține în jurul lui decât oameni loiali.

Ajunseserăm în acel loc de pe dealul Palatin în care Juba îl omorâse pe bărbatul care mă atacase. M-am uitat după cadavru, însă cineva îl luase. M-am cutremurat.

– Deci ăsta e motivul pentru care o păstrează pe Livia ca soție?

Iulia se uită la mine, și mi-am dat seama că nu se mai gândise la asta până atunci.

– Da. Probabil că e. Cu siguranță n-o ține pentru copii.

– Dar i-a născut pe Tiberius și pe Drusus.

– Cu primul ei soț, spuse Iulia cu răceală. Nu cu tatăl meu. Și nimeni nu poate spune că e vina tatei, de vreme ce m-a avut pe mine cu prima lui soție. Ceea ce face ca lucrurile să fie clare, nu-i așa?

M-am încruntat.

– Căsătoria lor e blestemată! Tata a părăsit-o pe mama în ziua în care m-am născut, ca să înceapă o relație cu Livia, când aceasta era deja căsătorită și însărcinată. După ce Liviei i s-a acordat divorțul, fostul ei soț a venit la nuntă și a dus-o la altar. Închipuie-ți! zise ea scandalizată, și era cât pe ce să cred că vorbea despre altcineva, nu despre propriul tată. Sigur, nu e nici o surpriză că a vrut-o. Tatăl vostru obișnuia să-l zeflemisească pe al meu în Senat, spunându-i că e *ignobilis* și nepot de plebeu.

Puteam să mi-l imaginez pe tata zicând lucrurile astea, savurând mânia pe care i-o stârneau lui Octavian, și, în taină, mă simțeam mândră.

– Tata avea toată puterea care îi trebuia, însă îi lipsea *nobilitas*. Iar Livia provine dintr-un lung șir de claudieni. Dar știi ce s-a întâmplat în anul în care s-au căsătorit?

Am scuturat din cap. Soarele scălda Templul lui Jupiter în strălucirea lui rozalie, care cădea ca o îmbujorare blândă și pe pielea Iuliei. Nu credeam să existe vreo fată mai frumoasă în Roma.

– Coliba lui Romulus a ars din temelii, iar o statuie a lui Virtus[1] a căzut cu fața în jos. Apoi, Livia a născut un prunc mort, și asta a fost tot. Nici un alt copil.

Un prunc mort după doi fii sănătoși. Chiar părea un blestem.

– Și Terenția?

– N-o să se însoare niciodată cu ea, zise repede Iulia. Livia o să se asigure că n-o va face, țesându-i togile și fierbându-i băuturile tonice tatălui meu.

– Nu are sclavi care să facă asta?

Ea zâmbi.

– Bineînțeles. Dar nici un sclav din lume nu i-ar putea câștiga încrederea așa cum o face Livia. Și ce e Terenția? întrebă ea cu o sinceritate brutală. Doar o actriță drăguță care poate să vorbească despre teatru.

Ajunseserăm la o ușă de lemn din piața publică, iar Gallia ne conduse pe toți patru într-o cămăruță.

– Asta e? am întrebat emoționată.

Iulia oftă.

– *Ludus*.

[1] Zeiță, personificare a curajului și a bărbăției (n.tr.)

După ce ochii mi s-au obișnuit cu lumina slabă, am văzut un bărbat îmbrăcat într-o togă aranjată cu grijă, stând în spatele unui birou. Mi-l imaginasem mult mai bătrân decât Gallia, dar nu avea decât treizeci de ani și același păr deschis la culoare ca și Marcellus, cu toate că ochii îi erau mai întunecați. De îndată ce a zărit-o pe Gallia, s-a ridicat.

– *Magister* Verrius.

Zâmbi, iar când bărbatul traversă încăperea și îi luă mâna într-a lui, am observat că sărutul lui întârzia mai mult decât trebuia.

– Bună dimineața, Gallia. Iar aceștia trebuie să fie prințul și prințesa Egiptului, spuse el în greacă.

– Da. *Dominus* Alexandru și *domina* Selene.

Am fost uluită s-o aud răspunzând în greacă.

– Au fost educați în Palatul Muzelor, iar *domina* Octavia mi-a spus că prințesa are înclinație spre artă.

Magister Verrius se uită la mine.

– Ce fel de artă?

– Mă interesează arhitectura, am răspuns. Clădirile și orașele.

– Și prințul Alexandru?

Când mă văzu că ezit, Marcellus începu să râdă.

– Alexandru participă la curse de cai, spuse el în greacă. E excepțional și la jocul cu zaruri.

Între sprâncenele magistrului se ivi o cută mică, iar Iulia chicoti.

– Nu e amuzant să-ți irosești timpul, spuse Tiberius cu glas tăios.

– Nici să fii arogant nu e.

Iulia zâmbi, și o roșeață profundă se întinse de pe gâtul lui Tiberius pe obrajii lui palizi.

Magister Verrius îi ignoră pe amândoi.

– Presupun că l-ați studiat pe Vergilius în Palatul Muzelor? mă întrebă el.

– Și pe Homer, și pe dramaturgii atenieni.

Profesorul păru teribil de mulțumit.

– Atunci veți fi bineveniți în *ludus*.

Se uită scurt spre Marcellus și Iulia, moment în care m-am întrebat cât de bineveniți ar fi fost ei dacă n-ar fi avut pozițiile pe care le aveau pe dealul Palatin. Ne îndrumă spre câteva mese separate, fiecare având câte o tăbliță acoperită cu ceară și un stilet, iar Gallia plecă.

– Toată instruirea noastră va fi în greacă? întrebă fratele meu.

– Așa cum spune Cicero, trebuie să facem apel la concetățenii noștri, pentru virtute, însă pentru cultură, trebuie să privim spre greci.

I-am întâlnit privirea fratelui meu și i-am observat zâmbetul din colțul gurii. Aproape că nu avea să ni se ceară nimic, dacă tot ce se aștepta de la noi era să învățăm limba strămoșilor noștri.

Tot restul dimineții am citit piese de teatru ateniene. Dacă lecțiile nu erau foarte grele, măcar erau interesante, iar *magister* Verrius organiză

un concurs pentru a vedea cine putea să răspundă primul la întrebările lui. Pentru fiecare răspuns corect ne dădea câte un mic jeton și, până la sfârșitul orei, totul se transformase într-o întrecere între mine și Tiberius. Alexandru avea pe bancă șapte jetoane, Iulia trei, iar Marcellus unu. Însă eu și Tiberius răspunseserăm corect la câte unsprezece întrebări fiecare. Nu știam pentru ce concuram, însă eram hotărâtă să câștig.

În fața clasei, *magister* Verrius zâmbea larg.

– Ultima întrebare.

M-am uitat spre Tiberius, ale cărui buze subțiri erau strânse cu hotărâre.

– În afară de Sofocle, spuse magistrul, ce alt dramaturg a mai scris o piesă numită *Antigona*?

– Euripide! am exclamat.

Tiberius se lăsă pe spate, înfrânt. Mă cercetă, timp în care i-am citit pe chip diversele emoții, de la respect la gelozie.

– În sfârșit, zise el în cele din urmă, încă un elev demn de învățăturile lui *magister* Verrius.

Profesorul veni la masa mea și îmi oferi un sul de hârtie.

– Pentru tine. *Antigona* de Sofocle.

Am ridicat privirea.

– S-o *păstrez*?

Ar fi fost primul lucru din Roma cu adevărat al meu.

– Bineînțeles. Cum altfel?

După ce i-am mulțumit și am pus jetoanele înapoi pe masa lui, ne-a dat drumul, cu o fluturare a mâinii.

– Spre Campus Martius pentru antrenamente, spuse el.

Marcellus se întoarse spre mine.

– Cum de știi atât de multe?

– Nu face altceva decât să citească și să deseneze, comentă Alexandru, dar îmi puteam da seama că era mândru.

– Ei bine, curând o să ai propria bibliotecă, prevesti Iulia. Era timpul să-l pună cineva pe Tiberius la locul lui.

M-am uitat spre băiatul al cărui maxilar era încleștat de furie, însă acesta nu spuse nimic.

Afară, Gallia ne aștepta, adăpostită de căldura intensă a verii sub un *umbraculum*.

– Ei, *domina* Selene, *domine* Alexandru. Cum a fost?

I-am întins sulul de hârtie, iar femeia mi-a zâmbit.

– Știam eu că *magister* Verrius se va bucura să vă primească! Lasă-mă să ghicesc: l-ai înhățat din mâinile lui Tiberius.

Acesta ridică din umeri.

– E un adversar merituos, îi spuse el Galliei, nu o piatră inutilă care împovărează încă un scaun. Dar o să vedem cât de multe știe când vine vorba de Sallustius.

M-am uitat de la Tiberius la Gallia.

– Ăsta cine e?

Tiberius păru încântat de ignoranța mea.

– Cine e Sallustius? repetă el. Doar cel mai mare scriitor din istoria militară a Romei. N-ai citit *Războiul cu Iugurta*? Sau *Conspirația lui Catilina*?

– Nimeni în afară de tine nu e interesat de scrierile alea plicticoase, spuse Marcellus.

Înainte ca disputa să poată continua, Gallia își drese vocea.

– Spre Campus, zise ea.

– Dacă o să ajungem acolo, bombăni Iulia. Uitați-vă la oamenii ăștia. Sunt *peste tot*!

Era cea de-a doua zi a triumfului lui Octavian, iar o paradă tocmai trecuse pe lângă piața publică, unde mii de privitori veniseră să vadă spectacolul. Copiii, fugăriți de surori și de frați care țipau, alergau printre coloane, în vreme ce mamele îi mustrau, iar tații râdeau. Nu bătea vântul, așa cum se întâmpla în Alexandria, iar parfumul de tămâie din Templul lui Venus Genetrix plutea în aer alături de mirosul răspândit de *offellae*, bucăți rotunde de aluat copt, acoperite cu brânză topită. Bărbați și femei din toate colțurile lumii erau strânși laolaltă, și i-am recunoscut pe germani și pe gali după înălțimea și părul lor blond. Femei oacheșe din părțile sudice ale Egiptului, purtând pe capete coșuri colorate, se strecurau ușor printre grupurile de bețivi și negustori asirieni.

– Pe aici, spuse Gallia, împingându-și spre ceafă șuvițele ce i se desprinseseră din coada lungă, împletită.

Soarele era în cel mai înalt punct de pe cer și încingea pietrele de sub picioarele noastre, astfel încât, chiar și prin sandalele de piele, puteam simți căldura tot mai mare.

– Și ce fel de antrenamente facem? am întrebat-o pe Iulia.

Ea pufni cu dispreț.

– Bărbații sunt cei care se antrenează. Și, în timp ce ei exersează lupta cu sabia și călăritul, noi stăm cu Livia și țesem. Gallia o să rămână cu noi, iar Octavia o să vină acolo cu fiicele ei și cu Vipsania.

– Dar eu nu știu să țes!

– Deloc?

– Sigur că nu.

– Dar tu ce făceai în timp ce fratele tău se antrena?

– Înotam împreună cu el.

– În râu? exclamă fata.

– Nu. În piscine. De ce ar vrea cineva să țeasă?

– N-ar vrea, spuse ea cu un aer întunecat, dar Livia crede că asta ne face să ne păstrăm modestia.

– Poate reușesc să desenez, am zis fără vlagă și am arătat spre sacul din piele de pe umăr, în care se aflau albumul meu cu schițe și sulul primit de la *magister* Verrius.

Dar Iulia mă avertiză.

– O să te învețe să țeși chiar dacă îți sângerează degetele. Se uită în sus și oftă: Iată-ne.

Când Campus Martius se ivi în zare, Alexandru mă privi surprins. Sute de clădiri umpleau linia orizontului, luptându-se pentru a câștiga spațiu în afara zidurilor Romei. Băi de marmură stăteau cuibărite lângă zidurile din beton ale teatrelor și arcade uriașe se întreceau să atragă atenția în preajma piețelor aglomerate.

– Ai mai văzut vreodată atâtea construcții? mă întrebă fratele meu.

– Nu într-un singur loc, am spus pe un ton dezaprobator.

Am trecut pe lângă cea mai ciudată învălmășeală de prăvălii clădite alandala, fără a se acorda vreo atenție aspectului exterior. Din brutării nădușitoare, bărbații încercau să ne ispitească cu ugere de scroafă și cu chifteluțe din carne de crab, în vreme ce pe treptele lustruite ale băilor din marmură, negustorii își lăudau în gura mare pânzeturile egiptene și uleiurile aromate.

– Acela va fi locul în care se va înălța Panteonul lui Agrippa, spuse Marcellus, arătând către un câmp presărat cu coloane rupte și telegi abandonate.

– *Ăla* o să fie un templu? am întrebat cu uimire.

Băiatul izbucni în râs.

– Acum nu pare cine știe ce, dar odată ce o să pună mâna pe el arhitectul mamei mele…

M-am uitat pe străzi după Templul lui Isis, dar erau prea multe construcții îngrămădite ca să le pot deosebi.

– Și templul egiptean? am întrebat.

– E la doar câteva străzi distanță, răspunse entuziasmat Marcellus. Vrei să mergi?

– În nici un caz! spuse Gallia cu asprime, aruncându-mi o privire sumbră. Cezar ne așteaptă.

– Dar e în drum, protestă Marcellus.

– La fel e și lupanarul, replică ea furioasă. Vrei să ne ducem și acolo?

– Eu n-am fost niciodată în Templul lui Isis, zise brusc Tiberius, și toți ne uitarăm spre el. Cred că ar trebui să mergem.

– Vezi? spuse Marcellus. Până și lui Tiberius i se pare o idee bună. O să fim rapizi, promise el. Alexandru și Selene ne pot arăta ce reprezintă toate picturile alea ciudate.

– Și măștile, adăugă Iulia. Tu nu ți-ai dorit niciodată să intri?

Eram cinci contra unul. Gallia aruncă o privire spre gărzi.

– Nu-ți face griji în privința lor, o asigură Marcellus. N-o să spună nimic.

– Serios? am întrebat. De unde știi?

El se întoarse spre mine și rânji.

– Crede-mă.

Gallia se uită spre Tiberius. Am bănuit că dacă cineva ar fi dat fuga la Octavian, el ar fi fost acela.

– Mi-ar plăcea să merg, zise el simplu. N-o să afle nimeni. Și dacă află, poți da vina pe Selene și poți spune că a luat-o la goană. N-ar fi atât de greu de crezut, nu-i așa? întrebă el cu subînțeles.

Marcellus îmi observă jena și interveni:

– Haideți!

Am străbătut în pas vioi câteva străzi aglomerate, timp în care eu am încercat să nu-mi arăt entuziasmul. În ciuda îndoielilor Galliei și a furiei lui Juba, urma să mă întâlnesc cu marele preot al lui Isis și Serapis.

– Crezi că e o idee înțeleaptă? mă întrebă fratele meu în parte.

– Bineînțeles că e.

– Dacă află Octavian, s-ar putea să izgonească preoții din Templul lui Isis cu totul.

– Trebuie să-l întâlnim pe marele preot, Alexandru. Dacă el nu ne poate ajuta să ne întoarcem în Egipt, atunci poate că știe pe cineva care e în stare.

– Ce? exclamă fratele meu. Ești nebună?

Marcellus și Iulia se uitară amândoi în direcția noastră. Alexandru își coborî glasul.

– N-o să meargă niciodată. Nici măcar să nu te gândești. Ai creat destule probleme.

– Pentru tine!

El tresări.

– Tu nu vrei să te întorci?

– Sigur că da. Sunt regele legitim al Egiptului.

– Păi, l-ai auzit pe Octavian la fel de bine cum l-am auzit și eu. Pe mine are de gând să mă mărite, iar pe tine să te țină în viață doar atâta timp cât are nevoie să pară îndurător.

– S-ar… s-ar putea răzgândi.

– Și dacă n-o face? Nu crezi că ar trebui să avem un plan pentru varianta asta?

Deja simțeam mirosul puternic de *kyphi*, exact ca în Alexandria.

– Prefer să-mi risc viața încercând să fug, am spus ferm, decât să aștept ca Octavian să te spintece, cum a făcut cu Antyllus ori cu Cezarion.

Fratele meu nu spuse nimic, dar când ne apropiarăm de templu, șovăi. Pe trepte, un grup de soldați înconjurase un tânăr și o femeie.

– *Domine*, nu e o idee bună! exclamă Gallia.

– De ce? Ce e rău la câțiva soldați? întrebă Marcellus. Probabil doar hărțuiesc un cerșetor.

Își croi drum prin mulțimea de gură-cască, în vreme ce Tiberius se răstea:

– Dați-vă la o parte!

– *Domine*, nu te băga!

– Ce se întâmplă? întrebă Marcellus.

Un centurion cărunt, aflat la marginea cercului de bărbați, îl studie pe băiat.

– Cine ești?

– Fiul lui Cezar, anunță mândru Tiberius.

Centurionul se uită la gărzile lui Octavian, care stăteau în spatele nostru.

– Și ce cauți aici?

– Nu-i treaba ta, izbucni Tiberius.

– Cine-i femeia? se interesă Marcellus.

Ofițerul își miji ochii.

– O sclavă. Pretinde că bărbatul ăsta e soțul ei și că amândoi au fost eliberați.

Ridică un săculeț de piele, scuturându-l în sus și în jos. Se auzi zornăit de monede lovite una de alta.

– Evident, aur furat, probabil din caravana lui Cezar.

– Cea care a fost atacată săptămâna trecut în drum spre Templul lui Saturn? întrebă Tiberius.

Centurionul rânji.

– Foarte bine.

– Și *ea* a atacat-o? îl provocă Marcellus.

Se uită la tânăra femeie, care arăta demnă de milă în tunica ei zdrențuită și cu sandalele rupte.

Centurionul scoase un zgomot din gât.

– Dacă nu ea, atunci el. Și avem motive să bănuim că sunt adepții Vulturului Roșu.

– Pot să văd sacul?

Marcellus întinse mâna.

– Ce faci? șopti Iulia. O să ne bagi pe toți în belele!

Centurionul șovăi, apoi îi dădu aurul.

Marcellus făcu un spectacol din inspectarea pielii.

– Femeia nu minte, spuse el brusc. Aurul ăsta îi aparține.

Soldații ridicară vocile pentru a protesta, însă Marcellus vorbi mai tare decât ei.

– Provine din casa Octaviei.

Centurionul își încleștă fălcile.

– Cred că dacă ai să te uiți mai bine, ai să descoperi că te înșeli.

– Nu. Nu mă înșel.

– Vrei să spui, zise ofițerul cu o voce din ce în ce mai furioasă, că sora lui Cezar își dă aurul de bunăvoie?

– Nu, eu îl dau.

Soldatul se uită la Gallia, a cărei față se albise, apoi la Tiberius, care păstra o tăcere precautã. Dintr-odată, flutură din mână.

– Bine. Mai puțin de muncă pentru noi, anunță el. Dați-le drumul.

Bărbatul și femeia se repeziră să-i mulțumească lui Marcellus, însă acesta le îndesă punga în mâini și le spuse pe un ton autoritar:

– Plecați de aici!

Grupul de soldați se împrăștie, deși observai că centurionul aruncă o căutătură neîncrezătoare peste umăr înainte de a se îndepărta. Toți patru ne uitarăm la Marcellus, iar eu bănuii că în spatele nostru până și gărzile făceau schimb de priviri întrebătoare. Tiberius fu cel care întrerupse tăcerea.

– Bine lucrat. Poate dacă facem o vizită în carceră, îi eliberezi și pe ceilalți sclavi care sunt întemnițați.

– A fost un gest incredibil de prostesc, spuse Iulia. Cui îi pasă ce se întâmplă cu o pereche de sclavi fugiți? Erau niște *hoți*!

– Nu. Erau un soț și o soție care își doreau să fie liberi, am răspuns, iar privirea ușurată a lui Marcellus o întâlni pe a mea. Cred că a fost o dovadă de bunătate.

Iulia se uită când la mine, când la Marcellus, apoi spuse înfierbântată:

– Mergem în templu sau nu?

Urcă cu pași apăsați treptele rămase, iar Marcellus îmi zâmbi.

– Mulțumesc, zise el.

– Trebuie să ne mișcăm repede, ne avertiză Gallia. O singură privire înăuntru și asta-i tot. Cezar ne așteaptă pe Campus Martius.

Ne-am grăbit să urcăm scara în spatele Iuliei și, când am trecut pe sub arcadă, am clipit pentru a-mi alunga lacrimile. Arăta exact ca templul din Alexandria. Interiorul răcoros era pictat cu imaginile cunoscute ale lui Isis și Serapis, iar preoți chei, îmbrăcați în robe lungi din pânză de in, răspândeau fum de tămâie din bile aurite. În capătul opus al templului, se înălța o statuie a Zeiței-Mamă, cu ochi de safire și un colan de aur. Marcellus fluieră încet.

– Bun venit acasă.

Un bărbat înalt ieși din umbră, moment în care am văzut-o pe Gallia încordându-se.

– Marele preot, spuse iute fratele meu în partă. El e cel care…?

Am dat din cap în semn de încuviințare.

– Prințe Alexandru și prințesă Selene. Marele preot își deschise brațele într-un gest de întâmpinare. Și v-ați adus distinșii prieteni.

– De unde vă cunoaște? se arătă imediat suspicios Tiberius.

– Probabil că ne-a văzut în timpul triumfului, zise Alexandru cu voce egală.

Marele preot păși în față.

– Ați venit să le vedeți pe Isis și pe Serapis?

– Da, am răspuns și m-am străduit să ignor copleșitorul dor de casă.

Impunătoarele statui din granit și marmură cu vinișoare rozalii fuseseră aduse din Egipt. Până și statuile din piscina purificatoare fuseseră probabil sculptate de mâini egiptene.

– Shepsit! Marele preot pocni din degete și lângă el se ivi o tânără femeie. Arată-le templul noilor noștri prieteni.

Fata își înclină îndatoritoare capul. În timp ce toată lumea o urma, eu am rămas alături de marele preot.

– Nu vii? strigă Alexandru.

– Vreau să aduc o ofrandă. O să vă ajung din urmă în câteva clipe.

I-am citit ezitarea pe chip, apoi Iulia l-a luat de braț, iar el s-a lăsat condus mai departe.

Marele preot își coborî ochii spre mine.

– Mi-ai citit biletul?

– Da. De asta am venit.

– Așadar, înțelegi ce planuri are Cezar pentru voi, spuse el, îndrumându-mă către o încăpere aflată în spatele unei perdele din mărgele.

Coșuri și cufere umpleau cămăruța, și am încercat să nu mă gândesc la faptul că niște coșuri asemănătoare obișnuiau să împodobească palatul nostru din Alexandria.

– Cât crezi că va mai trece până când Cezar va hotărî să se descotorosească de ultimii copii ai Cleopatrei?

– Nu… nu știu. De asta am venit la tine. Pentru ajutor.

Bărbatul zâmbi.

– Vrei să te întorci în Egipt?

– Dacă viețile noastre sunt în pericol.

– Sigur că sunt! Se apropie de mine. Ce s-a întâmplat cu mama voastră? Cu tatăl vostru? Cu frații voștri? Ce s-a întâmplat cu preoții lui Isis și Serapis din Alexandria?

M-am lipit cu spatele de zidul din marmură.

– S-au dus, am șoptit.

– Așa e. Preotul se opri din mers. Dar eu vă pot ajuta să fugiți.

Am aruncat o privire spre perdeaua din mărgele.

– În Egipt?

– Sau în India, sau în orice loc vreți.

– Și cât timp am sta ascunși?

– Până când fratele tău va fi destul de mare încât să strângă o armată și să-i declare război lui Cezar.

– Tata a dat greș, și el avea de partea lui jumătate din legiunile Romei! Ce te face să crezi că fratele meu va reuși?

Marele preot își miji ochii.

– S-ar putea să nu reușească. Poate că va fi zdrobit în prima bătălie, împreună cu toți oamenii lui. Dar ce crezi că o să facă Cezar dacă veți rămâne aici?

– I-a ținut în viață pe fiii pe care tatăl meu i-a avut cu Fulvia. Am frați mai mari…

– Care nu sunt copiii unei regine egiptene!

Ne-am uitat unul la altul în tăcerea plină de încordare. Chiar și în mijlocul fumului de tămâie, tot îi simțeam răsuflarea fetidă. Oamenii cu dinții putrezi miroseau deseori astfel.

– Îți prețuiești viața?

– Bineînțeles.

– Atunci, fuga e singura opțiune.

I-am cercetat chipul.

– Și cine ne-ar ajuta?

Bărbatul întinse mâna și își trecu un deget osos peste colierul meu.

– Persoanele care ar face orice în schimbul prețului potrivit.

Colierul meu ar fi putut hrăni un om pentru tot restul vieții lui. Putea foarte bine și să cumpere un drum spre India. Însă n-aș fi putut niciodată să dau perlele mamei.

– Și dacă nu vreau să plătesc prețul?

Marele preot mă prinse de încheietură.

– Toată lumea plătește cu câte ceva.

– Ia-ți mâinile de pe mine!

– Doar dă-mi perlele, șuieră el. O să te eliberez din Roma pentru tot restul vieții.

– Pleacă de lângă ea!

Marcellus dădu la o parte perdeaua din mărgele. Iulia stătea în spatele lui, însoțită de patru gărzi cu fețe împietrite.

Marele preot îmi dădu drumul la braț și zâmbi politicos.

– V-a plăcut turul?

Marcellus se uită la mine.

– Ți-a făcut vreun rău?

– Nu.

Apoi, se uită în ochii marelui preot.

– Isis nu e atât de iubită în Roma încât preoții ei să-și poată permite să abuzeze de oaspeții lui Cezar.

– Asta e ea? Zâmbetul bărbatului se lăți. Un oaspete?

– Da, spuse Marcellus cu convingere.

Întinse brațul, moment în care am trecut în grabă pe lângă marele preot.

– Gândește-te la ce ți-am spus, mă avertiză el cu un aer întunecat. E un preț mic în schimbul protecției lui Isis.

Deși preotesele își scuturau *sistri*[1] aurite în curtea exterioară, eu nu puteam auzi decât glasul lui Juba, ce îmi răsuna în minte.

– Și asta a făcut parte din ofrandă? m-a întrebat Iulia ștrengărește când am ajuns pe treptele templului.

---

[1] Instrumente muzicale sacre, din familia instrumentelor de percuție, folosite mai ales în ceremoniile religioase închinate zeiței Isis. (n.tr.)

Fratele meu mi-a aruncat o privire dezaprobatoare, și i-am zis furioasă:

– Nu spune nimic!

– Oricine ar fi putut s-o pățească, interveni Marcellus. S-a întâmplat doar ca tu să ai la gât o recompensă demnă de o regină. Preoții tuturor zeițelor sunt lacomi.

Am încercat să zâmbesc, dar nu mi-a ieșit cum trebuie.

– Uite, spuse el cu compasiune și îmi oferi un pătrățel de pânză.

Când mi-am șters ochii, i-am simțit parfumul pe material și nu mi-am dorit nimic mai mult decât să plâng pe umărul lui. Însă Iulia era acolo. La fel și Tiberius.

– Vezi ce se întâmplă când mergi în locuri străine? întrebă Gallia.

– Mie mi s-a părut frumos, spuse Iulia doar ca s-o contrazică.

– Dacă îți plac bărbații îmbrăcați ca niște șacali, zise Tiberius.

– Și ție ți-au plăcut destul de mult femeile, îl stârni ea.

Tiberius se îmbujoră, dar nimeni nu-l mai pomeni pe marele preot, iar când am ajuns pe Campus Martius, până și fratele meu uitase că era mânios pe mine.

– Uită-te la asta! exclamă el.

Erau patruzeci de hectare de câmpii joase, mărginite la vest de râul Tibru, și la est, de dealul Quirinal. Exista un loc amenajat pentru cai și curse de care, un loc în care se antrenau maratoniștii, iar pe un șir de câmpii cu iarbă, sute de soldați se luptau, boxau și jucau jocuri cu mingi de piele. Am văzut bărbați cu pielea uleioasă și transpirată în urma eforturilor de a sări în Tibru și m-am gândit: „Trebuie să fie curajoși dacă nu se tem de crocodili".

– Ce sunt clădirile alea? întrebă fratele meu, arătând spre câteva structuri acoperite de cupole, presărate pe câmpii.

– Grajduri, răspunse Marcellus. Campus e locul în care oamenii bogați își țin caii. Înăuntru sunt și băi unde te poți spăla și schimba. Acelea sunt grajdurile unchiului meu.

Arătă spre o construcție mare de lângă râu.

Când ne-am apropiat, am văzut că Octavia și Livia erau deja așezate la umbra răcoroasă a porticului, lucrând la războaiele lor. Copiii mai mici se aflau și ei acolo. Antonia și Tonia urmau răbdătoare instrucțiunile mamei lor, în vreme ce Drusus și Vipsania chicoteau. Octavian stătea între Juba și Agrippa. Toți trei purtau tunici scurte, cu centuri din piele în jurul taliei și sandale cu șnururi încrucișate de-a lungul gambelor musculoase. Dar numai Octavian avea o pălărie cu boruri largi, anticipând o după-amiază petrecută în soare.

– Alexandru, îl salută Agrippa. De vreme ce ești pasionat de cai, ne-am hotărât să călărim. Du-te și schimbă-te împreună cu Marcellus și Tiberius. Ei o să-ți arate unde sunt tunicile și o să-ți găsească o sabie.

Dar fratele meu se uită spre mine.

– Și Selene?

– Ea o să se distreze țesând, spuse Juba.

– Dar nu știe cum.

– Ce fată nu știe să țeasă? întrebă Livia.

– E o prințesă a Egiptului, răspunse Octavia. Mama ei a învățat-o limbi străine, nu lucrul la războiul de țesut.

– Atunci, poate că mama ei ar fi trebuit s-o învețe câte ceva despre modestie, astfel încât să nu ajungă să-și atârne o cobră la gât.

L-am văzut pe fratele meu încordându-se, însă Marcellus a intervenit:

– Haide!

Alexandru mi-a aruncat o privire peste umăr, iar eu am dat din cap în semn de aprobare.

– Du-te. Ai de călărit.

I-am zâmbit curajoasă, apoi i-am urmărit pe bărbați dispărând în grajduri. M-am reîntors către Octavia.

– Dacă îți e pe plac, aș putea să studiez în loc să țes. Sau poate să desenez…

Dar Livia spuse răstit:

– Ai să țeși, la fel ca noi celelalte!

M-am așezat între Octavia și Iulia, iar cea din urmă mi-a șoptit:

– Tu doar fă ce-ți spune.

– De ce să facă asta? întrebă brusc Octavia, și fetele ei își ridicară privirea din războaiele lor, făcând ochii mari.

Vipsania, fiica în vârstă de șapte ani a lui Agrippa, trase brusc aer în piept.

– N-are nici un rost s-o învățăm pe Selene să țeasă, și cu atât mai puțin s-o învățăm să toarcă. Oare când îi vor folosi toate astea?

– Pentru soțul ei, replică furioasă Livia.

– Foarte puțini bărbați preferă tunicile țesute în casă. Și mă îndoiesc că viitorul ei soț se va număra printre ei. Nu văd nici un motiv să n-o lăsăm pe Selene să deseneze.

Livia își scăpă în poală suveica din lemn.

– Poftim? Clădiri caraghioase și urne pictate? Pentru ce?

– Ei bine, dacă totul trebuie să aibă un scop, atunci Vitruvius o poate pregăti să devină arhitect.

Soția lui Octavian se așeză mai în față.

– Crezi că ar pregăti *o fată*?

– De ce nu?

– Fratele tău n-ar îngădui niciodată așa ceva! promise ea.

Dar când Octavian își făcu apariția împreună cu Agrippa și Juba, am observat că Livia tăcuse.

Mi-am scos repede desenele, în timp ce Iulia mă urmărea cu o fascinație mută. Știam că se întreba de ce alesese Octavia să-mi țină partea

astfel. Dar credeam că înțeleg. Eram șansa ei de a o înfuria pe femeia meschină și geloasă pe care fratele ei și-o alesese drept soție.

Când Alexandru a ieșit împreună cu Marcellus și cu Tiberius, n-am îndrăznit să zic nimic, nici măcar atunci când Tiberius s-a lăudat că-l va învăța pe fratele meu să călărească. După plecarea lor, s-a lăsat o tăcere stânjenitoare până la jumătatea după-amiezii. Nimeni n-a vorbit, iar când mi-am ridicat privirea pentru a-i spuse ceva Iuliei, aceasta a scuturat din cap cu hotărâre.

În clipa în care Marcellus și Alexandru apărură, în sfârșit, galopând spre noi, urmați de ceilalți, Iulia se ridică.

– S-au întors!

– Stai jos, îi porunci Livia, și am văzut-o pe Octavia aruncându-i nepoatei sale o privire înțelegătoare.

Alexandru își înfrână calul la marginea porticului. Cu Marcellus alături, avea un aer triumfător. Ei doi descălecară primii.

– Fratele tău e un călăreț de ispravă, anunță Marcellus.

M-am uitat când la Alexandru, când la Tiberius.

– Unde ați fost?

– Pe hipodrom, unde caii se întrec în jurul unor stâlpi. A fost mai grozav decât orice lucru din Alexandria, Selene.

Juba alunecă ușor de pe calul lui.

– Există ceva în Roma care e mai grozav decât în Alexandria?

Octavian zâmbi din pricina umorului lui Juba.

– E un călăreț exemplar, spuse el simplu, îndreptându-se către noi. Mai bun decât Marcellus, și poate chiar la fel de priceput ca Tiberius.

– Da, dar ce știe el despre tacticile de pe câmpul de luptă? întrebă Tiberius. Tu însuți ai spus-o. Cineva care nu l-a citit pe Sallustius n-ar trebui să urce în șa.

– Ei bine, există întotdeauna timp să îndreptăm lucrurile astea, zise Agrippa.

Tiberius râse strident.

– Chiar crezi că va fi un elev la fel de bun ca mine?

Generalul îl cercetă pe fratele meu.

– Nu se știe niciodată.

Juba își puse o mână pe umărul lui Tiberius.

– Vino în Tibru să te răcorești, îi sugeră el. Nu contează cine s-a descurcat mai bine azi.

Dar când a dat să-l conducă pe Tiberius departe de noi, m-am ridicat în picioare.

– Nu te lua după el!

Cei doi se întoarseră.

– N-ar trebui să intri în râu, am spus. Nu știi ce se află acolo.

Prințul izbucni în râs.

– Ce, sunt șerpi de mare care dau târcoale pe sub apă?

– Sigur că nu, am răspuns furioasă. Sunt crocodili.

Juba rânji.

– Îmi pare rău că sunt eu acela care trebuie să-ți spună asta, prințesă, dar în Tibru nu înoată nici un crocodil.

M-am uitat spre Tiberius, care zâmbea arogant.

– Cred că nu le știi chiar pe toate.

Octavian și Agrippa i-au urmat spre malul râului, iar când m-am întors la locul meu, Iulia mi-a sugerat:

– Doar ignoră-l.

– Dar ce s-a întâmplat cu crocodilii? Au fost omorâți cu toții?

– N-au existat niciodată crocodili, răspunse Octavia, lăsându-și jos fusul. Doar pești. Și toți, inofensivi.

M-am întrebat cum ar fi să înoți în râu și, în timp ce ne uitam cum Marcellus și Alexandru se dezbracă până la fâșiile de pânză din jurul șalelor, am întrebat-o pe Octavia:

– O să înotăm și noi?

– Ce? Cu o pânză peste șale? exclamă Livia.

– Și cu una peste sâni, am propus, dar Vipsania începu să chicotească.

– Poate că ți-ar plăcea și să defilezi goală! adăugă Livia.

– Aproape că a făcut-o, observă critic Octavia, amintindu-i de triumf și de rochia din mărgele pe care Livia o alesese pentru mine.

Soția lui Cezar se trase mai în față și mă fixă cu privirea.

– Tatăl meu s-a sinucis din pricina tatălui tău. Iar acum, tatăl tău și-a luat viața din pricina soțului meu. E o lume mică și ciudată, nu-i așa, Selene? Și îmi imaginez că atunci când mama ta a venit la Roma, s-a gândit că e doar o chestiune de timp până când va sta în Senat și se va proclama regină. Dar romanii nu acceptă femei care își vopsesc fețele, se îmbracă în mărgele sau înoată în râuri. Și nu vor accepta o târfuliță din Alexandria, care crede că poate să vină aici și să-i ia locul mamei sale. Știu ce îți dorești. Râse cu amărăciune. Crezi că soțul meu o să te trimită înapoi în Egipt, dar grecii o să-și achite datoriile la calende, înainte să se întâmple una ca asta!

În Roma, calendele erau primele zile ale fiecărei luni, însă grecii nu aveau așa ceva.

Când Livia se lăsă pe spate, Octavia zâmbi.

– Fermecătoare ca întotdeauna, Livia. Și în fiecare după-amiază, o dulce amintire a motivelor pentru care fratele meu te-a ales să-i fii soție.

Am riscat să mă uit la Iulia, însă ochii acesteia erau fixați asupra războiului de lemn din fața ei, și, în următoarea oră, am lucrat tăcute, în timp ce bărbații se distrau la râu. Deși căldura se încețea și devenea insuportabilă chiar și la umbră, nimeni nu se clinti. Octavia își ștergea sudoarea de pe frunte cu un pătrățel de pânză albă. Părul Iuliei se turtise din cauza arșiței. M-am gândit la fratele meu care înainta prin apele reci ale Tibrului și am simțit o furie crescândă. Mama ne dăduse

întotdeauna amândurora aceleași șanse. Dacă lui Alexandru i se permitea să înoate, atunci și mie mi se îngăduia același lucru. Dacă el lua lecții în Palatul Muzelor, îl însoțeam. Nimic nu-mi fusese vreodată interzis doar pentru că eram fată.

Când bărbații se întoarseră, fratele meu avu bunul-simț de a nu se arăta prea încântat. În schimb, mă văzu suferind de căldură și întrebă stânjenit:

– Deci, cum a fost desenatul?

– Fierbinte, am spus scurt în partă. Și înotatul?

– A fost în regulă.

L-am privit mânioasă.

– Pun pariu că a fost mai bine decât să stai aici, cu Gorgona.

– Îmi pare rău. Ezită. Data viitoare n-o să mai merg…

– Nu asta vreau, i-am spus cu arțag.

El se uită la Livia.

– Chiar e un monstru, nu-i așa?

– Îți poți închipui dacă am fi locuit cu ea?

Fratele meu se înfioră.

– Vino! Îmi întinse mâna. Gallia ne duce la Circus Maximus.

– Și va trebui să stăm afară și să privim printre arcade?

Alexandru chicoti.

– Marcellus zice că oricine poate să meargă.

– Bănuiesc că banii femeilor sunt la fel de buni ca ai bărbaților.

Iulia se uita la noi, încercând să ne urmărească discuția, iar când fratele meu se duse înăuntru ca să se schimbe, mă întrebă:

– Câte limbi poți vorbi?

– Patru. Și puțină ebraică.

– Dar cum le-ai învățat?

– Am fost crescută cu ele. Așa cum tu ai fost crescută cu latina.

– Și le-ai studiat la școală?

– Șase zile pe săptămână.

Iulia rămase pe gânduri. Apoi spuse încet:

– Uneori mă întreb cum ar fi fost dacă navele tatălui tău ar fi învins la Actium.

– Probabil că te-ar fi ucis, i-am spus eu sincer.

– Sau poate că aș fi venit în Alexandria și aș fi învățat în Palatul Muzelor, împreună cu voi.

După ce bărbații se întoarseră din vestiare, Octavia o instrui pe Gallia să ne aducă acasă înainte de apusul soarelui.

– Îi vreau în vilă, la timp pentru a se odihni și a face o baie. Și nu-l lăsa pe Marcellus să-și cheltuiască toți denarii până la ultimul, chiar dacă e generos cu gărzile lui.

– Vii? îl întrebă Marcellus pe Tiberius.

– La Circus? Nu, mulțumesc.

– Ce? râse Marcellus. Ai ceva mai bun de făcut?

– Eu și Drusus studiem cu Agrippa.

– Tot pe Sallustius? l-am întrebat.

– L-am terminat pe Sallustius acum doi ani. În prezent învățăm despre cei mai mari generali ai Romei. Fratele meu știe tot trecutul lui Catilina, de la cariera lui alături de Pompei, până la revolta împotriva republicii.

– Și atunci de ce nu învață împreună cu noi în *ludus*? am întrebat.

– Are doar nouă ani. Dar până și el știe că e o pierdere de timp să te uiți cum aleargă caii în cerc.

Când ne-am pornit la drum, Iulia întrebă:

– De ce îl inviți, când e atât de nesuferit?

– Mi-e milă de el, recunoscu Marcellus.

– Ei bine, n-ar trebui să-ți fie, spuse ea. Îi seamănă leit mamei lui.

– Doar pentru că ea îl bruftuluiește.

– Și ce? exclamă fata în timp ce Gallia mergea înaintea noastră. El îi permite!

– Și are de ales?

– Ar putea să tacă.

Marcellus făcu o grimasă.

– Tiberius n-o să tacă niciodată. Ultima lui suflare va fi o nemulțumire.

– Dar Livia cum de-l suportă? întrebă fratele meu. Nu suportă pe nimeni altcineva.

Iulia și Marcellus făcură schimb de priviri încărcate de înțeles.

– Pentru că el e cea mai mare speranță a ei, spuse Marcellus. Vrea să-l vadă pe Tiberius conducând Roma. Chiar dacă el ar prefera să intre în armată și să plece să lupte cu galii.

– Dar *tu* ești moștenitorul lui Octavian! exclamă Alexandru. Nu Tiberius!

– Pentru moment. Dar dacă mi s-ar întâmpla ceva? Dacă aș fi rănit într-o bătălie sau aș cădea de pe cal…

– Marcellus! țipă Iulia.

– Ce?

– Să nu cumva să te audă Iunona[1], îi aminti ea. N-ar trebui să spui astfel de lucruri.

– De ce? râse nepăsător. Crezi că zeilor chiar le pasă ce spun eu?

– Tata zice că da.

– Pentru că asta vrea el să creadă plebeii. Un popor religios e un popor ușor de condus. Așa că, dacă nu se coc grânele sau apeductele se umplu de noroi, ei vor da vina pe Jupiter, nu pe el.

[1] Zeiță a căsătoriei, soția lui Jupiter și fiica lui Saturn. Împreună cu Jupiter și Minerva formează triada capitolină, ocrotitoare a Romei. (n.tr.)

Iulia șovăi.

– S-ar putea să ai dreptate. Tot ce face tata e un spectacol. Și de aceea o să te numească pe tine moștenitorul lui, și nu pe Tiberius. Tu ești dispus să-ți joci rolul.

– Vrei să spui că sunt dispus să-i fiu marionetă.

Când văzu că Iulia dă să protesteze, băiatul zâmbi.

– Nu mă supăr. Dar Alexandru și Selena sunt cei care trebuie să aibă grijă.

Am urmat cursul Tibrului pe lângă Forum Boarium, o piață de vite unde duhoarea era de nesuportat. Iulia scoase din săculețul ei o mică sferă din lemn, și-o lipi de nas și inspiră.

– Uite, îmi spuse.

Am tras aer în piept.

– Ce e asta?

– O minge de chihlimbar. Toate femeile o folosesc.

Am inspirat adânc, apoi mi-am ținut răsuflarea, astfel încât mirosul reavăn al sferei să-mi rămână în nări cât mai mult timp cu putință. Dar, până la urmă, când am fost nevoită să respir din nou, am început să tușesc.

– E groaznic, nu-i așa? întrebă Marcellus. Dacă aș fi Cezar, aș muta Forum Boarium pe celălalt mal al Tibrului.

– Întotdeauna e așa de aglomerat? se plânse Alexandru.

Am trecut pe lângă un taur cu pernuțe din fân legate de coarne, iar Marcellus sări în spate pentru a evita să fie călcat în picioare.

– Întotdeauna. Chiar și în zilele în care nu are loc un triumf.

Când am ajuns la Circus Maximus, Marcellus și Gallia s-au oprit, lăsându-ne să ne uităm în sus la construcția din beton, ornată cu arcade și statui din marmură. Eu mai văzusem arena de pe dealul Palatin, unde Octavian construise o platformă lungă din lemn, putând astfel să privească jocurile din intimitatea vilei sale, dar am înțeles ce realizare cu adevărat grozavă era abia când am ajuns sub trepte.

– Ăsta e pentru albumul tău cu desene, spuse Alexandru.

Auzeam entuziasmul mulțimii din interior, care aclama în timp ce carele își făceau turele. Gallia se luptă cu valul greu de oameni până când ne aduse în fața porților vestice. Un bărbat îmbrăcat în togă ne făcu semn să trecem, strigând un salut pe care nu l-am putut distinge, apoi urcarăm un șir de trepte înguste, spre loja lui Cezar.

– Aveți grijă, ne avertiză Gallia cu glas tare. Aici există în fiecare zi oameni care își rup gâturile.

– De obicei pentru că sunt beți, adăugă Iulia.

– Sau pentru că se grăbesc să ajungă în brațele uneia dintre *lupae*.

Marcellus râse, însă am observat că, de data asta, Gallia nu mai zâmbea.

Când am ajuns în capul scărilor, Circus Maximus dormita sub noi ca un uriaș la soare. Pista se întindea de la pantele dealului Aventin până la cel Palatin, și de jur împrejurul ei, scaunele se înălțau în trei trepte.

De îndată ce ne-am ocupat locurile în loja lui Cezar, un bărbat corpolent își făcu apariția mai jos de noi, cerând pariuri.

– Aici! strigă Marcellus, făcându-i semn agentului de pariuri să se apropie.

Bărbatul urcă treptele gâfâind, în timp ce eu mă întrebam cum putea să aibă o asemenea burtă, când munca lui îi cerea o activitate fizică riguroasă.

– Am șaptezeci și cinci de denari, spuse Marcellus.

Gallia trase aer în piept.

– *Domine!*

– Ce? Sunt și pentru Alexandru, și pentru Selene. Și pentru Iulia, dacă nu are.

Dar Iulia își răsturnă în palmă un pumn de monede din săculețul ei.

– Vreau douăzeci de denari pe Albi, spuse ea, întinzând banii.

– O să participe abia la următoarea cursă, o avertiză agentul de pariuri.

Fata făcu un mic gest de nepăsare cu mâna.

– Nu contează.

– Și pentru tine? Bărbatul se uită la Marcellus. Ce să fie?

Băiatul se întoarse spre noi.

– Fiecare echipă are câte trei care în fiecare cursă, și există patru echipe diferite. Roșii, Albii, Albaștrii și Verzii.

– Care sunt favoriții tăi? întrebă Alexandru cu băgare de seamă, în vreme ce stătea cu ochii pe cai.

– Albii.

– Sunt mai buni?

Marcellus se încruntă.

– Cine știe? Eu mereu pariez pe Albi.

– Dar n-ar trebui să pariezi pe vizitiii cei mai capabili? Sau pe caii care au câștigat în cursele trecute?

– Cine se gândește la lucrurile astea? exclamă Marcellus.

– Tu ar trebui să te gândești, dacă vrei să câștigi! Uită-te la concurentul în roșu, spuse fratele meu. E singurul rămas din echipa lui, pentru că e ușor. Calul lui nu trebuie să tragă o povară atât de mare, așa că și carul merge mai repede.

Marcellus și Iulia se holbară la el.

– Așadar, îi preferi pe Roșii? întrebă șovăitor băiatul.

– Nu știu. Trebuie să urmăresc cursele timp de câteva zile ca să văd.

– Ei bine, n-ai câteva zile, spuse acru agentul de pariuri. Mai am și alți clienți, așa că faceți pariurile.

– Roșii, atunci, zise hotărât Alexandru.

Când Marcellus se întoarse spre mine, i-am spus:

– Fratele meu nu și-ar pierde vremea desenând un portic, așa că nici eu nu-mi irosesc timpul pretinzând că mă pricep la cai. Orice spune el.

– Douăzeci și cinci pe Albi și cincizeci pe Roșii.

Marcellus îi întinse bărbatului o pungă plină cu monede, moment în care am văzut-o pe Gallia înfiorându-se din pricina sumei. Probabil că era un procent zdravăn din ceea ce i-ar fi trebuit ei pentru a-și cumpăra libertatea, dacă Octavia i-ar fi permis asta, și jumătate din ceea ce *magister* Verrius câștiga într-un an de lucru ca profesor în *ludus*. Dar femeia nu spuse nimic, iar Marcellus continuă:

– Vin aici zilnic, spuse el vesel, iar Gallia e îndeajuns de bună încât să mă suporte.

Aceasta afișă un zâmbet ostenit, însă chiar și când era încălzită și plictisită, tot părea frumoasă.

– Va trebui să-i cerem mamei să se ducă la Templul lui Saturn și să retragă câteva pungi cu denari pentru voi doi.

– Pe urmă o să plecăm la cumpărături, îmi promise Iulia. O să te duc prin piețe și o să alegem ceva ce putem purta la teatru. Când tata e aici, mergem o dată pe lună.

Trompetele răsunară în Circus, iar Iuliei îi fu distrasă atenția.

– Roșii sunt în față, exact așa cum a spus Alexandru!

Se ridică și, în timp ce ea împreună cu Marcellus le strigau Albilor să se grăbească, eu mi-am scos albumul cu desene. Iulia se uită peste umăr la mine.

– Doar n-ai de gând să desenezi acum! exclamă ea.

– De ce nu? Nu există nimic asemănător în Alexandria.

– Nici un stadion? strigă ea peste uralele mulțimii.

Vizitiii făceau ultimul ocol de pistă.

– Sigur că da, dar nu atât de mare.

Când Roșii câștigară, Marcellus se așeză și îl bătu pe Alexandru pe spate.

– Te pricepi la cai, nu-i așa? Dar chiar crezi că o să câștige încă o dată?

– Dacă Roșii o să aibă conducători de care la fel de buni, nu văd de ce nu.

Dedesubt, pista era curățată, iar trupul unui conducător de car ce căzuse sub copitele cailor unui adversar era târât deoparte. Un grup de muzicieni își făcu apariția pentru a distra mulțimile câtă vreme pista era netezită, iar sclavii se cățărară spre noi pentru a trage o apărătoare de soare peste secțiunea vestică a arenei, acolo unde își aveau locurile cei bogați.

Iulia mă privea în timp ce îmi începeam schița desenând lunga *spina* din centrul pistei. Spre deosebire de stadionul din Alexandria, unde *spina* era o simplă barieră din piatră, arena de aici avea două bazine dreptunghiulare pline cu apă. În fiecare din ele se aflau câte șapte delfini din bronz, din gurile cărora țâșnea apă, și la fiecare tur complet, un oficial răsucea câte un delfin în direcția opusă. Iar pentru cei care nu aveau ochii suficient de buni încât să vadă dacă delfinii stăteau cu fața

spre nord ori spre sud, existau șapte ouă din bronz, și un oficial dădea jos câte unul pentru fiecare tur de pistă.

– Alea au fost clădite de Agrippa, îmi explică Iulia.

– Cât de multe lucruri a construit el? am întrebat-o. Pare să se fi ocupat de jumătate din Roma.

Fata începu să râdă.

– Asta pentru că e cel mai mare constructor al tatălui meu.

– Și le face el însuși?

– El doar vine cu ideile și cu denarii. Presupun că arhitectul Vitruvius e cel care face desenele. L-ai văzut? mă întrebă. Știi, e amantul Octaviei.

– L-am văzut în vilă. De cât timp trăiesc împreună?

– De când tatăl vostru a anunțat că o să divorțeze de ea. Pe atunci, deja era singură de câțiva ani.

– Crezi că l-a iubit?

Iulia mă privi pieziș.

– Pe tatăl vostru? Bineînțeles! De ce crezi că a strâns toate acele legiuni pentru campaniile lui în est?

Răspunsul mi-a fost întrerupt de bruștele manifestări zgomotoase ale oamenilor de sub noi. Mii de spectatori se ridicaseră în picioare, uitându-se spre noi și arătând deasupra noastră.

– Vulturul Roșu! strigă cineva de alături, iar când mi-am ridicat privirea, am văzut că pe uriașa copertină aurie pe care sclavii o fixaseră deasupra capătului vestic al arenei fusese pictată o pasăre. Avea aripile desfăcute, și doi copii se luptau să se elibereze din ghearele ei întinse. N-a trebuit să văd peruci egiptene ori diademe albe pentru a ști pe cine reprezentau.

– Sunteți voi, șopti Iulia cuprinsă de groază.

Gallia se ridică imediat în picioare.

– Plecați! ne strigă ea, moment în care ne-am pus în mișcare.

– Cum rămâne cu pariurile noastre? țipă Marcellus.

Femeia se răsuci.

– Cezar urmărește cursele astea chiar acum, și ce crezi că a văzut de pe colina Palatină?

– Dar cum au reușit? se minună Marcellus, ridicând privirea spre vulturul roșu. Era frumos pictat, și fusese complet ascuns privirii până la întinderea copertinei.

Alexandru clătină din cap.

– Cineva trebuie să fi venit în timpul nopții.

Iulia mă ținu de braț în timp ce coboram în plin haos. Bărbații și femeile care aveau cele mai bune locuri în Circus se năpusteau spre porți, înainte să poată fi acuzați că sunt martori ai trădării. Sclavii însă începură să scandeze: „Vulturul Roșu“, cuvinte ce puteau fi auzite peste

cornurile muzicienilor, iar cei care voiau ca întrecerile să continue se apucară să arunce cu mâncare în copertină.

– Grăbiți-vă! exclamă Gallia. Înainte să înceapă o răzmeriță și să nu mai putem ieși!

Se împinse în față prin toată nebunia, și așa ne-am croit drum în jos pe scări, până în stradă. În timp ce ne apropiam de porți, am simțit mâna cuiva pe sacul de lângă mine, iar când m-am întors, băiețelul care voia să mă fure și-a ridicat mâinile într-un gest inocent de protest.

– Fă-o încă o dată și o să bag cuțitul în tine, i-am promis.

El se uită chiorâș la mine, moment în care m-am întrebat dacă știa că n-aș fi făcut nimic.

Pe stradă puteam respira în sfârșit, însă Gallia nu se opri. Cu toate că ar fi fost lipsit de demnitate să fugim, aproape că am făcut asta tot drumul înapoi spre dealul Palatin.

– Uite! ne arătă Marcellus.

O grămadă de oameni se strânseseră în jurul ușilor Templului lui Jupiter, dar se dădură la o parte când îl recunoscură pe fiul Octaviei.

– Încă un *actum* de la Vulturul Roșu!

Iulia se împinse în față, în ciuda obiecțiilor Galliei, și ne citi documentul cu voce tare.

– Se plânge de triumfuri, spuse ea, parcurgând iute papirusul. Și uitați-vă la asta! A eliberat o sută cincizeci de sclavi veniți din Grecia.

Fuseseră afișate trei pagini cu același conținut, iar mulțimea le privea în tăcere.

– De asemenea, a cumpărat libertatea a douăzeci de copii, pe care i-a dus înapoi la părinții lor, în Galia.

Iulia a citit o scurtă listă de nume, și m-am întrebat dacă era cu putință ca următorii pe lista celor ajutați să fim eu și Alexandru. Vulturul Roșu își riscase viața pentru a ne picta chipurile deasupra arenei, iar mesajul lui fusese clar. Soarta noastră avea să fie aceeași ca a oricărui sclav ce putea fi ucis după bunul plac al stăpânului său. Dacă știa că Octavian plănuia să ne omoare, cu siguranță avea să ne ajute să fugim din Roma. Dar urma să ne coste.

– Trebuie să fie bogat, am observat eu.

– Trebuie să fie curajos, oftă Iulia.

Un preot ieși din templu pentru a vedea ce se petrece și începu să strige furios:

– Plecați de aici, sau Cezar o să audă despre asta!

Rupse cele trei foi de papirus de pe ușile templului său și le azvârli pe jos.

Capitolul 7

Numai un mic grup se adunase în tricliniul lui Octavian pentru masa de seară. Juba și Agrippa erau prezenți amândoi, la fel și Mecenas, care se afla acolo împreună cu atrăgătoarea lui soție, Terenția, însă nimeni nu părea deosebit de bine-dispus. Cu toate că stăteam la o masă separată, Marcellus și Iulia vorbeau încet, temându-se că vocile lor i-ar putea stârni mânia lui Octavian.

– Nu știu de ce toată lumea șușotește, spuse brusc Tiberius. Nu e ca și cum grupul ăsta de rebeli n-ar mai fi făcut asemenea isprăvi până acum. Așa, și a pictat o tendă.

– În aceeași zi în care avea loc triumful lui Cezar, șopti Marcellus. Și în condițiile în care mai urmează încă una.

– Și ce? întrebă arogant Tiberius. Mâine, Octavian va arunca monede în Circus, oamenii se vor bate pentru ele ca niște animale și totul va fi dat uitării.

Ne-am uitat la Octavian, care scria furios pe un sul de hârtie. Claponii fierți din fața lui zăceau neluați în seamă, iar el părea să mănânce doar dintr-o simplă salată de flori de rozmarin.

– Ce credeți că scrie? am întrebat agitată.

– Propriile memorii.

Am crezut că Tiberius e sarcastic, însă Marcellus dădu din cap în semn de încuviințare.

– Notează totul.

– De ce? am întrebat.

– Crede că, într-o bună zi, moștenitorul lui îi va citi cugetările și va deveni un conducător mai bun.

Tiberius pufni disprețuitor.

– Dacă ar ști el…

– Ce încerci să spui? îl întrebă Marcellus.

Tiberius zâmbi.

– Cred că știi.

Fiul Octaviei se ridică de pe canapeaua lui, și am fost convinsă că urma să se lase cu scântei, însă un băiețel dădu buzna în tricliniu

și toată lumea se întoarse. Cu mâini tremurătoare, copilul arătă un sul de hârtie, iar Livia îl întrebă:

– Ce e?

Sclavul întinse misiva.

– Niște constructori l-au găsit în timp ce lucrau la Templul lui Apollo, *domina*. Îi e adresat lui Cezar și poartă pecetea…

Livia înșfăcă hârtia înainte ca băiatul să poată termina.

– Încă unul! țipă ea. Încă un *actum*!

I-l dădu lui Octavian, care începu să se înroșească la față pe măsură ce îl citea. Se uită către sclavul care tremura din cap până-n picioare.

– Deci, spune-mi, începu el cu un calm înspăimântător, au existat martori la această faptă?

– Nu, scânci băiatul. Când au sosit muncitorii în după-amiaza asta, era deja bătut în cuie pe ușa templului.

Octavian își puse jos tocul din trestie, iar în cameră se lăsă liniștea.

– Pleacă, zise el, și băiatul fugi din încăpere cât îl țineau picioarele. Cezar se întoarse către Agrippa. Cineva din grupul acesta are acces pe dealul Palatin și persoana lui n-a trezit suspiciuni când s-a apropiat de Templul lui Apollo. Se ridică încet. Așadar, ce vom face în privința asta, Agrippa?

Îi întinse sulul generalului său, care își aruncă ochii asupra conținutului.

– Vrea ca toți sclavii din Roma să fie eliberați.

– Asta s-a stabilit deja! strigă Octavian.

– Dar trebuie să fie un senator.

Agrippa citi cu voce tare din document:

Dacă sunteți atât de îngrijorați că se va schimba cultura romană, atunci încetați să mai trăiți pe spinările sclavilor voștri și începeți să munciți pentru voi înșivă. Sau poate preferați să vă uitați în continuare cum intră convoaie cu câte o mie de gali. Poate că ați prefera să-i treceți cu vederea pe negustorii de sclavi și pe frumoasele lor grecoaice. În cazul acesta, veți avea curând o Romă în care nimeni nu mai e roman. Îi puteți sili să vorbească latină, să poarte tunici și sandale, dar sângele roman va dispărea.

– Numai cineva din Senat mi-a putut auzi discursul.

Însă Juba se încruntă.

– Senatorii mai vorbesc. Ar putea să fie oricine.

– Și atunci de ce nu facem ceva? întrebă Livia.

– Și ce ar trebui să facem?

Juba ridică din sprâncene.

– Să stăm lângă ușa fiecărui templu din Roma?

– Dacă de asta e nevoie, da! țipă ea. Treaba ta e să…

– Destul! strigă Octavian, și Livia tăcu numaidecât. Am auzit îndeajuns de multe lucruri legate de subiectul ăsta.

Dar în ușă apăru un soldat, iar gâtul lui Octavian se înroși.

– Ce e?

Soldatul șovăi, apoi străbătu tricliniul.

– Au… au venit vești, Cezar. În Forum Boarium a fost descoperit un depozit de arme. Credem că aparțin unui grup de sclavi evadați.

Agrippa sări imediat în picioare.

– Ce fel de arme?

– Sulițe, săbii, pumnale, lănci, arcuri, săgeți. Plus coifuri, armuri și scuturi. Majoritatea noi.

Octavian se uită la Juba, apoi la Agrippa.

– Pun la cale o răzmeriță.

Se ridică atât de repede, încât apa i se vărsă pe masă.

– Vreau ca tuturor sclavilor să li se interzică cumpărarea de arme oriunde în Roma!

– Dar de unde să știe negustorii…?

– Cei care cumpără să facă dovada cetățeniei! răcni Octavian.

Soldatul dădu repede din cap.

– Dar, dacă îmi e îngăduit să pun o întrebare, Cezar, de unde provine aurul pentru aceste arme? Cele mai multe dintre ele au fost făurite recent. Dacă reușim să descoperim sursa…

– O caravană venită din Iudeea, ce se îndrepta spre Templul lui Saturn, a fost atacată, zise Agrippa. Aurul trebuie să fi fost folosit pentru cumpărarea de arme.

Octavian își puse o mână pe frunte și își masă tâmplele cu degetul mare și arătătorul. În tricliniu se așternu liniștea. Până și Livia își ținea gura.

– Ești liber.

Soldatul nu avu nevoie să i se spună de două ori. Dispăru iute, asemenea băiatului care adusese *actum*-ul. Octavian se întoarse către Juba.

– Du-ne la vila ta. Vreau să văd noile statui. Masa asta a luat sfârșit, anunță el.

Prințul se ridică de pe canapeaua lui și toți săriră în picioare, lăsându-și mâncarea, indiferent dacă terminaseră sau nu. L-am urmat prin tricliniu, și, odată ajunși afară, Juba ne-a condus pe deal, spre o vilă așezată într-o pădurice de stejari seculari. Obloanele casei lui erau vopsite în verde, iar ușile duble erau împodobite cu ținte din bronz.

– Juba trebuie să fie extrem de bogat, am șoptit eu.

Iulia dădu din cap în semn de încuviințare.

– Și-a câștigat singur averea.

– Din scris?

– Și antichități, adăugă Marcellus. Mama îl plătește să găsească statui autentice din Grecia, și probabil că are și alți clienți.

Juba ne deschise ușile, și am văzut că în interior podeaua era acoperită cu *opus signium*[1], făcut din mici fragmente de faianță și amfore, încastrate cu migală în lut. Pereți despărțitori din răchită delimitau unele dintre camere și, în timp ce străbăteam locuința, am observat că toate canapelele erau sculptate în tot felul de forme fantastice: grifoni și șerpi de mare, gorgone și sirene. Aceasta era casa unui om care călătorise mult.

– Aia e Nike a Greciei? întrebă Tiberius când trecurăm prin atrium.

Juba zâmbi.

– De la însuși sculptorul Fidias.

Octavian se opri în dreptul mai multor nișe pentru a admira statuile găsite de Juba. De fiecare dată își trecea degetele peste marmură, mângâind o mână, un braț, curbura unui umăr. Când am ajuns în bibliotecă, sclavii s-au grăbit să aprindă toate lămpile cu ulei așezate într-un candelabru înalt, iar făcliile blânde au învăluit într-o lumină caldă, aurie, aproape o sută de statui.

– Magnific! murmură Octavia.

– De unde le ia pe toate? îl întrebă fratele meu pe Marcellus.

– Călătoresc prin toată Roma în căutare de vânzători, răspunse Juba, care auzise întrebarea lui Alexandru. Iar dacă nu găsesc statuia potrivită, merg în Grecia.

Fiecare dintre opere era numerotată, și toate aveau la bază plăcuțe din bronz, pe care stăteau scrise numele lor și locurile în care fuseseră găsite. Octavian își făcu de lucru în celălalt capăt al camerei, arătându-le Liviei și Octaviei preferatele lui.

– Uitați-vă la asta! exclamă Iulia, arătând spre o imagine a zeiței Afrodita.

– Seamănă cu tine, spuse Marcellus.

Era adevărat. Sculptorul alesese un model cu păr negru, bogat, și cu ochi la fel de întunecați și de blânzi ca amurgul. Toate statuile erau pictate, însă pe unele dintre ele vopseaua se ștersese după ani întregi de neglijență, scoțând acum la iveală o marmură albă imaculată.

– Hai să găsim una care seamănă cu tine, spuse Iulia nerăbdătoare, luându-l de braț.

Trecură pe lângă șase statui înainte ca Iulia să se decidă că Marcellus semăna cu Apollo.

– Ar trebui să venim aici mai des, exclamă fata. Îmi plac statuile grecești.

– Sigur că-ți plac, zise Tiberius pe un ton răutăcios. Sunt reflecția vanității tale.

---

[1] Material de construcție specific Romei antice. Era alcătuit din bucățele de gresie, amestecate cu mortar și apoi tasate. (n.tr.)

– Ei bine, poate că ar trebui să alegem una care arată ca tine. Ce zici de asta?

Arătă către o reprezentare hidoasă a unei gorgone, iar Marcellus izbucni în râs.

– Cred că ești prea generoasă, spuse el.

Am chicotit, iar Tiberius mi-a aruncat o privire ucigătoare.

– Te cobori la nivelul lor.

În cealaltă parte a bibliotecii, Octavian se uita la o statuie a lui Jupiter. Simbolul zeului era un vultur, iar mândra pasăre stătea cocoțată pe umărul lui din marmură. Cezar își trecu degetul peste ciocul vulturului.

– O să-l găsim, l-am auzit pe Juba promițând cu glas ferm.

Octavian se uită în ochii negri ai păsării.

– Știu. Iar când o să-l găsim, o să-l crucificăm.

*

După ce ne-am întors în vila Octaviei, eu și Alexandru ne-am lipit urechile de peretele camerei noastre, pentru a o asculta pe sora lui Cezar cum își lua la întrebări fiul.

– Vreau să știu unde ai fost în după-amiaza asta, când toți ceilalți din vila asta dormeau!

– Am fost la plimbare, se jură Marcellus. În josul dealului, adăugă el, pe lângă Templul lui Apollo.

– Exact unde a fost găsit biletul Vulturului Roșu.

– Mamă, o imploră el, n-am făcut decât să mă plimb.

– Fără escortă? Fără să spui nimănui? îl înfruntă ea. Preotul templului spune că sigur a văzut un bărbat blond prinzând *actum*-ul în cuie. Câți bărbați de pe dealul ăsta au un asemenea păr deschis la culoare?

– Fratele tău! strigă el. Și aproape toți sclavii!

– Dar ei au acces la un templu de lângă vila lui Cezar?

– Poate că s-au furișat înăuntru și i-au lăsat mesajul. Sau poate că e chiar unul dintre lucrători. Mamă, protestă el, doar nu crezi cu adevărat că…?

– De ce nu? Te văd în preajma Galliei. E frumoasă. Poate că îți pare rău pentru ea.

– Sigur că îmi pare rău. Dar să-mi trădez unchiul?

În camera alăturată se lăsă tăcerea, dar când am dat să vorbesc, Alexandru a scuturat din cap. Replica Octaviei fu rostită blând.

– Ești idealist și nesăbuit, dar sper că nu într-atât de nesăbuit, Marcellus.

– Îți jur, mamă, nu eu sunt Vulturul Roșu. Uită-te la scrisul lui!

– Gallia știe să scrie. Poate că afișezi vorbele *ei*.

– Riscând totul? Știi ce ar face Octavian…?

– Știu exact ce ar face, chiar dacă ar descoperi că tu ești vinovatul. Și n-ar arăta pic de milă.

– N-am nevoie de mila lui. Nu știu nimic despre povestea asta. N-am făcut decât să mă plimb.

– Atunci, asta ți-a fost ultima plimbare de unul singur, spuse ea pe un ton sumbru.

Am auzit ușa deschizându-se și ne-am îndepărtat în grabă de perete.

M-am uitat la Alexandru.

– Chiar crezi că ar putea fi Marcellus?

– L-ai auzit. De ce și-ar risca poziția de moștenitor al lui Cezar? Ar putea la fel de ușor să aștepte să devină Cezar, și apoi să schimbe legile, dacă asta ar vrea.

M-am sprijinit de spătarul canapelei mele și mi-am ridicat genunchii.

– Atunci Gallia?

– E posibil. Are toate motivele, iar dacă Octavia o bănuiește deja…

*

În dimineața următoare, m-am uitat la Gallia cum întindea cu grijă o tunică curată pe canapeaua mea și m-am întrebat dacă aceleași mâini delicate erau răspunzătoare pentru făurirea documentelor ce îndemnau la rebeliune. Am observat că și fratele meu o urmărea, căci se mișca mai încet ca de obicei cu toga și sandalele lui.

– Ce-i asta? întrebă frustrată Gallia. Trebuie să vă îmbrac eu însămi pe amândoi? *Domina*, arhitectul te așteaptă!

– Suntem Selene și Alexandru. Nu *domini*.

Când mi-am împins spre spate diadema de pe frunte, ea a venit să mi-o potrivească grijulie printre bucle.

– Vă mulțumesc! spuse încet.

– Ești o prințesă, la fel ca mine, am răspuns.

– Nu mai sunt.

Își strânse buzele.

Aș fi contrazis-o, însă Octavia își făcu apariția în pragul ușii și mă așteptă, cu mâinile în șolduri, în timp ce îmi luam caietul cu schițe.

– Vin, am asigurat-o, și am urmat-o în atrium. Crezi că Vitruvius o să fie de acord să mă instruiască?

– Nu știu, răspunse ea sincer. E un om foarte ocupat, care nu și-a luat nici măcar un singur ucenic. Dar putem încerca.

Mă conduse în bibliotecă, unde suluri de hârtie etichetate cu grijă se înălțau până în tavan, pe rafturi din lemn de cedru lustruit. Arhitectul Vitruvius deja ne aștepta, așezat la o masă, cu mâinile împreunate în fața lui, contemplând desenul pe care i-l dădusem lui Octavian. Când ne auzi apropiindu-ne, bărbia îi tresări, iar privirea i se fixă asupra caietului meu cu schițe.

– Așadar, tu ești Selene, spuse bărbatul, uitându-se la mine cu ochii lui negri și ageri. Am auzit că îți place să desenezi.

Avea un ton mirat.

– Doar uită-te la ce a făcut deja, zise Octavia. Are talent. Până și fratele meu crede asta.

L-am cercetat pe Vitruvius, cu fața lui subțire și cu maxilarul osos, și m-am întrebat la ce se gândea.

– Lasă-mă să-ți văd schițele, spuse el, în cele din urmă.

I-am dat caietul meu, iar bărbatul l-a răsfoit în tăcere. A studiat fiecare pagină cu o privire critică, oprindu-se cel mai mult asupra desenului ce reprezenta mausoleul mamei mele. Încet, l-a ridicat în lumină, apoi l-a lăsat din nou jos, ca să-mi poată pune întrebări.

– E în Alexandria?

– Da. Lângă Templul lui Isis și Serapis.

El dădu din cap.

– Știe să deseneze, zise îngândurat. La fel ca mulți alții. Ce vrei să fac eu, mai exact?

– S-o instruiești, răspunse Octavia.

– În ce?

– În domeniul arhitecturii.

– *O fată?* Am crezut că o să izbucnească în râs, însă bărbatul se uită la chipul meu și mă întrebă cu seriozitate: Ce treabă are ea cu arhitectura?

– Aceeași treabă pe care a avut-o mama mea cu opt limbi străine, am răspuns cu îndrăzneală. Ea i-a condus pe cei mai buni diplomați ai lumii, dar a refuzat să lase în seama altuia ceva ce putea face ea însăși.

– Și tu ce speri să faci mai bine?

Vitruvius ridică din sprâncene.

– Să construiesc.

El se lăsă pe spate.

– Unde?

M-am uitat spre Octavia, care dădu din cap încurajator.

– În Teba. Era visul mamei mele, am explicat eu. Știu ce planuri avea, am spus repede. Tot orașul a fost distrus de Ptolemeu al IX-lea. Dar dacă fratele meu s-ar întoarce vreodată în Egipt, aș putea să merg cu el și să clădesc o nouă Teba.

Vitruvius se uită la Octavia.

– Știi că Cezar nu va îngădui niciodată așa ceva.

– S-ar putea răzgândi.

Însă arhitectul scutură din cap.

– O s-o mărite și, dacă are noroc, Livia n-o să aibă un cuvânt de spus în chestiunea asta.

– Vrei să spui că Livia ar putea decide…?

– E soția fratelui meu, mă întrerupse Octavia. Orice e posibil. Tocmai de aceea trebuie s-o pregătești, Vitruvius. Arată-i fratelui meu că poate fi și utilă, nu numai să devină soția vreunui senator bătrân. O poți face ucenica ta.

Vitruvius râse.

– De ce nu? exclamă femeia. Când Octavian ți-a arătat desenul ei care înfățișa Alexandria, ai spus că e inspirat.

– Adevărat. Are un dar. Însă ce știe ea despre arhitectură?

– Mă poți învăța, am spus. Deja știu toate felurile de unelte folosite în construcții și toate stilurile arhitecturale, de la Egipt până în Grecia.

Vitruvius clătină din cap.

– Șantierele nu sunt locuri potrivite pentru o prințesă.

– Atunci, ia-mă cu tine dimineața, când mergi să-ți faci inspecțiile.

– Fiul tău nu e interesat de arhitectură, îi atrase atenția Octavia.

Obrajii lui Vitruvius se înroșiră.

– Da, spuse el cu amărăciune. Vrea să fie amant și poet!

– Atunci, împărtășește-mi mie cunoștințele tale.

Bărbatul se trase mai în față pe scaunul lui, iar Octavia insistă:

– Fratele meu vrea un mausoleu ca al reginei Cleopatra. Selene probabil că l-a desenat de zeci de ori. Măcar dă-i o șansă să te ajute în privința asta.

Vitruvius mă privi în tăcere. În cele din urmă, spuse:

– Mâine în zori. Ne întâlnim în biblioteca asta.

Am bătut din palme.

– Vom începe cu mausoleul lui Cezar și, dacă sunt mulțumit de progresele tale, s-ar putea să te învăț să construiești.

– Mulțumesc. Mulțumesc!

Octavia zâmbi.

– Du-te. Sau ai să întârzii la *ludus*.

I-am întâlnit pe Alexandru și pe Marcellus în portic și le-am povestit cele întâmplate. Iar când Iulia și Tiberius ni se alăturară pe drum, fiul Octaviei spuse cu mândrie:

– Ați auzit? Vitruvius vrea s-o pregătească pe Selene să fie arhitect.

– Oh, nu sunt sigură că *vrea*, l-am corectat repede. A fost ideea Octaviei. Ea a insistat pe lângă el.

Iulia mă privi lung.

– De ce ar face un asemenea lucru pentru tine?

– Ca să-mi dea ceva de făcut, am răspuns jenată.

– E mai mult decât atât, protestă Marcellus. Te place.

Am văzut-o pe Iulia îndreptându-și spatele.

– La urma urmei, ești sora vitregă a fiicelor ei.

Dar mi se părea ciudat să le consider pe Antonia, în vârstă de zece ani, și pe Tonia, în vârstă de șapte ani, rudele mele.

– Nu prea seamănă cu noi, nu-i așa? întrebă Alexandru.

O urmam pe Gallia pe străzile aglomerate, către piața publică. Era ultima zi a triumfului lui Octavian.

– Nu, sunt tăcute, reflectă Marcellus.

– Și darnice, adăugă Tiberius.

– Eu sunt darnic, protestă Marcellus. Dăruiesc în Circus tot timpul.

Fratele meu începu să râdă.

– Și agenții de pariuri îți sunt recunoscători pentru asta. Mergem și azi?

– Sigur că da.

– Mama ta a pus-o pe Gallia să-mi dea câțiva denari.

Alexandru lovi ușor un săculeț de piele pe care îl avea prins la șold.

– Nu mi-ai spus asta! am exclamat.

El mă privi sfios.

– Pentru că erai cu Vitruvius.

– Și chiar vrea să te învețe? mă întrebă Iulia bănuitoare.

– Tatăl tău își dorește un mausoleu egiptean. Octavia l-a convins pe arhitect că i-aș putea fi de ajutor.

Iulia tăcu pentru câteva clipe, și m-am întrebat dacă era invidioasă.

– Am auzit că Alexandria e frumoasă, spuse ea, în cele din urmă.

– E cel mai grozav oraș din lume.

– Mai măreț decât Roma?

Am stat pe gânduri.

– A fost clădit de-a lungul a trei sute de ani, am zis eu cu grijă. Numai construcții din marmură, înălțate deasupra mării.

– Și mama ta? Chiar era atât de frumoasă pe cât se spune?

Am clipit rapid, ca să nu izbucnesc în plâns în timp ce ne apropiam de *ludus*.

– Nu era o frumusețe clasică, am explicat. Era vorba despre mintea ei.

Iulia se încruntă. Nu pricepea că o minte putea fi frumoasă.

– Și despre vocea ei. Atrăgea bărbați de prin toate colțurile lumii.

– La fel ca sirenele, șopti fata. I-am văzut imaginea în Templul lui Venus și m-am întrebat dacă, într-adevăr, așa arăta.

Eu și Alexandru ne-am oprit din mers.

– Ce imagine? întrebă fratele meu.

– Statuia ei din Forumul lui Iulius Cezar.

– Și mai e acolo?

Iulia îl privi cu un aer nedumerit.

– Sigur că da. Unde altundeva să fie?

– Dar tatăl tău n-a dat-o jos? am întrebat.

– Statuia unei regine?

Iulia era șocată.

– Pentru că a fost iubită de Iulius?

M-am uitat la fratele meu.

– Așadar, toată furia lui Octavian la adresa ei a fost o minciună, am spus în parte. Doar o piesă de teatru, astfel încât Roma să se ridice împotriva mamei.

Alexandru se întoarse către Iulia.

– Crezi că o putem vedea?

– Nu văd de ce nu. Putem merge după antrenamentele de pe Campus.

În dimineața aceea am studiat *Odiseea* lui Homer, recitând pasaje despre călătoriile lui Odiseu pe marea întunecată ca vinul, păzită de Atena cea cu ochi cenușii. După ce am terminat, Gallia ne-a dus înapoi pe Campus Martius, înaintând agilă prin mulțimea agitată, care aștepta ultima paradă a victoriei. Sub porticul de marmură din fața grajdurilor, Juba și Agrippa stăteau lângă Octavian, care îi arăta surorii lui planurile pentru o serie de clădiri. Eu am ocupat un scaun lângă Antonia, iar Livia n-a mai spus nimic când am întins mâna să-mi iau desenele.

– Astea sunt planurile pentru apeductul din Napoli, spunea Octavian, iar astea sunt cele pentru Forum.

Octavia zâmbi.

– Și ți-a dat Vitruvius planurile pentru construcțiile mele? întrebă ea.

Fratele ei desfăcu un sul de hârtie pe care îl avea alături.

– Restaurarea Porticului Metelli, spuse el încântat, care de acum înainte va fi cunoscut drept Porticul Octaviei, cu trei sute de coloane noi și două temple în interior.

– Vreau ca înăuntru să existe și o bibliotecă publică.

Octavian notă.

– Bine. Foarte bine, adăugă el. Plebeilor o să le placă o bibliotecă. Ce altceva?

– Poate o *schola*[1].

Livia se îmbujoră și lăsă jos pânza pe care o țesea.

– Mă gândesc dacă nu ar trebui să clădesc și eu un portic, spuse ea. Ce părere ai?

– Ar fi un gest măreț, remarcă Agrippa, însă aprobarea lui Octavian era cea pe care o aștepta Livia.

– Asta ar însemna să-mi finanțez propria clădire? îl întrebă Livia.

Octavian o privi pe sub borurile pălăriei.

– Roma ți-ar fi recunoscătoare pentru generozitatea ta. Dar ai avea destul timp…?

– Desigur, răspunse ea repede. Pentru Roma există întotdeauna timp.

Cezar o privi cu drag.

– Sunt norocos să am asemenea femei în jurul meu, spuse el încet, iar Iulia se uită spre mine și își dădu ochii peste cap. O să fac însemnările, iar Vitruvius o să angajeze lucrătorii luna viitoare.

Se ridică, și toți cei care urmau să călărească se grăbiră să meargă după el în grajduri.

După plecarea lui, Livia zâmbi.

– O pereche de porticuri, îi spuse ea Octaviei.

– Câtă generozitate din partea ta!

Soția lui Octavian ridică din sprâncene.

---

[1] Școală de muzică aparținând unei mănăstiri sau biserici. (n.tr.)

– Banii trebuie să se ducă undeva. În Galia, fratele tău mi-a dăruit mine de cupru. Iar în Iudeea, domenii întregi cu păduri de palmieri. Și știi ce îmi dă în Egipt?

– Un templu?

Livia își miji ochii.

– De ce-aș vrea așa ceva? Nu se pot scoate bani dintr-un templu.

– Bineînțeles. Octavia zâmbi. Totul se rezumă la bani.

Livia râse.

– Oh, am observat ce muncă de caritate faci tu în Subura. Crezi că nu ești plătită pentru ea cu zâmbete, respect și femei care lustruiesc podelele ca să-ți sărute picioarele?

– Nimeni nu i-a sărutat vreodată picioarele mamei mele! exclamă Antonia, și toată lumea o privi uluită.

Până și Vipsania, care chicotea mai mereu, își acoperi gura cu mâna.

– Tot o plată e, zise Livia pe un ton glacial. Doar că mie îmi place ca plata mea să valoreze ceva.

– Ești o femeie grosolană.

– O femeie grosolană care are plantații de papirus. Zeci de plantații. Rânji. Iar în Orient nu există nimic măcar pe jumătate la fel de profitabil ca papirusul. Octavian mă lasă să-mi aleg câmpurile. Poate că Selene mă va ajuta să le selectez pe cele mai valoroase.

– Destul! Octavia se ridică și, pentru o clipă, m-am întrebat dacă urma s-o lovească. Gallia, poți să le duci pe Iulia și pe Selene la cumpărături. Să vă întoarceți aici înainte de terminarea antrenamentelor.

Iulia sări în picioare, uimită de marele ei noroc.

– Poți s-o iei pe Selene, zise Livia, dar Iulia nu merge.

– Iulia e nepoata mea, spuse Octavia. Nu-ți e rudă de sânge, iar dacă eu spun că poate să meargă la cumpărături, atunci la cumpărături o să meargă. Iar dacă ai să-i faci viața grea din pricina asta, sau am să aud că ai pedepsit-o pentru că m-a ascultat, atunci povestea o să ajungă la urechile fratelui meu.

Ochii Liviei scăpărară de mânie, însă femeia nu se clinti, iar Iulia mă luă de braț. Gallia ne duse repede departe de Campus, iar când am ajuns suficient de departe încât să nu mai putem fi auzite, am șoptit:

– Cum reușești să locuiești cu ea?

– E prea ocupată s-o supravegheze pe Terenția, ca să mă mai bage și pe mine în seamă, răspunse fata.

M-am uitat spre Gallia.

– Mulțumesc.

– A fost dorința *dominei*, spuse ea umilă. Eu sunt doar însoțitoarea voastră.

– Putem să mergem la Templul lui Venus? întrebă Iulia. Selene ar vrea să vadă statuia mamei sale.

– E veche de peste cincisprezece ani, mă avertiză Gallia.

– Tot o s-o recunosc, i-am promis, însă, când am ajuns la capătul Forumului lui Cezar și am intrat în Templul lui Venus Genetrix, Gallia observă că mă aflam în încurcătură și zâmbi.

– Reușești s-o găsești?

Pe holurile din marmură rece, preotesele stăteau de strajă lângă operele de artă ale templului. Existau acolo o statuie a lui Cezar, inconfundabilă de vreme ce Cezarion îi semănase atât de mult, și o statuie a lui Venus, pe jumătate îmbrăcată în pânză de in. Am trecut peste colecția de nestemate sclipitoare, deși aceasta părea să-i fi atras atenția Iuliei, și peste o uluitoare platoșă din metal, împodobită cu perle din Britannia. Am mers de la o statuie la alta și am recunoscut-o, în sfârșit, pe a mamei doar după diadema alexandriană pe care o avea în păr.

– Asta e? am întrebat cu răsuflarea tăiată.

– Cleopatra a Egiptului, îmi răspunse Gallia.

Iulia veni lângă mine și mă întrebă nerăbdătoare:

– Așa arăta?

M-am uitat la sânii grei ai femeii, la lungul ei nas roman și la bărbia ascuțită, după care am clătinat din cap cu tristețe.

– Nu.

Vedeam că Iulia era dezamăgită.

– Mama era mult mai slabă, i-am spus eu. Cu mâini chiar mai mici decât ale mele.

– Zău? Dar chipul ei?

Deși buzele păreau corect zugrăvite, la fel ca nuanța bogată de chihlimbar a ochilor ei, toate celelalte erau greșite.

– Ea era mai simplă, am încercat să explic. Iar nasul… Am căzut pe gânduri. Arăta altfel.

– Așadar, Cezar n-a iubit-o doar pentru frumusețea ei.

Am dat din cap în semn de încuviințare.

– Vorbea multe limbi. Egipteana, etiopiana, ebraica, aramaica, siriana, limba mezilor, parta…

– Latina, adăugă Iulia.

– Sigur că da. Și o făcea foarte bine.

– E adevărat ce se spune despre faptul că ar fi băut o perlă?

M-am gândit la povestea pe care mama ne-o spusese adeseori mie și lui Alexandru, despre a doua ei întâlnire cu tata. În încercarea de a-l impresiona cu averea ei, îi promisese cel mai scump ospăț consumat vreodată. Când tata a ajuns acolo, pe masă se afla doar un singur pocal cu vin. Mama a lăsat să-i scape cea mai mare perlă a ei în pocal, iar după ce aceasta s-a dizolvat, a băut vinul. Am zâmbit cu tristețe, amintindu-mi cât de poznașă putea fi.

– Da. Povestea cu perla e adevărată.

– Mi-aș dori ca și mama să fie atât de cunoscută.

– Mai trăiește?

Iulia se încordă.

– Pe undeva, răspunse ea laconic, fără a intra în detalii. Am auzit că mama ta te-a învățat cum să folosești vopselele pentru ochi. Dacă Gallia ne duce pe la prăvălii, crezi că mi-ai putea arăta și mie?

– *Dominei* Livia nu i-ar plăcea, ne avertiză Gallia.

– Dar o putem face în taină, o asigură Iulia. Te rog! imploră ea. Noi nu ne distrăm niciodată.

Sclava ezită, și în clipa aceea știurăm că cedase.

– Haide! exclamă Iulia. O să mergem pe străzile etruscilor.

– Acolo se găsesc mărfurile egiptene?

– Acolo se găsesc de toate!

Îndatoritoare, Gallia deschise drumul. M-am întrebat ce le-o fi trecând prin minte gardienilor care ne păzeau în timp ce erau siliți să zăbovească la ușa unui magazin cu afrodiziace egiptene și mărgele colorate.

– Astea le puneam în păr, am explicat. Dar numai în zilele în care aveau loc ceremonii oficiale.

Iulia își vârî mâinile în cutia cu mărgele, bucurându-se de atingerea micilor sfere de faianță care i se scurgeau printre degete.

– Câte ne-ar trebui?

– Pentru părul tău? Doar n-ai de gând să le folosești cu adevărat!

– De ce nu? Rânji. Mâine o să mergem cu toții la teatru. Înainte să plecăm, vin pe la tine și putem să ne împodobim cu ele.

– Livia n-ar permite niciodată așa ceva, și nici Octavia.

– Cui îi pasă ce cred ele? întrebă ea veselă. O să ni le scoatem înainte să le vadă cineva.

Când mă văzu că ezit, îi făcu semn entuziasmată negustorului.

– Toată cutia!

– T…toată, *domina*? bâigui bătrânul.

– Da. Dar grăbește-te. Poți să-i trimiți socoteala tatălui meu.

Bărbatul nu avu nevoie să întrebe cine era tatăl ei.

– Unde să mergem mai departe? întrebă ea nerăbdătoare, întinzându-i cumpărăturile Galliei. Vreau să arăt exact ca o prințesă.

– *Ești* o prințesă.

– Una adevărată. În ochii ei se citea invidia. Cu farduri, tunici de mătase și toate lucrurile pe care femeile ar trebui să le poarte, dacă n-ar fi Livia. E doar geloasă, să știi.

Am urmat-o pe străzi în timp ce căuta un magazin egiptean cu produse cosmetice.

– Vrea ca toți să fie la fel de banali și de urâți ca ea.

Am observat că Gallia nu spunea nimic, deși eram sigură că, în secret, îi dădea dreptate.

– Ce zici de prăvălia asta? întrebă sclava.

– Au farduri?

– De toate culorile.

Am intrat, iar Iulia a vrut să afle numele tuturor lucrurilor. Brusc, am știut cum trebuia să se fi simțit Marcellus când mergeam spre Roma, iar eu și fratele meu îi puneam întrebare după întrebare.

Iulia ridică un borcan cu ocru.

– Pentru buze, am spus. Uneori pentru obraji.

Fata așeză borcanul pe tejghea.

– Ce zici de ceva pentru ochi? Cum poartă Terenția.

– *Domina!*

Gallia rămase cu gura căscată.

– Terenția e…

– O târfă? Știu, spuse Iulia cu un aer senin.

– Dar e căsătorită cu Mecenas, am protestat. Cum poate fi o…?

– A fost actriță. Și știm cu toții că nu există o mare deosebire între o actriță și o *lupa*. Dar tata i-a pus la cale căsătoria.

– Cu unul dintre cei mai apropiați prieteni ai lui? Cum a putut…?

– Oh, pe Mecenas nu-l interesează femeile. Dar avea nevoie de o soție, iar tatei îi trebuia o scuză ca s-o aibă prin preajmă.

– Atunci de ce nu s-a însurat el cu ea? am întrebat.

– Cu Terenția? Pentru că nu are în spate un clan.

– Nici unul?

– Oh, sunt sigură că are vreun *clan*. Dar unul care nu se poate lăuda cu nici o putere. Deci, ce ar fi avut tata de câștigat? Dar e frumoasă, nu-i așa? Ce crezi că folosește pentru ochi?

M-am uitat îngrijorată spre Gallia, care părea să nu fie de acord.

– Malahit, am rostit încet, cu antimoniu pentru contur.

Iulia își strânse cumpărăturile pe tejghea, iar când bătrânul îi spuse totalul, Gallia exclamă:

– Prostii! Încerci să ne încarci la plată.

– Și ce? interveni Iulia. Tata are destui denari de dat.

Ajunse afară din magazin, Iulia îi dădu cumpărăturile Galliei, care clătina din cap, măcinată de îndoieli.

– Ar trebui să ne grăbim, *domina*. Antrenamentele se vor termina curând.

– Dar Selene? Se întoarse către mine. Tu nu vrei să-ți cumperi ceva?

– Nu pot. Banii noștri sunt la Alexandru.

Fata flutură din mână.

– Poți să-i trimiți socoteala tatălui meu. N-o să știe niciodată cine a cumpărat.

Am zâmbit.

– Poate că peste câteva săptămâni o să-mi iau niște tocuri noi din trestie și cerneală.

– Asta-i tot?

Iulia strâmbă din nas, însă chiar și când făcea un astfel de gest nepotrivit, tot frumoasă era. O sută de femei treceau pe lângă noi, însă ochii bărbaților stăruiau în continuare înfierbântați asupra ei.

– Cum rămâne cu teatrul? întrebă ea. Ce o să porți?

– Orice îmi dă Octavia.

Fata scutură din cap.

– În nici un caz. Amândouă avem nevoie de tunici.

– *Domina!* protestă fără vlagă Gallia. Nu e timp pentru așa ceva.

– Atunci o să cumpărăm doar materialele! Fără probe, promise Iulia și dispăru în următoarea prăvălie, înainte ca sclava să mai apuce să crâcnească.

Înăuntru, baloturi cu pânzeturi superbe sclipeau în lumina după-amiezii. Mătăsuri de un albastru ca penele de păun, de un verde-palid și de un cenușiu ca de plumb erau întinse printre materiale mai simple, colorate în toate nuanțele. Iulia ridică o bucată de mătase aurie și o așeză lângă pielea mea.

– Ar arăta frumos.

– *Domina* Livia n-ar accepta niciodată, o avertiză Gallia.

– Livia nu acceptă nimic, spuse ea, aruncându-i o privire răutăcioasă. Hai s-o luăm oricum. Ce poate să facă, odată ce am cumpărat-o?

– O s-o dea înapoi! O tunică făcută în întregime din material auriu nu e potrivită pentru teatru. Iar dacă *domina* Octavia se va simți jignită, se va sfârși cu cumpărăturile, o sfătui Gallia.

Iulia stătu pe gânduri.

– Bine. Atunci asta.

Alese o bucată de mătase violet, care ar fi arătat frumos pe pielea ei întunecată. În vreme ce ea discuta cu negustorul despre locul în care să trimită socoteala, eu am cercetat bogăția de culori expuse. „Poate că ar trebui să încep să adaug culoare desenelor mele“, m-am gândit. Borcane întregi cu ocru roșu și azurit sclipitor zăceau inutile în cuferele mele. Nu mi se permitea să le port pe față, așa că de ce nu le-aș fi folosit ca o completare a schițelor mele?

Când am ieșit din prăvălie, Gallia spuse hotărât:

– Gata! Nu mai facem cumpărături nicăieri. S-a înțeles?

– Da, răspunse Iulia cu o urmă de batjocură în glas.

Am urmat-o pe sclavă prin forumul Holitorium, unde legumele erau vândute în dughene întinse de-a lungul Tibrului. Iulia trăncănea veselă despre felul în care urma să-i coafez părul și despre ce culori s-ar potrivi mai bine ochilor ei.

– Violet, se hotărî ea, ca să se asorteze cu noile noastre tunici. O să-l pun pe croitorul nostru să le facă în seara asta, iar mâine, când o să vin la tine, putem…

M-am oprit din mers.

Iulia privi în urma ei.

– Ce s-a întâmplat?

În fața unei columne impunătoare a pieței, vopsiți cu graffiti și mânjiți cu găinaț de pasăre, zece bebeluși zăceau în coșuri. Unii dintre ei plângeau de-ți era mai mare mila, alții ridicau brațele spre mame care nu aveau să vină niciodată la ei.

– Ce caută copiii ăștia aici? am strigat.

– Sunt de pripas.

Iulia dădu să meargă mai departe, însă eu rămăsesem pe loc.

– Știi tu, spuse ea exasperată, copii nedoriți.

M-am uitat la Gallia, care dădu din cap cu tristețe.

– Vrei să spui că sunt, pur și simplu, lăsați aici, să moară?

Iulia se foi stânjenită.

– Există doici, îmi atrase ea atenția. De aceea locul ăsta se numește Columna Lactaria.

– Dar numai unii dintre copii sunt hrăniți!

– Bineînțeles. Câte doici crezi că există care să nu aibă altceva mai bun de făcut cu timpul lor?

M-am uitat la femeile obosite care stăteau sprijinite la umbră și se străduiau din răsputeri să-i hrănească pe pruncii care plângeau.

– Dar cum rămâne cu ceilalți? am întrebat.

– Mor. Nu sunt doriți, Selene.

Gallia îmi observă groaza și adăugă:

– Nu toți. Unii sunt luați ca sclavi, iar alții vor ajunge în lupanare.

– Și cum e asta o soartă mai bună decât moartea?

Gallia răspunse calm:

– Există speranță chiar și în cea mai chinuită viață.

În Egipt nu exista nimic care să semene cu Columna Lactaria. Se găseau ierburi pentru femeile care voiau să scape de sarcinile apărute atunci când soții lor se aflau pe mare, și cupluri fără copii, dispuse să adopte de la mamele necăsătorite. Gallia mă luă de braț și mă conduse pe alt drum, dar în seara aceea n-am putut înceta să mă gândesc la bebelușii abandonați.

– Ce e cu tine? mă întrebă Alexandru, scos din fire. Ar fi trebuit să mă ajuți cu Homer.

Mi-am pus tema deoparte și mi-am scos albumul cu desene. Nu aveam chef de *Iliada*.

– Selene, cum se presupune că ar trebui să fac asta de unul singur?

– Te descurci tu. Nu e ca și cum n-am mai fi citit-o pe toată în Palatul Muzelor, am răspuns sec.

Fratele meu se uită lung la mine.

– E vorba despre copiii de pripas? Iulia mi-a spus…

– Ce? am izbucnit. Că nici nu le-a aruncat o a doua privire?

Alexandru ridică mâinile în semn de pace.

– Nu știu.

– Ei bine, ar trebui să știi. A fost îngrozitor, Alexandru.

Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile.

– Erau copii lăsați în coșuri? întrebă el.

– Peste tot. Lăsați, pur și simplu, afară, să moară.

– Cu siguranță, nu toți…?

– Nu. Unii devin sclavi. Iar cei mai puțin norocoși ajung într-un lupanar.

– Romanii au legi ciudate, nu-i așa? șopti el.

S-a auzit o bătaie în ușă, iar eu am spus furioasă: Hai să ne prefacem că dormim.

– Nu fi ridicolă! Sunt aici două lămpi cu ulei care ard. Se ridică de pe canapeaua lui și deschise ușa. Antonia! spuse el surprins.

Fata se uita în jos la propriile sandale. Avea niște picioare micuțe chiar și pentru o copilă.

– Pot să intru? întrebă ea. Când văzu că Alexandru cercetează holul din spatele ei, explică: În seara asta, fratele meu n-are voie să iasă din camera lui.

Alexandru se dădu la o parte, iar Antonia intră și își roti privirea prin cameră.

– Nu prea seamănă cu Egiptul, nu-i așa?

– E mai bine decât în temniță, răspunse fratele meu.

Fata schiță un surâs, apoi ochii i se opriră asupra mea.

– Am auzit că azi ai văzut Columna Lactaria. Când observă că mă încrunt, Antonia continuă. Gallia mi-a spus. Eu și mama mergem zilnic acolo să-i ajutăm. Ea le plătește pe proaspetele mămici ca să alăpteze pruncii.

– Deci ăsta este motivul pentru care o fac?

M-am ridicat de pe canapea și m-am așezat pe unul dintre scaunele cu broderii, făcându-i semn Antoniei că ar trebui să procedeze la fel.

Aceasta luă loc și dădu din cap în semn de încuviințare.

– Da. Unele o fac de milă, fiindcă tocmai și-au pierdut copiii. Dar majoritatea femeilor au bebelușii lor și alăptează pentru denari.

Se uită la mine, moment în care am avut strania senzație că încerca să-mi citească gândurile.

– Tatăl nostru a fost milos? mă întrebă încet.

I-am aruncat o privire lui Alexandru.

– Dacă asta însemna că-și golea vistieria pentru prietenii lui, spuse el ironic, așezându-se pe un scaun din fața ei.

Antonia se uită la mine și, când văzu că nu-i ofer altă părere, insistă:

– Deci nu-i ajuta pe sărmani?

– Doar dacă făceau parte din armata lui. Dar a construit vile, am spus eu. Vile spectaculoase, de-a lungul coastei. Mi-am dat seama că nu era mulțumită de răspuns, așa că am adăugat: Era pătimaș. Adora să joace jocuri de noroc, să organizeze curse de cai și să-și facă prieteni.

– Așadar, voi doi îi semănați mai mult decât mine, spuse ea și i se simți o urmă de resemnare în glas.

M-am uitat în jur în încercarea de a găsi un alt subiect de discuție.

– Și tu de ce nu studiezi cu noi în *ludus*?

Antonia mă privi cu ochii ei luminoși.

– Pentru că învăț alături de mama, făcând muncă de caritate.

– Dar ce înveți?

– Mai multe decât aș învăța făcând cumpărături împreună cu Iulia, răspunse ea blând.

Alexandru a izbucnit în râs, însă eu m-am încordat la auzul mustrării.

– Oh, nu mă miră.

Antonia flutură din mână.

– Toată lumea vrea să fie în preajma ei. E fiica lui Cezar. Dar mama e o profesoară la fel de bună ca *magister* Verrius. Iar când nu recităm poezii împreună, împărțim pâine în Subura.

Fratele meu se încruntă.

– Și îți place.

– Sigur că da.

– Și atunci, Marcellus de ce merge la *ludus*? am întrebat.

– Pentru că el va fi moștenitorul lui Cezar. Dacă nu-și distruge șansa asta, adăugă fata.

Alexandru se aplecă.

– Te referi la Vulturul Roșu?

Antonia privi peste umăr.

– N-o să spunem nimic, i-am promis în grabă.

Copila ezită.

– Da.

– Dar tu chiar crezi că el ar putea fi capul rebelilor? am exclamat.

Antonia scutură din cap, iar buclele care o făceau să pară atât de tânără îi săltară pe umeri.

– Nu. E prea nesăbuit. Ce îl interesează azi mâine îl plictisește. N-are răbdarea de a face atâtea planuri.

– Dar crezi că l-ar putea ajuta, interveni fratele meu.

Antonia se uită în jos, la unghiile ei mici și vopsite.

– Mama zice că e idealist. Orice e posibil. Însă doar dacă s-ar pomeni despre o rebeliune, și unchiul meu l-ar trimite pe insula Pandataria. *Dacă* ar avea noroc.

– Asta ar fi o pedeapsă? întrebă fratele meu.

Fata se uită la el ca și cum nu i-ar fi venit să creadă că Alexandru nu auzise niciodată despre insula Pandataria.

– Da. Sute de bărbați, și femei, de altfel, au fost trimiși pe insule să moară de foame, să scurme în țărână sau să se întrețină scufundându-se în apă după bureți. E mai bine decât să ți se ceară să-ți despici încheieturile, șopti ea, și asta spune mama că i s-ar întâmpla oricărui om care

nu i-ar mai fi util unchiului meu. Bărbați, femei, senatori, matroane. Uitați-vă la părinții voștri.

– Mama noastră a murit mușcată de o cobră, am spus cu asprime.

– Tot sinucidere e. Tatăl Liviei, tatăl mamei mele, toți au fost siliți să-și ia viața. Așa te stingi în Roma, spuse ea. Dacă nu înveți să fii cumva de folos.

– Și tu cum vei fi de folos?

– Mă voi mărita cu cine mi se spune, pentru binele Romei, și voi fi fericită cu soarta asta.

– Chiar dacă nu-l iubești? am exclamat.

– Bineînțeles. Antonia ne privi cu ochii ei mari și, când văzu că nici unul din noi nu spune nimic, continuă: Sper că nu veți repeta nimic din ce am zis.

– Sigur că nu.

Glasul lui Alexandru răsună ferm, iar când fata se ridică să plece, el o întrebă încet:

– Ăsta a fost un avertisment?

Am văzut-o cum se înroșește la față, în lumina slabă din camera noastră.

– N-am fost trimisă de nimeni.

– Dar e felul tău de a ne avertiza, zise Alexandru.

Tăcerea ei fu la fel de bună ca un „da“.

Capitolul 8

Înainte ca soarele să se fi înălțat pe de-a-ntregul deasupra dealurilor, eu îmi puneam deja o tunică lejeră și niște sandale.

– Nu știu de ce faci asta, mormăi Alexandru cu nasul în pernă. E încă întuneric afară.

– Pentru că e singurul moment în care Vitruvius e dispus să mă instruiască.

– Dar ce speri să înveți? Știi totul.

Am râs, dar încet, astfel încât să nu-l trezesc pe Marcellus, care dormea în camera de alături.

– Crezi că aș putea construi singură un templu?

– Sigur că nu, bombăni el. Pentru asta există muncitori.

– Și de unde voi ști dacă ce fac ei e bine?

Alexandru deschise ochii pentru a se uita la mine.

– Doar nu crezi cu adevărat că o să construiești ceva?

– De ce nu?

El își săltă capul.

– Pentru că nu mai ești în Egipt!

– Într-o bună zi, o să fiu. Și amintește-ți ce a spus Antonia, l-am avertizat. Ți-ar putea prinde bine să te scoli și să vii cu mine.

Dar fratele meu scutură din cap, și, în timp ce el se întindea la loc, eu am închis ușa cu ceva mai multă putere decât intenționasem. Am trecut prin atrium, unde mănunchiuri de crini și narcise tremurau în bătaia vântului cald al dimineții. Vedeam candelabrele aprinse în bibliotecă, iar când am intrat, Vitruvius s-a ridicat de la masa lui.

– Vino, spuse el obosit și îmi arătă un scaun din fața lui.

În timp ce mă așezam, l-am surprins privindu-mă, cercetându-mi diadema grecească din păr, perlele alexandriene de la gât și *bulla* romană de sub ele. Oftă din greu, ca un om a cărui răbdare a fost pusă permanent la încercare, apoi își împreună mâinile pe birou, în fața lui.

– Pe lângă Templul lui Apollo, începu el, care mi-a consumat aproape doi ani din viață, lucrez la panteonul lui Agrippa și la porticul lui Octavian. Acum, voi începe mausoleul lui Cezar. Asta îmi lasă foarte puțin timp pentru orice altceva.

– Înțeleg.

Ochii lui negri îi întâlniră pe ai mei, în lumina slabă.

– Chiar înțelegi?

– Da. Mă vei instrui pentru a-i face o favoare Octaviei. Dar nu sunt aici ca să-ți răpesc timpul. Sunt aici ca să te ajut să-l economisești.

Bărbatul ridică din sprâncene.

– Cum așa?

– Ajutându-te să concepi un mausoleu. Când am văzut că dă să râdă, am adăugat repede. Știu să desenez. Am învățat și ce fel de pietre sunt potrivite pentru construcții și unde să le folosesc.

– *Lavapesta*[1] neagră? mă întrebă el pentru a mă testa.

– Podele. Poate fi ornată cu *tesserae*[2] albe.

– Piatra din Sarnus?

– Fărâmele pot fi utilizate pe un tavan, pentru a da impresia de peșteră interioară.

– Paiantă și mortar?

Am rânjit.

– Case prea ieftine ca să reziste după prima iarnă.

Vitruvius se lăsă pe spate și își desfăcu mâinile.

– Unde ai învățat toate astea?

– În Alexandria. Puteam alege unele dintre materiile pe care voiam să le studiem în Palatul Muzelor, iar eu am ales arhitectura.

Bărbatul mă cercetă cu interes.

– Și ești hotărâtă, nu-i așa?

– Da. Știu că desenele mele sunt frumoase, dar n-au acuratețe. Vreau să pot trasa planuri adevărate.

– Pentru asta sunt necesare cunoștințe de matematică. Mai ales de geometrie.

– Pe care am învățat-o.

– Și atunci de ce nu ți-au arătat profesorii tăi cum s-o aplici în construcții? întrebă el.

– Ar fi făcut-o, dar educația mea în Palatul Muzelor a fost întreruptă.

N-a fost nevoie să spun de ce.

Vitruvius oftă din nou, apoi întinse mâna.

– Hai să începem cu mausoleul.

Mi-am deschis imediat caietul cu desene la pagina pe care se afla cea mai bună reprezentare a mausoleului mamei.

– L-a clădit în întregime din marmură albă, am spus, întinzându-i albumul. Podelele aveau încrustații din sidef, iar coloanele erau sculptate în formă de cariatide.

---

[1] Termen latin pentru un fel de beton roman, compus în parte din lavă neagră zdrobită (n.tr.)

[2] Fragmente individuale, de formă cubică, folosite în alcătuirea unui mozaic (n.tr.)

El studie imaginea.

– Zici că a fost construit numai din marmură?

Am confirmat dând din cap.

– Și exista ceva în față? Un stâlp înalt, ascuțit?

– Da. Două obeliscuri. Amândouă făcute din granit.

Vitruvius scoase un stilet și începu să scrie repede.

– Ce culoare aveau?

– Erau roșii. De ce? Cezar vrea obeliscuri?

– Vrea exact ce a văzut în Alexandria, cu foarte puține schimbări.

– Îți pot spune totul, i-am promis, și până după-amiază, eram atât de încântată de propriul meu succes cu Vitruvius, încât nici nu m-a mai deranjat că Iulia a insistat să-i fardez ochii exact așa cum și-i făcea mama mea.

– Vreau să arăt ca o regină egipteană, spuse ea, stând în baia mea, în timp ce Gallia îi împodobea cu migală părul.

– Înțelegi, *domina*, că înainte de a merge la teatru, toate mărgelele astea trebuie scoase?

– Da, zise ea iritată. Dar numai de data asta… Și pe urmă, poate că Selene o să mă deseneze.

– Nu desenez oameni!

– Dar desenezi clădiri, îmi atrase ea atenția. Și cum altfel să-mi amintesc momentul ăsta?

– Nu știu. Uită-te în oglindă.

– Te rog! mă imploră ea. Nu pot folosi un pictor adevărat. Ar afla tata. Și, după toată strădania Galliei…

Se îmbufnă, iar când m-am uitat la Gallia, mi-am dat seama că nu aveam de ales. Iulia ar fi silit-o să muncească din nou până când aș fi fost de acord.

Mi-am luat caietul cu desene și am blestemat în tăcere ideea de a-mi irosi una dintre pagini cu Iulia. Probabil că avea să-și dorească și s-o păstreze, ceea ce ar fi însemnat să rup o bucată din album.

– O să fie colorat? m-a întrebat fata când m-am întors.

– Nu. Alb și negru.

– Dar cum o să-mi amintesc mărgelele din faianță și fardurile?

– Folosindu-ți imaginația.

Am răsucit capacul unei sticluțe cu cerneală și mi-am înmuiat cu grijă tocul în ea.

În timp ce eu desenam, Iulia se studia în oglindă.

– Ar fi trebuit să mă nasc în Egipt, spuse ea plină de dor.

– Atunci, ai fi fost ca mine și ți-ai fi pierdut regatul.

– Dar tu ești fericită aici, nu-i așa?

Fata mă privi din nou printr-o perdea de gene negre, fără să realizeze cât de mult suferiserăm eu și Alexandru.

Gallia plescăi din limbă.

– E o prizonieră, *domina*.

– Dar locuiește în vila Octaviei, protestă Iulia. Merge la *ludus* și studiază arhitectura.

– În Roma, i-o întoarse Gallia. Căminul ei e în Egipt.

Iulia oftă.

– Căminul *meu* ar fi trebuit să fie în Egipt, repetă ea, în timp ce Gallia îi prindea în păr ultima mărgea. Se ridică de pe scaun și se privi în bronzul lustruit. Nu e de mirare că îți lipsește Alexandria, spuse ea fără să se gândească.

Din fâșia de mătase pe care o cumpărase fuseseră croite două tunici, dar în vreme ce a mea atârna dreaptă și lipsită de formă ca un băț, a ei se mula pe curbele în formare ale trupului. Combinasem ocrul roșu și azuritul albastru pentru a-i farda pleoapele cu violet și, cu mărgelele de faianță din păr, chiar arăta ca o prințesă.

– Dă-mi diadema ta, spuse ea brusc, iar când văzu că ezit, se încruntă. E doar pentru desen.

Mi-am scos cununa din perle care cândva simbolizase dreptul meu de a domni peste regatele Cirenaica și Libia, apoi, în ciuda faptului că o vedeam pe Gallia mijindu-și ochii dezaprobator, i-am dat-o Iuliei.

Aceasta și-o potrivi între buclele negre.

– Așa arăta mama ta? șopti ea.

Știam ce răspuns voia să audă.

– Da.

– Și desenezi diadema?

– Dacă stai la un loc.

– Să mă așez sau să stau în picioare?

Am ezitat, uitându-mă în jos la desenul meu.

– Rămâi în picioare. O să-ți prind și sandalele.

M-a mirat cât de liniștită putea sta atunci când voia ceva. A așteptat răbdătoare până ce i-am desenat pliurile tunicii, apoi s-a întors în tăcere când am cerut să-i văd din profil părul împodobit cu mărgele. Când, în sfârșit, am spus „Gata!“, a început să bată din palme.

– Vreau să văd! a exclamat, iar când am întors caietul spre ea, i s-a tăiat răsuflarea.

S-a uitat mai întâi la Gallia, apoi la mine.

– Chiar sunt atât de frumoasă?

Mi-am încordat maxilarul.

– Desenele cu cerneală te avantajează întotdeauna.

– Dar o să-l colorezi, nu-i așa?

– Cu ce?

– O să pun un sclav să trimită niște vopsele. Uite ce frumos e deja, și gândește-te cât de drăguț o să fie în culori.

O bătaie puternică în ușă îmi întrerupse protestul.

– Repede! am strigat. Dacă e Octavia?

Dar Iulia nu se clinti.

– Nu e. E Marcellus. Gallia, zise ea veselă, lasă-l să intre!

M-am holbat la fiica lui Cezar.

– De unde știi?

Fata zâmbi.

– Pentru că eu i-am spus să vină.

Marcellus intră împreună cu Alexandru, iar când fratele meu o văzu pe Iulia purtându-mi coroana, se opri în loc.

– Aia e diadema ta?

– Doar pentru câteva clipe, am spus cu voce gravă.

Marcellus fluieră încet, iar Iulia făcu o piruetă pentru el.

– Ei bine, ce părere ai? îl întrebă.

– Ești la fel de frumoasă ca Selene.

Privirea Iuliei se îndreptă spre mine, scăpărând de mânie.

– Adică ți se pare că semănăm?

– Desigur. Adică nu. Tu ești cea mai frumoasă prințesă dintre toate!

Dar când spuse asta, Marcellus îmi făcu semn cu ochiul, provocându-mi o stranie zbatere în piept.

Iulia zâmbi larg.

– Și ce zici despre fardurile mele?

– Sper că se iau, răspunse el serios. Pentru că vine mama.

Fata scoase un scurt țipăt de groază, apoi îmi îndesă diadema în mâini și fugi înapoi în baie.

– Repede! strigă ea. Mărgelele!

Marcellus râdea în timp ce Iulia se spăla pe față.

– Ce credeai că o să se întâmple? întrebă el.

– Ea trebuia să fie acum în Subura, unde face muncă de binefacere. Nu sta acolo! Ajută-mă!

Toți patru ne-am repezit să-i scoatem mărgelele, iar Gallia le-a ascuns într-un borcănel de lângă canapeaua mea.

– Nu la Selene, se plânse Iulia. Le vreau *eu*!

– Ar trebui să le ții aici până ce pleacă mama, îi sugeră Marcellus. În ultima vreme intră la bănuieli din orice.

Glasul fetei se încărcă de resentiment.

– Ce vrei să spui?

Atât eu, cât și Alexandru am surprins privirea neliniștită pe care Marcellus i-a aruncat-o Galliei.

– Ceva în legătură cu Vulturul Roșu, spuse el.

– Ce? Crede că se ascunde într-un borcan?

– Nu. Dar ai încredere în mine, e mai bine așa.

Octavia deschise ușa camerei noastre, apoi făcu un pas în spate când ne văzu pe toți cinci împreună.

– Gallia, ce-i asta?

– Se pregătesc pentru teatru, *domina*, răspunse sclava pe un ton degajat.

– Îți place tunica mea? întrebă Iulia.

Se învârti, iar pe chipul ei nu se mai vedea nici o urmă a faptului că purtase ocru roșu cu doar câteva clipe în urmă.

– E o achiziție nouă? întrebă Octavia încruntându-se.

– De ieri. Și Selene are una. E destul material și pentru Antonia, dacă îți place.

Femeia afișă un zâmbet șters.

– Mulțumesc, dar cred că îi stă mai bine cu ceva modest.

Iulia nu se simți jignită.

– Deci, ce piesă o să vedem?

– *Amphitryon*, răspunse Octavia, cercetând camera din priviri ca și cum ar fi simțit că ceva nu era în regulă.

– Și știi cine mai vine? întrebă Marcellus, luând-o de braț și conducând-o afară din cameră.

– Agrippa, Juba, Mecenas, Terenția. Și, Iulia, vei fi fericită să afli că, probabil, o să fie și Horația acolo, împreună cu Pollio.

Marcellus se uită peste umăr la Iulia, în a cărei privire se citea mila.

– De ce? Cine e Horația? întrebă fratele meu.

Fiica lui Octavian își miji ochii.

– Obișnuia să meargă la *ludus* împreună cu noi, dar Livia a măritat-o anul trecut.

– Și ce e așa rău în asta?

– Soțul ei e un bătrân dezgustător, iar ea avea doar treisprezece ani.

Eu și Alexandru ne-am uitat unul la altul în timp ce părăseam camera.

– De ce să fi făcut Livia una ca asta? întrebă el neliniștit.

– Pentru că Horația era prietena mea cea mai bună. M-a învățat chiar și să înot, șopti Iulia, iar ochii i se umplură de lacrimi.

– Și pentru asta i-a pus la cale o căsătorie îngrozitoare?

– I-ar fi aranjat o căsătorie și cu Cerber[1], dacă el ar fi fost disponibil. Iar acum, Horația e gravidă cu copilul unui negustor bătrân.

Am ajuns la portic, unde ne așteptau șase lectici cu perdele. Eu am urcat împreună cu Iulia. Luaserăm mai devreme masa în tricliniu, iar acum, soarele ce apunea ne poleia perdelele în roșu și auriu.

– Dacă aș fi fost un om mai bun, spuse brusc Iulia, nu te-aș fi lăsat niciodată să mă machiezi.

– De ce?

– Deoarece dacă ar fi aflat Livia, ți-ar fi făcut același lucru.

Mi-am îndreptat spatele între perne.

– N-aș fi permis niciodată să mi se întâmple așa ceva.

---

[1] În mitologia greacă, câine monstruos cu trei capete (n.red.)

Iulia râse fără veselie.

– N-ai fi avut ce să faci. Când tata hotărăște ceva, nici măcar Octavia nu-l poate determina să se răzgândească. Iar Livia îi e alături mai tot timpul, adăugă ea, șoptindu-i la ureche precum Boreas. M-am întrebat de unde știa ea despre zeul grec al vântului de nord, dar până să apuc s-o descos, Iulia continuă pe un ton tăios: Nu sunt chiar proastă! Ascult și eu.

Restul drumului l-am parcurs în tăcere, iar când am ajuns pe Campus Martius și lecticile s-au oprit, Iulia mi-a explicat:

– De aici mergem pe jos. Tata crede că dă mai bine în fața plebeilor dacă ajungem pe picioarele noastre.

Când cei șase sclavi ne-au coborât lectica pe pământ, am dat la o parte perdelele, iar Marcellus m-a ajutat să mă ridic. Văzându-mi expresia de pe chip, m-a întrebat:

– O plimbare veselă cu Iulia, deci?

– Tu n-ai cum să înțelegi, spuse fiica lui Octavian pe un ton acuzator.

– Oh, înveselește-te! Îți mai aduci aminte când am fost ultima oară la teatru?

– Înainte ca tata să plece spre Egipt.

– Exact. Și chiar dacă Horația e măritată cu burtosul de Pollio, măcar are suficienți denari pentru a veni la teatru.

– Dacă ar avea ceva minte în cap, i-ar folosi ca să cumpere otravă pentru el.

Marcellus ridică din umeri.

– El o să moară înainte ca ea să împlinească douăzeci și cinci de ani. Iar atunci se va putea recăsători.

– Voi doi sunteți dezgustători, spuse Tiberius.

Nu observasem că mergea în urma noastră, împreună cu fratele lui mai mic. Iulia nu se deranjă să se întoarcă, însă Marcellus răspunse iute:

– Poate că mama ta o să te căsătorească și pe tine cu vreo matroană bătrână, cu o *cunnus*[1] fleșcăită, și atunci o să vedem cât îți place.

Observându-mi uitătura, Alexandru se întrerupse din râs.

– Octavian e în fața noastră, i-am spus eu în parte. La fel și toți ceilalți.

Douăzeci de soldați ne însoțeau spre teatru, iar Octavian era flancat de Agrippa și de Juba. Togile lor lungi fluturau în bătaia vântului de vară, însă pe sub ele puteam zări umbra armurilor din zale. Fratele meu deveni imediat serios.

Am trecut pe sub o uimitoare arcadă din marmură și am intrat în teatru, unde bănci din piatră fuseseră clădite sub formă de terase pe coasta dealului. În spatele lor se întindea un mozaic lustruit ce înfățișa măștile comediei și tragediei. De-o parte și de alta a teatrului erau grădini îngrijite și colonade. Totul părea nou, sau măcar foarte bine păstrat.

– Când a fost clădit? l-am întrebat pe Marcellus.

[1] Femeie (n.red.)

– Acum douăzeci și cinci de ani.

– De către cine?

– De Pompei. El a fost marele rival al lui Iulius. Teatrele din piatră erau interzise în Roma, drept care l-a construit pe acesta în afara zidurilor orașului, dar până și poporul s-a plâns. Așa că i-a adăugat un templu.

I-am urmat privirea înspre Templul lui Venus, cocoțat deasupra locurilor din teatru.

– Observi cum sunt dispuse băncile? mă întrebă el. Ar trebui să arate ca o uriașă scară spre templu. Râse. Așa i-a convins să le clădească. Muncitorii se temeau să nu-i înfurie pe zei! Îți imaginezi o asemenea prostie? Vorbise prea tare, făcând-o pe mama lui să se întoarcă. Marcellus își coborî glasul: Și acolo a fost ucis Iulius Cezar.

Arătă spre partea din spate a teatrului.

– Credeam că a fost omorât în Senat, spuse Alexandru.

– Uneori, Senatul se reunea aici, în Curia.

– De aceea crede tatăl meu că locul poartă ghinion, zise dintr-odată Iulia. Și de aceea își ia cu el atâția soldați.

N-am zărit nici un semn al neliniștii lui Octavian în timp ce ne apropiam de băncile căptușite cu perne, ce ne fuseseră rezervate în primul rând. În schimb, acesta sporovăia cu Terenția, și îmi dădeam seama după expresia de pe chipul Liviei că o furtună era pe cale să se dezlănțuie. Când m-am așezat între Alexandru și Octavia, am auzit-o pe soția lui Cezar propunând:

– Poate că noi, femeile, ar trebui să dăm un exemplu Romei și să ne ocupăm locurile pe rândurile din spate. Pentru că Octavian se arăta nehotărât, continuă: Acum tu ești un cezar. Femeilor nu li se îngăduie să stea alături de bărbați pe stadioane. De ce li s-ar permite asta în teatru?

– Pentru că noi suntem familia conducătoare a Romei, spuse Octavia, trecând peste cuvântul Liviei, și știm cum să ne comportăm în public.

– Sora mea are dreptate. Octavia este pentru întreaga Romă o pildă de dărnicie și de virtute. La fel ca tine, completă Octavian.

– Și Terenția? îl întrebă Livia cu o dulceață înfricoșătoare. Ea face parte din familie?

Octavian strânse din dinți.

– Oricine e căsătorit cu Mecenas face parte din familie.

O tânără fată se îndreptă spre noi, ținându-se de pântecul umflat, și brusc, Livia se înveseli de-a binelea.

– Horația!

Fata se strădui din răsputeri să-i întoarcă zâmbetul. Își avea locul lângă Iulia, în cel mai îndepărtat capăt al băncii, dar se opri în dreptul lui Octavian pentru a-l saluta așa cum se cuvine.

– Cezar, îmi pare bine să te văd sănătos.

– Și mie, răspunse el scurt. Deci unde e Pollio, soțul tău?

– Cred că discută cu un negustor.

Octavian păru nemulțumit.

– Face afaceri în teatru?

– Ar face afaceri și la băi, sub apă, dacă ar crede că asta i-ar aduce bani, spuse ea resemnată. Sper să-ți placă spectacolul.

Când Horația a trecut pe lângă mine, i-am inspirat parfumul cald de lavandă, însă atunci când și-a făcut apariția Pollio, mi-am ținut respirația.

– El e? șopti Alexandru în partă.

– El trebuie să fie, am răspuns.

Bărbatul înainta legănându-se între scenă și bancă, strângând mâinile tuturor. Degetele îi erau încărcate cu inele din aur, iar când ajunse în dreptul lui Juba, își ridică brațele.

– Prințul Numidiei, anunță el mai tare decât ar fi fost nevoie. Să-ți strâng mâna sau să fac o plecăciune?

Juba îi aruncă o privire lui Octavian.

– Cred că facem plecăciuni doar în fața capetelor încoronate, Pollio, iar eu încă nu sunt stăpânul vreunui regat.

Negustorul își întinse mâna grăsulie, iar Juba i-o strânse fără entuziasm.

– Livia – Pollio rosti cuvântul ca pe o rugăciune –, ești mai frumoasă ca Venus.

Minciuna gogonată îl făcu pe Octavian să se încrunte, însă Livia radia.

– Și tu ești mai semeț ca Jupiter, spuse ea.

Pollio se îndreptă către Octavian, dar nu făcu nici o tentativă de a-i strânge mâna.

– Cezar.

– Aud că faci afaceri în teatru. Ți se pare că seamănă cu un târg?

– Sigur că nu. Iartă-mă.

– Ești un om foarte bogat, dar averea ta provine din negoțul cu grâne asigurat de Roma. Teatrul nu e o piață. Dacă ai să le mai confunzi, spuse simplu Octavian, ai să te trezești fără nici o afacere.

În timp ce Pollio trecea mai departe, i-am șoptit Octaviei:

– E o jignire să faci afaceri într-un loc de distracție?

– Nu, dar Iulius Cezar obișnuia să facă afaceri atunci când venea la teatru, și asta îi mânia pe plebei. Oamenii nu trebuie să asocieze locul ăsta cu bogăția patricienilor.

Orchestra începu să cânte, iar când m-am uitat de-a lungul șirului de bănci spre Tiberius, acesta îi spunea ceva Vipsaniei, făcând-o să râdă. De cealaltă parte a lui, fiicele Octaviei stăteau tăcute, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă fuseseră vreodată neascultătoare.

Un actor uscățiv, îmbrăcat într-o togă, intră pe scenă prin ușa acoperită de cortină.

– Vom începe în seara asta așa cum începem în toate serile, spuse el. Cu un discurs!

Câțiva spectatori huiduiră, iar actorul zâmbi.

– Atunci, poate că vouă, celor care vă opuneți, v-ar plăcea să-i dați oratorului nostru un subiect care să-l pună în dificultate?

Alexandru îmi zâmbi larg.

– Glumește?

– Nu. Cred că într-adevăr asta fac.

Mai mulți spectatori strigară:

– Atena!

Altul țipă:

– Puneți-l să vorbească despre frumusețea cheliei.

Dar când unul strigă: „Bătălia de la Actium“, eu mi-am încleștat maxilarul.

– Ce ziceți despre valoarea unei soții care înșeală? sugeră cineva, iar actorul bătu din palme.

– Avem un subiect!

M-am uitat la Octavian, care părea a se distra.

Un orator gras își făcu apariția din partea stângă a scenei.

– Avantajele de a fi încornorat, începu el, și tot publicul izbucni în râs. Când îți cresc pe cap coarnele infidelității, gândește-te la toate foloasele pe care le-ar putea avea. Poți să te aperi fără sabie. Mimă un atac, iar publicul râse din nou. Poți să-ți înjunghii dușmanii. Sau să-ți scarpini o mâncărime. Își frecă țeasta de umărul grăsuliu. Un bărbat încornorat poate fi util în o mie de feluri. Ca să nu mai vorbim despre o femeie încornorată.

Începu apoi să laude virtuțile unei neveste experimentate, însă când ajunse să spună că bărbații ar avea mai puține îndatoriri la sfârșitul unei zile obositoare, spectatorii gemură și cineva strigă:

– Aduceți ursul!

– N-am terminat, spuse furios oratorul, dar asta nu făcu decât să-i îndemne pe bărbații beți la și mai multe scandări.

– Aduceți ursul! Aduceți ursul!

M-am întors către Octavia.

– Chiar există un urs?

Ea râse.

– Nu. Pe vremuri erau urși în teatrele astea. Puteau să facă giumbușlucuri, dar au devenit prea periculoși, așa că fratele meu i-a interzis.

– Atunci ce vor?

– Ca el să plece de pe scenă și să lase piesa să înceapă.

Actorul care îl prezentase pe orator ieși la iveală, iar grasul fu condus jos de pe scenă printre ocări și fluierături.

– Mie mi s-a părut bun, spuse Alexandru cu tristețe.

În continuare, scena se umplu de nimfe dansatoare. Doi bărbați apărură purtând măștile cu bărbi lungi ale satirilor, iar publicul izbucni deja în râs. Unul țopăia, altul sărea, iar un al treilea bărbat mascat își făcea intrarea în scenă, ținând în mâini un arc și o săgeată. Primul satir

începu să-și recite replicile, dar când al treilea actor își îndreptă arcul spre public, am înțeles ce se petrecea.

– Octavian! am țipat înainte să mă pot abține, și brusc, Juba a preluat controlul situației, împingându-l pe Cezar la pământ. Săgeata actorului șuieră prin aer și se sfărâmă când izbi banca din piatră pe care stătuse Octavian.

– În numele Vulturului Roșu! strigă arcașul mascat.

Se dezlănțui haosul.

Soldații se repeziră spre scenă, însă actorul plecase deja, iar oamenii începuseră să fugă care-ncotro. Gărzile formară un cerc strâns în jurul nostru, împingându-ne spre ieșire.

Alexandru mă luă de braț.

– De unde ai știut?

– L-am văzut întinzând coarda arcului.

– Dar era numai un actor!

În aer plutea aceeași stare de panică ce se iscase și în Circus, numai că de data asta, cineva încercase să-l asasineze pe Cezar, când acesta se afla în primul rând al teatrului. Afară, n-am mai avut timp să ne pregătim lecticile. O cavalcadă de soldați înarmați până în dinți ne-a însoțit spre Palatin, iar pe drum i-am putut simți frica Iuliei în timp ce mă strângea de mână. Dacă tatăl ei ar fi căzut răpus, totul ar fi fost pierdut: vila ei de pe dealul Palatin, căsătoria cu Marcellus, succesiunea.

Octavian mergea țeapăn între Agrippa și Juba, și nimeni nu spunea nimic, nici măcar trecătorii de pe străzi. Când ajunserăm în vila lui, Cezar ne conduse în bibliotecă. Sclavii se grăbiră să aprindă candelabrele, iar când terminară, Agrippa încuie ușile grele din metal. Juba turnă vin în cupe și, pentru prima oară, am auzit-o pe Octavia plângând.

– Vulturul ăsta roșu, spuse Cezar, întrerupând tăcerea, e acum un asasin.

– Mă îndoiesc că a fost vreun adept al Vulturului Roșu. Vorbea cu accent galic, zise Agrippa.

– Și ce îl împiedică pe rebelul ăsta să fie un sclav? țipă Livia.

– Uită-te la documentele lui, răspunse Juba. Sunt alea scrierile unui sclav?

– Atunci ce vreți să spuneți? întrebă Livia, uitându-se de la un chip la altul. Că cele petrecute n-au avut nici o legătură cu rebelul ăla?

Grupul tăcu din nou, până când Agrippa spuse:

– Ba da. Ăsta a fost un sclav care spera să împărtășească din gloria Vulturului Roșu.

Ochii cenușii ai lui Octavian scăpărară de mânie.

– Nu există glorie în a fi trădător, avertiză el.

– Sigur că nu. Dar pentru sclavi…

– Spuneți-mi, ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi fost omorât?

Un freamăt străbătu încăperea.

– Juba, zise Octavian cu un aer întunecat, de ce nu ne spui tu? Ești priceput în ale istoriei. Ce s-ar fi întâmplat cu Roma?

– Cele treizeci de triburi ar fi reînceput să se lupte, prevesti Juba. Nu l-ar fi acceptat pe Marcellus drept moștenitor, căci e prea tânăr, iar Senatul nu l-ar fi acceptat pe Agrippa, căci e descendentul unui libert.

– Ar fi fost haos, ne asigură Octavian. În loc să meargă înainte, Roma ar fi dat înapoi. Poate că nu Vulturul Roșu a fost vinovatul din seara asta, însă bărbatul acela îndeamnă la răzmeriță. Și există sclavi și liberți care îl apără! Un om nu poate să afișeze sute de *acta* fără să fie văzut! Începu să strige. Deci poate că ar trebui să vedem ce preferă sărmanii liberți. Libertatea ori mâncarea.

Octavia trase brusc aer în piept.

– Timp de zece zile vom opri împărțirea grânelor de pomană, porunci el. Spuneți-le că trebuie să folosesc denarii pentru a-mi angaja gărzi personale.

– Dar vor muri cu sutele! strigă Octavia.

Fratele ei se lăsă pe spate.

– Nimeni n-a murit vreodată de puțină foame. Oamenii pot să reziste săptămâni întregi fără mâncare.

– Nu și bătrânii! Nu și copiii bolnavi!

– Atunci, poate că ar fi trebuit să se gândească la asta înainte de a ajuta un trădător, se răsti Livia. Asta va întoarce poporul împotriva lui, spuse ea nerăbdătoare, și le va aminti acelor liberți că vor avea întotdeauna nevoie de Cezar.

Agrippa arăta vizibil stânjenit, dar Octavian era mulțumit de hotărârea lui.

– Când o să-l găsiți pe arcaș, crucificați-l.

Se ridică în picioare, dând semnalul că trebuia să ne retragem. Agrippa trase zăvorul ușii și o ținu deschisă. În timp ce ieșeam, Octavian mă strigă pe nume.

M-am întors, cu inima bubuindu-mi în piept, însă Cezar nu era nici zâmbitor, nici furios. Nu-mi spuse decât atât:

– Mă surprinzi.

CAPITOLUL 9

Afară, soldații înconjuraseră vila lui Octavian, și nu mai exista casă pe dealul Palatin care să nu fie sub pază, în caz că asasinul ar fi reapărut. Când am intrat în reședință, Alexandru și Marcellus discutau în șoapte repezi despre tentativa de asasinat. Apoi, Octavia s-a oprit brusc.

– Unde e Gallia?

– Am văzut-o cu *magister* Verrius la poalele dealului, răspunse Antonia.

– Și ce făcea cu el?

– Vorbea. Nu cred că se aștepta să ne întoarcem atât de repede.

M-am uitat la Octavia și am văzut-o încruntându-se. Poate că Gallia nu știa să scrie în latină, dar *magister* Verrius cu siguranță putea. Dacă cumva scriau *acta* împreună? Verrius știa cum e să fii sclav. El însuși fusese libert, cu toate că nu discuta niciodată cu noi în *ludus* despre copilăria lui.

Marcellus își mută privirea de la mine la mama lui.

– Ce s-a întâmplat?

– Nimic, răspunse ea aspru și ne pofti să ieșim cu o fluturare a mâinii. Mergeți în camerele voastre. Însă când am dat să plec, m-a reținut. A așteptat până ce toți au plecat, după care mi-a spus: În seara asta l-ai salvat pe fratele meu.

– N-am făcut nimic. Juba l-a salvat.

– Dar tu ai văzut prima. M-a cercetat cu privirea, în atriumul luminat de torțe. De unde ai știut?

– L-am văzut întinzând coarda arcului. Atunci, mușchii i s-au încordat ca și cum ar fi vrut să tragă cu adevărat.

Octavia dădu din cap, iar ochii i se umplură de lacrimi.

– De ce?

Știam ce mă întreba. De ce strigasem numele lui Octavian, când asasinarea lui ar fi putut însemna eliberarea mea? Ce se schimbase de la triumf și până în ziua de azi? Am strâns din buze și mi-am cântărit răspunsul înainte de a-l rosti.

– Pentru că el e viitorul nostru, am spus cu grijă, și n-a fost nevoie să mai explic nimic.

Fără el, cine știe ce ni s-ar fi întâmplat, mie și lui Alexandru? Iar dacă un alt senator s-ar fi numit Cezar, ce s-ar fi ales de Octavia? Cine i-ar mai fi hrănit pe săraci și ar fi dus haine în Subura? Ar fi urmat alte vărsări de sânge, alte războaie civile, iar bebelușii abandonați de sub Columna Lactaria ar fi devenit mâncare pentru câinii Romei.

– Le sunt recunoscătoare zeilor că te am, Selene.

M-am îmbujorat.

– Îmi faci un serviciu?

– Sigur că da.

Scoase o cheie și descuie ușile bibliotecii. În cameră era încă insuportabil de cald, cu aerul încărcat de miresmele pielii și ale papirusului. Luna arunca raze argintii peste busturile din marmură de pe rafturi, iar Octavia merse spre una dintre statui și o dădu jos. Îi studie chipul la lumina unei torțe îndepărtate. Cel înfățișat era un bărbat chipeș, cu un maxilar puternic și o barbă foarte cârlionțată. M-am gândit că putea fi un bust al lui Zeus, însă Octavia spuse încet:

– Acesta este tatăl lui Juba. Ar fi trebuit să-i dăruiesc lui statuia cu ani în urmă, dar n-am făcut-o. În seara asta, Juba i-a salvat viața fratelui meu. Vreau ca tu să-i duci asta.

Mi s-a strâns inima. Aș fi mers bucuroasă oriunde în Roma, dar de ce trebuia să mă duc la vila lui Juba? Existau o sută de sclavi care ar fi putut oferi cadoul din partea ei, chiar și Gallia, după ce s-ar fi întors, și m-am întrebat de ce Octavia mă alesese pe mine. Îmi puse în brațe bustul de marmură care, pentru că era mai mic decât celelalte, nu atârna greu. Mă îndrumă spre ușă. Cu toate că era întuneric, sute de torțe luminau drumul, în vreme ce soldații patrulau în sus și în jos pe deal. Când mă văzu că stau pe gânduri, femeia îmi explică:

– Oamenii fratelui meu sunt peste tot. Ești în siguranță pe colina Palatină.

Câțiva soldați dădură din cap spre mine, iar pe unii i-am recunoscut ca fiind gărzile ce ne urmau în fiecare dimineață spre *ludus* și înapoi. Când am bătut la ușa vilei lui Juba, sclavul care mi-a răspuns m-a privit mânios. Era un bărbat mai în vârstă, cu păr des, albit complet, și cu un chip distins.

– Da? întrebă el.

– Am venit cu un dar.

– *Dominus* nu dorește să vadă pe nimeni acum.

– Dar vin din partea Octaviei.

Mi-am lungit gâtul pentru a privi în interior, dar când am încercat să trec pe lângă el, bărbatul mi-a blocat intrarea.

– În seara asta nu intră nimeni aici.

– Vin din partea Octaviei cu un bust al tatălui lui Juba! Ce e cu tine?

Dintr-odată, Juba își făcu apariția în spatele bărbatului, iar acesta scutură frustrat din cap.

– Nu vrea să asculte, *domine*.

– Nu mă miră, Sergius. Arareori ascultă de cineva, răspunse prințul.

Sergius își țuguie buzele, ca și cum ar fi fost jignit personal, dar eu am pășit intenționat pe lângă el.

– Am venit cu un dar, i-am spus, ridicându-mi bărbia.

– Văd. Și cui trebuie să-i mulțumesc pentru asta? întrebă Juba, luând bustul tatălui său și întinzându-i-l nepăsător lui Sergius.

– Octaviei, am răspuns, și nu ți l-a trimis fără o oarecare strângere de inimă. Nu ai de gând să te uiți măcar la el?

– Știu ce este. O statuie din marmură a lui Juba I, rege al Numidiei.

– Și nu ești recunoscător să ai un portret al tatălui tău?

Juba zâmbi.

– Extrem de recunoscător. Te rog să transmiți din partea mea toată gratitudinea pe care e atât de limpede că o simți.

I-a făcut semn sclavului să închidă ușa, dar când a pășit într-o parte, m-am uitat dincolo de atrium și, prin ușile deschise ale bibliotecii, am zărit mese peste mese acoperite cu suluri de hârtie.

– Ce sunt alea? am șoptit.

Juba se uită în spatele lui, moment în care am fost sigură că-i văd chipul pălind ușor.

Am intrat și, de data asta, nici unul din bărbați nu mi-a mai blocat drumul.

– Poate că nu ești recunoscător pentru că ai ceva de ascuns.

– Prostii! spuse Sergius mânios, însă Juba ridică din sprâncene.

– Stai. Hai să auzim ce crede că ascund.

Cei doi bărbați se uitară în jos la mine. Unul era prinț, celălalt sclav, însă amândoi erau mai mari și mult mai puternici decât mine.

– Nimic, am răspuns în grabă.

Însă Juba își întinse brațul astfel încât să nu mă pot mișca, iar ochii lui negri îi fixară pe ai mei cu o privire pătrunzătoare.

– Te-ai uitat în biblioteca mea și ai declarat că ascunde ceva. Sergius, de ce n-o conduci pe prințesă în interior?

Sergius oftă zgomotos, apoi mă luă de braț și mă mână de-a lungul atriumului. În bibliotecă, mesele erau încărcate cu suluri de hârtie, întocmai cum văzusem, însă pe fiecare dintre ele se afla o hartă diferit colorată.

– *Dominus* scrie o istorie a lumii, spuse el. Acum ești fericită?

Juba stătea în fața mea și îi simțeam privirea străpungându-mi spatele.

– Asta e. Toate secretele mele întinse în fața ta. Ce e, Selene? Te așteptai la altceva?

– Deloc, am mințit, iar ochii îmi căzură pe o hartă a Egiptului. Mă întreb doar de ce ai adăugat un templu lângă teatrul din Alexandria, când în realitate nu există așa ceva acolo, am spus cu îngâmfare.

Dar Juba zâmbi.

– Poate că nu era înainte, dar în curând va exista unul.

M-am uitat spre hartă.

– Lângă teatru? am strigat.

– Asta e dorința lui Cezar. Acum, dacă mă scuzi, spuse el, am *secrete* de care trebuie să mă ocup.

Când m-am întors în vilă, n-am mai văzut-o pe Octavia, însă Marcellus și Alexandru s-au ridicat de pe scaunele lor de îndată ce am intrat în cameră. Am fost surprinsă să văd că amândoi erau încă treji.

– Unde ai fost? exclamă Alexandru, iar flacăra lămpii cu ulei pâlpâi în urma lui.

– Octavia a vrut să duc o statuie.

– Lui Juba? ghici Marcellus. Ani de zile a tot vrut să-i dea bustul tatălui lui, dar nu s-a putut despărți de el. E o statuie foarte rară, ce aparține unui sculptor care a lucrat foarte puține piese de-a lungul vieții.

– Și i-a aparținut lui Juba?

Marcellus dădu din cap în semn de încuviințare.

– El a fost adus în Roma pe când avea doi sau trei ani. Deci presupun că până atunci a fost a lui.

– Dar de ce te-a trimis Octavia pe *tine*? întrebă Alexandru.

– Nu știu, am spus pe un ton defensiv, așezându-mă pe canapeaua mea și deschizându-mi caietul la o pagină goală. Poate că a fost o pedeapsă.

Marcellus râse.

– După seara asta? Mă îndoiesc. De ce? Juba era într-o dispoziție proastă?

– Nu e mereu așa? Lucra la istoria lumii.

– Vrea să creeze o istorie completă a fiecărui regat, explică Marcellus. Să cartografieze teritoriile, să înregistreze limbile, să studieze popoarele. Poate că mama te-a trimis pe tine deoarece s-a gândit să dea gestului mai multă însemnătate.

Mi-am ridicat genunchii la piept și am roșit la gândul că fusesem în stare să cred că Juba era Vulturul Roșu. „Totul îi aparține lui Cezar“, îmi spusese. Mai ales el. Ar fi fost ultima persoană de pe dealul Palatin care ar fi trădat Roma. Până și Agrippa l-ar fi sfidat pe Octavian înaintea lui Juba. Dar nu voiam să mă mai gândesc la el. În timp ce Marcellus și Alexandru șușoteau la lumina lumânărilor despre cele petrecute în teatru, eu mi-am luat cerneala, stiletul, și m-am apucat să schițez o clădire cu două etaje. Am adăugat ziduri pictate în frescă, podele mozaicate și destule camere încât să adăpostească peste trei sute de copii. Când Marcellus se ridică să plece, se aplecă peste umărul meu.

– Ce desenezi?

– O clădire.

– Pot să văd?

I-am întins schița. De afară arăta ca oricare altă clădire. Dar imaginile pe care le desenasem pentru camerele din interior ar fi trebuit să indice clar destinația ei.

– Un han? întrebă el nesigur. Dar de ce ar avea nevoie un han de atâtea paturi?

Alexandru privi peste umărul meu și întrebă:

– E pentru copiii de pripas?

Mi-am luat schița din mâinile lui Marcellus.

– Nu pot fi lăsați, pur și simplu, sub Columna Lactaria! Gândește-te câți vor muri din pricina vremii rele. E un obicei îngrozitor.

– Este, dădu din cap Marcellus. Dar cu ce i-ar ajuta să fie adăpostiți într-o clădire?

– S-ar putea pregăti adopții.

– Și cei care n-ar fi adoptați? întrebă el.

– Ar putea fi dați templelor și crescuți ca *akolouthoi*.

Neînțelegând cuvântul, Marcellus se încruntă.

– Ajutoare, spuse fratele meu.

– Și, în cele din urmă, preoți și preotese, am adăugat.

Marcellus se uită la mine, iar tandrețea din ochii lui îmi făcu inima să bată mai repede.

– E o idee minunată, Selene. Iar dacă o să devin vreodată Cezar, o să am grijă să fie pusă în practică.

– Serios?

– De ce nu? Ești ca mama mea, spuse el. Vrei doar ce e mai bun pentru oameni.

A deschis ușa să plece, și m-am mirat că Octavia nu venise deja pentru a ne trimite la culcare. Poate că era cu fratele ei sau cu Vitruvius.

După plecarea lui Marcellus, Alexandru m-a privit cu asprime.

– Nici să nu te gândești. El îi e sortit Iuliei, Selene.

– Nu mă gândesc la nimic!

– Ba da. Și ai face bine să încetezi.

Suflă în lampă și se culcă, dar eu încă eram trează când o fereastră se deschise încet în camera de alături. Se auzi o bufnitură surdă, ca și cum ceva ar fi lovit pământul. M-am repezit pe balcon și am tras perdelele la timp pentru a-l vedea pe Marcellus dispărând în noapte. Ce-o fi fost în capul lui, cu atâtea gărzi ale tatălui său umblând pe afară? Poate că le plătea. Din câte știam eu, nu ajunseseră la urechile lui Octavian vorbe despre drumul nostru la Templul lui Isis ori despre ce îi spusese Marcellus centurionului, însă m-am întrebat în ce loc s-ar fi putut duce el, ca să merite riscul.

*

În dimineața următoare, când am intrat în bibliotecă, Vitruvius m-a cercetat cu o privire interesată.

– Aud că ieri i-ai salvat viața lui Cezar.

Obrajii mi se înfierbântară.

– Juba a fost cel care l-a salvat.

– Dar tu ai dat alarma. Ești foarte iute. Și de aceea cineva atât de isteț ca tine va putea să înțeleagă asta.

Desfășură un lung sul de hârtie și îl întinse pe masă, în fața mea.

– Mausoleul lui Octavian, am spus.

Vitruvius încuviință cu o mișcare a capului.

Octavian voia ceva la fel de impresionant ca mormântul mamei din Alexandria, cu coloane înalte din marmură și un dom impunător. Însă chiar dacă schița avea o cupolă asemănătoare și mausoleul era înconjurat de un portic rotund cu coloane, clădirii îi lipsea grandoarea mausoleului mamei. Era înălțată deasupra pământului, pe o platformă circulară ce avea să fie făcută, probabil, din calcar, cu un șir de trepte care se întindea de jos și până în vârf. Scara era flancată de două obeliscuri roșii din granit, și chiar dacă avea o eleganță simplă, nimeni nu s-ar fi oprit uluit în fața ei, așa cum făceau oamenii în Alexandria. Mi-am ridicat privirea de la schiță, m-am uitat spre Vitruvius și am ghicit:

– Ai făcut ceva simplu, care să nu-i insulte pe plebei. Pentru că acum, Octavian se teme să nu pară prea puternic și să nu fie asasinat, asemenea lui Iulius Cezar.

Arhitectul zâmbi.

– Într-adevăr. Poate că ceea s-a întâmplat seara trecută a fost opera unui singur om, sau poate că asasinul chiar reprezenta acest grup de trădători pe care liberții s-au învățat să-i numească Vulturul Roșu. Oricum, poporul e furios.

– Ce o să facă Cezar?

– Ce poate să facă? Vitruvius strânse sulul. Tot felul de încercări, până când plebeii vor începe să creadă că Cezar e un tiran. Poate să construiască cele mai grandioase stadioane și băi din Roma, însă pentru persoana lui trebuie să fie ceva simplu.

– Dar îi va plăcea?

– A părut să-i placă foarte mult când i-am arătat schița azi-dimineață.

– Era treaz?

– E mereu treaz. Se plimbă încolo și încoace, scrie, pregătește discursuri pentru Senat.

– Și o să-mi arăți cum ai făcut desenul?

Existau măsurători lângă fiecare zid ce apărea în schiță, iar lângă trepte erau ecuații pe care nu le înțelegeam.

– Mă tem că azi n-am timp pentru o lecție. Când îmi văzu dezamăgirea, adăugă. Dar peste câteva zile, voi avea. Până atunci, acestea sunt camerele din interiorul mausoleului. Îmi întinse un sul de hârtie pe care desenase încăperi goale, fiecare având lângă ea câte o etichetă pe care erau trecute dimensiunile. Amenajează-le, spuse el simplu. Adaugă

mozaicuri, cariatide, fântâni. Plebea n-o să vadă decât exteriorul, așa că ornamentele pot fi cât de luxoase vrei tu. Iar dacă o să-mi placă ce ai desenat, s-ar putea să le includ în construcția finală.

Eram șocată de încrederea pe care mi-o acorda Vitruvius.

– Mulțumesc, am spus, iar arhitectul mi-a zâmbit. Vor fi cele mai bune schițe ale mele, i-am promis.

Am strâns cu grijă sulul.

Când dădui să plec, Vitruvius adăugă:

– Roma e mândră de tine. Cezar n-o să uite niciodată ce ai făcut.

M-am întors.

– Și crezi că asta înseamnă că eu și Alexandru vom fi trimiși înapoi în Egipt?

Vitruvius ezită.

– Cezar a trimis un prefect să conducă Egiptul în locul lui.

– Dar l-ar putea chema înapoi.

– Ar putea. Tonul lui nu-mi dădea prea multe speranțe. Dar înainte ca asta să se întâmple, Cezar va vrea să vă aranjeze căsătoriile. Trebuie să ai foarte mare grijă în următorii câțiva ani, Selene. L-ai văzut pe Cezar în dispoziția lui cea mai milostivă, spuse el încet, dar când îl vor găsi pe arcașul ăsta, îl vor crucifica. Și oricine l-a ajutat să urce pe scenă, fie ea și Terenția însăși, va muri împreună cu el.

Am dat din cap în semn de aprobare.

– O să fiu cu băgare de seamă, i-am promis.

– Și cu ochii în patru.

*

Am început prin a fi vigilentă în *ludus*. Când *magister* Verrius citea pasaje din *Iliada*, observam cum stăruia asupra fragmentelor ce îi descriau pe soția și pe copiii lui Hector, care fuseseră vânduți ca sclavi. Vorbea despre lupta lui Hector ca fiind eroică, despre moartea lui ca fiind curajoasă și despre cucerirea orașului lui ca fiind cea mai mare tragedie, de vreme ce locuitorii aveau să-și piardă, dacă nu viețile, atunci libertatea. Cu cât vorbea mai mult despre amărăciunea vieții de sclav, cu atât eram mai convinsă că el ar putea fi Vulturul Roșu, și că Marcellus îl ajuta.

Antonia îl văzuse pe maestru stând de vorbă cu Gallia pe dealul Palatin, și, cu toate că era posibil ca sclava Octaviei să fi scris *acta* singură, părea mult mai probabil ca în spatele lor să se afle un om cu acces la rezerve de papirus și cerneală. Un om a cărui prezență pe colina Palatină să nu fie niciodată pusă la îndoială, iute la minte și cu motive de furie. Iar dacă Verrius și Gallia erau îndrăgostiți, oare n-ar fi fost acesta un motiv suficient pentru a se răscula împotriva sclaviei? Robilor nu li se îngăduia să se căsătorească decât dacă erau eliberați, or din

salariul unui *magister*, el nu și-ar fi putut permite niciodată dezrobirea unei prințese gale.

În după-amiaza aceea, am studiat-o pe Gallia în timp ce cârpea o tunică pe porticul de pe Campus Martius. Nu părea îngrijorată că cineva ar veni la ea cu dovezi privind trădarea. Cu toate astea, când Marcellus a anunțat că e vremea să plecăm spre Circus Maximus, iar Juba și-a făcut brusc apariția lângă ea, i-am observat surprinderea.

– Vii cu noi? îl întrebă Gallia pe prinț.

– Asta-i porunca lui Cezar.

– Dar deja avem gărzi, se plânse Iulia. De ce ne trebuie mai multe?

– Poate ai prefera să rămâi acasă, îi sugeră Juba. Nu există loc mai sigur decât propria ta cameră.

Iulia își miji ochii și, în timp ce ne îndreptam către Circus, bombăni:

– Acum nu mai putem să facem nimic.

– Ce vrei să spui?

– Juba e aici. El și tata sunt ca Romulus și Remus.

– Romulus nu l-a omorât pe Remus? întrebă cu prudență Alexandru.

– Știi la ce mă refer! zise iritată Iulia.

În spatele nostru, Juba și Gallia mergeau unul lângă altul, cu capetele plecate, purtând o discuție calmă.

– Acum, tot ce facem o să ajungă la urechile tatei. Măcar Gallia e sclavă și știe destule încât să tacă.

M-am uitat în spatele meu, sperând că Gallia nu auzise vorbele Iuliei.

– Dar soldații care ne urmează mereu? am întrebat. Ei nu-i dau raportul tatălui tău?

– Sigur că nu, răspunse Marcellus. Îi plătim.

– Te referi la mită? exclamă fratele meu.

– Doar câțiva denari. Și numai când am pariat prea mult sau am fost într-un loc pe care n-ar fi trebuit să-l vizitez.

Îi făcu semn cu ochiul lui Alexandru, moment în care m-am întrebat dacă făcea aluzie la un lupanar.

Când ne-am apropiat de Circus, o mulțime uriașă era strânsă în jurul intrării, iar Juba spuse furios:

– Ce înseamnă asta? Își croi drum până în față și oamenii se dădură la o parte din calea lui. Alt *actum*? strigă el. Cine e vinovatul?

Brusc, oamenii nu mai păreau interesați și dădură să plece, când Juba îl apucă de braț pe bărbatul aflat cel mai aproape de el.

– Când a fost pus pe ușă?

Bărbatul scutură din cap.

– Nu știu. Tremura. Eu l-am văzut aici în dimineața asta, după ce am deschis.

– Și nimeni nu l-a dat jos? Înțelegi care e pedeapsa pentru sprijinirea unui rebel?

– Nu… nu e sprijinire, se bâlbâi omul. *Eu* cu siguranță nu l-am sprijinit.

– Atunci de ce e hârtia aici?

– Nu știu. Eu doar mă ocup de pariuri. Nu patrulez prin dreptul porților.

Juba smulse sulul de hârtie de pe ușă, iar Marcellus înaintă șovăitor.

– Pot să-l văd?

Am crezut că prințul o să-l refuze, însă acesta îndesă documentul în mâinile lui Marcellus și toți ne strânserăm în jurul lui. Era același scris îngrijit ca și celălalt pe care îl văzusem, doar că, de data asta, autorul înfiera încercarea de a-l asasina pe Octavian, avertizând că vărsarea de sânge nu va duce decât la mai multă vărsare de sânge și că stăpânitorii aveau același drept la o viață lungă ca și sclavii. El le amintea cititorilor că Spartacus dăduse greș și că nici o răzmeriță nu putea spera să obțină ceea ce ar fi realizat voturile senatorilor, dacă aceștia și-ar fi ascultat conștiința. Continua prin a lua în derâdere pedeapsa lui Octavian asupra plebeilor, promițând revolte în Subura, odată ce oamenii aveau să înceapă să moară de foame. Și mai era ceva, ceva despre ajutarea sclavilor să traverseze Mare Superum[1] spre pământurile lor natale. Însă Juba luă înapoi sulul.

– Destul. Ați venit aici să vedeți cursele. Așa că hai să le vedem.

Îi întinse documentul mototolit Galliei, care îl făcu să dispară într-un săculeț superb brodat, pe care îl avea lângă ea. Mereu eram fascinată de hainele ei, inclusiv de săculețele brodate, pe care nici o altă sclavă nu le folosea vreodată. Dar Gallia era preferata Octaviei.

Am urcat spre locurile rezervate familiei lui Cezar, iar când Juba a intrat într-o discuție cu Gallia, Marcellus mi-a șoptit:

– Mă întreb de ce rebelul ăsta e dispus să-l critice pe unchiul meu, dar se opune asasinării?

– Probabil pentru că, dacă unchiul tău ar muri, nu patricienii ar avea cel mai mult de suferit, ci plebea, am bănuit eu. Cei bogați vor găsi mereu câte ceva de mâncare. Sclavii și liberții ar fi cei care ar muri de foame.

– Chiar credeți că se vor stârni revolte? întrebă Iulia.

– Aș zice că da, răspunse Marcellus, stând cu ochii pe agentul de pariuri de sub noi.

Când bărbatul se uită în direcția noastră, Marcellus îi făcu semn să se apropie și scoase o pungă plină cu denari.

– Dar n-o să dureze mult. Tocmai când liberții vor regreta sprijinul acordat Vulturului Roșu și vor simți foamea, *Ludi Romani* vor fi aici pentru a le distrage atenția.

– Așadar, ești de acord cu pedepsirea lor? am exclamat.

– Sigur că nu. Dar așa gândește unchiul meu.

Marcellus îi dădu agentului de pariuri punga sa și spuse cu istețime:

[1] Marea Adriatică (n.red.)

– Verzii. Am auzit că și-au cumpărat cai noi.

– Așa e. Douăzeci de armăsari noi. Toți din Arabia.

Alexandru zâmbea, și am știut pe dată că el fusese cel care făcuse rost de informația asta.

– Verzii, a spus și fratele meu, dar mie mi s-a tăiat răsuflarea când am văzut dimensiunea pungii lui. Am tot câștigat, mi-a explicat el. Deci ce sunt *Ludi Romani*?

– N-ai auzit de *ludi*? strigă Iulia. Sunt cele mai mari jocuri de pe pământ.

– Aveam și noi jocurile noastre, am spus scurt.

– Ei bine, *Ludi Romani* durează de cincisprezece ani. Curse de care de luptă, evenimente cu gladiatori, spectacole de teatru… Se uită neliniștită spre Juba. Poate că la alea n-o să mergem.

– Și crezi că tatăl tău va vrea să sărbătorească după ce s-a încercat asasinarea lui?

– Oh, nu e o sărbătoare, spuse Marcellus. E o tradiție. Să anulezi *ludi* ar fi ca și cum ai anula… Căută cuvântul potrivit. Luna iunie, îi sări în ajutor Iulia.

– Sau ca și cum ai decide că nu vor mai fi Saturnalii[1]. În plus, jocurile îi fac pe oameni fericiți. În zilele acelea se încetează orice muncă, și toată lumea vine cu mâncare și cu haine căptușite la șezut, pentru circ.

Alexandru strâmbă din nas.

– Ce-i aia?

Marcellus arătă către partea de jos a arenei, unde oamenii cărau saltele groase, făcute din papură.

– Locurile lor nu sunt acoperite ca ale noastre.

Trompetele răsunară și, când crainicul dădu startul cursei, porțile se deschiseră și carele năvăliră pe piste. În timp ce Iulia și Alexandru strigau cât îi ținea gura alături de Marcellus, eu mi-am scos caietul și am desfăcut schițele lui Vitruvius în care apărea mausoleul lui Octavian. Arhitectul voia modele pentru interiorul clădirii, și, foarte probabil, nimic din ce urma să concep nu avea să fie folosit. Dar eram hotărâtă să-l surprind. Intenționam să schițez niște planuri atât de frumoase, încât să i se pară irezistibile. Poate că avea angajați arhitecți cu câteva decenii mai bătrâni decât mine, însă nici unul dintre ei nu locuise în Alexandria și nu văzuse realizările Ptolemeilor. Nici unul dintre ei nu studiase în Palatul Muzelor și nu-și dedicase ani întregi schițării celor mai frumoase cariatide de marmură și mozaicuri din lume. Când mi-am scos cerneala și stiletul, am observat că Juba mă urmărea.

– Desenezi o nouă Romă? mă întrebă el.

– E un serviciu.

– Serios? Și ești plătită?

---

[1] Sărbătoare în cinstea zeului Saturn (n.red.)

– Nu. O fac pentru a fi de ajutor.

Juba zâmbi.

– Așa o fire mărinimoasă, și n-ai nici doisprezece ani! În curând ai să împarți pâine împreună cu Octavia.

– Am observat că azi-dimineață i-ai mulțumit, am replicat eu. Așadar, i-ai apreciat cadoul.

Tânărul ridică din sprâncene.

– Bineînțeles. E singurul portret al tatei pe care îl am.

Mi-am încleștat fălcile, hotărâtă să nu mă mai las întărâtată de el, și tot restul după-amiezii am avut grijă să nu vadă ce desenez.

Capitolul 10

În cea de-a șaptea zi fără ajutoare pentru săraci, se stârniră revolte în Subura. Deși nimeni nu se arătă surprins, în afară de Octavia, oamenii începură să intre cu forța în magazine, să fure mâncare de la negustorii de pe străzi și să dea foc tavernelor care refuzau să le amâne notele de plată. În timp ce noi stăteam în tricliniu, mâncând stridii sau sturzi și ascultând sunetele dulci scoase de o sclavă care cânta la harpă, Subura se sfâșia pe ea însăși precum un lup turbat. Gloatele înfometate devorau orice le ieșea în cale: găini, câini, până și pisici. În cea de-a opta seară, când un soldat ne-a întrerupt masa pentru a ne anunța că plebeii îl predaseră pe arcașul din teatru, am surprins privirea triumfătoare din ochii lui Octavian.

– De mâine reîncepeți împărțirea de ajutoare, spuse el. Amintiți-le oamenilor că eu le plătesc grânele din propriii mei denari și spuneți-le că mi-am vândut statuile ca să le cumpăr mâncare.

Soldatul zâmbi.

– Sigur, Cezar.

– Și criminalul? întrebă Octavian, ca și cum aproape că uitase.

– E unul dintre sclavii tăi. Un băiat de la bucătărie, cred.

Cezar rămase neclintit.

– Un *băiat* de la bucătărie ori un bărbat?

– Șaisprezece ani.

– Și sunteți siguri că el e?

– A fugit de pe colina Palatină acum trei săptămâni, iar plebeii par foarte convinși. Chiar dacă n-ar fi el vinovatul, tot un fugar rămâne.

Agrippa se ridică mânios.

– Păi el e sau nu?

– Este, răspunse soldatul ceva mai încrezător.

Decretul lui Octavian conform căruia sclavii nu aveau voie să cumpere arme nu contase. Întotdeauna aveau să existe negustori dispuși să vândă orice în schimbul prețului potrivit.

– Biciuiți-l pe străzi, zise Octavian. Iar mâine, crucificați-l lângă piața publică.

Octavia trase brusc aer în piept și își lipi de buze șervețelul din mătase, doar că, de data asta, nu protestă.

– Dar de unde știu ei că plebeii nu mint, în speranța de a-și recăpăta ajutoarele? am șoptit.

Obrajii, de obicei strălucitori, ai lui Marcellus se albiseră.

– E posibil.

– Iar dacă îl torturează, atrase atenția Iulia, ar putea mărturisi orice.

Octavian nu părea îngrijorat. Se lăsă pe spătarul canapelei și continuă să facă însemnări pentru următorul lui discurs în Senat. Însă eu nu mă puteam abține să nu mă gândesc la băiatul de la bucătărie care fusese condamnat la moarte și, a doua zi, după ce ne-am petrecut timpul pe Campus Martius, l-am convins pe Juba să ne lase să mergem în piața publică.

– Să vedeți un om mort? se plânse el pe drum. Ce rost are?

– Vreau să știu dacă, într-adevăr, el e, am răspuns.

– Și dacă nu e?

– Vrea doar să afle, spuse Marcellus. Și mie mi-ar plăcea să știu.

– Nu va exista nici un amestec în justiție, ne avertiză Juba cu un aer sumbru.

Ne vorbea tuturor, dar se uitase la mine când rostise cuvintele din urmă.

– Am înțeles, replică Marcellus. Vrem doar să mergem și să vedem.

Juba a oftat din greu, și am parcurs restul distanței spre piață în tăcere, urmați de prinți și de Gallia. Când am ajuns, nu încăpea îndoială în legătură cu cele ce urmau să se petreacă. Sute de soldați romani stăteau în jurul Senatului, cu scuturile pregătite și înarmați cu săbii. Penele roșii de pe căști li se pleoștiseră în bătaia soarelui, și mi-am închipuit cât de cald trebuia să le fie în armuri. Dar nici unul dintre ei nu se clintea. Numai ochii lor cercetau piața, în căutarea eventualilor rebeli din mulțime.

– Toate astea pentru o execuție? exclamă Alexandru.

– Susținătorii rebelului ar putea încerca să-l salveze, explică Marcellus. Sau măcar să-i ofere o moarte ușoară.

– Crezi că o să se întâmple așa ceva? întrebă nerăbdătoare Iulia, rotindu-și privirea prin piață.

– Eu n-aș paria, răspunse scurt Juba.

Nimeni nu avea voie să se apropie de crucea din lemn ori de băiatul care avea să fie legat de ea. Juba ne conduse pe treptele Senatului, unde gărzile făcură imediat loc pentru distinșii martori. Am simțit cum mi se strânge stomacul.

– El e? șopti Alexandru lângă mine.

Soldații îl biciuiseră pe străzi pe băiatul de la bucătărie, iar acum, spatele lui gol era o bucată de carne însângerată. Însă și fără să-mi duc

mâna streașină la ochi, tot puteam să văd că sclavul avea aceeași înălțime și statură cu arcașul din teatru.

– Nu știu. Ar putea fi.

M-am uitat la Iulia, care își cumpărase o *offella*[1] și mesteca mulțumită.

– Cum poți suporta să vezi asta și să mănânci? am întrebat-o.

– E doar o execuție. Majoritatea se organizează la poarta Esquilina. Asta e singura pe care o văd în piața publică.

– O raritate, remarcă Juba.

– Mă întreb de ce nu se organizează mai multe lângă Senat, spuse fata.

– Poate pentru că piața publică e un loc destinat afacerilor, nu torturii, se răsti prințul.

Iulia își aruncă în gură ultima bucată de *offella*.

– Probabil că ai dreptate. Se întoarse către mine. Pe toți zeii, uită-te la oamenii ăștia! Și totul pentru un sclav!

Nu-i dădea prin minte că și noi ne număram printre *oamenii ăștia*, uitându-ne cum încheieturile și gleznele acuzatului erau legate de cruce cu ajutorul unor frânghii și ascultând țipetele de durere ale băiatului, în timp ce acesta era ridicat în aer. Când mă văzu că-mi îngrop fața în umărul lui Alexandru, Juba remarcă:

– Ce s-a întâmplat? Parcă voiai să vezi asta.

– Am vrut să verific dacă el e arcașul!

– Și?

Am dat din cap într-un gest afirmativ, incapabilă să vorbesc. Oricum, nu m-ar fi auzit. Strigătele băiatului erau prea puternice, iar pe măsură ce crucea era înălțată, trupul lui se cufunda pe *sedile*, un scaun grosolan din lemn, care îi mai reducea din presiunea pusă pe încheieturi.

În cele din urmă, până și Iulia se sătură.

– Ar trebui să plecăm, spuse ea. Nu mai vreau să văd așa ceva.

Marcellus o aprobă. Vulturul Roșu nu dădea nici un semn, nimic care să arate că moartea băiatului de la bucătărie urma să fie una rapidă.

– Închipuie-ți cum ar fi fost dacă ar fi încercat să-l ucidă pe tatăl nostru, îmi aminti cu voce calmă Alexandru, în timp ce plecam. L-am fi vrut mort.

Dar Octavian nu era tatăl nostru, iar eu nu puteam să nu mă gândesc ce s-ar fi întâmplat dacă, pur și simplu, mi-aș fi ținut gura.

*

Pe dealul Palatin nu se mai vorbea despre Vulturul Roșu, însă Octavian dădu o adresă specială Senatului și ceru un grup de soldați a căror singură îndatorire să fie ocrotirea lui. Senatul încuviință și strânse o unitate de profesioniști, pe care Octavian o numi Garda lui Pretoriană.

---

[1] Un fel de cozonac (n.red.)

Dar după câteva săptămâni fără nici un *actum* nou afișat în Roma, toți începură să se întrebe dacă nu cumva Vulturul Roșu intrase în vreo ascunzătoare.

– Altfel de ce ar păstra tăcerea? întrebă Iulia în drum spre *Ludi Romani*.

Străzile erau pline de oameni ce cărau bucăți căptușite de material pe care să se așeze în amfiteatru, pentru a participa la începerea jocurilor, iar lectica noastră se clătină periculos când purtătorii ei încercară să evite o coliziune.

– Poate că vrea să se distanțeze de băiatul de la bucătărie, am sugerat eu, ținându-mă de laturile din lemn ale lecticii.

Urmă o oprire bruscă, iar Iulia se văzu azvârlită în față și se echilibră cu o mână.

– Aveți grijă! strigă ea, trăgând dintr-o smucitură perdelele delicate și înjurându-i pe nefericiții cărători. După ce trase la loc perdelele, se întoarse spre mine. De trei ani încoace, Vulturul Roșu își face apariția la *ludi*.

Am tras adânc aer în piept.

– În persoană?

– Nu. Umblă noaptea și pune *acta* pe ușile amfiteatrului. Anul trecut, șopti ea, i-a eliberat pe gladiatorii care urmau să lupte în arenă!

– Și crezi că ar trebui să se pună capăt sclaviei?

Iulia mă privi alarmată.

– Sigur că nu! Dar imaginează-ți un om atât de îndrăzneț încât să-i elibereze pe gladiatori din temnițele lor! spuse ea oftând. Spartacus era curajos, dar Vulturul Roșu, șopti ea agitată, ar putea fi oricine. Poate că nici nu e sclav.

Mi-am amintit întâlnirea Galliei cu *magister* Verrius. De atunci încercasem de câteva ori să vorbesc cu ea despre Vulturul Roșu, și de fiecare dată mă alungase fluturând din mână.

– Ar fi periculos să te îndrăgostești de un rebel, am avertizat.

Iulia izbucni în râs.

– O grămadă de femei se îndrăgostesc de gladiatori, și cei mai mulți dintre ei sunt niște răufăcători.

Trase la o parte perdeaua și arătă către negustorii de pe marginea drumului.

– Vezi ce vând?

– *Offellae*.

– Nu, se strâmbă ea. Uită-te mai bine.

– Alea sunt…?

Mi-am astupat gura cu mâna. Iulia chicoti. Negustorii vindeau statuete ce reprezentau gladiatori cu penisurile în erecție.

– Toată lumea știe că femeile îi doresc. Lăsă perdeaua să cadă la loc. Până și Horația are o asemenea statuetă, mărturisi ea.

M-am aplecat.

– Fără știrea soțului ei?

– Pollio s-a culcat cu șase dintre sclavele ei. Merită și ea puțină fericire.

– Dar dacă o prinde?

– S-a întâmplat o singură dată. Și n-ar divorța în veci de ea.

– De unde știi?

– Deoarece i-a spus tatei că nu-și mai dorește decât fete de paisprezece ani.

– Și ce crede? Că ea n-o să îmbătrânească nicicând?

– Sigur că o să îmbătrânească, dar mereu o să fie micuță. Ca tine.

M-am cutremurat la gândul că un bărbat ca Pollio m-ar lua pe canapeaua lui și și-ar lipi de mine stomacul dezgolit, așa cum făcuse bărbatul de pe dealul Palatin. „N-am să mai permit niciodată să mi se întâmple așa ceva. Mai bine îmi urmez mama în mormânt decât să mă supun unui astfel de tratament." Am bănuit că Iulia îmi citise dezgustul pe chip, căci adăugă:

– Horația s-a jurat că o să-și despice venele înainte de a se mărita cu Pollio.

Un țipăt ascuțit răsună din cealaltă parte a perdelei, iar Iulia se grăbi să o dea din nou la o parte. Pe scara unui templu, un bătrân snopea în bătaie cu un bici doi băieți. Aceștia îngenuncheaseră pe trepte și se făcuseră mici, acoperindu-și capetele cu mâinile.

– De ce nu fug? am strigat.

– Sunt sclavi.

Iulia se trase în față pentru a vedea mai bine.

– De fapt, sunt sclavii lui Fabius!

– Îl recunoști?

Fata aruncă o privire peste umăr.

– E unul dintre cei mai bogați oameni din Roma.

Țipetele celor doi băieți erau îngrozitoare. Mi-am acoperit urechile cu mâinile.

– Ce-au putut să-i facă?

– Lui Fabius? Am auzit că ajunge doar să-i refuzi avansurile.

– Făcute băieților?

– Și fetelor. Și văduvelor. Și matroanelor. Dezgustător! spuse ea și lăsă perdeaua să cadă la loc.

Imediat ce am ajuns, Agrippa s-a asigurat că loja lui Cezar e pregătită, apoi s-a întors pentru a ne ajuta să coborâm din lectici.

– Ăsta e un amfiteatru nou, zise nerăbdătoare Iulia. Mă întreb cum o să fie locurile noastre.

Câțiva membri ai Gărzii Pretoriene a lui Octavian ne însoțiră prin mulțime. Soldați înarmați îi dădeau la o parte pe plebei, dar am observat că Cezar mergea în continuare între Juba și Agrippa.

– Deci, ce părere ai? m-a întrebat o voce cunoscută, iar când m-am întors, Vitruvius stătea lângă Octavia, zâmbindu-mi. Nou-nouț. Construit de consulul Titus Statilius Taurus.

– E foarte frumos, am spus eu cu băgare de seamă.

Amfiteatrul se înălța peste Campus Martius, și chiar dacă era plin de oameni care forfoteau, eleganța îi rămăsese neștirbită. Primul nivel era ocupat de prăvălii ascunse cu grijă între arcadele pictate și coloanele uriașe ce fuseseră sculptate pe laterale ca niște frize.

– Dar? întrebă Vitruvius.

– Dar eu aș fi ales granitul roșu în locul calcarului. Peste câțiva ani, calcarul o să pară murdar.

Arhitectul zâmbi.

– Trebuie să fiu de acord cu tine.

– Vitruvius îmi spune că înțelegi foarte bine geometria, interveni Octavia, luându-l de braț, și că e teribil de impresionat de planurile tale pentru mausoleul fratelui meu.

Când observă că mă uit surprinsă la arhitect, Octavia râse.

– Oh, e zgârcit cu laudele. Dar mi-a arătat lucrările tale.

– Mi-ar plăcea să le văd și eu, spuse Marcellus.

– Schițele ei sunt în bibliotecă, zise Vitruvius.

Iulia tăcu. Când ajunserăm în loja lui Cezar, cu tendele ei de culoarea vinului și cu canapele încăpătoare îmbrăcate în mătase, fata se așeză intenționat între mine și Marcellus, apoi îmi întoarse spatele și îl întrebă:

– Pe cine o să pariezi?

– Putem să pariem pe gladiatori? întrebă Alexandru.

– Sigur, răspunse Marcellus. Apoi completă: Bineînțeles, aici nu există o metodă. Nu cum mi-ai arătat cu caii. Pur și simplu alegi un număr – cincizeci, treizeci și trei –, iar dacă gladiatorul respectiv supraviețuiește, câștigi.

– Există șanse?

– Alexandru! am spus cu glas tăios. Nu poți paria pe viețile oamenilor.

– În Circus pariez.

– Alea sunt doar care de luptă!

Alexandru păru fâstâcit.

– Haide, Selene! Dacă o să câștig, o să-ți dau ție toți denarii pentru a-i folosi la construirea căminului tău.

– Ce cămin? se interesă Iulia.

– Căminul ei pentru copiii de pripas, răspunse Marcellus, dar nu atât de tare încât să ne audă și Octavian, care stătea pe canapeaua de alături.

Iulia se uită lung la mine.

– Eu nu știam despre asta.

– Nu e mare lucru, am spus eu repede.

– Dar Marcellus știa.

– Pentru că a văzut desenul. E doar un loc pe care mi l-am imaginat.

– Pentru copiii abandonați, explică fiul Octaviei. O interesează operele de binefacere, la fel ca pe mama.

– Ce drăguț! zise Iulia, însă tonul ei spunea altceva.

– Probabil că n-o să iasă nimic, am replicat.

Fata își încrucișă brațele la piept.

– De ce nu?

– Cine ar clădi o casă pentru copiii de pripas? Și de ce m-ar asculta cineva pe mine?

– Eu s-ar putea să te ascult, spuse Iulia pe un ton mușcător, și cel mai probabil pentru urechile lui Marcellus, dacă aș fi soția lui Cezar.

N-am mai zis nimic.

– Ai un suflet tare bun, Selene. Mi-aș dori să fiu și eu la fel de milostivă ca tine.

Dar îmi dădeam seama că nu spunea adevărul. Se simțea mulțumită mâncând *offellae* în timpul execuțiilor și călcând peste bebelușii care plângeau, atâta vreme cât Marcellus n-o considera fără inimă. Și cu toate că el n-ar fi criticat-o niciodată, nu suporta să-l audă lăudându-mă pe mine.

– Deci, pariați? întrebă Iulia.

Eu am scuturat din cap, spunând:

– Dacă Alexandru vrea să pună rămășag pe moarte, n-are decât.

– Serios? Fratele meu se lăsă pe spătarul canapelei ca să poată vedea pe lângă Marcellus și Iulia. N-ai să te superi?

Am refuzat să-i răspund.

– Of, cineva oricum o să moară, spuse fiica lui Octavian.

– Și faptul că pariez n-o să schimbe cu nimic lucrul ăsta, sublinie Alexandru.

Agentul de pariuri apăru, și, de pe canapeaua aflată în fața noastră, Livia spuse veselă:

– Douăzeci de denari pe primul gladiator.

– Că va trăi ori că va muri, *domina*?

– Că va muri, răspunse femeia, iar de lângă ea, Octavian îi întinse agentului o pungă grea.

– Și pentru tine, *domina*?

Octavia stătu pe gânduri.

– Primii cinci gladiatori.

– Vii sau morți?

– Vii, răspunse Octavia pe un ton caustic, la auzul căruia fratele ei zâmbi.

Când agentul de pariuri ajunse la Alexandru, eu mi-am întors fața în altă parte.

– Nu-i frumos, nu-i așa? întrebă Antonia. Ședea pe aceeași canapea cu sora ei și cu Vipsania. De cealaltă parte a lor, Tiberius și fratele lui

mai mic, Drusus, jucau zaruri. Eu încerc să nu mă uit când moare câte un bărbat.

– Dar toți sunt răufăcători condamnați?

– Nu. Unii sunt sclavi care au fost cumpărați pentru lupte. În Egipt nu există spectacole cu gladiatori?

– Nu. Noi nu facem un sport din a omorî bărbați.

– Of, mai sunt și femei! spuse ea cu tristețe. Și animale.

– Aici?

– Sigur. Uite!

Trompetele răsunară și, când porțile arenei se ridicară, un grup de bărbați înarmați cu săbii intrară de sub amfiteatru. Purtau niște sandale ciudate, legate până la genunchi, și tunici scurte, iar eu mi-am dat seama, speriată, că unii dintre ei erau doar niște băieți.

– Cine sunt?

– *Telegenii*, răspunse Antonia. Consulul care a construit amfiteatrul ăsta i-a găsit la sud de Cartagina și i-a adus aici să lupte.

Grupul din arenă scoase un oftat puternic când pe porți fură eliberați șapte leoparzi.

– Doar nu o să omoare felinele? am exclamat.

– Ba da. Sau o să fie ei cei omorâți.

M-am tras mai în față.

– Pe asta ai pariat tu? i-am strigat lui Alexandru.

– Nu! Nimeni nu mi-a zis că o să fie leoparzi.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Marcellus.

– Animalele alea – Alexandru arătă spre ele înnebunit – sunt sacre în Egipt. Nu le ucidem pentru carne și cu atât mai puțin pentru distracție!

– Oh, ăsta-i doar spectacolul de deschidere, zise Iulia. Nu sunt decât șapte. Pe urmă o să înceapă adevăratele lupte.

Alexandru aruncă o privire spre mine, moment în care i-am citit frica în priviri. Dacă mama noastră ar mai fi fost în viață, nu ne-ar fi iertat niciodată pentru că ne uitam la așa ceva.

– Crezi că au adus asemenea spectacole în Egipt? am întrebat cu răceală în partă.

– Da, răspunse încet fratele meu. Iar când o să ne întoarcem acolo, o să le interzicem.

Crainicul descria lupta, și ori de câte ori mulțimea aclama, eu închideam ochii și îmi imaginam că sunt înapoi în Alexandria, unde Palatul Muzelor se înălța deasupra orașului sclipitor și filosofii mergeau la teatru ca să se amuze.

– Nu-i așa de rău, spuse Iulia pe un ton critic. Poți să deschizi ochii. Au murit aproape toți.

– Leoparzii sau *telegenii*?

– Leoparzii. Numai doi *telegeni* au fost uciși.

Am deschis ochii, dar am refuzat să urmăresc ce se întâmpla în arenă. În schimb, m-am întors și m-am uitat spre Gallia, care stătea printre bărbații din Garda Pretoriană. Când îmi surprinse privirea, femeia îmi făcu semn cu mâna să mă apropii. Mi-am părăsit locul de lângă Iulia, iar Gallia mi-a lăsat spațiu pe canapeaua ei.

– Nu te distrează jocurile?

– Nu, am recunoscut.

– Oh, dar nici măcar n-ai văzut partea cea mai bună! spuse ea sec. După ce gladiatorii sunt atacați cu sălbăticie, doi bărbați ies și îi iau de acolo. Unul e îmbrăcat ca Hermes, celălalt precum Charon.

Mesagerul zeilor și luntrașul morților.

– Și ce fac?

– Adună cadavrele. Dar mai întâi, Hermes îl împunge pe gladiator cu un fier încins, iar dacă omul mișcă, Charon ia o bâtă și îi crapă țeasta.

Mi-am acoperit gura cu mâna.

– Deci chiar dacă ar putea supraviețui, e omorât?

– Da.

Trompetele răsunară pentru a doua oară, iar Hermes își făcu apariția însoțit de Charon, exact așa cum spusese Gallia.

– Toți au pariat pe asta. Chiar și Octavia. Iar Iuliei îi place.

Gallia dădu din cap.

– Știu. Dar poate că o judeci prea aspru pe *domina* Iulia.

Am ridicat surprinsă privirea.

– N-o judec deloc!

Femeia îmi zâmbi ca și cum nu m-ar fi crezut.

– Nu i-a fost ușor.

– E fiica lui Cezar!

– Dar cum rămâne cu mama ei?

Nu știam ce să spun.

– O vezi pe femeia de acolo? Gallia arătă spre o matroană cu trăsături frumoase, aflată la câteva rânduri deasupra noastră, în zona în care femeile Romei erau silite să stea despărțite de bărbați. Avea o frumusețe fascinantă și o urmărea pe Iulia cu o atenție neclintită. Aceea e Scribonia, mama *dominei* Iulia.

Când femeia ne surprinse privind-o, zâmbi cu tristețe. M-am întors spre Gallia.

– E superbă. De ce a divorțat Cezar de ea?

– Pentru că nu era supusă. Acum nu i se permite să-și vadă fiica decât în timpul acestor jocuri, de pe locurile de sus.

– Iulia nu poate s-o viziteze?

– O dată pe an, în timpul Saturnaliilor, i se îngăduie să-i ducă mamei ei un cadou.

Mi s-a tăiat răsuflarea când am aflat despre o asemenea cruzime. Nu era de mirare că Iulia se arătase atât de interesată de mama mea. Iar acum n-o avea decât pe Livia. Pe severa, egoista și geloasa Livia.

– Crezi că o vizitează vreodată pe Scribonia în secret? am întrebat.

Gallia schiță un zâmbet. Bărbații din Garda Pretoriană aflați în jurul nostru aclamau, ignorându-ne complet.

– Bineînțeles, șopti ea. Dar cum pot fi vizitele în secret suficiente pentru o mamă? Sau pentru o fiică?

Mi-am rotit privirea prin amfiteatru.

– Locul ăsta e plin de taine.

– Mai multe decât crezi.

Am ezitat.

– Există aici și taine legate de tatăl meu?

Gallia mă privi îndelung, iscoditor, înainte de a-mi răspunde.

– Da.

– Unde?

Arătă spre o femeie așezată mai jos de Scribonia. Avea ochii puternic umbriți de farduri, iar părul lung îi era împodobit cu mici nestemate și perle. În Roma, numai actrițele și *lupae* purtau atâta fard. Gallia spuse:

– *Domina* Cytheris.

– Lucrează în teatru?

– Nu mai lucrează. Dar pe vremea când o făcea, era amanta tatălui tău.

Gallia îmi cercetă chipul pentru a-mi vedea reacția, însă nu m-am arătat surprinsă.

– Și acum a cui amantă e? am întrebat.

Perlele din părul ei și bijuteriile scumpe de la gât nu veniseră pe gratis, iar Charmion obișnuia să spună că femeile care nu își pot ține picioarele strânse nu reușesc să-și țină nici pungile închise.

– A lui *dominus* Gallus, prefectul pe care Cezar l-a trimis să guverneze Egiptul.

Am scos un scâncet, iar Gallia și-a pus mâna peste a mea.

– Știu că nu-i ușor.

– Și atunci de ce nu e cu el? am întrebat amărâtă.

– I-a spus că preferă să distreze lumea în Roma.

M-am gândit la ironia faptului că fosta *lupa* a tatălui meu, o actriță care jucase goală pe scenă, avea acum posibilitatea de a trăi în palatul Egiptului. Mama fusese silită să-și ia viața pentru ca o femeie precum Cytheris să poată dormi în patul ei și să-și vopsească pleoapele cu fardurile ei. Dar Cytheris refuzase ocazia. Oare nu văzuse imagini din Alexandria? Nu voia să știe cum e să stai în palat și să asculți cum se izbesc valurile de stânci, în timp ce pescărușii se strigă unul pe altul pe țărm?

Mi-am atins diadema de perle din păr, iar Gallia mi-a spus pe un ton blând:

– De aceea nu-mi place să-ți spun lucrurile astea.

– Nu mă deranjează, am mințit eu. Altceva? Nu luam în seamă sunetul metalului ce se izbea de metal și strigătele înnebunite ale mulțimii. Mai e aici vreo persoană pe care tata a cunoscut-o?

Gallia arătă spre un tânăr așezat mai jos de noi. Părul lui deschis la culoare și umerii lați îmi păreau ciudat de cunoscuți.

– Acela e fratele tău, *dominus* Iullus, fiul tatălui tău cu cea de-a treia soție a lui.

– Arată exact ca Antyllus!

Iullus și Antyllus fuseseră frați, dar numai Antyllus luase formidabila decizie de a-l urma pe tatăl meu în Alexandria. M-am uitat cum Iullus își dă capul pe spate în timp ce râde, iar părul auriu i se revarsă peste urechi, exact așa cum li se întâmpla lui Antyllus și lui Ptolemeu. M-am simțit pe loc legată de el, așa cum nu mă simțisem niciodată legată de Antonia ori de sora ei. Poate pentru că nu avusesem nici o soră, doar frați.

– Mi-aș dori să-l cunosc.

– Nu se poate, mă avertiză ferm Gallia. Nu vrei ca Octavian să creadă că dinastia antonienilor se ridică din nou. Mai bine să-l privești de la distanță.

– Așa cum o privește Scribonia pe Iulia?

Gallia dădu din cap cu tristețe.

– Da.

De jos se auzi un vuiet puternic în semn de nemulțumire, apoi toată lumea se ridică brusc în picioare.

– Ce se întâmplă? am strigat.

Un pretorian se întoarse către mine.

– Unul dintre gladiatori a fost rănit.

– Mai mulți au fost răniți, observă Gallia.

– Dar bărbatul acesta e unul dintre favoriți. A supraviețuit luptelor vreme de trei zile, iar acum, Charon vine cu bâta lui.

– O să ucidă un favorit chiar dacă ar avea șanse să trăiască?

– A fost rănit, prințesă. Are ochii închiși. Lui Charon nu-i pasă dacă un doctor l-ar putea salva.

Deși locurile din amfiteatru erau dispuse în trepte, nu puteam să văd nimic peste capetele celor din fața mea. Eram prea scundă, și prea mulți dintre ei stăteau în picioare pe scaune. Poate că era mai bine așa. Am auzit mulțimea trăgând brusc aer în piept când bâta a zdrobit capul gladiatorului, apoi țipătul Antoniei, ce a străpuns tăcerea care se lăsase peste amfiteatru. Octavia se grăbi s-o liniștească, însă fetița nu voia să se calmeze. Continuă să țipe până ce Marcellus îi puse o mână peste gură.

– Taci!

Octavian se ridică.

– Am terminat pe ziua de azi.

– Îmi pare rău, spuse Octavia. Îi e frică.

– Ar *trebui* să-i fie, zise furios Cezar. Gata cu Hermes și cu Charon! Agrippa, dă-le tu de veste.

– Atunci cum o să se termine bătăliile? întrebă Marcellus.

– Când unul dintre gladiatori e prea obosit sau prea grav rănit ca să mai lupte.

Octavian se întoarse către Antonia și îi ridică bărbia, ștergându-i lacrimile de la ochi.

– S-a terminat cu moartea, îi promise el.

Cu toate astea, atunci când agentul de pariuri a revenit cu diversele câștiguri, am observat că Octavian nu l-a refuzat pe al lui.

În vila Octaviei, Alexandru îmi întinse punga lui grea.

– Pentru copiii tăi de pripas, spuse el încet.

Am așezat punga în cufărul de metal pe care Octavia ni-l dăduse recent, iar Alexandru l-a încuiat cu cheia pe care o purta lângă *bulla* lui. Marcellus și Iulia stăteau în ușă, așteptându-ne să-i însoțim.

– Veniți, ne îndemnă fiul Octaviei. Putem să vedem restul curselor de pe platforma unchiului meu.

– Dar n-o să se înfurie? întrebă Alexandru. Zicea că a terminat pe ziua de azi.

– Era doar supărat pentru că va trebui să dea trei sute de denari pentru *lanistae*, spuse Iulia pe un ton ironic.

– Ce e un *lanista*? întrebă Alexandru.

– Știi tu, îi dădu ghes Marcellus, unul dintre oamenii care îi dețin pe gladiatori. Când un luptător moare, sponsorul evenimentului trebuie să-l plătească pe *lanista* pentru pierderea lui. *Ludi Romani* sunt mereu sponsorizate de Cezar, iar gladiatorii populari valorează mai mult.

– Deci asta înseamnă că tatăl meu va trebui să dea trei sute de denari doar pentru un singur om. Interzicându-i pe Hermes și pe Charon, nu va mai trebui să dea nimic către *lanistae*.

Iulia zâmbi.

– Doar nu credeai că a făcut asta pentru micuța Antonia, nu-i așa?

*

Ludi au continuat timp de alte paisprezece zile, iar pe nouăsprezece septembrie, nici unul dintre noi nu mai voia să se întoarcă la *magister* Verrius și la temele noastre. Marcellus o rugă pe Octavia să ne mai lase încă o zi, dar răspunsul ei veni ferm.

– Peste șase zile va fi *dies natalis* a unchiului vostru, și atunci vor urma două zile libere pentru festivități. Cred că e destul.

Octavia ne conduse prin portic, unde Juba și Gallia ne așteptau deja.

– În Egipt vă sărbătoreați zilele de naștere? ne întrebă ea.

– Nu, răspunse Alexandru. Dar tatăl nostru ne aducea uneori cadouri.

Octavia strânse din buze, poate gândindu-se la darurile pe care fiicele ei nu le primiseră niciodată, pentru că tata era cu noi în Alexandria.

– Erau cadouri mărunte, am adăugat eu. Puțin importante.

– Măcar își amintea, spuse încet Octavia.

M-am încruntat la Alexandru, care a înțeles ce greșeală făcuse.

– Oricum, niciodată nu petrecea prea mult timp cu noi, zise el. Chiar dacă era *dies natalis* a noastră.

Octavia zâmbi, însă era un zâmbet amar. Am simțit-o urmărindu-ne în vreme ce dispăream în josul dealului Palatin. Când am ajuns în piața publică, *magister* Verrius ne-a întâmpinat în ușa *ludus*-ului.

– Distrați-vă, spuse Juba vesel, și mi-am închipuit că *magister* Verrius ne înțelegea starea de spirit, de vreme ce următoarele câteva zile au fost pline de jocuri.

Organiză un concurs pentru a vedea cine putea să memoreze cel mai lung pasaj din Euripide, și un joc pentru a ne testa cunoștințele despre muze, amândouă câștigate de mine. Însă Tiberius fu cel care reținu cele mai lungi pasaje din Ennius și Terentius, romani cu ale căror opere nu m-am obosit. La sfârșitul lunii septembrie, jocurile se terminaseră, iar *magister* Verrius era hotărât să ne prezinte retorica, arta de a vorbi în public. Marcellus oftă zgomotos, iar Iulia se pleoști în scaunul ei.

– Azi aș vrea să petreceți un timp pe lângă Senat, ascultând dezbaterile avocaților. Când Iulia gemu, *magister* Verrius nu o luă în seamă. Veți urmări un proces până la sfârșit, dar *nu* puteți alege unul care se termină azi.

– Ce pierdere de vreme! spuse Iulia furioasă în timp ce ne îndreptam către Campus Martius. Juba și Gallia ne urmau la o distanță de câțiva pași. Fata se întoarse și se uită urât la ei. Crezi că ar putea să mintă pentru noi și să pretindă că am fost?

– Ce? întrebă Marcellus. Și să inventăm un proces?

– Ei bine, când să mai vedem unul? întrebă fata.

– Va trebui să uităm de Circus, răspunse el. Măcar pentru o săptămână.

– N-a precizat cât de lung trebuie să fie procesul. Putem alege unul care se termină mâine.

Marcellus se uită lung la Iulia.

– Și pe urmă să ni se spună că trebuie s-o luăm de la capăt?

Fata se întoarse spre mine.

– Nu știu cum rezişti. Lucrezi cu Vitruvius de cum se luminează, apoi toată ziua studiezi temele lui *magister* Verrius.

– Îi place, răspunse Tiberius în locul meu. Unii chiar se bucură să învețe.

– Dar *de ce*? Vitruvius nu te învață decât să măsori.

– Să măsor pentru a construi o clădire, am răspuns. Ieri m-a dus la Templul lui Apollo. E aproape gata.

– Serios?

Marcellus o luă pe scurtătură peste Campus Martius.

– Ce e înăuntru?

– O bibliotecă cu lambriuri din aur și fildeș. Și o statuie a zeului, sculptată de Scopas.

– Juba a găsit-o? întrebă Marcellus.

Am ridicat din umeri.

– Așa spune Vitruvius.

În depărtare le vedeam pe Livia și pe Octavia sub porticul umbrit al grajdurilor, amândouă țesând la războaiele lor din lemn și stând atât de departe una de alta pe cât le permitea decorul. Când am ajuns acolo, Octavia s-a ridicat în picioare.

– Juba, spuse ea și zâmbi. Gallia. Vă mulțumesc amândurora că i-ați adus în siguranță. Toți copiii mei au fost cuminți?

– În afara faptului că s-au plâns? întrebă Juba. Da.

– Și tu te-ai plânge, dacă ar trebui să mergi la școală când toți ceilalți sunt în vacanță, mormăi Marcellus.

– Ah, îngrozitor preț pentru a deveni moștenitor! spuse Juba.

– Încă nu e moștenitor, se răsti Livia.

– Iartă-mă. *Posibil* moștenitor.

– Cu toții știm că Octavian îl vrea pe Marcellus, replică Tiberius. Și atunci de ce să ne prefacem?

Livia se uită la soțul ei, care înota împreună cu Agrippa, în timp ce gărzile îi vegheau de pe mal.

– Octavian mi-a spus că nu s-a hotărât. Nu există nici un motiv pentru care să nu te numească moștenitor.

– Absolut nici un motiv pe lume! răspunse sarcastic Marcellus. Haide, Alexandru, vreau să înot.

Cei doi intrară în grajduri, iar Tiberius se uită furios la mama lui.

– De ce nu poți să renunți, pur și simplu? strigă el.

Livia se ridică iute și îl plesni peste față.

Tiberius se înroși, iar când dispăru în grajduri, Octavia o avertiză:

– Va ajunge să te urască.

– De unde știi tu ce va ajunge el să facă? Ești augur?

Iulia își ținea privirea ațintită asupra războiului din fața ei, în vreme ce eu mă uitam țintă la desenele mele, în caz că mânia Liviei s-ar fi întors asupra mea.

– Mai adu-mi greutăți pentru război! îi strigă Livia Galliei.

– Nu te mișca! spuse Octavia. Dacă mai vrea greutăți, poate să și le ia singură. Sunt înăuntru.

Gallia șovăi, prinsă între a i se supune Octaviei și a o înfuria mai tare pe Livia. Întâlni fără să clipească privirea înspăimântătoare a soției lui Cezar, și când îi fu clar că Gallia nu avea de gând să se clintească, Livia se ridică precum o furtună de pe scaunul ei.

Mai târziu, când bărbații se întoarseră de la partida de înot, Iulia le șopti la ureche povestea asta lui Alexandru și lui Marcellus. Tocmai ne îndreptam înapoi spre piața publică, pentru a urmări un proces, când ea spuse:

– Și pe urmă, Gallia a refuzat pur și simplu să se miște!

În spatele nostru, Gallia mergea între Tiberius și Juba, incidentul din portic fiind acum complet uitat. Dar Marcellus clătină din cap.

– Mama îi face probleme Galliei. N-ar fi trebuit să procedeze așa.

– Gallia nu e sclava Liviei! am spus înflăcărată. N-ar trebui să fie sclava nimănui.

– Ei bine, îi aparține mamei mele, răspunse Marcellus, iar mama o pune în pericol. Nimeni nu-și poate permite să și-o facă dușman pe Livia.

– Înțeleg de ce Octavia s-a purtat așa, spuse Iulia. S-a săturat ca Livia să se creadă stăpâna Romei.

– Este, îi atrase atenția Marcellus.

– Nu, tatăl meu este! Livia e doar o târfă care s-a măritat bine.

Alexandru chicoti, iar eu mi-am acoperit gura pentru a nu izbucni în râs.

Iulia îmi zâmbi poznaș.

– Acum, hai să găsim cel mai scurt proces și să terminăm cu asta.

Dar în piața publică nu avea loc decât un singur proces. O mulțime de oameni se strânsese în jurul tribunei de la care un avocat vorbea pentru cei câțiva *judices* care aveau să dea, în cele din urmă, verdictul de vinovat sau nevinovat.

– Nu văd, se văită Iulia. Ce se întâmplă?

– Două sute de sclavi sunt judecați pentru uciderea stăpânului lor, Gaius Fabius, spuse Juba.

Iulia trase adânc aer în piept.

– Fabius? Se întoarse spre mine. Nu ți-l mai amintești, Selene? Era bărbatul pe care l-ai văzut biciuindu-i pe băieți în fața templului!

– Și toți cei două sute de sclavi au contribuit la uciderea lui? am exclamat eu.

Iulia deveni dintr-odată interesată.

– Crezi că am putea să vedem mai bine?

Juba ridică din sprâncene.

– Sigur.

Ne duse în spatele tribunei, unde sclavii așezați în șiruri erau legați unii de alții cu lanțuri prinse de gât. De acolo, puteam zări spinările avocaților care li se adresau atât juraților, cât și mulțimii.

– Uite cât de mici sunt! i-am șoptit lui Alexandru.

Câțiva dintre sclavi nu aveau mai mult de cinci sau șase ani și n-ar fi putut nicicum să ia parte la vreo crimă. M-am întors către Juba.

– Chiar vor fi condamnați la moarte?

– Bineînțeles. Dacă vor fi găsiți vinovați.

– Cum poți fi atât de crud? l-am întrebat.

– Pentru că nu e problema lui, zise Tiberius. Ce să facă el?

Avocatul public care îi apăra pe sclavi își opri discursul și fu înlocuit la tribună de avocatul răposatului Gaius Fabius.

– Ați auzit, începu el cu glas tunător, povești pline de milă despre sclavi care n-ar fi avut cum să ia parte la crimă. Femei, copii, bătrâni aproape orbi și schilozi. Dar ce au văzut ei? La ce au fost martori și au păstrat tăcerea? De bună seamă, spuse avocatul furios, privitul și participatul nu se deosebesc cu nimic! Nu putem ști care dintre aceste lepădături a stat cu mâinile în sân în vreme ce Gaius Fabius era strangulat în camera lui, apoi înjunghiat de peste douăsprezece ori.

Se auzi un vuiet dinspre mulțime, iar în față, așezați pe băncile lor din lemn, *judices* clătinară din cap.

– Trebuie să dăm un exemplu, zise numaidecât vorbitorul. Cu aproape treizeci și cinci de ani în urmă, un proces similar s-a sfârșit cu moartea a patru sute de sclavi. Juriul acela a înțeles că trebuie transmis un mesaj. Unul care să-l descurajeze pe orice rob să-și omoare stăpânul, de teamă că *toți* vor fi pedepsiți. Trebuie să punem capăt acum acestor fapte, răcni el, sau… cine va fi următorul? Tu? Arătă spre un bătrân de pe bancă, al cărui gât era încărcat cu lanțuri grele din aur. Tu? întrebă avocatul, uitându-se la un tânăr îmbrăcat în togă de *judex*. Uitați ce ați auzit înainte. Sigur, câțiva copii robi vor muri. Dar sunt viețile lor mai importante decât ale voastre? Mai importante decât cele ale soțiilor și copiilor voștri?

Coborî de la tribună, iar Iulia îl urmări, cu ochii măriți de uimire.

– Ce se întâmplă acum? șopti ea.

– Asta a fost, spuse Tiberius.

– Ce? Nu se mai dezbate? întrebă Marcellus.

Mulțimea începu să se risipească, iar Juba dădu să plece.

– Nu, până mâine.

– Dar câte zile va dura? întrebă Iulia.

– Câte trebuie.

Fata se uită supărată la Juba.

– Ar putea să țină o lună. Poate două.

– N-are cum să dureze două luni, replică Tiberius. Curțile se închid în noiembrie și decembrie.

– Deci, cine decide când se încheie? am întrebat.

– *Judices*, răspunse Gallia, care până atunci tăcuse. Acum, adăugă încet: Bieții copilași!

A doua zi, nimeni nu se mai plânse că trebuia să mergem în piața publică. Până și fratele meu și Iulia deveniseră mai interesați de soarta celor două sute de sclavi, decât de cursele din Circus Maximus. Îi auzeam pe oamenii de pe străzi discutând despre robii lui Gaius Fabius, și lumea părea revoltată nu din pricina uciderii lui, ci a procesului.

– Cincizeci și trei de copii, spunea o femeie din mulțime. Nu e drept!

Deși sosiserăm la aceeași oră ca în ziua precedentă, în Roma se răspândise vestea și peste o mie de persoane se adunaseră în jurul tribunei și al locurilor rezervate pentru *judices*.

– Uită-te cât de furioși sunt oamenii! *Judices* trebuie să-i elibereze! am exclamat.

– Nu *trebuie* să facă nimic, replică Juba, conducându-ne spre spațiul din spatele tribunei, destinat oaspeților de onoare. De data aceasta, câțiva senatori erau deja acolo, urmărind discursurile avocaților.

– *Judices* vor lua deciziile bazându-se pe principiile justiției, așa cum le văd ei, nu pe dorințele unei gloate mânioase.

– Deci ești de acord cu asta? am exclamat.

Juba se uită la jalnicul șir de sclavi legați între ei cu cătușe grele din fier. Printre acuzați se afla o fetiță cu păr castaniu, care zâmbi când prințul îi întâlni privirea.

– Sunt de acord cu justiția.

Avocatul lui Gaius Fabius era la tribună, dând cu pumnul în lemn.

– Vreți să-l vedeți pe criminal? întrebă el, iar mulțimea izbucni în urale. Aduceți-l în față!

Gardienii înaintară cu un sclav care era ținut separat de ceilalți, moment în care i-am șoptit Iuliei:

– Ăla e unul dintre băieții pe care Fabius îi bătea pe treptele templului?

– Cine știe? Toți galii arată la fel.

Am observat că Gallia clătina din cap.

Avocatul lui Fabius își agită pumnul în aer.

– Acesta este robul răspunzător pentru crimă, și nici măcar nu neagă! strigă el. Care dintre voi crede că un băiat de paisprezece ani a putut să facă o asemenea faptă de unul singur? Să-și sugrume stăpânul, să-l înjunghie, apoi să arunce trupul în bazinul din atrium?

Toți scuturară din capete, iar sclavul se uită în jos la propriile picioare.

– Cine de aici crede că sclavii sunt orbi?

Câțiva din mulțime râseră, făcându-mă să simt cunoscutul nod în stomac.

– Deci nimeni de aici nu crede că o crimă poate avea loc fără ca vreun om să audă. Fără ca vreun om să bănuiască. Fără ca vreun om să îl vadă pe acest *filius nullius* târând corpul stăpânului său afară din cameră! Ei sunt complici, ne asigură avocatul. Și trebuie să-i învățăm ce înseamnă dreptatea romană!

Coborî de la tribună cu aerul unuia care știe că a câștigat.

Apărătorul robilor lui Fabius părea înfrânt chiar înainte să deschidă gura. Umerii lui slabi erau cocârjați sub toga grea, și arăta ca și cum căldura zilei i-ar fi scurs orice culoare din obraji.

– Nu se știe, începu el, cine l-a văzut sau auzit pe Gaius Fabius murind. Nimeni din mulțimea asta nu-mi poate spune care dintre acești sclavi e complice. Poate că fapta a fost comisă dimineața, în zori, când cei mai în vârstă lucrau, iar copiii au asistat la teribila crimă. Nu neg faptul că acest sclav e vinovat.

Flutură din încheietură, iar gărzile îl luară pe băiat, ținându-l lângă ceilalți. L-am văzut uitându-se la o femeie mai bătrână, și lacrimile ei m-au convins că era mama lui.

– Dar cine dintre cei de aici vrea să-i pedepsească pe nevinovați? continuă avocatul. Pe copiii care n-au învățat niciodată diferența dintre bine și rău?

Gloata se foi stânjenită, iar bărbații care râseseră mai devreme deveniră serioși.

– E adevărat că dacă lăsați ca acești sclavi să fie trimiși la moarte, trimiteți un mesaj în toată Roma. Dar mesajul va fi acela că nu ne deosebim cu nimic de barbari!

Îmi dădeam seama că avocatul dezbătuse toată după-amiaza, iar încordarea începea să i se citească pe chip.

– Uitați-vă la fețele acestea! imploră el. Aceasta – făcu un pas în spate și ridică bărbia fetiței frumoase care îi zâmbise lui Juba – nu poate să aibă mai mult de șase ani. Ce-a făcut ea ca să merite moartea? Nici măcar nu și-a trăit viața!

Am văzut-o pe Gallia clipind pentru a-și alunga lacrimile.

– Și copilul acesta, spuse avocatul, atingând umărul unui băiețel care nu trecea de zece ani, ce ar putea deveni, dacă l-am lăsa să trăiască? Ar putea sluji bine un alt stăpân, și-ar putea cumpăra libertatea. Ar putea deveni la fel de bogat, de puternic și de util precum consulul lui Cezar, Agrippa!

Un murmur de entuziasm se auzi dinspre mulțime, iar vorbitorul își îndreptă privirea asupra celor șapte rânduri de *judices*.

– Aveți milă, ceru el. Puneți vina pe umerii cui ar trebui să stea. Nu pe cei ai inocenților!

Părăsi tribuna și, pentru câteva clipe, nimeni nu spuse nimic.

– Credeți că mâine o să se ia o decizie? întrebă Marcellus.

– Așa se pare, spuse încet Juba, moment în care m-am întrebat dacă fusese mișcat de pledoaria avocatului.

În timp ce străbăteam piața publică, Iulia spuse cu veselie:

– Cine ar fi crezut că un proces poate fi atât de interesant? Poate că ar trebui să facem pariuri.

Pentru prima dată, l-am văzut pe Marcellus trăgându-se înapoi dezgustat.

– Ce? întrebă ea. Nu se deosebește cu nimic de arenă.

– Poate că nici acolo n-ar fi trebuit să pariez, răspunse sec băiatul, iar Iulia îmi aruncă o privire nedumerită.

Capitolul 11

Mulțimea venită să asiste la soarta celor două sute de sclavi ai lui Gaius Fabius umpluse piața, de la curtea carcerei și până la treptele Templului lui Castor și Pollux. Nouă ni se îngăduise să sărim peste timpul petrecut pe Campus Martius, pentru a-i auzi pe *judices* când își pronunță verdictul. Până și Octavian era de față, însoțit de Livia și de Agrippa.

– Unde sunt surorile tale? l-am întrebat pe Marcellus. Și mama ta de ce nu e aici?

El înaintă pentru a vedea mai bine. Deși stăteam în spatele tribunei din lemn, sute de senatori se fâțâiau în jurul nostru.

– Procesele de felul ăsta o supără, spuse Marcellus. Și nu le-ar lăsa niciodată pe surorile mele să asiste. Au văzut odată cum un om a fost condamnat la moarte, și n-au mai încetat să vorbească despre asta.

– Deci crezi că vor fi găsiți vinovați? m-am îngrijorat eu.

– Sclavul care l-a ucis pe Fabius, cu siguranță, da. Ceilalți… Șovăi. Nu știu. Ar fi nedrept să-i trimită pe toți la moarte.

– Și cu ce ar putea fi vinovați cei mici? adăugă fratele meu.

– Dacă Vulturul Roșu s-ar afla aici, șopti Marcellus, ar exista pe toate ușile templelor *acta* care să blameze procesul ăsta.

– Poate că așteaptă, am sugerat eu, să vadă ce fac *judices*.

Deși Octavia preferase să nu vină, toți ceilalți locuitori ai Romei păreau să fie prezenți. Și pentru că Octavian era împreună cu noi, avocații vorbiră repede. Ultimele lor argumente fură cele mai emoționante. Apărătorul lui Gaius Fabius pledă pentru justiție, arătând în mulțime, spre soția lui Fabius, care își ștergea lacrimile. Avocatul sclavilor însă se rugă pentru rațiune, amintindu-le juraților de copiii și bătrânele care n-ar fi putut lua parte la o crimă. I-am urmărit chipul lui Octavian în timp ce fiecare *judex* se ridica pentru a-și anunța verdictul, iar când toți îl declarară vinovat pe băiatul rob, el dădu din cap, ca și cum ar fi fost de acord. Mulțimea izbucni în urale asurzitoare, și adolescentul îi aruncă o privire înfricoșată mamei sale, care își îngropă fața în mâinile legate cu lanțuri.

– Acum e acum, spuse Iulia. Mă întreb ce o să facă.

Își îndepărtă o buclă rebelă de pe frunte, apoi se ridică pe vârfuri pentru a vedea chipurile juraților.

Primul *judex* se ridică în picioare și își anunță verdictul pentru cei două sute de sclavi.

– Vinovați, spuse el, moment în care m-am uitat la Octavian, a cărui față era o mască lipsită de expresie.

Cel de-al doilea *judex* se ridică, dar când și el îi declară vinovați, oamenii începură să devină neliniștiți.

– Poate ar trebui să plecăm, sugeră Juba, după ce al treilea și al patrulea *judex* își anunțară verdictele de culpabilitate.

– Marcellus! strigă Octavian cu glas tăios. Tiberius! Plecăm.

– Dar n-am auzit încă verdictul, se plânse Iulia.

– Poate preferi să rămâi aici și să fii ucisă? întrebă Livia.

Gloata devenea din ce în ce mai nemulțumită, pe măsură ce tot mai mulți *judices* îi declarau pe acuzați vinovați. Câțiva dintre liberți începură să scandeze: „Vulturul Roșu".

– Plecați! ne strigă Octavian. Plecați!

Pretorienii croiră drum prin piața publică, însă când ultimul *judex* își anunță verdictul, liberții și sclavii deveniră de necontrolat. Auzeam în spatele nostru zgomotele răzmeriței: statui ce erau sparte și soldați care se ciocneau cu mulțimea. Un val de oameni furioși se repezi spre noi, iar Livia zbieră, cu glas ascuțit:

– Retrăim răzmerița lui Spartacus!

Octavian o apucă de braț, apoi gărzile ne înconjurară și o luară la fugă. Sclavii întărâtați n-aveau nevoie de arme. Nu le trebuiau decât focuri și pietre.

Când am ajuns pe dealul Palatin, Octavia veni într-un suflet dinspre porticul ei.

– Ce s-a întâmplat? strigă ea.

– Vinovați, răspunse Gallia, iar sora lui Octavian păli.

– Toți două sute vor fi trimiși la moarte?

Se uită spre fratele ei.

– Ăsta a fost verdictul.

Privirea lui o reduse la tăcere. L-am urmat pe platforma pe care o construise pentru a urmări cursele și am văzut o coloană de fum înălțându-se din piața publică.

– Așadar, plebea se răscoală din nou, remarcă Tiberius.

Octavian își încleștă maxilarul.

– Așa ceva nu va fi tolerat.

– Sclavii sunt problema! exclamă Livia. Trebuie controlați! De ce nu-i punem să poarte o singură culoare? Sau să-i însemnăm?

– O treime din populația Romei e aservită, îi aminti Juba. Chiar vrei ca trei sute de mii de sclavi să se poată recunoaște unii pe alții pe străzi?

Octavian își țuguie buzele.

– Așa e. Nu pot fi însemnați.

I-am aruncat o privire Galliei, însă chipul ei era de nepătruns.

– Ce-ai zice de o îmblânzire a legilor? întrebă Octavia.

– Și asta i-ar face pe sclavi mai puțin violenți? strigă fratele ei.

Femeia făcu un pas înapoi.

– Da. Îmi dădeam seama că se lupta să-și rețină lacrimile. Dacă ar simți că au un loc în tribunale pentru a-i înfrunta pe stăpânii abuzivi, atunci poate că da.

Octavian se uită la Marcellus.

– Și tu ce ai face? îl întrebă dintr-odată.

Era un test, iar băiatul se uită neliniștit spre mama lui.

– Aș aduce mai puțini sclavi în Roma, răspunse el.

Tiberius pufni.

– Și cine o să lucreze câmpurile? Romanii nu mai fac copii. Bărbații nu vor să-și cheltuiască denarii, iar femeile nu vor vergeturi.

Marcellus izbucni în râs.

– Și tu de unde știi asta?

Tiberius se înroși.

– Eu… eu ascult.

– E adevărat, spuse calm Octavia.

În spatele ei, coloana groasă de fum se lățea.

– Femeile nu-și doresc riscul ori desfigurarea.

Octavian strânse din dinți.

– Atunci, poate că au nevoie de stimulente.

– Cum ar fi? întrebă Tiberius în barbă. Un festival al desfrânării?

Simțind privirea lui Octavian, tăcu imediat.

– Stimulente financiare, spuse Agrippa.

– Ca să aibă copii? exclamă Marcellus.

– Vor fi vremuri periculoase, avertiză Octavian cu un aer sumbru, acelea în care sclavii îi vor depăși ca număr pe romani.

– Atunci ar trebui să interzicem Columna Lactaria, sugeră Tiberius. Copiii ăia devin cu toții sclavi. Imaginați-vă că s-ar ridica laolaltă…

– Și abia mâine va fi adevăratul test, ne preveni Agrippa.

N-a continuat cu explicațiile, dar a doua zi, când Gallia și Juba ne-au însoțit spre *ludus*, mi-am dat seama la ce se referea.

*

Iulia își acoperi gura cu mâna, iar Gallia făcu o încercare nereușită de a-și reține un zâmbet.

– Nu-mi vine să cred! spuse Tiberius.

Lângă fiecare ușă de templu, la fiecare răspântie, mulțimi de oameni se adunaseră pentru a citi cel mai recent *actum*. Vulturul Roșu și ai lui își bătuseră în cuie bucățile de papirus până și pe ușile Templului lui Venus Genetrix. Juba își încleștă maxilarul, și de îndată ce plebeii îl

văzură apropiindu-se, unul dintre *acta* fu repede dat jos. Pe celălalt îl rupse chiar el.

– Nu înțeleg, spuse fratele meu. De ce nu le dau jos preoții?

– Se tem să nu înfurie plebea, șopti Iulia. Și chiar dacă sunt rupte, lumea probabil că le copiază chiar în timp ce noi vorbim.

Când Juba se întoarse cu hârtia mototolită, Marcellus îl întrebă nerăbdător:

– Ce scrie?

– Nimic din ce ar trebui să știți voi.

– Dar o să-l citim oricum, argumentă Tiberius în timp ce traversam piața publică. Dacă nu acum, atunci în alt loc.

– Vrem doar să știm ce se petrece în Roma, pretinse Iulia. *Magister* Verrius ne spune mereu să fim atenți.

Juba zâmbi.

– Mă îndoiesc că se referă la citirea unor texte trădătoare.

– Dar sunt peste tot, interveni Marcellus. Sunt cu zecile! Vrei să fim singurii oameni din Roma care nu știu ce spune Vulturul Roșu?

– Tatei nu i-ar păsa, promise Iulia când ne apropiarăm de *ludus*. El niciodată nu ne ascunde lucrurile de felul ăsta. Era adevărat. Nu exista nici un subiect despre care Octavian să nu discute în tricliniu, de la alungarea lupanarelor din Roma până la aducerea în fața justiției a adulterinelor. Așa învățăm.

Juba îi întinse sulul de hârtie.

– Aș fi interesat să aud ce aveți de învățat din asta.

Toți ne-am adunat în jurul Iuliei. Cititul nu făcea nici un rău, doar vorbitul, așa că toți cinci am parcurs textul cu voci scăzute. Începea cu un avertisment ferm împotriva crimei.

> *Există mii de alte feluri de a vă răzbuna. Deși nu pot pleda pentru furtul de la stăpânii voștri, hoția se prezintă în multe forme diferite. Viețile voastre v-au fost furate. Atunci de ce ar trebui ca voi să vă rupeți spinările pentru a îndeplini cerințele stăpânilor voștri? Dacă lucrați la o fermă, fiți lenți cu grâul. Dacă munciți pentru un cămătar, întocmiți greșit registrele. Nu puteți fi pedepsiți pentru că furați timpul sau pentru simple scăpări făcute cu ajutorul tocului de scris din trestie. Iar dacă vă temeți că veți fi uciși de cei care v-au înrobit, amintiți-vă, moartea poate veni chiar și dacă sunteți nevinovați. Nu-i uitați pe cei două sute de sclavi care mâine își vor pierde viața fără să aibă mâinile pătate de sânge. Femei, copii, prunci încă prea mici pentru a merge.*

Actum continua înșirând numele tuturor sclavilor care aveau să fie executați în zori.

– E îngrozitor! am șoptit.

– Cum a aflat numele fiecărui rob? se întrebă Alexandru.

– Am terminat? întrebă Juba. Sau v-ar plăcea să continuăm discuția pe tema asta în piața publică?

În *ludus*, *magister* Verrius ne aștepta la biroul lui. Nu se ridică în picioare pentru a ne saluta și arăta ca și cum ar fi dormit foarte puțin.

– Ai auzit despre Vulturul Roșu? îl întrebă nerăbdătoare Iulia.

– Da, răspunse scurt profesorul. Și presupun că el e motivul pentru care ați întârziat cu toții în dimineața asta.

– Dar a trebuit să citim! protestă Marcellus.

Magister Verrius ridică o mână.

– Nu vreau să știu. Doar așezați-vă la locurile voastre și începeți să lucrați.

Tiberius șovăi în fața băncii lui.

– Azi n-o să fie nici un concurs?

Magister Verrius scutură cu hotărâre din cap.

– Nu.

În seara aceea, și Octavian fu în toane proaste.

– Ce e cu toată lumea? întrebă Iulia.

Deși muzica unei harpiste umplea tricliniul, Marcellus își coborî glasul:

– Tu ce crezi? Mâine urmează să fie executați două sute de sclavi nevinovați.

Fata deschise o stridie și o înmuie în sos garum[1].

– Și cum îl afectează asta pe tatăl meu?

Octavian își invitase poeții preferați pentru a-l distra. Livius și Mecenas cinau lângă Horațiu și Vergiliu, dar nici măcar umorul lor nu reușea să-l facă să râdă. Am văzut-o pe Terenția întinzându-se după un vas din sticlă, dar când mâna ei o atinse pe a lui Octavian, acesta tot nu schiță nici un zâmbet.

– Credea că l-a crucificat pe Vulturul Roșu, își dădu cu părerea Marcellus, iar acum că rebelul s-a întors, e îngrijorat în legătură cu ce s-ar putea întâmpla mâine.

– Nu văd cum i-ar putea elibera, spuse fratele meu, dând dovadă de spirit practic. Sunt înlănțuiți în carceră.

– Și vor fi escortați de peste o sută de soldați spre poarta Esquilina, pentru crucificare, adăugă Iulia. Nu există nici o speranță.

Însă Marcellus nu era la fel de sigur.

– A mai reușit și altă dată.

– Fără propriii lui soldați, n-o s-o scoată la capăt, zise fratele meu.

La masa de lângă noi, Livia se ridică și se adresă oaspeților:

– Ascultăm primul poem al serii? Horațiu, oferă-ne ceva triumfător.

[1] Sos de pește marinat, cu diferite plante aromatice, folosit ca ingredient foarte scump în bucătăria romană (n.tr.)

Un bărbat cu un început de chelie se ridică de pe canapeaua lui și își ocupă locul în mijlocul încăperii.

– Triumfător, spuse el îngândurat. Dar despre care dintre numeroasele triumfuri ale lui Cezar?

– Bătălia de la Actium, spuse Livia. Sau moartea Cleopatrei.

Horațiu zâmbi.

– O odă, atunci, destinată reginei Cleopatra.

Marcellus își trecu privirea de la mine la Alexandru.

– Ar trebui să plecăm, am zis numaidecât, însă Iulia își puse mâna pe brațul meu.

– Livia vrea ca tata să se supere pe voi. Nu riscați, șopti ea.

– Deja e prost dispus, ne avertiză încet Marcellus. Doar stați aici și încercați să nu ascultați.

Dar îmi era imposibil să ignor minciunile pe care Horațiu le răsucea într-un poem.

Însă când versurile luară sfârșit, fratele meu se uită la mine. Deși poemul începuse zugrăvind-o pe mama noastră ca pe o regină „drogată", ultimele trei strofe o lăudaseră pentru că fusese o luptătoare care își acceptase moartea fără să clipească. Horațiu făcu o plecăciune respectuoasă în direcția noastră, iar Octavian se ridică de pe canapeaua lui pentru a aplauda.

– Magnific! Se uită la soția lui. Ce părere ai?

Livia afișă un zâmbet lipsit de vlagă.

– Începutul a fost foarte promițător. Din păcate, de sfârșit mi se pare că ne-am fi putut lipsi.

Octavian se uită la Terenția.

– Inspirat, îi spuse ea.

M-am întors către fratele meu.

– Eu plec, i-am șoptit.

– Nu poți să pleci de una singură!

– Dacă nu vrei să vii, Gallia e în atrium. O să mă ducă ea înapoi.

Alexandru stătu pe gânduri.

– Nu vreau să mai ascult încă un poem despre Egipt, i-am zis.

– Dar Octavian o să considere că e o lipsă de respect.

– Atunci, rămâi *tu*.

M-am ridicat fără să fi terminat de mâncat, iar când am ajuns în atrium, m-am uitat spre sclavii așezați, căutând-o pe Gallia.

Un băiat se ridică de pe scăunelul lui.

– Căutați pe cineva, *domina*?

– Pe Gallia, i-am răspuns.

– Nu e aici, zise el încet.

– Unde s-a dus?

Sclavul stătu pe gânduri.

– Cu un bărbat.

– *Magister* Verrius?

Băiatul își privi sandalele.

– Sunt o prietenă, l-am asigurat.

Părea teribil de stânjenit.

– Da. El o aduce înapoi înainte ca *domina* Octavia să fie gata să se întoarcă acasă.

– Mulțumesc, i-am spus.

– Nu-i vei spune că ți-am zis?

– Sigur că nu.

Am parcurs singură scurtul drum până la vila Octaviei. Odată ajunsă în camera mea, mi-am scos caietul și am studiat desenele. Cel mai mult îmi plăcea căminul pentru copii. Era doar o vilă modestă, cu pardoseli din ceramică și mozaicuri simple, însă mie mi se părea mai importantă decât mausoleul lui Octavian sau Templul lui Apollo. Denarii câștigați de Alexandru din pariuri nu ajungeau nici cât pentru cumpărarea pardoselii unui singur etaj, și nu aveau să fie niciodată destui pentru restul clădirii, însă eu am trasat cu degetul balcoanele din care mi-i imaginam pe cei mici uitându-se spre oraș. Poate că unii dintre sclavii care urmau să fie crucificați în zori fuseseră cândva copii abandonați. Poate că fuseseră chiar fiicele unor patricieni bogați care nu mai voiau să dea bani de zestre, sau fiii unor negustori care nu voiau să mai hrănească și alți urmași. Mi-am închipuit cât de diferită ar fi fost viața pentru mine și Alexandru dacă am fi fost aduși la Roma ca sclavi, iar când Gallia s-a întors împreună cu Octavia și cu ceilalți, n-am pomenit nimic despre dispariția ei cu *magister* Verrius.

– Ai ratat partea cea mai bună! exclamă Alexandru, dând buzna în camera noastră împreună cu Marcellus.

– Ce? Încă un poem despre Egipt?

Marcellus se prăbuși pe cea de-a treia canapea.

– Nu. Mecenas l-a pomenit pe Vulturul Roșu, și unchiul meu s-a înfuriat.

– Serios? Mi-am lăsat jos caietul. Și ce-a făcut?

– Vrea să-i întindă o cursă rebelului, spuse fratele meu.

– Dar Vulturul Roșu e imprevizibil, adăugă Marcellus, și nu pune afișe în același loc de două ori. Așa că unchiul meu o să plaseze prin toată Roma soldați îmbrăcați în plebei.

– Și crezi că o să funcționeze? am întrebat.

– S-ar putea, dacă rebelul încearcă să acționeze mâine. Marcellus închise ochii. E îngrozitor, nu-i așa?

– Îngrozitor pentru că știi cine e Vulturul Roșu? întrebă fratele meu.

Fiul Octaviei deschise ochii.

– De ce-ai spune una ca asta?

– Pentru că te-am auzit ieșind noaptea din camera ta, am intervenit eu, moment în care Marcellus s-a albit brusc. Și, odată, am văzut o umbră traversând grădina. Îți semăna foarte mult.

Amândoi l-am fixat cu privirile.

– Nu sunt Vulturul Roșu, spuse ferm Marcellus. Cum aș putea eu să scriu vreodată asemenea *acta* lungi? Abia dacă pot să-mi termin tema pentru *ludus*.

– Dar poate că îl cunoști.

– Sau o cunoști, am sugerat eu.

Marcellus se uita când la mine, când la fratele meu.

– Pe *ea*? La ce vă gândiți voi doi?

Tăcurăm pentru câteva clipe, apoi Alexandru spuse:

– Poate că e Gallia, iar tu îi sprijini lupta.

– Împotriva sclaviei? Vocea băiatului era neîncrezătoare. Chiar credeți că aș ajuta un rebel?

– Unde altundeva te-ai putea duce? întrebă încet Alexandru, iar Marcellus își recăpătă o parte din culoarea obrajilor.

– Ca să mă întâlnesc cu cineva.

– Cu o femeie? am exclamat.

El nu-mi răspunse.

– Uneori îi plătesc pe gardieni, dar credeți că m-ar acoperi dacă ar bănui că sunt un trădător?

Eu și Alexandru am rămas tăcuți. Eu mi-am încrucișat brațele la piept, întrebându-mă cu ce femeie s-ar fi putut întâlni. Cu o *lupa*? Cu Iulia? Cu vreo altă fată drăguță de pe colina Palatină?

Marcellus se aplecă.

– Dar chiar credeți că Gallia ar putea fi implicată?

– Singură? zise fratele meu. Puțin probabil. Însă poate cunoaște pe cineva care are acces la o grămadă de cerneală și papirus.

Marcellus făcu ochii mari, și atunci am știut că-și amintea seara în care unchiul lui aproape că fusese asasinat, iar Antonia o văzuse pe Gallia la poalele dealului.

– Nu cumva *magister* Verrius?

Fratele meu își duse degetul la buze.

– Cine altcineva are asemenea resurse?

– Sau acces pe dealul Palatin? își dădu seama fiul Octaviei. Se uită la mine. Crezi că el e?

– Tu spui că nu ești Vulturul Roșu. Nu ne-ai mărturisit unde plecai, dar dacă te-am crede, atunci cine ar putea fi?

Marcellus se lăsă pe spătarul canapelei, dar nu mușcă momeala.

– Ar avea sens. Însă ar putea la fel de bine să fie alți o sută de oameni.

– Tocmai de aceea nu putem spune nimic, rosti iute Alexandru.

– Nu l-ai denunța, chiar dacă ai ști cine e, nu-i așa? l-am întrebat.

Marcellus stătu pe gânduri.

– Dacă aș ști cu certitudine cine e Vulturul Roșu, iar unchiul meu ar afla…

M-am uitat la fratele meu. Greșisem spunându-i despre Gallia și Verrius.

– N-am să divulg nimic, ne promise Marcellus. Dar nu eu sunt vinovatul.

După plecarea lui, l-am privit atent pe Alexandru, în lumina lămpii.

– Tu îl crezi?

– Nu știu.

M-am întins pe canapea și m-am uitat în tavan.

– Deci crezi că mâine Vulturul Roșu o să-i salveze?

– Nu. Toți legionarii din Roma sunt pe urmele lui. Eu, unul, dacă aș fi Vulturul Roșu, aș dispărea timp de câteva luni.

*

M-am îmbrăcat pe întuneric, apoi m-am strecurat prin atrium până în biblioteca slab luminată, înainte ca zorile să se ivească pe cer. Am zărit silueta lui Vitruvius la flacăra lămpii, iar profilul lui ascuțit mi-a amintit de o pasăre. Bărbatul și-a ridicat privirea de pe biroul lui.

– Au fost uciși? l-am întrebat.

Vitruvius își încreți fruntea lipsită de păr.

– Cine?

– Sclavii care erau ținuți în carceră!

Dintr-odată, chipul i se îmblânzi.

– Execuțiile nu încep înainte de răsărit, Selene, dar poți fi sigură că vor muri. Astea au fost ordinele.

– Ale cui? Ale unui grup de cincizeci de *judices*, dintre care nici unul nu a cunoscut vreodată sclavia? Cum poate fi drept așa ceva?

Vitruvius dădu încet din cap.

– Multe lucruri nu sunt drepte.

– Dar nu pentru asta există Cezar? Să îndrepte lucrurile?

– Nu. Cezar e aici pentru a păstra pacea. Iar dacă două sute de sclavi trebuie să moară peste a se menține pacea în Roma, atunci e dispus să-i sacrifice. M-am uitat lung la el. Nu vreau să spun că asta e convingerea mea, adăugă bărbatul, dar așa gândește Cezar.

M-am așezat de cealaltă parte a biroului său, dar nu mi-am scos caietul cu desene.

– Crezi că Vulturul Roșu îi va salva?

– Nu. Și nu i-aș mai pomeni numele în vila asta. Ceea ce a început ca o neplăcere s-a transformat într-o adevărată amenințare. Băiatul care a fost crucificat a încercat un asasinat în numele rebelului. Poate crezi că omul e curajos, Selene, poate chiar îi compătimești pe sclavii aceia, dar nu rosti numele răzvrătitului în preajma lui Cezar sau a surorii lui.

M-a dezamăgit faptul că Vitruvius nu înțelegea, iar o oră mai târziu, când m-am întors în camera mea și Gallia a început să-mi aranjeze părul, i-am repetat vorbele arhitectului.

– Are dreptate.

Am privit-o surprinsă.

– Nimeni nu știe dacă băiatul acela lucra pentru Vulturul Roșu sau nu.

„Tu știi", am vrut să spun, dar am tăcut până când aveam să fiu sigură. În plus, dacă ar fi vrut să mi se confeseze, ar fi făcut-o deja.

– Și cei două sute de sclavi?

Femeia lăsă capul în jos.

– Au fost crucificați în dimineața asta.

Mi s-a tăiat răsuflarea.

– Toți?

– Copiii cei mai mici au fost otrăviți.

Îmi văzu chipul în oglindă și veni în fața mea.

– N-are rost să te consumi din cauza asta, mă avertiză ea. Ești liberă, iar dacă te ții departe de necazuri, poate că Cezar o să te trimită înapoi în Egipt. Apoi, gândește-te câte lucruri ai putea schimba.

Am închis ochii și mi-am impus să nu plâng. În schimb, mi-am jurat că voi fi cel mai talentat ucenic pe care Vitruvius și l-ar putea dori vreodată și că, până ce voi împlini doisprezece ani, chiar și Octavian își va da seama că sunt utilă.

Capitolul 12

Decembrie 29 î.Hr.

– Îi fumegă roțile! exclamă Alexandru, ridicându-se de pe canapeaua noastră. Ai văzut, Selene?

Un *sparsor* se repezi pe pistă cu o găleată de apă și stropi roțile carului, în timp ce conducătorul acestuia făcea gesturi frenetice pentru a-l îndemna să se grăbească. Apoi, *sparsor*-ul se întoarse la locul său, iar conducătorul își continuă cursa.

– Nu văd cum poate ceva să fumege într-o zi ca asta, am spus eu cu un aer întunecat, strângându-mi mantia în jurul umerilor.

Lângă mine, Marcellus flutură din mână.

– Oh, nu-i atât de rău! Așteaptă până mâine.

– Ce o să se întâmple mâine?

– După cum arată, o să ningă.

Iulia dârdâia în mantia ei. Trecuseră câteva luni de când ne schimbaserăm tunicile din mătase cu cele de bumbac, însă acum că ne apropiam de mijlocul lui decembrie, nimic nu părea să țină frigul la distanță.

– Vrei să spui că va fi zăpadă la munte? întrebă Alexandru.

– Și peste tot în rest.

Marcellus întinse mâna, iar ceața îi lăsă în palmă un strat strălucitor.

– Ar fi păcat să ningă în timpul Saturnaliilor. Mama zice că, odată, a nins timp de trei zile.

Eu și Alexandru ne-am uitat unul la altul.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Iulia. N-ați mai văzut zăpadă niciodată?

– Numai când era folosită pentru a răci vinul mamei, am recunoscut eu.

Marcellus începu să râdă.

– Atât? Dar trebuie să fi gustat *nix dulcis*.

M-am încruntat.

– Zăpadă dulce, adusă de pe munte, mă îndemnă Iulia, amestecată cu miere și fructe.

Atât eu, cât și Alexandru am scuturat din cap.

– Ei bine, n-ați trăit deloc până acum dacă n-ați gustat *nix dulcis*, zise Marcellus. Poate că o să se găsească în piețe înainte de Saturnalii.

– Deci ce sunt Saturnaliile? întrebă fratele meu.

Iulia zâmbi larg.

– Pe șaptesprezece, o să mergem la Templul lui Saturn. Și vreme de o săptămână întreagă nu se muncește și nu se face școală. Nimeni nu trebuie să poarte togă, și până și sclavii pot juca jocuri de noroc.

– Circus Maximus o să fie deschis? întrebă Alexandru.

Eu am oftat enervată, însă Marcellus a râs.

– E mereu deschis. Și am auzit că, dacă n-o să ningă, cei din Pompeii o să-și trimite echipele să provoace Roma. Va trebui să ajungem la grajduri din timp.

– Apoi, va avea loc câte un ospăț în fiecare zi a săptămânii, adăugă Iulia. Iar oamenii vor face schimb de cadouri.

– Pentru ce? am întrebat.

– Doar pentru distracție! Sunt numai daruri mărunte, de exemplu mătăsuri drăguțe sau statuete. De fapt, e mai mult pentru copii.

– Iar robii vor face schimb de locuri cu stăpânii lor, adăugă Marcellus. Noi vom sta în atrium, unde cinează sclavii de obicei, iar ei vor folosi tricliniul…

– Nu și anul ăsta, avertiză Iulia. Tata a interzis obiceiul. A mai spus și că primul ospăț va fi găzduit de Pollio.

Marcellus gemu.

– De ce? Pollio nu se oprește din vorbit decât pentru a-și îndesa mâncare în gură.

– Măcar o să fie și Horația acolo, spuse Iulia cu un aer amărât.

– Și cum poate ea să se miște? E aproape de soroc.

– Femeile însărcinate sunt încă în stare să meargă, replică Iulia. S-ar putea chiar să nască până atunci.

*

Pe șaptesprezece decembrie ningea. Asemenea unui așternut alb din pânză de in, zăpada acoperise drumurile și acoperișurile, înghețase fântânile și oprise orice fel de trafic. Un vânt aspru sufla pe drumurile Romei, ducând cu el mirosurile vaselor pentru jăratic. Pe treptele Templului lui Saturn, eu îi strângeam gluga lui Alexandru în jurul feței.

– Arăt ca un grifon în chestia asta? întrebă el.

– Nu. Arăți ca un prinț al Egiptului.

Era adevărat. Mantia grea fusese tivită cu blană de hermină, iar albul blând contrasta cu pielea lui măslinie. Șuvițe negre îi ieșeau de sub glugă și fluturau în bătaia vântului, făcându-l să semene cu o statuie a tânărului Hermes.

– Chiar e frig aici, nu-i așa? am spus mohorâtă.

– Te face să-ți dorești să fii înapoi în Alexandria.

– Multe lucruri mă fac să-mi doresc asta.

De îndată ce ritualul lui Octavian în templu luă sfârșit, trăsuri trase de cai ne duseră spre vila lui Pollio. În mod normal, trăsurile erau interzise în Roma, însă străzile erau prea alunecoase ca să riscăm mersul cu lecticile. Și fiindcă cerul se întunecase atât de mult, o duzină de purtători de torțe ne luminau drumul. M-am cuibărit zgribulită în mantia mea, prea înfrigurată ca să mai vorbesc, iar când i-am aruncat o privire Iuliei, obrajii ei roșii și nasul lucios i-au dat de gol suferința. Nu-mi aminteam să mă mai fi simțit vreodată atât de fericită că am ajuns la adăpost, cum m-am simțit când am intrat în vila lui Pollio. Un val de aer cald ne-a cuprins, iar mirosul de carne friptă a umplut vestibulul.

– Slavă zeilor! spuse Octavian.

El părea să sufere mai mult decât toți. Purta trei tunici pe sub mantia din lână, iar în jurul mâinii drepte avea un bandaj despre care Marcellus spunea că se întărea în fiecare an din pricina frigului.

Pollio își desfăcu brațele.

– Bun venit!

– Du-ne în tricliniu, îi porunci Livia. Soțul meu suferă.

– Desigur! Iar când Pollio se repezi să-i îndeplinească ordinul, mantia grea din blană îi flutură în jurul trupului. Desigur!

Am trecut prin atrium, unde vasele elaborate, pline cu jăratic, nu contribuiau prea mult la alungarea aerului înghețat. Dar când am ajuns în tricliniu, umerii lui Octavian s-au relaxat. Încăperea era la fel de încălzită ca orice baie. Flori răsăreau din prețioase vaze de aur, iar în jurul coloanelor erau înfășurate ghirlande, ca și cum ar fi fost primăvară.

– Ce extravagant, spuse Livia pe un ton critic.

– Unde e Horația? întrebă Iulia.

Nu se zărea nici urmă de gazdă, iar în timp ce musafirii se îngrămădeau în cameră, Pollio ezită.

– Mă tem că nu poate fi cu noi în seara asta.

– De ce? Iulia se uită în jur. E bolnavă?

– Într-un fel.

– Doar nu naște copilul? exclamă Octavia.

Pollio încuviință, ca și cum i-ar fi fost rușine.

– Mă tem că e un moment prost…

– Și atunci, de ce suntem noi aici? strigă Octavia.

Bărbatul se încruntă.

– Deoarece am promis că-l voi găzdui pe Cezar în prima seară a Saturnaliilor.

Iulia avea un aer revoltat.

– Vreau s-o văd.

– Îmi pare rău, dar e în camera ei.

– Și ce înseamnă asta? Că ar trebui închisă precum o vită ce stă să fete, în timp ce toți ceilalți benchetuiesc? strigă Iulia.

– Controlează-te, zise ferm Octavian, și așează-te pe canapeaua ta.

– Dar aș prefera s-o văd pe Horația. Te rog, tată! Te rog!

Cezar se uită la Pollio.

– Copilul se va naște în seara asta?

– Dacă am noroc. Imaginează-ți cum ar fi să plătești pentru un ospăț de Saturnalii și pentru unul de naștere.

– Atunci, poate că fiica mea o s-o viziteze. E o alinare pentru femeile aflate în travaliu să primească oameni în camerele lor.

Am văzut că Pollio ar fi vrut să obiecteze, dar se mulțumi să dea, în schimb, din cap.

– Da… Da, desigur. În sus pe scări și la dreapta, indică el.

Iulia se uită la mine.

– Te duci cu ea? mă întrebă Alexandru.

– De ce nu?

– Pentru că o să fie sânge. Și suferință.

– E o naștere, nu o epidemie de ciumă!

– Pe femei nu le deranjează, îl liniști Marcellus pe fratele meu.

Am urcat scările în urma Iuliei, iar sunetul demn de milă al unor țipete de femeie ne-a condus spre o cameră slab luminată, aflată în spatele casei. Când am deschis ușa, mi s-a strâns stomacul din pricina mirosului de sudoare și m-am întrebat dacă nu cumva fratele meu avusese dreptate.

Când ne văzu, Horația trase adânc aer în piept.

– Iulia!

Era deja așezată pe scaunul pentru naștere. Era complet goală, cu excepția unei *palla* așezată pe umeri. Moașele stăteau îngrămădite la baza scaunului, unde copilul avea să cadă prin deschizătură, drept în brațele lor. Viitoarea mamă respira greu, dar în timp ce Iulia s-a repezit înspre ea, eu am rămas în urmă. Nu mai asistasem niciodată la o naștere.

– Horația! zise cu tandrețe fiica lui Cezar, și îi șterse fruntea prietenei sale cu mâna.

– Vine, gemu Horația. Îl simt.

– Continuă să împingi, o încurajă o moașă.

– Ce ți-au dat? întrebă Iulia.

– Puțin vin.

– Atât? strigă ea. Fără verbină?

– Nimic! gemu Horația, strângând în mâini brațele îmbrăcate în piele ale scaunului. Pollio nu permite.

– Astea sunt superstiții de țăran! strigă Iulia.

S-a uitat la mine, și, cu toate că îmi venea să leșin, m-am apucat s-o ajut să șteargă sudoarea de pe fruntea Horației cu un pătrat de pânză înmuiat în apă cu levănțică.

– Ar fi trebuit să folosesc *silphium*, gâfâi viitoarea mamă. S-ar putea să nu mai trăiesc nici cât să apuc Anul Nou.

– Prostii, spuse ferm fiica lui Cezar. Ești sănătoasă, iar ăsta e doar primul tău copil.

Horația a scrâșnit din dinți, iar când a început să țipe, am fost sigură că urletele ei vor acoperi muzica harpistei din tricliniu. Timp de câteva ore am rămas așa, încurajând-o pe Horația și făcându-i vânt. Apoi, în sfârșit, una dintre moașe a strigat:

– Vine, *domina*! Continuă să împingi!

Horația își ridică privirea spre chipul Iuliei.

– Mulțumesc. Începu să plângă. Mulțumesc că ai venit!

– Nu-mi mulțumi! Concentrează-te!

Fata înșfăcă brațele scaunului, iar chipul i se transformă în masca unei dureri îngrozitoare. Se chinui iar și iar, țipând, plângând, și, în final, aducând pe lume un copil, într-un șuvoi de sânge și de apă. Eu mi-am ținut răsuflarea, dar Iulia a strigat:

– O fată! E o fată!

– Nu, șopti Horația.

Moașele înfășurară în lână pruncul care plângea, iar proaspăta mămică se ridică pe scaunul de naștere.

– Nu se poate!

– E o fată, *domina*. O copilă sănătoasă.

– Dar el voia un băiat.

– Atunci, data viitoare…

– Nu înțelegeți! Se uita disperată când la moașă, când la Iulia. N-o s-o accepte niciodată!

– Ba sigur că da!

Iulia luă bebelușul în brațe, în vreme ce moașele înveleau pântecul Horației în lână.

– Uite.

Fiica lui Cezar mângâie năsucul micuței cu vârful degetului, apoi așeză încet copila în brațele prietenei sale. N-o mai văzusem niciodată purtându-se atât de tandru cu cineva.

Ochii Horației se umplură de lacrimi. Își duse bebelușul care plângea la sân, însă acesta refuză să sugă.

– Nu-i e foame.

Cea mai bătrână dintre moașe zâmbi.

– Lasă asta în seama unei *nutrice*. E treaba ei.

– Cum o s-o numești? întrebă Iulia.

Horația tăcu și mângâie cu două degete fruntea fiicei sale. Apoi spuse:

– Gaia. Ca pe zeița-mamă a grecilor.

O mai ținu pe micuța Gaia pentru o vreme în brațe, în timp ce, sub noi, muzica și ospățul continuau.

– Trebuie să te speli, *domina*. Nu e sănătos să stai aici cu tot sângele ăsta.

Horația i-o dădu Iuliei pe fiica sa, apoi moașele o ajutară să intre în baie.

– E frumoasă, nu-i așa? zise Iulia.

Gaia avea părul des al mamei sale, iar ochii negri îi erau deja deschiși.

– Crezi că Pollio va fi foarte mânios? am întrebat.

– Probabil, recunoscu Iulia. Dar data viitoare va avea un fiu. Tu îți dorești copii?

Peste paisprezece zile urma să devin suficient de mare încât să mă mărit și, după ce avea să-mi vină sângele lunar, să am propriii copii.

– Da, dar numai peste mulți ani.

– Mie mi-ar plăcea să-i am acum, îmi mărturisi ea.

– La doisprezece ani?

– Horația a împlinit doar treisprezece ani. Iar acum are o fetiță a ei, care o va iubi mereu. Care n-o va abandona niciodată.

Mi-am amintit ce-mi spusese Gallia despre faptul c-o judecam prea aspru pe Iulia și, brusc, mi s-a făcut milă de ea. Avea un tată care o prețuia doar pentru căsătoria pe care ar fi putut-o încheia, și o mamă pe care n-o putea vizita decât în secret. Cu toate că părinții mei nu mai erau, eu mă simțisem mereu iubită. Iar ei mă părăsiseră doar după moarte.

Când a ieșit din baie, Horația mergea cu băgare de seamă. Moașele se mișcau cu grijă, ajutând-o să îmbrace încet o tunică brodată și noua *palla* grea, tivită cu blană. Numai femeile măritate purtau *palla*, și am observat admirația ivită în ochii Iuliei atunci când moașa a înfășurat-o pe prietena ei în superba pelerină. Horația a întins brațele spre fiica sa nou-născută, și mi s-a părut că Iulia îi înapoiază pruncul cu regret.

– Fie ca Iunona s-o binecuvânteze în prima ei zi de viață, intonă moașa căruntă, iar Cunina[1] să-i vegheze leagănul.

– Acum te duci la el? întrebă Iulia.

– În nici un caz!

Moașa plescăi din limbă.

– *Dominus* trebuie să vină la ea, în dormitorul lor. Mai întâi, trebuie să-și accepte fiica.

Am urmat-o pe Horația de-a lungul holului, spre camera în care dormeau ea și Pollio. Un sclav fusese trimis să-l cheme pe Pollio de la festivități, așa că noi am așteptat afară, în timp ce proaspăta mamă stătea pe un scaun, cu fetița în brațe.

– Vine să-l boteze pe copil? am întrebat.

– Nu. Asta se întâmplă peste opt zile, odată cu *lustratio*[2]. Acum e *tollere liberos*[3].

---

[1] Cuba, Cunina și Rumina, trei spirite protectoare ale bebelușilor care dorm în leagănele lor (n.red.)

[2] Ceremonie practicată în Antichitate pentru a purifica o persoană (n.red.)

[3] Momentul în care, la romani, tatăl își ia copilul în brațe și-l recunoaște ca fiind legitim (n.red.)

N-am avut timp s-o întreb ce însemna. Am auzit pașii grei ai lui Pollio pe trepte, iar când bărbatul a ajuns pe palier, s-a uitat nerăbdător la Iulia.

– E băiat?

Moașa își înclină capul.

– Soția ta e înăuntru, *domine*.

Pollio intră în cameră, și chiar înainte ca ușa să se trântească în urma lui, l-am auzit întrebând:

– E băiat?

Ochii negri ai Iuliei se întoarseră spre mine.

– Nici măcar nu-i pasă dacă ea se simte bine.

– Ce căsnicie înfiorătoare!

– Toate sunt înfiorătoare, spuse ea cu amărăciune.

– Dar a ta nu va fi.

Îmi aruncă o privire lungă, calculată.

– Dacă tata nu se răzgândește.

De cealaltă parte a zidului se auzi un țipăt, apoi ușa se dădu de perete, iar Pollio ieși din încăpere.

– Luați-o de aici! le porunci el moașelor.

M-am uitat în dormitor, acolo unde fiica Horației zăcea singură pe podea.

– Pollio, te rog!

Horația alergă după el.

– Am spus un fiu! Bărbatul se întoarse spre ea. Nu o fiică. *Un fiu!*

– Dar îți voi dărui un fiu. Pollio, *te rog*, e a noastră!

– Le aparține zeilor. O luă în jos pe scări, iar Iulia se repezi la prietena ei, astfel încât aceasta să nu leșine. Duceți-o la groapa de gunoi, strigă peste umăr Pollio.

Horația căzu în genunchi.

– Te rog! imploră ea. Du-o la Columna Lactaria. Dă-i o șansă!

Dar Pollio plecase deja. Fata ridică privirea spre chipul moașei.

– N-o lua, se rugă ea, însă femeia deja ridicase copilul în brațe. Nu mi-o poți lua! scânci Horația.

Lacrimi fierbinți îmi ardeau obrajii, și mi-am dat seama că mâinile îmi tremurau.

– Nu face asta, am spus.

Privirea moașei era de neclintit.

– *Dominus* e cel care mă plătește. Poruncile lui *dominus* Pollio sunt cele pe care le urmez.

– Dar n-o duce la groapa de gunoi. E un copil. N-a făcut nimic rău.

Zâmbetul moașei fu cât se poate de răzbunător.

– Nici cei două sute de sclavi nu făcuseră nimic rău.

– Și ce? strigă Iulia. Pentru că sclavii mor, copiii de patricieni trebuie să piară și ei?

Femeia nu răspunse.

– Lasă-mă să-ți dau denari, zise cu disperare Horația. Te rog! Doar n-o duce la groapa de gunoi.

Moașa șovăi, apoi se întoarse către celelalte sclave și se răsti la ele:

– Plecați! Femeile dispărură iute, unele în jos pe scări, altele în camere separate. După ce holul se goli, moașa zise: Două sute de denari.

Horația păli.

– Asta-i toată zestrea mea!

– Iar asta e șansa la viață a fiicei tale. Poate că o s-o ia cineva, poate că nu, dar la groapa de gunoi o vor mânca lupii.

– Așteaptă. Horația tremura. O să-ți dau banii.

Iulia se holbă la moașa care ne privea fără nici o remușcare.

– Nu ești mai bună decât un animal, spuse fiica lui Cezar.

– Și nu asta ar trebui să fie sclavii? Animale de povară?

Proaspăta mamă reveni cu câteva pungi grele, iar moașa și le îndesă sub pelerină.

– Cum o s-o cari? întrebă îngrijorată Horația.

– Foarte bine.

Încă chiar dacă Gaia urma să supraviețuiască, probabil că avea să ajungă într-un lupanar, abuzată încă de la vârsta primelor cuvinte. Mama îmi spusese că existau bărbați cărora le plăceau copilele prea tinere pentru a înțelege ce li se întâmplă. Lacrimile se rostogoleau pe obrajii Horației, iar Iulia șopti:

– Nu există cineva care s-o adopte?

– Cum aș putea aranja o adopție fără ca Pollio să afle?

Moașa își trase pelerina peste copil, moment în care am întors spatele îngrozitoarei scene. În timp ce Horația și Iulia plângeau, eu am coborât încet treptele. În tricliniu, harpista continua să cânte, iar Pollio tocmai ridica o cupă cu vin pentru un toast.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Alexandru.

– E fată, i-am răspunse eu.

Marcellus se încruntă.

– Era diformă?

– Nu. Pollio își dorea un fiu, așa că a poruncit să fie scoasă afară.

– Ca un copil de pripas? strigă el.

Eu am dat din cap în semn de încuviințare.

Octavia se ridică de pe canapeaua ei și veni lângă mine.

– Unde e Horația? întrebă ea încet.

I-am spus povestea, chiar și partea despre cei două sute de denari și despre Columna Lactaria. Când am terminat, chipul femeii era ca de piatră.

– Ce crezi că o să i se întâmple? am întrebat.

– Copilei sau Horației?

– Amândurora, am răspuns.

Octavia trase adânc aer în piept.

– Dacă o să supraviețuiască, o să trăiască tot restul vieții într-o tristețe înfiorătoare.

Se întoarse la masa unde Octavian stătea tolănit între soția lui și Terenția, și îi șopti ceva la ureche bărbatului. Acesta se uită repede spre mine, după care se ridică de pe canapea.

– Ce-i asta? exclamă Pollio. Nici măcar n-a sosit desertul!

Octavian avea vocea gâtuită.

– Aud că soția ta a născut, spuse el. Ar fi nepoliticos din partea mea să mai rămân, când locul tău e lângă ea.

Gura grăsulie a lui Pollio se deschidea și se închidea precum a unui pește.

– Marcellus, zise Octavian pe un ton tăios, du-te și găsește-o pe Iulia!

Pollio privi în jur.

– Dar nu putem lăsa ca Saturnaliile să fie întrerupte de treburi femeiești.

– Copiii Romei sunt importanți pentru toată lumea, spuse cu răceală Octavian. Chiar și pentru oamenii nesăbuiți ca tine.

Câteva zeci de oaspeți rămaseră în tricliniu, însă toți cei care veniseră împreună cu Cezar se pregătiră de plecare.

– Felicitări, spuse Agrippa, neștiind ce se petrecuse în camerele de la etaj.

Chipul lui Pollio căpătă culoarea aluatului necopt. Ne conduse prin atrium, spre trăsurile de afară.

– Ești sigur? protestă el. E frig. Poate ai vrea să rămâi peste noapte!

Octavian se întoarse și răspunse calm:

– Sunt sigur că și fiicei tale i-ar fi plăcut să rămână peste noapte. Când ai să tremuri, amintește-ți cât de frig e la groapa de gunoi.

*

Pe drumul de întoarcere spre Palatin, m-am gândit la fiica Horației, care degera sub Columna Lactaria, în vreme ce tot restul Romei bea vin lângă focurile ce trosneau, ospătându-se cu carne friptă. Odată ce toți musafirii lui aveau să plece, Pollio probabil că urma să se bage în așternuturi lângă soția lui, cerându-i atenția chiar în timp ce sânii ei musteau de lapte. Gândul mă făcu să tresar. În timp ce Iulia plângea încetișor, Alexandru și Marcellus se uitau unul la altul cu priviri mâhnite.

Când ajunserăm în vila Octaviei, Juba se scuză, însă Agrippa și Octavian rămaseră, așezându-se împreună cu noi, toți ceilalți, în căldura bibliotecii, acolo unde planurile lui Vitruvius stăteau întinse pe mese. Nimeni nu spuse nimic, până când Iulia întrerupse tăcerea:

– Ce ziceți de un cămin pentru copiii de pripas? întrebă ea.

Marcellus ridică privirea de pe locul său, aflat lângă vasul pentru jăratic, iar Alexandru se uită în ochii mei.

– Un loc în care mamele să-și poată lăsa pruncii și de unde aceștia să poată fi adoptați de către liberți și cetățeni, spuse ea. Selene a desenat felul în care ar putea arăta un asemenea cămin.

– Și cum ar ajuta asta Roma? întrebă Octavian.

– Am salva vieți. Vieți romane! protestă Iulia.

– Mai multe guri de hrănit din ajutoare, replică Livia.

– Nu și dacă pruncii ar fi adoptați de cetățeni!

– Și cine ar vrea să facă una ca asta? întrebă Livia. Când o femeie e stearpă, ia pur și simplu un copil de la o sclavă. De ce i-ar trebui un orfan murdar?

Octavia se trase înapoi.

– Mă îndoiesc că era ceva murdar la bebelușul Horației.

– De unde știi? Ai văzut-o tu? Probabil că fata era diformă.

– Era perfect sănătoasă! exclamă Iulia. Eu am fost acolo, la fel și Selene. Se întoarse către tatăl ei. Dacă ar exista un cămin pentru copiii orfani…

– Ar fi prea costisitor, îi tăie vorba Octavian. Columna Lactaria există pentru un motiv, iar plebeii sunt mulțumiți. Facem destul plătind *nutrices* care să-i alăpteze pe prunci.

– Dar cei mai mulți dintre ei mor! strigă Iulia.

– Atunci asta e voia zeilor.

Fata se uită la mine, dar eram îndeajuns de înțeleaptă încât să nu vorbesc.

– Faci destule pentru oamenii ăștia, îl asigură Livia pe Octavian. Grâne gratuite, băi gratuite, chiar și bărbați care să se lupte cu focurile și care să patruleze prin Subura, atenți la infracțiuni. Cât să dai și tu?

– Cât mai mult cu putință, spuse Octavia.

– Atunci, de ce nu finanțezi *tu* căminul ăsta? întrebă ea.

– Dacă fratelui meu i s-ar părea o idee bună, l-aș finanța.

Toți cei din cameră se uitară la Octavian, care tremura, în ciuda căldurii din interior.

– Soția mea are dreptate. Facem destule.

Ochii Iuliei luceau din pricina lacrimilor, și l-am văzut pe Marcellus bătând-o pe genunchi cu tandrețe.

– Și copilul Horației? șopti ea.

– Era o fată, spuse simplu Octavian. Incidentul a fost un început nefericit al Saturnaliilor. Dar plănuiesc să închei seara asta cu vești bune.

Nu-mi puteam închipui ce fel de vești ar fi putut risipi tristețea care se pogorâse în bibliotecă, însă când Cezar se uită spre Agrippa, generalul anunță:

– Mă însor.

Iulia trase adânc aer în piept, moment în care m-am întrebat dacă se temea ca nu cumva ea să fie mireasa.

– Cu cine? îndrăzni fata.

– Cu fiica mea, Claudia, spuse Octavia.

– Cu sora mea? exclamă Marcellus. Se uită la mama lui. Eu cum de n-am știut despre asta?

Octavia îi zâmbi afectat.

– Ei bine, acum știi.

*

Cât mai durară Saturnaliile, Iulia stătu de veghe pentru fiica Horației și merse în fiecare zi la Columna Lactaria ca s-o caute. Timp de șapte zile ne-am luptat cu vântul și cu ploaia, ținându-ne unii de alții pe pietrele alunecoase, în vreme ce Juba și pretorienii luminau străzile goale cu felinarele lor din bronz. Însă în cea de-a opta zi, Gallia ceru să știe ce ar face Iulia dacă ar găsi pruncul.

– Aș aduce-o acasă!

– Poftim? În vila tatălui tău? întrebă Marcellus. Fii rezonabilă, Iulia. Cineva a luat-o.

– Dar cine? strigă ea, iar vocea i se auzi cu ecou în curtea înghețată.

Piața era închisă în ultima zi a Saturnaliilor și orice om cu scaun la cap stătea acasă, ghemuit în fața unui vas cu cărbuni încinși, gătind miel în bucătărie sau bând vin fiert.

– Se poate să fi fost un cetățean bine intenționat, spuse Alexandru.

– Dar dacă a luat-o proprietarul unui lupanar?

– Ei bine, nu se poate ști, spuse Juba. Nimeni n-o s-o mai aducă înapoi acum.

Iulia privi coloana lângă care mii de femei își lăsaseră pruncii de-a lungul anilor. Curtea era tăcută.

– Stă să plouă, observă Juba.

L-am urmat înapoi spre trăsura care aștepta, și, odată ajunși înăuntru, Iulia începu să se frământe în legătură cu seara în care îl vizitase pe Pollio.

– Ar fi trebuit s-o iau pe Gaia de la moașă.

– Și ce-ai fi făcut cu ea, *domina*?

– I-aș fi găsit un cămin.

– Alături de cine? întrebă Marcellus. Unde?

Iulia se uită la Juba.

– Ce crezi că i s-a întâmplat?

Știam de ce îl întreba pe el. Dintre toți cei aflați în trăsură, el i-ar fi dat răspunsul cel mai apropiat de adevăr.

– Un libert a găsit-o și a dus-o acasă.

– De unde știi?

– Pentru că nici un patrician nu locuiește în apropierea pieței și n-ar vrea să-l prindă noaptea acolo.

– Dar dacă a fost un libert cu un lupanar?

– Nu crezi că e mai probabil ca oamenii de soiul ăsta să fi fost înău-tru, sărbătorind prima zi a Saturnaliilor? întrebă el. Nu să fi stat într-o piață părăsită, așteptând copii de pripas, când aceștia pot fi găsiți în oricare altă zi a săptămânii?

Asta o liniști puțin pe Iulia. Însă cu toate că eu și Alexandru împliniserăm doisprezece ani în prima zi a Noului An, ea a rămas tăcută în timpul festivităților organizate de Octavia pentru a noastră *dies natalis*.

– Mâine, îi propuse Octavia cu blândețe, ce-ar fi să vii și să mă ajuți cu pregătirile pentru nunta Claudiei?

Iulia își ridică privirea de pe vasul în care jăraticul trosnea și în care bețișoare de scorțișoară ardeau printre cărbuni pentru a înmiresma tricliniul.

– Dar sclavii tăi?

– Oh, ei pot face muncile anoste. Curățenia, gătitul. Dar cine o să mă ajute cu tunica și cu voalul? Mai sunt doar două săptămâni până când fiicele mele se vor întoarce acasă din Pompeii, iar Claudia se va mărita.

*

Astfel, de-a lungul unei luni triste de ianuarie, în timp ce gheața acoperea încă fântânile, iar Octavian se înfofolea în blănuri, Iulia o ajută pe Octavia cu pregătirile. Pe drumul spre și de la *ludus* ne povesti totul despre bijuteriile pe care Claudia urma să le poarte, despre cum aveau să arate sandalele ei și despre cum urma să fie împodobită trăsura ce avea să o aducă pe fată la Roma. Dar când am întrebat-o de ce fiicele mai mari ale Octaviei locuiau atât de departe, s-a uitat la mine și la Alexandru, apoi a ezitat să ne răspundă:

– Poți să le spui, o îndemnă Tiberius în timp ce ne întorceam de la *ludus*. Nu e ca și cum ar fi vina lor.

Iulia dădu din cap cu un aer nesigur.

– Octavia a trebuit să renunțe la ele pentru a se căsători cu Antoniu. Apoi, după ce Antoniu a părăsit-o, Claudia și Marcella au ales să rămână la mătușa lor, în Pompeii.

Am tăcut pentru câteva clipe. După toată nefericirea pe care o aduseseră în viața ei mama și tatăl meu, eram surprinsă că Octavia ne trata chiar și cu cea mai mică urmă de bunătate.

Fratele meu clătină din cap.

– Habar n-am de ce se poartă atât de bine cu noi.

– Iubește copiii, răspunse simplu Marcellus. Așteptați să le cunoașteți pe surorile mele mai mari. Semănăm foarte mult.

– Vrei să spui că și lor le plac jocurile de noroc? întrebă Tiberius.

– Vrea să spună că amândouă sunt blonde cu ochi albaștri, interveni Iulia, ignorând sarcasmul lui Tiberius. Sunt singurele lui surori și după mamă, și după tată. Se întoarse către mine și adăugă veselă: Ar trebui să ne ajutați cu pregătirile.

– Oh, da! zise Marcellus. E foarte distractiv. Mult mai bine decât să urmărim cursele, ceea ce am putea face.

Iulia îl pocni în joacă.

– Lui Alexandru îi place.

– Pentru că vă place pe voi, fetele. Eu nu suport toată vorbăria despre plase de păr și farduri.

– Vino să ne ajuți, mă imploră Iulia. Vitruvius n-are nevoie de tine în fiecare zi.

– Probabil n-are deloc nevoie de mine.

– Prostii! spuse fratele meu în timp ce înaintam.

În cealaltă parte a curții, Gallia și Juba ne așteptau înfășurați în cele mai călduroase mantii de iarnă pe care le aveau.

– Chiar ieri, se lăudă Alexandru, mi-a spus că, atunci când o să se schimbe vremea, o să o ia cu el la inspecțiile pe șantiere.

– O fată? strigă Tiberius.

– Ce contează? replică Iulia.

– Ce treabă are o fată cu construcțiile? Uită-te la ea! Nu poate să ridice nici o cărămidă.

– Eu fac măsurători, i-am zis cu glas tăios. Și pot să schițez un plan pentru podea ori pentru acoperiș mai bine decât oricare dintre bătrânii lui Vitruvius.

Tiberius izbucni în râs.

– Și ce-o să facă Vitruvius? O să te prezinte ca fiind ucenicul lui?

– O să merg diminețile, înainte ca muncitorii să vină la lucru.

Băiatul zâmbi.

– Așadar, chiar îi e rușine cu tine.

– Las-o în pace! îl avertiză Marcellus.

– Asta înseamnă că n-o să ne ajuți? se bosumflă Iulia.

– Da, am răspuns ferm.

Când am ajuns acasă, pe dealul Palatin, șase lectici erau îngrămădite în porticul vilei lui Octavian.

– Preotesele sunt aici, ne avertiză Gallia. Să intrați în liniște.

Juba și Tiberius ne-au urmat în atrium, unde preotesele Iunonei se așezaseră în jurul unui vas pentru jăratic. Octavia ținea deasupra flăcărilor un sul de hârtie desfăcut, în timp ce Agrippa ințețea focul, făcându-i vânt cu mâna.

– De ce-au venit? am șoptit.

Iulia se aplecă astfel încât buzele să-i ajungă lângă urechea mea.

– Sulul pe care Octavia îl ține în mână e un calendar. Când preotesele vor decide că s-a ridicat îndeajuns de mult fum, vor interpreta urmele de arsuri și vor stabili care zile sunt *dies nefasti*.

M-am îndepărtat de ea.

– Zile cu ghinion?

– Martie, mai și toată luna iunie sunt nepotrivite pentru nunți. La fel și calendele, nonele[1] și idele[2] oricărei luni, dar și zilele care urmează după acestea. Și nimeni nu se poate căsători în ziua în care se ține un festival religios.

– Chiar poartă ghinion?

Iulia își dădu ochii peste cap. Am stat și le-am ascultat pe preotese cum îi cântă Iunonei, zeița maternității și a căsniciei. Octavian, care ținea în mână o tăbliță cu ceară și un stilet, era așezat lângă sora lui. Purta o mantie grea de blană, ce părea prea mare pentru umerii lui. Îmi dădeam seama că îi era amarnic de frig, și se ținea departe de partea deschisă a acoperișului, pe unde ploaia cădea în bazinul înghețat. Chipul îi devenise la fel de alb ca mantia, și singura culoare pe care o mai avea era cenușiul ochilor.

– Destul, spuse una dintre preotese.

Octavia retrase imediat calendarul, iar preoteasa care vorbise îl ridică în lumina slabă venită de sus. Celelalte femei se opriră din cântat, iar răpăitul ploii rămase singurul sunet din încăpere.

– Nu doi februarie, spuse preoteasa.

Octavian scrijeli ceva cu stiletul său, moment în care am observat că bandajul îmbrăcat în fildeș lustruit, pe care îl avea la mâna dreaptă, se întindea acum până spre braț.

– Tatăl tău se simte bine? îi șopti Alexandru Iuliei.

Aceasta dădu din cap în semn de aprobare.

– E așa în fiecare iarnă.

Nici măcar în cea mai urâtă zi din Alexandria nu-l văzusem pe tatăl meu arătând atât de slăbit.

– Nu zece februarie, zise preoteasa.

Octavian mai făcu o însemnare pe tăblița lui.

– Cea mai bună zi din februarie va fi a douăsprezecea.

Cezar își ridică privirea.

– Ziua dinainte de Lupercalia[3]? își arătă el îndoiala.

Preoteasa i-ar fi răspuns, dar, brusc, un fulger trosni pe cer, iar un tunet scutură zidurile atriumului.

– Augurii! strigă Octavian. Duceți-vă la *collegium* și aduceți-i pe auguri!

Alexandru se întoarse spre Marcellus.

– Ce se petrece?

---

[1] A șaptea zi a lunilor martie, mai, iulie și octombrie și a cincea zi a celorlalte luni (n.tr.)

[2] A cincisprezecea zi a lunilor martie, mai, iulie și octombrie și a treisprezecea zi a celorlalte luni (n.tr.)

[3] Festival câmpenesc, posibil din epoca preromană, desfășurat între 13 și 15 februarie, menit să alunge spiritele rele și să purifice orașul (n.red.)

– Tunetul, răspunse băiatul cu teamă. E un semn îngrozitor de rău.

Fulgeră încă o dată, iar tunetul bubui, aducând un nou val de ploaie. Octavia spuse scurt:

– Mergeți în bibliotecă!

Ne-am înghesuit în bibliotecă, unde Juba o ajută pe Octavia să aprindă lămpile cu ulei, până când o lumină portocalie învălui încăperea cu lambriuri. Preotesele se îngrămădiră una în alta lângă vasul cu jăratic, însă femeia care vorbise părea cea mai speriată. Dacă augurii aveau să vină și să declare că zeii erau mâniați de anunțul ei, asta putea să însemne tot felul de lucruri îngrozitoare pentru ea.

– Ce prevestește tunetul? întrebă Octavian, uitându-se la Juba, care ocupase un loc lângă vasul pentru jăratic. Afară ploua cu găleata în fântâni și în bazin.

– Ar trebui să-i așteptăm pe auguri, răspunse prințul.

Eram îndeajuns de aproape încât să-l aud pe Tiberius șoptindu-i lui Juba:

– Doar nu crezi că înseamnă cu adevărat ceva? Tunetul e precursorul ploii. Atâta tot!

– Augurii sunt pe drum, răspunse ferm Juba.

– Dar tu nu crezi în ei! Spune adevărul. Până și Cicero îi lua în derâdere pe auguri.

– Iar Cicero și-a sfârșit zilele cu capul pe *rostrum*, rosti Juba cu putere.

Câteva dintre preotese scânciră, iar în bibliotecă se lăsă o tăcere înfrigurată. Mi i-am imaginat pe auguri cuibăriți pe canapelele lor, îngropați sub grămezi grele de pături, până ce un sclav avea să-i scoată în ploaie și vânt. Oare în ce dispoziție urmau să fie la sosire? Suficient de furioși încât să condamne o preoteasă a Iunonei?

Când un sclav își făcu apariția în ușă, toată lumea sări în picioare.

– Sunt aici, *domine*.

Octavian se ridică.

– Adu-i înăuntru! Se uită la Agrippa. Nu trebuie să se întâmple nimic rău cu căsătoria asta. Trebuie să fie binecuvântată de toți zeii.

Primul augur care intră părea dornic să fie pe plac. Îi mână pe ceilalți în biblioteca aglomerată, apoi îi adresă prima întrebare lui Octavian:

– Suntem umilii tăi servitori, Cezar. Tunetul este cel care ne aduce azi aici?

Preotesele Iunonei explicară ce se întâmplase, iar Octavian adăugă:

– De îndată ce ea a făcut anunțul, a tunat. Nu s-a mai auzit nici un tunet toată dimineața. Vreme de patru zile nu a apărut nici un fulger.

– Și de unde a venit trăsnetul? întrebă augurul.

– Dinspre est, răspunse Juba.

Octavian se încruntă.

– Eu n-am văzut asta.

– Pentru că scriai. Eu mă uitam pe cer.

Primul augur își ridică brațele.

– Atunci, e un semn de binecuvântare!

Octavia își duse mâna la inimă, însă fratele ei insistă:

– Chiar dacă ziua aleasă e cea de dinainte de Lupercalia?

Un al doilea augur dădu din cap în semn de încuviințare.

– Zeii și-au spus cuvântul.

Tiberius îi aruncă o privire triumfătoare lui Juba, dar acesta era prea politicos ca să-i răspundă altfel decât printr-o scurtă mișcare a capului. „Minte", m-am gândit eu. „Nu crede în povestea asta și vrea doar să se termine. Nimeni nu poate ști dacă trăsnetul a venit dinspre est ori dinspre vest." Însă nici unul dintre cei de față nu spuse nimic, așa că nunta lui Agrippa a fost programată în a douăsprezecea zi a lunii februarie.

Capitolul 13

12 februarie 28 î.Hr.

Claudia stătea în picioare în mijlocul camerei mamei sale, în timp ce o duzină de sclave roiau în jurul ei, împletindu-i părul în șase codițe egale și prinzându-i vălul purpuriu cu flori. Fiica Octaviei era veselă și timidă, se îmbujora mereu și părea surprinzător de naivă pentru o femeie în vârstă de nouăsprezece ani. Poate pentru că avea o piele atât de deschisă la culoare, orice emoție trecătoare îi colora chipul într-o nuanță ciudată de roz. Începea din obraji, apoi i se întindea spre nas, spre urechi și, în cele din urmă, spre gât. Am observat că Marcella avea același fel de ten, ca și cum chipul ei ar fi fost un sul de hârtie ce aștepta să fie citit.

– Romanii cu siguranță procedează altfel decât egiptenii, remarcă Alexandru.

– De ce? Ce fac egiptenii când se căsătoresc? întrebă Claudia.

– Mireasa și mirele fac o baie specială.

– Împreună? strigă ea.

Iulia zâmbi.

– Ce încântător!

– Ce vulgar, replică Livia, însă nimeni n-o ascultă.

Mai devreme se plânsese din cauză că fratelui meu i se dăduse voie să stea în cameră în timp ce Claudiei i se punea voalul pe cap, însă Octavia îi atrăsese atenția, pe bună dreptate, că era ca și cum ar fi privit pe cineva care îmbracă o mantie. Iar Claudia nu avea mai multă piele la vedere decât ar fi avut dacă ar fi fost mumificată precum Osiris[1]. Tunica lungă îi fusese prinsă în talie cu o cingătoare și, asemenea unei vestale virgine, își purta vălul astfel încât să-i acopere restul trupului, inclusiv jumătatea de sus a feței.

[1] Cel mai popular zeu din mitologia egipteană, Osiris simbolizează moartea. De obicei este reprezentat ca o mumie, înfășurat în fâșii de pânză și purtând în mâini simbolurile sale specifice: biciul și cârja. (n.tr.)

– Să n-ai emoții, murmură Octavia. Agrippa e unul dintre cei mai buni oameni ai Romei.

Se întoarse către Marcella, care avea șaptesprezece ani.

– Iar tu vei fi următoarea.

Marcella dădu din cap cu tristețe.

– N-ai să te simți singură fără mine? se îngrijoră Claudia. Dacă te saturi de Pompeii, poți să vii și să locuim împreună.

– Ca să stau în calea băilor voastre? o tachină Marcella. Nu, mătușa noastră are nevoie de mine.

– Atunci ai s-o pupi din partea mea, nu-i așa? Și ai să-i spui c-o iubesc, chiar dacă sunt matroană?

Mi-am dat seama, după sunetul vocii ei, că mireasa era pe cale să izbucnească în plâns, iar Marcella îi cuprinse talia cu brațele.

– Sigur că am să-i spun.

Am observat că ochii Octaviei păreau triști. După atâția ani de despărțire, încetase să le mai fie mamă fiicelor sale. Fără îndoială, pierduse acea legătură specială cu ele, la fel cum Horația o pierduse pe Gaia.

Claudia își ridică marginea tunicii astfel încât să poată merge fără a se împiedica, și de sub veșmânt se ivi o pereche de sandale purpurii. Femeia își întinse brațele astfel încât s-o putem vedea.

– Splendid, spuse Alexandru.

– La fel de frumoasă ca o mireasă egipteană?

– Chiar mai frumoasă, minți el.

Auzeam muzica și râsetele din atrium, unde bazinul era luminat de lămpi plutitoare, iar întunericul asfințitului era ținut departe cu ajutorul a sute de candelabre. Nu avu loc nici o procesiune specială, așa cum se întâmpla în Egipt. Pur și simplu am mers împreună cu mireasa spre altarul din granit pe care îl căraseră înăuntru sclavii lui Octavian. Mai devreme fusese sacrificată o oaie, astfel încât augurii să poată declara încă o dată că e o zi favorabilă.

– Uită-te la toți oamenii ăștia! spuse Claudia cu îngrijorare.

Patricieni din toate colțurile Romei veniseră pentru a lua parte la festivitățile din această seară, iar Octavia zise:

– E o căsnicie importantă. Dacă ar fi să i se întâmple ceva fratelui meu, cine crezi că i-ar lua locul? Marcellus e încă prea tânăr.

Îi strânse mâna fiicei sale, iar Agrippa se apropie de altar, avându-i alături pe Octavian și pe Juba. Fata lui în vârstă de optsprezece ani, Vipsania, stătea la dreapta lui, uitându-se curioasă la femeia care avea să-i devină mamă vitregă.

– Are noroc, șopti Iulia, observând încotro mă uitam. Claudia o să se poarte frumos cu ea.

Râsetele din atrium amuțiră, și senatorii, îmbrăcați în cele mai bune togi ale lor, se apropiară de altar ca să audă ce se spunea.

– Ubi tu es Agrippa, ego Claudia.

– *Ubi tu es Claudia, ego Agrippa*.

Agrippa îi ridică vălul Claudiei, și toți cei din atrium strigară:

– *Feliciter!*

– Atâta tot? întrebă Alexandru neîncrezător. Toate pregătirile doar pentru asta?

Iulia ridică brațele și aplaudă.

– S-a terminat!

Cântăreții din flaut deschiseră drumul spre tricliniu, unde canapelele erau îmbrăcate în lână de culoarea șofranului, astfel încât să se asorteze cu ținuta miresei. Un tort înalt din secară albă fusese ornat cu flori, iar când m-am aplecat să le inspir mireasma, Livia mi-a spus cu veselie:

– Nu peste mult timp va veni rândul tău. Văzându-mă că mă îndrept de spate, a strigat către un bătrân aflat lângă mine: Catullus, ai cunoscut-o pe prințesa Selene?

Negrul adânc al ochilor bărbatului era ascuns de un strat urduros, iar mâinile îi tremurau din pricina cine știe cărei boli a vârstei.

Bătrânul senator își lăsă în jos cupa cu vin, astfel încât să-mi poată zâmbi.

– Îmi face plăcere.

– Așa o fată drăguță, nu? Mama ei a avut patru copii, și probabil că ar fi putut face mai mulți.

Catullus ridică din sprâncene.

– Deci, spune-mi, continuă Livia, e adevărat că te afli în căutarea unei soții?

Am simțit cum mi se scurge culoarea din obraji, însă eram prea îngrozită ca să mă întorc cu spatele ori să părăsesc discuția.

– Da, spuse bătrânul dând încet din cap.

– Ei bine, poate că ți-ar plăcea să petreci un timp cu Selene.

Inima îmi bătea cu putere în piept.

Catullus se încruntă.

– Făcând ce? întrebă el cu precauție.

– Oh, pentru moment doar discutând despre câteva lucruri, răspunse Livia.

– Și mai exact ce aș avea eu de discutat cu o copilă?

Nu mai fusesem nicicând atât de recunoscătoare să-l văd pe Juba.

– Îți mulțumesc pentru grija pe care mi-o arăți, îi spuse repede Catullus Liviei, dar cred că sunt dorit acolo.

Femeia îl urmări pe bătrân cum pleacă, apoi își aținti privirea asupra mea.

– N-ai să te întorci niciodată în Egipt.

– Și de unde știi tu că vrea să se întoarcă? întrebă Juba.

Livia râse strident.

– Pentru că o cunosc pe asta mică. Ar fi încercat să fugă, dacă n-ar fi crezut că ar fi posibil ca soțul meu s-o trimită înapoi în Alexandria.

Octavia se apropie la fel de tăcută ca Juba.

– Livia, spuse ea cu glas mieros, sper că nu-ți verși furia pe Selene. Nu e vina ei că fratele meu a dispărut cu Terenția.

Livia își ridică bărbia.

– El n-o să mă părăsească niciodată. Terenția nu e decât o târfă de teatru.

– Pe Scribonia a părăsit-o, îi aminti Octavia.

– Pentru că *eu* aveam ceva să-i ofer.

– Ce? întrebă Octavia. Un nume de patrician? Crezi că acum mai are nevoie de așa ceva?

– Îmi amintesc o veche scrisoare, zise Livia îngândurată. Cred că era de la Marc Antoniu, care îl numea pe bunicul vostru un libert, un făcător de funii din orașul Thurii. Chiar crezi că fără familia mea, senatorii vor sta tăcuți – doar vor sta – în vreme ce urmașul unui făcător de funii le va scrie legile?

Mi-am amintit că tatăl meu îl numise cândva pe Octavian „Thurinus“ și, în sfârșit, am înțeles de ce.

Dar Octavia se mulțumi să zâmbească.

– Da. Iar când va veni vremea aceea, sugeră ea, să sperăm că prietenii îți vor fi mai numeroși decât dușmanii.

Tricliniul se umplu de urale zgomotoase când mirele și mireasa luară primele înghițituri de vin din aceeași cupă. Am observat că Juba dispăruse. Octavia îmi întinse brațul.

– Mergem?

Mă conduse la masa la care Marcellus și Alexandru o tachinau pe Iulia în legătură cu cât de luxoasă avea să fie nunta ei. Dar când fata se întoarse și îmi zâmbi, nu m-am simțit în stare să mă veselesc.

Sărbătoarea continuă până spre dimineață, când Octavian se întoarse și anunță că era timpul ca mirele să-și conducă mireasa spre noul lor cămin. Senatorii începură să-i cânte melodii vulgare soției îmbujorate, iar flautiștii și purtătorii de torțe deschiseră drumul, urmați de oaspeți. Când ajunserăm în porticul vilei lui Agrippa, fratele meu se împiedică de prima treaptă și căzu.

– Alexandru! am exclamat.

– Ce-i? chicoti el.

Marcellus și Iulia chicotiră la rândul lor.

– Sunteți beți cu toții! i-am acuzat eu.

– Vinul Falernum[1] e de vină, protestă Iulia.

Se uită la Alexandru, care încă stătea pe prima treaptă a porticului, și izbucni în hohote de râs.

[1] Vin deosebit de prețios, pe care numai patricienii și-l permiteau. Era făcut dintr-un soi de struguri originar de lângă Napoli, dar transferat ulterior pe muntele Falernum, între Latinum și Campania. (n.tr.)

– Iulia, Marcellus, Alexandru! se răsti Octavia. Duceți-vă acasă!

Lângă ea, Gallia clătină din cap cu un aer dezaprobator.

– Dar mireasa nici măcar n-a…

– Nu-mi pasă!

Octavia curmă protestul lui Marcellus, apoi se uită spre mine.

– Tu poți rămâne.

Nu era o ofertă. Era o poruncă.

Alexandru îmi aruncă o privire rugătoare peste umăr, în vreme ce Marcellus îl ajuta să se ridice. Apoi, toți trei se îndepărtară, împleticindu-se.

– Tu ești singura cu ceva minte în cap, bombăni Octavia.

Pe treptele din fața vilei lui Agrippa, Claudia încununa stâlpii de la intrare cu lână, apoi îi ungea cu seu de lup pentru a-și binecuvânta noua locuință. Când Agrippa o purtă peste prag, îl urmară zeci de senatori beți, nerăbdători să-l vadă cum o întinde pe canapeaua conjugală și îi scoate cingătoarea. M-aș fi dus și eu, dar în toiul veseliei se auzi glasul Liviei.

– Ce s-a întâmplat, domnule senator? Un bărbat slab, înveșmântat în togă, tocmai își golise stomacul într-o urnă. Se ridică nesigur pe picioare, iar Livia îi spuse: Ar trebui să pleci acasă.

– Și să ratez dezlegarea cingătorii?

Scoase un hohot de râs pofticios și dădu să intre, însă Livia îl opri, punându-i o mână în față.

– O să trimit o sclavă cu tine. Gallia, porunci ea, du-l pe senatorul Gaius înapoi la vila lui.

Am văzut că bărbatul era pe cale să protesteze, asta până când dădu cu ochii de Gallia. Apoi zâmbetul i se lăți pe față.

Gallia ezită.

– Ești sigur că n-ai prefera să fii escortat de bărbați, *domine*?

– Nu în seara asta, răspunse nerăbdător senatorul. Și baza dealului nu e prea departe, promise el.

Gallia se uită după Octavia, însă aceasta o urmase pe Claudia în locuința lui Agrippa. Fără ea, Gallia n-ar fi putut niciodată să iasă din cuvântul Liviei.

– Desigur, *domine*.

Livia îi urmări pe cei doi cu privirea, apoi, când șirul voios de senatori și nuntași reapăru, îl luă de braț pe Octavian.

– O noapte reușită, îi spuse ea bucuroasă. Ne retragem?

Un cocoș se auzi cântând în depărtare și Octavian își înăbuși un căscat.

– E timpul.

Oaspeții își chemau lecticile, iar sclavii obosiți, care băuseră prea mult vin, se clătinau sub greutatea stăpânilor. Strigăte îngrozite răsunau ori de câte ori se întâmpla ca unul sau altul dintre cărători să cadă.

Octavia se întoarse către Juba.

– E prea târziu să te întreb despre o statuie?

– Mă îndoiesc că voi dormi prea mult, răspunse tânărul.

Petrecăreții care plecau făceau suficient zgomot încât să ajungă până la urechile Persefonei[1], chemându-se unul pe altul în lumina zorilor și strigându-le sclavilor să fie mai atenți.

– E un cadou pe care l-am cumpărat pentru fiica mea, spuse Octavia. Însă înainte de a i-l da, mi-ar plăcea să știu că e autentic.

Ne-am îndreptat împreună spre vila Octaviei, în timp ce eu mă întrebam dacă ar trebui să menționez cele întâmplate cu Livia. Dar înainte să apuc să spun ceva, Octavia se întoarse.

– Unde e Gallia?

– A plecat, i-am răspuns eu.

Femeia se încruntă.

– Cu *magister* Verrius?

– Nu. Livia a trimis-o cu un senator, să-l ducă acasă.

Juba întrebă iute.

– Cu cine? Cu care dintre ei?

– Un bărbat pe nume Gaius.

Prințul avu un schimb de priviri cu Octavia, care își puse o mână peste stomac.

– Zeilor! șopti ea. Când a luat-o?

– Când toți ceilalți au intrat ca să vadă canapeaua conjugală a Claudiei.

– Știu unde locuiește, spuse numaidecât Juba. Sub culmea sudică a dealului. Mă duc eu.

– Stai! Cunosc o scurtătură, i-am spus eu.

– Pe unde?

– Prin spatele Magna Mater.

Octaviei i se tăie răsuflarea.

– Prin pădure?

– Obișnuiam să o luăm pe acolo în drum spre *ludus*. Înainte ca Juba să înceapă să vină cu noi.

Octavia se uită la el.

– Tu o cunoști?

– Nimeni nu merge prin pădure, răspunse tânărul.

– Noi mergeam! Marcellus a convins-o pe Gallia să ne ducă pe acolo. Pot să-ți arăt, l-am asigurat eu. Gallia n-ar folosi niciodată scurtătura pe întuneric, dar tu ai să cobori dealul mai repede.

Octavia ne făcu semn repede.

– Duceți-vă! Amândoi!

---

[1] Fiica lui Zeus și a Demetrei, a fost răpită de Hades și a devenit soția acestuia. Trăia câteva luni din an domnind asupra umbrelor din împărăția subpământeană, apoi se întorcea pe pământ, unde viețuia lângă mama ei, care era zeița grânelor. (n.tr.)

Juba nu protestă. Înșfăcă o torță din mâinile unui soldat și mă conduse prin înghesuiala de oameni beți și lectici, spre Templul Magna Mater.

– Deci unde e? mă întrebă el.

– Nu văd cărarea.

Îmi dădu torța, și așa am dibuit poteca pe care obișnuiam să o folosim în fiecare dimineață.

N-aș fi pus niciodată piciorul în pădure noaptea și mă simțeam recunoscătoare că-l aveam pe Juba în spatele meu, în ciuda vrajbei dintre noi.

– Pe aici, i-am zis, luminând drumul.

Îmi aminteam de noaptea în care Juba mă salvase.

– Dacă o atacă pe drum?

– Cu atâția soldați care păzesc dealul Palatin?

Când am ajuns la capătul drumului, prințul mi-a luat torța și amândoi am fugit de-a lungul unui șir de case. Mantia stacojie îi flutura pe spate, iar felul în care lumina lunii îi încununa părul lung îl făcea să pară mai chipeș decât fusese înainte. Ne-am oprit în dreptul unei locuințe vegheate de un grup de gărzi, iar Juba s-a apropiat de primul bărbat care i-a ieșit în cale.

– A intrat aici o sclavă?

– Nu te privește.

Înainte ca paznicul să apuce să clipească, se trezi cu un pumnal la gât, iar ceilalți bărbați se retraseră. Torța se stinse într-o băltoacă.

– Dă-mi voie să repet întrebarea, spuse Juba. Vin din partea surorii lui Cezar, Octavia, căreia i-ar plăcea să știe dacă prințesa Galliei, sclava ei favorită, a fost dusă înăuntru.

Ceilalți gardieni își coborâră încet săbiile, iar bărbatul care avea lama la gât înghiți cu noduri.

– Da, e înăuntru, șopti el.

Juba trecu precum o furtună pe lângă paznic, iar eu l-am urmat la câțiva pași distanță, în timp ce izbea de perete ușile casei lui Gaius și striga:

– Gaius Tacitus!

Se auzi un târșâit de picioare într-o cameră de lângă atrium și sclavii se ascunseră după coloane pe măsură ce Juba se apropia.

– Gaius Tacitus! strigă el din nou, și de data asta senatorul apăru în celălalt capăt al atriumului.

Renunțase la togă și era îmbrăcat doar în cea mai subțire tunică.

– Juba. Zâmbi. Și micuța prințesă a Egiptului, deja pe cale să se transforme într-o femeie.

– Unde e?

– Cine?

Juba traversă încăperea și Gaius se retrase imediat.

– Te referi la târfa din Galia?

Din încăperea de lângă atrium răzbătu un geamăt, moment în care Juba îl împinse pe Gaius cu capul într-un perete.

– Gallia! strigă el.

Eu m-am repezit înăuntru, acolo unde Gallia stătea ghemuită pe o canapea. Pielea ei deschisă la culoare era luminată de razele lunii ce se strecurau prin obloanele trase, și numai părul lung îi acoperea goliciunea.

– Gallia! am țipat, iar ea și-ar ridicat spre mine ochii învinețiți.

– Selene.

Se luptase cu el și pierduse.

– E rănită! am urlat și m-am repezit să-i dau Galliei mantia mea.

Nu se zărea nicăieri tunica pe care o purtase la nuntă sau frumoasele încălțări din piele pe care le primise de la Octavia.

– Vino, i-am spus.

Dar Juba ne avertiză pe neașteptate:

– Rămâneți înăuntru!

Am ascultat zgomotele scoase de niște oameni care se încăierau, apoi, când am încercat s-o ajut pe Gallia să se ridice în picioare, am văzut că avea glezna umflată.

– Îmi pare rău! i-am spus. Îmi pare tare rău!

– Nu-i vina ta.

– Dar eram acolo! Am văzut-o pe Livia când te-a trimis cu senatorul.

– Și de unde să fi știut tu ce avea să-mi facă omul ăla?

– Octavia a știut! Ea l-a trimis pe Juba, și dacă i-aș fi spus mai devreme…

Afară se lăsase tăcerea și curând reapăru Juba.

– Gallia, spuse el și o luă în brațe dintr-o singură mișcare lină.

În ciuda vânătăilor, femeia nu țipă de durere.

– Du-mă, te rog, la *magister* Verrius, șopti ea.

I-am urmat afară din cameră și l-am văzut pe Gaius îndoit de la mijloc, ținându-se de stomac. Sângele îi picura din gură și din răni. M-am întrebat pe câte femei le posedase cu forța, și apoi, cum avea să explice Juba uciderea unui senator.

În fața casei, paznicii se foiau neliniștiți.

– Ce… ce s-a întâmplat? întrebă unul dintre ei.

– Intră și vei afla, îi spuse Juba cu un aer sumbru.

O duse pe Gallia spre o casă aflată într-un mic pâlc de copaci, din care fumul se înălța prin deschizătura de deasupra atriumului. Când ajunse la ușă, nu fu nevoit să bată. *Magister* Verrius deschise și înțelese pe dată ce se întâmplase.

– Gallia!

Ei începură să-i tremure buzele, iar profesorul ne conduse prin atriumul său, către o cameră de femeie în care plutea mireasma de levănțică. Juba o așeză cu blândețe pe Gallia pe o canapea, apoi mă urmă

afară din încăpere, în timp ce *magister* Verrius o cuprindea în brațe. Am auzit-o începând să-i spună povestea. Apoi, Juba a închis ușa și am rămas singuri.

– Ar fi trebuit s-o refuze pe Livia! am strigat eu.

– E o sclavă. N-are privilegiul ăsta.

– Dar dacă o să i se întâmple din nou una ca asta?

– Probabil că o să i se mai întâmple.

Nu-i înțelegeam cruzimea. Din cealaltă parte a ușii se auzeau plânsete amestecate cu vorbele furioase ale lui *magister* Verrius, care nu ridicase niciodată glasul la noi, în *ludus*.

– Și cum ai să explici moartea senatorului?

– O să spun că el m-a provocat. Tu ești singura care a fost acolo ca să vadă.

Indiferența lui mă scoase din sărite.

– Nu-ți pasă de ce s-a întâmplat în noaptea asta?

– Sigur că-mi pasă, altfel nu mi-aș fi riscat viața ca să-l omor pe Gaius. Dar în afară de a-i elibera pe toți sclavii din Roma și a mă alătura unui trădător, ce-ai vrea să mai fac?

M-am gândit la denarii pe care Alexandru îi câștigase la curse, însă am respins suma ca fiind prea mică. Apoi, i-am atins colierul din perle roz primit de la mama. Numai pandantivul din aur ar fi fost suficient pentru a-i cumpăra libertatea Galliei. Cu restul, ea s-ar fi putut întreține mulți ani de acum înainte. Mi-am desprins de la gât ultimul dar pe care mi-l făcuse mama și i l-am întins lui Juba.

– Ce-ar trebui să fac eu cu ăsta?

– Faci negoț cu statui și cu bijuterii vechi, i-am spus. Vreau să-l vinzi pentru mine și să-i cumperi libertatea Galliei. Dacă va fi liberă, nu va mai trebui să se supună niciodată poruncilor unui cetățean.

Juba ridică dintr-o sprânceană.

– Și ce te face să crezi că Octavia o să accepte?

– Denarii primiți în schimbul colierului ăstuia ar putea hrăni jumătate dintre gurile din Subura.

– Mă îndoiesc că de denari are ea nevoie.

– Refuzi?

Tânărul luă colierul și îl ținu în lumina unei lămpi cu ulei de măsline.

– E real, i-am spus.

– Nici nu m-aș fi așteptat la mai puțin din partea unei prințese a Egiptului. A fost al reginei?

Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile.

– Da. Dar dacă Octavia o să-l accepte drept plată, nu vreau să-i spui Galliei de la cine a venit ajutorul.

– Câtă dărnicie!

– Nu e dărnicie!

Eu eram pricina pentru cele întâmplate Galliei. Mă apărase o dată, când refuzasem să port rochia din mărgele a Liviei, și atunci și-o făcuse dușmancă pe femeia care voia să-i vadă pe toți ceilalți suferind.

– Îi sunt datoare, am șoptit.

*

În dimineața următoare, dacă n-ar fi început Lupercalia, și deci o vacanță de o săptămână de la *ludus*, n-aș fi reușit nicicum să mă trezesc la timp pentru a-l întâlni pe Vitruvius. Când am deschis ochii, Alexandru plecase deja din cameră, iar ferestrele, care, de obicei, dădeau spre o grădină întunecată și bogat împădurită, erau luminate de soarele lăptos al iernii. Vreme de câteva clipe am ciulit urechile ca să aud sunetele din afara camerei mele, întrebându-mă ce oră era și unde plecase toată lumea. Oare știau despre Gallia? Oare avea să fie pedepsit Juba pentru că omorâse un senator?

M-am îmbrăcat cât am putut de repede și doar mi-am împins părul spre spate cu diadema. Când m-am uitat în oglindă, am văzut numai *bulla* aurie. Dădusem ultimul cadou primit de la mama în schimbul libertății Galliei. Juba era eficient în tot ce făcea. Cu siguranță, acum vreo altă femeie își punea deja la gât perlele mamei și le admira într-o oglindă uriașă din bronz, fără să știe ce însemnătate aveau. Am închis ochii pentru a împiedica lacrimile să mi se rostogolească pe obraji și m-am întrebat dacă Octavia acceptase denarii.

Am deschis ușa și am tras cu urechea să-l aud pe Marcellus, însă holurile, care în mod normal răsunau de râsete, erau acum tăcute. Când am aruncat o privire în bibliotecă, i-am văzut pe Octavia și pe Vitruvius stând împreună. De îndată ce a dat cu ochii de mine, arhitectul s-a ridicat.

– Octavia ar vrea să-ți vorbească, spuse el calm.

I-am cercetat chipul în căutarea unui indiciu, însă expresia bărbatului era ca o mască. După ce a închis ușa în urma noastră, m-am uitat la Octavia.

Aceasta îmi făcu semn să mă așez, apoi își puse mâinile una peste alta și oftă din greu.

– Azi-noapte s-a întâmplat un lucru îngrozitor.

– Da. Îngrozitor, am zis încet.

– Dar e posibil ca tu să fi ajutat la salvarea Galliei de la moarte.

– N-am făcut nimic. Juba a salvat-o, am spus eu, la fel cum spusesem atunci când Juba îl salvase pe Octavian de la moarte.

Femeia mă studie cu ochii ei blânzi.

– Și tot Juba a fost cel care a venit în dimineața asta cu banii pentru răscumpărarea Galliei. Mi-am coborât privirea în poală. Așa că am eliberat-o.

M-am uitat repede în sus.

– Îmi e rușine s-o spun, dar, cu toată dărnicia mea, n-am fost atât de generoasă pe cât te-ai arătat tu față de Gallia, spuse Octavia.

– Din vina mea s-a dus cu Gaius. Ar fi trebuit s-o opresc!

– Și să sfidezi porunca Liviei? Octavia râse cu jumătate de gură. N-ai fi avut ce să faci.

– Am fi putut s-o găsim mai repede!

– Ați găsit-o înainte ca senatorul Gaius s-o strângă de gât, Selene! Iar dacă el ar fi reușit s-o omoare, n-ar fi existat nici un om în Roma care să spună povestea. Crezi că paznicii lui l-ar fi dat de gol? Sclavii?

– Unde e Gallia? am șoptit.

– De acum o să locuiască împreună cu *magister* Verrius.

– Și nu ești furioasă?

Octavia nu spuse nimic. Își încleștă mâinile, apoi le descleștă.

– Sunt tristă pentru că a trebuit să-i spun Galliei că e liberă, când nu generozitatea mea a eliberat-o. Și sunt tristă pentru că îmi voi pierde cea mai apropiată prietenă. Am fost egoistă vrând s-o țin sclavă. Poate că am fost egoistă din multe puncte de vedere.

– Nu. Tu ești spiritul Empandei, am spus cu sinceritate, gândindu-mă la zeița dărniciei. Până și Empanda trebuie să fi râvnit la ceva.

– Cu prețul unei vieți?

Femeia se ridică. Nu știam sigur la a cui viață se referise. La a lui Gaius, care murise spintecat de sabia lui Juba, sau la a Galliei, a cărei existență fusese sortită sclaviei.

– Poate că Gallia o să se întoarcă, spuse Octavia. Dar nu înainte de a-și fi revenit.

M-am ridicat de pe scaunul lui Vitruvius și am urmat-o prin încăpere. Ajunsă la ușă, ea se opri.

– Totuși, dacă mai sunt și alți sclavi pe care ai vrea să-i eliberezi, Selene, să fiu în locul tău, mi-aș păstra denarii. Gallia mi-o fi ea prietenă, mă avertiză femeia, dar eu nu sunt vreo adeptă a Vulturului Roșu.

*

Am lipsit de la Festivalul de Lupercalia. Am stat singură în camera mea și am desenat, câtă vreme Alexandru și Marcellus au sacrificat o capră în peștera lui Romulus, apoi s-au uitat cum flăcăii se îmbrăcau în pieile animalelor jertfite, o luau la goană în jos pe dealul Palatin și biciuiau cu fâșii din piele de capră pe oricine le ieșea în drum. Din dormitorul meu, puteam auzi țipetele femeilor. Ele erau cele care stăteau în calea biciului pentru a asigura rodnicia în anul ce urma. După ce zbieretele au încetat, am auzit glasul lui Marcellus și am presupus că toată lumea se întorsese.

Alexandru a intrat primul în cameră, dar când i-am văzut fața, am sărit de pe canapea.

– Ce s-a întâmplat? am țipat.

El izbucni în râs.

– Nu e al meu. E sânge de capră.

– Pentru ce?

– Pentru Lupercalia! Iar dacă n-ai fi dormit, ai fi putut să vii și tu. Dar mi-a fost milă să te trezesc.

– Milă de mine sau de Gallia? l-am întrebat, și fratele meu deveni imediat serios. Crezi că, purtându-te așa, o să devii într-o bună zi rege al Egiptului? După ce ai văzut cum l-au afectat pe tatăl nostru ospețele și băutul la nesfârșit?

– Nu e la nesfârșit, spuse el încet. E doar o dimineață.

– Care se întâmplă să vină după o noapte de măcel!

– Am auzit ce-ai făcut, șopti Marcellus. Mama mi-a zis că i-ai cumpărat libertatea Galliei.

În spatele lui, Iulia și Alexandru exclamară la unison:

– Ai eliberat o sclavă?

– Și Octavia a lăsat-o să plece? insistă fratele meu.

– Așa se pare.

– Crezi că Gallia o să se mai întoarcă? întrebă Marcellus.

– Mama ta spune că e posibil. Dacă aș fi în locul ei, eu aș părăsi Roma de tot.

– Livia a fost fericită în dimineața asta, dar când o să audă ce ai făcut, o să-și iasă din fire, zise Iulia cu teamă.

– Atunci n-o să-i spună nimeni, replică ferm Marcellus. Gallia nu știe cine a eliberat-o, și nici Livia n-o să afle.

Însă fratele meu mă privi încruntat.

– Pe când eram în Alexandria, nu ți-a păsat niciodată de sclavi.

– Și pe când eram în Alexandria, aveam un regat. Aici, care-i diferența dintre noi și Gallia?

– Cetățenia, spuse Iulia.

– Nu, o contrazise fratele meu. O rostogolire a zarurilor. La fel de ușor am fi putut să fim făcuți sclavi.

– Copiii unei regine?

– Gallia nu era copila unei regine? întrebă fratele meu.

Fata se strâmbă.

– Galii sunt niște barbari.

– Și dacă, mâine, tatăl tău va decide că egiptenii sunt niște barbari? am întrebat.

Marcellus și Iulia tăcură.

– Te rog, promite-mi că n-o să spui nimic! am implorat-o eu, însă chiar dacă Iulia dădu din cap în semn de aprobare, mă îndoiam că era în stare să păstreze un asemenea secret.

În seara aceea, în timp ce ne îndreptam spre vila Octaviei, Marcellus îl așteptă pe fratele meu să ne-o ia înainte, pentru a-mi șopti:

– Ai o inimă tare bună, Selene.

Mă bucuram că se vedea doar o așchie de lună. În felul ăsta, el nu putea zări că sângele îmi năvălise brusc în obraji.

– Întotdeauna am sperat că o voi elibera pe Gallia atunci când voi deveni Cezar. Nu eram sigur cum o să reacționeze mama. Tu ai făcut lucrul de care eu m-am temut.

– A fost o nimica toată.

– Nu cred, spuse el blând.

Ochii ni s-au întâlnit și, pentru o clipă, am crezut că o să mă sărute. Atunci, a apărut în portic Iulia, îmbrăcată într-una dintre tunicile ei argintii, și ne-a făcut cu mâna. Marcellus s-a întors și nici unul din noi n-a mai spus nimic.

Capitolul 14

Iunie 28 î.Hr.

Gallia se întoarse înaintea călătoriei noastre de vară spre palatul lui Octavian de pe insula Capri. Când toată vila era în fierbere, ea își făcu apariția într-o dimineață, în timpul obișnuitului *salutatio* al Octaviei, și o întrebă pe stăpâna casei dacă mai are nevoie de o *ornatrix*. Purta o tunică din mătase albastră cusută cu perle mărunte, iar părul lung îi era prins la spate cu o bentiță de baga ce strălucea în lumina puternică din atrium. Vânătăile pe care i le lăsase Gaius dispăruseră de mult, iar în locul lor sclipea pielea ei sănătoasă și îngrijită. De cum o văzu, Octavia începu să verse lacrimi de bucurie și, probabil, de ușurare. În seara aceea, am sărbătorit întoarcerea Galliei cu păun fript de pe insula Samos și cu stridii rare din Tarentum.

– Asta înseamnă că o să vii cu noi la Capri? o întrebă Marcellus.

Stăteam cu toții în tricliniu, acolo unde Galliei nu i se mai îngăduise niciodată să mănânce alături de noi.

Femeia își făcu vânt cu mâna.

– Crezi că aș vrea să rămân în urmă pe căldura asta îngrozitoare? îl tachină ea.

Libertatea îi pria Galliei, de la podoabele aurite pe care le avea în păr până la stola scumpă, brodată cu fir de aur. Nimeni nu mai pomenea de cele întâmplate cu Gaius, iar Juba nu fusese pedepsit pentru crimă.

Dar în dimineața plecării, când am rămas singură cu ea, am întrebat-o încet:

– Ți-a mers bine?

Ea se așeză pe cufărul meu de călătorie, cântărindu-mi întrebarea:

– M-am vindecat, îmi răspunse. Și, desigur, e bine să fii liber. Acum nimeni nu mai poate să-mi dea ordine, spuse ea ferm. În afară de Cezar.

– Și Octavia te plătește?

Gallia zâmbi.

– Cu mai mulți denari decât câștigă *magister* Verrius în *ludus*. Și nu mai trebuie să mă furișez noaptea ca să-l văd. Suntem căsătoriți.

Am rămas șocată.

– De când?

– Din săptămâna în care Octavia mi-a dăruit libertatea, îmi mărturisi, dar își duse un deget la buze. N-ar fi bine pentru activitatea lui de profesor dacă Livia ar descoperi treaba asta. Cezar îl respectă, însă ea… Ochii ei albaștri se îngustară. Nu e de acord ca sclavele eliberate să se mărite cu cetățeni din naștere. O să încerc să-i ascund căsnicia noastră cât o să pot de mult.

– *Magister* Verrius o să vină și el pe insula Capri?

– Bineînțeles. Cine și-ar petrece vara aici, dacă poate să evadeze?

*

Am lăsat în urmă arșița Romei pe data de întâi iulie, și mi-am dat seama că trecuse numai un an de când Ptolemeu era încă în viață. M-am gândit la zâmbetul lui cu gropițe, la felul în care obrăjorii îi semănau cu niște mici mere atunci când râdea. Dar gândul la el nu-mi aducea decât durere, așa că am încercat să nu-mi mai amintesc. În schimb, m-am concentrat asupra călătoriei. Avea să fie un drum lung până la țărmul orașului Napoli. Plecam noaptea, astfel încât să nu fie nevoie de o despărțire formală. Astfel, Octavia putea pleca fără să atragă atenția asupra faptului că, în vreme ce plebeii sufereau în căldura dogoritoare, bogații fugeau spre vilele lor răcoroase de pe malul mării. Agrippa și Juba călăreau în fruntea Gărzii Pretoriene, iar trăsurile somnoroase care îi urmau hurducăiau pe drumurile pietruite. Eram singurii care foloseam drumul propriu-zis. Puțini cai aveau potcoave, iar pentru a proteja copitele animalelor nepotcovite, majoritatea trăsurilor călătoreau pe marginea acoperită de iarbă a Viei Appia.

Eu și Alexandru împărțeam trăsura cu Marcellus și Iulia. Eu urmăream cu invidie crescândă cum picioarele celor doi se atingeau ca din întâmplare, sau cum el îi potrivea câte o pernă la spate. Flirtau unul cu celălalt atunci când credeau că nu-i vede nimeni, iar Iulia zâmbea mai mult decât o făcuse vreodată în Roma.

– Așteptați să vedeți insula Capri, spuse Marcellus în timp ce ne îndepărtam de aerul stătut al orașului.

– Seamănă cu dealul Palatin? întrebă cu precauție Alexandru.

Ultima dată când Marcellus se arătase entuziasmat cu privire la o călătorie, ajunseserăm în Roma, unde fumul se ridica din vetrele pentru gătit, iar templele erau acoperite cu graffiti. Acum, nici măcar nu mă mai deranjau desenele vulgare mâzgălite pe treptele Senatului.

– Nici nu se compară, zise Iulia. Pe dealul Palatin, tata se preface că e un umil servitor al Romei. Pe insula Capri chiar trăim ca o familie de conducători.

– E palatul unchiului de la malul mării, explică Marcellus. O să fie acolo o plajă, cai, și o să vă ducem la Grota Albastră.

– Clădirile sunt frumoase? am întrebat nerăbdătoare.

– O să desenezi toată ziua, îmi promise Marcellus. Vitruvius de ce crezi că vine?

– Poate pentru mama ta?

Băiatul izbucni în râs.

– Și pentru frumuseți.

Drumul cu trăsura a durat trei zile, însă la doisprezece ani, călătoria ni s-a părut nesfârșită. Am inventat jocuri pentru a ne trece vremea, dar în cea mai mare parte a timpului ne-am uitat pe ferestre, urmărind cum trec pe lângă noi orașele somnoroase și altarele înălțate pe marginea drumurilor. Câteva hanuri anunțau că oferă pâine, vin și o fată pentru noapte, toate în schimbul unui singur denar, însă n-am oprit în nici unul dintre aceste locuri. Eu am încercat să citesc câteva dintre sulurile pe care le luasem în bagaje. Am ales *Istoria orașului Napoli* și *Ghidul Troiei*, dar cititul mi-a făcut rău, și nici măcar aerul proaspăt al mării n-a reușit să-mi potolească greața.

Când am ajuns, în sfârșit, pe malul orașului Napoli și am pășit pe navele ce aveau să ne ducă spre insula Capri, a fost rândul meu să mă simt mai în putere decât ceilalți, care se țineau de burtă și gemeau. Eu și Alexandru ne-am ridicat fețele spre vântul aspru al dimineții și am închis ochii.

– E ca acasă, nu-i așa? spuse fratele meu.

Eu am oftat.

– Da.

Înaltele stânci calcaroase, cu vegetația lor bogată, se avântau în mare, formând grote și golfuri în care copiii înotau sau pescuiau printre pietre.

– Într-o zi, când o să ne întoarcem în Egipt, promise Alexandru, o să armăm un nou *thalamegos*, apoi o să navigăm așa în susul și în josul coastei Alexandriei. N-am să mă mai satur niciodată de apă.

Vitruvius se ivi în spatele nostru.

– Uite-o, spuse el, și i-am simțit dragostea din voce.

Cocoțată pe un promontoriu aflat atât de sus deasupra apei încât nici măcar stropii valurilor nu puteau ajunge în grădinile lui, palatul de pe malul mării arăta ca un vultur sculptat în piatră. Marcellus avusese dreptate. Nu semăna deloc cu vila pipernicită de pe dealul Palatin.

– Nu pricep. De ce nu conduce Roma de aici?

– Pentru că lui Iulius Cezar nu prea i-a priit îndepărtarea de Senat, răspunse Vitruvius. Nu cred că Octavian vrea să repete istoria.

Era păcat. Sclavii care duceau în spate lectici din bronz și abanos ne purtară până la palat, unde grădinile terasate se ridicau deasupra apei, iar porticul oferea o priveliște uluitoare a viilor luminate de soare și a câmpurilor aurii. Eu am coborât prima din lectică, urmată de Vitruvius.

– Îți reînnoiește încrederea în arhitectură, nu-i așa? remarcă el.

Își trecu mâna cu drag peste o cariatidă, oprindu-se pentru a-și odihni degetele pe obrazul ei din marmură.

– Tu ai clădit toate astea, nu-i așa? mi-am dat eu seama.

El rânji.

– Prima mea însărcinare. Știu că școala s-a terminat până la toamnă, dar, dacă vrei, voi continua să te instruiesc aici. N-o să ai de făcut măsurători sau de schițat planuri pentru podele mozaicate, dar inspirația…

– Da! am răspuns numaidecât.

Bărbatul râse.

– Putem începe cu un tur.

Octavian coborî din lectica lui și anunță că cina va fi servită la apusul soarelui, în tricliniul de vară, și că în restul timpului puteam să explorăm împrejurimile. Marcellus și Alexandru se arătară dornici să meargă la grajduri, iar Iulia se luă imediat după ei. Marcellus îmi aruncă o privire peste umăr.

– Nu vii?

Eu m-am uitat spre Vitruvius și l-am întrebat:

– La grajduri? Apoi am șovăit, urmărind-o pe Iulia cum îl lua pe Marcellus de braț.

– Nu, eu… eu merg cu Vitruvius.

– Atunci ne vedem mai târziu, spuse băiatul pe un ton relaxat.

Frumosul trio îmi întoarse spatele: chipeşul meu frate, Iulia și Marcellus.

Vitruvius îmi văzu expresia de pe chip și îmi promise:

– O să ai o vară întreagă de petrecut cu ei.

– Și oricum, cine vrea să asculte trăncănelile Iuliei? întrebă Tiberius.

Nu-l văzusem coborând din lectică și mă întrebam dacă nu cumva se ascunsese până ce o văzuse pe mama lui intrând. Acum se uita la Vitruvius.

– Pot să fac și eu turul cu voi?

– Nu știam că te interesează arhitectura.

Tiberius strânse din umeri cu un aer sfios.

– Dacă pe Selene o interesează, atunci s-ar putea să mă intereseze și pe mine.

L-am urmat pe Vitruvius în palat, unde mozaicul din calcar colorat de la intrare trasa la picioarele noastre salutul latin *AVE*. Holurile erau împodobite cu fresce care înfățișau scene din *Odiseea*, în principal imagini cu marinari și vase. Odată ajunși în atrium, Vitruvius se opri și mă lăsă să stau acolo îndeajuns încât să observ toate detaliile. Perdele lungi și albe fluturau în bătaia vântului, atingând podelele acoperite cu mozaic albastru. Totul fusese vopsit în nuanțele mării: albastru azuriu, bleumarin, turcoaz.

– Nu seamănă deloc cu Roma, am spus, minunându-mă. Pereții erau ornați cu abside și nișe pictate. Și uită-te la marginile din marmură ale stâlpilor!

– Și la tavanele pictate, adăugă Vitruvius.

– Cum au fost făcute toate astea? întrebă Tiberius.

– Frescele? Selene poate să-ți spună.

– Aplicându-se trei straturi de mortar și trei straturi de var amestecat cu marmură pisată. Apoi, artistul a pictat peretele cât amestecul era încă ud.

– Ai învățat multe, remarcă Tiberius.

– E un elev silitor.

Băiatul dădu din cap îngândurat.

– Nu mă miră. La școală e singurul adversar adevărat pe care îl am.

Cu toate că Tiberius părea insuportabil de arogant, n-am putut să nu mă simt flatată.

– Ar trebui să-i arăți biblioteca, îi spuse el lui Vitruvius.

– Într-acolo mergem.

Era magnifică. Rafturi grele din lemn se întindeau până în tavan, pline ochi cu suluri de hârtie. Păsări marine fuseseră sculptate în lemnul plafonului și urne frumoase umpleau nișele. Vitruvius ne explică felul în care fuseseră construite rafturile, apoi ne conduse prin tricliniu și prin camerele de oaspeți, atrăgându-ne atenția asupra caracteristicilor mărunte, cum erau coloanele canelate și bolțile semicirculare vopsite în verde-marin și auriu. Fiecare cameră în care am intrat era luxos mobilată. Existau acolo mese cu blaturi din marmură și canapele îmbrăcate în bronz. Până și scaunele erau încrustate cu fildeș prețios. Când am ajuns în dormitorul meu din capul scărilor, am văzut că urma să-l împart în continuare cu Alexandru, însă camera era atât de mare, încât ne era imposibil să-i vedem toate cotloanele din pragul ușii. Pe mese ne fuseseră lăsate pălării de paie și evantaie din pene, iar pe podea ne așteptau sandale din piele groasă, pentru mersul pe stânci. Am ieșit pe balconul ce dădea spre mare.

– E la fel de frumos ca în Alexandria? mă întrebă deschis Tiberius, care stătea în spatele meu.

Nu l-am mințit.

– Da. M-am întors spre Vitruvius. Cât ți-a luat să construiești toate astea?

– Toată tinerețea.

– Și partea cea mai grea?

Arătă spre grădinile imaculate, cu bolțile lor umbroase de verdeață și cu micile temple din marmură.

– Putem să le vedem? am întrebat nerăbdătoare.

Arhitectul ne-a condus pe scări în jos, printr-o ușă dublă ce se deschidea spre un portic. Grădinile se întindeau în toate direcțiile, unele cu coloane, altele terasate spre mare. Vița-de-vie se întindea pe bolțile

pictate și, în timp ce mergeam pe sub ele, Vitruvius ne explică în ce a constat greutatea muncii sale.

– O grădină e precum o ceapă, spuse el. E nevoie de strat peste strat ca să formeze întregul. Mai întâi trebuie cultivat pământul, apoi rearanjat peisajul.

Arătă către desișurile de mirt și cimișir, apoi spre livezile în care piersicii creșteau printre lămâi și smochini.

– Dar detaliile sunt cele care o completează.

Din urne grele se revărsau narcise de apă și crini. Iar acolo unde fântânile susurau vesel, zeii își întindeau brațele spre soare. Când am ajuns la baza grădinii, Vitruvius arătă spre bazinul încălzit din care înotătorii puteau privi spre mare. Nici măcar în Alexandria nu avuseserăm asemenea bazine. Iar în după-amiaza aceea, arhitectul mi-a mai arătat multe alte lucruri ce rivalizau cu frumusețile Egiptului.

Când ne-am întors în tricliniu, la timp pentru masa de seară, am observat că Alexandru îmbrăcase o tunică nouă, în vreme ce eu eram încă în hainele de călătorie.

– Deci, ce ai făcut toată ziua? mă întrebă el.

– Am admirat arhitectura împreună cu Vitruvius și cu Tiberius.

Iulia deschise o stridie.

– Atâta tot?

– Palatul are mult mai multe încăperi decât știi tu, replică Tiberius.

Marcellus ridică din sprâncene.

– Cum ar fi?

– Camerele sclavilor, am spus eu. Și ați văzut ce băi folosesc?

Iulia râse.

– Cine ar vrea să vadă așa ceva?

– Tu, poate, i-am răspuns cu glas aspru. Sunt acolo unele dintre cele mai frumoase bazine împodobite cu fresce pe care le-am văzut vreodată. Iar apa lor cu trandafiri e mai bună decât cea pe care o folosești tu la Roma.

Fata strâmbă din nas.

– Zău? De ce o duc sclavii atât de bine?

– Pentru că noi nu venim aici decât o dată pe an, își dădu cu părerea Marcellus. În restul timpului, ei fac ce poftesc. Tatăl tău n-a poreclit degeaba locul ăsta Tărâmul Trântorilor. Băiatul îmi zâmbi. Mie mi-ar plăcea să le văd băile.

– Sunt sigură că Vitruvius o să te ducă la ele, i-am răspuns.

– Sau ai putea să mă duci tu.

Toți cei de la masă încremeniră. Fratele meu îmi aruncă o privire în semn de avertizare. Apoi, Iulia spuse pe un ton degajat:

– Ne poți duce pe toți. Mâine după-amiază.

Marcellus clătină din cap.

– L-am auzit pe tatăl tău spunând că o să-i facă o vizită lui Pollio.

Iulia lăsă jos stridia pe care o ținea în mână.

– Ce?

– Pollio împrumută mereu bani trezoreriei, explică el. Și știi că vine pe litoral în fiecare an…

– Deci pentru un pumn de denari, tata plănuiește să-și petreacă ziua alături de un criminal? strigă fata.

Marcellus își duse un deget la buze, însă Octavian era prins într-o discuție cu Juba despre antichități.

– Măcar ai s-o vezi pe Horația, îndrăzni băiatul.

– Și apoi ce? șuieră Iulia. O s-o întreb dacă-i place la mare? Își împinse la o parte farfuria cu mâncare și se ridică. Nu mai am chef de asta.

Părăsi tricliniul, iar Marcellus rămase nehotărât între a o urma și a rămâne cu noi.

– Oh, las-o în pace! îi sugeră Alexandru. Sora mea poate să discute cu ea.

– De ce eu? am exclamat.

– Pentru că tu ești fată și înțelegi toanele astea.

De câteva luni, de când începuse să-mi vină sângele menstrual, Alexandru îndurase câteva dintre crizele mele iraționale de isterie.

– Da, mă rugă Marcellus. Mai bine să te duci tu decât noi.

– Și n-ai prefera să mergi tu? am întrebat pe un ton ademenitor.

Marcellus scutură din cap.

– E nesuferită când se înfurie.

Mi-am înăbușit un zâmbet și m-am ridicat. Atâta vreme cât nu stăteam la masa lui Octavian, nimănui nu-i păsa dacă ieșeam din tricliniu. Am găsit-o pe Iulia pe balconul camerei sale, stând la lumina torțelor și admirând valurile.

– Marcellus? întrebă ea dornică, iar umerii i se pleoștiră puțin când văzu că eram doar eu.

– Selene.

Tunica deschisă la culoare îi flutura în bătaia vântului și mi-am dat seama că avea obrajii uzi.

– Sunt sigură că tatăl tău nu face asta ca să te rănească, am spus.

– Nu. Fata se răsuci. Dar Livia da. Crezi că tata n-ar putea împrumuta aur de la o mie de alți bărbați? De ce Pollio? întrebă ea. De ce mâine, tocmai când scăpaserăm de *ludus* și începeam să ne simțim bine? A părăsit cu pași mari balconul, iar eu am urmat-o în cameră. Ochii i se umpleau de lacrimi. N-o să mă duc.

– Nu-i da satisfacție Liviei, i-am spus. Vrea să te vadă singură și supărată, în vreme ce noi ceilalți ieșim împreună. Iar dacă n-ai să mergi mâine, o să știe că a găsit o cale de a te exclude. Și o s-o folosească din nou.

Iulia se așeză pe canapeaua ei.

– Ai văzut ce i-a făcut Galliei, spuse ea. Fără să ridice un deget. Dacă merg, o să descopere o altă metodă de a mă răni.

– Atunci spune-i tatălui tău! am sfătuit-o, așezându-mă pe unul dintre scaunele ei.

– Crezi că m-ar asculta? întrebă Iulia râzând sarcastic.

– Sunt precum unul dintre vinurile lui de Setinum[1] lăsate să se învechească. Iar când va veni momentul potrivit, mă va vinde lui Marcellus.

– Dar credeam că *vrei* să te măriți cu el?

– Sigur că vreau. Dar tatei nu-i pasă de asta. Aș putea să-l urăsc pe Marcellus și tot ne-ar căsători. Vocea îi deveni foarte calmă și lipsită de vlagă. Ai fost norocoasă că ai avut o mamă, spuse ea. Chiar dacă Gaia a supraviețuit primei nopți sub columnă, ea n-o să-și cunoască niciodată mama adevărată. Exact ca mine.

– Dar mama ta e în viață…

Ochii Iuliei scăpărară de mânie.

– Și alungată de pe dealul Palatin! Nimeni n-o invită la cină, de teamă să nu-l nemulțumească pe tatăl meu. Nu are prieteni, nu are soț. Nici măcar pe mine nu mă are. Tu știi unde e ea acum?

Am clătinat din cap.

– În Roma, suferind în rând cu plebeii. Nu are denarii necesari pentru a-și cumpăra o locuință de vară, și crezi că tatei îi pasă? Dacă aș putea, aș lăsa în urmă insula asta și aș asuda în arșița Romei ca să fiu împreună cu ea. În schimb, trebuie să sufăr aici.

Când a lăsat capul în jos și mi-am dat seama că plângea, m-am mutat de pe scaunul meu și am luat-o de după umeri. Nu era nimic de spus, nici o cale de a schimba Roma ori pe tatăl ei. Pur și simplu am ascultat-o cum plângea și m-am simțit recunoscătoare că venisem eu în locul lui Marcellus.

*

Înainte să plecăm spre vila lui Pollio, un augur a fost chemat pentru a stabili dacă ziua avea să fie una favorabilă pentru a lua cina cu un prieten. Așa că ne-am oprit cu toții în grădina cu coloane, în căldura tot mai mare a soarelui, și am așteptat ca un stol de păsări să treacă pe deasupra noastră, astfel încât augurul să poată ghici în zborul lor dacă era o *dies fastus* sau o *dies nefastus*.

Tiberius ofta din greu, iar Marcellus părea teribil de plictisit de întreaga procedură.

– Unde sunt afurisitele alea de păsări? spuse enervat Octavian.

Augurul își mută neliniștit greutatea de pe un picior pe altul.

– Mă tem că zeii nu lucrează după programul muritorilor, Cezar.

Livia arătă înnebunită înspre nord.

– Mierle! exclamă ea, și toată lumea se întoarse cu fața spre augur.

[1] Un vin dulce, cu gust puternic, considerat cel mai bun dintre soiurile romane. Era preferatul lui Octavian Augustus. (n.tr.)

Iulia închise ochii, moment în care aproape că i-am auzit gândurile. „Te rog, declară că e o *dies nefastus*."

Augurul își desfăcu brațele.

– Azi va fi cu noroc! anunță el. E o *fastus*.

Tiberius se ridică iute.

– Bun. Hai să mergem.

L-am văzut pe Juba zâmbindu-i ironic, în timp ce Octavian îi mulțumea augurului. O duzină de lectici cu perdele ne așteptau în fața vilei, iar eu am urcat în trăsura Iuliei.

– Speram să declare că e o *dies nefastus*, am recunoscut când vehiculul a început să se miște.

– Eu știam că n-o s-o facă. Toți augurii se uită la chipul tatei înainte de a face câte un anunț. Dacă el pare că nu vrea să meargă, atunci e o *dies nefastus*.

– Așadar, tatăl tău nu crede în povestea asta?

Iulia făcu ochii mari.

– Bineînțeles că da.

– Dar cum…?

– Crede ce vrea. La fel ca voi cu Isis.

– Și ce înseamnă asta?

– Păi, ai văzut-o vreodată? mă provocă fata. A venit vreodată la tine când aveai nevoie?

– Isis lucrează nevăzută la miracolele sale.

Iulia își lăsă capul într-o parte și îmi aruncă o privire neîncrezătoare.

– Crezi ce vrei.

Am refuzat să-i onorez insulta cu un răspuns. În schimb, am împins la o parte perdelele și m-am uitat la întinderea albastră din fața noastră. Vilele se înșirau pe malul mării ca niște perle, îmbrăcate în alb strălucitor și sclipind în soare.

– Vezi vila de colo? mă întrebă Iulia. E a lui Pollio.

Intenționasem să stau supărată pe ea, dar am tras brusc aer în piept.

– Cea la fel de mare ca un oraș?

– Da. Și stai să intri, spuse ea cu ranchiună. E mai mare decât orice ai văzut până acum. Chiar și decât palatul din Alexandria, îmi promise fata.

Iulia nu mințise. Cu toate că locuința lui Pollio din Roma era întinsă, vila lui de pe insula Capri fusese concepută să adăpostească peste trei mii de oameni, majoritatea sclavi. Aveai de mers peste un kilometru și jumătate numai de la frumosul portic cu fresce până la tricliniul aurit, unde stele din argint împodobeau tavanul, iar pe un perete se zărea un soare modelat din aur. În timp ce ne arăta cameră după cameră, Pollio ne descria cele mai noi achiziții ale sale.

– Ăsta e un Myron autentic, spuse el, numindu-l pe unul dintre cei mai faimoși sculptori greci ai lumii. Iar acela e bazinul meu cu țipari.

– Țipari?

Octavia scoase un sunet gutural.

– Pentru ce?

– Doar de distracție! V-ar plăcea să-i vedeți?

Nu mai așteptă un răspuns înainte de a ne conduce în colțul îndepărtat al atriumului, spre un bazin suficient de încăpător încât să găzduiască o mică barcă. Însă nimeni n-ar fi încercat să navigheze pe lacul acela. În apele tulburi, pești cu dinți ascuțiți șerpuiau printre bolovani. Ce fel de om crește țipari pentru distracție?

N-am pășit pe marginea bazinului, ba am observat că până și Marcellus se ținea la distanță.

– De unde vin? întrebă el.

Pollio făcu un gest larg cu brațul.

– Din toate părțile insulei Capri. Îi pun pe sclavii mei să mi-i găsească.

– Trebuie să fie foarte periculos, remarcă Juba.

Pollio zâmbi.

– Este. Vreți să ne uităm cum se hrănesc?

Când văzu că nimeni nu obiectează, bărbatul îi porunci unui rob să-i aducă de la bucătării o mână de carne stricată. La întoarcere, sclavul avu grijă să nu calce prea aproape de bazin.

– Carnea, *domine*.

– Dă-i drumul, îi ordonă Pollio copilului, arunc-o!

Băiatul tremură.

– Eu, *domine*?

– Da! Cezar așteaptă!

Băiatul se îndreptă timid către margine, apoi azvârli iute carnea în bazin. Pollio privi cu mândrie cum țiparii năvălesc în jurul ofrandei, pocnind din fălci și atacându-se unul pe altul ca să ajungă la mâncare. Dinții le sclipeau ca niște lame în lumina lămpilor, iar Octavia sugeră cu glas pierit:

– Continuăm?

Pollio își ridică privirea.

– Oh, da! Dar ai văzut cum atacă? îl întrebă el nerăbdător pe Octavian. Sunt niște creaturi absolut fioroase.

Am trecut pe lângă panourile elaborate făcute din fildeș și pe lângă un scaun din lemn al cărui spătar fusese sculptat în formă de vultur.

– Fiecare obiect din vila asta are câte o poveste, se umflă în pene Pollio. Scaunul ăla i-a aparținut cândva unei căpetenii a galilor.

– Lui Vercingetorix? am întrebat eu.

Pollio păru surprins, ca și cum o pasăre ar fi deschis ciocul și i-ar fi vorbit.

– Așa e. Iar aici e cea mai recentă achiziție, spuse el. O a doua bibliotecă pentru colecția mea.

– Ce-ai zice de un al doilea tricliniu? spuse scurt Livia. Unul până la care să nu trebuiască să mergi cu o lectică.

Bărbatul râse zgomotos la auzul a ceea ce clar fusese rostit ca o critică.

– Deja am două triclinii. Îți imaginezi cum ar arăta prima vilă cu trei? Desigur, dacă Cezar mi-ar sugera așa ceva, aș fi mai mult decât bucuros să…

– Soția mea glumește, se răsti Octavian.

– Desigur. Pollio râse nervos. Cine și-ar putea permite trei încăperi pentru luat masa…

Am ajuns în tricliniul de vară, acolo unde Horația își aștepta răbdătoare oaspeții, îmbrăcată într-o superbă tunică de culoarea piersicii cu modele aurii. Ochii ei îi întâlniră numaidecât pe ai Iuliei, moment în care mi-am dat seama că ar fi vrut să vorbească între patru ochi cu prietena sa, dar își făcu datoria și își însoți politicoasă musafirii spre canapelele lor. Mesele erau îndreptate spre apă, iar vântul cald mirosea a sare de mare și a vin.

– Exact ca în Alexandria, spuse fratele meu și oftă, netezindu-și părul.

– Voi v-ați petrecut toată viața pe malul mării? întrebă Marcellus.

Iulia și Tiberius se așezaseră în fața lui, în vreme ce, în cealaltă parte a camerei, Pollio și Horația urmau să mănânce alături de Octavian.

– Fiecare zi. Ne jucam în apă, strângeam scoici de pe lângă stânci…

– Mi-ar plăcea să merg în Egipt, spuse Iulia cu un aer melancolic, făcându-mă să mă întreb de câte ori pe zi își dorea să se afle în altă parte.

– Într-o bună zi, șopti Marcellus, dacă o să devin Cezar, o să-i așezăm pe Alexandru și pe Selene înapoi pe tronurile lor, iar în schimb ei o să ne arate Alexandria.

Iulia se uită la tatăl ei. Acum că iarna se încheiase, bărbatul își recăpătase culoarea din obraji și părea în putere.

– S-ar putea să treacă mulți ani până atunci, spuse ea cu teamă.

– Deja îți dorești moartea lui Cezar? Așa începe trădarea, o avertiză Tiberius.

– Nimeni n-a spus nimic despre moarte, interveni Marcellus.

Dar Tiberius zâmbi larg.

– Știu eu la ce s-a referit Iulia.

– Nu știi nimic, răspunse mânioasă fata. Tu rânjești și stai cu urechile ciulite ca o mâță bolnăvicioasă, sperând să-ți pice vreo ciozvârtă de carne cu care să dai fuga la tata. Crezi că nu știu cum îi povestești tot ce vorbim?

Băiatul pufni.

– De parcă mi-ar păsa îndeajuns încât să fac asta. Încearcă cu Juba. El e spionul.

Dar Iulia se trase mai în față.

– Speri că dacă ai să-i torni totul tatălui meu, el o să aibă suficientă încredere în tine încât să te trimită la război, alături de Agrippa. Poate chiar să te facă general, astfel încât să nu mai trebuiască să te întorci

vreodată aici. Iulia pufni la rândul ei. Dar asta n-o să se întâmple niciodată. Tata o să te țină aici, să-i dansezi ca o marionetă până la sfârșitul zilelor lui. Moștenitorul… – se uită la Marcellus, apoi la Tiberius – … și înlocuitorul.

Atunci se auzi un zgomot de cristal spart pe podeaua mozaicată și toată lumea se întoarse.

– Fiu de măgar tâmpit ce ești! strigă Pollio.

Sări de pe scaun și se năpusti asupra bătrânului care se ghemuise pe dușumea.

– Te rog, *domine*, n-am vrut…

Pollio întinse piciorul și îl pocni pe sclav drept în falcă. Bătrânul căzu peste cioburi, iar Horația se repezi de pe canapeaua ei.

– Te rog, Pollio…

– E cel mai bun cristal pe care îl avem! strigă bărbatul.

Iulia și Tiberius făcură schimb de priviri. Propria lor ceartă fusese curmată.

– *Asinus* ăsta mi-a spart unul dintre cele mai mari vase. Octavia a vrut să știe de ce am țipari? Se întoarse către paznicii de la ușa tricliniului. Duceți-l la bazin!

Bătrânul își încleștă mâinile în fața chipului însângerat.

– Te rog, *domine*! Vocea îi deveni isterică. Te rog! Omoară-mă aici, dar nu mă da la țipari!

M-am uitat când la Agrippa, când la Juba, dorindu-mi cu disperare ca vreunul din ei să facă ceva. Atunci se ridică Octavian. Luă paharul de cristal pe care îl avea în față, îl izbi de podea și îl privi cum se sfărâmă în mii de bucăți. Nimeni nu scoase o vorbă. Nimeni nu îndrăzni să respire măcar. Octavian continuă să spargă toate obiectele de cristal de pe masa lui. Cioburile se împrăștiară pe dușumea, iar câțiva dintre copii își acoperiră urechile din pricina sunetului înfiorător. În cele din urmă, când nu-i mai rămase nimic de distrus, Octavian întrebă:

– Mă vei da și pe mine țiparilor?

– Sigur că nu, Cezar, răspunse Pollio.

Bătrânul avea lacrimi în ochi.

– Câți oameni ai ucis astfel?

– Șapte, șopti bătrânul de la podea.

– Și toți au meritat-o! interveni Pollio, cu gușa tremurându-i de indignare.

– Și sclavul ăsta. El o merită? întrebă Octavian.

Bărbatul își cântări răspunsul înainte de a-l rosti.

– Nu când are în față un exemplu cum e Cezar, spuse el cu înțelepciune.

Nu era atât de prost pe cât părea.

– Ești generos, *domine*, zise bătrânul.

Dârdâia de frică, iar imaginea era demnă de toată mila. Octavia își întoarse privirea.

– Da, *dominus* Pollio e foarte generos, spuse Octavian. Atât de generos, încât în seara asta te va elibera.

Horația trase brusc aer în piept. Dar, pentru prima dată, Pollio avu bunul simț să-și lase capul în jos cu umilință și să accepte porunca lui Octavian.

În dimineața următoare, pe fiecare ușă de templu din insula Capri, Vulturul Roșu își afișă primul *actum* în care îl lăuda pe Cezar.

*

În următoarele două săptămâni, întâmplarea deveni subiectul principal al tuturor conversațiilor. Era limpede că Vulturul Roșu ieșise din ascunzătoare, acum că trecuse destul timp de la crucificarea băiatului care lucrase la bucătărie. Dar unde locuia el pe insula Capri și cum de aflase despre cele întâmplate în vila lui Pollio?

– Poate că e cineva din clanul lui Pollio, își dădu cu părerea Marcellus, în timp ce își bălăbănea picioarele în bazinul de înot.

Toți patru ne uscam la soare. De vreme ce nu ne mai aflam în Roma, eu și Iulia aveam voie să înotăm, însă numai în vilă, unde nimeni nu putea să ne vadă purtând doar fâșiile de pânză înfășurate peste șale și peste sâni.

– Sau ar putea fi orice om care a auzit noutățile din locuința lui Pollio, spuse fratele meu.

În cele trei zile care trecuseră de la eliberarea sclavului, până și lumea din Pompeii ajunsese să știe despre cele petrecute. Ne-am uitat la Vipsania, care se bălăcea în celălalt capăt al bazinului, complet goală. Însă atât eu, cât și Iulia aveam acum ceva de acoperit. Am observat că Marcellus ne privea cu un interes nou, mai ales pe Iulia, căreia fâșia de pânză udă i se lipise de sâni. Am simțit nevoia răutăcioasă de a mă ridica și a-i umple câmpul vizual.

– Dar dacă Vulturul Roșu e cineva care l-a vizitat pe Pollio, argumentă Iulia, atunci persoana trebuie să fie bogată. Pollio nu primește altfel de oameni.

– Ce ziceți de un sclav din casa lui? am întrebat. Sau unul din casa asta, care a fost acolo.

Fratele meu se încruntă.

– Nu-i stă în fire unui sclav să-l complimenteze pe Octavian.

Speculațiile continuară de-a lungul verii și toți ajunseră să fie suspectați, chiar și Juba sau Agrippa. Însă pe insula Capri nu mai apărură alte *acta*, iar gărzile pretoriene postate lângă fiecare ușă de templu își petrecură nopțile jucând zaruri și urmărindu-le pe bufnițe cum vânează. La sfârșitul lunii august, Octavian anunță o răsplată de

cinci mii de denari, destinată oricui avea să vină cu informații utile despre Vulturul Roșu.

– *Tu* cine crezi că ar putea fi? l-am întrebat pe Vitruvius.

Stăteam amândoi în bibliotecă și ne uitam la planurile finale pentru Templul lui Apollo. O scară grandioasă urca de la locuința lui Octavian până la noua clădire, acolo unde o bibliotecă încăpătoare găzduia deja operele lui literare preferate. Peste câteva zile, când aveam să ne întoarcem la căldura apăsătoare a Romei, urmau să fie adăugate ultimele detalii, apoi templul avea să fie încheiat.

– Dacă aș ști, spuse Vitruvius, aș fi mai bogat cu cinci mii de denari. Acum, găsește-mi măsurătorile pentru parter.

– O să fie un mozaic? am întrebat nerăbdătoare.

Arhitectul zâmbi.

– Îl vom include pe cel schițat de tine.

Am scos un mic chiuit de bucurie. După aproape un an de lucru cu Vitruvius, acesta era primul desen al meu pe care intenționa să-l folosească. Schițasem mozaicuri pentru mausoleul lui Octavian și coloane pentru panteonul lui Agrippa, însă nici unul nu fusese inclus în planurile finale.

– Nu te entuziasma prea tare, mă avertiză Vitruvius. Trebuie să-l terminăm până în octombrie. Iar tu o să supraveghezi așezarea plăcilor.

Nu-mi păsa câtă muncă avea să implice treaba asta sau cu câte ore înainte de *ludus* urma să trebuiască să mă trezesc pentru a-i supraveghea pe mozaicari la lucru. Când i-am povestit fratelui meu, el s-a oprit din pregătit cufărul de călătorie și a ridicat privirea spre mine.

– Și *vrei* să faci asta?

– Bineînțeles. De ce n-aș vrea?

– Pentru că ești pe cale să te întorci la căldura aceea înăbușitoare. Cum o să poți munci?

– O să lucrăm dimineața. Iar eu nu sufăr la fel de mult ca voi din pricina arșiței.

– N-am să pricep niciodată, spuse el cu invidie, în timp ce își închidea cufărul. Numai tu și cu Octavian o puteți suporta. Mama noastră n-ar fi supraviețuit nicicum.

Alexandru se așeză lângă mine. Cu doi ani în urmă, mama și tatăl nostru erau în viață. Ptolemeu alerga pe holurile palatului, cu Charmion pe urmele lui, amenințându-l că-l ciupește de ureche. Pe atunci încă exista speranța că vom salva Egiptul. Dar acum, totul era pierdut și nu puteam ști dacă urma să ne întoarcem vreodată.

– Ce crezi că se va întâmpla dacă Octavian va decide să nu ne trimită înapoi?

– Exact ce am crezut tot timpul. O să ne găsească soți și o să rămânem la Roma.

– Și asta nu te sperie?

– Ba bine că nu! Dar ce putem face? Am tăcut vreme de câteva clipe. Dacă Cezar ar muri, i-am șoptit, Marcellus ne-ar trimite înapoi în Egipt.

Privirea fratelui meu se îndreptă imediat spre ușă.

– Ai grijă, Selene. E imposibil de spus cine trage cu urechea în vila asta. Marcellus crede că Vulturul Roșu lucrează cu cineva din interior.

– Cum ar fi Gallia?

– E posibil.

Alexandru se ridică și deschise ușa. După ce se asigură că nu e nimeni afară, o închise la loc și se întoarse pe canapeaua mea.

– Peste cinci luni, lui Marcellus i se va organiza ceremonia pentru *toga virilis*. Ți-a spus despre asta?

Am scuturat din cap.

– La cincisprezece ani, orice băiat își lasă deoparte *bulla* și devine bărbat. Probabil că atunci Octavian va anunța logodna oficială dintre Marcellus și Iulia, iar dacă o va face, tuturor le va fi clar pe cine intenționează să lase moștenitor. Dar Octavian va vrea să-l prindă pe Vulturul Roșu înainte să se întâmple toate astea. Nu-și poate permite să fie făcut de rușine într-un moment atât de important. Ai foarte mare grijă ce spui și cui.

– De ce? Doar nu crezi că ne bănuiește pe *noi*?

– Nu știu. Dar până și camera lui Agrippa și cea a lui Juba au fost cercetate.

Eu m-am strâmbat.

– Știu, zise Alexandru. Sunt disperați.

– A pomenit cineva numele Galliei?

– Nu cred. Dar nu se poate ști pe cine urmărește Garda Pretoriană. Inclusiv pe Marcellus.

Vreme de câteva clipe n-am mai spus nimic.

– Și ce zice Marcellus despre căsătorie?

Fratele meu se uită lung la mine.

– Nimic din ce ai vrea să știi.

– Așadar, e îndrăgostit de Iulia? am exclamat.

– Nu știu.

– Dar ce zice?

Fratele meu șovăi.

– Că e frumoasă și că-i împărtășește pasiunea pentru Circus.

– Dar ei nici nu-i pasă de Circus! Merge acolo doar pentru el.

– Ce vrei să-ți spun, Selene? A menționat că te consideră drăguță.

– Da?

– Mulți bărbați sunt de aceeași părere, replică el sec.

– Și ce altceva a mai zis?

– Atât. Îmi pare rău. Știi cui îi e promis. Îți pierzi vremea gândindu-te la el.

În după-amiaza aceea, lecticile din abanos erau pregătite pentru a ne duce spre vas. Nimeni nu era teribil de încântat că plecam, cu atât mai puțin Marcellus, care nu putea suporta ideea că urma să ne întoarcem la baia de aburi în care se transformase Roma.

– Dacă am avea vacanță ca oricare altă familie, se plânse el în portic, am sta aici până în octombrie.

– Nu cred că suntem ca oricare altă familie, îi aminti mama lui.

– Da, zise Tiberius pe un ton batjocoritor. Ne mai rămâne mica problemă a guvernării Romei.

– Pentru asta există Senat.

– Deci asta ai de gând să faci când vei deveni Cezar? îl întrebă Tiberius pe Marcellus. Să lași frâiele guvernării în mâinile senatorilor și apoi să stai relaxat în timp ce ei conduc?

Octavian apăru și toată lumea tăcu stânjenită.

– Faceți-le cu mâna Trântorilor, spuse el când trecu pragul palatului. Pentru ei, asta e cea mai fericită zi din an.

Livia izbucni în râs, iar Octavia schiță un zâmbet la auzul glumelor stranii ale fratelui său. Însă Marcellus își încrucișă brațele la piept.

– M-am săturat de *ludus*, bombăni el și se întoarse pentru a găsi un ascultător înțelegător în persoana Iuliei. Nu vreau să aștept până la șaptesprezece ani ca să părăsesc școala. Nu cred că mai rezist încă doi ani. Mai ales când știu că am putea sta aici.

Iulia îl bătu ușurel pe braț.

– E mai bine decât să trudești din greu, îl tachină ea. Selene, se întoarse către mine, ce-ar fi să mergi cu fratele tău?

Apoi se urcă într-o lectică împreună cu Marcellus. Vreme de câteva clipe, le-am privit umbrele proiectate pe perdea, până ce fratele meu m-a tras într-o a doua lectică.

– Nu te mai frământa, îmi spuse el compătimitor. Bucură-te doar că Marcellus nu te vrea.

M-am uitat la el cu ochii măriți de uimire.

– Ei bine, cum s-ar sfârși? mă întrebă Alexandru. Ce crezi că ar face Iulia?

– S-ar întoarce împotriva mea.

Fratele meu dădu din cap în semn de aprobare.

– Și Iulia nu e toată numai tunici frumoase și bijuterii.

– Am observat că te holbezi destul de mult la ea.

Alexandru izbucni în râs.

– Nu mă interesează. Crede-mă!

– De ce? Parcă spuneai că e frumoasă.

– Este. Și mai este a lui Marcellus. Indiferent cât de mult mi-aș dori eu să fie altfel, spuse el cu un aer posomorât, treaba asta n-o să se schimbe.

M-am gândit la Iulia și la Marcellus, care râdeau împreună în lectica de lângă noi, în timp ce umbrele li se apropiau din ce în ce mai mult, și lacrimile mi-au încețoșat privirea. Fratele meu m-a luat de după umeri, așa că mi-am lăsat lacrimile să mi se scurgă pe obraji. Apoi am observat că nu eram singura. Și obrajii frumoși ai lui Alexandru se umeziseră. Însă eram prea preocupată de propria tristețe ca să-l întreb de ce.

Capitolul 15

Februarie 27 î.Hr.

La câteva luni de la întoarcerea noastră de pe insula Capri, Octavian îi închină noul templu lui Apollo, iar ospățul care urmă ținu până la primele ore ale dimineții. Dar a fost o nimica toată în comparație cu festivitățile ce erau puse la cale pentru Tiberius și Marcellus, care împliniseră de curând cincisprezece ani și urmau să-și sărbătorească majoratul în timpul festivalului Liberalia din luna martie. Iulia insista să ne facem tunici noi pentru ceremonie și se declara nemulțumită de materialele pe care le cumpăraserăm în vacanța de iarnă.

– Trebuie să fie ceva special, tot spunea ea, pe măsură ce luna februarie se apropia.

Îl imploră pe tatăl ei s-o lase pe Gallia să ne ducă la Forum Boarium, acolo unde își descărcau mărfurile vasele venite din Ostia[1]. În felul acesta am fi putut să ne târguim pentru materiale înainte ca oricare altă femeie din Roma să apuce să le vadă. Octavian își dădu, în cele din urmă, acordul cu o săptămână înainte de Liberalia, așa că, însoțite de șapte pretorieni, am pornit pe urmele Galliei spre piața de vite.

– Cum poate cineva să suporte locul ăsta? se plânse Iulia, ținând la nas o minge de chihlimbar.

– A fost ideea ta, îi aminti Gallia.

– Dar uită-te la oamenii ăștia! Sunt atât de săraci!

Gallia îmi aruncă o privire plictisită.

– Bun venit în Roma!

Nemulțumită de răspuns, Iulia se întoarse spre mine.

– Tu ai mai văzut vreodată atâta mizerie? Pun rămășag că indivizii ăștia nici măcar nu fac baie.

– Asta e munca lor, i-am spus. N-au încotro, trebuie să aibă de-a face cu vitele toată ziua.

---

[1] Așezare situată la 30 km de Roma și la aproximativ 5 km de gura de vărsare a fluviului Tibru în Marea Tireniană. (n.tr.)

– Chiar și așa. Își trecu mâna prin fața nasului. Dacă tata n-ar fi fost atât de obsedat să-și păstreze reputația în rândul plebeilor, le-ar fi putut porunci barcagiilor să-și aducă, pur și simplu, mărfurile pe dealul Palatin.

Mirosul de bălegar era într-adevăr copleșitor. De-o parte și de alta a drumului, blocuri din beton se înălțau pe trei sau patru etaje, ceea ce m-a făcut să mă întreb cum reușeau locuitorii lor să trăiască cu asemenea putoare și zgomot în jurul lor. Am trecut pe lângă taurul din bronz ce ocupa centrul pieței, iar Gallia ne-a avertizat să fim cu ochii în patru după hoții de buzunare.

– Niciodată nu știi ce soi de oameni dau târcoale pe aici. Și uneori…

O femeie țipă în cealaltă parte a pieței, și, brusc, toată lumea o rupse la fugă. Iulia mă apucă de braț.

– Ce e? strigă ea.

Pentru o clipă n-am reușit să vedem nimic. Apoi se creă un gol în centrul Forumului, iar Gallia țipă:

– Tauri!

Gărzile se răsfirară împrejurul nostru, însă când cele două animale porniră la atac, soldații se împrăștiară care-ncotro.

Eu și Iulia ne lipiserăm de zidul unui bloc. În timp ce taurii se apropiau, Gallia ne strigă:

– Mișcați-vă!

Dar nu aveam unde să fugim. Am închis ochii când primul taur s-a năpustit pe lângă noi și a intrat prin ușa deschisă a blocului, ratându-ne la mustață. Cel de-al doilea însă își lăsă capul în jos. Nu avea nici o intenție să-și urmeze fratele, iar când se repezi spre noi, zbieretele Galliei se auziră ca un fluierat. Atunci, taurul începu dintr-odată să se poticnească, moment în care am zărit cu colțul ochiului un bărbat blond, înarmat cu un arc și cu o săgeată, stând la balconul unei clădiri învecinate. O a doua săgeată străpunse aerul, urmată de o a treia și de o a patra. Taurul mugi de furie și se întoarse pentru a vedea de unde vine atacul. În acele secunde prețioase, un soldat sări în față și înjunghie bestia cu o *pilum* de metal.

Taurul se prăbuși la picioarele Iuliei, dar când am ridicat privirea pentru a-l vedea pe arcașul blond, acesta dispăruse. Însă oamenii continuau să țipe în fața noastră, iar doi dintre soldații lui Octavian săriră peste taur și ne târâră de lângă clădire. Pe deasupra capetelor noastre, primul taur umbla prin balcoane.

O grămadă de negustori țipau, avertizându-i pe toți cei aflați în clădire să fugă. Taurul nu pricepea de ce e îngrădit, așa că, în furia lui, se împingea cu coarnele în balustrade, izbindu-se iar și iar de pereții blocului. Se auzi un trosnet înfiorător și animalul ridică privirea, ca și cum ar fi simțit ce urma să se întâmple. Balconul cedă și, într-o ploaie de beton, taurul se prăbuși spre moarte tocmai acolo unde stătuserăm Iulia

și cu mine. Urmă un moment de tăcere șocată din partea mulțimii, apoi un bubuit răsună deasupra noastră, când etajele superioare începură să se surpe.

– Plecați! strigă unul dintre gardieni, iar bărbații fugiră cu noi, înainte ca praful și dărâmăturile să ne înghită cu totul.

Când ne-am oprit pentru a privi în urmă, etajul superior al blocului dispăruse.

Iulia începu să tremure. Aveam tunicile acoperite de praf, iar negustorii alergau din toate părțile să vadă ce se întâmplase.

– Bărbatul de la balcon… rosti fiica lui Octavian dârdâind în continuare. Ne-a salvat viețile!

Ne-am uitat spre balconul unde se aflase arcașul, iar unul dintre paznici se apropie de clădire. Când ajunse la ușă, se trase repede înapoi.

– Gaius, Livius, uitați-vă la asta!

I-am urmat pe soldați până la ușă.

Prins cu același fel de săgeată ce fusese folosită pentru uciderea taurului, un *actum* vorbea despre relele tratamente aplicate sclavilor de pe colina Aventină. La capătul foii de papirus, cu litere scrise în grabă, rebelul adăugase:

> *Atâta timp cât liberții și sclavii vor fi siliți să locuiască în clădiri făcute din ziduri subțiri de cărămidă și din beton amestecat mai mult cu apă decât cu var, oamenii vor muri, iar sângele lor va păta mâinile lui Cezar*.

Un val de entuziasm se iscă pe măsură ce lumea din jurul nostru realiza cine trebuia să fi fost arcașul. Gărzile trimise de Octavian să ne însoțească năvăliră în clădire și se repeziră pe scări în sus.

Iulia mă strânse de mână.

– Crezi că mai e acolo?

– Nu, răspunse Gallia. Probabil a plecat de mult.

– Ce-a putut să caute acolo? am întrebat.

– Numeroși oameni dețin mai multe apartamente, spuse Gallia. Asta ar putea fi a treia sau a patra lui casă.

Când paznicii se întoarseră, aduseră cu ei sticluțe de cerneală și o copie a aceluiași *actum* care fusese prins pe ușă. Cel mai bătrân dintre soldați se prezentă ca fiind Livius. Părul cărunt, tuns scurt, îi lăsa la vedere trăsăturile aspre, parcă dăltuite, ale feței. Se uită mai întâi la Iulia, apoi la mine.

– Ce-ați văzut când săgețile au ucis taurul?

Iulia șovăi.

– Un… un bărbat la balcon.

– Și cum arăta bărbatul ăsta?

– N-aș putea spune.

Ochii lui Livius îi iscodiră pe ai mei.

– Nici eu n-aș putea spune, am adăugat iute. Aveam un taur drept în față!

– De ce? întrebă Gallia. Ce spune proprietarul clădirii?

– Zice că nu l-a văzut niciodată pe chiriașul din camera aia.

– Dar cineva trebuie să o fi închiriat! am exclamat eu.

Livius schiță un zâmbet.

– Proprietarul spune că banii apar, pur și simplu, la data stabilită și că în Forum Boarium lumea nu pune întrebări.

– E adevărat, interveni Gallia.

– O fi, replică Livius mânios, însă nici un om nu e invizibil. Cineva l-a văzut. Cineva din clădire. Iar când povestea o să ajungă la urechile lui Cezar, avertiză el, mototolind în mână hârtia lăsată de Vulturul Roșu, oamenii pe care o să-i trimită n-o să fie interesați de scuze.

Am pornit înapoi spre dealul Palatin, iar Iulia mi-a șoptit:

– Marcellus și Alexandru n-o să creadă în veci ce ni s-a întâmplat. Le-am spus eu că ar fi trebuit să ne însoțească, în loc să meargă la Circus!

Frica i se transformase în entuziasm odată cu apariția acelui *actum*, și, cu toate că drumul la cumpărături eșuase, Iulia rămăsese într-o dispoziție bună.

– O să ne întoarcem mâine, îmi promise veselă. Și o să le putem arăta locul unde era să fim ucise!

– S-ar putea ca niște oameni să fi murit în clădirea aia, am intervenit eu.

– Și ar fi murit încă doi, dacă Vulturul Roșu nu ne-ar fi salvat.

Când ne-am întors în vila Octaviei, Iulia a ținut ca toată lumea să știe cum fusese cât pe ce să ne pierdem viețile, iar în seara respectivă, în tricliniu, a repetat povestea.

– Și atunci, Vulturul Roșu ne-a salvat, zise ea cu răsuflarea tăiată.

Tatăl ei lăsă jos sulul de hârtie pe care îl ținea în mâini.

Iulia mă privi stânjenită, apoi se întoarse către Octavian.

– El a fost. L-a nimerit pe taur tocmai când venea spre noi. Nu ți-au povestit gărzile?

Mi-am dat seama că Livia era pe cale să se înfurie, însă Octavian rămase perfect calm.

– Și de unde știi că era rebelul? întrebă el cu voce egală.

– Pentru că același fel de săgeată a fost folosită pentru a prinde *actum*-ul de ușă.

Marcellus șopti cu asprime:

– Taci din gură!

Însă Octavian sărise deja în picioare. Era clar că pretorienii nu-i spuseseră. Când îi raportaseră descoperirea apartamentului închiriat de Vulturul Roșu, omiseseră să menționeze că rebelul ne salvase pe Iulia și pe mine. Octavian se așeză pe canapeaua fiicei sale și își puse cu tandrețe brațul în jurul umerilor ei.

– Așadar, v-a salvat.

– De la moarte, zise fata. Nu-i așa, Selene?

Eu am dat din cap în semn de încuviințare.

– Și ați apucat să-l vedeți?

Mi-am dat seama că Alexandru și Marcellus își țineau răsuflarea.

– Nu… nu știu.

– E foarte important, spuse blând Octavian. Încercați să vă amintiți.

Iulia se încruntă.

– Da. Da, îmi aduc aminte. Avea părul blond și brațe puternice.

Octavian se ridică în picioare.

– Mulțumesc, spuse el. Mâine, cumpără-ți orice fel de mătăsuri îți sunt pe plac.

Iulia rânji, evident mândră de ea însăși.

În seara aceea, în intimitatea camerei mele, m-am revoltat din pricina nesăbuinței ei.

– Ce e cu ea?

Fratele meu se așeză pe canapeaua lui și clătină din cap.

– E viața unui om la mijloc! am strigat.

– Și s-ar putea să fie un om pe care îl iubește.

Alexandru se aplecă spre mine și își coborî glasul.

– Marcellus n-a fost la Circus în după-amiaza asta.

– Ce vrei să spui?

– Am plecat împreună, apoi m-a întrebat dacă vreau să mă distrez puțin. M-am gândit că poate se referea la o vizită prin *fornices*, așa că l-am refuzat, însă el a lipsit atât de mult, încât nici măcar Juba și pretorienii n-au reușit să-l găsească.

– Nici unul?

– Numai șapte gărzi erau cu noi.

– Și ce au făcut când Marcellus s-a întors?

Alexandru se uită lung la mine.

– L-au avertizat că, dacă se mai întâmplă, atunci s-a zis cu drumurile noastre până la Circus.

– Trebuie să fi fost furioși. Dar el unde a zis că s-a dus?

Fratele meu își întoarse palmele în sus, moment în care am observat cât de mult îi crescuseră mâinile. Acum era mai înalt decât mine. Femeile începuseră să se uite după el pe stradă, iar Iuliei îi plăcea să-și treacă degetele prin părul lui și să-i ceară părerea despre tunicile ei. M-am întrebat ce fel de soț avea să fie, dar n-am putut suporta gândul că urma să mă despart de el. Dacă Octavian se hotăra să-l trimită în Egipt, iar pe mine să mă păstreze în Roma? Sau, mai rău, dacă decidea să ne trimită în capete opuse ale uriașului teritoriu roman?

Alexandru mă privea cu ochii de culoarea chihlimbarului pe care îi aveam amândoi, iar în ei se citea îngrijorarea.

– N-a zis. Marcellus n-a făcut decât să mă împungă cu cotul și să-mi spună: „Știi tu“. E posibil ca el să fi fost arcașul, Selene?

M-am întors cu gândul la după-amiaza în care fuseserăm atacate de taur, iar eu întrezărisem, doar pentru o clipă, un bărbat într-un balcon.

– Arcașul avea părul blond, dar era prea departe ca să-i văd chipul.

– Ei bine, dacă felul în care se poartă în *ludus* e doar o prefăcătorie? Dacă Marcellus e, de fapt, mai deștept decât îl credem cu toții?

M-am gândit la fiul Octaviei, zâmbăreț, prostuț, mereu grăbit să arunce o zeflemea, și am scuturat din cap.

– E îndeajuns de necugetat încât s-o facă. Dar i-ai văzut scrisul în *ludus*, Alexandru. Nu poate fi el.

– Scrisul de mână poate fi mascat.

– Uiți însă că mai trebuie luat în calcul și *magister* Verrius. Amândoi au părul și ochii deschiși la culoare.

– Doar că nu *magister* Verrius e cel care a dispărut.

– De unde știi? Ar fi putut să plece din *ludus* imediat după noi.

Ne-am privit unul pe altul la lumina lămpii.

– *Magister* Verrius ori Marcellus, am spus eu. Iulia mai că nu l-a dat de gol.

– Ce crezi că ar face Octavian dacă ar afla că Marcellus e vinovatul?

Teama, rece ca gheața, îmi dădu fiori pe șira spinării.

– L-ar omorî, am răspuns convinsă.

Fratele meu închise ochii.

– Trebuie să vorbești cu Iulia. Alexandru se uită la mine, iar privirea îi deveni arzătoare. Trebuie să înțeleagă ce a făcut.

*

Drept răsplată pentru informația primită de la Iulia, Octavian îngădui ca mătăsuri de toate culorile să fie aduse pe dealul Palatin, direct de pe vasele venite din Ostia. Iulia îi îndrumă pe negustori spre atriumul Octaviei, acolo unde Livia n-avea cum să-i strice distracția. Dar până să se poată apuca de ales, am tras-o deoparte și i-am șoptit cu asprime:

– Sper că înțelegi ce preț au mătăsurile astea.

Ochii negri ai fetei se măriră, iar fața ei căpătă un aer inocent.

– Nu i-am spus decât adevărul. Și tu l-ai văzut. Probabil era un sclav. Avea părul ca oricare german sau gal.

– Cu acces pe dealul Palatin și pe insula Capri, destul de bogat încât să închirieze apartamente prin toată Roma? Ce sclav cunoști tu care să aibă o asemenea avere?

– Nu pricep.

– Nu ești atât de proastă, i-am spus cu cruzime. Bineînțeles că pricepi. Pe dealul Palatin există doar doi bărbați care corespund descrierii: *magister* Verrius și Marcellus.

Iulia clipi încet, ca și cum ar fi fost prima dată când se gândea la asta. Apoi, ochii i se umplură de lacrimi.

– Nu... Nu se poate!

– De ce nu? Ieri, câtă vreme noi eram în Forum Boarium, Marcellus a dispărut din Circus, și numai zeii știu unde se afla *magister* Verrius.

Iulia își acoperi gura cu mâna.

– Tata nu i-ar bănui niciodată...

– Ba bine că nu. Și chiar dacă Octavian nu i-ar bănui, Juba ar face-o. Era acolo când Marcellus a plecat, și nici măcar el n-a reușit să-l găsească. Iar Juba îi raportează totul tatălui tău.

– Nu. Fata se retrase de lângă mine. Nu poate fi Marcellus. De ce să nu-mi fi spus?

Am ridicat din sprâncene, atrăgându-i atenția asupra a ceea ce făcuse deja.

Iulia intră în panică.

– Dar ce-i pasă lui Marcellus de sclavi? Lui îi place să parieze pe cai și să se distreze.

– Și cum rămâne cu cele întâmplate la Templul lui Isis? mi-am arătat eu îndoiala. De sclavii ăia i-a păsat.

– Pentru că s-a întâmplat ca ei să-i iasă în drum! E năvalnic și nesăbuit.

– Și idealist, i-am reamintit.

– De ce, Selene? Dezolarea de pe chipul ei era reală, și aproape că mi se făcu milă de ea. De ce a trebuit să-i spun tatei?

– Orice ai face, de acum înainte să taci.

– Dar dacă e prea târziu?

Ne-am uitat amândouă în capătul celălalt al atriumului, acolo unde Octavia și Claudia se minunau în fața diferitelor mătăsuri. Nici una din ele nu părea îngrijorată.

– Am ști dacă Marcellus ar fi acuzat.

Dar când a început festivalul Liberalia, am ajuns să mă întreb dacă nu cumva mă înșelasem. Octavian era un actor. Dacă ar fi vrut să-și ascundă bănuielile față de sora lui, cât de greu i-ar fi fost? Apăru la timp pentru ceremonia lui Marcellus și păru să se simtă bine. Ba chiar deschise drumul spre *lararium*, acolo unde fiul Octaviei își scoase *bulla* și le-o oferi larilor, alături de vin și tămâie, rugând spiritele să-i călăuzească trecerea spre vârsta adultă. Dar am observat că Cezar își ținea brațul pe umerii lui Tiberius și că Livia avea o figură mai puțin întunecată ca de obicei.

– Mergem spre Capitoliu? întrebă vesel Octavian.

Iulia era îmbrăcată într-o tunică din mătase de un roșu-aprins și avea părul prins cu o plasă aurie, împodobită cu mici perle. Însă chiar dacă Marcellus nu-și putea lua ochii de la ea, fata era palidă din pricina îngrijorării.

– Ce e cu tatăl meu? șopti ea. De ce e brusc așa interesat de Tiberius?

Nu știam și nici nu voiam să-mi dau cu părerea.

– Doar nu crezi că…?

Mi-am pus un deget peste buze.

– Nu aici.

Îmi țineam ridicate poalele tunicii verzi pe care o purtam, astfel încât să nu se murdărească în timp ce mergeam, și tremuram de frig în bătaia vântului rece de martie.

– Vrei mantia mea? se oferi Marcellus.

– Alexandru are una și pentru mine.

– Ei bine, poate că ar trebui s-o îmbraci. Pielea de pe brațe ți s-a făcut ca de găină.

M-am simțit rușinată că observase un detaliu atât de intim. Fratele meu îmi dădu mantia. Cumpăraserăm îndeajuns de mult material de la negustorii din Ostia, încât să îmbrăcăm o garnizoană, iar Marcellus zâmbi când mă văzu înveșmântată în mătasea cea nouă.

– Foarte frumos.

– Și mantia Iuliei e nouă, îi atrase atenția fratele meu.

Eu m-am uitat urât la Alexandru.

– Prințesele de pe dealul Palatin, ne flată Marcellus. Și ce omagiu e mai potrivit pentru două prințese decât Liberalia?

Glumea, desigur. Când am ajuns la poalele dealului, un alai de băieți trecu pe lângă noi, trăgând un car în care se afla statuia impunătoare a unui falus.

– Ce-i ăla? am strigat.

– N-ai văzut niciodată unul? întrebă Tiberius cu falsă uimire.

– Băieții sunt *Salii*[1], răspunse Iulia, fără a-l lua în seamă. Liberalia e un festival al fertilității.

– Cum erau acasă Bacchanalia[2], interveni fratele meu.

– Dar ce cântă?

– Nimeni nu știe, spuse Marcellus cu încântare. Cântecul e atât de vechi, încât înțelesul lui a fost uitat.

Tinerii *Salii* purtau platoșe și scuturi din bronz pe care până și Juba, care făcea negoț cu antichități, le-ar fi considerat foarte vechi. Nimeni nu mai lupta cu asemenea armuri de câteva secole, și m-am întrebat cum de reușeau băieții să meargă măcar. În timp ce falusul din piatră înainta în carul său, femeile aruncau petale în aer, băteau din palme și aclamau, ca și cum statuia ar fi fost însuși zeul fertilității. Cu un an în

[1] În religia din Roma antică, erau așa-numiții „preoți săltăreți" ai lui Marte, zeul războiului, marcând prin cântec și dans încheierea perioadei de bătălii și începutul păcii. (n.red.)

[2] Sărbători greco-romane organizate în cinstea lui Bachus, zeul vinului, ce au avut la origine ritualurile închinate zeilor fertilității. (n.tr.)

urmă, Octavian ne interzisese să participăm la festivitățile organizate de Liberalia, zicându-ne că mai aveam doar câțiva ani de petrecut în *ludus*, și tot restul vieții pentru a-i sărbători pe Liber Pater și splendida sa înzestrare. Acum înțelegeam ce voise să spună. Când am ajuns pe Capitoliu, un al doilea falus gigantic fusese decorat cu flori și instalat pe Stânca Tarpeiană. Iulia chicoti, iar Marcellus îl întrebă pe fratele meu cum crede că ar fi să aibă o pereche de *colei* atât de mari.

– Dureros, răspunse Alexandru.

– Nu la fel de dureros pe cât e ceea ce urmează să se întâmple. Marcellus oftă. Bun venit în tabulariu[1].

Tabulariul era o clădire solemnă, cu o fațadă din blocuri de andezit și travertin, ce masca un interior auster, plin cu seifuri din beton. Era Sala Registrelor, locul unde Marcellus și Tiberius urmau să se înregistreze ca mândri cetățeni. Însă nici unul dintre bărbații care trecură pe lângă noi nu ne zâmbi. Liberalia nu însemna nimic pentru cei de aici, unde sulurile de hârtie ale cetății erau păzite ca aurul și unde soarele nu pătrundea niciodată în labirintul de seifuri. Un bătrân îmbrăcat în togă ne duse într-o cameră pe pereții căreia erau gravate numele celor mai importante clanuri ale Romei. Luă sulurile clanului iulio-claudian, iar noi așteptarăm în spațiul slab luminat, până când Marcellus și Tiberius citiră numele celor care trăiseră înaintea lor. Cineva scoase un toc de trestie și cerneală, iar bătrânul funcționar îl instrui pe fiecare dintre băieți cum să se semneze la capătul listei clanului său. Până să ieșim afară, la lumina soarelui, chiar și Octavian se săturase de aerul sumbru al clădirii.

– Ar trebui să le construiesc un sediu mai vesel, cugetă el. Ți-ar plăcea ca asta să fie prima ta contribuție în Roma, Tiberius? Îți voi dărui denarii necesari pentru a reclădi tabulariul.

Tiberius se arătă sincer recunoscător.

– Mi-ar plăcea foarte mult.

Iulia îmi întoarse privirea înspăimântată. Apoi, Octavian se apropie de Marcellus și îl bătu cordial pe spate.

– Și tu? Care va fi prima ta contribuție în Roma?

– Ce-ai zice de un nou Circus? întrebă entuziasmat Marcellus.

Tiberius izbucni în râs.

– Nu crezi că pariezi destul? Octavian păru nemulțumit. Poate că ai prefera altceva.

Marcellus își mută disperat privirea de la Octavia la unchiul lui, gândindu-se la pasiunile celor doi.

– Dar un teatru?

Octavian zâmbi.

– Mai bine.

---

[1] Arhivă publică sau particulară în Roma antică (n.tr.)

Tiberius strânse din dinți, moment în care l-am văzut pe Marcellus răsuflând ușurat.

– Teatrul lui Marcellus. Acesta va fi darul meu pentru tine.

– Și Selena poate să-l proiecteze!

Toată lumea se întoarse spre mine. Eu mi-am ținut respirația, în timp ce Octavian mă iscodea cu ochii lui cenușii de nepătruns.

– Câți ani ai acum? mă întrebă el brusc.

– Eu și fratele meu avem treisprezece ani.

– E o fată de treisprezece ani foarte matură, interveni Octavia. Ea a conceput podeaua mozaicată din Templul lui Apollo, iar Vitruvius a pus-o să lucreze la panteon.

Octavian își duse mâna streașină la ochi.

– Și Vitruvius de ce nu mi-a spus asta?

– Pentru că e *o fată*, zise Livia, și locul ei e la războiul de țesut.

– E un mozaic frumos, replică Octavia. Fată sau nu, abilitățile ei îi sunt utile lui Vitruvius.

Octavian se gândi la asta.

– El unde e azi?

– Lucrează la panteon, îi răspunse Octavia. Apoi, va continua cu Bazilica[1] lui Neptun, cu Saepta Iulia[2], cu mausoleul tău și cu porticul meu.

Octavian își îndreptă din nou atenția spre mine.

– Când concepi planurile astea? întrebă el curios.

– Dimineața, înainte de *ludus*. Vitruvius mă ia uneori cu el.

Octavian păru amuzat.

– Și ce faci?

– Măsurători, i-am răspuns cu hotărâre, refuzând să-l las să-mi bagatelizeze munca. Am și așezat bucăți de mozaic.

– Ce? rânji batjocoritor Livia. Ca un mozaicar?

– Da. Dacă mozaicarul are nevoie de ajutor sau de îndrumări. Și vreau să învăț pe cont propriu.

Octavian mă privi preț de câteva clipe.

– O prințesă pe care n-o deranjează să muncească. Se uită cu subînțeles atât la Marcellus, cât și la Iulia. Un exemplu de la care ar avea de învățat și familia mea. Se lăsă o tăcere stânjenitoare, după care Cezar adăugă: Se pare că Vitruvius e destul de ocupat cu proiectele lui. Dacă vrea ca tu să-l ajuți pe nepotul meu cu teatrul, nu văd nici o problemă în asta.

Buzele Liviei se transformară într-o linie tensionată, însă Marcellus îmi zâmbi triumfător. Pe drumul spre piața publică, acolo unde el și

---

[1] La romani, edificiu public cu interiorul împărțit, prin șiruri de coloane, în trei sau în cinci părți (n.tr.)

[2] Clădire din Roma antică, în care cetățenii se adunau pentru a vota. A fost concepută de Iulius Cezar și inaugurată de Marcus Agrippa. (n.tr.)

Tiberius aveau să-și schimbe togile de băieți cu *togae virilis*, fiul Octaviei îmi șopti:

– Foarte bine jucat.

– Ce? l-am întrebat nevinovată.

– Povestea ta despre pusul bucăților de mozaic. Unchiului meu îi place să se înconjoare de oameni utili.

– Așa ai zis. Dar tu?

În jurul nostru, flautiștii cântau, iar copiii fredonau melodii dedicate lui Liber Pater și consoartei lui, Libera, ale căror binecuvântări aveau să-i facă fertili odată ce se vor căsători. În Alexandria îl cunoscuserăm pe Liber Pater sub numele de Bachus, deși nu mai văzusem niciodată atâtea falusuri împodobite cu ghirlande, nici măcar în templul acestuia. Marcellus îmi zâmbi conspirativ, iar dinții albi îi sclipiră pe chipul bronzat.

– Sunt fiul surorii lui. Îți mai amintești? Moștenitorul și înlocuitorul, zise el, aruncând o privire spre Tiberius.

Acesta se aplecă peste umărul meu și spuse încet:

– Aveți grijă. Secretele voastre o fac geloasă pe Iulia.

L-am văzut pe Marcellus încordându-se, iar când m-am uitat peste umăr, privirea Iuliei era ca de piatră. În seara aceea, în tricliniu, ea vru să știe ce șușoteam.

– Vorbeam despre cel pe care tatăl tău îl va lăsa moștenitor, i-am răspuns.

Un harpist începu să cânte pentru patricienii bogați și tinerele lor soții, care veniseră să sărbătorească majoratul moștenitorului și al înlocuitorului. Iulia se trase mai aproape de mine pe canapea.

– Și crezi că tata îl bănuiește pe Marcellus?

– Îi dă denari să construiască un teatru. Cât de suspicios ar putea fi?

Fata dădu încet din cap.

– Așadar, nu ați discutat despre Vulturul Roșu?

Eu m-am lăsat pe spate.

– De ce ți-aș ascunde acest lucru?

– Poate că nu mă mai consideri demnă de încredere.

– Dacă Marcellus mi-ar mărturisi ceva, tu ai afla prima.

Iulia mă privi bănuitoare.

– Tata e un foarte bun actor, spuse ea. L-am văzut mințind-o pe Livia de parcă ar fi rostit vorbe de aur.

– Eu nu mint! i-am jurat. Ți-aș spune dacă aș auzi ceva. Nu l-ai întrebat chiar tu pe Marcellus?

– Bineînțeles. Neagă mereu.

– Ei bine, mie Marcellus nu-mi face niciodată confesiuni, am spus cu un aer întunecat. El stă de vorbă cu Alexandru.

Asta o mai liniști puțin.

– Doar pentru că tata a fost generos azi nu înseamnă că nu e suspicios, recunoscu Iulia, jucându-se cu mâncarea din farfurie. O mai

văzusem o dată pierzându-și apetitul. Știi cum li se spune dublurilor din lumea teatrului? Nu așteptă răspunsul meu. Umbre. Iar dacă tata va avea măcar cea mai mică bănuială că Marcellus nu e dublura lui, atunci acela va fi sfârșitul. Eu mă voi mărita cu Tiberius, fie că îmi e frate vitreg, fie că nu, iar Marcellus va dispărea.

Mi-am dat seama că nu era neapărat furioasă pe mine, cât pe ea însăși, iar ochii îi luceau din pricina lacrimilor.

– Poate că nu el e Vulturul Roșu, am spus eu cu speranță în glas.

Iulia însă nu-mi răspunse, mulțumindu-se să se uite spre tatăl ei.

*

În ceasurile dinaintea zorilor, în atrium răsunară strigăte, apoi holurile se umplură de zgomotul bocancilor cu ținte. Pentru o clipă mi s-a părut că sunt din nou în Egipt, ghemuită alături de frații mei pe patul mamei, în ziua morții ei.

– Alexandru!

Mi-am împins pătura la o parte.

Fratele meu sări în picioare. În timp ce ne grăbeam să ne punem mantiile, am auzit pe coridor glasul ridicat al lui Marcellus. Alexandru deschise ușa dintr-o smucitură. Octavia, Vitruvius, Marcellus și surorile lui stăteau cu toții în cerc în fața camerei băiatului, uitându-se cum soldații intrau și ieșeau din încăpere. Când ne văzu, Marcellus păli.

Agrippa era și el acolo.

– L-am găsit la Circus, spuse generalul. În *fornices*.

Octavia își acoperi gura cu mâna.

– Nu e ceea ce crezi! protestă Marcellus.

– Și atunci, ce anume făceai? întrebă Octavian ieșind din camera nepotului său. Avea un aer furios. Nu scriai *acta*, sper.

Marcellus făcu un pas în spate.

– Despre asta-i vorba? Crezi că eu sunt Vulturul Roșu?

Îmi dădeam seama că ar fi vrut să râdă, și poate că ar fi făcut-o, dacă acuzația n-ar fi fost atât de gravă.

– Pentru că plec noaptea ca să vizitez câteva *lupae*, mă crezi un trădător?

Octavia țipă:

– Ai vizitat *lupae* murdare?

Vitruvius îi puse o mână liniștitoare pe braț.

– Orice băiat a fost acolo.

– Nu și moștenitorul Romei! strigă Octavian.

Juba își făcu apariția din camera lui Marcellus, ștergându-și mâinile pe tunică.

– Ce-ai găsit? întrebă Octavian.

– Doar câteva picturi deocheate.

– Ți-am spus! strigă Marcellus. M-ai văzut cum lucrez în *ludus*. Doar nu mă crezi cu adevărat răspunzător pentru *acta*? N-am răbdarea necesară!

Octavian stătu pe gânduri.

– Poate că ești prea încrezător că îmi vei deveni moștenitor. Ține minte, Marcellus, și pe Fidelius l-am iubit, spuse el, amintindu-i de tânărul soldat pe care îl ucisese în afara zidurilor Romei. Apoi, Cezar se întoarse către sora lui. Supraveghează-ți mai îndeaproape copilul.

Holurile se goliră de soldați, și după ce oamenii lui Octavian plecară, Marcellus se îndreptă spre mama lui.

– Nu vreau să te văd! țipă aceasta, împingându-l cât colo.

– Dar nu e ceea ce crezi. Mamă, ascultă-mă doar!

Băiatul se aplecă pentru a-i șopti la ureche ceva care o făcu să se tragă înapoi și să-l privească altfel.

– Te rog, nu-i spune lui Octavian, o imploră el.

– Toată lumea înapoi în camere, ne porunci Octavia. Culcați-vă!

Însă vestibulul se umplu brusc de țipetele de ajutor ale unei femei, și toți înghețarăm.

– E Gallia, spuse Marcellus, recunoscându-i glasul. Pun pariu că l-au luat pe *magister* Verrius! O privi încruntat pe mama lui. Bănuiesc că orice blond de pe dealul Palatin e bun.

Gallia dădu buzna pe hol, arătând ca și cum ar fi fugit tot drumul de la casa ei, aflată la poalele colinei. Într-o tiradă înlăcrimată, îi confirmă temerile lui Marcellus.

– Ce-a făcut? E vorba despre ceva ce a predat?

– Nu, răspunse mânios Marcellus. Există o informație conform căreia Vulturul Roșu arată ca un gal, dar nu l-au găsit încă. Așa că acum toți cei cu părul deschis la culoare sunt suspecți.

Gallia se uită la Octavia.

– E adevărat, spuse încet aceasta din urmă. Fratele meu a fost aici și a scotocit prin camera lui Marcellus.

Fosta sclavă trase brusc aer în piept.

– Propriul lui *nepot*?

Octavia ridică bărbia.

– Nimeni nu e mai presus de orice bănuială.

Gallia își luă capul în mâini. Nici măcar în noaptea aceea în care o găsiserăm acasă la Gaius nu plânsese. Însă hohotele care îi scuturau trupul îi făcură pe toți să întoarcă fețele. Propria ei durere nu fusese de ajuns s-o înfrângă, dar acum că era vorba despre *magister* Verrius…

Octavia o luă de după umeri și îi spuse lui Vitruvius să aducă niște pături. Noi am urmat-o pe hol, până în bibliotecă. Nu mai urma să mergem la *ludus* de dimineață, așa că nu avea nici un rost să ne trimită la culcare. Un sclav a venit ca să aprindă vasul cu jăratic, și ne-am așezat

cu toții în jurul focului, bând vin cald și ghemuindu-ne sub mantii. Marcellus arăta cel mai rău.

– Probabil că a fost dus la carceră, bănui Octavia. O să-i cerceteze camerele, iar când n-o să găsească nimic care să sugereze că ar fi un trădător, o să-l elibereze, o încurajă el pe Gallia, dar stătu pe gânduri înainte de a întreba: Nu e un trădător, nu-i așa?

Gallia își lăsă jos cupa cu mai mult zgomot decât intenționase.

– Locuiesc cu el de aproape un an. Cred că aș ști dacă ar fi Vulturul Roșu!

Octavia dădu din cap.

– Atunci, după ce-i vor lua la mână toate sulurile de hârtie…

– Și lasă-i să citească! Sper să le placă Simonides[1] și Homer!

Focul trosnea în vasul cu jăratic și o tăcere neliniștită cuprinsese biblioteca. Vitruvius se întoarse cu pături și *offellae*, însă nimeni nu prea avea chef de mâncare.

Când zorii se iviră pe cer, străduindu-se din răsputeri să lumineze norii ca de plumb, micuța Tonia își puse capul în poala mamei sale.

– E timpul pentru *ludus*, spuse ea. Ei de ce nu se duc?

– Pentru că azi n-o să fie *ludus*. Antonia, du-o pe sora ta în camera voastră.

Deși eu sigur aș fi contrazis-o pe mama mea, Antonia se ridică în liniște și făcu așa cum i se ceruse. Liniștea care se lăsă în cameră păru zdrobitoare.

– Ai auzit despre teatru? întrebă Octavia ca să umple tăcerea.

Vitruvius dădu din cap în semn de încuviințare.

– Cezar a fost de acord ca Selene să te ajute, răspunse el calm. Abia aștept să-i văd ideile.

Conversația se opri, și tocmai când pleoapele îmi deveneau prea grele ca să le mai pot ține ridicate, o umbră întunecă pragul ușii.

– Verrius! țipă Gallia.

Se repezi de pe scaunul ei și își aruncă brațele pe după gâtul lui, cercetându-i fața, în căutarea semnelor torturii.

– N-a stat mult acolo, o asigură Juba. Soldații i-au scotocit prin camere și n-au găsit nimic.

– Bineînțeles că nu! replică aspru Gallia. Ce ți-au făcut? îl întrebă ea cu tandrețe pe profesor.

– Nimic. Juba a venit să mă scoată înainte să apuce măcar să mă pună în lanțuri.

Lacrimile umeziră obrajii Galliei.

– Mulțumesc, Juba…

[1] Simonides din Keos (556–468 î.Hr.), poet grec, cunoscut pentru versurile lirice, elegiile și epigramele sale (n.tr.)

– Așadar, în noaptea asta nu s-a descoperit nimic, o întrerupse furioasă Octavia. Nici aici, nici în *ludus* și nici acasă la *magister* Verrius.

Privirea lui Juba nu șovăi.

– Astea au fost ordinele pe care le-am primit.

– Și ce ți s-a mai *ordonat* să faci în continuare? întrebă ea.

– Să vă informez că Octavian se retrage de la conducere.

Capitolul 16

27-26 î.Hr.

Până a doua zi nu mai exista persoană în Roma care să nu fi auzit veștile. Mii de oameni se strânseseră la Senat, căci acolo urma Octavian să renunțe la puterile sale și să-și dea demisia din toate funcțiile. Soldații păstrau ordinea în curtea exterioară, unde bărbații aveau un aer solemn, iar câteva femei isterice se loveau în piept. Noi stăteam pe lângă ușile deschise ale Senatului, unde ni se eliberase un spațiu, și o auzeam pe Octavia spunând:

– Faceți loc!

Vitruvius a apărut însoțit de un tânăr și, pentru o clipă îngrozitoare, m-am întrebat dacă nu cumva își luase un nou ucenic.

– Alexandru, Selene. Fiul meu Lucius, spuse el.

Lucius îmi adresă un zâmbet uluitor. Era mai scund decât fratele meu, însă, la fel ca Octavian, avea mici tocuri la sandalele de un auriu strălucitor. Când i-am întins mâna, sărutul lui a durat mai mult decât ar fi trebuit.

– Așadar, tu ești cea care îmi duce povara, îmi spuse el recunoscător. Fără tine, aş fi fost înlănțuit de schițele făcute cu cerneală și de ciment.

Eu am început să râd.

– E o povară plăcută, i-am răspuns.

– Ei bine, având pe cineva atât de frumos ca tine să-i supravegheze, muncitorii probabil că cer mai mult de muncă.

Marcellus râse la auzul complimentelor, însă Lucius nu făcu decât să-și îndrepte atenția asupra fratelui meu.

– Alexandru…

– Iată-l, îl întrerupse Marcellus, arătând prin ușile deschise către sala Senatului. S-a suit la tribună!

Octavian era îmbrăcat într-o togă simplă, și nimic din ființa lui nu sugera că ar fi fost Cezar. Era flancat de Juba și de Agrippa, iar în spatele lor stătea Garda Pretoriană. Cu toate că Alexandru și Lucius șușoteau, toți ceilalți din curte erau tăcuți.

O întrebasem pe Iulia dacă tatăl ei făcea toate astea din pricina Vulturului Roșu, însă ea se mulțumise să râdă.

– El nu face nimic fără un plan dinainte conceput. Probabil că se gândește de câteva luni bune să se retragă. De câțiva ani.

– Deci nu crezi că are de gând să renunțe la puteri?

Iulia îmi aruncă o privire plictisită.

– Nu, răspunse ea cu un cinism exersat. N-ar face gestul ăsta decât dacă ar crede că, astfel, puterea i-ar spori.

Nu vedeam cum ar fi putut renunțarea la funcții să-l facă pe Octavian mai puternic decât era deja. Însă când acesta se ridică pentru a vorbi, senatorii începură să se revolte. Îi strigară să rămână, menționară războaiele civile care sfâșiaseră Roma înainte ca el să preia puterea și jurară că luptele vor reîncepe dacă Octavian nu se va răzgândi. Bărbații își agitau pumnii în aer și înjurau precum marinarii din Ostia. Însă Octavian ridică brațele, iar în sală se lăsă liniștea.

– E timpul, strigă el, ca eu să cedez frâiele puterii și să dau Republica înapoi cetățenilor Romei.

– Nu se poate să vorbească serios! exclamă Marcellus.

Octavia își răsucea nervoasă în mâini sforile cingătorii. Însă Livia zâmbea, și atunci mi-am spus: „Iulia avea dreptate. El nu vorbește serios".

– Cred că ni-l amintim cu toții pe tatăl meu adoptiv, Gaius Iulius Cezar, cel care, cu numai șaptesprezece ani în urmă, a stat în fața voastră îmbrăcat în veșmintele purpurii ale *imperium*-ului, cu o cunună de lauri pe cap. Observați că eu am venit aici fără nici una dintre podoabele lui Cezar. Sunt doar un umil slujitor, unul care își amintește bine propria istorie.

– Așadar, îți amintești de războaiele civile! strigă un senator.

– Da, recunoscu Octavian. Dar mi-l amintesc și pe tatăl meu, spuse el cu asprime, înjunghiat mortal pentru că a încercat să clădească un imperiu!

În Senat se iscă haosul. Un băiat aflat în ușă repetă vorbele lui Octavian pentru cei care stăteau în curte, iar frenezia de afară oglindi frământările din interior.

Octavian ridică brațele, iar senatorii tăcură din nou.

– După ce am făcut ce am putut pentru Roma, continuă el, îmi predau funcțiile în întregime. Vouă, stimați senatori ai Romei, vă redau autoritatea asupra armatei, a legilor și a provinciilor. Sunteți liberi să guvernați nu doar acele teritorii pe care mi le-ați încredințat, ci și pe acelea pe care le-am câștigat prin luptă pentru voi.

Seneca sări cu înflăcărare de pe scaunul său.

– E inacceptabil! strigă el. Ai luptat împotriva lui Antoniu, ai zdrobit regatul Egiptului, ne-ai reconstruit orașul și ai trimis forțe să ne păzească dealurile periculoase. Ai luat o republică aflată în haos și ai

transformat-o într-un imperiu, iar noi nu-ți vom permite niciodată să te retragi.

Vitruvius se întoarse către Octavia.

– Îl plătește pe Seneca?

Femeia scutură din cap.

– Nu știu.

– Nu trebuie să-l plătească, se răsti Livia. Senatorii nu-și doresc o reîncepere a războaielor civile. Fără conducerea lui Octavian, clanurile vor relua lupta și se vor sfâșia unele pe altele precum lupii.

– Să votăm! strigă unul dintre senatori.

Se auziră murmure aprobatoare, iar Octavian ridică mâinile.

– Atunci, îmi supun retragerea voinței voastre, încuviință el.

Seneca se adresă mulțimii din încăpere:

– Acum, votăm pentru viitorul Romei, spuse el. Nu există nici un om aici care să nu știe ce a făcut Octavian pentru acest oraș, pentru acest imperiu, pentru voi *toți*! Vreți să vă întoarceți la acele zile de anarhie? La zilele războaielor civile? amenință el. Octavian nu e un alt Iulius Cezar. E diferit. *Asta* e ceva diferit. Putem împărți puterea și, pentru prima dată în istoria Romei, putem crea o conducere unită. Așadar, hai să-i dăm un nume în onoarea caracterului său deosebit, a victoriilor sale și a sacrificiilor pe care le-a făcut pentru a construi o Romă mai bună. Să-l numim Gaius Octavianus… Augustus.

Un vuiet de aprobare se ridică din partea senatorilor, și numai câțiva bărbați mai rămaseră așezați pe bănci. De la tribună, Octavian plecă umil capul.

Livia privi spre cer.

– A reușit, murmură ea. Părea că zeii o vegheaseră. S-a făcut împărat.

Senatorii își ocupară din nou locurile, și numai Seneca rămase în picioare.

– Cât despre renunțarea la funcții, continuă el, și un cor de proteste îi însoți vorbele, vom vota dacă lui Augustus ar trebui să i se permită să se retragă.

Era o mare piesă de teatru, iar când totul s-a sfârșit, ne-am uitat cum Octavian acceptă cu reținere controlul, pentru următorii zece ani, asupra provinciilor Siria, Iberia și Galia. Egiptul avea să fie în continuare al lui, la fel ca și conducerea a peste douăzeci de legiuni. Însă restul provinciilor, împreună cu legiunile lor comparativ mai mici, urmau să fie guvernate de senatori, iar aceștia puteau alege pretorii care să le supravegheze. Sărbătoarea care urmă pe străzi a fost la fel de nebună și de zgomotoasă ca oricare dintre triumfurile militare. Arăta ca și cum Augustus s-ar fi întors victorios dintr-o bătălie.

În după-amiaza aceea, în vila Octaviei, noi ne pregăteam pentru un banchet. Gallia îmi aranjă buclele într-un coc lejer și îmi strecură în păr ace cu perle în vârf. Mi-am închipuit cât de frumos s-ar fi potrivit aceste

ace cu colierul mamei, apoi mi-am impus să nu mă mai gândesc la asta. Libertatea Galliei și fericirea ei valorau oricâte coliere, și nici un colier din lume n-ar fi putut să-mi aducă mama înapoi. Gallia mă dădu cu doar o foarte ușoară urmă de malahit pe pleoape, apoi îmi îngădui să port o pereche de cercei cu perle, pe care Iulia mi-o dăruise de Saturnalii. Când mă văzu, Alexandru murmură apreciativ.

– Ai grijă, mă tachină el. În seara asta o să fie de față toți senatorii ăia, și probabil că s-au săturat să se uite la Octavian.

– Tu ai auzit măcar ce s-a întâmplat? l-am întrebat pe un ton critic. Sau ți-ai petrecut tot timpul discutând cu Lucius?

– Sigur că am auzit! Octavian își păstrează puterea pentru încă zece ani și toți trebuie să-i zicem Augustus.

Mi-am ridicat privirea spre Gallia.

– E adevărat? Chiar și Octavia o să-i spună așa?

– Da. Romanii își schimbă mereu numele.

M-am gândit la mausoleul pe care Vitruvius începuse deja să-l construiască și la toate inscripțiile ce trebuiau schimbate.

– Deci crezi că a pus la cale toate astea? întrebă Alexandru, așezându-se lângă mine la oglindă, în timp ce Gallia îmi parfuma gâtul.

– Iulia zice că da.

– La fel și Lucius.

– Și ce știe Lucius? am întrebat eu. El locuiește cu mătușa lui.

Fratele meu ridică din sprâncene.

– Nu și de acum încolo. A vorbit cu tatăl său. Octavia a spus că va veni să stea aici.

– E un mare crai.

Vreme de câteva clipe am stat în tăcere unul lângă altul. Pe urmă, eu m-am uitat în oglindă.

– Chiar crezi că arăt frumos?

– Îndeajuns încât să întorci toate capetele din tricliniu, îmi promise el. Dar eu?

Am început să râd.

– Tu ești mereu chipeș. Și ce importanță are? N-ai pus ochii pe nimeni. Alexandru zâmbi stânjenit. Așa-i?

– Da, îmi confirmă el. Ar fi o prostie să încep ceva. Nu știm ce are de gând Octavian… Augustus cu noi. Pe tine te-ar putea da unui senator bătrân ca Zeus, iar pe mine, unei vrăjitoare ca Livia.

– Nu spune asta, am șoptit.

– E adevărat. De aceea Lucius nu mai vrea să stea cu mătușa lui. Ea crede că i-a găsit o soție. O cotoroanță îngrozitoare, cu o vilă pe insula Capri. Iar el e doar cu un an mai mare decât noi.

– Când o să vină aici? am întrebat.

– În seara asta.

– Atât de curând?

– Cu cât petrece mai mult timp alături de mătușa lui, spuse fratele meu, cu atât ea are mai mult răgaz să-i aducă acasă femei pentru a-l cunoaște.

– Dar orice căsătorie trebuie să fie aprobată de Vitruvius.

– Lucius zice că Vitruvius are încredere în judecata surorii lui.

– Și crede că o să scape de însurătoare venind aici?

– Poate. Nu toți bărbații se însoară, să știi. Mecenas nu a avut nevastă ani de zile. Iar Vergiliu are patruzeci de ani și nu s-a căsătorit niciodată.

– Ei sunt *poeți*, Alexandru. Și probabil la fel ca Ganymede.

Dar fratele meu nu păru deranjat de aluzia la chipeșul băiat troian care fusese răpit pe muntele Olimp pentru a-i deveni amant lui Zeus. Doar ridică din umeri.

– Poate.

Tot restul serii, l-am studiat pe Alexandru. Chiar și atunci când Marcellus îmi turna vin și mă complimenta pentru cerceii mei, eu urmăream felul în care fratele meu vorbea, felul în care Iulia râdea la toate vorbele lui și felul în care Alexandru nu-și dezlipea ochii de ai lui Lucius. Privirile li se despărțiră doar atunci când Augustus se ridică de pe canapeaua lui din tricliniu și declară că a doua zi urma să se facă un alt anunț neașteptat.

Iulia clătină din cap.

– Dacă tata n-ar fi consul, s-ar face actor.

– Există vreo diferență? întrebă Marcellus, moment în care am simțit o urmă de amărăciune în glasul lui.

Spusese că-l iertase pe unchiul lui pentru acuzația de trădare, dar mă întrebam dacă era în stare să-l ierte și pentru că trimisese gărzi să-l scoată din *fornices*.

– Ce credeți că o să anunțe? am șoptit.

Mă uitam la Iulia și la Marcellus, însă Lucius a fost cel care a vorbit.

– Un război. Când toți se întoarseră către el, tânărul adăugă: Tata zice că Augustus vrea un nou arc de triumf. Când a fost întrebat pentru ce, a răspuns că pentru lupta lui continuă cu galii și pentru războaiele din Asturias și Cantabria.

– Vitruvius nu mi-a vorbit despre asta, am spus.

– Augustus a cerut arcul abia azi-dimineață.

– S-a pornit o răzmeriță în Galia, recunoscu Marcellus. Iar asturii au aur, în vreme ce cantabrii au fier. Vor fi teritorii valoroase. Ca să nu mai spunem că acum Cantabria e ultima națiune independentă din Iberia care nu e romană.

Cu toții ne-am uitat la Octavian, înfofolit în cea mai călduroasă tunică de iarnă pe care o avea și înfășurat în mantia tivită cu blană, în ciuda vremii blânde de martie.

– Dacă o să plece la război, ne mărturisi Iulia, sper doar s-o ia și pe Livia cu el.

*

La idele lui martie, Iuliei i se îndeplini dorința. Însă nu doar Livia urma să-l însoțească pe Augustus în campania menită să înăbușe răzmerița galilor, ci și Juba, Tiberius și Marcellus.

– Nu poți pleca! spuse Iulia cu disperare în glas, în timp ce-l urmărea pe Marcellus cum își făcea bagajele pentru ceea ce puteau fi doi sau chiar trei ani petrecuți în străinătate.

Băiatul izbucni în râs.

– E vorba doar despre Galia. Știi câte legiuni au mai fost acolo până acum?

– Dar s-ar putea întâmpla orice. De ce să riști astfel?

– Pentru că, într-o bună zi, dacă acesta va deveni imperiul meu, va trebui să plec singur la război. Fără tatăl tău, sau generalii lui, sau Juba.

– Și Agrippa? întrebă Lucius.

Stătea lângă fratele meu, pe canapeaua lui Marcellus, acolo unde un cufăr mare era umplut cu sandale și haine. De când se mutase în vilă și începuse să meargă la *ludus* împreună cu noi, el și Alexandru erau nedespărțiți. Lucrau împreună la poezii, jucau zaruri, ba chiar pariau pe aceiași cai în Circus. Nu pricepeam fascinația fratelui meu pentru Lucius, și totuși, Iulia îi găsea irezistibili pe amândoi, așa că râdea ca o hienă ori de câte ori se adunau toți trei.

– El o să rămână în urmă ca să guverneze Roma, răspunse Marcellus.

Fratele meu se sperie.

– Dar el nu e…?

– Arhitectul războaielor tatălui meu? Ba da, replică Marcellus. Însă cineva trebuie să stea cu ochii pe Senat.

– Agrippa a fost în Egipt, i-am atras eu atenția.

– Și orice bărbat care și-a dorit Roma pentru sine a pășit pe câmpul de luptă. Acum, toți se îmbracă în *togae praetexta* și își spun senatori.

Mă impresiona nerăbdarea lui Marcellus. A doua zi urma să plece călare împreună cu cinci legiuni spre un război din care era posibil să nu se mai întoarcă, și totuși, în glasul lui nu se simțea decât entuziasmul. M-am gândit la pericolele pe care avea să le înfrunte și la războinicii gali cu fețele pictate, care stăteau ascunși în dreptul trecătorilor des împădurite. Eram sigură că Isis nu putea fi atât de crudă, încât să abandoneze pe cineva foarte tânăr și care promitea foarte mult. Dar atunci, de ce îi abandonase pe Ptolemeu și pe Cezarion? Unde dispăruse când Antyllus fusese ucis la picioarele statuii lui Cezar și când părinții mei își pierduseră regatul în fața unui bărbat slab și pricăjit ca o mlădiță?

În dimineața următoare, aproape toată lumea avea lacrimi în ochi. Iulia se agăță de Marcellus și izbucni în plâns. Atunci, el îi șopti ceva la ureche și îi șterse tandru lacrimile cu degetul. Când veni la mine, nu-mi șopti nimic. Îmi era rușine să recunosc cât de mult mă temeam că nu avea să se mai întoarcă. Însă refuzam să mă smiorcăi ca un copil.

– Ce, nici o lacrimă? întrebă Juba. E pe cale să se lupte cu temuții gali și cantabri.

– Isis are să vegheze asupra lui, am spus cu glas hotărât.

– Poate o să-și folosească aripile ca să ne ducă în zbor până în Galia, râse Tiberius. Așa, n-ar mai trebui să ne facem griji în privința barbarilor care stau pitiți prin copacii de pe marginea drumului.

– Destul! spuse Livia, și, pentru prima dată în viață, i-am fost recunoscătoare.

Simțeam înțepăturile lacrimilor în ochi, iar Juba mă privea curios, în vreme ce Marcellus își încăleca armăsarul preferat. Campus Martius era plin de privitori care îi așteptau pe soldați să-și pornească marșul, ca să arunce cu ramuri de laur în calea lor.

Stăteam suficient de aproape de cai încât s-o aud pe Livia șoptindu-i lui Tiberius:

– Eu o să fiu în trăsură. Dacă se întâmplă ceva, știi ce ai de făcut.

– Sigur, răspunse el scurt.

– Și nu fi atât de prost încât să te așezi în calea vreunei săgeți menite lui Marcellus. Dacă zeii vor ca el să moară, nu trebuie să le pui la îndoială dorința.

Tiberius s-a uitat la mine și a observat că trăgeam cu urechea, moment în care mi-am întors privirea în altă parte.

Livia se duse la Octavia și își sărută cumnata în semn de rămas-bun.

– Drum bun, zise aceasta din urmă fără convingere.

Livia zâmbi.

– Nu-ți face griji pentru Marcellus. E un bărbat de ispravă. Și, desigur, voi avea grijă de el ca de un fiu.

Era cât pe ce să spun ceva în semn de protest, însă Octavia plânsese toată dimineața, iar acum lacrimile izvorâră din nou. De pe calul său, Marcellus îi întinse un pătrățel de pânză, pe care femeia și-l duse la nas.

– Nu-i nimic, mamă. O luptă scurtă, și apoi, gata.

Octavia dădu din cap, prefăcându-se că-l crede, după care legiunile porniră la drum, iar Alexandru îmi cuprinse talia cu brațul.

– O să se întoarcă, îmi promise el.

– De unde știi?

– Pentru că a fost antrenat de Juba și de Agrippa.

L-am urmărit pe Juba cum se suie în șa. Ne salvase pe mine și pe Gallia de la moarte, și eram convinsă că avea să facă la fel pentru Marcellus. Niște femei fluierau în direcția prințului, ridicându-și tunicile peste genunchi, și am bănuit că unele dintre ele erau *lupae*.

– De ce sunt interesate de el? am întrebat.

– Pentru că e chipeș, răspunse Alexandru. I-am aruncat o privire. Așa e, recunoscu fratele meu. Poate că tu nu te uiți la el, însă e clar că femeile din Roma o fac.

Probabil că Juba era oarecum atrăgător. Avea părul des și lung, de o culoare intensă, la fel de întunecată ca și cea a ochilor. Coapsele musculoase îi erau expuse când stătea pe cal, și îmi imaginam că avea un piept la fel de frumos sculptat. Însă niciodată n-ar fi putut să aibă râsul relaxat al lui Marcellus. Nimeni n-ar fi putut să fie ca Marcellus, iar când am clipit pentru a-mi alunga lacrimile, fratele meu m-a bătut pe umăr.

– Augustus nu vrea ca nepotul lui să pățească ceva. Marcellus n-o să vadă nici una dintre bătăliile periculoase. Dar o să ne lipsească în *ludus*, spuse el pe un ton înțelegător.

– Și în Circus. Și în tricliniu.

– Măcar o ai pe Iulia.

*

Ea a fost singura mea consolare în vreme ce lunile lungi treceau, iar Saturnaliile se apropiau, fără vreun semn că soldații aveau să se întoarcă acasă. Ne plimbam prin târgurile de sărbătoare împreună cu Gallia și cu șapte dintre membrii Gărzii Pretoriene, însă plimbarea era ciudată fără sporovăiala neîncetată a lui Marcellus și fără să avem pe cineva pentru care să ne gătim.

– Când o să se întoarcă Marcellus acasă, spuse Iulia, oprindu-se în dreptul unei bogate colecții de peruci, poate că o să fiu blondă.

Am început să râd.

– Ce? Ca o *lupa*?

– Nu, ca Gallia! Uite ce frumoasă e!

– Pentru că eu sunt bălaie, îi zise ea Iuliei. Am ochii albaștri și pielea albă. Tu ești romană. Negrul e culoarea ta.

Iulia se bosumflă.

– Atunci, cum o să-l surprind?

M-am uitat în oglinda de deasupra negustorului și m-am întrebat dacă mie mi-ar sta bine cu părul auriu. Însă gândul de a purta cosițele retezate ale unei sclave îmi întorcea stomacul pe dos. „Marcellus nu e pentru mine", mi-am zis cu hotărâre. „Dacă o să se întoarcă acasă nevătămat, o s-o facă pentru Iulia." Însă nu puteam să nu mă simt măcar puțin triumfătoare pentru că, la întoarcerea lui, urma să am ceva mai mult de arătat decât o nouă perucă. Lucrul la clădirea teatrului începuse deja lângă porticul Octaviei, iar când avusesem de ales între mai multe modele, îi cerusem lui Vitruvius să construiască ceva care să semene cu Circus Maximus, pe trei niveluri formate din bolți acoperite cu travertin alb și încununate cu coloane corintice. Arhitectul îmi îngăduise să schițez toate mozaicurile și toate frizele importante din interior. Am luat una dintre statuetele negustorului și am zâmbit ca pentru mine.

– Ce? Acum te gândești să venerezi zei romani?

M-am uitat în jos și mi-am dat seama că țineam în mână o statuetă a lui Marte.

– Sigur că nu!

Am pus imediat statueta la loc.

Iulia izbucni în râs.

– Arată ca Agrippa, nu-i așa?

Chipul rotund din marmură și părul tuns scurt chiar aduceau cu generalul.

– Trebuie să fie un om foarte loial, am remarcat eu. Tatăl tău e plecat de atâta timp, iar el nu l-a trădat nici măcar o dată în Senat.

– Agrippa și-ar da viața pentru tata. Fratele lui mai mare a ales tabăra greșită în războiul împotriva lui Iulius Cezar. A luptat alături de Cato, dacă-ți poți imagina, iar când Cato a fost înfrânt, Iulius Cezar l-a luat prizonier pe fratele lui Agrippa. Tatăl meu a fost cel care a intervenit pentru a-i salva viața, așa că generalul se simte dator față de el, spuse Iulia. Uneori trece pe la vila noastră doar ca să vadă ce mai facem eu și Drusus. Sigur, avem Garda Pretoriană pentru a ne păzi, dar el tot vine. Fata își coborî glasul.

– Și nu m-a trădat niciodată în legătură cu noaptea aceea, în Circus.

Eu m-am oprit.

– Ce noapte?

– Cea în care tata s-a dus să scotocească prin camera lui Marcellus, crezând că el e Vulturul Roșu! Agrippa ne-a prins închiriind o cameră lângă *fornices*, dar nu i-a spus niciodată tatălui meu că eram și eu acolo.

Brusc, am simțit în piept o presiune atât de mare, încât mi-a fost greu să respir.

– Tu ești cea pentru care se furișa Marcellus afară din casă?

Iulia chicoti.

– Nu ți-a spus fratele tău?

– Nu!

– Ei bine, ar trebui să vorbești mai des cu el.

Când ne-am întors pe dealul Palatin, am intrat ca o furtună în camera mea, speriindu-i de la lucru pe Lucius și pe Alexandru.

– Ce s-a întâmplat? mă întrebă geamănul meu. N-a mers bine la cumpărături?

– M-ai mințit!

El se ridică iute în capul oaselor pe canapea, împrăștiindu-și sulurile de hârtie de la *ludus*.

– În legătură cu ce?

– Nu mi-ai spus niciodată că Marcellus se întâlnea cu Iulia în *fornices*!

– Tocmai ce am aflat și eu! Iulia mi-a spus abia acum câteva săptămâni.

– Săptămâni! am strigat. Și când aveai de gând să-mi zici?

– Așteptam momentul potrivit.

M-am uitat urât la Lucius.

– Așadar, și tu știai despre asta? Fratele meu îți spune *ție* totul, dar se ascunde de propria soră geamănă?

– Nu așa ar fi trebuit să fie, explică Alexandru.

– Atunci cum ar fi trebuit să fie?

Fratele meu traversă încăperea și închise ușa.

– Marcellus se întâlnea cu ea. Știam că asta te va răni și n-am vrut să te văd supărată.

– Așa că mai bine să mă vezi făcută de rușine! am spus cu înverșunare. Mai bine să aflu în timp ce făceam cumpărături în piața publică! Apoi, un alt gând îmi veni în minte. Deci Marcellus nu e Vulturul Roșu.

– Încă e posibil, zise fratele meu. N-ai observat că de când a plecat el, n-a mai apărut nici măcar un singur *actum*?

– Asta ar putea însemna și că rebelul e suficient de isteț încât să-l facă să pară vinovat.

Mi-am încrucișat brațele la piept.

– Îmi pare rău, Selene, spuse încet Alexandru.

– Mă întreb de cât timp ei doi…

– Au început cu doar câteva luni înainte de plecarea lui, mă asigură fratele meu. Înainte, Marcellus se vedea cu o *lupa*. Am simțit că mi se taie răsuflarea. Toți o fac.

– Și tu? l-am provocat.

– Bineînțeles că eu nu! Îi aruncă o privire lui Lucius. Mă refeream la toți ceilalți.

M-am așezat și am închis ochii, dorindu-mi ca, ținându-i închiși, să nu trebuiască să-i mai văd vreodată pe Alexandru, sau pe Lucius, sau chipul strălucitor al lui Marcellus când avea să se întoarcă și să-i șoptească Iuliei vorbe dulci la ureche.

Lucius s-a așezat pe brațul scaunului meu, moment în care am deschis ochii.

– Vino azi cu noi la *odeum*, spuse el.

– Da, răspunse Alexandru. N-ai fost niciodată. Și tu ești cea care declară că-i place poezia.

De când Lucius se mutase în vila Octaviei, fratele meu începuse să meargă împreună cu el la *odea* locale. Micile teatre acoperite găzduiau concursuri muzicale și recitaluri de poezie. Iar de la plecarea lui Marcellus încoace, Alexandru vizita *odea* chiar mai des decât arena Circus Maximus.

– Haide! pledă el. Clădirea de pe Campus e cel mai drăguț teatru mic pe care l-ai văzut vreodată.

– S-ar putea să-ți dea ceva idei, mă îndemnă Lucius.

– O să fie și Ovidiu acolo, spuse fratele meu pe un ton ispititor.

– Și cine e Ovidiu?

Alexandru și Lucius se uitară unul la altul.

– Cel mai mare tânăr poet al Romei! strigă Lucius. Vino cu noi!

M-a luat de braț, iar eu m-am lăsat condusă spre Campus Martius, acolo unde o clădire micuță din piatră își întâmpina vizitatorii cu un superb mozaic și o boltă îmbrăcată în iederă. Pentru că se apropiau Saturnaliile, un acoperământ în nuanțe de verde și galben flutura deasupra grinzilor transversale, amintind de culorile fertilității și protejându-i pe clienți de ploaia ușoară de decembrie. Doi soldați din Garda Pretoriană se așezară în spatele nostru, iar Alexandru îmi explică ce urma să se întâmple.

– Ziua de azi e dedicată poeziei, spuse el. Îl vezi pe tânărul cu obraji roșii, care așteaptă să urce pe scenă? Acela e Ovidiu.

– Câți ani are? am exclamat.

– Șaisprezece.

– Și familia lui îi permite să recite?

– Nu toți tații refuză să recunoască valoarea literaturii, spuse Lucius.

– Cum rămâne cu Horațiu și cu Vergiliu? am întrebat.

Alexandru strâmbă din nas.

– Sunt la mâna lui Augustus. Acum, tot ce scriu ei are iz politic. Ovidiu vorbește doar despre lucruri reale.

Când văzu că mă încrunt, Lucius spuse:

– Despre dragoste, apoi adăugă repede, și suferințele din dragoste.

Eu mi-am încrucișat brațele la piept.

– Și crezi că vreau să aud despre suferințele din dragoste?

– Șșt! mă admonestă Alexandru. Doar ascultă.

Ovidiu urcă pe scenă, și spectatorii tăcură numaidecât. Acesta nu semăna cu unul dintre spectacolele din teatrul lui Octavian, în timpul cărora oamenii se ridicau de pe scaune, azvârleau curmale spre actori și scandau: „Aduceți ursul!". Publicul era compus în mare parte din bărbați tineri. Câteva femei stăteau alături de prietenele lor, chicotind și arătând cu degetul, însă toată lumea amuți când Ovidiu declară:

– Eu numesc asta „Dezamăgire".

Câțiva bărbați râseră pe înfundate.

– De ce e așa de amuzant? am șoptit.

– Pentru că el vorbește întotdeauna despre triumfurile lui, îmi răspunse fratele meu.

Apoi, Ovidiu începu:

Dar of, presupun că era urâtă, eleganță n-avea,
Și nu tânjisem deseori după ea în rugile mele.
Totuși, ținând-o în brațe eram flasc și nimic nu se-ntâmpla.
Stăteam acolo, pur și simplu, o povară rușinoasă pentru patul ei.
Eu voiam, ea la fel, însă nici o plăcere nu venea
din acea parte inertă a mijlocului meu, care ar fi trebuit s-aducă bucuria.

Fata îmi cuprinse gâtul cu brațele ei de fildeș
(avea brațele chiar mai albe decât zăpada din Sithonia),
îmi dădu un sărut lacom, împingând cu limba ce îi fremăta,
își puse coapsa dornică lângă a mea,
îmi șopti cuvinte drăgăstoase, mă numi stăpânul inimii ei,
și toate celelalte pe care îndrăgostiții și le murmură în clipele de desfătare.
Totuși, ca și cum trupul mi-ar fi fost uns cu un strat de cucută rece,
membrele mele amorțite nu voiau să-mi transforme dorința în realitate.
Zăceam acolo precum un buștean, un impostor, o povară lipsită de valoare.
Corpul meu ar fi putut la fel de bine să fie o umbră.
Cum îmi va fi bătrânețea, dacă bătrânețea va veni vreodată,
când nici măcar tinerețea mea nu-și poate îndeplini rolul?

Publicul râse zgomotos, iar Ovidiu continuă:

Ah, mi-e rușine de anii mei. Sunt tânăr și bărbat: Și ce dacă?
În ochii iubitei mele n-am fost nici tânăr, nici bărbat.
Ea s-a ridicat precum o preoteasă sacră ce-ngrijește de flacăra nemuritoare,
sau ca o soră ce se întinde neprihănită alături de un frate drag.
Dar nu e mult de când de blonda Chlide de două ori, de frumoasa Pitho de trei ori
și de Libas de trei ori m-am bucurat fără vreo pauză.
Corinna, din câte-mi amintesc, mi-a solicitat serviciile
de nouă ori într-o scurtă noapte – și i-am făcut pe plac!
Oare vreo poțiune din Thessalia mi-a vlăguit trupul,
rănindu-mă cu vrăji și ierburi vătămătoare?
Oare vreo farmazoană mi-a blestemat numele scrijelit în ceară purpurie
și mi-a străpuns ficatul cu ace subțirele?

Continuă să descrie rușinea neputinței, în timp ce eu mă holbam la fratele meu, nevenindu-mi a crede. Când Ovidiu termină, tot publicul se ridică în picioare.

Alexandru se întoarse spre mine.

– Ei, ce părere ai?

– E dezgustător și vulgar. Doar asta face?

– Nu ți-a plăcut? exclamă Lucius, ștergându-și lacrimile provocate de râs. Are și alte versuri, mă asigură el. Ode întregi închinate amantei lui, Corinna.

– Cea pe care a avut-o de nouă ori? am întrebat sec.

– Se voia a fi o satiră, spuse fratele meu. Credeam că o să ți se pară amuzant.

– Poate că nu sunt în dispoziția potrivită.

– Dar teatrul e frumos, nu-i așa? mă întrebă el.

Fără tragere de inimă, am recunoscut că era. Pentru o clădire mică din piatră, îngrămădită între două prăvălii de pe Campus Martius, avea un oarecare farmec. Nu era un loc pe care mama l-ar fi frecventat în Alexandria, iar ea n-ar fi acceptat niciodată ca noi să ne distrăm cu poezii latine deocheate, într-un teatru roman, purtând la gât *bulle* aurii. Însă mama noastră se stinsese, iar Egiptul fusese măturat de noul imperiu al lui Augustus. Marcellus era singurul care îmi făcea exilul suportabil. Când îl auzeam râzând pe holurile vilei sau strigând la echipele din arena Circus Maximus, reușeam să uit pentru o vreme că atât Charmion, cât și Ptolemeu erau morți, că nu aveam să mă mai întorc niciodată la Egiptul copilăriei mele și că amintirea tatei fusese izgonită din Roma.

Alexandru și Lucius încercară din răsputeri să mă înveselească, și, pentru o vreme, veștile venite din Egipt părură dătătoare de speranță. Cornelius Gallus, poetul și politicianul pe care Augustus îl instalase ca prefect peste regatul mamei, căzuse în dizgrație și își luase viața. Ce moment mai bun pentru ca împăratul să apeleze la mine și la Alexandru, acum că Egiptul nu mai avea conducător? Însă la fel de repede sosiră noutăți din Galia conform cărora se găsise un nou prefect. Așa că, deși Saturnaliile au venit și au trecut, eu am găsit puține motive de bucurie.

Pe întâi ianuarie, când eu și fratele meu am împlinit paisprezece ani, Iulia mi-a oferit o superbă pereche de cercei din aur cu smaragde, însă generozitatea ei n-a făcut decât să mă irite.

– Ar trebui să mergem în piața publică, spuse ea nerăbdătoare, și să alegem o tunică de mătase care să se asorteze cu ei.

– Și pentru cine s-o port? am întrebat eu, stricând atmosfera relaxată a tricliniului, acolo unde Octavia atârnase de tavan ramurile sacre de ilex ale lui Saturn, cu frunzele lor ca de ceară, ce reflectau lumina lămpilor.

Iulia se încruntă.

– Cum adică? Pentru tine. Pentru Lucius.

– Lucius nu face decât să se holbeze la fratele meu.

Iulia îi cercetă pe cei doi, care jucau zaruri în colțul încăperii.

– Deci crezi că sunt mai mult decât prieteni? întrebă ea.

Am privit-o îngrozită.

– Sigur că nu!

– Își petrec tot timpul împreună, îmi atrase ea atenția.

– Și noi la fel, i-am șoptit. Dar tu nu te iubești cu mine, ci cu Marcellus.

Fata se uită repede spre Octavia.

– Te rog nu-i spune, Selene. Dacă ar afla, nu m-ar ierta niciodată. Te rog.

Aș fi vrut să-i dau o replică tăioasă, să-i spun că Octavia știa deja, însă nevoia din ochii ei era prea stăruitoare. Și ce vină avea că ea îi era destinată lui Marcellus, și nu eu?

– Așadar, nu-ți plac cerceii? mă întrebă pe un ton șovăielnic.

– Bineînțeles că-mi plac. Am încercat să-i zâmbesc. Sunt superbi.

– Atunci, mâine o să cumpărăm ceva care să li se potrivească!

Când am mers în piață, m-am străduit să fiu într-o dispoziție mai bună. Chiar dacă vremea era cruntă și o ceață rece plutea pe străzi, am urmat-o pe Gallia pe Via Sacra, înfofolită în cea mai călduroasă mantie a mea.

– Măcar nu ninge, zise Iulia. Închipuie-ți cum trebuie să fie în munții Galiei.

– Cât de frig se face acolo? am întrebat-o pe Gallia.

– Vremea e foarte aspră, răspunse ea. Când ninge, până și animalele intră în ascunzători. În fiecare an sunt copii care mor de foame și femei bătrâne, fără familii, care ajung pradă lupilor.

Iulia se înfioră.

– Nu e de mirare că scrisorile tatei sunt demne de milă. E bolnav mai tot timpul. Și slăbit.

– Iernile din Galia pot să facă asta. Dacă ar fi înțelept, spuse Gallia, și-ar lăsa acolo oamenii cei mai viguroși, iar pe restul i-ar duce în sud, spre Cantabria.

Iulia s-a uitat la mine, și am știut că se gândea la Marcellus. Undeva, în munții reci ai Galiei, el suferea alături de Juba, de Augustus și de Tiberius. Soldații lor probabil că tânjeau după confortul de acasă, unde ilexul atârna în mănunchiuri strălucitoare pe stâlpii porților și unde mireasma bogată de gâscă friptă umplea holurile. Unii dintre ei nu aveau să mai trăiască pentru a prinde următoarele Saturnalii, și m-am întrebat cum se descurca Livia într-un asemenea loc crâncen. Probabil foarte bine, mi-am spus cu ironie. Îl are pe Augustus numai pentru ea, iar Terenția e la o mie trei sute de kilometri distanță.

Când am ajuns în piața publică, Iulia și-a strâns mai bine mantia la piept.

– Poate că ar fi trebuit să lăsăm pe altă dată. Hai să o luăm pe scurtătură, propuse ea.

Gallia deschise drumul prin curtea Senatului, acolo unde, în ciuda vremii urâte, avocații pledau într-un proces. Bărbații gros îmbrăcați stăteau la două tribune separate, apărați de ploaie cu ajutorul unui acoperiș. În jur se strânsese o mulțime de gură-cască, așa că am tras-o pe Iulia de mantie.

– Crezi că ar trebui să vedem ce se petrece?

– Pe vremea asta? exclamă ea.

– Dar uită-te la toți oamenii ăia! S-ar putea să fie un alt proces ca acela pentru sclavii lui Gaius Fabius.

Fata stătu pe gânduri, nehotărâtă între căldura prăvăliilor și curiozitate.

– Doar pentru câteva clipe. Și doar dacă e ceva bun.

Ne-am așezat în spatele tribunei, în spațiul rezervat senatorilor și membrilor a ceea ce devenise acum familia imperială. O tânără acuzată fusese așezată între doi soldați, însă era clar după hainele pe care le purta că nu făcea parte dintre plebei. Blana de pe mantie îi mângâia obrajii gingași, iar sandalele din picioare păreau noi și croite din piele. Părul lung îi fusese atent împletit cu fire de aur, și nici un bărbat n-ar fi trecut pe lângă ea pe stradă fără să se gândească la cât e de frumoasă. Era rândul avocatului ei să vorbească la tribună, iar tânăra îl asculta cu ochii în pământ.

– L-ați auzit pe avocatul lui Aquila spunându-vă că această fată i-a fost cândva sclavă clientului său, zise el mânios. L-ați auzit mințind ca un câine și explicându-vă că ea i-a fost furată pe când era doar un prunc. Atunci cum își poate da seama Aquila că această tânără e copila pe care a cumpărat-o acum cincisprezece ani? Are aceiași obraji dolofani? întrebă el. Aceleași piciorușe grăsulii și același plânset asurzitor?

Se auziră râsete din mulțimea aflată în fața lui.

– Și de ce a venit Aquila abia acum să pretindă că ea e fosta lui sclavă? Poate pentru că e frumoasă?

Spectatorii își scuturară capetele în semn de dezaprobare, și un bărbat greoi, îmbrăcat într-o mantie de blană, îi privi cu ochii mijiți.

– Poate pentru că tânjește după Tullia de luni de zile și, știind că ea e fiica unui onorabil centurion, a hotărât că aceasta e singura cale de a o poseda?

– Mincinosule! strigă avocatul lui Aquila.

– Îți pot dovedi că nu mint! Această fată pe care o vezi în fața ta n-a fost nicicând sclavă, și voi aduce o duzină de oameni care au asistat la nașterea ei și care se pun chezași pentru identitatea ei.

– Și cine sunt acești oameni? îl provocă apărătorul lui Aquila. Sclavi care pot fi cumpărați cu ușurință?

– Nu cu aceeași ușurință ca niște *judices*, replică avocatul Tulliei, moment în care câțiva dintre bărbații așezați își încordară spinările. E adevărat. Moașele din Roma sunt sclave, însă îi voi aduce pe mama ei, pe tatăl ei, chiar și pe mătușile ei, iar atunci veți putea vedea asemănarea…

– Se poate vedea o asemănare și între noi doi! îl ridiculiză avocatul lui Aquila. Vezi? Amândoi avem părul scurt și pielea închisă la culoare.

Câțiva dintre *judices* râseră, dar mie mi se puse un nod în stomac.

– Mâine voi aduce martori, promise apărătorul Tulliei. Iar când va trebui să decideți în acest caz, vă cer să vă folosiți rațiunea. Ce om așteaptă cincisprezece ani înainte de a veni cu acuzația de răpire? De ce

Tullia? De ce acum? Și țineți minte, avertiză el cu un aer amenințător, data viitoare când un bărbat va încerca să abuzeze de o cetățeancă frumoasă, ea ar putea fi sora voastră, fiica voastră, chiar soția voastră!

Judices se ridicară, iar mulțimea începu să se risipească.

– S-a terminat? exclamă Iulia. De ce nu aduce azi martorii?

– Pentru că acum plouă foarte tare, îi atrase atenția Gallia.

Nici eu, nici Iulia nu observaserăm. Ne-am uitat cum soldații o escortează pe fată jos de pe estradă și cum ochii bărbatului înveșmântat în blană o urmăresc cu înverşunare. Tânăra îi ocoli privirea și se uită, în schimb, la o femeie care stătea încă în ploaie și plângea. „Mama ei“, mi-am spus cu tristețe. Lângă ea, un centurion cu umeri lați își duse mâna la inimă ca pentru o promisiune tăcută. Fata păru să tremure, apoi picioarele îi cedară.

– Tullia! strigă bărbatul, moment în care am fost convinsă că era tatăl ei.

Soldații o ridicară iute pe fată, iar centurionul se răsuci spre grasul îmbrăcat în blănuri.

– Am să te ucid!

Tatăl acuzatei dădu să atace, însă câțiva soldați se repeziră să-l oprească.

– Lasă-i pe *judices* să decidă! susținu avocatul Tulliei.

– El i-a mituit! acuză părintele. Până și avocatul ei știe că buzunarele le sunt pline de aurul acestui vierme!

Aquila își îndreptă mantia.

– Ai grijă, îl avertiză el. Stăpânii se pot descotorosi de sclavii care nu le mai sunt trebuincioși.

Cei doi se fixară unul pe altul vreme de câteva clipe, apoi centurionul șuieră:

– Dacă aş fi în locul tău, aş sta cu ochii-n patru. Până și viermii trebuie să doarmă.

Mai mulți soldați se grăbiră să-i despartă, tropăind prin noroi înainte să se poată petrece o scenă violentă.

– Trebuie să ne întoarcem mâine, spuse brusc Iulia.

– N-o să vă placă, o avertiză Gallia. Jurații au fost cumpărați.

– De unde știi?

– Le-ai văzut fețele? Pentru cine râdeau oamenii ăia?

– Pentru avocatul lui Aquila, realiză Iulia. Dar nu e corect!

Gallia își întoarse palma în sus.

– E o prostie să crezi că putregaiul poate fi mărginit la un singur fruct. Odată ce sclavia a fost plantată, totul se descompune.

N-am făcut prea multe cumpărături. Ploaia cădea în straturi grele și cenușii, iar când am ajuns în prăvălia unui bogat negustor de mătăsuri, ne-am îngrămădit în jurul vasului său cu jăratic și lemn de santal, până când ploaia s-a mai potolit și am putut ieși din nou. Iulia a luat câteva

baloturi de pânză în semn de mulțumire pentru ospitalitatea vânzătorului și l-a instruit pe acesta să-i trimită socoteala lui Augustus.

În seara aceea, în tricliniul Octaviei, Iulia descrise cele văzute în piața publică. Atunci când ajunse la partea despre mituirea juraților, Octavia își ținu răsuflarea.

– *Judices* din Roma sunt oameni ce provin din onorabile familii patriciene.

– Eu nu fac decât să repet ce a spus avocatul.

– Și nu ți se pare suspect că omul a așteptat cincisprezece ani înainte de a pretinde că una dintre cele mai drăguțe fete din Roma îi e sclavă? întrebă Vitruvius. Se poate spune cu adevărat că *toți* patricienii sunt onorabili?

– Poate că ar trebui să mergem și noi mâine, sugeră Agrippa.

Se uită la soția lui.

– Pe mine nu m-ar deranja ploaia, răspunse Claudia. Ne-am putea îmbrăca gros. Iar prezența noastră i-ar putea inspira pe *judices* să-și asculte conștiințele.

M-a surprins simplitatea raționamentului lor. Presupunând că jurații fuseseră cu adevărat cumpărați, prezența nimănui n-ar fi vorbit mai tare decât aurul. Agrippa putea să apară pentru o zi la proces, dar apoi, câtă vreme avea să-i mai rețină el atenția? Și ce-ar fi făcut dacă *judices* ar fi hotărât că Tullia e sclava lui Aquila? Așa cum spusese Octavia, era vorba despre oameni din familii onorabile. Acuzarea lor de corupție ar fi fost un lucru greu.

*

În seara aceea, înainte ca Alexandru să stingă lămpile cu ulei din camera noastră, m-am întors pe o parte ca să stau cu fața spre el.

– E un sistem murdar, nu-i așa?

– Nu mai murdar decât în Egipt. Și unde-i calea mai bună?

– Poate dacă s-ar interzice sclavia…

Fratele meu râse cu tristețe.

– Și crezi că patricienii ar permite una ca asta? Toate câmpurile lor, sursa lor de îmbogățire, ar trebui să fie îngrijite de lucrători plătiți cu adevărat.

– Și ce? Sunt destul de avuți.

– Legea n-ar trece niciodată de Senat. Chiar dacă Augustus i-ar plăti pe senatori să voteze în favoarea opririi sclaviei, aceștia și-ar risca viețile. Plebeii s-ar revolta. Patricienii nu sunt singurii care dețin sclavi. Și, la urma urmei, ce s-ar obține? Proprietarii le-ar interzice, pur și simplu, sclavilor să plece, pedepsindu-i cu moartea, iar tribunalele ar putea funcționa în fiecare zi, de acum până la următoarele Saturnalii, și tot n-ar găsi *judices* dispuși să-i pedepsească pe ucigașii de sclavi.

Am tăcut vreme de câteva clipe, furioasă pentru că avea dreptate.

– Vii și tu mâine?

Fratele meu șovăi.

– Vergiliu susține un recital…

– Iar tu preferi să te afli într-un *odeum* în loc să urmărești un proces pentru viața unei fete? M-am ridicat în șezut. Ori de câte ori Vergiliu e invitat în tricliniu, tu și Lucius îi sorbiți fiecare cuvânt, i-am spus pe un ton acuzator. Ce e așa de interesant la el? E doar un Ganymede bătrân.

– N-ar trebui să spui asta, replică fratele meu.

– De ce? Nu-i adevărat?

– Ba da. Dar scrie despre dragostea între bărbați într-un fel care o face să pară frumoasă. Dacă i-ai citi câteva dintre opere, Selene, poate că te-ai răzgândi.

M-am holbat la el.

– Nu ești îndrăgostit de Lucius, nu-i așa?

Fratele meu se îmbujoră.

– De un *bărbat*? am exclamat eu.

– N-am făcut nimic, spuse Alexandru pe un ton defensiv. Doar ne-am sărutat.

Mi-am privit fratele. Tizul lui, Alexandru cel Mare, primise bărbați în pat și îl considerase pe soldatul Hephaestion una dintre cele mai mari iubiri ale sale. Dar își luase și o soție, împreună cu care le oferise macedonenilor un moștenitor.

– Și ce crezi că vei face când Augustus se va întoarce și va dori să-ți aranjeze o căsătorie? am întrebat. Îl vei refuza?

– Nimeni nu-l refuză pe Augustus. Și atunci, de ce să-mi petrec ultimii ani liberi, poate numai ultimele luni libere, la un proces al cărui rezultat nu-l pot schimba, când am șansa de a sta cu Lucius?

Ne-am uitat unul la altul de pe canapelele noastre, în timp ce eu încercam să-mi dau seama ce simțeam în legătură cu toate astea.

– Îmi pare rău, Selene. E ceva de la care nu mă pot abține.

– Ai încercat măcar…?

– Sigur că da, răspunse el repede.

– De ce nu mi-ai spus până acum?

Glasul mi se frânse.

– Am crezut că o să fii dezamăgită.

Aștepta să-i spun că nu eram, că dorința pe care o simțea pentru Lucius era la fel de normală ca aceea a lui Marcellus pentru Iulia. Însă eu am tăcut, silindu-l să-mi explice.

– Sunt mulți bărbați care nu se simt atrași de femei. Uită-te la Mecenas! Doar nu crezi că e o coincidență faptul că Terenția n-a avut niciodată un copil. Pe Mecenas nu-l interesează soția lui, în vreme ce Augustus o pune să bea suc de *silphium* ca să nu rămână însărcinată cu el.

– De unde știi asta? l-am întrebat supărată.

– Am auzit de la Mecenas.

– Deci bărbații care iubesc alți bărbați își împărtășesc secretele unii altora?

Fratele meu ridică din sprâncene.

– Femeile nu fac la fel?

– Și ce părere are Vitruvius despre voi doi?

– El nu știe. Sau poate că nu vrea să știe.

– Așadar, ăsta era motivul pentru care Lucius nu voia să se însoare, am zis.

Fratele meu dădu din cap în semn de încuviințare.

– Da. Dar dacă nu va putea să se întrețină singur sau să-și găsească un protector generos, într-o zi va trebui să se căsătorească. Și atunci amândoi vom fi nefericiți, nu doar unul din noi. De aceea trebuie să-i încurajez recitalurile din *odeum*. Nu pot face nimic în privința sclaviei, Selene, însă îl pot ajuta pe Lucius să-și schimbe viața.

Mi-a întins mâna, iar eu i-am luat-o încet.

– Pe vremea când eu eram regina Libiei, iar tu regele Armeniei, nu așa îmi imaginam că vor fi viețile noastre.

Alexandru râse cu mâhnire.

– Tata avea planuri mari, nu-i așa? Regatul part nici măcar nu fusese cucerit, și el mă încoronase deja rege al lui.

Amândoi am zâmbit, amintindu-ne de încrederea iresponsabilă pe care tata o avea în el însuși.

– Crezi că e voia sorții ca noi să ducem vieți neîmplinite?

M-am tras înapoi.

– Sigur că nu! Încă e posibil ca Augustus să te încununeze rege.

– După ce o să mă însoare cu cine știe ce văduvă.

– Dar ești bărbat! Poți să faci ce vrei: s-o trimiți la țară sau s-o ții în Roma, în timp ce tu te întorci în Egipt. Mecenas e destul de mulțumit.

– Și cu tine cum rămâne?

Vocea îi era atât de blândă și de plină de grijă, încât îmi dădură lacrimile.

– Nu știu.

– Dacă ai reuși să-l uiți pe Marcellus, poate că ți-ai găsi pe altcineva.

– Pentru ce? Ca să mi se frângă inima din nou? Nu mai suntem în Egipt, Alexandru. După ce o să se întoarcă, Augustus o să-mi găsească un soț care să-i convină lui, nu mie. Ar putea fi unul precum Catullus sau chiar Aquila. Și n-aș avea ce să fac, dacă bărbatul mi-ar interzice să te vizitez în Alexandria.

– Nu m-aș întoarce niciodată fără tine! se jură el.

– Ba da, i-am spus cu glas ferm, te-ai întoarce. E destinul tău.

M-am uitat afară. Grădinile care în fiecare vară sclipeau în nuanțe de albastru și verde erau încă mohorâte și ude leoarcă din pricina ploii.

– Nu cred că nefericirea e sortită. Uită-te la Gallia. A fost silită să devină sclavă și tot a găsit fericirea.

– Pentru că ai eliberat-o tu! Însă chiar și cetățeni fiind, noi tot nu suntem liberi. Fiecare lucru pe care îl facem, de la mâncarea pe care o mâncăm până la hainele pe care le îmbrăcăm, e stabilit de Augustus!

– Iar tu ai fost mereu acela care mi-a spus să fiu pragmatică. Și acum uite. I-ai dăruit inima lui Lucius, și asta te înnebunește.

Fratele meu se întoarse cu spatele.

– Alta ar fi situația dacă Augustus ar muri în Galia, nu-i așa? Acum, Marcellus e îndeajuns de mare încât să fie Cezar, și el ne-ar lăsa să ne căsătorim cu cine am vrea. Pe urmă ne-am putea întoarce în Alexandria.

– Scrisorile lui Augustus către Octavia sunt întotdeauna scurte, am spus eu entuziasmată. Iar Iulia a auzit că tatăl ei își petrece mare parte din timp dormind. Nu e în putere.

Alexandru își ridică privirea.

– Zeii să-ți audă spusele, șopti el.

Capitolul 17

Înainte ca zeii să poată lua o hotărâre în legătură cu rugăciunea fratelui meu, ei răspunseră uneia dintre rugămințile mele tăcute. Tocmai ieșeam din bibliotecă, acolo unde Vitruvius schița planurile pentru ultimii pași în construcția panteonului, când Octavia dădu buzna înăuntru, prea agitată ca să-și mai dea seama măcar că eram acolo.

– S-a întors! exclamă ea. Și sunt prin toată Roma. În sfârșit avem *dovada* că nu Marcellus e vinovatul!

Arhitectul se ridică de pe scaunul său.

– Alt *actum*?

– Pe templele lui Apollo, Jupiter, Vesta[1], Castor și Pollux, chiar și pe al lui Venus Genetrix. E scurt, doar câteva rânduri prin care îi cheamă pe oameni la procesul Tulliei. Dar Marcellus nu-i aici și n-ar fi avut cum, în numele lui Hades, să facă asta!

M-am repezit înapoi în camera mea pentru a-i da vestea lui Alexandru, iar fratele meu a remarcat:

– Așadar, nu mințea.

Când ne întâmpină în portic, Lucius îmi zâmbi larg, ca și cum ar fi știut deja ce îmi dezvăluise fratele meu despre el cu o seară în urmă și că ajunsesem să-l accept.

– Am auzit de la tata despre *actum*. Acum, toată Roma va fi prezentă la proces.

– Cred că vremea o să-i țină departe pe unii. Bătrânii n-o să vrea să vină. Și, cu siguranță, nici mamele cu copii, am spus.

Însă previziunea mea se dovedi greșită. În ciuda umezelii din aer, nu ploua deloc, așa că până și matroanele cu prunci în brațe veniseră să vadă ce îl scosese pe Vulturul Roșu din ascunzătoare. Luni întregi rebelul nu mai afișase nici un *actum*. Ori de câte ori mergeam spre *ludus*, eu trăgeam cu ochiul la ușile templelor pe lângă care treceam și mă simțeam foarte dezamăgită. Absența Vulturului Roșu nu făcea decât

[1] Veche divinitate romană, fiică a lui Saturn, considerată protectoare a focului din cămin și a căminului, în general. (n.tr.)

să mă convingă și mai tare că Marcellus era vinovatul, însă ultimul mesaj înlăturase complet posibilitatea.

Mii de oameni se adunaseră în piața publică. Până și Octavia urmărise procesul încă de dimineață. Ea ne explică ce se întâmplase până la sosirea noastră, dar când văzu că și *magister* Verrius venise cu noi, ridică din sprâncene.

– Cazul ăsta are implicații ce trec dincolo de situația unei fetițe, răspunse dascălul întrebării ei nerostite.

Din noaptea în care fusese arestat, spionii lui Augustus erau mereu pe urmele lui *magister* Verrius. Dacă nu găsiseră încă nimic însemna că nu era nimic de găsit. Iar acum că Marcellus se afla în Galia, cei doi bărbați care păruseră principalii suspecți de trădare deveniseră brusc nevinovați. Alexandru și Lucius se dădură un pas în spate, lăsându-mă pe mine să stau în fața lor, astfel încât să pot vedea ce se petrece. Dacă un străin de oraș s-ar fi uitat înspre mulțimea formată din senatori frumos îmbrăcați și soțiile lor înfășurate în mantii de blană, ar fi crezut că a nimerit la un spectacol de teatru. Însă pericolul care amenința viața Tulliei era real, iar eu mă întrebam dacă nu cumva, de undeva din gloată, Vulturul Roșu îl asculta pe avocatul ei, în timp ce acesta încerca să-i convingă pe *judices* că fata se născuse liberă.

– Am adus-o în fața voastră pe mama fecioarei, pe tatăl ei, două mătuși și un unchi. Toți se jură în fața Iunonei că ea e fata centurionului Calpurnius Commodus, spunea apărătorul Tulliei. Numai femeile cumpărate s-au jurat că fata e sclava lui Aquila. Cui veți da crezare? întrebă el. Cetățenilor Romei ori sclavilor?

– Corectează-mă dacă greșesc, replică avocatul lui Aquila, dar cred că și tu ai venit cu sclavi drept martori.

– Alături de cetățeni! Unde sunt cetățenii tăi? îl provocă reprezentantul Tulliei. Nici măcar un singur plebeu n-a ieșit în față pentru a-i susține minciunile lui Aquila. De ce?

Mulțimea începu să fluiere.

– Poate pentru că Aquila și-a cheltuit toți denarii, specula avocatul, mituindu-i pe alții.

Își îndreptă privirea sfredelitoare înspre *judices*. Era un avertisment care le spunea că, dacă au în buzunare aurul lui Aquila, ar face bine să fie cu băgare de seamă.

Oamenii din mulțime își ridicară mânioși pumnii și le strigară amenințări bărbaților îmbrăcați în togi, care stăteau pe bănci. L-am văzut pe Aquila tresărind când cineva din public azvârli cu o căpățână de salată care îl nimeri în cap pe unul dintre *judices*. Acesta se ridică furios și se întoarse către spectatori.

– De vreme ce nu vă puteți purta cum se cuvine, am terminat pe ziua de azi. Procesul se va relua mâine.

A fost cât pe ce să se iște o răscoală.

– Poate să facă asta? exclamă Alexandru.

– Oricare dintre *judices* poate să oprească procesul, îi spuse *magister* Verrius. Bănuiesc că vor da un verdict mâine dimineață.

– Și o să venim să vedem? întrebă Iulia.

Magister Verrius se uită la Octavia. Femeia cercetă nebunia din piață și două cute mărunte i se iviră între sprâncene.

– Numai însoțiți de Garda Pretoriană. Curtea asta nu va mai fi sigură dacă *judices* vor hotărî că Tullia a fost sclavă.

În timp ce ne întorceam spre dealul Palatin, l-am întrebat pe *magister* Verrius cine crede el că e Vulturul Roșu. Măcar o dată Iulia încetă să se mai vaite de foame și ascultă. Până și Alexandru și Lucius erau atenți.

– Un om bogat, cu un interes personal în problema sclaviei și suficient de educat încât să scrie elocvent pe tema asta.

– Și cineva care e dispus să riște crucificarea în caz că va fi prins, adăugă Octavia.

– *Când* va fi prins, spuse Agrippa cu asprime. Și nu e decât o chestiune de timp. Un preot o să-l vadă afișând unul dintre *acta* și o să se gândească la recompensa de cinci mii de denari. Sau poate că o să-l zărească un sclav aflat în trecere ori vreo matroană tânără cu șapte copii de hrănit. În Roma există mulți oameni ale căror vieți s-ar putea schimba cu cinci mii de denari.

– Și pentru ce o să fie crucificat? am întrebat.

– Pentru instigarea la rebeliune, răspunse iute Agrippa. Pentru tulburarea traiului bunilor cetățeni ai Romei și provocarea la asasinat.

– Parcă băiatul de la bucătărie nu avea nici o legătură cu Vulturul Roșu, spuse fratele meu.

– Sunt oameni dispuși să-și ia secretele cu ei în mormânt, indiferent de preț, răspunse generalul. Se poate ca băiatul să-l fi cunoscut personal pe Vulturul Roșu.

Dar eu nu credeam. Confruntat cu cele mai îngrozitoare feluri de torturi, ce om n-ar vorbi pentru a-și salva pielea?

Toată după-amiaza, nimeni nu mai vru să vorbească despre altceva decât despre Vulturul Roșu. Iar seara, în tricliniul Octaviei, Iulia șopti:

– Poate că la noapte o să-i reteze gâtul lui Aquila, și așa o să se termine procesul.

– Dar a mai omorât pe cineva până acum? întrebă Alexandru.

– Bineînțeles. De zeci de ori, îi răspunse fata.

– De unde știi?

– Păi, altfel cum să fi afișat atâtea *acta* fără ca măcar o singură persoană să-l arate cu degetul? Cu siguranță își omoară martorii.

– Poate că se deghizează, am sugerat eu. Sau umblă noaptea, când toată lumea doarme.

Iulia își înclină capul spre mine.

– Tu ai văzut cum arată străzile astea noaptea? Iulius Cezar a interzis pătrunderea traficului în Roma pe timpul zilei. De cum apune soarele, drumurile se umplu cu mii de negustori. Ca să nu mai vorbim despre ucigași și *lupae*.

– Dar ce să caute ei pe lângă temple? am argumentat eu. Ei circulă prin piața publică, unde sunt prăvăliile.

– Templul lui Venus Genetrix e în piața publică, îmi atrase atenția Lucius. Și Vulturul Roșu a pus afișe acolo.

– Atunci, poate că se deghizează în negustor, spuse fratele meu.

Ne-am tot contrazis pe tema asta până când Octavia a hotărât că e timpul să ne retragem în camerele noastre. Atunci, Lucius ne-a urmat în dormitor, unde eu m-am culcat pe canapeaua pe care obișnuia să stea Marcellus, cea pregătită pentru Ptolemeu.

– E mai bine că am mers azi la proces, spuse el. Nu cred că mai e cineva în Roma care să creadă că Tullia a fost sclavă.

– Dacă *judices* o să decidă altceva, lumea o să se revolte, am prevestit eu.

– Iuliei i-ar plăcea, remarcă Lucius.

– Ei îi place orice, atâta vreme cât implică acțiune, zise fratele meu. Probabil că se simte singură în casa tatălui său, avându-l doar pe Drusus cu care să stea de vorbă.

– Iar acum doar pe sclavi, remarcă Lucius. Când crezi că o să se întoarcă acasă?

– Peste câteva luni, răspunse Alexandru. Poate chiar ani.

– Marcellus însă ar putea reveni înaintea lui Augustus, am spus eu cu speranță în glas. El nu e un soldat experimentat. Împăratul n-are nici un motiv să îl țină acolo atât de mult.

*

Zeii îmi auziră și de data asta spusele. Peste două zile, cea de-a doua rugăminte a mea își primi răspunsul. Mai întâi, Vulturul Roșu revenise în Roma. Apoi, înainte ca soarele să se ivească măcar printre stinghiile obloanelor mele, am auzit larmă în atrium: râsete și strigăte de uriașă bucurie.

Fratele meu se ridică pe canapeaua lui și mă privi.

– S-au întors! am strigat.

Mi-am aruncat la o parte păturile și m-am îmbrăcat cât am putut de repede. Nu m-am obosit cu coafura, iar tunica îmi era în dezordine, însă când am tras de ușă și am dat cu ochii de Marcellus, am regretat că nu-mi petrecusem mai mult timp ocupându-mă de înfățișarea mea. Cele unsprezece luni în care fusese plecat îl transformaseră într-un bărbat. Era mai înalt decât mi-l aminteam, cu umerii mai lați și cu un maxilar mai osos. Părea bine hrănit și odihnit, echipat cu o mantie stacojie de soldat și cu bocanci cu ținte. Antonia și Tonia râdeau amândouă,

atingându-i cornul de vânătoare ce îi atârna de o curea trecută peste piept și arătând către sabia cu două tăișuri pe care Marcellus o avea la brâu. Octavia radia de mândrie, iar Vitruvius n-ar fi părut mai fericit nici dacă ar fi fost vorba despre propriul lui fiu.

Când mă văzu, Marcellus îmi zâmbi larg. Traversă atriumul cu brațele deschise.

– Selene!

L-am lăsat să mă strângă la piept și am inspirat miresmele de ploaie și de piele ale cuirasei lui.

– Uită-te la tine, spuse el, făcând un pas în spate. O femeie de-acum.

Sunt sigură că am roșit, și m-am simțit recunoscătoare pentru că încăperea era luminată doar de lămpi cu ulei.

– Unsprezece luni înseamnă o perioadă lungă în care să fii plecat, i-am răspuns. Și tu te-ai schimbat.

– Serios?

– Bineînțeles! Nu vezi? îl întrebă Antonia. Ai părul mai lung.

– Și picioarele mai mari! exclamă Tonia.

Marcellus izbucni în râs.

– Ei bine, dacă vi se pare că eu am crescut, ar trebui să-l vedeți pe Tiberius.

– A venit acasă împreună cu tine? m-am încruntat eu.

– Și cu Juba. Augustus și Livia au de gând să mai rămână până ce se va sfârși cu răzmerița din Galia și cu războiul din Cantabria.

– Dar ar putea să dureze ani de zile! se îngrijoră Octavia.

– Sau numai câteva luni. Majoritatea rebeliunilor galice au fost deja zdrobite. Acum e vorba doar despre Iberia.

Marcellus îl văzu pe fratele meu și zâmbi.

– Alexandru.

Cei doi se îmbrățișară, iar Marcellus îl complimentă pe geamănul meu pentru înălțimea lui.

– Cum se face că tu ai cu doi ani mai puțin decât mine și ești la fel de înalt? Trebuie să fie vorba despre soarele Romei. În Galia nu e la fel de puternic.

Din spatele lui se auzi un chiuit de încântare, iar când Marcellus se întoarse, apăru Iulia. Era îmbrăcată într-o tunică din mătase albastră diafană, cu bijuterii turcoaz la urechi și în jurul gâtului. Eu arătam ca o țărancă subnutrită pe lângă ea, cu talia ei perfect împlinită și cu pieptul generos. Numai eu și fratele meu eram suficient de aproape încât să auzim cum lui Marcellus i se taie răsuflarea.

– Iulia!

Fata alergă spre el, iar tânărul o luă în brațe și o sărută pe obraz. Din spatele ei se iviră Juba și Tiberius, amândoi înveșmântați în mantii stacojii.

– Deja a început fericita reîntâlnire, spuse Juba, uitându-se spre mine.

– Juba!

Octavia avea un zâmbet larg.

– Și Tiberius, continuă ea încântată. Dar de ce nu ne-a anunțat nimeni despre sosirea voastră?

– Ne-am gândit că ar trebui să fie o surpriză, răspunse Marcellus, dându-i drumul Iuliei. Deci, a fost?

Ochii femeii scânteiau de lacrimi.

– Da.

– Azi nu va trebui să mergem la *ludus*, nu-i așa? se rugă Iulia.

Octavia râse.

– Nu. Azi o să fie zi de sărbătoare! Faustina, o strigă ea pe una dintre sclavele sale, dă-i de veste lui *magister* Verrius că azi nu va fi *ludus*. Și invită-l la un ospăț în seara asta.

– Dar cum rămâne cu procesul? am întrebat îngrijorată.

Marcellus își plimbă privirea de la un chip la altul.

– Ce proces?

Octavia îi explică cele petrecute în piață și că, în dimineața asta, urma să se decidă soarta Tulliei.

– Nu știu.

Marcellus se uită la Iulia.

– Speram să petrec un timp acasă…

– Și putem trimite un sclav să audă verdictul, adăugă Iulia.

– Dar tu ai fost cea care a sugerat să mergem! am exclamat eu. Nu te interesează ce o să i se întâmple fetei?

– Sigur, dar Marcellus abia s-a întors, Selene. E obosit.

Mie nu-mi părea obosit.

– Și probabil înfometat.

– Lihnit, gemu el.

Mă uitam când la Iulia, când la Marcellus, și mă întrebam cum de am putut vreodată să cred că el are compasiunea necesară pentru a fi Vulturul Roșu.

– O să merg eu cu tine, spuse iute fratele meu.

– Și eu aș fi bucuros să merg, zise Lucius.

– Dar nu singuri, ne avertiză Vitruvius.

– Pot să-i duc eu.

Octavia se întoarse către Juba.

– Abia te-ai întors, protestă ea. Nu ești obosit?

– Poate dacă nu ne-am fi oprit la fiecare han de-a lungul drumului, spuse el, privindu-l cu subînțeles pe Marcellus, aș fi fost mai ostenit. Așa, mă simt chiar odihnit. În plus, prințesa pare să aibă o slăbiciune pentru sclavi, și mă interesează să văd ce victimă i-a mai câștigat simpatia de data asta.

Eu mi-am încrucișat brațele la piept, însă uitătura fratelui meu m-a avertizat să nu spun nimic care să-l facă pe Juba să-și retragă oferta.

– Atunci trebuie să aveți grijă, ne preveni Octavia. Plebeii sunt extrem de furioși.

– Tu nu vii? am întrebat-o.

Octavia păru stânjenită.

– Cred că o să-mi petrec ziua asta cu Marcellus.

Până la urmă am plecat doar noi patru, iar Lucius a discutat vesel cu Juba tot drumul.

– Deci sunt galii atât de barbari pe cât se spune? întrebă el, dornic să afle.

– Uită-te în jur. Au umplut jumătate din Roma.

– Dar pe pământurile lor natale, chiar se ospătează cu carne de om și umblă goi prin păduri?

– Din câte am văzut eu, nu, răspunse Juba.

– Însă caii lor sunt mai frumoși decât toți cei din Roma, spuse fratele meu. Asta-i adevărat, nu-i așa?

– Da, confirmă Juba. Îi dresează mai bine, iar armăsarii par să fie de o calitate mai bună. Știi, zeița lor, Epona, e un cal.

– Observ că nu faci glume pe tema asta, am remarcat eu.

Juba zâmbi.

– Asta deoarece toată lumea știe că galii sunt niște barbari. Egiptenii, pe de-altă parte, sunt cunoscuți drept gânditori rafinați.

– Și vremea a fost atât de crâncenă precum a scris Augustus? întrebă Lucius. Octavia ne-a citit scrisori care vorbeau despre ninsori ce durau săptămâni întregi.

– Munții galici sunt îngrozitori, admise Juba. Sute de soldați au murit, și mai mulți le-ar fi călcat pe urme dacă ar mai fi ținut răzmerița. Majoritatea rănilor cărora li se poate supraviețui vara consumă altfel organismul pe timp de iarnă.

– Și Augustus cum a supraviețuit? am întrebat.

– A plecat, după o lună de ploaie.

– A plecat? repetă Alexandru, nevenindu-i să creadă. Unde?

– În nord-estul Iberiei, spre un loc numit Tarraco. Și bănuiesc că acolo o să și rămână până când generalii lui o să încheie războiul cu cantabrii.

Fratele meu se opri din mers.

– Deci el nu luptă?

– Nu, răspunse simplu Juba. Augustus n-a fost clădit pentru război.

Alexandru se uită la mine, apoi continuă să meargă, însă eu îi puteam auzi gândurile la fel de clar ca și cum le-ar fi rostit cu voce tare. Tatăl nostru, care nu fusese bolnav nici măcar o zi în viața lui, murise pentru ca un pricăjit să poată conduce un imperiu pe care nici măcar nu era în stare să-l apere cu propriile forțe. Mama noastră s-ar fi înveșmântat în piei de căprioară și ar fi mâncat fâșii de carne de om înainte să-și lase soldații înfrigurați și înfometați prin munții Galiei.

Ar fi preferat să-și pună ea însăși armura și să lupte ca un bărbat, în loc să întoarcă spatele și s-o zbughească în țări mai calde.

– Deci ăsta e, spuse Juba când ajunserăm în piața publică, cel mai recent proces care a stârnit patimile plebeilor și pe ale prințesei Selene.

Nu i-am luat în seamă zeflemeaua, iar el ne-a condus la locul nostru obișnuit din spatele tribunei. Pentru că ajunseserăm foarte devreme, jurații abia începeau să-și ocupe locurile, însă forfota spectatorilor umplea deja curtea. Avocatul lui Aquila și cel al Tulliei urcară pe *rostrum*, iar fata aflată în centrul judecății fu scoasă afară, cu doi soldați drept gărzi. Chipul îi era pătat de lacrimi și tremura. I-am căutat pe părinții ei în mulțime și i-am zărit stând foarte aproape de tribună, zâmbindu-i tinerei și încurajând-o să fie puternică.

M-am întors către Juba.

– Acum ți se mai pare amuzant?

– Te înșeli în privința mea, răspunse el cu răceală. Nu mi s-a părut niciodată ceva amuzant. Doar un scurt și trist spectacol al nedreptății umane, ca majoritatea celorlalte procese cărora le-a fost martoră curtea asta.

Am făcut un pas înapoi.

– Deci speri că o să fie eliberată?

– Dacă e adevărat ce mi-a povestit Octavia despre proces, atunci da. Îmi pare rău să te dezamăgesc. Știu cât de mult prețuiești convingerea că eu sunt indiferent la suferința umană.

M-am uitat din nou spre avocații îmbrăcați cu pelerine lungi, în caz că avea să plouă. Cei doi așteptară răbdători să înceapă, iar când și ultimul dintre *judices* se așeză, apărătorul Tulliei li se adresă cel dintâi. Pledă pentru rațiune și judecată sănătoasă, cerându-le bărbaților de pe bănci să-și amintească de propriile fiice, surori și neveste. Apoi, avocatul lui Aquila vorbi în numele clientului său, amintindu-le juraților că acesta avea reputația de a fi cel mai onorabil bancher de pe colina Aventină. Când spuse asta, se auziră ocări din mulțime, însă nimeni nu încercă să se repeadă spre tribună ori să arunce cu mâncare. Sute de soldați stăteau în formație împrejurul pieței, iar când *judices* se ridicară, se lăsă o tăcere mormântală.

– Aquila, anunță primul *judex*.

– Aquila, spuse cel de-al doilea, urmat de al treilea care rosti același lucru.

– Ce înseamnă? am șoptit.

– Votează în favoarea bancherului, spuse Juba, iar noi suntem pe cale să vedem cum arată furia plebeilor.

Soldații din jurul nostru începură să se încordeze pe măsură ce, unul câte unul, *judices* se ridicau și se pronunțau în favoarea lui Aquila.

– Poate că ar trebui să plecăm, am spus neliniștită.

– *Unii* dintre ei trebuie să fi decis în favoarea Tulliei! exclamă Alexandru. Nu se poate să fie cu toții cumpărați.

Însă *judex* după *judex* se ridica și spunea:

– Aquila.

Mulțimea deveni agitată, strigând insulte și amenințând cu răzbunarea, dar când ultimul *judex* se ridică în picioare, în curte se lăsă liniștea.

– Aquila, zise bătrânul, și brusc Tullia se repezi pe lângă *rostrum*, în brațele tatălui său.

Dar în loc să-și pună capul pe pieptul lui, fata căzu în genunchi și își întinse gâtul. Totul se întâmplă atât de repede, încât până și gărzile au fost luate prin surprindere. Țipete ascuțite răsunară în piață când plebeii își dădură seama ce se petrecuse. Centurionul își ucisese propria fiică pentru a o salva de la sclavie și viol.

Lucius își acoperi gura cu mâna, ba chiar și Juba păli. N-am mai stat să vedem ce se întâmplă. Mai asistasem la mânia plebeilor în Circus Maximus și în timpul judecării sclavilor lui Gaius Fabius, însă acum revolta era la un cu totul alt nivel. Juba mă luă de braț, iar Alexandru și Lucius ne urmară în grabă.

– Mișcați-vă! strigă prințul la oamenii din jurul nostru. Mișcați-vă!

Până să ajungem noi pe dealul Palatin, un sclav iute de picior îi povestise deja Octaviei cele întâmplate, și zeci de persoane se strânseseră pe platforma lui Augustus, de unde urmăreau conflictul din piață. Ceva ardea în curtea Senatului și am presupus că era estrada lângă care tatăl Tulliei preferase să-și omoare fata decât s-o lase pradă violului. Micile pete stacojii ce țâșneau în și dinspre piață trebuiau să fie soldații care încercau să stingă flăcările, însă focuri mai mici începuseră deja să apară în alte locuri.

– Își ard propriile surse de venit, spuse Tiberius cu dispreț.

– Nu le pasă, i-am spus eu. Trimit un mesaj Senatului.

– Și care ar fi acela? întrebă el. Că nu se poate avea încredere în plebei să urmărească un proces deschis? Că de acum înainte judecățile ar trebui făcute în secret?

– Era vie! se lamentă Iulia. Nu mai departe de ieri, era vie.

Agrippa avea o privire ucigătoare, și m-am întrebat dacă se gândea la fiica lui, Vipsania.

– Ar fi trebuit să particip azi.

– N-ai fi schimbat nimic, îl asigură Vitruvius. *Judices* au fost cumpărați.

Octavia rămase tăcută și privi micile focuri ce ardeau în piață. Erau stinse unul câte unul, însă vântul aducea cu el zgomotul mulțimilor furioase.

– Credeți că tatăl ei va fi acuzat de crimă? am întrebat eu, fără să mă adresez cuiva anume.

– Fata era proprietatea lui Aquila, răspunse Juba. Sclava lui. Dacă bancherul dorește să ceară bani drept compensație, poate s-o facă.

– Cineva ar trebui să-l ucidă în somn! șuieră Iulia. S-ar cuveni să fie măcelărit, tot așa cum tatăl Tulliei a măcelărit-o pe ea.

Tânăra sclavă Faustina se apropie de Octavia cu pași șovăitori.

– *Domina*, bucătarul zice că ospățul e gata.

– Prea devreme! se răsti Octavia, iar fata tresări.

N-o mai auzisem niciodată pe sora lui Octavian ridicând glasul la un sclav.

– Putem să ne uităm cum ard focurile sau să intrăm, zise Vitruvius. Oricum, fata s-a dus.

Nu a fost o întoarcere acasă plină de veselie. Ceea ce ar fi trebuit să reprezinte o sărbătoare în onoarea revenirii lui Marcellus, împreună cu Tiberius și Juba, se transformă într-o masă tristă. *Magister* Verrius și Gallia ni se alăturară în tricliniu și toată lumea tăcu intenționat pe subiectul celor întâmplate la poalele dealului Palatin. Dar după puțină muzică și câteva pahare de vin, Marcellus ne descrise ispràvile sale în luptă, iar Tiberius ne onoră chiar cu un poem compus după o încleștare sângeroasă. Mi-am auzit fratele șoptindu-i lui Lucius că *el* s-ar fi putut descurca mult mai bine, iar când Marcellus observă intimitatea dintre cei doi, își întoarse privirea spre mine. Eu i-am zâmbit neajutorată, iar când el a dat din cap, m-am întrebat de cât timp știa despre Alexandru.

– Spune-mi despre Roma, mă îndemnă Marcellus.

Nu aveam multe de zis. Doar că panteonul era aproape gata și că de o lună începusem lucrările la clădirea teatrului său.

– Îl vedem mâine? întrebă el nerăbdător.

– Vrei să spui după *ludus*? îi aminti Octavia.

Dacă n-ar fi fost *magister* Verrius acolo, sunt sigură că Marcellus și-ar fi dat ochii peste cap. În schimb, el zâmbi politicos.

– Desigur. Așadar, spune-mi, adăugă entuziasmat, adresându-i-se lui Vitruvius, cum arată?

Bărbatul surâse.

– Nu mă întreba pe mine. Întreab-o pe Selene. Ea e arhitectul tău.

– Serios?

– N-ai spus tu că planul ar trebui lăsat în seama ei? întrebă Vitruvius.

Marcellus rânji.

– Deci?

– Arată precum Circus Maximus, am început eu. Tânărul se plesni peste genunchi, și am fost convinsă că mi-am simțit inima crescându-mi în piept.

– Are bolți pe trei niveluri și coloane în stilul corintic.

– E suficient de mare încât să găzduiască și curse?

– Marcellus! îl admonestă Octavia.

Însă toată lumea izbucni în râs. La sfârșitul serii, Juba mă surprinse uitându-mă la Marcellus și la Iulia. El își lua rămas-bun, promițându-i Iuliei că se vor vedea dimineață și că nu vor mai fi războaie pentru multă vreme de acum înainte.

– Căsătoria lor a fost pusă la cale cu ani în urmă, zise Juba. N-are rost să te zgâiești.

– Nu mă zgâiam, am spus mânioasă.

– Atunci ce făceai?

– Observam.

Dar până să mă gândesc la o replică mult mai inteligentă, prințul plecase.

Comentariul lui m-a ros întreaga noapte. M-am gândit la spusele lui, când ar fi trebuit să dorm, ba am continuat să le răsucesc în minte și a doua zi de dimineață, când ar fi trebuit să mă concentrez la ce mă învăța Vitruvius. Dar când în atrium s-a iscat zarvă, am uitat complet de Juba. M-am uitat în sus la Vitruvius, iar acesta s-a ridicat de pe scaunul său.

– Strigă cineva? l-am întrebat.

– Nu știu.

Ne-am dus amândoi să vedem.

– Pe toate bazilicile, spunea Faustina, un *actum* lung cât stola ta. Și vestea că Aquila a fost ucis!

– În somn? am strigat, cu gândul la cerința Iuliei.

– Nu. Sclava se întoarse spre mine. Pe colina Aventină. A fost lăsat să zacă mort ca un porc, și nici măcar o persoană nu e dispusă să iasă în față ca martor.

– E de mirare? șopti Octavia.

Fratele meu și Lucius se grăbiră să ajungă în atrium.

– Ce e?

Lucius se uită la tatăl său.

– Dreptatea plebeilor, răspunse Vitruvius.

Urmară și alte *acta* între procesul Tulliei și plecarea noastră spre insula Capri, în luna iulie. Soldații lui Agrippa stăteau de strajă lângă fiecare templu și bazilică din Roma, așa că rebelul începu să-și lipească hârtiile pe ferestrele prăvăliilor, făcând ca acestea să devină numaidecât populare printre plebei. Iar când negustorii au fost amenințați cu temnița, își puse următorul *actum* pe ușile grele din stejar ale vilei lui Octavian. Foaia a fost dată jos înainte ca vreunul dintre noi să apuce s-o citească, însă o văzuseră destui sclavi încât vestea să se răspândească prin oraș ca focul.

Capitolul 18

Am observat ușurarea de pe chipul Octaviei când a venit, în sfârșit, vara și am putut scăpa de ostilitatea plebeilor, plecând pe insula Capri. Ea nu-mi povestea nimic despre munca de caritate din Subura, însă Vitruvius recunoștea că în unele case oamenii începuseră să-i refuze ajutorul, preferând să-și cerșească ori să-și fure mâncarea, decât s-o primească de la un patrician.

În timp ce vasul nostru naviga din Napoli spre micuța insulă pe care palatul lui Augustus se înălța printre stânci, Alexandru se întoarse spre mine.

– Mă întreb dacă Vulturul Roșu ne urmărește.

Mi-am întors privirea de la balustradă, înspre Octavia și Vitruvius, care stăteau pe punte, ocrotiți de soare printr-un umbrar din pânză.

– Dacă va mai încerca să afișeze ceva acolo, toate casele de pe insulă vor fi răscolite, am spus.

– Nu m-ar surprinde ca insula să fie împânzită de soldați deghizați, așteptându-l să facă o greșeală.

– În Roma n-a mers.

– Roma nu e o insulă, zise fratele meu.

Dar după o săptămână de zile scăldate în soare, petrecute lenevind în palatul de pe malul mării, tot nu se zărea nici urmă de rebel, așa că soldații din Garda Pretoriană începură să se relaxeze la datorie. Jucau zaruri, mâncau pește și erau dispuși să parieze pe aproape orice, de la cea mai rapidă barcă ce trecea pe mare până la înălțimea unui palmier.

Fără Augustus ori Livia care să stea cu ochii pe noi, mai nimic nu ne era interzis. Până și Tiberius și Drusus se distrară puțin, alăturându-se excursiilor zilnice organizate de Marcellus în Grota Albastră, pe care patricienii o transformaseră în propriul lor bazin de înot. Pereții erau pictați cu imagini ale lui Neptun înălțându-se din valuri, iar mici statui ale bărbosului zeu al mării se odihneau în nișe săpate în piatră. Spre sfârșitul verii, când Claudia deveni suficient de aventuroasă încât să vină și ea, Agrippa și Juba vâsliră împreună cu noi până la peșteră.

– Ce credeți că face ca apa să fie atât de albastră? întrebă Claudia.

Locul arăta ca și cum ceva ar fi luminat marea de dedesubt, dând valurilor nuanța strălucitoare a albăstrelelor.

– E deschizătura de colo, spuse Juba din barcă și arătă spre o spărtură din stânca scufundată complet. Pe acolo pătrund razele soarelui și luminează apa de jos în sus.

– Intru primul! strigă Marcellus, smulgându-și tunica și aruncându-se în apă acoperit doar de pânza din jurul șalelor.

Claudia își feri numaidecât privirea, însă Tiberius și Drusus își scoaseră la rândul lor tunicile și se avântară peste bord.

– Vii? îi strigă Drusus Vipsaniei.

Aceasta se opri la marginea bărcii.

– Pare cam rece.

– Prostii! exclamă Lucius. Haide!

Le împinse pe Iulia și pe Vipsania jos de pe vas, înainte ca acestea să apuce să se dezbrace, iar Alexandru le urmă.

– Tu intri? am întrebat-o pe Claudia în timp ce îmi așezam sandalele la prora micuței bărci, acolo unde nu aveau să se ude.

– Doar cu acoperământul pentru sâni și cu pânza de peste șale?

– De ce nu? Mi-am scos tunica. Noi venim zilnic aici.

Femeia privi stânjenită înspre Agrippa și Juba, care înotau deja.

– Du-te! am insistat eu. Pe soțul tău nu-l deranjează. Uită-te la Vipsania. Crezi că și-ar lăsa propria fiică să facă un lucru rușinos?

Claudia stătu pe gânduri, apoi își scoase tunica și, încet, timid, își înmuie piciorul în apă.

– Ce mai aștepți? strigă Marcellus și o trase în jos.

– Marcellus! țipă fata, însă odată ce se udă complet, începu să chicotească. E cald aici. Ca în apa de baie.

– Vezi? i-am spus eu. Nu-i așa de rău.

Am alunecat de pe marginea bărcii și am înotat spre Marcellus. Iulia mi s-a alăturat numaidecât.

– Vă imaginați cum ar fi să ne aflăm aici în timpul fluxului? întrebă îngrijorată Claudia. Apa s-ar ridica și am rămâne cu toții prinși în capcană.

– Mareea o să se schimbe abia peste câteva ore, spuse Marcellus.

– În plus, adăugă Iulia, există acolo o cale secretă ce duce spre munți.

Arătă spre fundul peșterii, unde o platformă din calcar ducea spre un șir de trepte.

– Ai folosit-o vreodată?

Iulia scutură din cap.

– Atunci, cum poți fi sigură că funcționează?

– Pentru că odată am văzut o capră intrând pe acolo!

Claudia se uită la fratele ei pentru a primi confirmarea poveștii.

– E adevărat, spuse Marcellus. Întreabă-l pe Agrippa dacă nu mă crezi.

Femeia se îndreptă înot către soțul ei, iar Iulia observă pe un ton critic:

– E atât de agitată!

– Ca toate surorile mele, spuse Marcellus. De ce crezi că Antonia și Tonia nu sunt aici?

– Pentru că mama ta le interzice? bănui Iulia.

Marcellus scutură din cap.

– Atâta timp cât sunt eu cu ele, n-au decât să vină. Dar se tem. Preferă să cânte la liră ori să planteze cimișir în grădină.

Iulia strâmbă din nas.

– Ce plicticos!

– Ele seamănă cu mama, observă Marcellus. Se bucură de plăcerile simple, liniștite.

Iar simplitatea lor avu ceva fermecător în seara aceea, în timp ce toți jucam zaruri în tricliniu. Nici Antonia, nici Tonia nu luau parte la jocuri de noroc, iar Vipsania și Drusus fuseseră declarați prea mici pentru a participa, așa că cei patru stăteau împreună pe o canapea și urmăreau în liniște mișcarea zarurilor. În joc nu mai rămăseseră decât Alexandru, Lucius și Iulia. Marcellus îi șoptea indicații agitate iubitei sale, iar Juba și Agrippa își mai ridicau din când în când privirile de la sulurile pe care le citeau, pentru a vedea cine câștigă.

Iulia aruncă, iar Lucius exclamă:

– Patru *Vultures*!

Fata gemu.

– Am terminat.

– Dar nimeni nu a dat nici o Venus! protestă prietenul lui Alexandru. Următorul joc ar putea fi al tău.

– Voi doi sunteți mereu cu gândul la următorul joc. Puteți păstra denarii mei în vas, le spuse Iulia.

– Tu pierzi, spuse fratele meu cu glas ademenitor, însă Iuliei nu-i păsă.

Alexandru și Lucius continuară jocul, dar până să ajungă Lucius să câștige, mi-am dat seama că Marcellus și Iulia dispăruseră.

M-am uitat prin tricliniu.

– Unde s-a dus Marcellus?

– Cu Iulia, îmi răspunse Tonia. În grădini. Cred că stau în chioșc.

– În care dintre ele?

– Cel de lângă statuia Fortunei. Vrei să ți-l arăt?

– Lasă-i în pace, spuse Juba, ridicând privirea din textul pe care îl citea. S-au dus acolo pentru un motiv.

– Și tu de unde știi?

– Am ochi.

M-am ridicat brusc de pe scaun, iar Tonia m-a întrebat nerăbdătoare:

– Vrei să-ți arăt?

– Da, am răspuns cu încăpățânare.

– Îți pierzi vremea, se auzi vocea nervoasă a lui Juba. Dacă ai impresia că ești îndrăgostită de el, atunci nu te deosebești cu nimic de oricare dintre fetele care umplu hanurile de pe marginea drumurilor. În plus, el îi e sortit Iuliei.

– Așa zice toată lumea.

– Așa zice Augustus. Când Juba văzu că mă opresc, adăugă: Azi a venit scrisoarea. Octavia probabil că o să facă anunțul mâine.

Tonia stătea în continuare cu privirea ridicată spre mine și cu mânuța întinsă către a mea.

– Mergem?

Pentru o clipă nu i-am răspuns. Apoi, când ceața mi s-a risipit din minte, i-am zis:

– Du-mă doar la băi.

Tonia sporovăi tot drumul despre lucruri prostești: ce culoare ar trebui să aibă florile de pe balconul ei sau ce mâncare prefer eu, sturz sau prepeliță. Vru să știe dacă am văzut vreodată animalul numit girafă și îmi spuse că ar trebui să vizitez grădina zoologică a unchiului ei de îndată ce ne vom întoarce la Roma. Nu vorbi despre nimic important, ci doar despre subiecte simple, lipsite de importantă, iar pentru asta nici că îi puteam fi mai recunoscătoare.

Dar în dimineața următoare, când Octavia ne adună pe toți în tricliniu și ne anunță că primise vești minunate din Iberia, inima mi se strânse în piept și mă cuprinse dorința de a avea o viață la fel de simplă ca a Toniei. În schimb, eu îmi petrecusem noaptea sperând că Juba se înșelase, că-mi spusese asemenea vorbe doar ca să mă pună la încercare și să mă tulbure. Însă acum, îndelung așteptata căsătorie a lui Marcellus cu Iulia urma să devină realitate, iar Augustus voia ca Agrippa să-i ia locul în timpul ceremoniei, sub bunele auspicii ale zilei de douăzeci și patru decembrie.

De îndată ce Octavia rosti aceste vorbe, fratele meu se uită la mine, iar Lucius mă bătu ușor pe braț, într-un gest înțelegător. În următoarele patru luni urma să fiu nevoită să mă arăt voioasă și fericită pentru Iulia, iar ea avea să-mi ceară ajutorul pentru zeci de lucruri: tunici și mantii, sandale noi și bijuterii nupțiale. Mai erau și alte vești, însă eu abia dacă le-am auzit. Marcellus urma să fie onorat cu titlul de edil și să se ocupe de festivitățile publice vreme de un an întreg, ceea ce însemna acces la fonduri aproape nelimitate, menite să impresioneze plebea. Când auzi asta, Tiberius se lăsă pe spătarul scaunului său și gemu.

– Sper că Augustus știe ce face.

Însă ultima noutate parcă opri timpul în loc. În onoarea serviciilor aduse Romei, Juba, prinț al Numidiei și prieten devotat al lui Augustus, era numit rege al Mauritaniei. Regatul urma să fie unul clientelar, în care regele apăra interesele Romei, însă chiar și așa, Mauritania se afla lângă pământul Numidiei, cel peste care domniseră tatăl și bunicul lui

Juba. M-am uitat în ochii fratelui meu, care stătea de cealaltă parte a mesei, iar când toți se apucară să sărbătorească fericitele vești, Alexandru veni și se așeză lângă mine.

– Vezi, i-am șoptit eu în partă. Dacă i s-a putut întâmpla lui Juba, atunci ni se poate întâmpla și nouă.

– Da, dar el are douăzeci și doi de ani și și-a petrecut viața fiindu-i de folos lui Augustus, slujindu-l, apărându-l, luptând cot la cot cu el. Eu ce am făcut?

– Nimic. Însă ție nu ți s-a dat încă o șansă!

– Tu măcar lucrezi cu Vitruvius.

Am tăcut vreme de câteva clipe.

– Poate că asta o să fie îndeajuns pentru amândoi.

Ne-am uitat în cealaltă parte a tricliniului, la Juba, care era felicitat de Agrippa și de Claudia.

– De îndată ce te vei instala în noul tău palat, îi promitea generalul, plănuim să călătorim spre sud pentru a-ți face o vizită.

Dar Juba râse.

– Nu mă aștept să plec prea curând. Mai e de rezolvat problema războiului din Cantabria. Nu știu sigur ce părere și-ar face Augustus dacă s-ar întoarce acasă și ar descoperi că l-am abandonat.

Iulia și Marcellus stăteau singuri pe cea mai îndepărtată canapea din tricliniu, și îmi dădeam seama că ea plângea. El îi sărută lacrimile de fericire de pe obraji într-un fel care îmi stârni o durere în suflet. Atunci mi-am amintit cu hotărâre: „Treaba mea e să-mi continui studiile cu Vitruvius astfel încât Augustus să mă lase să mă întorc în Egipt. Treaba mea nu e să mă îndrăgostesc de un roman, indiferent cât de fermecător ar fi el."

Dar îmi era greu să-mi amintesc ce speranțe îmi mai rămăseseră, în timp ce Iulia mă târa după ea prin toate prăvăliile din piața publică, în căutarea hainelor perfecte pentru cununie. Din Iberia venise un mesaj în care scria că tot ce își dorea Iulia pentru nuntă trebuia comandat și că fiecare senator din Roma avea să fie invitat la ceremonie.

– Uită-te la materialele astea! se plângea fiica lui Octavian în noiembrie, cu doar o lună înainte de cununie. Lână, pânză de in, mătăsuri grele de iarnă. Cum ar putea vreunul dintre ele să fie folosit pentru un voal?

Umblaserăm de la o prăvălie la alta în căutarea a ceva potrivit, însă ea nu găsise nimic. Stătea așezată pe scaunul negustorului, în vreme ce bătrânul se învârtea pe lângă noi, prezentându-ne diverse materiale.

– Trebuie să fie ceva, protestă Lucius. Ce zici de chestia aia roșie de colo?

– E prea groasă.

Fratele meu ridică un balot de mătase roșie.

– Prea lucioasă, decretă Iulia.

– Nu mai sunt alte magazine, îi aminti Gallia. Ce-ar fi să-i inviți pe negustorii din Ostia pe dealul Palatin?

– A făcut asta, am răspuns eu sec.

– Atunci, ce-ar fi să alegi ceva din cele o sută de prăvălii în care am fost deja? sugeră Marcellus. Ochii Iuliei se umplură de lacrimi. Ție nici nu-ți pasă cu ce mă îmbrac.

Se ridică furioasă.

– Aș putea să apar într-o *palla* de țărancă și tot n-ar conta.

Eu și Marcellus ne uitarăm plictisiți unul la altul.

– Ai dreptate. N-ar conta. Tânărul se duse la ea. Pentru mine nu vălul e important. Îi ridică bărbia cu tandrețe. Ci tu.

Alexandru îmi șopti în parte:

– Trebuie să-ți fie puțin milă de el. Așa o să o ducă tot restul vieții lui.

Iulia se mai calmă puțin, însă criza vălului își găsi o rezolvare abia cu opt zile înainte de nuntă, când veni momentul să ne luăm rămas-bun de la *magister* Verrius. Vremurile noastre în *ludus* se încheiaseră. De la începutul Anului Nou, Alexandru și Lucius aveau să li se alăture lui Marcellus și lui Tiberius într-o școală separată de retorică, unde aveau să învețe cum să vorbească în public și să pledeze în procese. Iulia urma să se ocupe de propria ei casă, o superbă vilă aflată pe dealul Palatin, lângă cea a lui Agrippa. În loc să-i studieze pe Homer și pe Vergiliu, ea urma să-și țină propriul *salutatio*, să facă opere de caritate și să ridice clădiri în nume propriu. Deoarece școala se sfârșea și pentru mine, Vitruvius îmi făcuse onoarea de a mă întreba dacă vreau să studiez cu el în timpul zilei și să supraveghez o parte din lucrările la noul teatru, la panteonul lui Agrippa și la noua bazilică ce era înălțată în onoarea căsătoriei Iuliei. Doar că acum, când mă invită, n-o mai făcu la insistențele Octaviei.

Toți șase i-am făcut cu mâna lui *magister* Verrius, și cu toate că Iulia se bucurase cel mai puțin de *ludus*, tocmai ea clipi pentru a-și alunga lacrimile în timp ce traversam pentru ultima oară curtea, îndreptându-ne spre Juba și Gallia. Deși acum Juba devenise regele unui tărâm străin și ar fi putut lăsa paza noastră în seama Gărzii Pretoriene, era un semn al loialității lui față de Augustus să rămână protectorul personal al lui Marcellus. Iulia își trase nasul zgomotos, iar când Marcellus îi întinse pătrățelul lui din pânză de in, fata îl folosi pentru a-și tampona ochii.

– Știi ce înseamnă asta, nu-i așa? se văită ea.

– Copilăria noastră a trecut, spuse încet Alexandru.

– Cui îi pasă de copilăria noastră? zise înflăcărată Iulia. Mi-au mai rămas doar opt zile să-mi găsesc un văl!

Marcellus îi aruncă o privire exasperată.

– Ce-ar fi să mergi la cumpărături cu Selene, îi sugeră el. Juba poate să ne ducă înapoi…

– Am fost în fiecare prăvălie, l-am întrerupt. Nu există loc în Roma în care să nu fi mers.

Iulia avea un aer vrednic de milă. Totul era pregătit. Mantia ei superb brodată cu roșu și auriu. O tunică țesută din cea mai fină mătase. Sandalele încrustate cu perle, brățările, lenjeria intimă. Nu mai rămăsese decât vălul. Marcellus arăta ca și cum ar fi fost el însuși pe cale să izbucnească în plâns. Și atunci mi-am amintit.

– Cred că am eu ceva în cufărul pe care l-am adus din Alexandria… Niște bucăți de mătase roșie.

Iuliei i se tăie răsuflarea.

– Putem să le vedem?

M-am uitat la Marcellus, care îmi zâmbea cu cea mai adâncă recunoștință, și am fost silită să recunosc că revelația mea nu fusese pe de-a-ntregul altruistă.

– Sigur că da.

Viitorul mire răsuflă ușurat.

– Pun rămășag că Selene are ceva care o să fie absolut perfect.

Iulia i-a aruncat o privire urâtă, însă când ne-am întors pe dealul Palatin, iar eu am deschis cufărul ce stătuse încuiat vreme de peste patru ani, fata a întins mâna spre primul sul de mătase și a exclamat:

– Ăsta e!

Era materialul rămas de la un chiton pe care îl purtasem la ultimul ospăț organizat de mama mea, când părinții mei își invitaseră toți apropiații pentru o ultimă cină împreună. Am șovăit, gândindu-mă dacă ar trebui să-i spun Iuliei sau nu.

– Probabil că nu-l vrei pe ăla, am rostit în cele din urmă.

Însă ea deja și-l așezase pe cap.

– De ce nu?

– Pentru că e țesătura pe care am purtat-o la ultima cină organizată de mama.

– Ospățul unei regine, șopti Iulia, admirându-se în oglindă.

Roșul mătăsii contrasta frumos cu coama ei de păr negru, iar fetei nu-i păsa la ce fusese folosit materialul.

– S-ar putea să-ți aducă ghinion.

– Prostii, zise ea. E doar o superstiție.

– Tatăl tău ar fi de altă părere.

– Și arăt eu ca el?

Nu. Arăta precum cea mai frumoasă mireasă care avea să fie purtată vreodată peste pragul unei vile. Perle din Marea Indiană sclipeau la gâtul ei măsliniu, iar peste opt zile părul avea să-i fie împodobit cu bijuterii asemănătoare, și Marcellus avea să fie invidiat de toți bărbații din Roma. Am lăsat-o să ia mătasea, însă în timp ce o împătUrea cu grijă pentru croitoreasă, Iulia se așeză pe scaunul din baia mea și ochii i se umplură de lacrimi.

– Ce s-a întâmplat! am exclamat. Ți-ai găsit voalul. Totul e pregătit.

Fata dădu din cap în semn de încuviințare, ca și cum ar fi știut că era o prostie să plângă.

– Știu.

– Atunci ce e?

Își ridică privirea spre mine, iar ochii ei negri părură dintr-odată enormi, ca și cum ar fi fost ai unui copil.

– *Ea* n-o să fie acolo, șopti viitoarea mireasă, și imediat mi se făcu rușine de propriile resentimente.

Nici un om din lume n-o cunoștea pe Iulia mai bine decât Marcellus. Tatălui ei, mamei vitrege, până și fratelui ei vitreg le păsa ce se întâmpla cu ea doar atâta vreme cât le făcea pe plac. Într-o lume a mătăsurilor frumoase și a perlelor, în care totul era numai teatru, Marcellus rămânea singura fericire adevărată a Iuliei, iar mama ei nu avea să-l poată cunoaște în ziua nunții. M-am așezat lângă ea și i-am luat mâna. Nu aveam ce să-i spun, așa că am stat amândouă în tăcere, iar eu m-am gândit ce prietenă egoistă îi fusesem.

*

Entuziasmul stârnit de nunta Iuliei nu mă împiedica să-mi plâng de milă în intimitate. Deși îmi întipărisem un zâmbet pe chip și o ajutam pe Iulia cu tot ceea ce i-ar fi putut trebui unei mirese (să-și strângă cuferele, să-și aleagă parfumul, să-și găsească tunica potrivită pentru noaptea nunții), încă simțeam un gol dureros în inimă ori de câte ori Marcellus se uita la mine, sau îl auzeam râzând în vila mamei sale și știam că era una dintre ultimele dăți când sunetul avea să mă mai trezească dimineața. Cu toate astea, viitorul mire plesnea de fericire. Urma să se însoare cu o femeie pe care o iubea și care avea să-l iubească, la rândul ei. Urma să plănuiască spectacole și festivități pentru un an întreg, iar peste nu foarte multă vreme, Augustus avea să-l numească în funcția de consul și să-l declare oficial viitorul împărat al Romei.

Cu două nopți înainte de nuntă, Marcellus s-a furișat la mine în cameră, acolo unde Alexandru, Lucius și cu mine șușoteam despre războiul din Cantabria și despre cum aveau să mai treacă poate câțiva ani înainte să revedem chipul acru al Liviei. De când i se anunțase nunta, Marcellus încetase să mai treacă pe la noi, și judecând după scârțâitul nocturn al ferestrei din camera lui, eu presupuneam că o vizita, în schimb, pe Iulia. Însă acum își ocupă vechiul loc pe cea de-a treia canapea, și fratele meu îl întrebă nerăbdător.

– Ei, cum e să te însori?

Marcellus zâmbi.

– Minunat. Înspăimântător.

– Cum poate fi înspăimântător? l-am tachinat eu.

– Păi, gândește-te la răspundere, zise el. Acum voi avea o casă de întreținut, sclavi de cumpărat și…

– Doar n-ai de gând să îți cumperi cu adevărat niște sclavi? am exclamat eu.

– Sigur că are, replică Lucius. Altfel cum o să-și întrețină gospodăria?

M-am uitat lung la Marcellus.

– O să mă port cu ei cum se cuvine, promise el iute. N-o să le gonesc niciodată pe sclave pentru că au rămas gravide.

– Și n-o să-i împingi într-un bazin cu țipari, am adăugat eu, nici n-o să-i biciuiești pentru vase sparte.

– Sigur că nu!

Mi-am încrucișat brațele la piept.

– O să-i plătești?

Marcellus șovăi.

– Eu… păi… sigur. De ce nu? În fiecare an, de Saturnalii, vor primi cu toții daruri. Iulia se poate ocupa de asta.

– Tu de ce nu poți?

– Pentru că eu o să fiu prea ocupat cu organizarea jocurilor. Zâmbi larg. Întâi *Ludi Plebei*, apoi *Ludi Apollinares*, *Ludi Megalenses* și *Ludi Ceriales*. Se uită spre fratele meu. Iar tu ai să mă ajuți, nu-i așa?

Alexandru nici c-ar fi putut primi o rugăminte care să-l bucure mai mult. Cei doi discutară pe larg despre cai și despre care pentru parade, despre ce animale din grădina zoologică a lui Augustus ar fi mai potrivite să-i uimească pe plebei dacă ar fi folosite ca parte a procesiunilor de deschidere. Marcellus nu mai aduse vorba despre căsătorie, însă înainte să plece, se opri pentru ultima dată în ușă și privi înapoi.

– Lucius și gemenii, spuse el cu glasul încărcat de regret. O să-mi lipsească serile noastre împreună.

După ce a închis ușa, iar Lucius a plecat și el, eu m-am întors pe-o parte, cu fața la perete. Alexandru mă cunoștea destul de bine, așa că s-a mulțumit să sufle în lampa cu ulei. Apoi, mi-a sărutat părul și mi-a spus că mâine dimineață totul o să fie mai bine.

*

Dar nu a fost așa. Era ultima zi a Saturnaliilor, cu toate prăvăliile din piața publică închise și încă o sută de lucruri diferite de pregătit. Prima era problema mâncării, și trebuiau trimise bilete prin toată Roma, pe la casele măcelarilor și brutarilor, pentru a ne asigura că în dimineața următoare aveau să fie aduse toate produsele necesare. Vinul, mierea, oțetul și sosul garum trebuiau să fie la dispoziție în cantități considerabile, așa că, deși era zi de sărbătoare, negustorii se perindară toată ziua cărând cufere grele și butoaie. Sub acoperișul Octaviei nu avea să se petreacă niciodată ceva mai important decât această nuntă, așa că sclavii alergau dintr-o cameră în alta înarmați cu găleți și mături,

folosind pămătufuri din pene pentru a șterge de praf cele mai delicate statui, și scări pentru a ajunge la cele mai înalte mozaicuri. Marcellus plecase să-și petreacă ziua cu Iulia, iar când Alexandru m-a întrebat dacă vreau să-i însoțesc pe el și pe Lucius, la *odeum*, am scuturat din cap.

– Și ce o să faci atunci? O să stai aici în portic și o să-ți plângi de milă? E frig! protestă el. Vino la *odeum*! Acolo o să avem bere caldă și *offellae*.

– Sunt bine. În plus, am treabă în teatru.

– Într-o zi de Saturnalii? Nici măcar Vitruvius nu lucrează.

– Trebuie doar să mă ocup de câteva lucruri, am mințit eu. Sunt importante.

Însă fratele meu mă cunoștea prea bine.

– Selene, ție îți pasă mai mult de teatrul ăla decât îi pasă lui Marcellus. El probabil că a călcat înăuntru doar o dată.

– Nu contează! am spus mânioasă. E proiectul meu. Vitruvius mi l-a încredințat, și o să am grijă să fie făcut cum trebuie. Munca nu se oprește doar pentru că are loc o prostie de festival roman!

Am convins-o pe Octavia să mă lase să plec, iar doi pretorieni au fost trimiși să mă însoțească până la teatrul lui Marcellus. Mi-am luat cu mine caietul cu desene, deși, la drept vorbind, nu intenționam să schițez nimic. Voiam doar un loc în care să fug de nebunia pregătirilor, un loc în care să stau și să-mi amintesc încă o dată cât de simplă era viața înaintea logodnelor, a nunților și a invidiei amarnice.

Am traversat forumul Holitorium, unde tarabele cu legume erau închise cu ocazia Saturnaliilor, însă chiar dacă paznicii mei au vrut s-o ia pe scurtătură, i-am refuzat, evitând astfel Columna Lactaria, locul în care fusese abandonată fiica Horației. Iarna nu adusese cu ea nici un pic de zăpadă, însă norii cenușii acopereau soarele, aruncând un văl peste oraș și întunecând străzile. Când am ajuns, am observat că paznicii își făceau griji din pricina ploii. Nu aveam decât un *umbraculum* pentru toți trei, așa că mi l-au dat mie și m-au așteptat sub arcade în vreme ce eu inspectam teatrul gol.

Se construiseră multe, de la conceperea clădirii: *cavea*, unde puteau sta peste zece mii de spectatori, scena, care în curând urma să fie acoperită cu mozaic, și cele trei rânduri de bolți susținute de coloane din fiecare stil arhitectural grecesc: mai întâi dorice, apoi ionice și, în final, corintice. Vreme de aproape un an venisem zilnic aici, ori cu Vitruvius, ori cu gărzile, și îi urmărisem pe lucrători cum construiesc. Mi se îngăduise să aleg operele de artă și mozaicurile, iar muncitorii avuseseră destulă minte încât să nu mă trateze cu dispreț, de vreme ce Vitruvius le spusese clar că eram la fel de importantă pentru acest teatru ca Marcellus însuși.

Am mers spre scenă și mi-am trecut mâna peste marginea ei. Lemnul fusese netezit la perfecție, iar după ce m-am asigurat că nu există

nici o așchie, m-am așezat astfel încât să pot privi spre *cavea*. Aveau să fie necesari ani de trudă grea pentru terminarea restului clădirii. Constructorii urmau să se transforme aici din băieți în bărbați, întocmai cum, de la începutul lucrărilor și până în acel moment, eu devenisem din fată, femeie. M-am gândit la entuziasmul pe care îl simțisem prima dată când Marcellus îl întrebase pe Augustus dacă aș putea ajuta la crearea teatrului. Pe atunci, crezusem că e felul lui de a-mi face o favoare, și chiar fusese, numai că nu acel fel de favoare pe care mi-l imaginasem eu. Lui Marcellus chiar nu-i păsa de teatru, iar a doua zi urma s-o ia pe Iulia de nevastă. Ea avea să-și lipească obrazul gingaș de pieptul lui, în timp ce el urma s-o ducă în brațe în vila lor. Iar după dezlegarea cingătorii, noua lor viață avea să înceapă. Am simțit înțepăturile lacrimilor ce începeau să-mi umple ochii. Atunci s-a ivit o siluetă în partea din spate a teatrului, iar eu m-am ridicat repede.

– Ce faci aici? am exclamat.

Juba îmi zâmbi în timp ce înainta.

– Am văzut gărzile și m-am gândit că ar putea fi probleme înăuntru. Nu mi-am dat seama că ai venit să-ți plângi necazurile. Dar presupun că orice tragedie merită o scenă.

– Nu plâng, am spus cu glas ferm.

Juba ridică din sprâncene.

– Greșeala mea.

– Am venit aici să fac ultimele planuri. Zona asta, am explicat fără să fiu prea convingătoare, mai are nevoie de mozaic.

Am coborât de pe scenă și am trecut cu pași mari pe lângă el. Atunci mi-am dat seama.

– Știu de ce ești aici! am exclamat cu răsuflarea tăiată. Augustus vrea să mă spionezi!

Juba râse de prostia mea.

– Tu chiar îți imaginezi că am atât de puține lucruri de făcut cu timpul meu?

– Atunci, de ce nu-ți pregătești bagajele? Pleci spre Mauritania cu următoarea corabie?

Mi-am regretat pe dată vorbele. Tânărul făcu un pas înapoi și spuse calm:

– Poate că mai am încă treabă în Roma, cum ar fi să mă asigur că sclavii mei au un loc în care să se ducă după ce eu voi fi plecat.

Juba li se alătură paznicilor, și toți trei începură să discute despre războiul din Cantabria, ignorându-mă complet. Când, în cele din urmă, am cerut să fiu dusă înapoi pe dealul Palatin, am parcurs scurtul drum într-o tăcere deplină.

A fost o nuntă despre care până și cei mai bogați negustori aveau să vorbească vreme de mulți ani de acum înainte. Mii de oameni umplură

vila din tricliniu și până în grădini, unde vase cu cărbuni aprinși alungau frigul iernii, iar lămpi cu ulei luminau aleile mărginite de trandafiri. Între coloane fluturau în bătaia vântului fâșii din cele mai bogate mătăsuri albastre și aurii, iar sclavii frumos îmbrăcați alergau printre senatori, oferindu-le cupe pline cu cel mai bun vin de Chianti. Când Marcellus strecură inelul de aur cu smarald pe degetul Iuliei, glasurile tunătoare ce strigară *Thalassa!* de pe vârful dealului probabil că fură auzite până jos, la Circus Maximus, iar festinul care urmă dură până la primele ore ale dimineții.

– Noi urmăm, spuse fratele meu cu un aer amenințător, în timp ce ne odihneam în tricliniu.

Părul îi strălucea în lumina blândă a lămpilor cu ulei, și am observat că Lucius îl admira din cealaltă parte a încăperii.

– Poate că Augustus n-o să se mai întoarcă niciodată, am zis.

Însă fratele meu nu era la fel de optimist.

– Atunci va avea grijă Livia să ne aranjeze căsătoriile din Iberia. Îi trimite săptămânal scrisori Octaviei. Și știi ce o să se întâmple peste șapte zile.

Urma să împlinim cincisprezece ani. Alexandru trebuia să se pregătească pentru ceremonia de majorat din timpul festivalului Liberalia, și tot mai mulți bărbați aveau să se intereseze cât eram de disponibilă pentru căsătorie, de vreme ce aceasta era vârsta la care până și cei mai stricți tați își dădeau seama că trebuie să renunțe la fiicele lor. Mi-am răsucit nervoasă șervețelul între degete.

Amândoi ne-am uitat la Iulia și la Marcellus, zâmbitori și fericiți în extazul lor de proaspeți însurăței. El o luase în brațe, și o lungă procesiune se formă pentru a-i însoți spre vila lor. Când trecură pe lângă masa noastră, Iulia îmi întâlni privirea și surâsul îi șovăi. Știam că se gândea la mama ei. M-am ridicat și am strâns-o de mână.

– Într-o bună zi, când ai să fii împărăteasă… i-am șoptit.

Chipul i se lumină și, în timp ce Marcellus o purta mai departe, eu am înălțat o rugă tăcută atât spre Isis, cât și spre Serapis, ca Iulia să fie mereu la fel de fericită ca acum. În repetate rânduri se arătase bună față de mine, iar eu îi răsplătisem bunătatea cu gelozie. Îi fusese refuzată dragostea mamei, însă măcar acum avea să o primească pe cea a unui soț.

– Vrei să mergi cu ei? l-am întrebat pe Alexandru.

– Nu. N-o să facă decât să mă deprime, răspunse el.

În taină, îi eram recunoscătoare. Deși mă rodea curiozitatea să le văd vila, n-aveam nici un chef să mă uit cum Marcellus îi dezleagă cingătoarea Iuliei, apoi o întinde pe canapeaua conjugală, în timp ce bărbații cântă melodii deocheate și scot sunete asemănătoare unor grohăituri.

– Atunci, mă duc la culcare, i-am spus fratelui meu.

– Să nu mă aștepți.

– Dar e aproape dimineață!
Alexandru zâmbi.
– Și au mai rămas câteva amfore cu vin de Chianti.
În după-amiaza aceea, când m-am trezit și m-am uitat prin cameră, am văzut că pe canapeaua lui Alexandru nu dormise nimeni.

*

Trei zile au trecut înainte să-i revăd pe Marcellus și pe Iulia. Cei doi stăteau în vila lor, bucurându-se unul de altul și de brusca lor libertate, iar Marcellus nici măcar nu mersese la orele ținute de *rhetor*, lucru care îi stârni mamei lui una dintre rarele ei crize de furie. Octavia dădu buzna în bibliotecă tocmai când Vitruvius îmi arăta formulele pe care le folosise pentru construirea domului de pe panteon.
– Trei zile! strigă femeia. De trei zile n-a mai studiat cu *rhetor*! Amândoi ne-am ridicat privirile și am văzut-o pe Octavia masându-și tâmplele. Dacă ăsta e un semn a ceea ce o să urmeze…
– E proaspăt căsătorit, îi atrase atenția calm Vitruvius. Sunt sigur că nu-i decât un semn al iubirii.
Octavia îmi văzu chipul și îmi confundă durerea cu dezaprobarea.
– Vezi? exclamă ea. Selene înțelege. De aceea ea vine aici cu tine în fiecare zi, când ar putea să plece la cumpărături cu Iulia ori să-l studieze pe Platon. O să-l avertizez diseară să-și bage mințile-n cap.
– La primul lui ospăț? întrebă Vitruvius. Dar joacă rolul de gazdă.
– N-are decât să joace ce rol poftește, atâta vreme cât studiază! Chiar și din Iberia, avertiză Octavia, Livia stă cu ochii pe Roma. Crezi că nu știu ce-i scriu sclavii ei? Iar dacă Augustus ar afla cu ce s-a ocupat Marcellus, că a zăcut în pat și a urmărit cursele de la balconul lui, să nu crezi că nu există o grămadă de alte variante pentru titlul de moștenitor.
Vitruvius râse.
– Ca de exemplu? Tiberius ar prefera să fie castrat.
– Și crezi că Liviei i-ar păsa? L-ar sili să treacă și prin încercările lui Hercule, dacă ar crede că asta o să-l aducă mai aproape de putere. După ce o să termin de discutat cu Marcellus, ceru ea, trebuie să vorbești și tu cu el.
Abia după ce Vitruvius dădu solemn din cap, femeia își coborî privirea asupra sulului la care lucram.
– Ăla e panteonul? întrebă ea.
– Eu și Selene suntem pe cale să supraveghem instalarea zeilor, iar până la întoarcerea fratelui tău, totul va fi terminat.
– Așadar au sosit vești? am întrebat eu repede.
M-am uitat la Vitruvius și la Octavia, însă nici unul din ei nu părea dornic să-mi răspundă.
– Numai jumătate din Cantabria a fost supusă, zise femeia. Războiul ar mai putea dura încă șase luni, chiar dacă el a promis că o să fie aici pentru inaugurare.

– Pot să-l întreb pe Agrippa dacă ar vrea să amâne, spuse Vitruvius pe un ton nesigur.

Dar Octavia scutură din cap.

– Nu. N-ar fi drept ca o clădire atât de măreață să stea goală.

– Vino cu noi, o rugă arhitectul. Tu n-ai mai văzut construcția de peste un an și poți să-i scrii fratelui tău despre ce s-a făcut.

– O să fie invidios. Octavia zâmbi cu tristețe. Agrippa îmi spune că nu seamănă cu nimic din ce a mai fost clădit până acum.

Vitruvius îi oferi brațul.

– Va trebui să judeci singură.

Octavia o invită pe Gallia să ne însoțească, iar când ajunserăm acolo, privirile le-au fost atrase în sus, spre frontonul pe care sculptorii scriseseră: MARCUS AGRIPPA, FIU AL LUI LUCIUS, CONSUL PENTRU A TREIA OARĂ, A RIDICAT ACEASTĂ CLĂDIRE. Exteriorul nu avea nimic neobișnuit. Era o verandă susținută de coloane, făcută din beton simplu și cărămidă. Dar când am trecut de ușile din bronz masiv și am intrat în panteon, am auzit-o pe Gallia șoptind ceva în limba mamei sale.

Nu exista nimic pe lume care să egaleze panteonul în frumusețe ori grandoare, nici măcar în Alexandria. De la podelele din marmură bogată, până la coloanele din interior, lumina și culoarea lucrau împreună pentru a crea ceva ce nu mai fusese făcut nicicând. Domul era împodobit cu forme octogonale și hexagonale, ce îl făceau să pară un fagure de miere în ochii oricui ar fi stat sub el. În mijloc se afla o deschidere uriașă, perfect rotundă, un oculus care lăsa să pătrundă lumina.

Gallia își trecu privirea de la o nișă la alta, acolo unde muncitorii lucrau cu cârpe pentru lustruit îmbibate în ulei, ca să le pregătească în vederea instalării statuilor din marmură. Când o auzi repetându-și cuvintele de uimire în limba galilor, Juba ieși din umbră și replică:

– E impresionant, nu-i așa?

Eu m-am uitat cu surprindere către Vitruvius, care mi-a explicat:

– A venit să inspecteze statuile, ca să le verifice defectele și autenticitatea. Abia ce au sosit azi-dimineață.

Juba și Gallia discutară vreme de câteva clipe în limba ei, apoi tânărul se întoarse pentru a-i saluta pe Octavia și pe Vitruvius. Însă când ajunse la mine, glasul nu-i mai sună atât de vesel:

– Nu cred că mai există mozaicuri de terminat.

– Sunt aici ca să fac măsurătorile pentru statui, i-am răspuns.

El se întoarse către Vitruvius.

– Ce? îl întrebă cu o indignare prefăcută. Nu crezi că m-am gândit la asta înainte de a le cumpăra?

Arhitectul păru a-și cere sincer scuze, însă Juba îl bătu cu amabilitate pe spate.

– Desigur, râse el. N-are rost să târăști o statuie de marmură prin încăpere doar ca s-o trimiți înapoi.

Juba le-a luat pe Gallia și pe Octavia într-un scurt tur al clădirii, iar în vreme ce ei erau ocupați, eu l-am ajutat pe Vitruvius să facă măsurătorile. Am sperat cu disperare ca una dintre statui să fie prea mare ori prea lată pentru nișa ei, însă, în chip frustrant, Juba avusese dreptate. Toate se potriveau.

– Ei bine? mi se adresă Juba, dominându-mă cu înălțimea lui.

Când am terminat, tânărul stătea aplecat deasupra mea.

– Sunt bune, am spus scurt, ridicându-mă și ștergându-mi mâinile pe tunică.

– O treabă perfectă, îl complimentă Vitruvius. Și niște sculpturi foarte frumoase, Juba. Toate sunt romane?

– Numai Venus e din Grecia. Din nu știu ce motiv, m-am simțit atras de chipul ei.

M-am uitat în cealaltă parte a panteonului, la statuia lui Venus. Posibil să fi fost propria mea vanitate cea care mă făcea să cred că o recunosc. Însă nasul și, poate, ochii pictați semănau cu ai mei. Apoi, Gallia își coborî glasul și șopti:

– Îmi amintește de amanta lui Cezar.

– Terenția. Juba dădu din cap. Da. Poate că ai dreptate.

*

În seara aceea m-am îmbrăcat cu mai multă grijă ca de obicei pentru ospățul lui Marcellus. Mi-am pus tunica preferată din mătase albastră și o cingătoare din material argintiu, care să se asorteze cu sandalele. Pe urmă, Gallia îmi prinse părul într-un coc frumos, folosind ace lungi din argint pentru a-l fixa în vârful capului. Rezultatul din oglindă a fost extrem de mulțumitor, așa că până și Gallia se arătă impresionată. Mă parfumă cu un amestec de violete și iasomie.

– Te-ai transformat într-o adevărată frumusețe, spuse ea. Hera[1] ar fi geloasă dacă ar trebui să concureze cu tine.

Am izbucnit în râs.

– De unde știi povestea asta? E un basm grecesc.

– Citesc și eu. Iar uneori, *magister* Verrius îmi spune povești.

– Ne simte lipsa? am întrebat-o în timp ce ne îndreptam către portic.

– Tu ce crezi? Acum îi are ca elevi pe Drusus și pe Vipsania. Ei nu învață prea mult.

„Bietul *magister* Verrius“, m-am gândit. „Probabil și-a imaginat că Iulia și Marcellus vor fi cei mai leneși învățăcei cu care va avea de lucrat vreodată.“

Fratele meu și Lucius erau deja în portic, jucând zaruri.

---

[1] Cea mai de seamă dintre zeițele olimpiene, sora și soția lui Zeus (n.tr.)

– Voi nu vă opriți niciodată? i-am tachinat.

Alexandru se uită în sus și un zâmbet îi flutură pe buze.

– Frumos. Se ridică în picioare. Excepţional de frumos, își întări spusele, dar îmi aruncă o privire în semn de avertisment.

În timp ce traversam dealul Palatin, eu îmi tot încleștam și descleștam pumnii.

– Deci cum crezi că o să fie vila lor? am întrebat.

Alexandru surâse afectat.

– Fără nici un sclav? Un dezastru.

– Octavia trebuie să le fi împrumutat câțiva, am spus. Și sunt sigură că Iulia a luat bucătari din casa tatălui său.

– O să vedem, zise el nerăbdător când ajunserăm în pragul ușii.

Ne deschise o sclavă tânără, pe care o mai văzusem în vila Octaviei.

– *Salvete*, ne întâmpină fata. Razele soarelui ce apunea îi făceau să lucească marginea aurie a tunicii, un detaliu care, cu siguranță, fusese adăugat de Iulia. Ea voia ca până și slujitorii ei să se îmbrace în aur. Vă rog. Fata păși într-o parte. Intrați!

Micul nostru grup pătrunse în vestibul, iar Claudia scoase sunete apreciative. Podeaua era făcută din marmură albă de Carrara, iar elegantele picturi murale și decorații din stuc sclipeau de curățenie. Deși mulți oameni intraseră în casă în noaptea nunții, puțini își luaseră răgazul de a-i studia arhitectura, iar în timp ce fata ne conducea prin atrium, îl vedeam pe Vitruvius cântărind fiecare nișă și fiecare alcov. Rezultatul evaluării trebuie să fi fost unul favorabil, de vreme ce bărbatul se uită la Octavia și zâmbi.

Când am ajuns în tricliniu, Marcellus și Iulia s-au ridicat de pe canapeaua lor, iar Alexandru mi-a șoptit:

– Uită-te la mese.

Erau făcute din lemn de cedru, încrustat atât cu jasp, cât și cu fildeș.

– Bine ai venit, mamă! spuse vesel Marcellus. Deci? întrebă el cu nerăbdare. Îți place?

– Frumos, recunoscu Octavia. Toată marmura și lumina, mai ales în atrium…

– Mâine, Iulia o să cumpere și restul mobilei. Ne mai trebuie un *lararium* și canapele pentru oaspeții noștri. Vă rog, așezați-vă unde aveți chef.

Îmi făcusem griji în privința așezării la mese, însă totul se întâmplă la fel ca în oricare altă seară petrecută pe dealul Palatin. Octavia stătea alături de fiica și de ginerele ei, însoțiți fiind de Vitruvius și de Juba. Drusus și Vipsania mâncau împreună cu Antonia și cu Tonia la masa lor cea mică, în vreme ce noi stăteam cu Iulia și Marcellus.

– Propria voastră vilă, am spus cu invidie. Deci, cum e?

– Minunat, se entuziasmă Iulia. Nimeni care să-ți spună ce să faci, la ce oră să te trezești sau unde să te duci.

– Iar din bazin se vede Circus Maximus, adăugă Marcellus. Acum e prea frig pentru el, chiar dacă are încălzire, dar la primăvară sunteți bineveniți.

– Trebuie să fie liniște în vila lui Augustus fără mine, spuse Iulia.

Tiberius ridică din sprâncene.

– Da. Nu mai avem de cine să ne luăm în afară de sclavi.

Iulia a râs, iar eu m-am gândit: „Căsnicia a schimbat-o deja. Înainte nu l-ar fi lăsat niciodată să aibă ultimul cuvânt."

– Și ai văzut etajul? mă întrebă.

– Nu, nu încă.

– E acolo o sală întreagă numai pentru baie, și o cameră ce dă spre piața publică. Vino! Se ridică în picioare. Lasă-mă să-ți arăt împrejurimile.

– Dar cum rămâne cu musafirii tăi?

Iulia flutură nepăsătoare din mână.

– N-o să-mi simtă lipsa cât durează *gustatio*. Lasă-i să bea câteva pahare și să mănânce niște stridii.

Mă duse sus și îmi arătă detaliile care știa că o să-mi placă: podeaua din onix, cu lucioasele ei covorașe de blană, inserțiile de marmură albastră și galbenă de pe tavan. Tapițeriile, draperiile și tendele păreau toate noi, așa că am întrebat-o:

– A cui a fost vila asta înainte?

– A unei bătrâne care a murit fără să fi avut copii. Tata mi-a cumpărat-o cu șase luni în urmă și a cerut să fie scoasă toată mobila lipsită de gust. Ar fi trebuit să vezi ce era aici! Doar că acum nu avem decât mese, și aproape nici un loc de dormit.

Am înțeles ce voia să spună. În camera conjugală, deși ferestrele erau superbe, iar podeaua fusese lustruită, exista o singură canapea.

Iulia îmi observă expresia de pe chip și își încrucișă brațele la piept.

– E mai rău decât în vila tatălui meu, nu-i așa? Până și vestalele trăiesc mai bine!

Eram silită să-i dau dreptate.

– Vino mâine cu mine, mă imploră ea. O să mergem la cumpărături în piața publică.

– Trebuie să lucrez cu Vitruvius.

– Ce? În fiecare zi? Nimeni n-are un ochi mai bun la interioare decât tine.

Eu șovăiam.

– Te rog! Vitruvius o să înțeleagă. Spune-i doar că următorul tău proiect o să fie vila mea!

În dimineața următoare am pornit spre piața publică. Alexandru venise și el cu noi, urmat îndeaproape de doi pretorieni, iar Iulia remarcă:

– Mă mir că nu stai cu Lucius. Nici nu-mi mai amintesc când v-am văzut ultima oară despărțiți.

Fratele meu își strânse mai bine mantia în jurul trupului. Deși nu plouase încă, vântul era aspru.

– El e cu tatăl lui. Vrea să-i arate câteva dintre textele pe care le-a scris și să-i ceară părerea cu privire la găsirea unui protector al artelor. Alexandru se uită la mine. Crezi că există vreo speranță?

– Nu văd de ce nu. Până și Vitruvius are un asemenea protector.

– Da, dar vorbim despre Octavia, iar ea se culcă cu el. Noi sperăm să găsim un protector care să se mulțumească doar cu arta.

– A încercat cu Vergiliu? întrebă Iulia. Sau cu Horațiu?

– Amândoi susțin deja financiar peste o duzină de scriitori. Iar pe Mecenas nu-l interesează decât Ovidiu.

– Atunci de ce n-am putea să fim *noi* ocrotitorii lui? întrebă dintr-odată Iulia. Eu și Marcellus suntem căsătoriți, iar acum avem amândoi propriile noastre fonduri.

Fratele meu se opri din mers.

– Serios?

– De ce nu? Octavia își are scriitorii ei, și probabil că e timpul să-i am și eu pe ai mei.

Alexandru începu să râdă.

– Lucius n-o să-și mai încapă în piele de bucurie.

– Există o singură condiție, preciză Iulia. În toate operele lui, eu vreau să fiu tânără și frumoasă, chiar și atunci când o să ajung bătrână și grasă.

– Frumusețe eternă, spuse fratele meu. S-a notat!

Când am ajuns la prăvăliile de pe lângă Via Sacra, Iulia a vrut să intre în fiecare dintre ele. Până după-amiază alesesem aproape tot ce i-ar fi putut trebui vreodată: scaune și cufere din lemn de chitru, trepieduri cu vase grele din bronz pentru tămâie, ale căror picioare erau decorate cu capete și gheare de grifoni, mese din lemn de trandafir, oglinzi cu mânere din fildeș, căzi în formă de dragoni și lebede.

– Vila ta o să arate ca palatul regal din Alexandria, îi promise fratele meu.

– Zău? întrebă nerăbdătoare Iulia.

– O să fie și mai frumoasă, am spus, deși mă tulbura faptul că începeam să uit cum arătau încăperile din palat.

Uneori, când îmi scoteam albumul cu desene și îi răsfoiam paginile, îmi aminteam de câte o cameră pe care o uitasem complet ori de câte un alcov în care eu și Alexandru obișnuiam să ne jucăm pe când eram copii. Câteodată mă întrebam ce își mai aducea el aminte, însă îmi era teamă să-l întreb și să-l supăr.

– În regulă, anunță Iulia. Încă un singur lucru. O tapiserie pentru atrium.

Am urmat-o într-o prăvălie aflată lângă Senat, iar Alexandru a dat din cap în semn de apreciere.

– Impresionant.

Pe pereți atârnau tapiserii și plăci din marmură ce înfățișau tot felul de scene mitologice. Într-una, Odiseu își conducea vasul pe lângă stâncile din Scylla. În alta, Romulus și Remus se certau pentru zidurile Romei. Fratele meu se opri numaidecât în fața unei plăci pe care erau reprezentați Gemenii[1] greci: *gemini*.

– Cum ne spunea mama, zise el încet. Ar trebui s-o cumpărăm pentru camera noastră.

– În nici un caz! E prea scumpă.

– Atunci, dați-mi voie să v-o iau eu, spuse Iulia.

Când am dat să obiectez, ea a scuturat cu hotărâre din cap.

– Peste trei zile o să fie aniversarea voastră, iar placa poate fi cadoul meu.

– Iulia, e un dar prea generos, am protestat.

– După tot ce ai făcut pentru nunta mea? Prostii, zise ea și pocni din degete.

Bărbatul de după tejghea veni numaidecât și făcu ochii mari când Iulia arătă înspre placa de marmură.

– Pune pe cineva s-o trimită la vila Octaviei, îl instrui ea. Cunoști locul?

– Desigur, *domina*.

– Și vezi tapiseria cu Venus și Vulcan? Aceea trebuie să meargă acasă la Iulia Augusti.

– E un cadou foarte frumos, spuse fratele meu. Încep să mă gândesc dacă vreau să mai plec vreodată din Roma.

Iulia rânji.

– Bun. Când o să se întoarcă Livia, o să-mi trebuiască prieteni de încredere pe dealul Palatin.

[1] În mitologia greacă, semnul zodiacal al Gemenilor este reprezentat de Castor și Polux (n.red.)

Capitolul 19

În dimineața în care am împlinit cincisprezece ani, Alexandru m-a trezit cu un sărut.

– *Felicem diem natalem*, Selene.

Eu am sărit drept în sus.

– Ce s-a întâmplat? Ce?

Fratele meu izbucni în râs.

– Nimic! Îți urez „La mulți ani!". Iulia și Marcellus sunt aici. Vor să ne ducă la Circus și, pe urmă, la teatru.

– Deja? Ce oră e?

– Aproape prânzul. Bine că azi nu trebuia să te întâlnești cu Vitruvius. Probabil că ai băut prea mult vin aseară.

Fratele meu rânji. Stătuserăm treji mult după miezul nopții, râzând și vorbind, dar, cel mai important, ajutându-l pe Marcellus să pregătească *Ludi Megalenses*.

M-am grăbit să îmbrac o tunică groasă și o mantie, apoi mi-am pieptănat părul într-un coc lejer. În timp ce eu mă pregăteam, Alexandru se uita la frumoasa placă pe care apăreau *gemini*.

– Chiar crezi că războiul se va termina peste șase luni? mă întrebă el îngrijorat.

– Sper că nu. Cu cât Augustus stă mai mult în Iberia, cu atât mai bine va fi pentru toată lumea.

Se auzi o bătaie în ușă, iar Alexandru strigă vesel:

– Intră.

Mă așteptam să fie Iulia sau Marcellus, însă cea care apăru a fost Octavia, aducând prăjituri cu miere și o scrisoare. M-am uitat la Alexandru, iar el și-a atins *bulla* pe care o purta în jurul gâtului. În timp ce eu aveam s-o păstrez pe a mea până în ziua căsătoriei, el urma să le-o ofere larilor pe a lui chiar în cursul zilei de azi. Atâta vreme cât purtam *bullae*, nu reprezentam nici o amenințare pentru nimeni. Însă ce avea să facă Augustus cu noi de acum înainte?

– *Felicem diem natalem!* exclamă Octavia. Cincisprezece ani și un nou an înaintea voastră. Lăsă prăjiturile jos și zâmbi. Aud că fiul meu vă duce la Circus. Nu pare cine știe ce răsfăț pentru Selene.

Am schițat un zâmbet.

– Pe urmă o să mergem la teatru. Marcellus spune că va fi o comedie.

M-am uitat la scrisoarea din mâna ei.

– De la fratele meu, explică Octavia cu înțeles. Ieri au venit șapte. Una era pentru Agrippa, alte câteva pentru generalii din armata lui. Dar asta, spuse ea și se așeză pe a treia canapea, cea pe care obișnuia să stea Marcellus, v-ar putea interesa. Vreți s-o auziți?

Alexandru se uită la mine și amândoi dădurăm din cap. Octavia desfășură sulul și citi:

> *În acest al cincisprezecelea an de la nașterea lor, sper să le urezi celor doi* gemini *toate cele bune. Nimic nu e nici pe departe la fel de însemnat ca trecerea de la copilărie la viața adultă, iar ocazia merită tratată cu seriozitate. Când mă voi întoarce, va fi principala mea datorie să mă îngrijesc de încheierea unei căsătorii bune. Ai grijă s-o avertizezi pe prințesa Selene, astfel încât, atunci când va veni timpul, să fie pregătită.*

Octavia mă privi cu un zâmbet triumfător.

– Asta-i tot? am intrat eu în panică. Dar Alexandru? Cum rămâne cu întoarcerea noastră în Egipt?

Surâsul femeii păli.

– Sunt sigură că toate vor veni la vremea lor. Fratele meu e încă în război. Când se va întoarce…

– Dar de ce trebuie să aștepte? După ce Gallus s-a sinucis, am provocat-o eu, Augustus a numit un nou prefect pe când era încă în Galia.

– Aceea a fost o situație diferită, răspunse stânjenită Octavia. Pentru moment, ar trebui să sărbătorim vestea asta. Încă o nuntă!

Alexandru întinse mâna spre a mea.

– Și dacă nu vrem să ne căsătorim? întrebă el.

Octavia se încruntă.

– Orice fată vrea să se mărite măcar o dată. Și ce bărbat nu-și dorește o soție?

– Noi nu ne dorim, am zis. Eu și Alexandru ne simțim bine împreună, și nu văd nici un motiv pentru care ar trebui să ne despărțim.

Octavia își lăsă scrisoarea în poală.

– Dar e o veste bună, Selene! Vei avea o casă a ta, la fel ca Iulia și Marcellus.

– Care se iubesc! am protestat. Tu știi mai bine decât oricine ce iese dintr-o căsnicie nedorită.

Femeia tresări, dar cu toate că îmi părea rău s-o rănesc, ăsta era adevărul.

– Și ce-o să facă Alexandru, am întrebat, dacă e dat unei fete pe care nici măcar n-o cunoaște?

– Majoritatea soților nu-și cunosc soțiile. E un aranjament…

– Pe care nu-l vrem!

Octavia se trase în spate, șocată de reacția mea. Dar era clar că Augustus mi-o intuise, altfel n-ar fi avertizat-o pe sora lui să mă pregătească.

– Vom mai discuta despre asta peste câteva luni, spuse femeia. Dar nu văd de ce ar trebui ca voi doi să vă despărțiți doar pentru că sunteți căsătoriți.

– Dacă unul din noi merge în Egipt, iar celălalt în Grecia? Sau dacă Alexandru nu e trimis deloc în Egipt, dar suntem siliți să locuim în capete opuse ale imperiului? Livia ne-ar putea căsători cu oricine.

– Asta nu e o decizie care să fie luată de Livia. E una care îi aparține fratelui meu. Octavia se ridică, părând a regreta profund. N-am făcut bine că v-am citit scrisoarea. Ziua asta ar trebui să fie una lipsită de griji. Veți avea soți buni, ne promise ea, și căsnicii fericite.

Dar nu pricepeam cum ar fi putut să ne garanteze asta.

Iulia și Marcellus ne așteptau în atrium, iar când ne văzură fețele, voiră să știe ce se întâmplase.

– O scrisoare de la Augustus, răspunse fratele meu.

– Se pare că urmează să fim căsătoriți, am spus.

– Cu cine? exclamă Marcellus.

– Doar nu cu Tiberius? întrebă alarmată Iulia.

Eu am făcut un pas în spate.

– Nu. Livia n-ar permite niciodată așa ceva.

– Ei bine, atâta vreme cât nu el e soțul, spuse veselă Iulia, cât de rău poate fi?

– Gândește-te la Horația, i-am răspuns, sau la oricare dintre căsniciile îngrozitoare. În Egipt, femeilor li se permite să-și aleagă singure bărbații.

Marcellus mă luă de după umeri.

– Amintește-ți doar cine e moștenitorul, șopti el, făcându-mă să zâmbesc împotriva voinței mele.

Exceptând conținutul scrisorii lui Augustus, a fost o zi minunată, cea mai grozavă aniversare pe care mi-o puteam aminti. Ca de obicei, Alexandru câștigă pariurile făcute la curse. Plouase cu o noapte înainte, însă el știa ce cai se descurcă mai bine pe pista udă decât pe cea uscată și, după ce își scoase micul sul de hârtie pe care își nota performanțele din trecut, parie pe Albi.

– Cincizeci de denari pentru prințul Egiptului, spuse agentul de pariuri, întinzându-i o pungă roșie și grea. Și încă cincizeci pentru tine.

Îi dădu o a doua pungă lui Marcellus.

Ne-am dus cu câștigurile în piața publică, unde, deși înghețam de frig, ne-am cumpărat *nivem dulcem*, apoi vin cald îndulcit cu miere.

La teatru, Lucius a criticat discursul îngrozitor și toți cinci am strigat: „Aduceți ursul!". Piesa a fost oribilă, însă nici unuia dintre noi nu

i-a păsat. Am râs de senatorul care adormise pe scaunul său și de femeia care sforăia atât de tare, încât îi deranja pe actori. Când eu și Alexandru ne-am întors la noi în cameră, soarele apusese de mult, iar paznicii păreau gata-gata să cadă din picioare.

– *Felicem diem natalem*, repetă fratele meu, apoi mă îmbrățișă strâns. Somn ușor.

– Unde te duci?

El zâmbi.

– Și nu crezi că Octavia o să afle? l-am întrebat.

– E vorba doar de o noapte.

– Au fost multe nopți, i-am spus eu cu asprime. Sclavii vorbesc.

– Atunci lasă-i să vorbească. Peste șase luni, adăugă el cu un aer întunecat, amândoi o să fim căsătoriți. Am putea măcar să ne bucurăm de libertate cât încă o mai avem.

L-am urmărit dispărând pe hol, apoi am închis ușa și am stins lămpile cu ulei. În timp ce închideam ochii, mi s-a părut că aud pași în atrium și m-am întrebat dacă fratele meu se răzgândise. Dar ușa nu s-a deschis, așa că m-am cufundat într-un somn adânc, plin de vise ciudate.

Brusc, m-am trezit speriată. Se auzi un zgomot de sandale pășind pe marmură, apoi un vaiet asemănător cu țipătul unui animal rănit străbătu vila, alungând liniștea. Ușile începură să se deschidă și să se închidă, iar sclavii să strige unii la alții, cerând lămpi. M-am grăbit să mă ridic de pe canapea, mi-am pus mantia, dar n-am reușit să-mi găsesc sandalele. Când, în sfârșit, am dat de ele, auzeam deja femei plângând și vocea lui Vitruvius rostind porunci peste toată nebunia. Am bâjbâit pe lângă ușă, incapabilă să-i găsesc clanța pe întuneric, apoi am dat-o de perete și am ieșit pe hol.

Afară, Antonia și Tonia erau deja treze și tremurau în cearceafurile lor grele din pânză de in.

– Ce se întâmplă? am strigat, însă nici una din fete nu vru să-mi răspundă. Cine țipă? Le-am urmat privirile înspre camera lui Lucius și am urlat: Alexandru!

Antonia a dat să mă oprească.

– Nu intra acolo! mă rugă ea.

– De ce?

Sclavii alergau cărând apă fierbinte, iar după ei își făcu apariția Vitruvius, înarmat cu sticle și cu bandaje. M-am apropiat încet de încăpere, ca și cum aș fi visat încă, iar când am văzut ce se petrecuse, mi s-au tăiat picioarele.

– Luați-o de aici! strigă Vitruvius.

Zeci de bărbați se îngrijeau de Lucius, care fusese rănit în piept și zăcea întins pe podea. Însă pe canapea, încă îmbrăcat cu tunica și mantia lui albă, Alexandru era neclintit. Câțiva sclavi au dat să mă ducă de acolo, dar le-am strigat înnebunită:

– Lăsați-mă în pace!

M-am repezit la fratele meu și l-am luat de umeri. Sângele i se scurgea prin cămașă și pe așternuturi. O tăietură adâncă i se întindea pe tot gâtul, iar când i-am pipăit obrajii, aceștia erau deja reci.

– Nu, am șoptit o dată și încă o dată. Nu! am urlat ca să mă audă și Isis.

Niște mâini mă ridicară și niște oameni începură să spună lucruri pe care nu le înțelegeam. Se făcu lumină, moment în care am văzut cărți și schițe. Cineva mă așezase pe o canapea din bibliotecă. În față îmi apărură Gallia și *magister* Verrius, urmați de Juba și de Agrippa. Erau momente în care nu știam sigur dacă dorm ori sunt trează. Când se iviră zorii, Gallia îmi îndesă o cupă în mâini.

– Bea.

– Nu pot.

– Ai plâns toată noaptea. Ai nevoie de lichide, mă dăscăli ea.

Am băut, însă n-am simțit nici un gust. L-am auzit pe Juba luându-i la întrebări pe sclavi în atrium, dar când a venit spre mine, mi-am întors fața.

– Selene, spuse el blând. Eu am închis ochii. Știu că nu vrei să vorbești, dar dacă e să descoperim cine a făcut asta…

– Tu spune-mi doar, i-am șoptit eu, fratele meu e… fratele meu e mort?

Atât Agrippa, cât și Juba stăteau aplecați deasupra mea, însă nici unul din ei nu vorbi.

Atunci am deschis ochii.

– E mort? le-am strigat.

Gallia se grăbi să vină lângă mine.

– Selene, a fost atacat. N-a avut nici o șansă.

Lacrimile îmi împăienjeniră ochii, apoi, brusc, mintea îmi deveni mai limpede ca oricând. Îmi aminteam de scrisoarea lui Augustus către Octavia.

– Vrei să știi cine e vinovatul? am întrebat.

– Da, răspunse Juba.

– Atunci găsește-o pe Octavia! Spune-i să aducă scrisoarea lui Augustus! Juba se încruntă la mine. Crezi că mint? Caută scrisoarea lui Augustus! am țipat.

Am auzit cum un sclav o rupe la fugă, iar când se întoarse, Octavia era cu el.

Cu mâinile tremurând, femeia îmi întinse sulul de hârtie.

– Ce vrei? mă întrebă ea nervoasă. Ce e în scrisoare?

Am citit în gând primul rând, doar ca să mă asigur că nu mă înșelam, însă cuvintele erau acolo. „În acest al cincisprezecelea an de la nașterea lor, sper să le urezi celor doi *gemini* toate cele bune.“ „Gemini.“ Însemnând Castor și Pollux. Fii gemeni ai Ledei și frații Elenei din Troia. Însă Castor fusese ucis, lăsându-l singur pe Pollux.

Am continuat să citesc, dar de data asta cu voce tare:

– „Când mă voi întoarce, va fi principala mea datorie să mă îngrijesc de încheierea unei căsătorii bune. Ai grijă s-o avertizezi pe prințesa Selene, astfel încât, atunci când va veni timpul, să fie pregătită."

Lacrimile îmi ardeau obrajii și îmi treceam privirea de la un chip la altul.

– *Unei* căsătorii bune, am repetat. *Una!* Și de ce doar una? am strigat furioasă. Deoarece știa că fratele meu nu se va însura niciodată!

Când Octavia a tras brusc aer în piept, m-am ridicat în capul oaselor și am citit:

– „Nimic nu e nici pe departe la fel de însemnat ca trecerea de la copilărie la viața adultă, iar ocazia merită tratată cu seriozitate." Dacă vorbele astea nu sunt o condamnare la moarte, atunci ce sunt? Îl voia pe Alexandru mort! Ultimul dintre Ptolemei. Fiul lui Antoniu. Și, la cincisprezece ani, un bărbat.

– Nu! Octaviei nu-i venea să creadă. Nu, șopti ea.

Agrippa spuse cu hotărâre:

– Îi vom găsim pe vinovați, și ei vor fi judecați.

Dar era o minciună. Totul era doar o minciună. Augustus ne plimbase pe străzile Romei și făcuse un spectacol din a ne crește sub ochii poporului. Dar întotdeauna, într-un colț al minții, știuse că fratele meu nu va trăi îndeajuns încât să poarte *toga virilis*. Mai întâi Cezarion, apoi Antyllus, acum Alexandru…

Tunetul bubui deasupra capetelor noastre și l-am auzit pe Juba spunând:

– Lăsați-o singură pe prințesă. Are nevoie de odihnă. Când văzu că Octavia ezită, îi spuse ferm: Du-te și ai grijă de Lucius.

Jumătatea mea. Geamănul meu.

– Cum o să trăiesc fără el? am șoptit.

Gallia mi-a așezat o țesătură caldă pe cap.

– Dormind puțin.

– Dar nu vreau să dorm! M-am ridicat și am scotocit cu deznădejde prin cameră. Vreau să-l văd.

– Îl îmbracă pentru înmormântare.

– Înmormântare unde? am strigat. Într-o groapă neînsemnată? Sub o simplă piatră funerară de pe Via Appia? Am ridicat ochii spre Juba. Tu trebuie să fi știut despre asta, l-am acuzat.

– Nu fi ridicolă!

– Numai un singur om de pe dealul Palatin ucide pentru Augustus.

Juba strânse din dinți cu furie.

– Iar omul acela nu sunt eu.

– Vreau să pleci. Când am văzut că nu se mișcă, am țipat isteric: Vreau să pleci de aici!

O umbră de durere îi străbătu chipul, apoi tânărul se întoarse și se îndreptă către ușă.

– Juba! țipă Gallia în urma lui.

– Ce faci? am întrebat-o. El a știut despre asta. Probabil că a pus totul la cale!

– Nu fi proastă! îmi spuse ea sever. N-ar face niciodată așa ceva!

– De unde știi? Cine altcineva cunoaște cele mai intime taine ale lui Augustus?

– Soția lui, spuse Gallia după plecarea lui Juba. Livia știe totul.

– Iar Livia nu e aici!

– Dar sclavii ei da.

Mă împinse ferm spre canapea.

– O să-i găsească pe vinovați, îmi promise ea, dar trebuie să te odihnești. Acum nu mai poți face nimic pentru el.

Glasul i se frânse și, cu toate că se întoarse cu spatele, mi-am dat seama că plângea.

Dar se înșela. Mai era un lucru pe care îl puteam face.

Capitolul 20

N-aș fi îngăduit ca Alexandru să fie îngropat fără un mausoleu, iar pentru că Octavia se temea ca nu cumva ultima dintre Ptolemei să-și curme singură zilele, i-a scris lui Augustus, și acesta s-a declarat de acord. Trupul fratelui meu a fost păstrat în Templul lui Apollo vreme de trei luni, răstimp în care muncitorii de la panteon, de la bazilică și de la băi au lucrat zi și noapte pentru a termina monumentul funerar. Iar cât a durat înălțarea mormântului, eu nu m-am văzut decât cu aceia care veneau ei la mine.

Când Marcellus a auzit prima oară vestea despre moartea lui Alexandru, a jurat răzbunare împotriva Liviei și chiar a lui Augustus, însă eu l-am avertizat că dacă îl va vorbi de rău pe unchiul său, el va fi următorul care va avea de suferit. Mai bine să aștepte, i-am spus. Să pândească momentul potrivit pentru a deveni împărat. Însă în timp ce iarna se înmuia și se transforma în primăvară, el tot supărat era, și nu se arătă mulțumit nici măcar atunci când Vulturul Roșu afișă prin toată Roma *acta* în care îi învinuia pe membrii familiei imperiale că ar fi criminali ce își tratează oaspeții ca pe niște sclavi, ucigându-i și apoi scăpând nepedepsiți. Nici un răufăcător nu a fost acuzat de omor, și cu toate că Lucius supraviețuise și îi putea descrie pe atacatori, nu se făcu nimic. Nimeni nu vorbea despre faptul că Alexandru fusese găsit în camera lui Lucius. Era ca și cum dragostea lor nici n-ar fi existat.

Eu mâncam singură. Lucram singură. Iar când am rugat-o pe Octavia să mă mute din camera pe care o împărțisem cu Alexandru, ea m-a instalat lângă Antonia, care venea seara la mine și îmi aducea de mâncare.

– Când crezi că ai să te întorci în tricliniu? mă întrebă fiica Octaviei.

Era aprilie. Am scuturat din cap.

– Nu înainte ca mausoleul să fie terminat.

– Dar e terminat! protestă fata. Mâine, Alexandru o să fie înmormântat.

Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile. Preoții lui Isis și Serapis îmbălsămaseră trupul fratelui meu, iar eu mergeam în fiecare zi la templu pentru a-l vizita. Cum avea să fie să nu-l mai știu aproape de mine?

– Nu sunt sigură că mormântul e gata, am zis.

– Și ce-o să faci? strigă Antonia. O să lucrezi veșnic la el?

M-am întors și am privit-o. Avea ochii cenușii și nevinovați ai mamei sale.

– Da, așa o să fac.

Și urma să transform mausoleul în al doilea cămin al meu. Iar când Augustus avea să se întoarcă și să mă mărite cu cine știe ce senator decrepit, aveam să plec de lângă soțul meu cât mai des cu putință. Iar dacă el urma să pornească în căutarea mea, avea să mă găsească dormind lângă Alexandru, stând amândoi într-o veșnicie de marmură.

Ochii Antoniei se umplură de lacrimi.

– Dar nu-i firesc!

– Nu. Și nici moartea fratelui meu n-a fost firească.

Ceremonia funerară începu pe dealul Palatin, și pe măsură ce procesiunea înaintă pe străzi, mii de oameni se strânseră pentru a-l vedea pe prințul ucis al Egiptului. Trupul lui era purtat pe un catafalc cărat de sclavi și preceda familia imperială. Eu mergeam pe lângă el, în timp ce Lucius și Vitruvius veneau în urma mea. Îl auzeam pe Lucius plângând cu suspinele profunde și sfâșietoare ale unui om complet răvășit de durere, iar dacă n-aș fi fost atât de amărâtă, poate că m-aș fi dus la el să-i ofer puțină alinare. Însă nu mai aveam pic de înțelegere în mine. Toată îmi fusese răpită odată cu viața lui Alexandru.

Când am ajuns la mausoleul de pe Via Appia, m-am întrebat care dintre oamenii aflați printre noi era răspunzător pentru moartea fratelui meu. Însă jalea tuturor părea sinceră, și ori de câte ori se uita la Alexandru, trupul Octaviei era scuturat de hohote de plâns. Un specialist egiptean în îmbălsămare ascunsese rana de la gâtul fratelui meu, iar dacă n-ar fi fost stratul subțire de voal care îi acoperea fața, Alexandru ar fi părut doar adormit. Frumoasele bucle pe care și le îngrijise cu atâta grijă erau încă negre și lucioase, acoperite de diadema din perle. Fusese ultimul bărbat din neamul Ptolemeilor și singura mea speranță de a mă întoarce în Egipt. Îmi fusese frate geamăn și cel mai apropiat prieten. Iar acum, scurta lui viață luase sfârșit.

Am pătruns în adâncitura răcoroasă a mormântului, și Iulia și-a acoperit gura cu pumnul pentru a-și înăbuși un suspin. Placa de marmură pe care o cumpărase pentru a ne sărbători aniversarea atârna acum deasupra sarcofagului. Când Castor, care era muritor, trecuse în neființă, geamănul său nemuritor alesese să i se alăture pe cer. Ei erau *gemini*, iar acum, Alexandru plecase spre Elizeu pentru a mă aștepta.

Preoții lui Isis și Serapis ridicară trupul fratelui meu de pe catafalc și îl așezară în sicriu, cântându-i imnuri egiptene pe care nici un roman nu le-ar fi recunoscut. Iar când mi-am așezat caietul cu desene în sarcofagul lui Alexandru, l-am văzut pe Vitruvius acoperindu-și ochii cu mâna. În timp ce oamenii coborau capacul, am simțit că mi se înmoaie genunchii, însă Marcellus m-a susținut. Atunci, l-am zărit pe

Juba tresărind, ca și cum ceva din gestul ăsta l-ar fi tulburat profund. Tânărul ne urmărea din cealaltă parte a camerei cu ochii lui duri ca onixul, iar eu mi-am spus: „Dacă există cu adevărat dreptate pe lumea asta, atunci fratele meu va fi răzbunat".

Apoi se cântară imnuri romane, iar Mecenas citi un lung poem în cinstea Ptolemeilor. Până și Tiberius părea zguduit de durere. Ochii îi era roșii, ca și cum ar fi plâns, iar când a așezat o cunună grea în fața mormântului, am observat că mâinile îi tremurau. Însă în clipa în care ceremonia luă sfârșit, eu încă simțeam miresmele de ulei de cedru și mirt ce fuseseră folosite la îmbălsămarea trupului fratelui meu, și atâta vreme cât ele mai pluteau în aer, îmi doream să rămân în mausoleu.

– Selene, spuse Lucius după ce toți ceilalți plecară și noi rămaserăm afară. Îmi pare foarte rău! Nu i-am spus nimic. Îmi pare rău că n-am fost eu cel ucis. Deoarece știu că asta ți-ai fi dorit.

Lacrimile îmi umplură ochii, iar sentimentul de vinovăție deveni insuportabil. L-am luat în brațe pe iubitul fratelui meu și am plâns amândoi.

– A fost voia lui Isis, am spus eu, vorbe care doar îl făcură pe Lucius să plângă și mai tare.

– Dar de ce?

– Nu știu. Numai ea știe.

Când lacrimile ne-au secat, m-am uitat la Lucius și am fost convinsă că în ultimele trei luni îmbătrânise cu zece ani.

– Există un motiv pentru care n-ai fost ucis, i-am spus. Zeii te păstrează pentru ceva măreț. Ai un ocrotitor.

– Dar fără Alexandru, ce rost are?

Ce rost aveau toate? L-am lăsat să mă conducă în bătaia soarelui și m-am simțit furioasă pe întreaga lume pentru că soarele îndrăznea să strălucească în continuare, când viața mea era atât de întunecată.

Deși toți se așteptau să mă alătur din nou meselor pregătite de Octavia în tricliniu, eu am rămas închisă în bibliotecă, schițând ornamente suplimentare pentru mausoleul lui Alexandru și pentru altarul pe care intenționam să i-l cumpăr din piață.

Într-o după-amiază, Iulia intră în bibliotecă, aducând o scrisoare. Mă văzu că lucram la ceva pentru Alexandru, dar mă întrerupse oricum și spuse:

– Ar trebui să vezi asta.

Mi-a oferit sulul, iar eu am citit:

– „Putem ierta cu ușurință un copil care se teme de întuneric. Adevărata tragedie a vieții se petrece atunci când oamenii în toată firea se tem de lumină."

Erau cuvintele lui Platon. Mi-am ridicat privirea spre Iulia.

– Pentru tine, rosti ea cu glas scăzut.

– De la cine?

– De la mine. Când văzu că tac, continuă: Îl vom găsi pe cel care l-a ucis, Selene.

Dar cuvintele i se stinseră când îmi observă expresia de pe chip.

– Au trecut patru luni, i-am amintit eu cu asprime.

– Știu. Dar tata n-o să fie pe veci împărat. Iar când o să devin eu împărăteasă, îți jur, n-o să mai rămână plebeu în Roma care să nu și-l amintească pe Alexandru. Dar tu nu poți continua să-ți trăiești viața în felul ăsta, temându-te să fii fericită, temându-te de lumină.

– Întunericul mă face fericită, i-am spus.

Însă Iulia îmi aruncă o privire plină de neîncredere.

– Mergi în fiecare zi la mausoleu. Ce faci acolo?

– Planuri. Muncesc!

– Și câtă muncă poate exista?

– O grămadă. Vreau să ridic un altar.

– Foarte bine, spuse ea. Și după?

– Poate o statuie, am răspuns, dându-i înapoi sulul de hârtie. Poate un bust.

– Și unde o să se termine? Ce-o să faci? O să tot cheltuiești până când o să-ți golești vistieria? Iulia scutura din cap. E prea mult, Selene. Trebuie să trăiești. Când se va întoarce tata…

– Voi fi *silită* să trăiesc. Doar că nu va mai trebui să-mi fac griji în privința despărțirii de Alexandru, pentru că el s-a dus deja!

Buza de jos a Iuliei începu să tremure, iar ea îmi împinse în față vorbele lui Platon.

– Îmi pare rău, spuse femeia, deși nu știam sigur pentru ce.

Am urmărit-o cum pleacă, apoi am chemat gărzile și le-am cerut să mă ducă pe Via Appia. În timp ce coboram dealul Palatin, Juba mă văzu și făcu un pas înainte.

– Ce e? l-am întrebat. Ai venit aici ca să mă ucizi și pe mine?

– Sper că glumești.

Tânărul privi neliniștit înspre gărzile mele.

– Augustus l-a păstrat pe fratele meu ca pe un taur pentru măcelar, așa că de ce n-aș urma eu? Și cine ar fi mai potrivit pentru treaba asta decât tine?

M-am întors să plec, iar Juba i-a șoptit ceva soldatului blond. Acesta a dat din cap cu seriozitate, însă, când am pornit din nou la drum, nu m-am deranjat să-l întreb ce i se spusese. Dar când am ajuns la mausoleu și am văzut ce se întâmplase, m-am răsucit pe loc.

– Cine a făcut asta? am întrebat cu răsuflarea tăiată.

Soldatul blond îmi răspunse:

– Juba.

Lângă sarcofag, în dreptul singurei surse de lumină din încăpere, se înălța cea mai frumoasă statuie a lui Alexandru pe care ar fi putut-o crea un sculptor. Era cioplită în marmură, cu ochii vopsiți căprui și

părul strâns în bucle perfecte, de jur împrejurul diademei. M-am dus la statuie și i-am atins chipul, nasul, buzele, bărbia. Era ca și cum fratele meu ar fi fost încă în viață, și nimic din ce aș fi putut comanda eu nu s-ar fi ridicat vreodată la nivelul muncii acestui artist.

M-am apropiat de soldatul blond și l-am întrebat:

– Ești sigur?

Acesta dădu din cap în semn de aprobare.

– Noi l-am ajutat să o aducă aici. Umilința și regretul profund mă reduseră la tăcere, iar soldatul îmi șopti cu bunătate: Mulți oameni o să-i simtă lipsa fratelui tău. Nu ești singură.

– Deci nu crezi că Juba l-a ucis? am șoptit.

Soldații se uitară unul la altul.

– Prințesă, de ce ar fi ucis un om la a cărui întreținere contribuia? Când mă văzu că nu pricep, alt soldat îmi explică: Cine crezi că v-a alimentat vistieria cu aur de când ați venit aici?

– Octavia.

Amândoi bărbații se strâmbară, iar cel blond spuse:

– Poate că ea v-a dat o canapea și ceva de mâncare, însă Juba a fost cel care a pus denarii în Templul lui Saturn. Știm, că doar noi am numărat monedele.

M-am uitat când la un soldat, când la altul.

– Dar… dar de ce?

– Poate că i-a fost milă, își dădu cu părerea brunetul. Mama lui provenea din Grecia. Pe când era tânără, a fost capturată și vândută ca sclavă. Tatăl lui Juba a eliberat-o. Apoi au sfârșit amândoi în același fel ca părinții tăi. El știe cum e să pierzi un regat și să fii nevoit să muncești chiar și pentru tunica de pe tine.

M-am gândit la tot aurul pe care fratele meu îl risipise la curse și la momentele în care eu îmi cumpărasem blănuri ori mătăsuri, fără ca măcar să pun sub semnul întrebării sursa banilor. Atunci, mi-a venit brusc în minte imaginea statuii grecești pe care Juba o găsise pentru panteon și o roșeață profundă mi-a acoperit obrajii. Galliei i se păruse că Venus seamănă cu Terenția, însă nu pentru asta și-o dorise Juba. În după-amiaza aceea, când îl surprinsesem privindu-mă, ochii lui erau plini de duioșie. Poate că, la început, ajutorul lui fusese oferit din milă, însă acum…

În timp ce mă grăbeam să ajung înapoi pe dealul Palatin, încercam să nu mă gândesc la felul în care buzele pline și solemne ale lui Juba se curbaseră în jos atunci când îl acuzasem de uciderea lui Alexandru. Oare de câte ori mă văzuse tânjind după Marcellus? Și cum ar fi putut Marcellus să ne înțeleagă suferința?

În seara aceea m-am hotărât să-mi fac apariția în tricliniu. Vreme de peste patru luni nu purtasem decât negru, însă Gallia îmi alese o tunică

în nuanțe închise de purpuriu și auriu, o ținută pentru care fratele meu mă lăudase cândva. Mi-am impus să nu plâng, în timp ce ea îmi pudra ușor pleoapele cu azurit și îmi dădea cu puțin ocru pe buze.

*

Un murmur de surprindere a străbătut încăperea când am intrat, și am observat cu o strângere de inimă că masa la care obișnuiam să stau cu Alexandru nu mai era la locul ei. Fusese mutată lângă Octavia și Vitruvius, iar acum stăteau acolo Marcellus și Iulia. Imediat mi s-a făcut loc lângă Juba, al cărui profil puternic era luminat din spate de flăcările lumânărilor. Imediat ce m-am așezat, s-a lăsat o tăcere stânjenitoare.

– Bine ai venit înapoi, spuse Claudia, și fiecare persoană mă salută cu glas scăzut.

Apoi, încet-încet, conversațiile reîncepură și totul decurse ca și cum n-aș fi plecat niciodată. Toți aveau grijă să nu râdă prea mult, ba chiar și Tiberius își ținea gura. Însă pe mine Juba mă interesa cel mai mult, așa că, într-un târziu, m-am întors spre el.

– Am greșit, i-am spus eu.

– În legătură cu ce? mă întrebă scurt.

– Cu tine. Ți-am subestimat… generozitatea. Iar statuia fratelui meu a fost un dar foarte frumos.

– N-am făcut-o pentru tine, ci pentru Alexandru.

M-am înroșit.

– Oricum. Ai fost foarte atent și…

– Nu face nimic. Tânărul se ridică în picioare. E timpul să vă spun *valete*, anunță el. Sunt multe de pregătit, dacă Augustus se apropie.

– Vine înapoi? am exclamat eu.

Juba mă privi cu seriozitate.

– Împreună cu cincizeci de mii de membri ai tribului celtic Salassi din Alpi.

– Ca prizonieri de război?

– Ca sclavi, zise Tiberius. Deși numai Iunona știe unde o să mai încapă, într-un oraș deja plin de gali.

Toți se uitau la mine și mi-am dat seama de ce nu fusesem anunțată. Nu voiau să intru în panică. Se temeau că mi-aș putea lua viața, așa cum făcuse mama mea când pierduse totul și Augustus se ivea la orizont. Din clipa în care ne văzuse pentru prima oară în Alexandria, Octavian știuse că fratele meu avea să moară. Un fiu matur al lui Marc Antoniu și al Cleopatrei ar fi fost un punct de reper pentru regruparea forțelor din tot imperiul, o amenințare nu doar în Egipt, ci și în Roma. Nu existase nici o speranță ca noi să ne întoarcem în Egipt, indiferent cât de mult am fi muncit pentru a ne face utili.

– De ce nu vii cu noi? întrebă repede Iulia. Eu și Marcellus mergem la teatru.

Eu am scuturat din cap.

– Ar trebui să te duci, mă îndemnă Octavia. În seara asta se joacă o piesă grecească.

– Sofocle, spuse Marcellus.

– Nu. Cred că o să merg în camera mea.

Vitruvius i-a aruncat o privire plină de înțeles fiului său, așa că n-am fost surprinsă când, în seara aceea, am auzit o bătaie în ușă și am descoperit că era Lucius.

– Te-a trimis tatăl tău? l-am întrebat.

Pentru o clipă, Lucius se gândi să mintă. Apoi recunoscu:

– Da. Dar aș fi venit oricum.

L-am lăsat să intre, iar el a făcut ochii mari. Încăperea era ca un mic Egipt, cu ghirlande din mătase roșie atârnate pe pereți și cu vase de bronz pentru ars tămâia, modelate în forma unor sfincși. Deasupra canapelei mele era agățată o *ankh*[1], lângă o imagine a lui Isis. Nu-mi mai păsa dacă aveam să-l supăr pe Augustus ori dacă sclavii urmau să-i scrie Liviei despre dormitorul meu. Ce puteau să-mi mai facă? Ce mai aveam de pierdut?

– Deci așa arată Alexandria? întrebă Lucius.

Am râs cu tristețe.

– E o palidă imitație.

El se așeză pe scaunul meu îmbrăcat în piele și căută ceva de spus.

– Probabil ai auzit că Senatul a votat pentru a-i oferi lui Augustus titlul de tribun pe viață. E o funcție chiar mai înaltă decât consulatul.

– Da. Acum e stăpânul lumii.

– Dar nu și al tău.

Mi-am ridicat privirea.

– Nimeni nu te poate împiedica să desenezi, Selene. Indiferent ce s-ar întâmpla, vei avea în continuare sprijinul Octaviei și al lui Vitruvius. Și știi ce fac Iulia și cu Marcellus? Plănuiesc să construiască un cămin pentru copiii abandonați, și spun că o fac în cinstea ta.

– Ei te-au rugat să-mi zici?

– Nu.

De data asta, răspunsul veni hotărât.

– Dar și eu am pierdut un bun prieten și, în unele zile, chiar dacă nu vreau să merg înainte, tot o fac. Tânărul clipi iute. Știi că mâine sosește Augustus.

Imediat mi-au revenit în minte gândurile legate de moartea lui Octavian și m-am întrebat dacă cineva avea să-l asasineze.

---

[1] Cunoscută și sub numele de *crux ansata* sau „crucea cu mâner“, este, de fapt, o hieroglifă egipteană, simbol al vieții lungi. Faraonii primeau la naștere câte o amuletă în formă de *ankh*. (n.tr.)

– Umblă vorba că ar fi bolnav, continuă Lucius. Știm cu toții că niciodată n-a fost puternic. Nici măcar vremea blândă din Iberia nu i-a priit îndeajuns. Când va veni, te rog să nu faci vreun gest necugetat.

– Ce te îndeamnă să crezi că aș fi în stare de așa ceva?

Lucius se uită lung la mine.

– Nu ai făcut dovadă că prudența e una din trăsăturile tale de caracter.

– Atunci, poată că o s-o facă altcineva pentru mine.

– Tu ai rămas ultima dintre Ptolemei, Selene. După tine nu mai e nici un om prin venele căruia să curgă sângele lui Alexandru cel Mare și al Cleopatrei. Ai grijă, sau toate lucrurile pentru care au luptat strămoșii tăi se vor stinge.

– S-au stins deja.

– Nu. Nu atâta vreme cât ultimul dintre Ptolemei e încă în viață.

*

Când din cealaltă parte a zidurilor Romei veni vestea că Augustus e pe cale să intre în oraș, ne-am strâns cu toții în piața publică, iar eu m-am gândit la Ptolemeii care trăiseră înaintea mea și m-am întrebat ce ar fi făcut ei în locul meu. Știam ce ar fi preferat mama: o sinucidere onorabilă în locul rușinii. Dar cum ar fi procedat ea dacă ar fi stat pe treptele Templului lui Saturn, purtând la gât o *bulla* romană și așteptând să-l întâmpine pe bărbatul care îi ucisese familia?

Am cercetat scara în căutarea lui Juba, cel care, fără să ne spună vreodată, venise aici lună de lună, ca să depună într-un cufăr din vistierie bani pentru mine și Alexandru. Deoarece n-am reușit să-l găsesc, l-am întrebat pe Agrippa unde e.

– A fost trimis înainte, să inspecteze prada de război. Cantabrii au lăsat în urmă mii de statui.

– De ce? Unde s-au dus?

– Au ales moartea în locul sclaviei, răspunse solemn Agrippa.

Lângă mine, ochii albaștri ai Galliei se îngustară, moment în care mi-am închipuit cât de greu trebuia să-i fie să asiste la o a doua subjugare a poporului ei.

Trompetele de război cântară, și judecând după zgomotele scoase de mulțimea înșirată pe lângă Vicus Iugarius[1] era clar că armata sosise. Am simțit pe cineva strângându-mă de mână.

– Vine, spuse Iulia, însă în glasul ei se simțea o nervozitate care mă făcu să mă întreb cât de fericită era de fapt.

Tobele băteau în ritmul copitelor cailor ce se apropiau, iar Octavia strigă:

[1] În traducere, Drumul făuritorilor de juguri; era o străveche stradă ce ducea către piața publică din Roma. (n.tr.)

– Uite-l!

Mai întâi se iviră caii albi împodobiți cu pene roșii, apoi apăru Augustus, triumfătorul cuceritor al pământurilor străine, mergând în fruntea armatei sale, într-un car aurit. Mi-am dat seama imediat că bărbatul se sfrijise, însă o platoșă musculoasă îi ascundea slăbiciunea, în vreme ce paloarea feței îi era acoperită cu pudră roșie. Livia venea în spatele lui, în propriul ei car, urmată de toți generalii care câștigaseră cu adevărat războiul. Mulțimea se lăsă cuprinsă de frenezie când mii de gali fură aduși în cuști murdare, iar soldații ridicară urne de aur, amfore și *rhyta* din argint.

Augustus se opri în fața Templului lui Saturn. Pentru că nimeni nu voia să asculte jalea galilor care plângeau, soldații împinseră cuștile în curtea Bazilicii Iulia, acolo unde urmau să le țină până când prizonierii aveau să fie vânduți. Augustus coborî din carul său, iar uralele care se înălțară când generalii victorioși se strânseră în jurul lui trebuie să-i fi asurzit până și pe zei. Agrippa a ridicat în aer o cunună de laur, dar eu mi-am întors capul, dezgustată de tot spectacolul. M-am uitat, în schimb, la soldații din fața bazilicii, care încercau să organizeze cele peste cinci sute de cuști. Era o nebunie, și, din punctul meu de observație, de pe trepte, puteam zări alți soldați care se grăbeau spre bazilică pentru a ajuta.

Dar pe măsură ce mă uitam, îmi dădeam seama că așa-zisele întăriri *nu erau soldați*. Bărbații erau echipați ca niște legionari, cu sandalele potrivite, cu căștile împodobite și mantiile stacojii, însă jumătățile superioare ale fețelor le erau acoperite cu măști negre. Am simțit că mi se taie răsuflarea. Vulturul Roșu venise să-i elibereze pe gali! Oamenii lucrau iute, deschizând cușcă după cușcă și instruindu-i pe prizonieri să rămână pe loc până când avea să se dea semnalul. Vulturul Roșu făcuse cumva rost de chei și, pe măsură ce încuietorile se deschideau una după alta, îi vedeam pe gali repezindu-se către lateralele cuștilor.

Atunci, unul dintre soldații de pe treptele templelor îmi urmări privirea și văzu ce se petrecea.

– Ne scapă! strigă el, întrerupând triumful lui Augustus. Prizonierii ne scapă! strigă bărbatul.

Din cealaltă parte a curții, unul dintre mascați ridică privirea și își dădu seama că fuseseră văzuți.

– Plecați! țipă el, și cu toate că vorbise pe limba galilor, cuvântul îmi era cunoscut din mustrările Galliei.

Ușile se dădură în lături și mii de prizonieri o rupseră la fugă. În curtea bazilicii se iscă panica, iar *liberatores* își aruncară măștile. Soldații, neștiind sigur cine se afla de partea lor și cine nu, traseră cu arcurile în mulțime la întâmplare. Una dintre săgeți îl nimeri pe liderul rebelilor, pe care l-am văzut ținându-se de umăr, cuprins de durere.

– A fost lovit! am țipat.

Gallia se năpusti în față.

– Vino înapoi aici, Selene!

– Dar a fost rănit!

N-a mai contat că o luasem la fugă. Toată lumea se mișca și era imposibil să rămâi pe treptele templului. Din acoperișul Bazilicii Iulia începu să iasă fum, iar o femeie strigă:

– A luat foc bazilica!

În timp ce mii de oameni fugeau de incendiu, eu mă repezeam înspre el. O femeie cu doi copii în brațe mă avertiză să mă întorc din drum, strigându-mi că flăcările vor cuprinde toată clădirea. Însă eu am mers pe urmele dârei de sânge până într-o prăvălie abandonată, unde am auzit gâfâitul unui bărbat ascuns în spatele tejghelei. M-am grăbit într-acolo, dar de îndată ce m-a văzut, el și-a ferit chipul.

– Pleacă! gemu.

– Sunt aici ca să te ajut.

– Cum? Lăsându-te omorâtă?

– Nu! Există un tunel. Duce spre Casa Vestalelor, iar de acolo ai putea să fugi.

– Atunci, spune-mi unde e și pleacă de aici.

– Nu ți-l pot descrie. Trebuie să ai încredere în mine.

Bărbatul a stat pe gânduri, iar când s-a întors, mi-am acoperit gura cu mâna, cuprinsă de uimire.

– Juba!

– Pe cine credeai că ai să găsești? întrebă el cu glas sumbru. Pe Marcellus?

Nu i-am luat în seamă vorbele acide și m-am aplecat deasupra lui. Pierdea mult sânge, așa că mi-am sfâșiat tunica pentru a-i face un bandaj. Mâinile îmi tremurau când i-am atins fierbințeala pielii.

– Dar omul care ne-a salvat în Forum Boarium era blond. Până și Iulia l-a văzut.

– Și există niște obiecte care se numesc peruci, spuse el pe un ton tăios.

– Atunci, cum rămâne cu acel *actum* apărut cât timp tu erai în Galia?

Am încercat să nu mă gândesc la umezeala care îmi cuprinsese brusc tunica, deși știam că era sângele lui.

– Mai sunt și alții care caută să pună capăt sclaviei.

Îmi simțeam părul atingându-i pieptul în timp ce îi legam bandajul. A fost nevoie de câteva noduri înainte ca fașa să rămână fixată.

– E destul, spuse Juba cu voce răgușită.

– Unde-i vârful?

Tânărul îmi arătă o săgeată însângerată aflată pe podea, și cu toate că simțeam cum mi se strânge stomacul, am văzut că vârful era încă intact. Nu rămăsese nici o bucată din el în trupul lui Juba, însă dacă

rana nu avea să fie cusută curând, era posibil să nu mai conteze. I-am oferit brațul, iar el l-a luat fără să se plângă.

– Poți să fugi?

– Da.

Ne-am grăbit să străbatem Bazilica Iulia. Fumul începuse să umple holurile, iar Juba se sprijinea de mine puțin mai mult decât probabil intenționase. Simțeam cum îi slăbesc puterile și încercam să-mi amintesc repede una dintre schițele lui Vitruvius. Bazilica adăpostea tribunale, birouri și prăvălii, iar vestalele își doriseră un tunel care să lege clădirea de templul lor, astfel încât să poată ajunge la magazine fără a fi văzute. Dar spre care dintre magazine ducea acel tunel?

– Ești sigură că știi unde mergi? întrebă Juba.

– Am văzut planurile de peste zece ori.

L-am condus în *taberna* unui negustor de mătase și am privit în jur. Magazinul fusese abandonat, iar clienții fugiseră fără a-și lua cumpărăturile cu ei. Am înșfăcat tunica unei femei și mi-am aruncat-o pe umăr. Urma să mă schimb înainte de a ajunge pe dealul Palatin.

– Unde-i tunelul?

– Nu știu! Dar e pe aici.

Juba păși în spatele tejghelei, acolo unde peretele era acoperit cu o draperie grea. Dintr-o mișcare a încheieturii, trase materialul la o parte și dezvălui o ușă. Intră primul, iar când se asigură că nu e nici un pericol, se sprijini de brațul meu și îmi îngădui să-l conduc. Înăuntru nu exista nimic care să alunge întunericul și, în timp ce mergeam în pas zorit, eu îmi croiam drum pipăind peretele.

– Ar trebui să te schimbi, spuse Juba.

M-am oprit din mers, și deși știam că nu putea să mă vadă dezbrăcată, obrajii tot mi s-au încălzit la gândul că el era acolo. Mi-am amintit când stătusem ultima dată în fața lui îmbrăcată doar cu fâșiile de pânză care îmi acopereau sânii și mijlocul. Eram în Grota Albastră, iar eu încercam să nu mă holbez la trupul lui pe jumătate gol, scufundat în apă.

– Ce să fac cu tunica însângerată?

– Dă-mi-o mie. Acum, grăbește-te!

În timp ce continuam să înaintăm prin tunel, răsuflarea lui devenea tot mai grea.

– Unde o să te duci când o să ajungem la templu? l-am întrebat.

– Pe dealul Palatin.

– Și cum o să justifici rana?

– Soldații au tras în toată lumea, răspunse el scurt. Oamenii o să creadă că, pur și simplu, le-am stat în cale.

– Dar Augustus o să creadă?

Tânărul nu răspunse, și cu toate că ajunseserăm deja la capătul tunelului, pentru o clipă, mi s-a părut că s-ar putea să mai spună ceva. În schimb, el a lăsat mâna în jos și mi-a oferit pumnalul lui.

– Pentru ce-i ăsta?

– Ai uitat primul drum pe care l-ai făcut singură în josul dealului Palatin?

– Dar era noapte!

– Și crezi că răufăcătorii dispar în timpul zilei? O să fiu în spatele tău, îmi promise el. Dar trebuie să pleci tu prima. Când calea va fi liberă, vreau să fluieri. Apoi să începi să mergi. Tot drumul până pe dealul Palatin.

Mâna îmi tremura cu putere când am luat pumnalul. Mi l-am strecurat în siguranță pe sub cingătoare, apoi am deschis ușa și am pășit prin porticul din marmură al Templului Vestei. Am fost uimită să văd că intrarea era liberă. „Toți au plecat să vadă focul“, m-am gândit. Am fluierat imediat, iar când am auzit ușa deschizându-se, am pornit-o la drum. Gallia știa încotro o luasem, și era posibil ca și Tiberius să mă fi auzit. Dacă mă întorceam pe dealul Palatin împreună cu Juba, numai un prost nu și-ar fi dat seama ce se petrecuse.

Prin tot orașul, oamenii alergau spre piața publică. Până și negustorii își părăseau tarabele ca să vadă incendiul ce mistuia bazilica. În clipa în care am ajuns la vila Octaviei, nu era nimeni în portic, și am știut numaidecât unde plecaseră cu toții. Dar până să apuc să ajung pe platforma din fața vilei lui Augustus, Gallia se apropie în fugă.

– Unde e? strigă ea.

M-am gândit la Juba, care sângera singur în vila lui, fără să aibă pe nimeni care să-l ajute, și m-am străduit din răsputeri să nu par îngrijorată.

– Cine?

Gallia mă privi lung înainte de a-mi șopti:

– Juba!

M-am aplecat spre ea.

– De unde…?

– Îi sunt confidentă încă de la prima apariție a Vulturului Roșu, spuse ea repede. Cine crezi că a afișat *acta* cât timp el a fost plecat? E în siguranță?

I-am povestit ce se întâmplase, iar chipul i s-a albit.

– Stai aici și nu spune absolut nimic.

Am simțit că intru în panică.

– Dar tu unde te duci?

– Să-l caut pe Verrius.

M-am urcat pe platformă și am încercat să evit privirea curioasă a lui Augustus. Marcellus și Iulia m-au strigat numaidecât.

– Unde ai fost? exclamă Iulia.

– Am fost prinsă în aglomerație, am mințit eu, sperând să fiu o actriță la fel de bună ca Augustus. Nu știam unde v-ați dus. Iar când m-am întors, toată lumea dispăruse.

Augustus mă cerceta îndeaproape. Trecuse un an de când nu mă mai văzuse.

– Credeau că poate ai fost strivită, spuse el.

– Sigur că nu! Am fugit.

– Dar sute de oameni au fost călcați în picioare! spuse Iulia. Ai văzut?

Eu am scuturat din cap.

– Atunci, sigur i-ai zărit pe gali fugind din cuștile lor! Am retrăit invazia barbarilor, zise ea cu răsuflarea tăiată.

Augustus îmi pândea reacția, însă am refuzat să-i ofer una. Atunci, el s-a întors brusc către Livia și i-a spus:

– Sunt în camera mea.

Octavia se repezi să-l însoțească, și am observat că atât Agrippa, cât și Tiberius lipseau.

După plecarea lui Augustus m-am uitat la Iulia.

– E bolnav?

– Tata suferă încă de când a plecat în Iberia. Zice că după-amiaza asta o să-i aducă sfârșitul și i-a cerut lui Agrippa să-l găsească cu orice preț pe Vulturul Roșu.

– Am auzit că rebelul a fost rănit, adăugă Marcellus, iar lui Tiberius i s-a părut că ai fugit după el.

– E un *traitor*. De ce aș fi fugit după el?

– Așa am zis și eu. Dar Tiberius credea că vei încerca să scapi din Roma.

Deși tot ce-mi doream era să alerg la vila lui Juba, am rămas pe deal și m-am uitat la focul care ardea. În cele din urmă, Iulia, care până și ea se săturase de spectacol, o întrebă pe Claudia dacă avea să urmeze un festin.

– Nu. Tatăl tău are nevoie de odihnă. Poate peste câteva zile, când Vulturul Roșu va fi mort, se va organiza o sărbătoare.

Iulia se uită spre mine.

– Cinezi cu noi?

– Nu în seara asta. Nu mă simt prea bine, am mințit încă o dată.

M-am grăbit să mă întorc în camera mea, sperând s-o găsesc pe Gallia așteptându-mă, dar încăperea era goală. Atunci am observat ceva negru ițindu-se de sub pernă. Era o cutiuță. Am ridicat-o și am citit biletul care fusese prins de ea. „În caz că mâine nu va mai fi", scria acolo. Am deschis cutiuța ascunsă și am scos din ea colierul de perle rozalii – ultimul dar primit de la mama mea. Cel pe care i-l dădusem lui Juba ca să cumpere libertatea Galliei. Lacrimile îmi împăienjeniră ochii în timp ce îmi puneam colierul la gât. Probabil că el mi-l lăsase în cameră de dimineață, neștiind dacă va supraviețui până la sfârșitul zilei. Iar acum, soarta lui era în mâinile zeilor.

M-am plimbat încoace și încolo prin dormitor, așteptând cu disperare vești, iar când Octavia s-a întors, am întrebat-o dacă o văzuse pe Gallia.

– S-a dus acasă, răspunse femeia, moment în care i-am observat semilunile întunecate de sub ochi. Părea stoarsă, ca și cum ar fi stat trează nopți la rând, fără să doarmă deloc. Febra se răspândește prin Roma, adăugă ea, iar Gallia mi-a spus că atât *magister* Verrius, cât și Juba sunt bolnavi. Medicii zic că fratele meu ar putea suferi de aceeași maladie. Dar tu ești în siguranță.

Întinse mâna și îmi mângâie obrazul. O lacrimă îi udă degetul, și am observat că și Octavia plângea.

– Mergem să ne rugăm?

Am urmat-o în *lararium*, acolo unde femeia a aprins un con de tămâie, și amândouă am îngenuncheat în fața zeilor. Ea și-a șoptit rugăciunile către Fortuna, în timp ce eu mi-am înălțat rugile tăcute către Isis. I-am promis zeiței tot felul de lucruri, i-am jurat că mă voi mărita cu orice bărbat ales de Augustus, indiferent cât de respingător ar fi, atâta vreme cât ea avea să-i salveze viața lui Juba. Și m-am jurat că o să-mi îndur suferința în tăcere. Că n-o să mă vait. Că n-o să mă amărăsc. Dacă ea urma să-i dea sănătate lui Juba, eu promiteam să nu-mi mai plâng nicicând de milă.

Dar noaptea trecu fără nici o vorbă, iar în dimineața următoare Gallia nu era de găsit. M-am tot învârtit prin bibliotecă, până când Vitruvius și-a lăsat jos stiletul și a insistat să ies afară, la aer.

– Dacă îți faci griji pentru *magister* Verrius, să știi că nu e cazul. L-am văzut în dimineața asta și arăta bine.

– L-ai văzut? am strigat. Unde?

Vitruvius se uită la mine cu un aer ciudat.

– Pe dealul Palatin. Venind dinspre vila lui Juba.

– Și ce-a spus?

– Că Juba e bolnav.

– Gallia era cu el?

Arhitectul clătină din cap.

– Nu. Nu din câte am văzut eu.

M-am grăbit să ies în portic, sperând să-l zăresc pe *magister* Verrius, dar singurul om care se apropia grăbit de vila Octaviei era Agrippa. Când mă văzu, generalul zâmbi.

– Am vești excelente! spuse el triumfător.

– Vulturul Roșu a fost prins?

– Mai bine. E mort. Am simțit cum îmi stă inima în loc, dar Agrippa a continuat: Doi oameni l-au prins seara trecută, când încerca să pună un *actum* pe Templul lui Apollo. Era deja rănit, dar l-au spintecat cu o *gladius*[1] în timp ce dădea să fugă.

Brusc lumea a început să se învârtă cu mine. Parcă retrăiam moartea lui Alexandru.

---

[1] Sabie (n.tr.)

– Și există… există un cadavru?

– Nu, dar judecând după cât sânge a lăsat în urmă, nu e nici o șansă ca el să fi supraviețuit.

Generalul a intrat pentru a-i împărtăși triumful său Octaviei, iar eu m-am ținut de o coloană ca să nu cad. Trebuia neapărat s-o găsesc pe Gallia. Ea ori *magister* Verrius trebuiau să știe ce se petrecuse. Am alergat până la poalele dealului Palatin, fără să mă mai obosesc să cer un paznic. Am bătut cu putere la ușa casei lui *magister* Verrius, aflată în capătul străzii. Când am văzut că nu-mi răspunde nimeni, am tras cu ochiul prin ferestre, iar un copil care trecea pe acolo s-a oprit și s-a uitat la mine.

– Nu-i nimeni înăuntru, spuse el.

– De unde știi?

– Locuiesc alături. Nu s-au întors aici toată noaptea.

– Dar azi-dimineață?

Băiatul a scuturat din cap.

– Nici măcar *magister* Verrius?

– Nu.

Am luat-o pe scurtătură înapoi spre vârful dealului. N-am îndrăznit să mă apropii de vila lui Juba, însă m-am dus la Templul lui Apollo, ca să văd totul cu ochii mei. Câțiva pretorieni se strânseseră în dreptul intrării, iar printre ei i-am recunoscut pe paznicii care mă însoțiseră la mausoleul lui Alexandru. Vorbeau calm între ei, admirând pata de pe treptele din marmură. Era exact așa cum o descrisese Agrippa. Nimeni n-ar fi putut să piardă atâta sânge și să supraviețuiască. Am simțit cum mi se pune un nod în gât și cum lumea se întunecă în jurul meu, până când soldatul blond de la mausoleu mi-a scuturat brațul.

– E doar sânge. N-ai de ce să-ți faci griji.

– Cine l-a înjunghiat? am șoptit.

– Noi.

Arătă spre el și spre brunetul cunoscut care îi stătea alături.

– Mă aștept ca amândoi să fim răsplătiți din plin.

Am simțit cum mi se întoarce stomacul pe dos. Dintr-odată, nimic nu mai avea sens. Când m-am întors în vila Octaviei, m-am închis în camera mea. Charmion, Ptolemeu, Cezarion, Antyllus, Alexandru, părinții mei. Iar acum Juba, bărbatul care mă îndrăgise de la bun început, ocrotindu-mă și scriind despre nedreptățile care mă preocupau și pe mine cu înflăcărare, totul sub masca Vulturului Roșu. Nu mă mai interesa dacă aveam să trăiesc ori să mor. M-am întins și am închis ochii, sperând că cineva se va furișa afară din umbră, așa cum se întâmplase cu patru luni în urmă, doar că de data asta pentru a-mi curma mie viața.

Dar când m-am trezit, soarele era încă sus pe cer. Nu apăruse nimeni să mă ucidă în somn. Se auzeau zgomote venind din atrium, iar în clipa

în care am deschis ușa, i-am surprins pe Octavia și pe Vitruvius șușotind. Imediat ce am apărut, cei doi s-au oprit și s-au uitat la mine.

Octavia se apropie. Chipul îi era măcinat de griji.

– Augustus ar vrea să te vadă, spuse ea.

– Serios? am întrebat eu pe un ton nepăsător. E furios?

– Nu știu. E foarte bolnav, Selene. Și se fac pregătiri…

Mi-am dat seama că mai avea puțin și izbucnea în lacrimi, așa că mi-am îmblânzit vocea:

– El și-a revenit întotdeauna.

– Dar acum e vorba de febră. Ne-a cerut să te aducem pe tine.

Când am dat din cap în semn de aprobare, a răsuflat ușurată. Se așteptase la o ceartă, însă mie nu-mi mai păsa ce avea să mi se întâmple. Am urmat-o în vila lui Augustus, acolo unde demnitarii stăteau îngrămădiți în atrium. Până și Iulia și Marcellus erau de față.

– A cerut să te vadă, zise agitată Iulia. Știi de ce?

Am scuturat din cap.

– Cred că o să te căsătorești. Când văzu că nu reacționez în nici un fel, femeia continuă nervoasă: Nimeni nu știe cu cine. Am impresia că nici măcar Livia n-a aflat. Dar tata își pune la punct toate planurile. Ba chiar i-a dat inelul său cu sigiliu lui Agrippa.

– Inelul care i-a aparținut lui Alexandru cel Mare?

Iulia dădu din cap în semn de încuviințare.

– Așadar, Agrippa e moștenitorul lui?

– Până când Marcellus va împlini douăzeci de ani. Îi citeam teama din ochi. Of, Selene! M-a luat de mâini, dar eu nu m-am clintit.

– Orice s-ar întâmpla, sunt aici. O să fie bine.

Octavia mă conduse către scări și arătă în sus.

– Prima ușă la dreapta.

Am urcat treptele, iar când m-am apropiat de ușă, am devenit conștientă de bubuitul pe care îl auzeam în urechi. Dar de ce mă temeam? Acum nu mai conta ce viitor avea să aleagă Augustus pentru mine.

Am deschis ușa și mi-am dat seama că nu intram într-o cameră oarecare, ci în biroul lui Augustus, Mica Siracusa. Pereții erau împodobiți cu hărți și suluri de hârtie, iar acolo unde nu se zăreau cărți, se înălțau statui. Un Augustus palid la față stătea așezat la masa lui, cocoșat precum un bătrânel care încearcă să se apere de frig. Mi-a făcut semn cu mâna să mă așez.

– Cleopatra Selene, spuse el.

– Împărate Augustus.

Bărbatul zâmbi când auzi titlul, dar nu mă corectă.

– Știi de ce te-am chemat aici?

Nu l-am mințit.

– Iulia mi-a spus că are legătură cu căsătoria mea.

– Da. El mă iscodi cu privirea. Te-ai făcut foarte frumoasă cât am lipsit.

– Multe lucruri s-au întâmplat cât ai lipsit.

Augustus ridică din sprâncene, dar îl loc să se înfurie pe mine, vocea îi deveni, în mod ciudat, plină de regret.

– Da, s-au întâmplat. Iar când vom muri, nu vom lăsa în urmă ceea ce e săpat în piatra monumentelor, ci tot ceea ce e țesut în viețile celorlalți.

– Pericle.

El dădu din cap.

– Iar eu n-am țesut prea multă fericire în viața ta, nu-i așa?

Mi-am înfipt unghiile în palme ca să nu plâng.

– Înainte să mor, aș vrea să schimb asta, Selene.

– Ai de gând să-l readuci la viață pe Alexandru?

Bărbatul șovăi.

– Înțelegi, sper, că un fiu matur al lui Marc Antoniu și al Cleopatrei ar fi rămas mereu un risc pentru stabilitatea Romei, atâta vreme cât ar fi fost în viață.

– Pentru stabilitatea Romei sau a stăpânirii tale?

– Există vreo diferență?

– El nu și-a dorit niciodată să fie Cezar!

– Mulți bărbați nu intenționează să devină Cezar. Dar când senatorii nemulțumiți le oferă această șansă, câți o refuză?

Eu mi-am mușcat buza de jos.

– Nu te-am adus aici ca să vorbim despre moarte, spuse el calm. Te-am chemat ca să-ți ofer o viață nouă. Ai avut parte de o educație frumoasă în Egipt, iar în Roma te-ai dovedit capabilă să conduci. Dacă vei accepta o zestre de cinci mii de denari, începu el, aș vrea să te numesc regină a Mauritaniei.

Biroul începu să se învârtească atât de repede, încât a trebuit să mă țin de brațele scaunului pe care stăteam.

– Nu pricep, am șoptit. Credeam că Juba…

– E bolnav? Da, dar e tânăr și foarte puternic. Oamenii ca el își revin repede. Te așteaptă în camera cealaltă.

M-am ridicat atât de iute încât a fost cât pe ce să-mi răstorn scaunul.

Augustus zâmbi.

– La capătul culoarului.

Nu-mi mai amintesc dacă am alergat. Trebuie s-o fi făcut, căci atunci când am deschis ușa, iar Juba m-a luat în brațe, gâfâiam. M-am apucat imediat să-l cercetez, căutând semnele unor noi răni.

– Nu înțeleg, era tot ce puteam să spun. Nu în…

El își puse un deget peste buzele mele.

– Oamenii de la templu erau ai mei. N-a avut loc nici un atac.

– Dar mizeria… am șoptit.

– Era sânge de taur. Cred că o să supraviețuiesc.

– Și umărul tău?

Tânărul își împinse tunica într-o parte, astfel încât să pot vedea locul în care *magister* Verrius îl cususe cu grijă. Iar în lumina strălucitoare a camerei, am știut că nu avea să existe niciodată un om mai frumos decât el. Probabil știuse încă de când fusesem luată din Alexandria că Augustus intenționa să mă cunune cu el. M-am gândit la toate momentele în care mă văzuse plângând după Marcellus și la numeroasele dăți în care îl împunsesem pentru că fusese răutăcios, când tot ce făcea el era doar o prefăcătorie menită să alunge bănuielile. Am simțit că ochii încep să mă usture.

– Sper că plângi de fericire, spuse Juba, și nu din pricina dezamăgirii.

– Cum aș putea să fiu dezamăgită? am strigat.

– Poate că îți doreai pe altcineva.

Mi-am trecut degetele prin părul lui.

– Nu. I-am cercetat ochii plini de bunătate și i-am dezmierdat frumoasele trăsături ale feței. Pe tine te vreau.

– Pe mine ori pe Vulturul Roșu? întrebă el cu precauție.

– Poate pe amândoi.

– Dar știi că Vulturul Roșu a dispărut, zise Juba. Eu am făcut tot ce am putut în Roma. Altcineva trebuie să continue lupta.

– Cum ar fi Gallia?

– Și Verrius, și mulți alți oameni de ispravă. Dar Augustus ar fi ajuns, până la urmă, să mă bănuiască. Deci mă tem că Vulturul Roșu a murit, spuse el cu regret.

– A murit? l-am întrebat. Sau doar a zburat spre Mauritania? Când am văzut că nu spune nimic, am adăugat: Eu bănuiesc că e a doua variantă.

– Nu vor mai exista răzmerițe. Nici fapte bune pline de îndrăzneală, mă avertiză el.

– Vrei să spui că nu vom mai fugi prin clădiri cuprinse de flăcări?

Îmi dădeam seama că îi venea să râdă, dar, în schimb, mă privea concentrat.

– Ce? De ce te zgâiești la mine?

– Nu mă zgâiesc. Observ.

Am zâmbit printre lacrimi.

– Și ce observi?

El îmi atinse urechea cu buzele.

– O tânără femeie curajoasă, care s-a luptat mereu pentru dreptate, chiar și atunci când aceasta nu era la mare căutare. O femeie care nu se poate întoarce în țara ei natală, dar care e binevenită să traverseze mările și să reclădească Alexandria pe pământul meu. Și o femeie care

a suferit destul în Roma, așa că merită, în schimb, puțină fericire. Vrei să vii cu mine și să-mi fii regină?

S-a dat mai în spate pentru a mă studia, dar eu l-am tras mai aproape.

– Da.

– Doar da?

Am dat din cap și mi-am lipit buzele de ale lui.

Epilog

Selene

Selene și Juba s-au căsătorit în anul 25 î.Hr. și, respectându-și cuvântul, Augustus i-a dat fetei o zestre minunată. Legătura formată între Cleopatra Selene și Juba al II-lea a devenit una dintre cele mai mari povești de dragoste născute în Imperiul Roman, și vreme de douăzeci de ani, cei doi au domnit unul lângă altul, într-o armonie extraordinară, ce a început în timpul călătoriei spre Mauritania.

Când au ajuns în noul lor regat, s-au instalat în orașul Iol, pe care l-au redenumit Cezarea, în semn de respect față de omul care îi numise rege și regină. Totuși, odată făcută această declarație publică de loialitate, Selene a început să reconstruiască întreaga capitală după modelul celui mai măreț oraș de pe pământ: Alexandria. N-a trecut mult până ce curtea lor a devenit cunoscută drept un centru al învățăturii, iar imaginile descoperite de arheologi în Cezarea (cum ar fi o statuie din bazalt a preotului egiptean Petubastes al IV-lea, o statuie din bronz a lui Dionysos și o statuie a lui Tutmes I) vorbesc cel mai clar despre adevărata loialitate a lui Selene.

În timp ce ea înălța monumente în onoarea moștenirii lăsate de neamul Ptolemeilor, Juba cartografia pământurile din jurul noului său regat. În decursul acestui proces, i se atribuie prima „descoperire" a Insulelor Canare, pe care le-a numit *Insularia Canaria* sau Insulele Câinilor, din pricina raselor canine feroce care le populau. Tot el a scris tratatul *Libyka* și a descoperit o importantă plantă medicinală din familia aliorilor, care și-a păstrat până în ziua de azi numele *Euphorbia regis-jubae*. Pliniu scrie că Juba a fost „amintit mai mult pentru calitatea erudiției sale decât pentru cea a domniei", în vreme ce Plutarh îl consideră unul dintre „cei mai talentați cârmuitori ai vremurilor sale". În timpul căsniciei lor, Juba și Selene au avut doi, poate trei copii. Fiul lor, Ptolemeu, le-a moștenit tronul.

Augustus

În ciuda bolii sale grave, Augustus și-a revenit și a continuat să conducă imperiul vreme de treizeci și nouă de ani. Aproape toți cei

dragi s-au stins înaintea lui, inclusiv Terenția, Agrippa, Mecenas, Octavia, ba chiar și Marcellus. La vârsta de șaptezeci și cinci de ani, când îi era limpede că sfârșitul se apropie, a rugat-o pe Livia să-i ia viața pe neanunțate. Și-a dorit să-și orchestreze moartea tot așa cum orchestrase toate celelalte evenimente. Augustus a murit în anul 14 d.Hr, după ce soția lui i-a pus otravă în mâncare. A lăsat în urmă instrucțiuni explicite pentru guvernarea Romei, mergând până într-acolo încât să descrie un sistem fiscal până la ultimul detaliu. Moștenitorul său a fost fiul Liviei, Tiberius.

Iulia

Iulia și Marcellus s-au bucurat de fericirea lor conjugală vreme de numai doi ani. În 23 î.Hr. Marcellus a murit brusc, punând capăt unei vieți scurte, care, cel mai probabil, l-ar fi dus spre scaunul de împărat, dacă el ar mai fi trăit. A fost îngropat în mausoleul lui Augustus, ce mai poate fi văzut și azi în Roma. Deoarece nu exista nici un moștenitor declarat, Augustus i-a poruncit lui Agrippa să divorțeze numaidecât de Claudia, fiica Octaviei, iar Iulia, pe atunci în vârstă de optsprezece ani, i-a fost dată generalului de patruzeci și doi de ani, prieten apropiat al tatălui ei. Din căsnicia lor s-au născut cinci copii, însă când Agrippa a murit, în anul 12 d.Hr., Iulia a redevenit văduvă. De data aceasta, având mai puțini moștenitori dintre care să aleagă, Augustus a măritat-o cu fratele ei vitreg, Tiberius. Însă femeia s-a răzvrătit și l-a luat drept amant pe Antoniu, fratele vitreg al lui Selene, fiul lui Marc Antoniu și al Fulviei. Când povestea a ajuns la urechile lui Augustus, acesta și-a arestat propria fiică pentru adulter și trădare. Antoniu a fost silit să se sinucidă, asemenea tatălui său, iar Iulia a fost alungată pe insula Pandataria. Numai mama ei a însoțit-o în exil, acolo unde li s-a interzis să primească vizitatori, în afara celor trimiși special de împărat. La capătul a cinci ani, Iuliei i s-a îngăduit să se întoarcă pe continent, dar i s-a interzis să intre în Roma. După moartea lui Augustus, una dintre primele hotărâri luate de Tiberius a fost s-o închidă pe Iulia într-o încăpere din locuința ei. Acolo, femeia a murit de foame.

Tiberius

Înainte să devină moștenitorul Imperiului Roman, lui Tiberius i s-a poruncit să se însoare cu Vipsania, fiica lui Agrippa. Căsnicia celor doi s-a dovedit a fi chiar una potrivită și, vreme de șapte ani, au rămas parteneri fideli, dând naștere unui fiu pe care Tiberius l-a botezat Drusus, după propriul frate mai mic. Însă după moartea lui Agrippa, în anul 12 d.Hr., Augustus i-a ordonat lui Tiberius să divorțeze de soția sa însărcinată și să se însoare cu Iulia. Șocul a făcut-o pe Vipsania să piardă cel de-al doilea copil, dar divorțul a mers înainte, iar pentru asta Tiberius nu l-a iertat niciodată pe Augustus. În anii care au urmat,

Tiberius a continuat să se vadă cu Vipsania, amenințându-l cu moartea pe Gallus, noul soț al acesteia. După câteva astfel de întâlniri, Augustus i-a interzis lui Tiberius să se mai vadă vreodată cu Vipsania. Când a devenit împărat, Tiberius l-a declarat pe soțul Vipsaniei inamic public, l-a întemnițat și l-a ucis prin înfometare. După moartea Iuliei, nu s-a mai recăsătorit. Se crede că Iisus din Nazaret a fost crucificat în perioada domniei lui Tiberius, care a durat vreme de douăzeci și trei de ani.

Octavia

După brusca și devastatoarea moarte a lui Marcellus, Octavia s-a retras din viața publică, pentru a-și petrece timpul făcând muncă de caritate și crescându-și nepoții. Fiica ei Antonia s-a căsătorit cu renumitul conducător de care de luptă Lucius Domitius. Deși căsnicia a fost una profund nefericită, din ea s-au născut trei copii. Unul dintre ei, Antonia, avea să devină bunica împăratului Nero. Mezina Octaviei, Tonia, s-a căsătorit cu fiul Liviei, Drusus, și s-a bucurat de un mariaj fericit vreme de șapte ani, până când Drusus a murit într-un accident de călărie. Copiii lor au fost celebrul general Germanicus, frumoasa Livilla și viitorul împărat Claudius.

Notă istorică

La fel ca alți scriitori de ficțiune istorică dinaintea mea, le sunt profund îndatorată celor care și-au petrecut nenumărați ani interpretând, cercetând și scriind despre lumea Romei antice. Acești oameni de știință mi-au permis să zugrăvesc, atât cât mi-a stat în putere, stilul de viață de acum peste două milenii, când copiii lui Marc Antoniu și ai Cleopatrei au fost luați din Egipt și crescuți vreme de câțiva ani pe dealul Palatin. Dacă Selene și Alexandru par incredibil de maturi pentru vârsta lor, asta se datorează faptului că erau copiii extrem de bine educați ai unei regine considerate printre cele mai învățate femei ale epocii ei. Asemenea copiilor de actori din ziua de azi, ei au fost crescuți într-o lume a adulților, cu așteptări adulte, și e clar că educația lui Selene a fost suficientă pentru a o ajuta să devină regina Mauritaniei.

Aproape toate personajele din carte înfățișează oameni adevărați, cu care Alexandru și Selene s-au întâlnit în realitate. Personalitățile lor le-am reconstituit pe baza a ceea ce s-a scris despre ei și s-a păstrat în documentele istorice. De la dragostea lui Augustus pentru teatru până la construirea de către Agrippa a panteonului (pe frontonul căruia puteți vedea și azi gravat numele lui), am încercat să mă asigur că personajele rămân fidele portretelor lor istorice. Excepția majoră de la această regulă e faptul că l-am inventat pe Vulturul Roșu. Cu toate că rebelul n-a existat, au rămas dovezi care arată că Juba era profund dezgustat de cultura sclaviei din Roma. După sosirea lui în Mauritania, sclavia de acolo a dispărut treptat, și nu e de mirare că tânărul prinț s-a identificat cu aceia ținuți în robie, având în vedere că, dacă n-ar fi fost iluștrii săi predecesori, ar fi îndurat și el aceeași soartă.

Ambele procese din roman sunt bazate pe evenimente care se presupune că ar fi avut loc în Roma antică, și cred că ele ajută la ilustrarea doar a câtorva dintre problemele morale ce se nășteau din înrobirea ființelor umane. Asemenea judecăți servesc la a ne aminti cât de des realitatea e mai ciudată decât ficțiunea. Să luăm ca exemple încercarea lui Pollio de a-l arunca pe un sclav drept hrană pentru țiparii săi, taurul care a scăpat din Forum Boarium și s-a prăbușit de la un balcon aflat la etajul al doilea al unei clădiri și obsesia lui Augustus de a face

însemnări – toate se bazează pe izvoare istorice. Până și faptul că *magister* Verrius folosea jocurile în *ludus*, că tribul *Telegenii* s-a luptat cu leoparzii în arenă, precum și neatenția lui Octavian în mausoleul lui Alexandru cel Mare, neatenție ce a dus la ruperea nasului cadavrului, toate provin din istorisiri ale contemporanilor. Și chiar dacă s-ar putea să ni se pară că unele dintre accesoriile prezentate în carte sunt exclusiv moderne – cum ar fi bazinele încălzite, ferestrele cu obloane elegante, ghidurile turistice și multe altele –, ele au existat cu adevărat în Roma imperială.

E uimitor când stai să te gândești ce au reușit să facă romanii acum mai bine de două milenii, când speranța medie de viață era sub treizeci de ani. Unele dintre cele mai rezistente clădiri datează de pe vremea lui Agrippa și Augustus: panteonul, Bazilica lui Neptun, Saepta Iulia, Forum Augusti și multe dintre băi. Cei doi au împodobit aceste locuri cu statuile lor preferate și, precum mulți alți romani, au fost avizi colecționari de antichități, mai ales de obiecte provenite din Grecia. Contrar a ceea ce vedem azi prin muzee, aproape toate statuile lor din marmură erau pictate, multe dintre ele în culori țipătoare, cum ar fi roșul strălucitor, turcoazul, galbenul și portocaliul. Deși ni se pare ciudat să ni-i imaginăm pe oamenii care au trăit în urmă cu două mii de ani colecționând antichități, societatea romană era, din multe puncte de vedere, uimitor de asemănătoare cu a noastră. Romanii îndrăgeau teatrul, foloseau strângerea de mână pentru a se prezenta, iar mulți dintre gânditorii lor de frunte, cum ar fi Cicero, luau în derâdere superstițiile larg răspândite, ba chiar și credința în zei. Copiii se jucau cu zaruri și păpuși, în vreme ce adulții mergeau la curse pentru a paria și a se întâlni cu prietenii. Umorul de zi cu zi era cunoscut drept vulgar. Prin tot orașul Pompeii, vechile graffiti păstrează încă sarcasmul Romei antice. Iar când împăratul Vespasian și-a dat seama că e pe moarte, le-a spus fiilor săi pe un ton ironic: „Cred că în curând o să fiu divin".

Există un motiv pentru care atât de mulți ne simțim atrași de Roma antică, și cred că atracția se datorează faptului că ne recunoaștem în acești oameni care au trăit acum peste două mii de ani. Gândiți-vă la următoarele citate, pe care unii dintre voi le-ați putea lua drept fragmente din scrieri moderne:

> *Un trup omenesc era purtat spre mal, plutind ușor în sus și în jos pe valuri. Eu stăteam și așteptam cu tristețe, priveam cu ochii umezi la lucrarea stihiilor perfide și monologam: „Undeva într-un loc sau altul, poate că o soție așteaptă cu nerăbdare întoarcerea acestui biet individ. Sau un fiu, ori un tată, fără ca vreunul să bănuiască furtuna și distrugerea. Fiți siguri, omul a lăsat în urmă pe cineva pe care l-a sărutat cu drag la plecare. Acesta este, deci,*

sfârșitul proiectelor umane, aceasta este reușita măreților planuri ale omenirii. Priviți-l cum e acum pe val.“

Petronius, *Satyricon 115*

Am fost fericit să aflu de la cei care tocmai te-au vizitat că trăiești în raporturi prietenoase cu sclavii tăi… Unii spun: „Sunt doar sclavi“. Dar sunt ființe umane de un neam cu noi! „Sunt doar sclavi.“ Dar locuiesc alături de noi! „Sunt doar sclavi.“ De fapt, sunt tovarășii noștri sclavi, dacă stai să te gândești că soarta are tot atâta control asupra noastră, cât are și asupra lor… Nu vreau să mă lansez într-o lungă discuție despre tratamentele aplicate sclavilor, față de care ne arătăm foarte aroganți, foarte cruzi și foarte abuzivi. Totuși, acesta este sfatul meu: „Tratează-i pe cei din păturile sociale inferioare așa cum ai vrea să fii tu tratat de către cei din categoriile sociale superioare“.

Seneca cel Tânăr, într-o scrisoare către un prieten

Ea, cea care a pornit prima obiceiul de a-și smulge din trup frageda progenitură, merită să moară în propriul război. Se poate ca, pentru a fi lipsită de cusurul vergeturilor, să trebuiască să împrăștii tragicele nisipuri ale carnagiului?… De ce ți-ai supune pântecul armelor avortului și le-ai da otravă nou-născuților?… Tigroaicele care dau târcoale prin Armenia nu fac asemenea lucruri, nici leoaicele nu îndrăznesc să-și omoare pruncii. Și totuși, copilele gingașe o fac, dar nu fără a fi pedepsite, căci adeseori cea care ucide ceea ce se află în pântecul ei moare ea însăși.

Ovidiu, *Amores*

Ce te-a apucat? Totul se întâmplă pentru că mă culc cu regina [Cleopatra]? Da, nu mi-e soție, dar nu-i ca și cum ar fi un lucru nou, nu-i așa? Nu-l tot fac de nouă ani încoace? Și tu? Livia chiar e singura femeie cu care te bagi în pat? Te felicit dacă în clipa în care citești această scrisoare n-ai avut-o deja pe Tertulla, ori pe Terenția, ori pe Rufilla, ori pe Salvia Titisenia, ori pe toate la un loc. Chiar contează unde îți vâri mădularul sau cine e femeia?

Marc Antoniu într-o scrisoare adresată lui Octavian,
păstrată de biograful Suetonius

În citatul din Petronius recunoaștem foarte umana frică de moarte și senzația de gol pe care decesul o lasă celor care rămân în urmă.

În scrisoarea lui Seneca, vedem că, deși sclavia era de multă vreme o instituție, existau oameni care clar se simțeau deranjați de ea. Ovidiu abordează îndelung dezbătuta temă a avortului, în vreme ce epistola lui Marc Antoniu îl batjocorește pe Octavian pentru ipocrizia de care dă dovadă în ceea ce privește aventurile extraconjugale. Toate aceste păreri ne par acum surprinzător de moderne, căci noi încă trăim cu relicvele lumii lor antice. Mulți consideră că primul ziar din lume a fost cotidianul *acta diurna* înființat de Iulius Cezar, iar sintagma *Senatus Populusque Romanus*, care înseamnă „Senatul și poporul roman“ e folosită și azi. De fapt, inițialele ei, *SPQR*, pot fi văzute prin tot orașul, pe orice fel de obiecte, de la afișele publicitare până la capacele de canal.

Însă chiar și cu o asemenea abundență de informații înaintea mea, mi-am îngăduit câteva abateri de la izvoarele istorice. Pentru că ambele fiice mai mari ale Octaviei se numeau Claudia, și ambele ei fiice mai mici se numeau Antonia, am schimbat două dintre aceste nume (în Marcella și Tonia), de dragul simplității. Și cu toate că *haruspices* erau cei care cercetau măruntaiele animalelor pentru a afla semnele favorabile din partea zeilor, și *fulguratores* erau cei care interpretau fulgerele și tunetele, eu am ales să-i numesc pe toți „auguri“, astfel încât să nu copleșesc cititorul cu prea mulți termeni străini. La fel, am ales să limitez folosirea declinărilor în cazul substantivelor latine, pentru a ușura sarcina cititorului.

Alte schimbări pe care le-am făcut includ inventarea atât a Galliei, cât și a lui Lucius, care, din câte știm până în prezent, nu au existat, dar și modificarea ușoară a câtorva date ce apar în roman. (De asemenea, luna august era cunoscută, în epoca în care se petrece acțiunea romanului, drept *sextilis*, și abia mai târziu a fost numită *augustus*, în onoarea lui Octavian.) N-am inclus obiceiul roman de a se bate la ușă cu piciorul, și nu cu mâna, iar de dragul poveștii, am făcut-o pe regina Cleopatra să pară șocată când află vestea că Octavian și-a însușit numele unchiului său, deși, în realitate, ea trebuia să fi știut cu mult înainte. Și cu toate că m-am străduit din răsputeri să evit anacronismele, recunosc că am eșuat în cazul câtorva cuvinte, cum ar fi *cărți* (care pe vremea aceea se numeau, de fapt, *codices*). Totuși, în cea mai mare parte a textului am încercat să mă țin cât mai aproape cu putință de istoria dovedită. La urma urmei, de aceea citim ficțiune istorică, pentru a fi purtați într-o altă epocă și a fi uimiți de viețile și de tradițiile oamenilor din Antichitate, așa cum și ei, probabil, ar fi uimiți de ale noastre.

Glosar

akolouthos. Termen grecesc pentru acolit sau ajutor. Pluralul este *akolouthoi*.

Amphitrio. O populară comedie sexuală scrisă de Plaut.

atrium. Spațiu deschis, aflat în centrul multor case romane.

ave. Cuvânt latin folosit de romani în semn de salut și de urare, înțelesul lui fiind „Noroc!“

bulla. Amuletă purtată în jurul gâtului de copiii romani, pentru a-i apăra de rău. Un băiat își purta *bulla* până când devenea cetățean al Romei, în timpul ceremoniei *toga virilis*, în vreme ce o fată o păstra pe a ei până în ajunul cununiei.

calamistrum. Un fier pentru ondulat părul.

cariatidă. Stâlp sau alt element arhitectonic de susținere, sculptat în forma unei femei.

cavea. Spațiul semicircular al unui teatru, în care se află scaunele spectatorilor, așezate în trepte.

Cerber. Un câine mitologic cu trei capete, ce păzea porțile prin care se intra în Hades.

chiton. Un veșmânt lung, purtat de bărbații și femeile din Grecia și prins cu broșe în dreptul umerilor.

colei. Testicule.

Columna Lactaria. O columnă din Roma lângă care erau abandonați pruncii nedoriți și în dreptul căreia doicile ori părinții adoptivi îi puteau hrăni pe bebelușii care supraviețuiau.

cunnus. Organele genitale ale unei femei.

dies natalis. Zi de naștere.

dies nefastus. Zi cu ghinion în calendar, în timpul căreia nu se puteau duce la îndeplinire treburi oficiale. Pluralul este *dies nefasti*.

domina. Stăpână. Termen folosit atunci când despre subiectul feminin al frazei se vorbește ca despre un superior. Întrebuințat și în adresările directe către o femeie de rang superior.

domine. Stăpâne. Folosit în adresarea către un bărbat de rang superior. Pluralul este *domini*.

dominus. Stăpân. Folosit atunci când despre subiectul masculin al frazei se vorbește ca despre un superior.
equites. Cavaleri, membri ai rangurilor aristocratice inferioare.
faste. Almanah roman în care erau trecute, printre altele, datele festivalurilor și *dies nefasti*.
filius nullius. „Fiul nimănui“ (un bastard).
fornices. Arcade sau bolți. Obiceiul prostituatelor romane de a-și ademeni clienții sub arcade este sursa termenului „a fornica“. Singularul este *fornix*.
Forum Boarium. Piața de vite.
Ganymede. Un tânăr homosexual, nume împrumutat de la frumosul amant al lui Zeus, din mitologie.
gal/galic. Termeni ce se referă la Europa continentală de Vest, între Rin și Pirinei, zonă locuită de triburile celtice. Spațiul includea actualele state Benelux, Franța, Elveția și nordul Italiei (Galia Cisalpină).
gustatio. Aperitivul sau primul fel de la o masă. Deseori era reprezentat de o salată ușoară, linte ori legume murate.
himation. Veșmânt grecesc purtat peste chiton și folosit deseori drept mantie.
ignobilis. De joasă speță.
judices. Jurații dintr-un proces public, de obicei aleși dintre cetățeni și făcând parte din straturile sociale superioare. Singularul este *judex*.
kyphi. Tămâie, folosită în scopuri medicale și în ritualurile religioase egiptene.
lararium. O mică încăpere cu un altar, în care erau cinstiți zeii casei.
lari. Zeii casei ori spiritele ocrotitoare ce erau onorate în *lararium*.
Liberalia. Festivalul lui Liber Pater și a consoartei sale, Libera, sărbătorit pe 17 mai. Aceasta era și ziua în care băieții ajunși la majorat renunțau la *bullae*.
liberatores. Eliberatori.
ludus. Școală. Cuvânt folosit și cu referire la jocurile publice menite să servească drept festivaluri prin care li se mulțumea zeilor. Pluralul este *ludi*.
lupa. Lupoaică. Un termen peiorativ pentru o prostituată. Pluralul este *lupae*.
lupanar. Bordel.
Lupercalia. Festival pastoral organizat între 13 și 15 februarie.
lustratio. O ceremonie de curățare, ce implica deseori sacrificări de animale, menită să purifice oameni (în special nou-născuți), dar și locuri, recolte, armate sau clădiri.
Mare Superum. Marea Adriatică.
nemes. Țesătura cu dungi albastre și aurii pe care o purtau pe cap faraonii din vechiul Egipt (înaintea perioadei în care se petrece acțiunea romanului).

nobilitas. Nobilimea
odeum. Clădire folosită pentru spectacole muzicale și teatrale. Pluralul este *odea*.
offella. Pizza Romei antice, făcută din aluat copt, dar fără roșii, care la vremea aceea le erau necunoscute romanilor. Pluralul este *offellae*.
ornatrix. O femeie pricepută în aranjarea părului și machiaj
palla. Șal purtat peste brațe și umeri
pilum. Suliță ori lance lungă
plebeu. Membru al claselor sociale inferioare
portic. Veranda acoperită, aflată în partea din față a unei clădiri
rostrum. Platformă oratorică din Senat, făcută din scândurile corăbiilor capturate de romani în timpul diverselor bătălii navale
Salii. Un grup de tineri preoți ai lui Marte, zeul roman al războiului
salve. Salutări. *Salvete* este forma folosită atunci când vorbitorul se adresează mai multor persoane.
silphium. Plantă acum dispărută, numită generic „molură gigantică". Autorul roman Pliniu cel Bătrân scrie despre folosirea ei drept contraceptiv.
sparsor. Persoană care avea sarcina de a stropi cu apă roțile fumegânde ale carelor care luau parte la curse.
spina. Barieră aflată în centrul arenei Circus Maximus. În cadrul unei curse, ea separa turele de pistă exterioare de cele interioare.
SPQR. *Senatus Populusque Romanus* sau „Senatul și poporul roman". Această „semnătură" omniprezentă a statului roman apărea pe steagurile legiunilor, pe documente, monede și multe altele.
stolă. Rochie lungă și plisată, purtată peste tunică. Era veșmântul tradițional al femeilor din Roma.
stilet. Instrument de scris făcut din metal, folosit pentru însemnările făcute pe tăblițele acoperite cu ceară. Capătul opus peniței, mai teșit, putea fi folosit pentru scrijelirea și netezirea suprafeței, adică pentru „ștergerea" greșelilor.
taberna. Prăvălie sau cârciumă în care se servea bere. Pluralul este *tabernae*.
tăbliță. Suport acoperit cu ceară ce putea fi refolosit prin încălzirea și topirea cerii.
thalamegos. Veche navă grecească. Numele înseamnă „purtător de cabine".
tiet. Nodul sacru al zeiței egiptene Isis
toga praetexta. Veșmânt lung din lână, purtat de cetățenii Romei pe post de tunică. *Praetexta* avea o singură dungă purpurie, și era deseori îmbrăcată de magistrați, preoți și de băieții prea mici pentru *toga virilis*.
tollere liberos. Ridicarea unui nou-născut în aer de către tatăl său, gest ce însemna acceptarea lui în familie.

tricliniu. Sufrageria unei case romane, numită astfel după cele trei canapele pe care mesenii stăteau sprijiniți și mâncau.

Ubi tu es Agrippa, ego Claudia. „Unde ești tu Agrippa, sunt eu Claudia."

umbraculum. Umbrelă sau apărătoare purtată, de obicei, de sclavi pentru bogatele lor stăpâne romane

univira. Femeie care a avut doar un soț.

vale. La revedere. *Valete* este forma folosită atunci când vorbitorul se adresează mai multor persoane.

vestibul. Holul îngust ce făcea legătura între atriumul unei locuințe romane și stradă. Aceste spații conțineau deseori mesaje de întâmpinare sau podoabe sub formă de mozaicuri și picturi murale.

Mulțumiri

Ca întotdeauna, îi datorez cele mai profunde mulțumiri soțului meu infinit de răbdător, care mă susține de fiecare dată, Matthew. După mai bine de un deceniu petrecut împreună, încă mă inspiri să aleg să scriu despre cele mai mari povești de iubire din istorie. Mamei mele și fratelui meu, care m-au sprijinit mereu în cariera de scriitor. Vă sunt profund îndatorată amândurora. Și tatălui meu, care mi-a insuflat dragostea lui pentru istoria Romei antice. Îmi doresc doar să fi fost și tu aici, ca să citești cartea asta. Cred că ți-ar fi plăcut să faci o pauză de la străvechile tale tomuri grele pentru a lectura ceva mai ușor, și sunt convinsă că l-ai fi îndrăgit pe Vulturul Roșu, dat fiind interesul tău față de Spartacus și de revolta lui. Un omagiu aprigilor eroi care populează scrierile baronesei Emmuska Orczy, ale lui Alexandre Dumas și ale Barbarei Michaels, precursorii Vulturului Roșu (inspirat de rebelii pe care istoria i-a consemnat înainte și după el), care te-ar fi bucurat la nesfârșit. Îți mulțumesc pentru că ți-ai făcut întotdeauna timp să mă educi și pentru că ai fost un tată minunat.

De asemenea, trebuie să-mi arăt recunoștința strălucitului savant clasic, Dr. James (Jim) T. McDonough Jr. și soției lui, Zaida, care au fost acolo pentru a-mi răspunde la numeroasele întrebări despre Roma antică. Jim, însemnările tale atente și sfaturile istorice au fost absolut neprețuite pentru mine, iar acest roman este cu mult mai bogat datorită contribuției tale însemnate. Orice greșeală îmi aparține în totalitate.

Celor care vor să citească mai multe despre viața lui Selene, le recomand cu căldură excelenta carte a lui Duane W. Roller *Lumea lui Juba al II-lea și a Cleopatrei Selene*. Îți mulțumesc foarte mult, Duane, pentru că ți-ai făcut timp să-mi răspunzi la întrebări. Îi sunt incredibil de recunoscătoare și lui Jon Corelis, a cărui traducere a poemului „Dezamăgire“, scris de Ovidiu, mi-a fost de ajutor. Pagina ta de internet e o mină de aur, iar traducerile tale m-au inspirat în timpul multor ședințe-maraton de scris.

Le mulțumesc din suflet foștilor mei elevi, Amalia Calvillo, Chantelle Doss, Brynn Grawe, George Mejia, Ashley Turner și Ashley Williamson, care m-au ajutat să-mi sortez mormanele uriașe de documentări pe

subiecte, cum ar fi sosul de pește fermentat și creierul de păun. Dacă vă pot convinge să-mi fiți asistenți în cercetările pentru următoarea carte, vă promit că am să vă dau însemnări pe subiecte mult mai puțin revoltătoare! Și lui Shaun Venish, a cărui complicată hartă a Romei lui Augustus m-a ajutat enorm. (O versiune interactivă a hărții poate fi găsită pe site-ul meu.)

Desigur, nici o pagină de mulțumiri n-ar fi vreodată completă dacă nu i-aș numi pe redactorii care au modelat lutul în ceva demn de citit. Heather Proulx și Suzanne O'Neill au fost absolut magnifice, și chiar sunt o autoare norocoasă pentru că și-au aruncat ochii lor iscoditori pe manuscrisul meu. Nu se întâmplă tot timpul ca o autoare să poată spune că a găsit o bună prietenă în persoana redactorului ei, așa că, Heather, știu cât sunt de norocoasă să lucrez cu tine! Și abia aștept să explorăm împreună lumea lui Madame Tussaud, în următoarea noastră carte.

Datorez recunoștință și minunatului editor Janet Fletcher, care a lucrat îngrozitor de mult pentru a face ca acest roman să strălucească. Și, desigur, mulțumiri uriașe se îndreaptă către uimitoarea echipă de la Crown: Patty Berg, Tina Constable, Dyana Messina, Jennifer O'Connor și numeroșii oameni care au lucrat în culise. Îi sunt profund recunoscătoare lui Allison McCabe, care a cumpărat inițial *Cleopatra's Daughter* de la Random House. Și aș vrea să-i mulțumesc agentei mele, Anna Ghosh, dar și agentului responsabil cu drepturile de autor în străinătate, Danny Baror, care s-a îngrijit ca romanele mele să poată fi citite în peste douăzeci de limbi. Cu fiecare carte publicată, un autor le este îndatorat mai multor oameni decât ar putea numi vreodată. Așa că tuturor celor care au ajutat ca romanul meu să ajungă la cititorii din întreaga lume, vă mulțumesc foarte mult.

Cuprins